

ইনীদ

মূল : ভাৰ্জিল

অনুবাদ
অমূল্য কুমাৰ চক্ৰৱৰ্তী

অসম প্ৰকাশন গৰিষদ

প্ৰকাশক
কুমুদ গোস্বামী
ভাৰপ্ৰাপ্ত সচিব
অসম প্ৰকাশন পৰিষদ
গুৱাহাটী—৭৮১০২১

অসম প্ৰকাশন পৰিষদ

প্ৰথম প্ৰকাশ
নভেম্বৰ, ১৯৮৬

মূল্য--৩১.০০ টকা

মুদ্ৰক :
হেমকোষ ষ্টেচনাৰ্চ
গুৱাহাটী—২১

ভূমিকা

সাহিত্য-কৰ্মৰ কোনো নিৰ্দিষ্ট গণ্ডী নাই : ই দেশ-কাল পাত্ৰৰ পৰিধি অতিক্ৰম কৰি এক নিৰবধি মহাযাত্ৰাত আগুৱান হৈ গৈ থাকে। বামাৰ্ণ, মহাভাৰত, ইলিয়াদ, ওডিছীৰ দৰে ইনীদ মহাকাব্যও বিশ্ব-সাহিত্যৰ অন্ততম শ্ৰেষ্ঠ সম্পদ।

অসম প্ৰকাশন পৰিষদে বিশ্ব-সাহিত্যৰ অনেক মূল্যবান গ্ৰন্থৰ অসমীয়া অনুবাদ ইতিমধ্যে প্ৰকাশ কৰিছে। পৰিষদে আগবঢ়োৱা বামাৰ্ণ, মহাভাৰত, ইলিয়াদ আৰু ওডিছী— এই চাৰিখন মহাকাব্যৰ অসমীয়া ভাঙনি ইতিপূৰ্বে পাঠক-সমাজে আগ্ৰহেৰে গ্ৰহণ কৰিছে। তেনে এক প্ৰেৰণাৰ দ্বাৰা উদ্বুদ্ধ হৈ সম্প্ৰতি ‘ইনীদ’ মহাকাব্যখনি আগবঢ়োৱা হ’ল।

শ্ৰীঅম্বা কুমাৰ চক্ৰৱৰ্তী এগৰাকী কাব্যবাসিক আৰু বিশিষ্ট অনুবাদক। ইলিয়াদ আৰু ওডিছী মহাকাব্য অনুবাদৰ পিছত ইনীদকো অসমীয়ালৈ ভাষান্তৰিত কৰি অসমীয়া পাঠকক বিশ্ব-সাহিত্যৰ শ্ৰেষ্ঠ কৃতি এটাৰ সৈতে পৰিচয় কৰাই দিয়াৰ বাবে আমি শ্ৰীচক্ৰৱৰ্তীৰ শলাগ লৈছো।

গ্ৰন্থখনি পাঠক-সমাজৰ মনঃপূত হ’ব বুলি আমি একান্ত বিশ্বাস ৰাখিলো।

গাভৰি

পৃথিৱীৰ শ্ৰেষ্ঠ মহাকাব্যবিলাকৰ ভিতৰত ভাৰ্জিলৰ ‘ইনীদে’ এখন বিশেষ আসন অধিকাৰ কৰি আছে। লাটিন ভাষাত ৰচিত এই মহান কাব্যখনৰ ৰচয়িতাজনৰ সম্পূৰ্ণ নামটো হ’ল পাভ্ৰিয়াছ ভাৰ্জিলিয়াচ মাৰো, সংক্ষেপে ভাৰ্জিল। এওঁৰ জন্ম খৃষ্টপূৰ্ব ৭০ চন আৰু মৃত্যু খৃষ্টপূৰ্ব ১৯ চন।

‘ইনীদ’ ৰচনা কৰাৰ আগতে ভাৰ্জিলে দুখন কাব্যগ্ৰন্থ লিখিছিল। এখন ‘জুভিক্‌ছ’ আৰু আনখন ‘ইল্লগ্‌ছ’। প্ৰকৃতিৰ বিনন্দীয়া সৌন্দৰ্যৰ লগত কাব্য দুখন ওতপ্ৰোতভাৱে জড়িত আৰু নগৰীয়া সভ্যতাই তাত বিশেষ ঠাই পোৱা নাই। কিন্তু এই কাব্য দুখন ৰচনা কৰাৰ পিছতে কবিজন প্ৰসিদ্ধ হৈ পৰে আৰু ৰোমৰ সম্ৰাট আগষ্টাছ চিৰাৱৰ লগত তেওঁৰ ঘনিষ্ঠ সম্পৰ্ক স্থাপিত হয়। ভাৰ্জিলৰ মৃত্যুপৰ্যন্ত এই বন্ধুত্ব বন্ধন অটুট হৈ থাকে।

সম্ৰাট আগষ্টাছৰ দিনতেই ৰোম সাম্ৰাজ্য উন্নতিৰ শীৰ্ষবিন্দুত উপনীত হয়। ৰোমৰ পৃথিৱীজোৰা ক্ষমতা, খ্যাতি, সৈন্যবল, জাকজমকতা, আৰ্থিক পয়োভৰ, এই সকলোবিলাকে কবিৰ চিত্ত প্ৰভাৱিত কৰিছিল আৰু ৰোমৰ এই অসীম গোঁৱৰ কাব্যৰূপ দিবলৈকে তেওঁ ‘ইনীদ’ৰ ৰচনা আৰম্ভ কৰে। অৱশ্যে তেওঁ অমুপ্ৰেৰণা লাভ কৰিছিল পৃথুৰী হোমাৰৰ পৰা। হোমাৰৰ ‘ইলিয়াদ’ৰ পৰিণতিৰূপে ৰচিত ‘ওডিসী’ৰ দৰেই ‘ইনীদ’তো আছে এক দুঃসাহসী ভ্ৰমণৰ কাহিনী। এই কাহিনীৰ নায়ক ইনিয়াছ।

ট্ৰয় নগৰীৰ পতনৰ পিছত ইনিয়াছে পিতাক একাইচিছ পুত্ৰ ইউলাছ আৰু ট্ৰয়ৰ অধিবাসীসকলৰ একাংশক লৈ সমুদ্ৰযাত্ৰা আৰম্ভ কৰে আৰু বহুতো বিপদ বিঘিনিৰ পিছত টাইবাৰ নদীয়েদি উজাই লাটিন প্ৰৱেশ কৰে। বজা লাটিনাছৰ লগত মিত্ৰতা স্থাপন কৰিছিল যদিও এই সংখ্যা বেছিদিন স্থায়ী নহয়। সেনাপতি টাৰ্ণাছৰ প্ৰবোচনাত দুৰ্বলমনা বজাই

ইনিয়াছৰ বিৰুদ্ধে অন্তৰ্ধান কৰে। দ্বাদশ পৰ্বত টাৰ্ণাছ ইনিয়াছৰ হাতত নিহত হোৱাৰ লগে লগে 'ইনৌদ' মহাকাব্যৰ সামৰণি পৰে।

অনেক ক্ষুণ্ণিতে মত প্ৰকাশ কৰে যে 'ইনৌদ' মহাকাব্যখন ভাৰ্জিলে সম্পূৰ্ণ কৰিব নোৱাৰিলে। মৃত্যুৰ সময়ত ভাৰ্জিলে এই মহাকাব্যখন অগ্নিত বিসৰ্জন দিবলৈ বন্ধুসকলক অনুৰোধ কৰিছিল। কিন্তু সম্ৰাটৰ হস্তক্ষেপত গ্ৰন্থখনি সযতনে সংৰক্ষিত হয়। কিতাপখন অসম্পূৰ্ণ বুলি ভবাৰ ইয়ো এটা সম্ভাৱ্য কাৰণ হ'ব পাৰে। আৰু এটা যুক্তি হ'ল, 'ইলিয়াদ' আৰু 'এডিছী'ত থকাৰ দৰে 'ইনৌদ'ত চৌবিশটা অধ্যায় নাই। আছে মাত্ৰ অৰ্দ্ধেক অৰ্থাৎ বাৰটা।

'ইনৌদ' হয়টো অসম্পূৰ্ণ হ'ব পাৰে, কিন্তু যি উদ্দেশ্যে ভাৰ্জিলে গ্ৰন্থখন ৰচনা কৰিছিল সেই উদ্দেশ্যে এই বাৰটা অধ্যায়েতে পৰিপূৰ্ণ হৈছে। ৰোমৰ জন্ম, প্ৰাচীনত্ব আৰু ঐশ্বৰিক শক্তিৰ হস্তক্ষেপ আদি ঘটনাৰ পৰা খেদি মহান যোদ্ধা ইনিয়াছৰ দ্বাৰাই ভৱিষ্যত সাম্ৰাজ্যৰ আধাৰশিলা প্ৰতিষ্ঠিত হোৱা কিংবদন্তিমূলক কাহিনীৰ কাব্যিক প্ৰতিফলনেই আছিল 'ইনৌদ'ৰ উদ্দেশ্য আৰু সেই উদ্দেশ্যৰ সফলতা এই মহাকাব্যৰ প্ৰতিটো পাততে ফুটি উঠিছে।

'ইনৌদ' এখনি জটিল গ্ৰন্থ। হোমাৰৰ মহাকাব্যৰ সৰল বৰ্ণনা ৰোম সাম্ৰাজ্যৰ ঐশ্বৰ্য-বিভূতিৰ মাজত, ৰাজনীতি, কূটনীতি, অৰ্থনীতি আৰু সামৰিক শক্তিৰ মাজত প্ৰায় হেৰাই যোৱাটো আচৰিত কথা নহয়। এহেজাৰ বছৰৰ ব্যৱধানত মানুহৰ বিজ্ঞা, বুদ্ধি, দৰ্শন, বিজ্ঞান আদিও উন্নততৰ মানবিশিষ্ট হৈছিল আৰু ভাৰ্জিল আছিল উচ্চ শিক্ষিত। গতিকে ভাৰ্জিলৰ ৰচনাত কিছু জটিলতা থকা অস্বাভাৱিক নহয়। কিন্তু এই কথা সত্য যে প্ৰকৃতিৰ লগত ভাৰ্জিলৰ পৰিচয় আছিল নিবিড় আৰু প্ৰকৃতিৰ পৰাই তেওঁ বেছিভাগ উপমা সংগ্ৰহ কৰিছে। তাৰে কিছুমান হোমাৰৰ লগত জ্বলন্ত মিলি যায়। সম্ৰাট জুলিয়ানৰ দিনত ৰোমত গ্ৰীক সভ্যতাৰ প্ৰভাৱ পুনৰ ঠন ধৰি উঠিছিল। তেতিয়া গ্ৰীক সাহিত্য আৰু সংস্কৃতিয়ে ৰোমানসকলক অনুপ্ৰাণিত কৰিবলৈ ধৰিছিল। আনকি গ্ৰীকসকলৰ পৌৰাণিক দেৱ-দেৱতাসমূহে খৃষ্টধৰ্মী ৰোমানসকলৰ মন-মনসিৰত প্ৰৱেশ

কবিবলৈ উপক্রম কৰিছিল। এই সময়তে ভাৰ্জিলৰ প্ৰতিভা স্নান হৈ পৰিছিল। গ্ৰীক পণ্ডিতসকলে প্ৰকাশ্যে কোৱাকুই কবিশি যি ভাৰ্জিলৰ ইনীদ হোমাৰৰ শব্দান্তৰ মাত্ৰ (Paraphrase of Homer)। কিন্তু এই ভাৰ্জিল্যে বেছিদিন নিটিকিল। ইনীদৰ পুনৰ মূল্যায়ন হ'ল। শ্ৰেষ্ঠ কবিকপে ভাৰ্জিলক স্বীকৃতি দিয়া হ'ল। ইলিয়াদ আৰু ওডিছীৰ দৰে ইনীদেও দুহেজাৰ বছৰ পৃথিৱীৰ বিখ্যাত গ্ৰন্থবিলাকৰ ভিতৰত বিশিষ্ট আসন এখন অধিকাৰ কৰি আছে।

ইনীদৰ প্ৰথম কেইটামান অধ্যায় ওডিছীৰ লগত আৰু বাকীকেইটা ইলিয়াদৰ লগত তুলনা কৰিব পাৰি। ইলিয়াদৰ সমুদ্ৰযাত্ৰাৰ লগত ওডিছীৰ বিপদ-সঙ্কল ভ্ৰমণৰ সাদৃশ্য আছে। টাৰ্ণাছৰ মৃত্যুলৈকে হোৱা ভীষণ যুদ্ধত ইলিয়াদ একিলিছৰ লগত তুলনীয়। ট্ৰয়ৰ পতন সম্পৰ্কে হোমাৰৰ মহাকাব্যত বিশেষ উল্লেখ নাই। কিন্তু ভাৰ্জিলে ইনীদত ট্ৰয়ৰ পতন অতি সূক্ষ্মভাৱে বৰ্ণনা কৰিছে।

হোমাৰৰ নবক-বৰ্ণনাই ভাৰ্জিলকো প্ৰভাৱিত কৰিছে। ইলিয়াদৰ পাতাল-প্ৰবেশ, নবক-দৰ্শন, পিতাকৰ লগত সাক্ষাৎ; এইবিলাকৰ কাব্যিক ৰূপে মনত আলোড়নৰ সৃষ্টি কৰে। এই অধ্যায়তে উল্লুৰুৱা সৃষ্টি-বহন, মন-আত্মা আদিৰ উল্লেখ প্ৰমাণ কৰে যে ভাৰ্জিল ভাৰতীয় দৰ্শনৰ লগতো পৰিচিত আছিল।

পৰবৰ্তী যুগত ইটালীৰ মহাকাব্য ডাণ্টেই তেওঁৰ 'ডিভাইন কমেডি'ৰ আৰম্ভণিতে তেওঁৰ নবক-যাত্ৰাৰ কালত ভাৰ্জিলক পথ-নিৰ্দেশক ৰূপে গ্ৰহণ কৰিছে। ইয়াৰ পৰাই প্ৰতিপন্ন হয় যে ভাৰ্জিলৰ গভীৰ জ্ঞান, কবিত্বশক্তি আৰু ব্যক্তিত্বই যুগ যুগ ধৰি লেখক, দাৰ্শনিক আৰু কবিসকলক প্ৰভাৱিত কৰি আহিছে।

এই বিংশ শতিকাতো ভাৰ্জিলক মাহুচে পাহৰি যোৱা নাই। ইনীদত ব্যৱহৃত বহুতো ল্যাটিন বাক্যাংশ আজিও আমি ব্যৱহাৰ কৰো। উদাহৰণ স্বৰূপে Ad hoc, Inparentily, magnum opus, sine que non, ipso facto আদি বাক্যাংশ আমি প্ৰতিদিনে ব্যৱহাৰ কৰো আৰু এই-বিলাকৰ মূল হৈছে ইনীদ।

ইন্দীদৰ মহত্ব আৰু সাৰ্বজনীনতা আদিলৈ লক্ষ্য কৰিয়েই এই মহাকাব্য-
খনৰ অসমীয়া অনুবাদৰ এটা প্ৰয়োজন আছে বুলি অন্তৰেবে অনুভৱ
কৰিছিলো। গতিকে অনুবাদৰ কাম হাতত লোৱা হয় আৰু 'প্ৰকাশ'ত
ছোৱা ছোৱাকৈ গ্ৰন্থখন ইতিমধ্যে ওলাই গৈছে। স্তোকচন নাইটে কৰা
গল্প অনুবাদৰ লগতে ডাইডেনৰ অনুবাদখনো সংগ্ৰহ কৰি দুয়োখনৰ
ওপৰতে ভিত্তি কৰি অসমীয়া অনুবাদ প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। পূৰ্বতে
কোৱা হৈছে যে ইন্দীদ এখন ভটিল গ্ৰন্থ। অনুবাদৰ কাৰণে সেই ভটিলতা
ভয়াবহ। অনুবাদত মূলৰ সৌন্দৰ্য আৰু ভাবৰ গাভীৰ্য আদি ফুটাই
তুলিবলৈ বহুতো তৎসম শব্দ ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে। সেই অপবাধ মাৰ্জনীয়
বুলিয়েই ভাবি লৈছো। তথাপি অনুবাদখন কেনে হৈছে সেই কথা বিচাৰ
কৰিব আশ্ৰয়ে পঢ়ুৱৈ সমাজে। ভুল-ভ্ৰান্তিৰ কাৰণে ক্ষমা-ভিক্ষা কৰিছো।

সহধৰ্মিণী শ্ৰীমতী উম্মিলা চক্ৰৱৰ্তীয়ে কিতাপখনৰ প্ৰতিলিপি প্ৰস্তুত
কৰাৰ পৰা আৰম্ভ কৰি সকলো যাৱতীয় কাম কৰি দিছে। তাৰ কাৰণে
মই তেওঁৰ ওচৰত ধন্যবাদ। জ্যোত্স্নপুত্ৰ শ্ৰীমান চিন্ময়ে পৰিশিষ্টখিনি যুগুতাই
দিয়াত তেওঁৰ শলাগ লৈছো। পৰমেশ্বৰে তেওঁৰ মঙ্গল কৰক।

বন্ধুবৰ শ্ৰীচন্দ্ৰপ্ৰসাদ শইকীয়া এই অনুবাদখনৰ আদিৰ পৰা অন্তলৈকে
আছে। তেখেতৰ ওচৰত মই চিৰকৃতজ্ঞ।

কিতাপখনৰ ভুল-ভ্ৰান্তিবিলাক আঙুলিয়াই দিলে অনুবাদক কৃত্যৰ্থ হ'ব।

অমূল্য কুমাৰ চক্ৰৱৰ্তী

স্মৃতি পত্ৰ

	পৃষ্ঠা
১। কাৰ্থেজত ট্ৰজানসকল	১
২। ইনিয়াছৰ কাহিনী : ট্ৰযৰ পতন	৩২
৩। ইনিয়াছৰ পৰ্যটন	৬৩
৪। কাৰ্থেজ কুঁৱৰীৰ প্ৰেম আৰু মৃত্যু	৯৩
৫। এছাইচিচৰ সৌৰবৰণত	১১২
৬। পাতাল প্ৰৱেশ	১৫৭
৭। লাটিয়ামত যুদ্ধ	১৯২
৮। আৰ্কেডিয়াত ইনিয়াছ	২২৫
৯। ট্ৰজান শিবিৰ অৱবোধ	২৫৩
১০। ইনিয়াছৰ প্ৰত্যাবৰ্তন	২৮৫
১১। কেমিল্লাৰ যুদ্ধ	৩২০
১২। টাৰ্ণাছৰ মৃত্যু	৩৫৭
১৩। নিৰ্বন্ধ	৩৯৫

এক কাৰ্থেজত ট্ৰজানসকল

এই কাহিনী যুদ্ধ আৰু এজন মানুহৰ। নিয়তিৰ নিৰ্বন্ধত নিৰ্বাসিত হৈ থাকিব লগা এই মানুহজনেই ট্ৰয় ভূমিৰ পৰা পোন প্ৰথমে পাবি দি ইটালী দেশৰ লাডিনীয়া উপকূলত উপস্থিত হৈছিলহি। জলপথ আৰু স্থলপথ উভয়তেই তেওঁ অপাৰ দুখ দুৰ্গতি ভোগ কৰিব লগা হৈছিল আৰু এয়ে আছিল দেৱতাসকলৰ অভিলাষ, কাৰণ নিৰ্দিয়া জুনোৱে তেওঁৰ ক্ৰোধ পাহৰি যোৱা নাছিল। তদুপৰি যুদ্ধ-বিগ্ৰহতো তেওঁ অপৰিসীম কষ্ট সহ্য কৰিব লগা হৈছিল। কিন্তু অৱশেষত তেওঁ লাটিন ভূমিত এখন নগৰ পাতি বংশাদিক্ৰমে পুঞ্জিত গৃহদেৱতাসকলক প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। আৰু সেয়ে আছিল লাটিন জাতিৰ, আৰু আলবাৰ অধিপতিসকলৰ উৎপত্তি; ৰোমৰ গৌৰৱমণ্ডিত প্ৰাচীৰসমূহৰ আৰম্ভণি।

এই কাহিনীৰ উৎপত্তি কেনেকৈ হ'ল বাক? অমৰাৱতীৰ অশীশ্বৰী-গৰাকীয়ে স্বীয় মৰ্যাদা ক্ষুণ্ণ হোৱা বুলি বিবেচনা কৰি দুৰ্দমনীয় বিদ্বেষত, বিশ্বস্ত বুলি খ্যাতি লাভ কৰা এই মানবজনক কেনেকৈ দুৰ্যোগৰ মাজলৈ ঠেলি দিছিল এই সকলোখিলাক ঘটনা বৰ্ণনা কৰিবলৈ মই যেন অনুপ্ৰাণিত হওঁ তাৰ বাবে প্ৰাৰ্থনা কৰিছোঁ। স্বৰ্গৰ দেৱতাসকলো যে এনেকুৱা বিদ্বেষৰ বশৱৰ্তী হ'ব পাৰে, এনে কথা বিশ্বাস কৰাও কঠিন।

এসময়ত কাৰ্থেজ নামৰ এখন নগৰ আছিল। টায়াৰৰ পৰা প্ৰব্ৰজন কৰা লোকেৰে অধ্যুষিত এই নগৰখন আছিল ইটালী দেশৰ টাইবাৰ নদীৰ মোহনাৰ বিপৰীতে, কিন্তু বহুতো দূৰত। কাৰ্থেজৰ ঐশ্বৰ্য আছিল আৰু আছিল ক্ষমতা। যুদ্ধ-বিগ্ৰহত আছিল নৈপুণ্য আৰু নিৰ্মমতা। কথিত আছে যে জুনোৱে ভূমণ্ডলৰ নগৰবিলাকৰ ভিতৰত কাৰ্থেজকেই আটাইতকৈ বেছি ভাল পাইছিল আৰু চামোছ নামৰ নগৰখনকো দ্বিতীয় স্থানহে

দিছিল। তেওঁ নিজৰ বথ আৰু অন্ত-শত্ৰু তাতেই বাধিছিল আৰু সমগ্ৰ পৃথিৱী শাসন কৰিবৰ কাৰণে এই নগৰখনকেই ৰাজধানী কৰিবলৈও অন্তৰৰ পৰা ইচ্ছা কৰিছিল। এই বিষয়ে তেওঁৰ যত্নৰ ক্ৰটি নাছিল আৰু তেওঁ আশা কৰিছিল যে ভাগ্যদেৱীয়েও তেওঁৰ অভিলাষ পূৰ্ণ কৰিব। অৱশ্যে তেওঁ এই কথাও নজনা কৈ নাছিল যে কোনোবা এদিন ট্ৰজান বংশসম্বৃত বুলি খ্যাত এদল লোকে টায়াৰীয়সকলৰ এই সুৰক্ষিত দুৰ্গ অধিকাৰ কৰি ল'ব, কাৰণ এই লোকসকলৰ পৰাই উৎপত্তি হ'ব এটা দুৰ্মদ আৰু দুৰ্হৰ্ষ জাতিৰ আৰু এই জাতি হ'ব এখন বিশাল সাম্ৰাজ্যৰ অধীশ্বৰ। তেওঁলোকৰ আক্ৰমণত আফ্ৰিকাৰ পতন হ'ব। মাথুহৰ ভাগ্য নিয়ন্ত্ৰণ কৰা নিয়তিসকলৰ এই পৰিকল্পনাৰ কথা জুনোৰ অবিদিত নাছিল আৰু সেয়েই আছিল তেওঁৰ ভয়ৰ কাৰণ। ট্ৰয়ৰ যুদ্ধত শ্ৰিয় আৰ্গছসকলৰ আগত থাকি বণত অংশ গ্ৰহণ কৰাৰ কথা তেওঁ পাহৰা নাছিল। বিবাদৰ উৎপত্তি আৰু তাৰ ফলস্বৰূপে সঞ্চারিত হোৱা তেওঁৰ প্ৰচণ্ড ক্ৰোধৰ কথা তেওঁৰ মনত পৰিছিল। তেওঁৰ সৌন্দৰ্যৰ প্ৰতি অশোভনীয়ভাৱে কটাক্ষপাত কৰা পেৰিছৰ সিদ্ধান্তই তেওঁৰ মনত মচিব নোৱাৰা সাঁচ বহুৱাইছিল। ইয়াৰ বাহিৰেও তেওঁ সমগ্ৰ ট্ৰজান জাতিটোকে হিংসা কৰিছিল। অপহৃত গেনিমিডে সৰগত সন্মানজনক পদ লাভ কৰা ঘটনাও তেওঁৰ স্মৃতি-পটত জিলিকি উঠিছিল।

এইবিলাকেই আছিল জুনোৰ ক্ৰোধৰ কাৰণ। আৰু ইয়াৰ বাবেই নৃশংস একিলিছকে মুখ্য কৰি গ্ৰীক বীৰসকলে বধ কৰিব নোৱাৰা অৱশিষ্ট ট্ৰজানসকল ধুমুহাৰ কোবত অকূল সমুদ্ৰত উটি-বুৰি ফুৰিব লগা হৈছিল। আৰু তেতিয়াও তেওঁ তেওঁলোকক লাটিয়ামৰ ওচৰ চাপিবলৈ দিয়া নাছিল। বহুৰ পিছত বহু নিয়তিৰ পুতলা হৈ তেওঁলোক সসাগৰা ভূমণ্ডলত ভ্ৰমি ফুৰিব লগা হৈছিল। এইদৰে বহু বেদনাৰ মাজেদিয়েই হৈছিল ৰোমৰ জন্ম।

ট্ৰজানসকলে চিচিলিৰ পৰাই সমুদ্ৰত ডিঙা মেলি দিছিল। উপকূল বেথা অদৃশ্য হৈছিল মাত্ৰ, ব্ৰজৰ পাতেৰে আৱৰা বঠাৰ আঘাতত লুপীয়া পানী কেনেবে উপচি পৰিছিল আৰু তেওঁলোকে আনন্দ মনেৰে পাল তৰি দিছিল। এনেতে চিৰদিন অন্তৰত পোষণ কৰি থোৱা গভীৰ বিদ্বেষত জুনোৱে স্বগতোক্তি কৰিলে:

“মই কি পৰাজয়ৰ গ্লানিত এই সংগ্ৰাম ত্যাগ কৰিম? ট্ৰয়ৰ

বাজকুমাবক ইটালী দেশত উপনীত হোৱাৰ পৰা বাধা দিবলৈকো যোৰা শক্তি নাইকিয়া হ'লনেকি? বাস্তৱিকতে ই অদৃষ্টৰ বিড়ম্বনা। কিন্তু মিনাৰ্ভাই যেতিয়া আৰ্ভাইভ বিলাকৰ নৌ-বাহিনী ভয়ঙ্কৃত কৰিছিল আৰু একমাত্ৰ আইলিয়াছ পুত্ৰ উন্নত আজান্সৰ পাপৰ কাৰণেই তেওঁলোক সকলোটিকে পানীত ডুবি মৰিবলৈ এৰি দিছিল, তেতিয়াতো ভাগ্যদেৱীসকলে কিঞ্চিৎ প্ৰতিবন্ধকবোৰ সৃষ্টি কৰা নাছিল। জুপিটাৰৰ জলন্ত অশনি হাতত লৈ মিনাৰ্ভাই মেঘমণ্ডলৰ পৰা নিক্ষেপ কৰিছিল, তেওঁ জাহাজবিলাক ছিন্ন-ভিন্ন কৰিছিল আৰু সমুদ্ৰ বন্ধ বতাহেৰে বিক্ষুব্ধ কৰি তুলিছিল। বজ্ৰই বন্ধ বিদীৰ্ণ কৰাৰ পাছত, শেষ নিৰ্বাস পেলোৱা অৱস্থাতে, তেওঁ আজান্সক প্ৰচণ্ড বা-মাৰলিৰ পাকত পেলাই এটা জোড়া শিলত শালি পেলাইছিল। মই দেৱতাসকলৰ বাণী, মই জ'ভৰ ভগিনী আৰু পত্নী, পদ মৰ্যাদাত মই শ্ৰেষ্ঠা, কিন্তু তথাপি মই মাত্ৰ সামান্য এটা মানবগোষ্ঠীৰ লগত আজি ইমান বছৰ যুঁজ কৰিব লগা হৈছে। কোনোবাই বাক জনোক আৰু পূজা-পাতল কৰিবনে, তেওঁৰ বেদীত কোনোবাই বাক বলি-বিধান উছৰ্গা কৰিবনে?" নিজে নিজে এইদৰে চিন্তা-ভাবনা কৰি তেওঁৰ মস্তিষ্ক উদ্ভূত হৈ পৰিছিল। তেওঁ পোনে পোনে ধুমুহা আৰু ডাৱৰৰ দেশ ইয়লীয়ালৈ যাত্ৰা কৰিলে। উন্নত বায়ুৰে মুক্তি লাভ কৰিবলৈ তাতে প্ৰবল বেগেৰে বলি থাকে। এটা গুহাৰ বিস্তীৰ্ণ অভ্যন্তৰত উনপঞ্চাশ পৰনে ভীতিৰ সঞ্চাৰ কৰি গৰ্জন কৰি থাকে। কিন্তু বজা ইয়লাছে সিহঁতক দমাই আৱদ্ধ কৰি ৰাখে। বন্ধ দুৱাৰৰ মাজত সিহঁতে ভীষণভাৱে স্থালন কৰে। সিহঁতৰ সবৰ অসন্তুষ্টি পৰ্বতৰ বুকুত ধ্বনিত প্ৰতিধ্বনিত হয়। কিন্তু ইয়লাছে নিৰাপদ-ভাৱে সিংহাসনত বহি হাতত বাজদণ্ড লৈ সিহঁতৰ গৰ্ব খৰ্ব কৰে আৰু প্ৰচণ্ডতা নিয়ন্ত্ৰিত কৰি ৰাখে। সেয়ে নোহোৱা হ'লে সিহঁতে জল, স্থল আৰু নভোমণ্ডলৰ গভীৰতাত বিভীষিকাৰ সৃষ্টি কৰিলেহেঁতেন। স্বকীয় দূৰদৰ্শিতাবে ইয়াকে উপলব্ধি কৰি সৰ্বশক্তিমান পৰম পিতাই পৱনসকলক সেই গুহাটোত বন্দী কৰি ৰাখি তাৰ উপবিভাগ এখন পাহাৰেৰে হেঁচা মাৰি থৈছিল আৰু এজন শাসকক নিযুক্তি দিছিল। বিশেষ অধিকাৰৰ বলত এই শাসকজনে সিহঁতক কেনেকৈ আৱদ্ধ কৰি ৰাখিব পাৰি আৰু আদেশ পালে সিহঁতক কেনেকৈ মুক্তি কৰি দিব পাৰি সেই বিষয়ে ভালকৈ

জানিছিল। বতাহৰ এই দেৱতাজনক জনোৱে এতিয়া সৰিনয়ে আৱেশন কৰি ক'লে:

“বজা ইয়লাছ, সকলো দেৱতাৰ জনক আৰু সমগ্ৰ মানৱ জাতিৰ অধীশ্বৰগৰাকীয়ে তোমাক যি ক্ষমতা দিছে তাৰ বলত তুমি সমুদ্ৰৰ তৰঙ্গমালা প্ৰশান্ত কৰিব পাৰা আৰু প্ৰয়োজন হ'লে বতাহৰ সহায়েৰে বিক্ষুব্ধ কৰিব পাৰা। মই ঘৃণা কৰা কিছুমান মানুহ এতিয়া এটুপান সাগৰৰ মাজেদি গৈ আছে। সিহঁতে ট্ৰয় নগৰখনকে লগত লৈ আহিছে। তদুপৰি সিহঁতৰ লগত আছে পৰাজিত ট্ৰয়ৰ গৃহদেৱতাসমূহ। এইবিলাক লৈ সিহঁত ইটালী পাবগৈ। তোমাৰ পৱনসকলক ভয়াবহভাৱে ক্ৰুদ্ধ কৰি তোলা। সিহঁতক জাহাজবিলাকৰ সৈতে জলমগ্ন কৰা। সিহঁতক বিছিন্ন কৰি দিয়া; গভীৰ সমুদ্ৰৰ বুকুত সিহঁতক এটা এটাকৈ নিক্ষেপ কৰি দিয়া। মোৰ হাতত চৈধ্যজনী আটক ধুনীয়া জলকুঁৱৰী আছে। সিহঁতৰ ভিতৰত শ্ৰেষ্ঠা হুন্দৰী হৈছে ডিয়পীয়া। মোক কৰা উপকাৰৰ বিনিময়ত তেওঁক তোমাৰ লগত বিয়া দিম। তেওঁ চিৰকাল তোমাৰ লগত থাকিব আৰু তুমি সুযোগ্য সন্তানৰ পিতৃ হ'ব পাৰিবা।”

ইয়াৰ উত্তৰত ইয়লাছে এইদৰে ক'লে, “দেৱী, আপোনাৰ কি ইচ্ছা হয় স্থিৰ কৰক। আপোনাৰ কাম সেয়ে। আৰু মোৰ একমাত্ৰ কৰ্তব্য হৈছে আপোনাৰ আজ্ঞা লীভে পালন কৰা। মোৰ এই ক্ষুদ্ৰ ৰাজ্যখনত যিকণ ক্ষমতা আছে সেয়া আপোনাবেই অৱদান। কাৰণ আপোনাৰ বহুতে মই জুপিটাৰৰ অনুগ্ৰহ লাভ কৰিছিলোঁ। দেৱতাসকলৰ ভোক্তা মই যি আসন পাওঁ তাৰ কাৰণেও মই আপোনাৰ ওচৰত ধনী। ডাৱৰ আৰু ধুমুহা বতাহৰ ওপৰত মোৰ যিকণ ক্ষমতা আছে সেয়াও আপোনাৰ কাৰণেহে সম্ভৱপৰ হৈছে।”

এই বুলি কৈ তেওঁ পৰ্বতৰ আবৰণখনৰ ক্ষীণ অংশত ত্ৰিভূল নিক্ষেপ কৰিলে। সেই ঠাইত এটা বাট ওলাল আৰু তাৰ মাজেদি তীব্ৰ বেগেৰে দুৰ্বাৰ গতিত বায়ু প্ৰবাহ ঘটিল আৰু সমগ্ৰ পৃথিৱী আলোড়িত কৰি প্ৰবল ৰটিকা সমুদ্ৰাভিমুখে ধাবিত হ'ল। পূব আৰু দক্ষিণ-পশ্চিমৰ পৰা জাকে জাকে ধুমুহা আৰু বা-মাৰলি আহি সমুদ্ৰ উত্তাল কৰি তুলিলে। উপকূল পৰ্যন্ত বিশাল তৰঙ্গৰাশি বিয়পি পৰিল। তেতিয়া মানুহবিলাকে

কাৰ্ণেজত ব্ৰজানসকল

চিঞাৰিছিল আৰু জাহাজৰ বচি, পালতৰা খুটি আদিৰ পৰা ভয়াবহ শব্দ নিসৃত হৈছিল। পলকতে ডাৱৰে দশোদিশ আৱৰি ধৰাত ব্ৰজানসকলৰ চকুৰ আগতে আকাশ আৰু দিনৰ পোহৰ লুপ্ত হ'ল, সামৰখনলৈ বাতিৰ দৰে অন্ধকাৰ নাৰি আহিল। বজ্জৰ গৰ্জনত মহানুষ্ঠ যুখবিত হ'ল আৰু তৰি শিখাৰ অবিৰাম প্ৰবাহত উপৰি ভাগ ভীতভাৱে উঠিল হৈ উঠিল। ব্ৰজানবিলাকৰ চকুৰ আগত প্ৰকট হৈ উঠিছিল মৰণৰ আসন্নতা। মুহূৰ্ত্ততে ইনিয়াছৰ অঙ্গ-প্ৰত্যঙ্গ আতঙ্কৰ ছিম চোঁচা পৰশত অৱশ হৈ পৰিল; তেওঁ আত্ননাদ কৰি উঠিল। ওপৰলৈ হাতঘোৰ কৰি তেওঁ উচ্চৰবে কবলৈ ধৰিলে, “তোমালোকৰ যিসবলে পিতৃ-মাতৃৰ চকুৰ আগতে ট্ৰয়ৰ উচ্চ প্ৰাচীৰৰ ওলত মৃত্যু-বৰণ কৰিলা, সেই সকল কিমান সোভাগ্যবান, নিশ্চয় অতি সোভাগ্যবান! হায়, ডায়মিডিজ, অসম সাহসী গ্ৰীক বীৰ, ইলিয়ামৰ বণক্ষেত্ৰত তোমাৰ হাতত মোৰ মৃত্যু হোৱা হ'লে মোৰ আত্মাই মুক্তি লাভ কৰিলেহেঁতেন। তাতেই পৰি আছে মহান ছাৰ্পিডন; একিলিছৰ বৰ্ষাত বিদীৰ্ণ হোৱা নবহস্তা হেক্টৰ। আৰু তাতেই বৈ আছে সেই ছিনইছ নদী যাৰ জলধাৰাত নিমজ্জিত হৈ আছে অগণন অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ আৰু নিহত সাহসী সেনাসকল!”

ইনিয়াছে এইদৰে অনৰ্গল বিলাপ কৰি থাকোঁতেই উত্তৰ ফালৰ পৰা হো-হোৱাই অহা একাক প্ৰচণ্ড বতাহে জাহাজৰ পালত প্ৰবলভাৱে আঘাত কৰিলে। প্ৰকাণ্ড চৌ উঠি আকাশ চুলেগৈ। বঠাবিলাক ভাগি গ'ল আৰু জাহাজ দিগ্ভ্ৰষ্ট হৈ সাগৰৰ পানীত ডুবো ডুবো হ'ল। পৰ্বত প্ৰমাণ চৌ এটা ভীত গতিত আগ বাঢ়ি আহিল। নাবিকবিলাকৰ কিছুমান তবঙ্গ শীৰ্ষত ভাহি থাকিল আৰু কিছুমান ডুবি একেবাৰে সাগৰৰ বালিৰে জৰা তলি পালেগৈ। ইতিমধ্যে আন তিনিখন জাহাজ দক্ষিণ বতাহৰ আক্ৰমণত টাকুৰি দৰে যুৰি যুৰি ইটালীৰ পৰা ভালেমান আতৰত সাগৰত অৰ্দ্ধমগ্ন হৈ থকা 'বেদী' বুলি অভিহিত এলানি শিলত খুন্দা খালেগৈ। পূব বতাহৰ আঘাতত আৰু তিনিখন জাহাজ তৰাং পানীৰ পলফুৰা বালিড লাগি ধৰিল। সেই জাহাজকেইখন বালিৰ পাহাৰে পুতি পেলোৱাত সঙ্গীসকল বিমৰ্ষ হৈ পৰিল। কাৰণ তাৰে এখন জাহাজত

আছিল বিশ্বস্ত সামন্ত অৰক্ষিত অধীনত থকা লিচিয়ানবিলাক। ইনিয়াহে চাই থাকোভেই এটা প্ৰকাণ্ড চৌৱে উন্নত চূড়াৰে জাহাজখনৰ পিছফালে ভৱাবহভাৱে খুন্দা মাৰিলে। গুৰিয়ালজন নৌকাৰ পৰা ছিটিকি গৈ তললৈ মুখ কৰি পানীত পৰিল। নাওখনে থকা ঠাইতে ভিনিবাৰ পাক ঘূৰি থালে আৰু অৱশেষত পকনীয়াত পৰি পানীত ডুব গ'ল। কেইজনমান নাবিক আৱৰ্জনাৰে ভৰা পানীত অ'ত এজন ত'ত এজন কৈ সাঁতুৰি থকা দেখা গৈছিল। ভগা-ছিগা বস্ত্ৰৰ টুকুৰা, ব্যক্তিগত সা-সঁজুলি আৰু ষ্ট্ৰব পৰা উদ্ধাৰ কৰি অনা মূল্যবান সামগ্ৰী কিছুমানো পানীত ওপতি উঠিছিল। এতিয়া ধুমুহাৰ কোব পৰিছিল দুখন স্পষ্ট জাহাজৰ ওপৰত। তাৰে এখন আছিল ইলিয়নিয়াছৰ আৰু আনখন সাহসী একেটিছৰ। তদুপৰি আবাহ আৰু এলিটিছ উঠি থকা দুখন জাহাজে আক্ৰান্ত হৈছিল। প্ৰতিখন জাহাজৰে ডক্তাবোৰ ঢিলা হৈ গ'ল আৰু ফাটবোৰ বহল হৈ মেল খাই যোৱাত মাৰাত্মকভাৱে হো-হোৱাই পানী ভিতৰলৈ সোমাবলৈ ধৰিলে।

কিন্তু ইতিমধ্যে মহাসমুদ্ৰৰ এই গৰ্জন আৰু প্ৰচণ্ড আলোড়ন, অতল গভীৰতাৰ প্ৰশান্তি ভঙ্গ কৰা তলে বোৱা সোঁত আদি লক্ষণ ধুমুহা বতাহৰ লীলা-খেলা বুলি নেপচুনে জানিব পাৰিলে। অভিশয় কুপিত হৈ তেওঁ চৌবিলাকৰ মাজৰ পৰা মূৰ দাঙি ভালেখিনি ওপৰৰ পৰা চাৰিওফালে চকু ফুৰালে। ইনিয়াছৰ বিপৰ্য্যস্ত তৰীসমূহ আৰু নিৰ্মম আঘাতত অসহায় হৈ পৰা ট্ৰজানবিলাক তেওঁৰ দৃষ্টিগোচৰ হ'ল। মেঘৰ ভৰত নামি অহা আকাশখনো তেওঁ নেদেখাকৈ নেথাকিল। তেওঁৰ ভগিনী আক্ৰোহী জুনোৰে এই কাণ্ড বুলি বুজিবলৈ তেওঁৰ বাকী নাথাকিল। পূব আৰু পশ্চিম পৰনক মাতি আনি তেওঁ স্পষ্টভাৱে ক'লে:

“তইডৰ সাহসতো কম নহয়? নিজকে বৰ উচ্চ কুলত জন্ম হোৱা বুলি ভাবিছনেকি? মোৰ ৰাজকীয় সন্মতি লাভ নকৰাকৈয়ে বাহু-মণ্ডল, ভূমণ্ডল আৰু পৰ্বতসঙ্কুল সমুদ্ৰত এই সৰ্বনশীয়া অৱস্থাৰ সৃষ্টি কৰিছ? মই তইতক নহয় নহয়। প্ৰথমতে মই সাগৰখন শান্ত কৰাই ভাল হ'ব। তাৰ পিছত তইতে দোষৰ সমুচিত দণ্ড পাবি। লবালবিকৈ ইয়াৰ পৰা আঁতৰি যাইক। তইডৰ বজাক মোৰ হৈ কৰি—

মোৰ এই ভয়ঙ্কৰ ক্ৰিশূলৰ বলত লাভ কৰা সমুদ্ৰৰ আধিপত্য মোৰ হাততহে জন্তু আছে, তেওঁৰ নহয়। তেওঁৰ স্থান হৈছে পাহাৰৰ সেই বিশাল গহ্বৰ আৰু সেয়াই তহঁত পছোৱা বতাহৰো আবাস ভূমি। সেয়াই ইয়লাছৰ ৰাজসভা। তাতেই তেওঁ লক্ষ-লক্ষ কবি থাকিব পাৰে, যদিহে বতাহ ঠিকমতে অৱকল্প কৰি বাখিবলৈ সৰ্ব্ব্ব হুৱ।”

এইদৰে কৈ কথা কোৱাতকৈয়ো বেছি ক্ষিপ্ৰভাৱে তেওঁ বিক্ষুব্ধ সাগৰখন শান্ত কৰিলে। ডাৱৰবিলাক আঁতৰাই দিয়াত বেগিও ওলাল। তেওঁ ভাকে কবি থাকোতেই টাইটন আৰু ছাইমথীয়ে জাহাজবিলাক ধৰি থকা শিলৰ মাজৰ পৰা ঠেলি-হেচি মুকলি কৰিলে। ক্ৰিশূলভালেৰে নেপচুনেও তেওঁলোকক সহায় কৰিলে। তৰঙ্গ চূড়া লম্বুভাৱে বথখনেৰে অভিক্ৰম কৰি সাগৰখন স্থস্থিৰ কৰাৰ পিছত বিশাল বালিচৰ কিছুমানো পুনৰ ওলাই পৰিল। ডাঙৰ সভা এখনত হঠাতে হোৱা উচ্ছ্বল ঘটনা এটাৰ লগত ইয়াৰ মিল আছিল। সভাত তল খাপৰ মানুহ কিছুমানে নিজকে পাহৰি গৈ উন্নতভাৱে জ্বলা জোৰ, শিল, পান্থৰ আদি দলিয়াবলৈ ধৰে, কাৰণ প্ৰচণ্ড ক্ৰোধৰ সময়ত অস্ত্ৰৰ অভাৱ নহয়। কিন্তু অলপ পিছতে তেওঁলোকৰ দৃষ্টি আৱদ্ধ হয় এনে এজন লোকৰ ওপৰত যিজনৰ চৰিত্ৰ আৰু ব্যক্তিত্বৰ প্ৰতি তেওঁলোকৰ শ্ৰদ্ধা আছে। তেওঁ সেই লোকসকলক সম্বোধন কৰি কথা ক’ব, তেওঁলোকে নীৰৱ হৈ আগ্ৰহেৰে শুনিব। তেওঁলোকৰ ক্ৰোধ প্ৰশমিত হ’ব, শাৰীৰিক শক্তি স্তূপথে পৰিচালিত হ’ব। সেইদৰেই এতিয়া সমুদ্ৰৰ গৰ্জন স্তব্ধ হৈ পৰিল। সমুদ্ৰাধিপতি নেপচুনে মাত্ৰ চকু ফুৰাবহে লগা হ’ল। তাৰ পিছত নিৰ্মল আকাশৰ তলে তলে তেওঁৰ তংপৰ তুবজাই বথখন উৰাই লৈ গ’ল।

অতিশয় ক্লান্তিত ইনিয়াছ আৰু তেওঁৰ লগৰীয়াসকলে নিচেই ওচৰতে থকা দেশলৈ ঘাবৰ কাৰণে যত্ন কৰিলে। তেওঁলোকে আফ্ৰিকাৰ উপকূল অভিমুখে জাহাজ চলাই দিলে। তাতে আছে এটা পোতাখৰ।

এটা প্ৰণালীৰ শেষ প্ৰাপ্তত অৱস্থিত এই স্থান এটা দ্বীপৰ দ্বাৰা স্তব্ধিত। ফলত প্ৰণালীৰ সেই অংশত পানী প্ৰায় নিস্তব্ধ হৈ থাকে। সাগৰৰ পৰা অহা ঢৌবোৰ দ্বীপটোত ঠেকা খাই ফুকালেদি ফুৰলৈ গুচি যায়। উপকূলৰ ছয়োকালে আছে ভয়াবহ স্তম্ভ শৈল শিখৰ। এই দুই

শৃংগৰ হায়াত অৱস্থিত বিস্তীৰ্ণ বাৰিধাৰা শান্ত আৰু নিৰাপদ। বতাহত হালি জালি থকা পাতেৰে গছ-গছনিয়ৈ পাৰত যেন এখন আঁৰ-কাঁপোৰহে তৰি দিছে। এইখন পাৰ হৈ গ'লেই ওলাই পৰে পৰিবৰ্তনশীল, বনবেষ্টিত পাহাৰী উপত্যকা, অন্ধকাৰ আৰু বহুশব্দময়। পাহাৰৰ ঠিক নামনিত এটা গুহা আছে। গুহাৰ ভিতৰত আছে কিছুমান শিলাস্তম্ভ আৰু নিৰ্মল পানীৰ নিজৰা আৰু আছে শিলত কটা কিছুমান আসন—কাৰণ জলকুঁৱৰী-সকলে ইয়াতে বাস কৰে। ইয়াত বচিৰে মৰুকাটক নাইবা লজ্জৰ নেপে-লোৱাকৈয়ে জীৰ্ণ-শীৰ্ণ জাহাজ এখনো নিৰাপদে বাখিব পাৰি।

সমগ্ৰ নৌ-বাহিনীটোৰ মাত্ৰ সাতখন জাহাজ লৈ ইনিয়াছ এই প্ৰশালী-টোত উপনীত হ'ল। মাটিত নামিবলৈ ব্যাকুল হৈ পৰা ট্ৰজানসকল জাহাজৰ পৰা অবৰোহণ কৰি তপত বালিৰ পৰশ পাই আনন্দত উদ্ভাৱল হ'ল। লুণীয়া পানীয়ে চামনি মৰা দেহাৰে তেওঁলোক সাগৰৰ পাৰত ঢলি পৰিল। পোন প্ৰথমে একেটিছে টিঙিৰিটোৰ সহায়ত শুকান পাতেৰে একুৰা জুই জ্বলালে আৰু তাৰ ওপৰত খৰি জাপি দিলে। দপ্, দপ্, কৰি জুই জ্বলি উঠিল। অতিশয় অৱসন্ন হোৱা সৰ্বেও বাকীবিলাকে সাগৰৰ পানীত তিতি প্ৰায় অখাণ্ড হৈ পৰা কিছু শস্যকণা যোগাৰ কৰি বন্ধা-বঢ়া কৰিবৰ কাৰণে বাচন-বৰ্তন উলিয়াই আনিলে। শস্যকণা শিলত পিঠি কটি তৈয়াৰ কৰিবলৈ তেওঁলোক সষ্টম হৈ পৰিল।

তেওঁলোকে এইবিলাক কাম-কাজ কৰি থকাৰ সময়ত ইনিয়াছে এটা পাহাৰত আৰোহণ কৰিলে। তাৰ ওপৰৰ পৰা বহু দূৰ ব্যাপী সাগৰখন অব্যাহতভাৱে দৃশ্যমান হয়। ধুমুহাত ক্ষতিগ্ৰস্ত হোৱা সৰ্বেও অন্ততঃ ওপঙি থকা দুই-এখন ট্ৰজান জাহাজ দেখা পাব বুলি তেওঁ আশা কৰিছিল। কুল মৰ্যাদাসূচক চিহ্ন অঙ্কিত, উচ্চ পশ্চাদভাগবিশিষ্ট কোনো এখন জাহাজ হয়তো এস্থিয়াছ, কেপিছ নতুবা কেলকাছ আদি কোনো এজনৰো হ'ব পাৰে। পিছে তেওঁৰ চকুত পৰিল সাগৰৰ পাৰত অনাই বনাই ফুৰা তিনিটা শব্দ পছ। সিহঁতৰ পিছফালে দীঘলীয়াকৈ শাৰী পাতি এজাক পছ চৰি আছিল। তেওঁ তৎক্ষণাত্ বৈ গ'ল আৰু অতি তৎপৰভাৱে ফুৰা-শব্দ হাতত ল'লে। বায়ু বেগে উৰি যাব পৰা কাঁড়বিলাক আনিছিল তেওঁৰ বিশ্বস্ত অলুচৰ একেটিছে। তেওঁৰ শব্দত পছৰ জাকটোৰ আগত

থকা শিঙাল মতাকেইটা মাটিত বাগৰি পৰিল। সিহঁতৰ শিংবিলাক আছিল তিনি ফেৰেঙনীয়া গছৰ ডালৰ দৰে। তাৰ পিছত তেওঁ জাকটোলৈ লক্ষ্য কৰি শৰ-সন্ধান কৰিলে আৰু কলত পহুবিলাকে হিল-দল ভাঙি সেইজীয়া হাবিখনলৈ ঢপলিয়াই গ'ল। তেওঁৰ অৱশিষ্ট সাতখন জাহাজৰ কাৰণে সাতোটা প্ৰকাণ্ড পহু বিজয় গৰ্বেৰে তুপতিত কৰাৰ পিছতহে ইনিহাজে ধনু-কাঁড় সামৰিলে। এতিয়া তেওঁ জাহাজ থকা ঘাটটোৰ কাষে উভতি গ'ল আৰু সঙ্গীবৃন্দৰ মাজত মৰা পহুকেইটা ভাগ কৰি দিলে। তাৰ লগতে আৰু দিলে জাহাজত থকা সুবাহাণ্ড। চিচিলিৰ পৰা যাত্ৰা কৰাৰ সময়ত দয়ালু এচেপ্তিছে বীৰোচিত উদাৰতাৰে এইবিলাক তেওঁলোকক উপহাৰ দিছিল। তাৰ পিছত তেওঁ শোকাকুল লোকসকলক সান্ত্বনা দি ক'লে:

“বন্ধুসকল, বহুদিন ধৰি বিপদ-বিঘিনি আমাৰ লগৰীয়া হৈ পৰিছে। ইয়াতকৈয়ো অধিক দুখ তোমালোকে সহ্য কৰিব লাগিব। আগৰ দৰেই এতিয়াও অদৃষ্টই তোমালোকৰ যন্ত্ৰণাৰ অৱসান ঘটাব। তোমালোক সেই-বিলাক পাহাৰৰ মাজেদিয়েই পাৰ হৈ আহিছা য'ত ছীলাৰ সামুদ্ৰিক বলিয়া কুকুৰবিলাকে ভুকি থাকে। শিলৰ মাজত বাস কৰা দৈত্য চাইক্ল'প-বিলাকৰো সন্মুখীন হৈছা তোমালোক। তোমালোকে মনোবল পূৰ্ণৰ উজ্জীৱিত কৰিব লাগিব, দুখ-কষ্ট আৰু ভয় আঁতৰাব লাগিব। হয়তো কোনোবা এদিন তোমালোকে আজিৰ এই দুৰ্দিনৰ কথা স্মৃতি আনন্দ লাভ কৰিব। আমাৰ এই দুঃসাহসী ভ্ৰমণত আমি অপাৰ বিঘিনি অতিক্ৰম কৰি আহিছো। প্ৰতিবাৰেই বিপদজনক পথ বিচাৰি লৈছো। কিন্তু এই পথেই লাটিয়ামৰ পথ, আৰু তাতেই আমাৰ ভাগ্যত আছে বিশ্বামৰ আলয়। ইয়াৰ ৰাজ-কুলৰ আছে তাতে বাস কৰাৰ অধিকাৰ। সেইকাৰণে কঠোৰ সঙ্কল্প গ্ৰহণ কৰা। এটা সুন্দৰ ভৱিষ্যতৰ কাৰণে জীয়াই থাকিবলৈ সঁজু হোৱা।”

তেওঁ এইবিলাক শব্দকে উচ্চাৰণ কৰিছিল যদিও প্ৰকৃততে তেওঁৰ সাহস আৰু মনোবল টুটি আহিছিল। কাৰণ তেওঁ সহ্য কৰিব লগা দুখ-দুৰ্গতি আছিল অবৰ্ণনীয়। তথাপি তেওঁ মানসিক যন্ত্ৰণা অন্তৰৰ গভীৰত গোপনে ৰাখি বাহ্যিকভাৱে আত্মবিশ্বাস আৰু প্ৰফুল্লতা প্ৰকাশ কৰিছিল। ঐজ্ঞানবিলাকে এতিয়া খাবৰ কাৰণে পহুকেইটা কুটি-বাছি ল'বলৈ আয়োজন কৰিলে। কিছুমানে ছাল চেলোলে। তেতিয়া মঙহ ওলাই পৰিল। আন কিছুমানে মঙহবোৰ টুকুৰা-টুকুৰ

কৰি শলাত স্তম্ভাৱে। আকৌ বাকীবিলাকে বালিৰ মাজতে জুই ধৰি কেবাহীত পহু মাংস সিজালে। খোৱা-বোৱা কৰি তেওঁলোক স্তম্ভ হ'ল। ঘাঁহনিত শুই শুই তেওঁলোকে কোমল মাংসৰ লগত স্তম্ভাৱে মদিৰা পান কৰি ভোক-পিয়াহ পলুৱালে। খোৱা-বোৱা শেষ হ'লত তেওঁলোকে মৃত সজীসকলক স্তম্ভাৱে শোক কৰিলে। জীয়াই থকাৰ আশা আৰু মৰণৰ আশঙ্কাৰ দোমোজাত পৰি তেওঁলোকৰ মানসিক সংঘাত মানবীয় উপলব্ধিৰ অতীত হৈছিল। সত্যসন্ধ ইনিয়াছে তেওঁলোকতকৈয়ো বেছি আতুৰ হৈ বলোদীপ্ত অবশিষ্ট আৰু এমিকাছ, লায়কাছ, জায়াছ আৰু ক্লেক্কাছ আদি সাহসী বন্ধুবৰ্গৰ চৰম দুৰ্ভাগ্যৰ কথা চিন্তা কৰি স্তম্ভাৱে পেলাইছিল।

তেওঁলোকৰ খোৱা-বোৱা শেষ হোৱাৰ সময়তে অমৰাৱতীৰ উচ্চতাৰ পৰা জুপিটাৰে তলফালে চাই পঠিয়ালে। তেওঁৰ দৃষ্টিগোচৰ হ'ল শুকুলা পালতৰা জাহাজেৰে শোভিত সমুদ্ৰ, সমতল ভূমি, উপকূল বেথা আৰু বিস্তীৰ্ণ ভূমণ্ডলৰ নৰ-নাৰীসকল। নভোমণ্ডলৰ উচ্চতম অংশত থিয় হৈ তেওঁ কাৰ্ণেজৰ ফালে স্থিৰভাৱে চালে। তাৰ পিছত হঠাতে, তেওঁ এই গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়সমূহ চিন্তা কৰি থাকোতে ভেনাছে তেওঁক সম্বোধন কৰিলে। গভীৰ বেদনাত তেওঁৰ চকুহাল চলচলীয়া হৈছিল। তেওঁ ক'লে, “চিৰন্তন ক্ষমতাৰে যিজনো স্বৰ্গ-মৰ্ত্যৰ অধিবাসীসকলৰ জীৱন নিয়ন্ত্ৰণ কৰে, যাব, বজ্জই আমাক দ্ৰুতমান কৰি তোলে, হে পিতা, আপুনি কণকচোন, মোৰ অতি মৰমৰ ল'ৰা ইনিয়াছ আৰু অজ্ঞাত ট্ৰজানবিলাকে আপোনাক কি ইমান ডাঙৰ জগৰ লগালে? মৃত্যুৰ লগত তেওঁলোক মুখামুখি হৈছে, আৰু এতিয়া ইটালীলৈ অহাৰ কাৰণেই তেওঁলোকৰ বাবে জগতখনেই কন্ধ হৈ গ'ল। অথচ আপুনি প্ৰতিশ্ৰুতি দিছিল যে সময়ৰ সোঁতত, এদিন মানব জাতিৰ অগ্ৰগণ্য ৰোমানসকলে তেওঁলোকৰ বংশতে জন্ম গ্ৰহণ কৰিব। তেওঁলোকৰ ধৰ্মনীত প্ৰবাহিত হ'ব টিউচাৰৰ বলিষ্ঠ তেজ। তেওঁলোকে আইন প্ৰণয়ন কৰি সসাগৰা পৃথিৱী শাসন কৰিব। হে পিতৃদেৱ, এতিয়া কি কাৰণে আপুনি মৃত বদলাইছে? ট্ৰয় নগৰী পতন হোৱাৰ সেই ভয়ানক দুৰ্ঘটনাৰ সময়ত আপোনাৰ এই প্ৰতিশ্ৰুতিয়েই মোৰ দুখ পাতল কৰিছিল। ট্ৰয়ৰ কৰুণ পৰিণতিৰ পৰাই নতুন ভাগ্যোদয় হ'ব বুলি মই পতিয়ন গৈছিলোঁ। কিন্তু বিপদৰ পিছত বিপদে জুমুৰি দি ধৰা ট্ৰজানসকলক এতিয়াও দুৰ্ভাগ্যই লগ এৰা নাই। হে ৰাজচক্ৰবৰ্তী, এই অগ্নি-পৰীক্ষাৰ

শিহুত আপুনি তেওঁলোকক কি দিব? গ্ৰীকবিলাকে অৱবোধ কৰি থকা অৱস্থাতে এটিনেৰে সূকৌশলে পলায়ন কৰি নিৰাপদে আজিয়াটিকৰ সিপাৰে লিবাৰ্ণিয়ানসকলে শাসন কৰা ৰাজ্যত উপনীত হ'ব পাৰিছিল। তেওঁলোক টিমাৱাছ নদীৰ উৎস পৰ্যন্ত আগ বাঢ়িব পাৰিছিল। এই নদীৰ অধন মুখেদি সাগৰৰ পানী নিগ্ৰহ গছৰত সৰৱে নিপতিত হয়। ফলত সমুদ্ৰৰ গৰ্জন গছ-বনে ছাটি খোৱা সমতল অঞ্চলতো মুখৰিত হয়। আক ইয়াতে এটিনেৰে ট্ৰেজানসকলৰ কাৰণে এখন ৰাজ্য প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল। নগৰখনৰ নাম থৈছিল পাডুৱা। নগৰখনৰ অধিবাসীসকলক তেওঁ ট্ৰেজান নামেৰে অভিহিত কৰি ট্ৰেজান অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ প্ৰাচীৰত আঁৰি থৈছিল। বহু দুৰ্বোগৰ পৰা অব্যাহতি পাই এতিয়া তেওঁ তাতে সুখ-শান্তিৰে বাস কৰিছে। অথচ আমি আপোনাৰ নিজৰ সন্তান হৈয়ো, স্বৰ্গৰ দুৱাৰ পৰ্যন্ত উঠি আহিবলৈ আপোনাৰ অহুমতি পায়ো, মাত্ৰ এজনৰ বোমৰ কাৰণেই আজি বিষমভাৱে প্ৰভাৱিত হৈছোঁ। আমাৰ তবীসমূহ বিধ্বস্ত আৰু ইটালীৰ পৰা বহু আঁতৰত। আপোনাৰ প্ৰতি থকা আমাৰ প্ৰজ্ঞা-ভক্তিৰ এয়ে নেকি পুৰস্কাৰ; আমাৰ প্ৰাপ্য ৰাজপদত আপুনি আমাক এইদৰেই নেকি অধিষ্ঠিত কৰিছে?”

দেৱতা আৰু মানুহৰ স্ৰষ্টাই তেওঁৰ ফালে চাই মিচিকিয়াই হাঁহিলে। যেতিয়া তেওঁ ধুমুহা বতাহ প্ৰশমিত কৰে আৰু আকাশ কৰে মেঘমুক্ত তেতিয়া তেওঁৰ মুখত এই হাঁহিটি বিৰাজ কৰে। তেওঁ জীয়েকক লাহেকৈ চুমা খাই মাত লগালে, “ছাইথেৰীয়াৰ দেৱী, ভয় নকৰিবা, তোমাৰ জাতিটোৰ ভাগ্য এতিয়াও তোমাৰ হাততে আছে, আৰু থাকিব। ইয়াৰ অন্তথা নহয়। তুমি দেখিবলৈ পাবা তোমাৰ নিজৰ এখন নগৰ আৰু লাডিনীয়াৰ প্ৰাচীৰ। কাৰণ মই প্ৰতিজ্ঞাবদ্ধ। তোমাৰ মহান সাহসী পুত্ৰ ইনিয়াছক তুমি নক্ষত্ৰৰ দৰে উচ্চ স্থানত প্ৰতিষ্ঠিত কৰিব পাৰিবা। মোৰ ইচ্ছাৰ পৰিবৰ্তন নহয়। কিন্তু এতিয়া যিহেতুকে তুমি তেওঁলোকৰ কাৰণে উৎকণ্ঠিত হৈ পৰিছা, সেইকাৰণে মই হুন্দুৰ ভৱিষ্যতৰ গৰ্ভত নিহিত হৈ থকা কিছুমান কথা তোমাৰ আগত বিবৃত কৰিম আৰু ভাগ্যালিপি লুটিয়াই কিছুমান গুপ্ত কথাও উল্কাটন কৰিম। জানি থোৱা যে ইনিয়াছে ইটালীত ভয়ঙ্কৰ যুদ্ধ কৰি গৰ্বিত জাতিবিলাকক সমূলকৈ বিনাশ কৰিম। স্বপক্ষীয় বোদ্ধাসকলৰ কাৰণে নতুন জীৱন ধাৰা উদ্ধাৱন কৰি তেওঁলোকৰ নিৰাপত্তাৰ

কাৰণে ভূৰ্গ নিৰ্মাণ কৰিব। তিনিটা গ্ৰীষ্ম লাটিয়ামত ৰাজত্ব কৰি কটুলিয়ান-বিলাকক পৰাজিত কৰালৈকে তিনিটা গ্ৰীষ্ম যুদ্ধশিবিৰত অভিবাহিত কৰাৰ পিছত তেওঁৰ মৃত্যু হ'ব। কিন্তু তেওঁৰ শিশু সন্তান এন্সেনিয়াছ, যাৰ আক এটা নাম ইয়ুলাছ, আৰু ট্ৰজান ৰাজ্য পতনৰ আগলৈকে যাৰ নাম আছিল ইলাছ, তেওঁ প্ৰতিমাহেই কলা কলাকৈ ৰাজশক্তি বৃদ্ধি কৰি সুদীৰ্ঘ ত্ৰিশ বছৰ কাল সম্পূৰ্ণ কৰিব। সক্ষম আৰু শক্তিশালী বীৰ হিচাপে তেওঁ আলবালজা নগৰ হৃদয়ভাৱে নিৰ্মাণ কৰি লাডিনীয়াৰ পৰা তালৈ ৰাজধানী তুলি নিব। তাত ছেক্টৰৰ আক্সীয়াসকলৰ এটা বংশৰ হাতত ৰাজশক্তি ন্যস্ত হৈ থাকিব। তিনি শতাব্দী ধৰি ইয়াত ৰজাসকলে ৰাজত্ব কৰিব আৰু অৱশেষত এদিন ইলিয়া নামৰ পূজাবিণী এগৰাকীৰ গৰ্ভত, মছিৰ ঔৰষত ছুটি যমজ সন্তানৰ জন্ম হ'ব। কুকুৰ-নেটীয়া বাঘৰ দ্বাৰা প্ৰতিপালিত ৰঙা-মুগা বৰণৰ ডকমকীয়া বাঘহাল পিছা ৰমুলাছ এই বংশৰ উত্তৰাধিকাৰী হ'ব। ৰণ-দেৱতাৰ নামত তেওঁ ভূৰ্গ নিৰ্মাণ কৰিব আৰু তেওঁৰ নামৰ পৰাই প্ৰজাবিলাক “ৰোমান” বুলি অভিহিত হ'ব। এই ৰোমানসকলৰ কাৰণে ৰাজ্য আৰু ৰাজত্ব কালৰ কোনো সীমাবেধা মই নিৰূপণ কৰা নাই। তেওঁলোক অখণ্ড ভূমণ্ডলৰ অধিপতি হ'ব। আনকি স্বৰ্গ আৰু সসাগৰা পৃথিৱীত সন্তাসৰ সূচনা কৰা ক্ৰোধোন্মত্তা জুনোৱেও তেওঁৰ পৰিকল্পনা সংশোধন কৰিব। আনি ছুয়ো লগ লাগি দীৰ্ঘ বস্ত্ৰ পৰিহিত এই জাতিটোক লালন পালন কৰিম। কালক্ৰমত তেওঁলোক ৰোমান জাতি বুলি বিখ্যাত হ'ব আৰু হ'ব সমগ্ৰ পৃথিৱীৰ অধিপতি। এয়ে মোৰ অধ্যাদেশ। পাঁচ বছৰীয়া বাল্যবয়সৰ সময় গৈ থাকিব আৰু অৱশেষত এটা যুগ আহিব যেতিয়া আছাবেকাছৰ বংশই থায়া আৰু সুবিখ্যাত মিছিনীসকলক বিপুল পৰাক্ৰমেৰে পৰাভূত কৰিব, তত্পৰি আৰ্গছ জয় কৰি সেই ৰাজ্যও অধিকাৰ কৰিব। আৰু তাৰ পিছত এই মহা পৰাক্ৰমী ট্ৰয় বংশত জন্ম লাভ কৰিব এজন চিজাৰে। তেওঁৰ ৰাজ্যৰ সীমা হ'ব আসমুজ বিস্তৃত আৰু তেওঁৰ ঘৰস্যা তাৰকাখচিত নভোমণ্ডল পৰ্যন্ত বিয়পি পৰিব। মহান পূৰ্বপুৰুষ ইয়ুলাছৰ নামেৰে জুলিয়াছ বুলি তেওঁ জনাজাত হ'ব। প্ৰতীচ্যৰ অক্ষৰান্ত সম্পদ হৰণ কৰা এই জুলিয়াছক সবৰ্গলৈ আমন্ত্ৰণ জনাওঁতে এদিন তোমালোকৰ অন্তৰ প্ৰশান্তিৰে পৰিপূৰ্ণ হ'ব। তেওঁৰ প্ৰতি উদ্ভিষ্ট হোৱা প্ৰাৰ্থনা শ্ৰৱণ কৰিলৈ তেওঁকো আৱাহন কৰা হ'ব।

কেইটামান বক্তাক্ত শতাব্দী পাৰ হোৱাৰ পিছত তেওঁলোকে অল্প-অল্প সম্বৰণ কৰিব আৰু তেওঁলোকৰ হৃদয় দয়া-মমতাৰে পূৰ্ণ হ'ব। ৰূপালী চুলিৰ ফাই ভেনিতি, দেৱী ভেগ্না আৰু দেৱোপম বম্বাছে ভায়েক বেমাছৰ সৈতে নতুন ৰীতি-নীতি প্ৰবৰ্তন কৰিব। বণৰ লৌহজাৰ ক্ষয় হ'ব আৰু তাৰ ভিতৰত নিৰাপদে আবদ্ধ বৈ থাকিব ধৰ্মহীন, দাক্ষণ বক্ত-লিপ্সা, লগত থাকিব বাশিকৃত নিষ্ঠুৰ মাৰণাশ্ব। বক্তাক্ত মুখেৰে তেওঁ জুজ্বাল কৰি থাকিব; কিন্তু ব্ৰজৰ শত শত শিকলিৰ বান্ধত তেওঁ পিঠিখনো লৰচৰ কৰিব নোৱাৰিব।”

এইদৰে ভৱিষ্যত বাণী কৰি তেওঁ মায়াপুত্ৰ মাকুৰীক স্বৰ্গৰ পৰা পঠিয়াই দিলে। কাৰণ ট্ৰেজানসকলক স্বাগত জনাবলৈ আফ্ৰিকাৰ কাৰ্বেজ নগৰৰ সুৰক্ষিত প্ৰাচীৰৰ ভোৰণ মুক্ত হৈ থাকিব লাগিব। নৱ নিৰ্দ্ধাৰিত পৰিকল্পনাৰ বিষয়ে একোকে নজনা ডিডোৱে ৰাজ্যখনত তেওঁলোকৰ উপস্থিতি নিষিদ্ধ কৰিব নোৱাৰিব। সেইদেখি ডেউকাৰে বতাহ তৈলি মাকুৰী মহাকাশৰ মাজেদি উৰি গৈ খন্তেকতে আফ্ৰিকাৰ উপকূল পালেগৈ। তেওঁ সকলো নিৰ্দেশ পালন কৰিলে আৰু তেওঁৰ ঐশ্বৰিক ইচ্ছাত কাৰ্বেজৰ অধিবাসীসকলে বৈৰীভাৱ পৰিহাৰ কৰিলে। বিশেষকৈ তেওঁ কুঁৱৰীক ট্ৰেজান-সকলৰ প্ৰতি সদয় আৰু অনুকূল কৰি তুলিলে।

ইতিমধ্যে সত্যসন্ধ ইনিয়াছে এটা নিশা ভাৰি-চিন্তি কটাই দোকমোকালিৰ স্বাস্থ্যকৰ পৰিবেশত ওলাই গৈ সেই অচিন দেশখনৰ বিষয়ে অনুসন্ধান কৰিবলৈ স্থিৰ কৰিলে। ধুমুহাৰ কবলত পৰি তেওঁ কোন উপকূলত উপবীভ হ'ল, সেই ঠাইত মাল্লুহ বা হিংস্ৰ জীৱ-জন্তুৰ বসতি আছে নে নাই এই-বিলাকো লক্ষ্য কৰা তেওঁৰ উদ্দেশ্য আছিল, কাৰণ ঠাইখনত তেওঁ কোনো খেতি পথাৰ দেখা নাছিল। তাৰ পিছতহে তেওঁ বন্ধুসকলক সকলো কথা বিবৰি ক'ব পাৰিব। বনৰাজিৰ বহুসময় ছাঁয়াৰ মাজেদি তেওঁ অদৃশ্যভাৱে জাহাজৰ পৰা প্ৰস্থান কৰিলে। ওখ ওখ পাহাৰে বেৰি থোৱা অৰণ্যময় অঞ্চল অতিক্ৰম কৰি যাওঁতে লগত আছিল একমাত্ৰ একেটিছ আৰু ছুডাল লৌহ ফলকযুক্ত চিকাৰত ব্যৱহাৰ কৰা বৰ্শা তেওঁৰ হাতত জোঁকাৰ খাই আছিল। অৰণ্যৰ মাজত তেওঁ মাকক লগ পালে। তেওঁ কুমাৰীমূলত ৰূপ ধাৰণ কৰি অনুৰূপ বস্ত্ৰ পৰিধান কৰিছিল। স্পাৰ্টাৰ কোনো যুৱতী নাইবা

শ্ৰেষ্ঠীয় হাৰপেলাইছীৰ দৰে অৱলীলাক্ৰমে অখাবোহণত কুশলী আৰু অনায়াসে হিত্ৰাছৰ নিচিনা খৰশ্ৰোতা নদী অতিক্ৰম কৰিব পৰা এগৰাকী ভকতীৰ নিচিনাকৈ তেওঁ অস্ত্ৰ ধাৰণ কৰিছিল। ব্যাধৰ দৰে তেওঁৰ কান্ধত গুলমি আছিল এখন ধুমু। তেওঁৰ কেশবাশি বতাহত হালি-জালি আছিল। তেওঁ পৰিধান কৰা বসনৰ বৈ পৰা আঁচল কোঁচ খুৱাই বান্ধি থোৱা আছিল আৰু তেওঁৰ জামুদেশ আছিল উন্মুক্ত। তেওঁৰেই প্ৰথম মাত লগালে, “ডেকা ল’ৰাইত, বন বোন্দাৰ পথৰা ছাল এখন পিছা আৰু কান্ধত ছোখৰ এটা লোৱা মোৰ ভনী এজনীক ইয়াত ঘূৰি-পকি ফুৰা আৰু কেনে দৰে ফুটুকা দাগ থকা বৰা গাহৰি খেদি চিঞৰি যোৱা তোমালোকে দেখা পাইছিলানেকি? যদিহে দেখিছা, ক’ত দেখিছিলো কোৱা।”

ভেনাছে এইদৰেই কৈছিল আৰু তেওঁৰ পুতেকে উত্তৰ দিলে, “নাই, তোমাৰ ভনীয়েক মই দেখা নাই। তেওঁৰ মাতো মোৰ কাণত পৰা নাই। জ্ঞেয়া নাৰী—নহয়, তোমাক কি বলি মই সম্বোধিম? মানুহৰ লগত তোমাৰ তন্ত্ৰজীৱ তুলনা নহয়। তোমাৰ কণ্ঠস্বৰে অমৰত্ব ঘোষণা কৰিছে। দেৱী, তুমি নিশ্চয় এগৰাকী দেৱী হ’ব লাগিব, নহ’লে তুমি কোনো অপেশ্বৰীৰ আত্মীয়ানেকি? তোমাক মই মিনতি কৰিছোঁ, যেয়েই নোহোৱা তুমি আমাক অৰণমান অনুগ্ৰহ কৰা, যাতে আমাৰ যন্ত্ৰণাৰ কিছু লাঘব হয়। কৃপা কৰি কোৱা কোন দেশৰ আকাশৰ তলত আৰু পৃথিৱীৰ কোন উপকূলত আমি উস্থিপত হৈছোঁহি? প্ৰচণ্ড ঘূৰ্ণী আৰু প্ৰবল তবজৰ আঘাতে আমাক ইয়ালৈ ঠেলি লৈ আহিছে। এতিয়া ইয়াত আমি দিৰ্ঘদিন জ্ঞান হেৰুৱাই ভ্ৰমি ফুৰিছোঁ। আমি ক’ত আছোঁ আৰু ইয়াৰ অধিবাসীনো কোন আমি নাজানো। কোৱা, দেৱী, কোৱা। তোমাৰ বেদীত অগণন পশু বলি দিবলৈ আমি স্বীকৃত।”

ভেনাছে উত্তৰ দিলে, “তেনে সন্মান দাবী কৰা মোৰ প্ৰকৃতি নহয়। কাৰ্ণেজৰ এজনী গাভৰুৱে কান্ধত টোণ লৈ, ওখকৈ ফিটা লগোৱা, চিকাৰীয়ে ব্যৱহাৰ কৰা বঙা বঙা জোতা পিছি ফুৰাটো একো অস্বাভাৱিক কথা নহয়। যিখন দেশ তোমাৰ দৃষ্টি-গোঁচৰ হৈছে, সেই দেশৰ শাসন-কৰ্তা হ’ল টায়াৰৰ পৰা অহা ফিনিচীয়া লোক। এজিনবৰ বংশই এই দেশত ৰাজত্ব কৰিছে। এই দেশ আফ্ৰিকাৰ মাজত আৰু আফ্ৰিকানসকল

যুদ্ধত অপৰাজেয়। ভায়েকৰ ভয়ত টায়াৰৰ পৰা ইয়ালৈ পলাই অহা কুঁৱৰী ডিডোৰ পৰিচালনা আৰু পৰামৰ্শ মতে এই দেশৰ শাসন চলোৱা হয়। জনায় আৰু অত্যাচাৰৰ এই কাহিনী সুদীৰ্ঘ আৰু জটিল। তথাপি মই তোমাক চমুকৈ কওঁ শুনা:

“ছাইকিয়াছৰ লগত ডিডোৰ পৰিণয় হৈছিল। ফিনিচীয়ানসকলৰ ভিতৰত তেওঁ আছিল শ্ৰেষ্ঠ জমিদাৰ। কপালত দুখ আছিল কাৰণেই হয়তো ডিডোৱে তেওঁক অতিশয় ভাল পাইছিল। পিতাকে তেওঁৰ লগত বিবাহ বন্ধনত আবদ্ধ কৰাৰ সময়ত ডিডো কুমাৰী আছিল আৰু প্ৰথমবাৰৰ বাবে তেওঁৰ লগতে দৈহিক মিলন ঘটিছিল। কিন্তু তেওঁৰ পিগ্‌মেলিয়ন নামেৰে এজন ভ্ৰাতৃ আছিল আৰু সেই সময়ত তেওঁই টায়াৰৰ সিংহাসন অধিকাৰ কৰিছিল। জঘন্য আৰু পৈশাচিক প্ৰযুক্তিত তেওঁক চেৰ পেলাব পৰা আৰু কোনো নাছিল। উভয়ৰে মাজত এখন মাৰাত্মক কন্দল লাগিল। ধন-সোণৰ লোভত পিগ্‌মেলিয়ন ইমান অন্ধ হৈ পৰিল যে এবাৰ যজ্ঞৰ সময়ত তেওঁ মনে মনে খাপ পিটি থাকি অতৰ্কিতে ছাইকিয়াছক আক্ৰমণ কৰিলে আৰু অতি অন্যায়াভাৱে চোৰৰ দৰে তেওঁৰ বুকুত ছুৰি বহুৱাই দিলে। পিগ্‌মেলিয়নে নিজৰ কু-কৰ্ম বহুদিন গোপন কৰি ৰাখিছিল, ভনীয়েকৰ প্ৰবল প্ৰেমৰ কথা পাহৰি গৈ তেওঁ নিৰ্মম প্ৰতাৰণা আৰু ভুৱা আশাৰে ডিডোৰ তীব্ৰ মানসিক উদ্বেগৰ ক্ষণিক অৱসান ঘটাইছিল। কিন্তু ছাইকিয়াছৰ মৃতদেহৰ তেতিয়াও সংকাৰ হোৱা নাছিল আৰু তেওঁৰ প্ৰেতাশ্বাই টোপনিত লালকাল হৈ থকা ডিডোক নিস্তেজ ছাঁয়া-মূৰ্তিৰ দৰে দেখা দি যজ্ঞান্তৰ্ধানৰ সময়ত হোৱা পাশবিক হত্যাকাণ্ডৰ কথা প্ৰকাশ কৰি দিছিল। ছাঁয়া-মূৰ্তিয়ে বুকুৰ ছুৰিকাষাত প্ৰদৰ্শন কৰি ৰাজকাৰেঙৰ ভিতৰত লুকাই থকা সকলো পাপৰ কাহিনী ব্যক্ত কৰিলে। নিজৰ দেশ এৰি শীঘ্ৰে পলাই যাবলৈকো তেওঁক ক’লে। তদুপৰি তেওঁৰ যাত্ৰা স্তম্ভন কৰিবৰ কাৰণে মাটিৰ তলত পুতি ধোৱা বৃজন পৰিমাণৰ ধন-সোণৰ সন্ত্ৰেদো তেওঁক দিলে।

এই সপোন দেখি ভয়ানকভাৱে মানসিক আঘাত পাই ডিডোৱে পলাই যাবলৈ আয়োজন কৰিলে। ছুট বজাজনক ভয় কৰা আৰু অভিশয় ঘূণা কৰা লোকসকলকো তেওঁৰ লগত ল’বলৈ স্থিৰ কৰিলে। এদিন

অতি লবালবিকৈ তেওঁলোক মিলিত হ'ল আৰু যাত্ৰাৰ কাৰণে হুসজ্জিত হৈ থকা জাহাজ কেইখনমানত ধন-সোণ বোজাই দিলে। কৃপণ পিগ্‌মেলিয়নৰ সাঁচি খোৱা সম্পত্তি জাহাজকেইখনৰ লগতে হেৰাল। এই বিপদজনক অভিযানৰ নেত্ৰী আছিল এগৰাকী নাৰী। তেওঁলোক আহি এই ঠাইখনেই পালেহি। নতুন নগৰ এখনৰ আকাশলক্ষ্য প্ৰাচীৰ সৌকালে চালেই তোমালোকৰ চকুত পৰিব। এই নগৰীৰ নামেই কাৰ্থেজ আৰু দুৰ্গ নিৰ্মাণৰ কাম এতিয়াও চলি আছে। বুধ চৰ্মৰ দ্বাৰা জোখ-মাখ কৰি এই ঠাইত মাটি কিনিছিল কাৰণে এই নগৰক “চৰ্মনগৰী”ও বোলা হয়। কিন্তু তোমালোকনো কোন, মোক কোৱাচোন? ক'ব পৰা তোমালোক আহিছা আৰু কোনফালেনো যাবা?”

তেওঁৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰত হিয়া উজ্জাৰি গভীৰ ছুন্নিয়াহ পেলাই ইনিয়াছে ক'লে, “সৰগৰ দেৱী, মই যদি আৰম্ভণিৰেপৰা আমাৰ বিপদ-বিশিৰিৰ কাহিনী ক'বলৈ লওঁ, আৰু যদি শুনিবলৈ তোমাৰ সময়ো থাকে, তেন্তে সন্ধিয়াৰ তৰাই আকাশী ছুৱাৰ আৱৰি ধৰিব আৰু গোটেই দিনটো পাব হৈ যাব। তথাপি তেতিয়াও আমাৰ সম্পূৰ্ণ ইতিহাস শেষ ন'হব। প্ৰাচীন ট্ৰয় নগৰৰ পৰা (যদিহে সেই নাম ঘটনাক্ৰমে তোমাৰ কাণত পৰিছে) আমি অনেক অচিন সাগৰ পাব হৈ আহি আছিলোঁ। আৰু তেনেকুৱাতে এজাক ধুমুহা বতাহে আমাক আফ্ৰিকাৰ উপকূললৈ উটাই লৈ আহিল। মোৰ নাম ইনিয়াছ, মানুহে মোক সতাপৰায়ণ বুলিও কয়। শত্ৰুৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰিব পৰা গৃহদেৱতাসকলকো মই জাহাজত লৈ আহিছোঁ। মোৰ খ্যাতি দেৱলোক পৰ্যন্ত বিয়পি পৰিছে। মই আহিছোঁ ইটালী দেশৰ সন্ধানত, যি দেশত পৰম শক্তিবান জ'ভৰ পৰাই আমাৰ বংশৰ উদ্ভৱ হৈছিল। নিজৰ ভাগ্যৰ বলত আৰু মোৰ স্বৰ্গীয় জননীৰ আশুকল্যত মই একুৰি জাহাজ লৈ ফ্ৰিজিয়ান সাগৰ পৰ্যন্ত আহিব পাৰিলোঁ। কিন্তু পছোৱা বতাহ আৰু ঢৌৰ কবলৰ পৰা মাত্ৰ সাতখন জাহাজহে উদ্ধাৰ কৰিব পাৰিছোঁ। আৰু এতিয়া মই অখ্যাতভাৱে, অভাৱগ্ৰস্ত হৈ আফ্ৰিকাৰ অৰণ্যত জমি ফুৰিছোঁ। এবাৰ এচিয়াৰ পৰা বিতাৰিত হোৱাৰ পিছত এতিয়া ফ্লোপ এৰি আহিব লগা হৈছে।”

কিন্তু তেওঁৰ পৰা বেছি অভিযোগ শুনিবৰ কাৰণে ভেনাছৰ সময়

নাছিল। পুতেকৰ বিনি নি বন্ধ কৰি তেওঁ ক'লে, “তুমি যেয়েই নোহোৱা, অমৰাৱতীৰ অধিবাসীসকল তোমাৰ প্ৰতি বিৰূপ নহয়। অন্ততঃ সেয়ে মোৰ বিশ্বাস। তুমি এতিয়াও উশাহ-নিশাহ লৈ জীয়াই আছা আৰু টায়াৰীয়াসকলৰ দেশত উপস্থিত হৈছাহি। কুৰবীৰ কাৰেঙৰ বাট-চ'ৰা নোপোৱা পৰ্যন্ত তুমি এই বাটেদি গৈ থাক। মই তোমাক ন-দি ক'ব পাৰোঁ যে বতাহৰ গতি পৰিবৰ্তন হৈছে। জাহাজৰ সৈতে তোমাৰ সঙ্গীসকল নিৰাপদে উভতি আহিছে। যদিহে এই কথা সত্য নহয় তেন্তে মোক আই-বোপায়ে শিকোৱা মঙ্গল চোৱা বিছা অথলৈ গ'ল। তেওঁলোকে মিছাকৈয়ে মানুহৰ আগত ইমান যত্নই কৰিলে। সৌ ৰাজহাঁহ বাৰটালৈ চোৱা। সিহঁতে উলাহত উৰি আহিছে। জুপিটাৰৰ ঈগল চৰাইটোৱে এইমাত্ৰ ওপৰৰ পৰা সিহঁতৰ ফালে চোঁচ মাৰি আহিছিল। আৰু আকাশত অথালি-পথালিকৈ বহু দূৰ খেদি নিলে। তদ্বাচ তুমি চোৱাচোন, সিহঁতৰ কেইটামান উৰি আহি মাটিত পৰিছেহি, আনকেইটাই ওপৰৰ পৰা সিহঁতলৈ চাই থাকি এতিয়া নামি আহিছে। যেনেকৈ এই ৰাজহাঁহকেইটা ডেউকা কোবাই নিৰাপদে নিজৰ বাহলৈ উভতি আহিছে আৰু আনকেইটাই আকাশৰ উচ্চতাত চীংকাৰ কৰি মুক্তভাৱে ঘূৰি ঘূৰি উৰি আছে, সেইদৰে তোমাৰো কেইখনমান জাহাজ বন্দৰত নিৰাপদে আছে আৰু আন কেইখন পোতাশ্ৰয়ৰ ওচৰ চাপিছে। সেইকাৰণে এই বাটটোৱেদি আগ বাঢ়ি গৈ থাক।”

এয়ে আছিল ভেনাছৰ উক্তি। উভতি যোৱাৰ সময়ত তেওঁৰ সৌন্দৰ্য জ্বলিলি উঠিছিল। তেওঁৰ কণ্ঠ-দেশত গোলাপী আভা বিৰিঙিছিল আৰু তেওঁৰ কেশদামৰ পৰা দিবাগন্ধ নিসৃত হৈছিল। তেওঁৰ বসনে পদযুগল আবৰি ধৰিলে। তেওঁৰ খোজ-কাটলৰ পৰাই তেওঁ যে এগৰাকী দেৱী সেই কথা প্ৰমাণিত হ'ল। ইনিয়াছে এতিয়া মাকক চিনি পালে। তেওঁ অদৃষ্ট হোৱাৰ সময়ত দ্ৰুতভাৱে তেওঁক উদ্দেশ্য কৰি ক'লে, “হায়, তুমি ইমান নিৰ্মম? ছদ্মবেশেৰে এই অভিনয় কৰি কিয় তুমি নিজৰ সন্তানক বাৰে বাৰে ছলনা কৰিছা? কিয় বাক মই তোমাক প্ৰকাশ্যভাৱে লগ নাপাওঁ আৰু আশাশুধীয়াকৈ কথা-বাৰ্তা পাতিব নোৱাৰোঁ?”

মাকক এইদৰে ভৰ্ণসনা কৰি তেওঁ প্ৰাচীৰবেষ্টিত নগৰখনৰ ফালে যাবলৈ ধৰিলে। ভেনাছে দৈবিক শক্তিয়ে ট্ৰজান দুজনক ডাঠ কুঁৱলিৰে আৱৰি থলে, যাতে তেওঁলোকক কোনেও দেখা নাপায়। আৰু তেওঁলোকৰ যাত্ৰাও ব্যাহত নহয়, তাৰ বাবে ঘন মেঘৰ এখন আঁৰ-কাপোৰৰ সৃষ্টি কৰিলে। আকাশৰ ওপৰেদি ভেনাছে পাফছলৈ উৰা মাৰিলে। আনন্দ মনেৰে তেওঁ নিজৰ ঘৰলৈ উভতি আহিল। তাতে আছে তেওঁৰ মন্দিৰ। এই মন্দিৰৰ এশখন উমলগা বেদীত অনবৰতে ধূপ-ধূনা জ্বলি থাকে, সজোপচিহ্নিত কুহুমৰ মালাবাশিয়ে অবিৰাম স্ৰবতি বিলায়।

ইতিমধ্যে ট্ৰজানদ্বয়ে সেই বাটটোৱেদি ক্ষিপ্ৰ গতিৰে যাবলৈ ধৰিলে। তেওঁলোকে এতিয়া এটা প্ৰকাণ্ড পাহাৰৰ ওপৰলৈ উঠি গৈছিল। এই পাহাৰৰ নামনিত থকা-নগৰখনৰ দুৰ্গ আৰু প্ৰাচীৰ আদি ওপৰৰ পৰা ভালকৈ দেখা গৈছিল। এসময়ত য'ত আছিল মাত্ৰ কিছুমান জৰাজীৰ্ণ কুটীৰ, সেই ঠাইত এতিয়া সুৰম্য অট্টালিকাৰে সৈতে এখন নগৰ গঢ়ি উঠা দেখা পাই ইনিয়াছ বিস্মিত হৈছিল। টায়্যৰীয় লোকসকল ব্যস্তভাৱে ইফালে-সিকালে ঘূৰি ফুৰিছিল। কিছুমানে প্ৰাচীৰ নিৰ্মাণৰ বাবে এটলীয়া বাটেদি কেঁকো-জেকোঁকৈ শিল কঢ়িয়াইছিল; আন কিছুমানে ঘৰ সাজিবৰ কাৰণে একোডোখৰ ঠাই নিৰ্বাচন কৰি চাৰি সীমা চিহ্নিত কৰিছিল। তেওঁলোকৰ বহু বহু আইন, ৰাজ কৰ্মচাৰী আৰু মন্ত্ৰণাদাতাসকলে সততে প্ৰজ্ঞা আকৰ্ষণ কৰিব পাৰিছিল। এঠাইত তেওঁলোকে পোতাশ্ৰয় এটা নিৰ্মাণ কৰিবৰ কাৰণে খনন-কাৰ্য চলাইছিল, আকৌ আন এঠাইত এটা নাট্য-শালাৰ ভেটি বান্ধিছিল। ভৱিষ্যতে সাজি উলিয়াব লগা ৰঙ্গমঞ্চৰ দুয়ো কাষ গুহনি কৰিবৰ বাবে কিছুমান সুদীৰ্ঘ স্তম্ভ তেওঁলোকে শিল কাটি নিৰ্মাণ কৰিছিল। মৌৰ সন্ধানত মৌ-মাথিয়ে ফুলেৰে ৰমকজমক হৈ থকা গ্ৰামাঞ্চলত অবিৰাম পৰিশ্ৰম কৰি উৰি ফুৰাৰ দৰেই তেওঁলোকেও একাণপতীয়াকৈ কায়ত লাগি আছিল। গ্ৰীষ্মৰ আবহুণীৰ প্ৰশান্ত পৰিবেশত যেতিয়া সূৰ্যে হিৰণ কৰণ চালে, তেতিয়া মৌ-মাথিবোৰে সিহঁতৰ কৰ্মক্ষম পোহালিবিলাকক লগত লৈ, বতাহত উৰি উৰি ওলমি থকা মৌচাকবিলাক মৌৰে পৰিপূৰ্ণ কৰে। নতুবা মৌ সংগ্ৰহ কৰি উভতি অহাবিলাকৰ পৰা মৌৰ ভাগ লৈ সিহঁতৰ ভাৰ পাতল কৰে। আৰু কেতিয়াবা কাম নকৰা

মতা মো-মাখিবিলাকক বাহৰ পৰা খেদিবলৈ দল বান্ধে। চাৰিওফালে মাত্ৰ এটা আলোড়ন, এটা উত্তেজনা—সেইটো হৈছে কৰ্ম ব্যস্ততা; আৰু সুগন্ধি পাতৰ সুবাসৰ লগতে মৌৰ মাদকতা সনা সুৰভি আমোলমোলায়।

ইনিয়াছে অট্টালিকাবোৰলৈ চালে। তেওঁ আবেগেৰে ক'লে, “কি সৌভাগ্যবান জাতি! তোমালোকৰ নগৰ-প্ৰাচীৰ এতিয়াও নিৰ্মিয়মান।” অলৌকিকভাৱে কুঁৱলিৰ দ্বাৰা আবৃত হৈ তেওঁ অদৃশ্যভাৱে জন-অবশ্যৰ মাজেদি আগ বাঢ়ি গৈ কাৰ্খ্যজীৱসকলৰ লগত মিলি পৰিল।

নগৰৰ মাজ ভাগত সুশীতল ছায়াবিশিষ্ট এলানি গছ আছিল। ধুমুহা বতাহে দুৰ্বহ কৰি তোলা নৌ-যাত্ৰাৰ ভাগৰ নৌ পলাওঁতেই কিনিচীৱসকলে, জনোৱে দিব্যজ্ঞানেৰে কৰা ভৱিষ্যৎ বাণী অনুসৰি ইয়াতে এটি প্ৰতীক মাটি খান্দি উলিয়াইছিল। এই প্ৰতীকটি আছিল এটা তেজস্বী ঘোঁৰাৰ মূৰ। ই এইটোকে সূচনা কৰিছিল যে জাতিটোৱে বহু শতাব্দী জুৰি যুদ্ধ-বিগ্ৰহত সুখ্যাতি লাভ কৰিব আৰু তেওঁলোকৰ খাজনাব্যৱ কোনো দিনে নাটনি নহয়। এই ঠাইতেই কিনিচীৱ কুঁৱৰী ডিডোৱে জনোৰ প্ৰতি আগ কৰি এটি বিৰাট আৰু প্ৰশস্ত মন্দিৰ নিৰ্মাণ কৰাই আছিল। মন্দিৰৰ ভিতৰত উৎসৰ্গিত হৈছিল উৎকৃষ্ট উপচাৰ আৰু দেৱীৰ জাগ্ৰত প্ৰভাৱ তাত উপলব্ধি কৰা হৈছিল। চিৰিৰ ওপৰেদি উঠি গৈ ব্ৰজৰ ছুৱাৰ-দলি পোৱা হৈছিল। চ'তিবিলাকো আছিল ব্ৰজৰে মেৰিওৱা। ব্ৰজৰে নিৰ্মিত ছুৱাৰৰ ভৰত কজাবিলাকে কেৰ কেৰাইছিল। এই গছ-গছনিবিলাকৰ মাজত ইনিয়াছে এটা অদ্ভুত অভিজ্ঞতা লাভ কৰিলে। প্ৰথমবাৰৰ কাৰণে তেওঁৰ ভয়ৰ ভাৱ আঁতৰিল আৰু নিদাক্ষণ বিপত্তিৰ মাজতো প্ৰথমবাৰৰ বাবে তেওঁৰ মনত জীয়াই থকাৰ আশা আৰু আশ্বৰিহাসে ভুমুকি মাৰিলে। বাণীৰ কাৰণে প্ৰতীক্ষা কৰি থকা সময়ছোৱাত তেওঁ বিশাল মন্দিৰৰ অভ্যন্তৰত থকা, চাবলগীয়া সকলো বস্তুৱেই পৰিদৰ্শন কৰিলে। নগৰখনৰ সমৃদ্ধি, শিল্পীসকলৰ প্ৰতিযোগিতামূলক কাৰ্যকুশলতা আৰু তেওঁলোকৰ কামৰ উচ্চ মানদণ্ড দেখি তেওঁ মুগ্ধ হ'ল। ক্ৰটিহীনভাৱে ঐশ্বৰ্য আৰু ইলিয়ামৰ আশে পাশে হোৱা বৰষুণৰ দৃশ্য তাত অঙ্কিত কৰা হৈছিল। কাৰণ তেওঁলোকৰ সুখ্যাতি ইতিমধ্যে সমগ্ৰ পৃথিৱীত বিয়পি পৰিছিল। তাত আছিল আগামেমনন, মেনিলাছ আৰু প্ৰায়াম। আৰু

আছিল একিলিছ— তেওঁলোক তিনিওৰে দৰেই নিৰ্মম আৰু নৃশংস। সজল নয়নেৰে নিষ্পন্দভাৱে থিয় হৈ ইনিয়াছে ক'লে, “হায় একেটিছ, পৃথিৱীত বাক এনে এখন দেশ আছেনে য'ত মানুহে আমাৰ দুখৰ কাহিনী শুনা নাই? চোৱা, সোৱা প্ৰায়াম। গুণীৰ গুণব মোল বুজা লোক ইয়াতো আছে। পাৰ্থিৱ বেদনাৰ প্ৰতি আছে অনুকম্পা আৰু মানৱৰ বাবে আছে সহানুভূতি। সকলো ভয়-সঙ্কোচ আঁতৰ কৰা। তোমালোকৰ কাহিনী ইয়াত অজ্ঞাত নহয় আৰু সেয়ে তোমালোকক বক্ষা কৰিব।” এয়ে আছিল তেওঁৰ উক্তি। এই ছবিখন চায়েই তেওঁৰ ভাৱনা পুঠি হ'ল। তেওঁ গভীৰভাৱে হুমুনিয়াহ পেলালে আৰু বিগলিত অশ্ৰুৱে তেওঁৰ মুখখনি অভিষিক্ত কৰিলে। কাৰণ তেওঁৰ মানসপটত জিলিকি উঠিছিল ট্ৰয়ৰ প্ৰাচীৰৰ চাৰিওফালে যুদ্ধ কৰি থকা উভয় পক্ষৰ সেনানীসকল, এফালেদি ট্ৰয়ৰ বীৰসকলৰ আক্ৰমণত বণভঙ্গ দিয়া গ্ৰীক সৈন্য আৰু আনফালে শিৱদ্ৰাগ পৰিহিত একিলিছে বথত উঠি ট্ৰজান যুঁজাৰুসকলক খেদি নিয়াৰ দৃশ্যও তেওঁৰ চকুৰ আগত ভাহি উঠিছিল। অশ্ৰুসিক্ত নয়নেৰে তেওঁ দেখা পাইছিল বিচাছৰ শিবিৰৰ শাৰী শাৰী শুকুলা ওষু। ডায়মিডিছে তেওঁলোকক শূণ্য অৱস্থাতে জঘন্যভাৱে হত্যা কৰিছিল আৰু সেই নৃশংস হত্যাকাণ্ড সংঘটিত কৰি বক্তাক্ত হাতেৰে বায়ুবেগী অশ্বসমূহক গ্ৰীক শিবিৰলৈ খেদাই নিয়া অৱস্থাত ডায়মিডিছকো তেওঁ দেখা পাইছিল। সেই ঘোঁৰাবিলাক ট্ৰয়দেশত উপস্থিত হৈছিলহি মাথোন। সিহঁতে সেই দেশৰ ঘাঁহ এডালো অথবা জেংগাছ নদীৰ এশোহা পানীও মুখত দিব পৰা নাছিল। আন এঠাইত দেখিছিল একিলিছ আৰু তৰুণ ট্ৰইলাছৰ যুদ্ধ। ট্ৰইলাছ একিলিছৰ সমসৰী নাছিল আৰু প্ৰাণ-টাকি পলাই গৈছিল। তেওঁ অস্ত্ৰ-সস্ত্ৰ হেৰুৱালে, ঘোঁৰাশালো ভাগি গ'ল। শূন্য বথখনৰ পিছফালে তেওঁ তললৈ পিঠি দি পৰি চুচৰি গৈছিল, কাৰণ তেওঁ তেতিয়াও বজাডাল খামোচ নাৰি খৰি আছিল। তেওঁৰ ডিঙি আৰু মূৰৰ চুলি বথখনে আকৰ্ষণ কৰিছিল আৰু পশ্চাৎমুখী বৰ্ষাগ্ৰাই ধূলিৰ ওপৰত বেথা টানিছিল। ইতিমধ্যে ট্ৰয়ৰ মুক্তকেশী পুৰনাবীসকলৰ এটি শোকাকুল সমদল প্ৰাৰ্থনাৰ কাৰণে বাহিৰ হৈছিল। তেওঁলোকে হিয়া ভুকুৱাই, এথেনীৰ মন্দিৰত এসাজ কাপোৰ উছৰ্গা কৰিবলৈ ওলাই আহিছিল। কিন্তু দেৱী নিৰপেক্ষ নাছিল, তেওঁ

প্ৰাৰ্থনাকাৰীসকলৰ প্ৰতি দৃষ্টিপাত নকৰি তলমুৱা হৈ আছিল। একিলিছক আকৌ এবাৰ দেখা গৈছিল। এইবাৰ তেওঁ হেক্টৰৰ মৃতদেহ বথৰ পিছত বান্ধি তিনিবাৰ ট্ৰয়ৰ প্ৰাচীৰৰ চৌপাশে চোঁচোৰাই নিয়াৰ পিছত, স্তব্ধৰ বিনিময়ত হস্তান্তৰ কৰিবলৈ যো-জা কৰিছিল। শেষবাৰৰ কাৰণে তেওঁৰ বন্ধুৰ বৰ্ম-কবচবিহীন মৃতদেহ আৰু হাতযোৰ কৰি কাকুতি-মিনতি কৰা নিবন্ধ প্ৰায়ামক দেখা পাই তীব্ৰ ব্যথাত হুমুনিয়াহ পেলালে। ঐক সামন্তবিলাকৰ লগত বণত প্ৰবৃত্ত হৈ থকা অৱস্থাত তেওঁ নিজকো দেখা পাইছিল। দিবা অস্ত্ৰেৰে সূৰ্য্যজিত কৃষ্ণকায় মেমননৰ অধীনত প্ৰাচ্যৰ পৰা যুদ্ধত যোগ দিবলৈ অহা সৈন্যসকলো তেওঁৰ দৃষ্টি-গোচৰ হ'ল। বণেশ্বৰতা পেন্টিচিলীয়াও তাতে আছিল, কাঁচি জোন যেন ঢাল লোৱা আনাজনসকলৰ তেওঁ নেত্ৰী আছিল। হাজাৰ হাজাৰ সেনাৰ মাজতো তেওঁ স্বকীয় দীপ্তিৰে জিলিকি আছিল। তেওঁৰ বন্ধু আছিল উন্মুক্ত আৰু কঁকালত মৰা আছিল সোণৰ টঙালি। তেওঁ আছিল পুৰুষৰ লগত নিৰ্ভয়ে যুদ্ধ কৰিবলৈ সাহস কৰা তেজস্বিনী তৰুণী।

বিশ্বয়ত অভিভূত হৈ ঐকান্তিক মনোযোগেৰে দাৰ্দানীয় ইনিয়াছে তন্ময়ভাৱে ট্ৰয়ৰ দৃশ্যবিলাক চাই থাকোতেই সৌন্দৰ্যৰ বাণী ডিডো সখী-সকলোৰে পৰিগৃহীত হৈ ৰাজকীয়ভাৱে মন্দিৰৰ ভিতৰলৈ সোমাই আহিল। ইউৰটাছৰ পাতৰ বা ছিহাছৰ ক্ৰমাবন ভূমিত নাচনীবিলাকক নচুৱাই থকা অৱস্থাত, পৰ্বতৰ হেজাৰ হেজাৰ অপেশ্বৰীৰ দ্বাৰা পৰিবৃত্ত হৈ থকা সমগ্ৰত ডায়েনাক যি মূৰ্তিত দেখা যায়, তেওঁকো ঠিক তেনেকুৱাই দেখাইছিল। কান্ধত চোখৰ এগা ওলোমাই লৈ আহি থাকোঁতে তেওঁক অন্যান্য দেৱীতকৈ অধিক দীৰ্ঘজিনী যেন লাগে আৰু তেনে পৰিবেশত তেওঁৰ দৰ্শন পাই লোটোনাৰ হিয়া আনন্দই নধৰা হয়। তেওঁৰ নিচিনাই আছিল ডিডো, আৰু তেওঁৰ দৰেই কুঁৱৰীয়ে উলাহেৰে খোজ দিছিল। তেওঁক যেতিয়া কৰি আছিল এদল সহচৰীয়ে আৰু অদূৰ ভৱিষ্যতত ৰাজ্য নিৰ্মাণ সম্পূৰ্ণ কৰি তুলিবলৈ তেওঁ আগ্ৰহিনী আৰু তৎপৰা হৈছিল। মন্দিৰৰ ভিতৰত থকা গম্বুজ বিশিষ্ট দেৱীৰ পূজা-কৃষ্ণৰ চুৱাৰখন সমুখত ৰাখি তেওঁ এখনি সিংহাসনত উপবেশন কৰিলে। তেওঁৰ চৌপাশে আছিল সশস্ত্ৰ সৈনিক। ইতিমধ্যেই তেওঁ প্ৰজাসকলৰ আগত নতুন শাসন-বিধিৰ কথা ঘোষণা

কৰিছিল। সুখম বিচাৰ-বুদ্ধিৰে নতুবা ভাগ্য-পৰীক্ষাৰ দ্বাৰা তেওঁ প্ৰজ্ঞাসকলে সোখাবলগীয়া বাস্তৱ আদিৰ পৰিমাণ নিৰূপণ কৰিছিল। এনেতে অকস্মাতে ইনিয়াছে দেখিবলৈ পালে যে অন্ধকাৰ ধুমুহা বতাহত সমুদ্ৰৰ মাজত ছেদেলি ভেদেলি হৈ দিহিঙে দিপাঙে যোৱা ঈজানসকল এছিয়াছ, ছাবজেটাছ, সাহসী ক্লএছাছৰ সৈতে তালৈকে সোমাই আহিছে আৰু তেওঁলোকৰ পিছে পিছে আহিছে হেজাৰ জনতা। এই দৃশ্য দেখি ইনিয়াছ আৰু একেটিহ স্তম্ভ হৈ ব'ল। তেওঁলোক আনন্দত উৎফুল্ল হৈছিল, অথচ উৎকণ্ঠাও কম নাছিল। বহুসকলক আলিঙ্গন কৰিবলৈ তেওঁলোক ব্যাকুল হৈ পৰিছিল, কিন্তু ঘটনাটোৰ আকস্মিকতাত তেওঁলোক বিভ্রান্ত হৈছিল। গতিকে তেওঁলোক যেনে আছিল তেনেকৈয়ে থাকিল। কোমল কুঁৱলিৰ আৱৰণৰ মাজৰ পৰা তেওঁলোকে সকলো লক্ষ্য কৰি আছিল, তেওঁলোকৰ সঙ্গীসকলে কোন ঠাইত জাহাজ থৈ কেনে পৰিস্থিতিৰ মাজেদি আহি কিয়নো কাৰ্থেজত উপস্থিত হ'লহি এইবিলাক কথা লাহে লাহে জানিব পাৰিব বুলি তেওঁলোকে আশা কৰিছিল। প্ৰত্যেকখন জাহাজৰ পৰা একোজনকৈ প্ৰতিনিধি কোলাহলৰ মাজেদি মন্দিৰলৈ সোমাই আহিছিল আৰু বাজ অমুগ্ৰহ লাভ কৰিবৰ কাৰণে কাকূতি-মিনতি কৰিবলৈ বাট চাই আছিল।

এতিয়া ঈজানসকল প্ৰবেশ কৰিলে। প্ৰত্যক্ষভাৱে বাণীৰ আগত কথা ক'বলৈ তেওঁলোকক অনুমতি দিয়া হ'ল। শান্ত আৰু সংযতভাৱে দলটোৰ ভিতৰত বয়োজ্যেষ্ঠ ইলিয়নিয়াছেই প্ৰথমে আৰম্ভ কৰি ক'লে, “মহাবাণী, জুপিটাৰে আপোনাক নতুন নগৰী এখন নিৰ্মাণ কৰিবলৈ অধিকাৰ প্ৰদান কৰিছে। ন্যায় বিচাৰেৰে যথেষ্টাচাৰী উপজাতিবিলাকক শাসন কৰাৰ দায়িত্বও আপোনাক অৰ্পণ কৰিছে। আমি ট্ৰয় দেশৰ দুৰ্ভগীয়া লোক। ধুমুহা বতাহত আমি সাগৰে সাগৰে উট-বুৰি ফুৰিছোঁ। আপোনাক কাকূতি কৰি কৈছোঁ, আমাৰ তবীসমূহ ভয়াবহ অগ্নিশিখাৰ পৰা ৰক্ষা কৰক, আৰু এই ধৰ্মভীক জাতিটোৰ প্ৰতি কৃপা প্ৰদৰ্শন কৰক। আমাৰ কথা অলপ আন্তৰিক্যভাৱে বিবেচনা কৰক। অস্ত্ৰৰ বলত এই ৰাজ্য ধ্বংস কৰি গবাদি পশু হৰণ কৰি উপকূললৈ লৈ যাবলৈ আমি অহা নাই। পৰাকৃত জাতি হিচাপে আমাৰ উদ্ভতভাৱে আক্ৰমণ কৰাৰ শক্তিও নাই। নহয়, আমাৰ তেনে কোনো উদ্দেশ্য নাই। কিন্তু গ্ৰীকবিলাকে হেপ্পেৰীয়া বুলি

অভিহিত কৰা এখন দেশ আছে। পশ্চিমকালে অৱস্থিত এই প্ৰাচীন দেশখন অস্ত্ৰবলত বলীয়ান আৰু উৰ্বৰ ভূমিৰে সমৃদ্ধ। অধিবাসীসকলক ইনড্ৰিয়ান বোলা হৈছিল যদিও, তেওঁলোকৰ বংশধৰসকলে এজন নেতাৰ নাম অনুসৰি দেশখনক আজিকালি ইটালী বুলি কয়। ইটালী অভিযুগেই আমি যাত্ৰা কৰিছিলোঁ। কিন্তু হঠাতে ধুমহান্ধক নক্ষত্ৰ কালপুৰুষৰ উদয় হোৱাত সমুদ্ৰেই অশান্ত ৰূপ ধাৰণ কৰিলে। তথাপি পানীৰ তলত থকা অদৃশ্য বালিচৰত আমাৰ জাহাজ লাগি ধৰিছিল। উদ্ধত বায়ুৰ প্ৰবল বেগত আমি বিপদসঙ্কুল প্ৰস্তৰৰ কাষত উতলি থকা কোবাল চৌৰ কাষ চাপিছিলোঁ। এইদৰে উটি-ভাহি আহি আমি কেইজনমান আপোনাৰ উপকূলত উপস্থিত হোঁ। এতিয়া আমাক কওকচোন, ইয়াৰ অধিবাসীসকলনো কোন? এনেকুৱা বৰ্ষৰ প্ৰধানো কোন দেশত আছে? কিয়নো ইয়ালৈ আহি আমি যি অভ্যর্থনা লাভ কৰিছোঁ, সেয়া শুকান বালিৰ পৰাও আশা কৰিব পাৰি। আপোনাৰ প্ৰজাসকলে আমাৰ প্ৰতি বিৰূপাচৰণ কৰি আমাক সাগৰৰ পাৰত ভৰি দিবলৈকে ঠাই দিব নোখোজে। এই অনিত্য সংসাৰৰ মাহুহ আৰু অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰৰ প্ৰতি যদি আপোনালোকৰ এধানমানো প্ৰজ্ঞা নাই, তেন্তে আপোনালোকে অন্ততঃ মনত ৰাখিব যে ন্যায়-অন্যায়ৰ পাৰ্থক্য বুজি পোৱা দেৱতাসকল এতিয়াও আছে। ইনিয়াহ আমাৰ ৰজা আছিল। ন্যায়-পৰায়ণতা, নিৰপেক্ষতা, শৌৰ্য-বীৰ্য আৰু সামৰিক বিচক্ষণতাত তেওঁক চেৰ পেলাৰ পৰা লোক ওলোৱা নাই। যদিহে অদৃষ্টৰ বলত তেওঁ এতিয়াও জীয়াই আছে আৰু যদিহে তেওঁক নিয়তিৰ নিৰ্মম অন্ধকাৰে এতিয়াও আৱৰিব পৰা নাই, আৰু যদিহে তেওঁ এতিয়াও মুক্ত আকাশৰ বায়ু সেৱন কৰি সুস্থ আৰু সবল হৈ আছে, তেনেহ'লে ভয়ৰ কোনো কাৰণ নাই। মৰম-প্ৰীতিৰ বিনিময়ত যদি আপুনি তেওঁৰ সমকক্ষ হ'ব খোজে, তেনেহ'লে আপুনি অল্পশোচনা কৰিব লগা নহ'ব। চিচিলিতো আমাৰ কেইজনমান নগৰ আছে। তাত যুদ্ধ কৰিব পৰা সমৰ্থবান লোক আছে। ট্ৰয়ৰ বক্তৃতাৰণ কৰা বিখ্যাত এচেক্টিছো তাত আছে। আৰু এতিয়া আমি উপকূলত, আমাৰ ধুমহাত ক্ষতিগ্ৰস্ত হোৱা জাহাজবিলাক বান্ধিবলৈ আপোনাৰ অহুমতি বিচাৰিছোঁ। আপোনাৰ অৱণত থকা গছ কাটি তাৰ কাঠেৰে বঠা সাজিবলৈয়ো আমাক অহুমতি লাগে। তেতিয়াহ'লে আমি ইটালী আৰু লাটিয়ামলৈ

যাত্রা কৰিব পাৰিম। আমি যদি আমাৰ বজা আৰু সঙ্গীবৃন্দৰ লগত পুনৰ মিলিত হৈ ইটালী অভিমুখে নাও মেলি দিব পাৰো তেন্তে আমাৰ আৰু কোনো অভিযোগ নাথাকে। কিন্তু যদিহে আমি এই অভিলাষৰ পৰা বঞ্চিত হওঁ, আৰু ট্ৰজানবিলাকৰ মহিয়সী আৰু সম্ভ্ৰম্য কুঁৱৰী হৈয়ো আপুনি যদি আফ্ৰিকাৰ অটব্য অৰণ্যতে সোমাই থাকে আৰু যদি আমি ইয়ুলাছৰ মাজত জাতিৰ ভৱিষ্যৎ দেখা নাপাওঁ, তেন্তে আমি চিচিলিৰ নিকটবৰ্তী সন্ধীৰ্ণ সমুদ্ৰলৈকে পাৰি দিব পাৰো। তাৰ পৰাই আমি ইয়ালৈ আহিছিলোঁ। আৰু তাতেই আমাৰ কাৰণে স্থান আছে। তাত এচেপ্তিছেই আমাৰ বজা হ'ব।" এয়ে আছিল ইলিয়নিয়াছৰ উক্তি আৰু অজ্ঞান্য ট্ৰজানসকলে তেওঁক সববে সমৰ্থন জনালে।

অৱনত নয়নেৰে ডিডোৱে উদ্ভৰ দিলে, "ট্ৰজানসকল, ভয়-ভাবনা এৰি অলপ স্তম্ভি হওক। জীয়াই থকাটো আমাৰ কাৰণে সহজ নহয়, তাতে এইখন নতুন ৰাজ্য। সেইকাৰণেই মই এনে কঠোৰভাৱে সতৰ্কতা অৱলম্বন কৰিছোঁ। মোৰ বন্ধকবিলাকে ৰাজ্যৰ সীমান্তত ব্যাপকভাৱে পহৰা দিয়ে। কিন্তু ইনিয়াছ, তেওঁৰ আত্মীয়-কুটুম্ব, ট্ৰয় নগৰ আৰু তাৰ অধিবাসীসকলৰ পৰাক্ৰম আৰু সেই যুদ্ধখনে সৃষ্টি কৰা শ্ৰেণ্য দাবানল, —এইবিলাক কাহিনীনো কোনে মুস্তুনাকৈ আছে? আমাৰ টায়াবীয় নগৰ-বিলাকৰ পৰা বহুতো দূৰত উদয় হোৱা সূৰ্য দেৱতাৰ কিৰণমালাৰ প্ৰখৰতা ইয়াত কমি যোৱা নাই, সেইদৰে আমাৰ বুদ্ধি-বুদ্ধিও সিমান নিম্প্ৰভ নহয়। চেটাৰ্ণে ৰাজত্ব কৰা প্ৰসিদ্ধ হেম্পেৰীয়াই হওক বা তোমালোকৰ ভৱিষ্যত শাসনকৰ্তা এচেপ্তিছৰ ইবিস্স ৰাজ্যই হওক, তোমালোকে ব'লৈকে যাব খোজা, মই তোমালোকৰ যাত্ৰাপথ যাতে স্তম্ভ হয়, তাৰ কাৰণে সকলো প্ৰকাৰে সাহায্য কৰিম। নতুবা তোমালোকে ইয়াতে মোৰ সমকক্ষৰূপে থাকিবলৈ ইচ্ছা কৰানে? মই সজাই থকা নগৰখন নিজৰ বুলি ভাবি লৈ জাহাজবিলাক পাবত তুলি থব পাৰা। ট্ৰজান আৰু টায়াবীয়সকলৰ মাজত ব্যৱধানৰ সৃষ্টি কৰাৰ প্ৰয়োজন নাই। কিন্তু ধুমহা বতাহৰ কোবত তোমালোক যেনেকৈ ইয়াত উপস্থিত হৈছাহি সেইদৰে তোমালোকৰ বজা ইনিয়াছো অহা হ'লে মই ভাল পালোঁহেঁতেন। তেওঁ যদি আফ্ৰিকাৰ উপকূলস্থ কোনো অজ্ঞান নগৰ বা অৰণ্যত সোমাই আছেহি তেন্তে তেওঁক

বিচাৰি আনিবলৈ মই এদল বিশ্বস্ত অমুচৰ বহু দূৰলৈকে পঠাই দিবলৈ সাজু আছোঁ।

কুঁৱৰীৰ কথা শুনি সাহসী একেটিছ আৰু তেওঁৰ বজা ইনিয়াছে উচপ খাই উঠিল। কুঁৱলিৰ আৱৰণৰ পৰা ওলাই যাবলৈ তেওঁলোকে বহুত আগৰে পৰাই ব্যগ্ৰ হৈ উঠিছিল। প্ৰথমে একেটিছে ইনিয়াছক সম্বোধন কৰি ক'লে, “দেৱী পুত্ৰ, আপুনি এতিয়া কি কৰ? আপুনি দেখিছে যে আমি সঙ্গীসকলক জাহাজেৰে সৈতে ঘূৰাই পাইছোঁ। মাত্ৰ এজন বন্ধু ইয়াত নাই। আমি তেওঁক সাগৰৰ চৌৰ মাজত জাহ যোৱা দেখিছিলোঁ। আপোনাৰ মাতৃৰ ভৱিষ্যৎ বাণী কলিয়াইছে, কাৰণ বাৰী সকলোবিলাক আহিছে।” তেওঁৰ কথা শেষ নোহওঁতেই তেওঁলোকক আৱৰি থোৱা কুঁৱলিৰ আঁৰ-কাপোৰখন আঁতৰি গৈ মুকলি বতাহৰ লগত মিলি পৰিল। ইনিয়াছে তেওঁৰ গতি মন্থৰ কৰিলে। উজ্জল পোহৰত তেওঁ জিলিকি উঠিল। তেওঁৰ মুখমণ্ডল আৰু স্বৰ্গদেশ স্বৰ্গীয় সৌন্দৰ্যত উদ্ভাসিত হ’ল। তেওঁৰ জননীয়ে তেওঁৰ কেশবাশি বিনন্দীয়া কৰিলে, যৌৱনৰ অপ্ৰমেয় দীপ্তিৰে তেওঁ দীপ্যমান হ’ল। তেওঁৰ নয়ন যুগল দিবা ছাতিৰে জ্বলি উঠিল। স্কুমাৰ কাককাৰ্যত হাতী দাঁত যেনেকৈ জিলিকি উঠে, হালধীয়া সোণত ৰূপ বা মূল্যবান পাথৰ খটুৱালে যেনেকৈ জ্বলমলনি উঠে, সেইদৰেই দিবা জ্যোতিয়ে ইনিয়াছক জ্যোতিৰ্ময় ৰূপ দিছিল। সকলোকে বিন্মিত কৰি তেওঁ বাণীক সম্বোধন কৰিলে, “আপোনালোকে মোৰ বিচাৰ কৰিছে, চাওক, মই ইয়াতে আছোঁ, আপোনাৰ চকুৰ আগতে। ময়েই ট্ৰয়দেশৰ ইনিয়াছ, আফ্ৰিকাৰ সমুদ্ৰৰ ভয়াবহতাৰ পৰা মই পৰিত্ৰাণ পাইছোঁ। কুঁৱৰী, ট্ৰয়ৰ অৱৰ্ণীয় হৃদয়ৰ কাৰণে আপুনি চিন্তাত ব্যৰ্থ হৈছে। এতিয়া আপুনিয়েই আমাক আপোন ৰুলি ভাবি নগৰত আশ্ৰয় দিব লাগিব। গ্ৰীকবিলাকৰ আক্ৰমণৰ পৰা আমি এমুঠি মাত্ৰ মানুহ সাৰি আহিছোঁ। জলে-স্থলে হুৰ্ভাগ্যত পৰি আমাৰ শৰীৰৰ সমস্ত শক্তি লুপ্ত হৈছে। সহায়ৰ কাৰণে আমি আকুল হৈ পৰিছোঁ। ডিডো, আপোনাৰ শলাগ ল’বলৈ আমাৰ সাধ্য নাই। ডাৰ্ডান ৰাণ্যৰ কোনোবা যদি এতিয়াও এই বিপুল পৃথিৱীৰ কোনো অংশত বিক্ৰিপ্ত হৈ জীয়াই আছে, তেওঁলোকেও আপোনাৰ গুণ গাই শেষ কৰিব নোৱাৰে। সেই ক্ষমতা আমাৰ নাই।

কিন্তু যদিহে দৈব-শক্তিয়ে মাহুহে কবা ভাল কামৰ স্বীকৃতি দিয়ে, ভায় ধৰ্মৰ অস্তিত্ব যদি এতিয়াও ক'বাত আছে, আৰু পাপ-পুণ্যৰ বিচাৰ কৰিব পৰা ঐশ্বৰিক ধীশক্তিব যদি অভাৱ হোৱা নাই, তেন্তে সেই শক্তিয়েই আপোনাক পুৰস্কৃত কৰিব। কেনে এখন আনন্দময় জগতত আপোনাৰ জন্ম! আপোনাৰ নিচিনা সম্ভাৱনৰ জন্ম দিব পৰা মহান জনক আৰু মহীয়সী জননী ক'ত আছিল? যিমান দিন নদ-নদীবিলাক সমুদ্ৰাভিমুখে প্ৰবাহিত হৈ থাকিব, যিমান দিন পৰ্বতৰ স্বৰূপে ভাসমান হাঁয়াই আবৃত কৰি ৰাখিব আৰু যিমান দিন নভোমণ্ডল নক্ষত্ৰখচিত হৈ বিৰাজ কৰিব, যিমান দিন আপোনাৰ প্ৰাপ্য সন্মান, প্ৰশংসা আৰু সন্মান অমৰ হৈ থাকিব, আৰু মই ব'লৈকে যাওঁ তাতো আপোনাৰ যশস্তা বিয়পি পৰিব।” এই বুলি কৈ তেওঁ প্ৰিয় বন্ধু ইলিয়নিয়াছৰ প্ৰতি সোঁহাত আৰু ছেৰেট্টাছ, সাহসী জায়াছ আৰু বাহুবলী ক্লৰেছাছৰ প্ৰতি বাওঁহাত আগ বঢ়াই দিলে।

ইনিয়াছৰ প্ৰথম দৰ্শনত ফিনিচীয় কুঁৱৰী ডিডো বিন্মিত হৈছিল, বিশেষকৈ তেওঁৰ সীমাহীন দুৰ্দশাৰ কথা ভাবি ভয় আৰু অজ্ঞাত অভিভূত হৈছিল। তাৰ পিছত তেওঁ উত্তৰ দিলে, “দেৱী-পুত্ৰ, বিভীষিকাময় বিপৰ্যয়ৰ মাজেদি পাব হৈ আহোঁতে নিয়তিয়ে তোমাৰ লগ এৰা নাই। এতিয়া কিয় তুমি এই অগম্য উপকূলত ভৰি দিবলৈ বাধ্য হ'লা? তুমিয়েই সঁচাকৈয়ে সেই ইনিয়াছ নে ৰাক দেৱী ভেনাছে, ট্ৰয়বংশী একাইচিহৰ ঔষধত, ক্ৰিষ্ণীয়া দেশৰ ছিমইছ নদীৰ পাৰত জন্ম দিছিল? মোৰ এতিয়া টিউচাবৰ কথা মনত পৰিছে। স্বদেশৰ পৰা নিৰ্বাসিত হৈ তেওঁ ছিডনলৈ আহিছিল। মোৰ পিতা বেলাছৰ সহায়ত তেওঁ এখন নতুন ৰাজ্য প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ আগ্ৰহ প্ৰকাশ কৰিছিল। সেই সময়ত মোৰ পিতাই সমুদ্ৰ চাইগ্ৰাছ দ্বীপ জয় কৰি লুণ্ঠন-কাৰ্য চলাইছিল। তেতিয়াৰ পৰাই মই ট্ৰয় নগৰৰ প্ৰলয় কাহিনী আৰু গ্ৰীক বীৰসকলৰ সৈতে তোমাৰ নাম জানো। তোমালোকৰ পত্ৰ হ'লেও টিউছাবে ট্ৰয়ানসকলক উচ্চ প্ৰশংসা কৰিছিল আৰু নিজকে প্ৰাচীন টিউক্ৰিয়ান বংশৰ বংশধৰ বুলি কৈছিল। তেন্তে সাহসী বন্ধুসকল, আহাহাঁক, মোৰ ঘৰলৈ ব'লা। তোমালোকৰ দৰে দুৰ্ভাগ্যই মোকো পীড়িছে আৰু দুখ-দুৰ্গতিৰ মাজলৈ ঠেলি দিছে। আৰু অৱশেষত মই এই দেশত আশ্ৰয় লৈছোঁহি। দুৰ-দূৰৈৰ লগত মই পৰিচিত আৰু সেইকাৰণেই মই

চূৰ্ণশাশ্বত লোকক সহায় কৰিবলৈ শিকিছোঁ।” এই বুলি কৈ তেওঁ ইনিয়াছক নিজৰ কাৰেঙলৈ লৈ গ’ল। যাবৰ সময়ত তেওঁ দেৱতাসকলৰ প্ৰীতি কৃতজ্ঞতা জনাই বোড়শোপচাবে পূজা দিবলৈকো আদেশ দিলে। তদুপৰি তেওঁ সাগৰৰ পাৰত থকা ইনিয়াছৰ সঙ্গীসকললৈ একুবি বাড় গক, এশ খিয় নোম থকা গাহৰিৰ পিঠি, এশ নিপোটল ভেৰা ছাগলী আৰু প্ৰচুৰ সুৰাৰ প্ৰীতি-উপহাৰ প্ৰেৰণ কৰিলে। ৰাজপ্ৰাসাদৰ ভিতৰতো মহা পৰ্যোজকৰে প্ৰস্তুতি চলিছিল। কাৰেঙৰ মাজ ভাগত অৱস্থিত বিশাল বন্ধত এটা বিৰাট ভোজৰ আয়োজন কৰা হৈছিল। চমৎকাৰ বঙা কাপোৰেৰে কক্ষটো সুন্দৰকৈ সজোৱা হৈছিল। মেজৰ ওপৰত আছিল প্ৰচুৰ পৰিমাণে ৰূপৰ কাঁহী-বাটি আৰু আছিল সোণৰ থাল। তাত অস্থিত কৰা আছিল আৱন্তগিৰে পৰা বংশানুক্ৰমে পূৰ্বপুৰুষসকলৰ সুদীৰ্ঘ ইতিহাসৰ চিত্ৰৰূপ।

কিন্তু পুত্ৰস্নেহত ইনিয়াছৰ মন অস্থিৰ হৈ পৰিছিল। তেওঁ ততালিকে এক্সেনিয়াছক খবৰ দি জাহাজৰ পৰা লৈ আহিবলৈ একেটিছক পঠাই দিলে। এক্সেনিয়াছৰ কাৰণে তেওঁৰ চিন্তা-ভাৱনাৰ অন্ত নাছিল। ট্ৰয়ৰ পতনৰ সময়ত উদ্ধাৰ কৰা কিছুমান বস্তু উপহাৰ হিচাপে লৈ আহিবলৈকো একেটিছক আদেশ দিয়া হৈছিল। তাৰে ভিতৰত আছিল সোণৰ শুণাৰে কাৰচুপি কৰা খমখমীয়া বসন। আৰু হালধীয়া ফুলৰ পাৰিৰে এখনি উদ্ভৰীয়। এই কাপোৰ সাজে এসময়ত হেলেনক শুৱনি কৰিছিল। মাক লিডাৰপৰা লাভ কৰা এই সুন্দৰ উপহাৰটি তেওঁ সেই আপদীয়া বিয়াখনৰ বাবে মিছিনীৰ পৰা ট্ৰয়লৈ পলাই যাওঁতে লগত লৈ গৈছিল। প্ৰায়ামৰ বৰ জীয়েক ইলিয়নিয়ে এসময়ত ব্যৱহাৰ কৰা এডাল ৰাজদণ্ড, দুখনী গুটিৰ দৰে মনিৰ এধাৰ গলপতা আৰু হীৰা-মুকুতা খটোৱা সোণৰ দুভঁজীয়া মুকুট এটাও ইনিয়াছে আনিবলৈ কৈছিল।

একেটিছে আত্মা পাই তুবন্তে জাহাজৰ ফালে ৰাত্ৰা কৰিলে। কিন্তু ইতিমধ্যে ভেনাছে নতুন নতুন কুট-কৌশল উদ্ভাৱনা কৰি আছিল। চালে চকুৰোৱা এক্সেনিয়াছৰ ৰূপত কিউপিডকে পঠাবলৈ তেওঁ স্থিৰ কৰিলে। ডেৱেই ডিডোক উপহাৰসমূহ দিব আৰু তাকে কৰোঁতেই তেওঁৰ অন্তৰত প্ৰেমানল জ্বলাই দিব, বাতে সেই অনলৰ শিখা তেওঁৰ শৰীৰৰ প্ৰতিভাল হাঁড় পৰ্বস্তু বিয়পি পৰে। কাৰণ ফিনিচীয়ানবিলাকে প্ৰভাৱণা কৰাৰ আশঙ্কা

ধকা ঘৰখনত ইনিয়াছৰ অৱস্থা অনিশ্চিত আছিল। জুনোৰ নিৰ্মম সঙ্কল্পৰ কথা ভাবিও তেওঁ মানসিক স্বচ্ছতা হেৰুৱাইছিল। এতিয়া সাজ লগাব সময় আহি পৰাত তেওঁৰ উৎকৰ্ষা আৰু বাঢ়িল। সেইকাৰণে তেওঁ পাখি লগা পুতেকক মাতি আনি ক'লে, “পুতাই, তয়েই মোৰ আশা-ভাবসাব স্থল, মোৰ শক্তি-সামৰ্থৰ মূলতেও তয়েই। তই জুপিটাৰৰ বজ্জকো পৰোৱাই নকৰ। মই তোক মিনতি কৰি কৈছোঁ শুন। তোৰ ভায়েৰ ইনিয়াছ সাগৰত উটি-বুৰি কেনেকৈ ঘূৰি ফুৰিছে তই নজনা নহয়। নিৰ্দ্য় জুনোৰ নিৰ্মম ৰোষত পৰি সি সাগৰৰ পাৰে পাৰে ভ্ৰমি ফুৰিছে। মোৰ সেই শোকৰ ভাগ ল'বলৈ তোৰ বাহিৰে কোন আছে? ফিনিচীয় কুঁৱৰী ডিডোৱে তাক ফুচুলাই তেওঁৰ লগত ৰাখি থ'ব খুজিছে। এতিয়া জুনোৰ অহুমতিত অহুষ্ঠিত আমোদ-প্ৰমোদৰ ফলাফল কি হয়গৈ তাকে চিন্তা কৰিহে মোৰ ভয় লাগিছে। এই সঙ্কটপূৰ্ণ সময়ছোৱাত তেওঁ যে হাত সাবটি বহি নেথাকে সেইটো নিশ্চিত। জুনোৰ উদ্দেশ্য যাতে সফল নহয় তাৰ বাবে ময়ো এটা বুদ্ধি পাতিছোঁ। ইনিয়াছৰ প্ৰতি অতি গভীৰভাৱে প্ৰেমসক্ত হৈ কুঁৱৰী যাতে তেওঁৰ বন্দীভূতা হৈ পৰে আৰু কোনো দৈবিক শক্তিয়ে যাতে তেওঁক নিবৃত্ত কৰিব নোৱাৰে তাৰবাবে মই ডিডোক কামনাৰ বহি-শিখাৰে আৱৰি ৰাখিব খুজিছোঁ। এয়ে হৈছে মোৰ পৰিকল্পনা আৰু তই যাতে ইয়াক ৰূপায়িত কৰিব পাৰ তাৰ বাবে মোৰ কথালৈ মনদে। পিতাক ইনিয়াছে কোমল বয়সীয়া পুতেকক আনিবলৈ মানুহ পঠাইছে। ময়ো তেওঁক অতিশয় স্নেহ কৰোঁ। আৰু এতিয়া তেওঁ ট্ৰয়ৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰা সামগ্ৰীসমূহ উপঢৌকন হিচাপে লৈ ফিনিচীয় নগৰলৈ যাবলৈ যো-জা কৰিছে। মোৰ মায়াত তেওঁ টোপনিত লালকাল হ'ব। তেতিয়া মই তেওঁক ছাইমেৰা বা ইডালিয়ামৰ উচ্চতাত অৱস্থিত মোৰ পৱিত্ৰ উপবনত লুকাই থ'ম। নহ'লে হয়তো তেওঁ এই ছলনাৰ কথা জানিব পাৰিব আৰু অভিনয় চলি থকা সময়তে যথাস্থানত উপস্থিত হ'বগৈ। অন্ততঃ এৰাতিৰ কাৰণে তই তেওঁৰ ৰূপ ধৰিব লাগিব। দেখাই-শুনাই তইওৰ মিল আছে কাৰণ তয়োতো তেওঁৰ নিচিনা ল'ৰাই। ৰাজকীয় আতিথ্যৰ আমোদ-প্ৰমোদ চলি থাকোতে যেতিয়া সুৰা পাত্ৰ উপচি পৰিব, কুঁৱৰী ডিডোৱে যেতিয়া জাতি মৰমত তোক সাবটি ধৰি চুমা খাব, তই তেওঁৰ অজানিতে তেওঁৰ

শৰীৰত কামানলব অদৃশ্য বিষৰ শিখা সংক্ৰমিত কৰিবি।” কিউপিডে মৰমৰ মাকৰ আদেশ মানি ল'লে। তেওঁ ডেউকা ছুখন কান্ধৰ পৰা খুলি থৈ, বেছ ক্ষুৰ্তিৰে ইয়ুলাছৰ ভঙ্গীত খোজ চলালে। ইতিমধ্যে ভেনাছে ইয়ুলাছক প্ৰশান্ত আৰু গভীৰ নিজাত নিমগ্ন কৰি দিব্য শক্তিয়ে তেওঁক ইডালিয়ামৰ বনবেষ্টিত শিখৰলৈ উকুৱাই লৈ গ'ল। তৰু-শীতৰ ছাঁয়াত আৰু স্নগ্ধ কুসুমৰ সুবাসত তেওঁ গুই থাকিল।

কিউপিডে একান্ত বাধ্যভাৱে ৰাজকীয় উপহাৰসমূহ লৈ কাৰ্থেজ কুঁৱৰীৰ প্ৰাসাদলৈ যাত্ৰা কৰিলে। একেটিছে বাট দেখুৱাই নিয়াত তেওঁ ভাল পাইছিল। তেওঁ উপস্থিত হোৱাৰ সময়ত ৰাণীয়ে কোঠাটোৰ মাজত থকা সোণৰ আসনত বহি জিৰণি লৈছিল। ৰাজ-মৰ্যাদানুচক এখন আঁৰ-কাপোৰে তেওঁক আৱৰি আছিল। আৰু ইয়াতে ট্ৰয়ৰ সামন্ত ইনিয়াছ আৰু অন্যান্য বীৰসকল সমবেত হৈ ৰঙা কাপোৰ পাৰি ধোৱা আসনত বহিছিল। পৰিচাৰকবৰ্গই তেওঁলোকক হাত ধোৱা পানী যতনাই দি খাদ্য বস্তু পৰিবেশন কৰিছিল। লগতে হাত মচিবলৈ মিহি সূতাৰ গামোচা দিছিল। প্ৰাসাদৰ আন এটা অংশত পক্ষাশঙ্কনী লিগিৰীয়ে নিজ নিজ ঠাইত থাকি থোৱা বস্তু ৰখা আহল-বহল কোঠাবোৰত যাতে কোনো উপকৰণৰ অভাৱ নহয় তাৰ ওপৰত চকু ৰাখিছিল। তদুপৰি সিহঁতে জুহালৰ জুই দপ-দপীয়াকৈ জ্বলাই থৈছিল। প্ৰায় সমান বয়সৰ এশ লিগিৰী আৰু এশ লগুৱাই মেজত খাদ্যদ্রব্য সজাই থৈছিল আৰু পানীয়ৰ যোগান ধৰিছিল। নিমন্ত্ৰিত কাৰ্থেজৰ নাগৰিকসকলে উৎসৱ উপলক্ষে বমক-জমককৈ সজোৱা ছুৱাৰেদি সোমাই ভোজ-সভাৰ ফুলাম আসনত উপবেশন কৰিছিল। ইনিয়াছে প্ৰদান কৰা উপহাৰবিলাক দেখি তেওঁলোক আচৰিত হৈছিল। ইয়ুলাছৰ ৰূপ ধৰি আবিৰ্ভাব হোৱা ছদ্মবেশী দেৱতাজনৰ আবেগ মধুৰ বচন-ভঙ্গীত তেওঁলোক বিস্মিত হৈছিল। ৰাজদণ্ডাল আৰু ফুলাম হালধীয়া শেলৰ উত্তৰীয়খনি তেওঁলোকে প্ৰশংসাৰ চকুৰে চাইছিল। কিন্তু সকলোতকৈ বেছি বিচলিত হৈছিল কুঁৱৰী ডিডো। অভাগিনী ডিডো! তেওঁ জনা নাছিল যে বিশ্বৰ বিধান মতে স্মৃত্বাৰে তেওঁক চুলিত ধৰি টানিছিল আৰু তেওঁৰ উদ্দাম বাসনা অতৃপ্ত হৈয়েই আছিল। তেওঁ যিমানেই চাইছিল, সিমানেই কামনাত দগ্ধ হৈছিল। ইনিয়াছৰ কিশোৰ পুত্ৰ আৰু মনোমোহা

উপহাসসমূহ, উভয়েই তেওঁক উতলা কৰিছিল। কিউপিডে ইনিয়াছৰ ডিঙিত সাবটি ধৰি পিতাকৰ (?) প্ৰতি অন্তৰৰ মৰম উজ্জাৰি দিছিল। তাৰ পিছত তেওঁ কুঁৱৰীৰ কাষলৈ আহিল। ডিডোৰ দৃষ্টি আৰু মন তেওঁৰ ওপৰত সম্পূৰ্ণ নিবিষ্ট হৈছিল। তেওঁ কৌৱৰক মৰম কৰিছিল, মাজে মাজে সাবটি মাৰি ধৰিছিল। বেচেৰী ডিডো, এগৰাকী পৰাক্ৰমী দেৱতাই যে তেওঁক লক্ষ্য পাবে, সেই কথা তেওঁৰ সপোনৰো অগোচৰ আছিল। মাকৰ অভিপ্ৰায় মতে এতিয়া কিউপিডে ডিডোৰ অন্তৰৰ পৰা ছাইকিয়াছৰ স্মৃতি একেবাৰে মচি পেলালে। ইমান দিন সম্পূৰ্ণ নিষ্ক্ৰিয়ভাৱে থকা তেওঁৰ হিয়া আৰু মন পুনৰায় প্ৰেমৰ উদ্‌দানাৎ বিহ্বল হৈ পৰিল।

অলপ সময়ৰ কাৰণে ভোজ-মেলৰ বিৰতি ঘটিল। এই অৱসৰতে মেজবিলাক চাক-চিকুণ কৰি তাৰ ওপৰত সুৰাৰ বৃহৎ ভূজাৰ স্থাপন কৰা হ'ল। পাত্ৰবিলাক মদিৰাৰে পৰিপূৰ্ণ হৈ আছিল। কাৰেঙৰ ভিতৰতে সকলোৱে সৰৱে কথা পাতিবলৈ ধৰিলে আৰু সুবিশাল কক্ষটোৰ প্ৰতি অংশ মুখৰিত হ'ল। সোণ-খটোৱা চিলিঙৰ পৰা বহুতো বস্তু ওলমি আছিল। তাৰ উজ্জল আলোকত আন্ধাৰ আঁতৰিল। কুঁৱৰীয়ে হীৰা-মুকুতা খটোৱা সোণৰ সুৰাপাত্ৰ এটি হাতত লৈ প্ৰথমবেলাছ আৰু তেওঁৰ উত্তৰাধিকাৰীসকলে পূৰ্বে কৰাৰ দৰে অমিশ্ৰিত মদিৰাৰে পূৰ্ণ কৰিলে। সভাকক্ষ নিস্তব্ধ হ'ল আৰু তেওঁ ক'বলৈ ধৰিলে :

“জুপিটাৰ, আতিথেয়তাৰ নাতি-নিয়ম তুমিয়েই প্ৰবৰ্তন কৰিছা। ফিনিচীয় আৰু ট্ৰয়ৰ নিৰ্বাসিত লোকসকলৰ কাৰণে এই দিনটো যেন তুমি মজলময় কৰা। আমাৰ বংশধৰসকলেও যেন এই দিনটো স্মৰণ কৰে। আনন্দ-উৎসবৰ দেৱতা বেকাছ আৰু সহৃদয় জুনোৰ শুভাশীষ যেন আমি শ্বিত ল'ব পাৰো। ফিনিচীয়সকল, তোমালোকে শুভেচ্ছা প্ৰদৰ্শন কৰাইক, আমাৰ এই সন্মিলন আনন্দেৰে উপচি পৰক।” এই বুলি কৈ তেওঁ মেজৰ ওপৰতে সুৰাৰ ভূষণ কৰিলে। এইদৰে নিবেদন কৰাৰ পিছত তেওঁই প্ৰথমে মদিৰা মুখত দি, পাত্ৰটো প্ৰতিষম্বিতাৰ ভঙ্গীত বিটিয়াছৰ হাতত তুলি দিলে। তেওঁ সন্মোচন নকৰি সোণৰ পাত্ৰটোৰ ফেন উঠি থকা চোকা মদখিনি শোহা মাৰি শেষ কৰি থ'লে। অন্তান্ত ফিনিচীয় ৰাজপুৰুষসকলেও তাৰ পিছত মত্তপান কৰিলে। দীৰ্ঘকেশী আয়পাছে সোণৰ

বাঁহীটি হাতত তুলি ল'লে। সুবিখ্যাত সঙ্গীত বিশাৰদ আটলাছ তেওঁৰ গুৰু আছিল। নিজ নিজ কক্ষত ভ্ৰমণ কৰি থকা জোন-বেলি, জীৱ-জন্তু, বৰষুণ, জুই আদিৰ উৎপত্তি, বৰষুণৰ আগলি বতৰা দিৱা স্বাভাৱী, বোহিণী আদি নক্ষত্ৰ, যুগল সপ্তৰ্ষি মণ্ডল আদিৰ বিষয়ে তেওঁ গীত পাইছিল। শীতকালৰ দিনবিলাকত সূৰ্য কিয় শীঘ্ৰে সাগৰত ডুব যায় আৰু বাতি কিয় দীঘল হয় তাৰ কাহিনীও তেওঁ কীৰ্তন কৰিলে। ফিনিচীয়বিলাকে হৰ্ষধ্বনি কৰিলে আৰু ট্ৰজানসকলেও তাতে উজ্জ্বল দিলে। অভিশপ্তা ডিডোৱে নানা বিষয়ে কথা পাতি গোটেই বাতিটো কটাই দিলে। তেওঁৰ অন্তৰত প্ৰেম উথলি উঠিছিল। প্ৰায়াম আৰু ছেইক্সৰ বিষয়ে তেওঁ প্ৰশ্নৰ ওপৰত প্ৰশ্ন সুধিছিল। তছপৰি, উষাপুত্ৰই কি অন্তৰ লৈ ট্ৰয়লৈ আহিছিল, ডায়মিডিজৰ ঘোঁৰাহাল কেনে আছিল, একিলিছৰ আকৃতি কিমান বিশাল আছিল ইত্যাদি বিষয়ে তেওঁৰ কোঁতুহলৰ শেষ নাছিল। তাৰ পিছত তেওঁ তপৰাই ক'লে, “নহয়, মোৰ সন্ধানিত অতিথি, আৱজ্ঞাৰ পৰা শেষলৈকে সম্পূৰ্ণ কাহিনীটো বৰ্ণনা কৰা, গ্ৰীকবিলাকে কৰা কৌশলৰ পৰিণতি হিচাপে ট্ৰয়ৰ বিপৰ্যয়ৰ কথা, জলে-স্থলে তোমাৰ সুদীৰ্ঘ সাত বছৰীয়া পৃথিৱী পৰ্যটন, এইবিলাক কথা বিবৃত কৰা।”

৮২

ইনিয়াছৰ কাহিনী : ট্ৰয়ৰ গল্প

সভাকক্ষ নিস্তব্ধ হ'ল। সকলোটিয়ে গভীৰ মনোযোগেৰে তেওঁৰফালে দৃষ্টিপাত কৰিলে। মঞ্চৰ ওপৰৰ পৰা ট্ৰয়ৰ ৰাজকুমাৰ ইনিয়াছে ক'বলৈ ধৰিলে :

“কুঁৱৰী, গ্ৰীকবিলাকে কেনেকৈ বিশাল ট্ৰয় নগৰ আৰু ট্ৰয় সাম্ৰাজ্যৰ ক্ষংস সাধন কৰিলে সেই শোকাবহ কাহিনী বৰ্ণনা কৰিবলৈ ষাওঁতে ভয়ত মোৰ বুকু কঁপি উঠিছে। এই বেদনাদায়ক ঘটনা মোৰ চকুৰ আগতে ঘটিছিল আৰু মই নিজে তাত ঘনিষ্ঠভাৱে জড়িত আছিলোঁ। এই কাহিনী বিবৃত কৰাৰ পিছত কোনেও চকুপানী সামৰিব নোৱাৰিব, লাগিলে তেওঁ মাৰ্মিডন বা ডলপিয়ানেই হওক, নতুবা নিদাকণ ইউলিচিছৰ কাহিনীত থকা কোনোবা সৈনিকেই হওক। তছুপৰি এতিয়া শেষ ৰাতিৰ সেমেকা বতাহ বলিছে। তৰাবিলাক মাৰ গৈছে আৰু এতিয়া যে বিশ্রামৰ সময় তাকে আমাক সোঁৱৰাই দিছে। তথাপি যদি আমাৰ আপদীয়া কাহিনী শুনিবলৈ আৰু ট্ৰয়ৰ শোকাবহ পৰিণতিৰ বিষয়ে অৱগত হ'বলৈ আপুনি বাগ্ৰ হৈ পৰিছে, তেতিয়া হ'লে মোৰ কাৰণে অতি যত্নদায়ক হ'লেও মই সকলো কথা বিবৰি ক'ম।

বহু বছৰ ব্যাপি চলি থকা যুদ্ধত গ্ৰীক সেনাপতিসকল হতাশ আৰু জৰ্জৰিত হৈ পৰিছিল। অৱশেষত তেওঁলোকে ত্ৰাফাণ্ড এটা কাঠৰ ঘোঁৰা নিৰ্মাণ কৰিলে। সবল কাঠৰ তন্তুত লোহাৰ ফাল মেৰিয়াই ঘোঁৰাটো সজা হৈছিল। স্বয়ং মিনাৰ্ভাই শিল্পীসকলক তছুপ্ৰাণীত কৰিছিল। নিজৰ দেশলৈ যাতে নিবাপদে উভতি যাব পাৰে তাৰ কাৰণেই ঘোঁৰাটো উছৰ্গা কৰা হ'ব বুলি তেওঁলোকে মিছাকৈয়ে বটনা কৰিছিল। তাৰ পিছত তেওঁলোকে ভাগ্য-পৰীক্ষা কৰি, সকলোৰে অজ্ঞাতে ঘোঁৰাটোৰ অন্ধকাৰ গৰ্ভত ৰাছকবনীয়া সশস্ত্ৰ সৈনিকৰ দল এটা লুকুৱাই ৰাখিলে।

টেনিডছ নামৰ ৰীপ এটা ট্ৰয় দেশৰ পৰা দেখা যায়। প্ৰায়শ্চৈ-
 'সাম্ৰাজ্যৰ বেতিয়া জয় জয় ময় ময় অৱস্থা, তেতিয়া এই ৰীপটোও শক্তি
 সমৃদ্ধিত পিছ পৰা নাছিল। ইয়াৰ সুখ্যাতি আৰু বশতা বিৱৰ্তিত পৰিছিল।
 কিন্তু এতিয়া আৰু ইয়াৰ একো নাই। আহে মাথোন উপসাগৰখনৰ বৰ
 উপকূল বেখা। তাত জাহাজৰ লগৰ পেলোৱাও নিৰাপদ নহয়। গ্ৰীকবিলাক
 সাগৰেদি টেনিডছ পৰ্যন্ত গৈ তাৰ নিৰ্জন দেৱাত্মক আশ্ৰয়গোপন
 কৰি থাকিল। তেওঁলোক অল্পকূল বতাহত মিচিনীয়েদি কমেও উভতি
 গ'ল বুলি আমি ভাবিছিলোঁ। সেইকাৰণে ট্ৰয়ৰ অধিবাসীসকলে কেইলা-
 বছৰো দুখ-কষ্ট ভোগ কৰাৰ পিছত এতিয়া স্বস্তিৰ উশাহ ল'লে। আমি
 নগৰৰ দুৱাৰবিলাক খুলি দিলো আৰু এসময়ত গ্ৰীক সৈন্যৰ হাউনী
 থকা সাগৰৰ পাৰ এতিয়া জনশূন্য হোৱা দেখি বৰ বৰ পাইছিলোঁ।
 ডলপিয়ানবিলাকৰ দিবিৰ নৃশংস একিলিছৰ স্বজাৰাৰ, নৌ-বাহিনীৰ বন্দৰ
 আৰু বণাজন, এই সকলোবিলাকৰ পৰাই শত্ৰু আতৰি যোৱাত আমি
 সুখী হৈছিলো। আমি বহুতেই ভীতি আৰু বিষয়ত অভিভূত হৈ বিক্লেশ্য
 ঘোঁৰাটো লক্ষ্য কৰিছিলোঁ। চিবকুমাৰী মিনাৰ্ভৰ প্ৰতি নিবেদিত এই
 উপহাৰটোৱেই আছিল আমাৰ বিনাশৰ কাৰণ। হয়তো ট্ৰয়ৰ ভাগ্য-ৰবি
 অন্ত গৈছিল, নতুবা হয়তো বাজড্ৰোহ আচৰণ কৰি থাইমটিছেই প্ৰথমে
 প্ৰস্তাৱ দিছিল যে আমি এই ঘোঁৰাটো প্ৰাচীৰৰ ভিতৰলৈ টানি নি
 দুৰ্গৰ সমুখতে ৰাখি থোৱা উচিত। কিন্তু কেপিছকে ধৰি অন্যান্য লোক-
 সকলে কথাটো গভীৰভাৱে বিচাৰ কৰিছিল, কাৰণ তেওঁলোকে এয়া গ্ৰীক-
 বিলাকৰ কিবা কু-অভিসন্ধি হ'ব পাৰে বুলি সন্দেহ কৰিছিল। তেওঁলোকে
 পৰামৰ্শ দিছিল যে ঘোঁৰাটো যেনেকৈয়ে হওক ধ্বংস কৰিব লাগে। সাগৰত
 পেলাই দিব পাৰি, জুই লগাই পুৰি পেলাব পাৰি, নতুবা কিবা বন্ধি
 ভিতৰত লুকাই থোৱা আছে, ফালি-ছিৰি বাহিৰ কৰিব পাৰি। বাকী-
 বিলাক মানুহে এই দুটা প্ৰস্তাৱৰ যি কোনো এটা সমৰ্থন কৰিছিল।

কিন্তু এনেতে নগৰৰ পৰা বহুতো মানুহ লগত লৈ লাঙলুৰ সাপৰ
 নেজ ছিঙা বেগেৰে আগ বাঢ়ি আহিল। দুৰৰ পৰাই তেওঁ চিঞৰি চিঞৰি
 কৈছিল, "হৰ্ষগীয়া বন্ধুইত, তোমালোকৰ নিশ্চয় মগজৰ দোষ হৈছে।

অক্লিলাক সঁচাকৈয়ে শুচি গ'ল বুলি ভাবিছানেকি? তোমালোকে বিশ্বাস কৰিব পাৰা নেকি যে গ্ৰীকবিলাকে কোনো কপট উদ্দেশ্য নথকাকৈ ইয়াত উপহাস এটা এৰি থৈ যাব? তোমালোকৰ ইউলিচিছক চিনিবলৈ এতিয়াও বাকী আছে নেকি? হয়তো এই কাঠৰ ঘোঁৰাটোৰ ভিতৰত কিছুমান মানুহ বন্ধ কৰি লুকাই থোৱা আছে, নহ'লে এই ঘোঁৰাটো এনে এটা বস্তু যিটোৱে আমাৰ প্ৰাচীৰ পাব হৈ আমাৰ ঘৰৰ ভিতৰ সোমাবগৈ, নতুবা ওপৰৰ পৰাই ট্ৰয় নগৰক বিপদত পেলাব। আমাক বিবুদ্ধি কৰিবলৈ ইয়াত কিবাকিবি লুকাই থাকিবও পাৰে। ট্ৰয়বাসীসকল, এই ঘোঁৰাটোৰ কোনো বিশ্বাস নাই। পৰিণাম দিয়েই নহওক, মই গ্ৰীকবিলাকক ভয় কৰোঁ, সিহঁতে উপহাস দিয়াটো আৰু বেছি ভয়ৰ কাৰণ।” এই বুলি কৈ তেওঁ মঞ্চবৃত্ত কাঠেৰে সজা ঘোঁৰাটোৰ পেটলৈ বৰ্ষা মাৰি পঠিয়ালে। বৰ্ষাপাত ডাতে লাগি ধৰি জোঁকাৰ খাই থাকিল। এই সংঘৰ্ষত তাৰ কোপোলা ভিতৰখনত গুমগুমনি উঠিল। যদি অদৃষ্ট আমাৰ প্ৰতি প্ৰতিকূল নহ'লাইহেঁতেন, যদিহে আমাৰ বিচাৰ-বুদ্ধি লোপ নেপালেহেঁতেন, তেনেহ'লে লাওকুনে কাঠ আৰু লোহা ভেদ কৰি গ্ৰীকবিলাকক খলিব পৰা উলিয়াই পেলালে হয়। ট্ৰয় নগৰ এতিয়াও বতি থাকিলহেঁতেন, হায়, প্ৰায়ামৰ গৌৰৱমণ্ডিত দুৰ্গ, তোমাৰ পতন নঘটিল হয়।

কিন্তু এনেতে এটা অচিনাকি ডেকাৰ হঠাতে আৱিৰ্ভাব হ'ল। তাৰ হাত দুখন পিছকালেদি বচিৰে বান্ধি থোৱা আছিল। ট্ৰয়ৰ ভেৰাবখীয়া কিছুমানে তাক অকস্মাতে লগ পাই, বন্দী কৰি শীঘ্ৰে প্ৰায়ামৰ ওচৰলৈ চিঞৰ-বাখৰ কৰি লৈ আহিছিল। প্ৰকৃততে সি নিজে নিজেই ধৰা দিছিল, তাৰ উদ্দেশ্য আছিল ট্ৰয় নগৰখন গ্ৰীকবিলাকৰ কবলিত কৰা। মৰো-জীওঁ-সো-আধিকৈ সি অবিচলিত চিন্তেৰে, নিৰ্ভীকভাৱে আমাক প্ৰভাৱণা কৰিবলৈ আগ বাঢ়ি আহিছিল। তাক চাবৰ কাৰণে উদ্ভাৱল হৈ ট্ৰয়ৰ যুৱকসকলে জ্বৰজ্বৰ কৰি আগ বাঢ়ি আহিল আৰু তাক বেৰি ধৰি ঠাট্টা-বিদ্ৰূপেৰে খণ্ডা-সৰকা কৰিলে। গ্ৰীকবিলাকৰ দ্বাৰা আমি কেনেকৈ প্ৰভাৱিত হ'লো এতিয়া আপোনালোকে শুনিবলৈ পাব। এই কুট-কৌশলৰ পৰাই সিহঁত কেনেকুৱা মানুহ আপোনালোকে বুজিব পাৰিব।

বন্দীটো অসহায়ভাৱে মাজত দৰক লাগি ব'ল। সকলোৱে তাক

দেখা পাইছিল। তাৰ ভয়াহুৰ চকুহালৰ দৃষ্টি চাৰিওফালে থকা ঈজানবিলাকৰ ওপৰত নিবদ্ধ হৈছিল। তাৰ পিছত সি ক'বলৈ ধৰিলে, "হায়, জল বা ধল হ'তেই হওক মোৰ কাৰণে ক'বাত বাক অকণমান আশ্ৰয় থলাবনে? নাই, এই চৰম দুৰ্দশাত মোৰ আৰু অস্ত গতি নাই। গ্ৰীকবিলাকৰ মাজতো মোৰ ঠাই নায়েই এতিয়া দেখিছো, ঈজানবিলাকো মোৰ গুণ্ডি সমানে কষ্ট। তেজৰ বদলি তেজ ল'ব নোৱাৰিলে তেওঁলোক তুই নহয়।" তাৰ এই হিয়া ভগা বিননি শুনি আমি শাস্ত হ'লো, জিদো কৰি গ'ল। সি ক'ব মানুহ, কিয় আছিছে আৰু কিয় আমাৰ হাতত থকা দিছেহি এইবিলাক প্ৰশ্ন আমি তাক ওপৰা ওপৰিকৈ স্মৰিবলৈ ধৰিলো। অক্লেশত তাৰ ভয় ভাগিল আৰু সি উত্তৰ দিলে, "মোৰ যি গতিয়েই নহওক, মই মহাৰাজৰ আগত সকলো কথা বিবৰি ক'ম, মঁচা কথাই কম। জয় জয়তে মই স্বীকাৰ কৰিছো যে মই গ্ৰীক জাতিৰ মানুহ, মোৰ নাম ছিনন। ভাগ্যৰ বিড়ম্বনাত মই শোকৰ উপৰি শোক পাইছো, কিন্তু সেই বুলি মই অবিশ্বাসী আৰু মিছলীয়া হ'ব নোৱাৰোঁ। পালামিডিছ নামৰ বজা এজনৰ নাম আপোনালোকৰ কাণত পৰিব পাৰে। যুদ্ধ-বিগ্ৰহত তেওঁৰ খ্যাতি আছে। কিন্তু তেওঁ এই বণৰ বিৰোধিতা কৰাৰ কাৰণে গ্ৰীকবিলাকে তেওঁক ৰাজদ্রোহত অভিযুক্ত কৰি অতি ঘৃণনীয়ভাৱে বধ কৰিলে। অৱশ্যে এতিয়া তেওঁৰ মৃত্যুৰ পিছত তেওঁলোকে বেজাৰ কৰিছে। মোৰ বয়স তেতিয়া বৰ বেছি হোৱা নাছিল, কিন্তু সেই সময়তে পিতাই মোক পালামিডিছৰ গা-বখীয়া হিচাপে পঠাই দিলে, কাৰণ তেওঁ আমাৰ লগা-ভগা আছিল। বিমান দিন পালামিডিছৰ ৰাজপদ বিপন্ন হোৱা নাছিল, আৰু পৰামৰ্শদাতা বজা-মহাৰাজাসকলৰ ওপৰত তেওঁৰ প্ৰভাৱ আছিল, সিমান দিন ময়ো অলপমান সম্মান পাইছিলো, কিন্তু ইউলিচিছৰ কুঁট বুদ্ধিৰ কাৰণে পালামিডিছে এই ভগভৰ পৰা বিদায় ল'লে আৰু তেতিয়াৰ পৰাই মোৰো হুখৰ দিন আবদ্ধ হ'ল। মোৰ নিৰ্দোষী বন্ধুৰ দুৰ্দশাত মই অকলশৰে, অজ্ঞাতে, শোক আৰু ক্লান্তিত জীয়াই থাকিব লগা হ'ল। মই কিজানি উদ্ধাৰদেই হৈছো, কাৰণ মোৰ মনৰ হুখ মনতে মাৰ নিয়াৰ নোৱাৰিলোঁ। যুদ্ধত জয়লাভ কৰি ইয়াৰ পৰা স্বদেশ আৰ্গঠলৈ এবাৰ উভতি যাব পাবিলেই, সিহঁতৰ ওপৰত নিৰ্ভুৰ প্ৰতিশোধ ল'বলৈ মই প্ৰতিজ্ঞা কৰিলোঁ। ক'ব নলগা কথা কৈ

মই খজ্জ বঢ়াই ললোঁ। নিজৰ মৰণ প্ৰায় নিজেই মাতি আনিলোঁ, কাৰণ তেতিয়াৰ পৰাই ইউলিচিছে মোক সদায় নতুন নতুন জগৰ ধৰি ভয় খুৱাইছিল, আমাৰ সেনা-বাহিনীৰ মাজত অৰ্থব্যঞ্জনক ইঞ্জিত বিয়পাই দিছিল, আৰু মোক হত্যা কৰিবলৈ নৃশংসভাৱে কৌশল কৰিছিল। তেওঁ কেলকাছকো এই পৰিকল্পিত ছবভিসন্ধিৰ সহযোগী নকৰালৈকে ক্লান্ত হোৱা নাছিল। কিন্তু এতিয়া এইবিলাক কথা দোহাবিবৰ প্ৰয়োজনেই বা কি আছে? আপোনালোকৰতো শুনিবলৈ আগ্ৰহেই নাই, মইহে এনেয়ে বলকি আছোঁ। আপোনালোকৰ মানত গ্ৰীক মাত্ৰেই একে জাতৰ। স্বাভাৱিক ধাৰণা, আৰু ময়ো গ্ৰীক জাতিৰেই মানুহ। সেই দেখি আপোনালোকে মোৰ ওপৰত পোটক তোলাৰ সময় পাৰেই হৈছে। কিন্তু ইঠাকৰ সেই মানুহটোৱে যে কিমান ভাল পাব! আট্ৰিয়াছৰ পুতেক দুখনেও তাৰ বাবে কি নিদিব?”

পিছে ইয়াৰ ফলত আমাৰ কৌতুহল বাঢ়িলহে। তাৰ পৰা গোটেই ঘটনাটোৰ সম্বন্ধ পাবলৈ আমি অধীৰ হৈ পৰিলো। গ্ৰীকবিলাকৰ অভিসন্ধি-মূলক কু-কৰ্ম যে কিমানখিনি আগ বাঢ়িব পাৰে সেই বিষয়ে আমাৰ কোনো ধাৰণা নাছিল। সি আছিল এটা নিখুঁত ভাববীয়া। অলপ খুহুনিৰে সি পুনৰায় কৈ গ'ল :

“ইমান দীঘলীয়া যুদ্ধ এখনত ভাগবি পৰি গ্ৰীকবিলাকে কেইবাবাৰো ট্ৰয়ৰ পৰা উভতি যাবলৈ ইচ্ছা কৰিছিল। এতিয়া মোৰ ভাৱ হয় সিহঁতে তাকে কৰাই ভাল আছিল। কিন্তু তাকে কৰিবলৈ ষাওঁতে বিক্ষুব্ধ সাগৰে সিহঁতক বাধা দিছিল আৰু প্ৰতিকূল বতাহত সিহঁত আতঙ্কিত হৈছিল। সৰল কাঠেৰে তৈয়াৰ কৰা এই ঘোঁৰাটোৰ অঙ্গ-প্ৰত্যঙ্গ গঢ়ি শেষ হোৱাৰ পিছতেই আগতকৈয়ো অধিক তীব্ৰতাৰে ছবছবাই বৰষুণ আৰু ধুমুহা আহিল। অতিশয় উদ্ভিগ হৈ আমি ইউৰিপাইনাছক ভৱিষ্যৎ সম্পৰ্কে অন্তৰ্গত হ'বলৈ এপলোৰ মন্দিৰলৈ পঠালো। ভয়াবহ দৈৱ-বাণী এটা লৈ তেওঁ তাৰ পৰা উভতি আহিল। বতৰাটো আছিল এনেকুৱা, “গ্ৰীকসকল, ট্ৰয়লৈ প্ৰথমে পাৰি দিয়াৰ সময়ত তোমালোকে এজনী গাভৰু বলি দিছিল। যাতে ধুমুহা বতাহ নহয়। এতিয়া নিৰাপদে উভতি যাবৰ কাৰণেও তোমালোকে পুনৰ বক্তাপাত কৰিব লাগিব। এজন গ্ৰীক সৈন্যক বলি দিলেহে তোমালোকৰ মনোবাঞ্ছা পূৰ্ণ হ'ব।” এই কথা কণত পৰাৰ লগে লগে সেনাসকল

ভয়ত শিয়ঁৰি উঠিল। বাহুনিভ কাৰ নায় উঠে আৰু বলি দিয়া হ'ব পাৰে, সেই বিষয়ে কোনো নিশ্চয়তা নাছিল। এনেকুৱাতে ইঠাকাৰ সেই মাল্লুহজনে মঙ্গলতী কেলকাছক আশ্বাস আগলৈ বলেৰে লৈ আহিল। কেউকালে হুলস্থূল লাগিল আৰু তেওঁ কেলকাছক দেহতাজনৰ প্ৰত্যাশেৰ অৰ্থ ভাঙি-পাতি ক'বলৈ বাধ্য কৰিলে। ইতিমধ্যে বহুতেই কোৱা-কুই কৰিছিল যে এই পূৰ্ব-পৰিকল্পিত কু-অভিসন্ধিৰ বলি ময়েই হ'ম, কিন্তু তেওঁলোকে মুখেৰে মাত এঘাৰো নামাতি ফলাফলৰ বাবে অপেক্ষা কৰি থাকিল। দহ দিন ধৰি কেলকাছে মৌনব্ৰত ধৰিলে। কাক বলি দিয়া হ'ব সেই বিষয়ে তেওঁৰ মুখৰ পৰা এটা কথাও বাহিৰ নহ'ল। কিন্তু ইউলিচিছে নৈবানপেৰাতাৰে স্তুতি থকাৰ ফল ধৰিলে। অৱশেষত মঙ্গলতীজনে মৌনব্ৰত ভঙ্গ কৰিলে আৰু বেদীত বলি দিয়াৰ কাৰণে মোকেই বাছি উলিয়ালে। সকলোৰে সম্মতি জনালে। প্ৰত্যেকেই ভাবি আছিল হয়তো তেওঁৰ তেনে দশা হ'ব পাৰে। আৰু এতিয়া আন এটা দুৰ্ভাগীয়া বাহুনিভ উঠাত সিহঁতে সকাহ পালে। সেই ভীষণ দিনটো ওচৰ চাপি আহিল। মোক বলি দিবৰ কাৰণে সকলো ঘা-ঘোগাৰ কৰা হ'ল। তাৰ ভিতৰত আছিল কেইদালমান লোণ আৰু মূৰত বন্ধা এডাল ফিটা। শুনক, এতিয়া মই স্বীকাৰ কৰিছোঁ, মই কোনোমতে বান্ধৰ পৰা মুকলি হৈ মৰণৰ চকুত ধূলি দিবলৈ সক্ষম হ'লো, গোটেই ৰাতিটো মই বিল এখনৰ বোকাত, নল-খাগৰিৰ মাজত সোমাই থাকিলোঁ। অতি দুৰাশা হ'লেও মোৰ ধাৰণা আছিল যে সিহঁতে সোনকালে নাও মেলি দিব। মই যে কেতিয়াবা নিজৰ দেশলৈ গৈ মোৰ ঘৰ, পৰিয়াল, ল'ৰা-ছোৱালী বা চেনেহৰ পিতাক দেখিবলৈ পাম সেই আশা আৰু নাই। মই পলোৱাৰ কাৰণে মোৰ অসহায় পৰিয়ালটো মাৰি-কাটিয়েই সিহঁতে প্ৰতিশোধ ল'ব। মোৰ অপৰাধৰ কাৰণে তেওঁলোকে শাস্তি ভোগ কৰিব। হে মহাবাহু, স্বৰ্গৰ দেৱতাসকলৰ নামত আৰু ঘাৰ পৰা কোনো সত্যকেই গোপন কৰিব নোৱাৰি সেই সমস্ত শক্তিৰ নামত আৰু যদিহে জগতত এতিয়াও সত্যতা আৰু আত্মগত্যা বিৰাজ কৰিছে, তাৰ নামত মই আপোনাক মিনতি কৰিছোঁ মোৰ এই দুৰ্বিষহ আৰু ভয়ানক পৰিণতিৰ কথা বিবেচনা কৰি মোৰ প্ৰতি কৃপা প্ৰদৰ্শন কৰক। মোৰ 'সাত শত্ৰুও যেন এনে দুৰৱস্থাত নপৰে।'

এইভাবে চকুপানী টোকাৰ কাৰণেই তাৰ জীৱন বন্ধা পৰিল। আমিও তাৰ কাৰণে ব্যতিত হ'লোঁ। প্ৰায়ামেই আগ বাঢ়ি আহি তাৰ হাতত কটকটীয়াকৈ বান্ধি ধোৱা বহিডাল ধূলি দিবলৈ আদেশ দিলে। ডেওঁ কোমল মাতাবে তাক ক'লে, “হেৰ, তই বিয়েই নহয়, ইয়াত অন্ততঃ গ্ৰীচ দেশৰ মানুহ কোনো নাই। সিহঁতৰ কথা পাছৰি যা আৰু আমাৰ নিজৰে এটা হৈ ল। এতিয়া মোৰ প্ৰশ্নৰ সঠিক উত্তৰ দিবি। এই প্ৰকাণ্ড ঘোঁৰাটো সত্যৰ উদ্দেশ্য কি? তাৰ পৰামৰ্শ মতে আৰু কিহৰ নিমিত্তে ইয়াক গঢ়া হৈছিল? পূজাৰ সামগ্ৰী হিচাপেই হওক নতুবা বুদ্ধৰ যন্ত্ৰ হিচাপেই হওক, ইয়াৰ ব্যৱহাৰ কেনে ধৰণৰ?”

এয়েই আছিল প্ৰায়ামৰ প্ৰশ্ন। প্ৰভাৱণ আৰু কুট-কৌশলত বিচক্ষণ-ভিনে সজযুক্ত হাত দুখনৰ তলত আকাশৰ ফালে মেলি দি ক'বলৈ ধৰিলে, “হে অনন্ত জ্যোতিৰ অধিকাৰী নক্ষত্ৰমণ্ডলী, তোমালোকক মই সাক্ষী মানিছোঁ। তোমালোকৰ মহিমা অজ্ঞান। উৎসৰ্গিত বলিৰূপে মোৰ মৃত্যু মাৰি ধোৱা এই পৱিত্ৰ বেটনী, এই বেদী আৰু এই বীভৎস ছবিৰূপ, সকলোটি মোৰ সাক্ষী হোৱা। মোৰ ওপৰত আৰোপ কৰা বাধ্য-বাধকতা-বিলাক ভঙ্গ কৰিলে মোৰ পাপ নহয়। কাৰণ গ্ৰীকবিলাকৰ ক্ষেত্ৰতহে সেই নিয়ম প্ৰযোজ্য। সিহঁতৰ প্ৰতি সন্মিত হৈ থকা মোৰ যুগ প্ৰদৰ্শন কৰা আৰু সিহঁতে কি গোপন কৰি ৰাখিছে সেইবিলাক প্ৰকাশ কৰাও মোৰ কাৰণে পাপ নহয়। কাৰণ মোৰ নিজৰ দেশৰ বীতি-নীতি মতে সেইটো অপৰাধ নহয়। মই যদি প্ৰকৃত সত্যটো আপোনাৰ আগত বাস্তৱ কৰি আপোনাৰ ঋণ পৰিশোধ কৰিবলৈ উদ্যত হওঁ, তেন্তে আপোনাৰ পৰা মাত্ৰ প্ৰতিশ্ৰুতি বিচাৰিছোঁ, ট্ৰয় নগৰ যদি বিনষ্ট নহয় তেন্তে ট্ৰয়ৰ অধিবাসীসকলে যেন কথাৰ খিলাপ নকৰি, মোৰ প্ৰতি বিশ্বাসঘাটকতা আচৰণ নকৰে।

বুদ্ধৰ আৰম্ভণিৰে পৰা মাত্ৰ পালাছৰ সহায়ৰ ওপৰতে গ্ৰীকবিলাকৰ জয়লাভ নিৰ্ভৰ কৰিছিল। কিন্তু সেইদিনা ৰাতি সত্যতে পাপ কামণ্ড আগবঢ়ুৱা পায়ণ্ড ডায়মিডিজ আৰু ইউলিচিছে আপোনালোকৰ মন্দিৰৰ পৰা ট্ৰয়ৰ বন্ধা-কবচ স্বৰূপ মিনাৰ্ভাৰ মূৰ্তি অপহৰণ কৰিবলৈ প্ৰবৃত্ত হ'ল। ডেওঁলোকে দুৰ্গৰ ওপৰত পহুৱা দি থকা বন্ধাবিলাকক কচু কটা দি পৱিত্ৰ

প্ৰতিমাখনত হাত দিলে আৰু প্ৰকৃততে বক্তাক্ত হাতেৰে দেৱীৰ কেশবকন্বী স্পৰ্শ কৰিলে। সেই নিশাৰ পৰাই গ্ৰীকবিলাকৰ জয়ধ্বনি বিপৰীত মুখে প্ৰবাহিত হোৱা জনধাৰাৰ দৰে অপস্ফুৰ্ণমান হ'ল। তেওঁলোকৰ বল-বিক্ৰম টুটি আহিল। দেৱীৰ দয়াৰ পৰা তেওঁলোক বঞ্চিত হ'ল।

বিচুমান অলৌকিক কাৰ্যৰ দ্বাৰা দেৱীয়ে নিজেই তাৰ প্ৰমাণ দিলে। গ্ৰীক শিবিৰত প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ সময়তে প্ৰতিমাৰ চকু দুটিৰ পৰা জুইৰ শিখা বাহিৰ হ'ল, অঙ্গ-প্ৰত্যঙ্গবিলাকেদি লুণীয়া বায়ু বৈ গ'ল আৰু তিনিবাৰ অদ্ভুতভাৱে চাতত ধকা ঢাল আৰু বৰ্ষাৰ ঝপনি তুলি প্ৰতিমাখন আপোন-আপুনি বেদীৰ পৰা ওপৰলৈ উঠি গ'ল। দৈবশক্তিৰ প্ৰোভাৱত কেলকাছে গ্ৰীকবিলাকক তুবন্ধে সাগৰ পাৰ হৈ পলাই যাবলৈ উপদেশ দিলে। কাৰণ তেতিয়া আৰু ট্ৰয়ৰ প্ৰাচীৰ লংঘন কৰিবলৈ গ্ৰীকবিলাকৰ শক্তি নাছিল। তেওঁলোক আৰ্গছলৈ উভতি যাব লাগিব আৰু পূৰ্বৰ দৰে পুনৰ দৈৱাজ্ঞ-প্ৰৱৰ দ্বাৰা বণভবীসমূহত অন্ত্ৰ-শস্ত্ৰ বোকাই দি পাবি দিব লাগিব। সেই কাৰণেই এতিয়া সিহঁতে নিজৰ ঘৰ-দুৱাৰ ধকা মিছিনী নগৰলৈ যাত্ৰা কৰিছে। তাতে সিহঁতে নতুনকৈ অন্ত্ৰ-শস্ত্ৰেৰে সজ্জিত হ'ব আৰু দেৱতা-সকলৰ অনুগ্ৰহ পুনৰ লাভ কৰি শীঘ্ৰে সমুদ্ৰ অতিক্ৰম কৰিব। তেওঁলোকৰ প্ৰত্যাবৰ্তনত আপোনালোক নিশ্চয় বিস্মিত হ'ব। আকস্মিক লক্ষণবিলাক ভালকৈ চাইচিতি কেলকাছ এই সিদ্ধান্তত উপনীত হৈছিল। তেওঁৰ উপদেশ মতেই সিহঁতে ঘোঁৰাৰ এই প্ৰতিমূৰ্তিটো গঢ়ি পালাছৰ প্ৰতিমা অপৱিত্ৰ কৰাৰ ফলত হোৱা পাপৰ প্ৰায়শ্চিত্ত কৰিব খুজিছে। লগে লগে তেওঁৰ অজ্ঞাতে ইয়াক বিৰাট আকৃতি দিয়া হৈছে, সবল গজৰ নুকাঠিন ওস্তাবে ভৈয়াৰ কৰা হৈছে এই দৈত্যকাৰ ঘোঁৰা। ই ইহান ওখ যে ইয়াক কোনো এখন ছুৰাৰেদি সবকাই নিব নোৱাৰি, প্ৰাচীৰৰ ওপৰেদি পাৰ কৰি নিয়াও সম্ভৱ নহয়। তাকে কৰিব পৰা হ'লে হয়তো আপোনাৰ ধাৰ্মিক প্ৰজাসকলৰ মঙ্গল হ'লহেঁতেন। আপোনালোকৰ হাতত যদি মিনাৰ্ভাৰ প্ৰতি নিবেদিত এই কাঠৰ ঘোঁৰাটোৰ অলপমানো অনিষ্ট হয় তেন্তে প্ৰোদ্ৰামৰ সাম্ৰাজ্য আৰু ট্ৰয়বাসীসকলৰ সমূলকে বিনাশ হ'ব। ওগদানক খাটিছোঁ, কেলকাছৰ ভেনে সৰ্বনাশ হওক। কিন্তু যদিহে আপোনা-নালোকে ধৰা ধৰি কৰি ঘোঁৰাটো নগৰৰ ভিতৰলৈ নিব পাবে, তেন্তে

পেলন্দৰ দুৰ্গ পৰ্বন্ত সমগ্ৰ এচিয়া আপোনালোকে জয় কৰিব পাৰিব।
তেতিয়া আমাৰ নাভি-পুতিহঁতৰ কেনে ভাগ্য হ'ব চাওকচোন।”

দিননৰ প্ৰতি আমাৰ বিশ্বাস উপজিল তাৰ ছলাহী কথাত আমি
ভোল গলোঁ। টিডিউছৰ পুত্ৰ বা লেৰিছা নগৰৰ একিলিছেও বশীভূত
কৰিব নোৱাৰা জাতি এটা তাৰ চকু পানী দেখি ফান্দত পৰিল।

কিন্তু ভূতৰ ওপৰত দানহৰ দৰে আৰু এটা ভয়ঙ্কৰ বিপদ আমাৰ
কাৰণে বাট চাই আছিল। অদ্ৰোতানিত আঘাতত আমি বিমূঢ় হৈ
পৰিলোঁ। আমি ভাগ্য-পৰীক্ষাৰ দ্বাৰা লাওকুনক নেপচুন পূজাৰীৰূপে নিৰ্বা-
চিত কৰিছিলোঁ। দেৱতাৰ বেদীত তেওঁ এটা নিপোটল বঁড় বলি দিবলৈ
আয়োজন কৰিছিল। সেই সময়ত যি ঘটিল, সেই কথা মনত পৰিলেও
মোৰ গাৰ নোম শিয়ৰি উঠে। দুটা অতিকায় নাগ টেনিডুৰৰ ফালৰ
পৰা তৰঙ্গবিহীন সাগৰেদি সাঁতুৰি আহি আমাৰ উপকূলৰ ওচৰ পালেহি।
সিহঁতে পাৰৰফালে তীব্ৰবেগে আহিছিল। সিহঁতৰ ওপৰৰ ছোৱা তেজৰঙা
ফণাৰে সৈতে পানীৰ ওপৰত স্তম্ভৰ দৰে ওখ হৈ ওলাই আছিল। বাকী
অংশই পিছফালে সাগৰখন ঢুকাল কৰি আহিছিল আৰু পাক খাই খাই
পানীত ভীষণ খলকনি তুলিছিল। সিহঁতৰ জবাকুল যেন চকু জুই আঙনিৰ
দৰে জ্বলি আছিল। লকলকীয়া জিভাৰে কোৱাৰি চেলেকি আৰু ফোঁচ
ফোঁচাই সিহঁত পাৰৰ বালিত উঠিল। সিহঁতৰ মূৰ্তি দেখি চুটি হেৰুৱাই
আমি পিয়াপি দিলোঁ। সিহঁত চিধা-চিধি লাওকুনৰ ওচৰ পালেগৈ আৰু
তেওঁৰ সৰু সৰু ল'ৰা দুটাক টানি টানি মেৰিয়াই ধৰি কোমল অঙ্গ-
প্ৰাণজ্বলাক কামুৰি খাই পেলালে। তাৰ পিছত সিহঁতে লাওকুনক
আক্ৰমণ কৰিলে। তেওঁ হাতত কিবা এটা অস্ত্ৰ লৈ ল'ৰা দুটাক বন্ধা
কৰিব খুজিছিল। বাকলি থকা দীঘল নেজৰে তেওঁৰ কঁকালত আৰু
ভিঙিত দুপাক দি মেৰিয়াই ধৰিলে। তদ্বাচ সিহঁতৰ শিৰ আৰু গ্ৰীবাৰ
উচ্চতা হ্ৰাস পোৱা নাছিল। তেওঁ হাত দুখনেৰে পাকবিলাক খুলিবলৈ
উৎসুকিতাবে চেষ্টা কৰিছিল। পূজাৰীমূলত হাত দুখন নীলা গৰলেৰে
পজিল হৈ পৰিছিল। কুঠাৰৰ কোবটো ভালকৈ নপৰিলে যাঁড় গৰু এটাই
ভিত্তিৰ পৰা অস্ত্ৰপাট জোকাৰ মাৰি একুৱাই, আহত দেহাৰে বেদীৰ ওপৰৰ

পৰা চপলিয়াই যাওঁতে যেনেকৈ গোঁজৰে তেনেই। সেইদৰে চিঞৰত গগুন ফালিছিল। এতিয়া সাপহাল কেৰ মেৰ কৰি সমতাহীন মিনাৰ্ভাৰ মন্দিৰৰ দেৱালেদি বগাই গৈ তেওঁৰ শিলামূৰ্তিৰ পাদদেশত থকা বৃত্তাকৃতি চালৰ পিছফালে অদৃশ্য হৈ পৰিল। ইয়াকে দেখি সকলোৰে অন্তৰ নিদাক্ষ আতঙ্কত কঁপি উঠিল। ঘোঁৰাটোৰ পাত বৰ্ষাৰে হানি লাগুৱাৰে যি প্ৰাণ কৰিলে তাৰ ফলতেই তেওঁৰ ভেঁন দশা হ'ল বুলি মানুহে কোৱা কুই কৰিলে। ঘোঁৰাটোক উপযুক্ত স্থানলৈ টানি লৈ গৈ মহিমাময়ী মিনাৰ্ভাক নাকৃতি-মিনতি কৰা উচিত বুলি সকলোৱে সম্মুখে ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰিলে।

আমি প্ৰাচীৰৰ মাজেদি বাট এটা কাটি উলিয়ালে। এতিয়া আমাৰ নগৰ অৱক্ষিণ হৈ পৰিল। সকলোৱে আগ্ৰহেৰে কামত ধৰিলে। ঘোঁৰাটো সহজে টানি নিব পৰাকৈ ভৰিত চকা লগাই এডাল শনৰ বুচি ডিঙিত বান্ধি দিয়া হ'ল। পেটত সশস্ত্ৰ সৈনিক লুকাই থকা এই মাৰাত্মক যন্ত্ৰটো আমাৰ প্ৰাচীৰৰ ওপৰেদি যাবলৈ ধৰিলে। ল'ৰা আৰু কুমাৰী ছোৱালী-বিলাকে ঘোঁৰাটো বেৰি ধৰি নাম গাইছিল আৰু ৰচিডালৰ পৰশ পালেই সিহঁতৰ কপাল খুলিব বুলি ভাবিছিল। এইদৰে গড় পাৰ হৈ দানৱটোৱে ট্ৰয় নগৰ প্ৰৱেশ কৰিলে আৰু নগৰৰ মাজ ভাগতে ভীতিপ্ৰদভাবে বৈ গ'ল। হায়, ইলিয়াম, হায় ট্ৰয়ৰ গৃহদেৱতাসকল, ট্ৰয়বাসীসকলে অপূৰ্ব সাহসেৰে ৰক্ষা কৰা মোৰ স্বদেশৰ দুৰ্গ প্ৰাকাৰ। নগৰৰ কৰাপাটৰ ওচৰত ঘোঁৰাটো চাৰিবাৰ বৈছিল আৰু চাৰিওবাৰ তাৰ পেটৰ ভিতৰত অস্ত্ৰৰ ঝনঝননি উঠিছিল। কিন্তু আমি দেখিও নেদেখি বিমূঢ় আৰু মতিচ্ছন্ন হৈ হাত সাবটি থাকিলোঁ। আমি সেই মূৰ্ত বিভীষিকাটো টানি টানি আগ বাঢ়ি লৈ গৈ আমাৰ পৱিত্ৰ দুৰ্গৰ ভিতৰত স্থাপন কৰিলো। ইষ্ট দেৱতাৰ শাপত কেছল্লাৰ কথাটো কোনেও গুৰুত্ব নিদিছিল। তেওঁ বিধিৰ লিখনৰ কথা পুনৰ উলুৱিয়াইছিল। কিন্তু আমি মুৰ্খহঁতে নগৰৰ প্ৰতিটি মন্দিৰ সেইজীয়া লতা-পাতেৰে সজাই আমাৰ শেষ দিনটো কটাই দিলোঁ।

ইতিমধ্যে আকাশীপটৰ পৰিবৰ্তন হ'ল। মহাসাগৰলৈ নামি অহা নৈশ অন্ধকাৰে ভূ-মণ্ডল, অন্তৰীক্ষ আৰু গ্ৰীকৰ কু অভিসন্ধি সকলোটি আবৰি ধৰিলে। ভাগবত লালকাল হৈ ট্ৰয়ৰ অধিবাসীসকল গভীৰ নিদ্ৰাত ধস্ত হৈছিল, নগৰখন নিঃসাৰ হৈ পৰিছিল। কিন্তু সেই ক্ষণত

গ্ৰীক নৌ-বাহিনীৰ সকলো জাহাজ সুবিকল্পভাৱে টেনিডছৰ পৰা পূৰ্বৰ জাহাজ বন্ধা ঠাইলৈ আহি আছিল। আকাশত অদৃশ্য হৈ থকা জোনটিয়েও খেন সিহঁতক গোপনতা বন্ধা কৰাত সহায় কৰিছিল। অকস্মাতে বজাৰ জাহাজখনৰ পৰা পোহৰৰ সঙ্কেত আছিল, আৰু অদৃষ্টই অস্ত্ৰায়ভাৱে নিৰাপদে বন্ধা কৰা দিনে সেই সময়তেই মনে মনে ঘোঁৰাটোৰ গাৰ পৰা সবল কাঠেৰে গঢ়া অৰ্গলবিলাক খুলি তিতবত বন্ধ হৈ থকা গ্ৰীক-বিলাকক মুকলি কৰি দিলে। ঘোঁৰাটো মেল খাই গ'লও তেওঁলোকে মুক্ত বায়ু সেৱন কৰিব পৰা হ'ল। কাঠৰ খোৰোটাৰ পৰা মুক্তি পাই ঠোঁটজাহাজ আৰু টেনিলাছ নামৰ সামন্ত হুজুৰ ৰং মনেৰে ওলাই আছিল। তাৰ পাছত নিৰ্ভয় ইউলিচিছ ৰটি এডালত ধৰি নামি আছিল। এইদৰে একাষাহ, ঠোঁটাহ, পেনিউছৰ নুাতি নিয়ণ্টলিমাছ, সমুখত মাকাওনক লৈ নিজ্জাস্ত হ'ল। মেনিলাছ আৰু কাঠৰ যন্ত্ৰটোৰ কাৰিকৰ ইপিয়াছ বাহিৰ হ'ল। মদৰ বাগীত গভীৰ নিজাত অচেতন হৈ থকা লোকৰ হৃদয় নগৰী-খনলৈ তেওঁলোক দাবলৈ ধৰিলে। পালি-পহৰীয়াবিলাকক হত্যা কৰা হ'ল। নগৰৰ দুৱাৰ মুকলি হৈ আছিল আৰু পূৰ্ব পৰিকল্পনা মতেই তেওঁলোকৰ সঙ্গীসকলো সোমাই আহি একগোট হ'লহি।

ৰাতিৰ এই গ্ৰহৰতেই দুৰ্ভগীয়া মানুহবিলাকে নিজাদেৱীৰ আলমুৱা কোলাত শাস্তিৰে বিজ্ঞাম লয়। ময়ো এটা সপোন দেখিছিলো। মোৰ সমুখত হেক্টৰ উপস্থিত হৈছিল। বিবাদত অভিভূত হৈ তেওঁ চকুপানী টুকিছিল। ৰথৰ পিছত ৰাফি চৌচোৰাই নিয়াৰ দিনাৰ দৰেই তেওঁৰ দেহ ডেজ আৰু ধূলিৰে মলিন হৈ আছিল আৰু চাম্ৰাৰ জৰিৰে বন্ধা ঠাইত ভৰি ছুটাও উৰহি আছিল। আহ, তেওঁক দেখি বুকু হমহমাই গৈছিল। একিলিছৰ কবচ পিন্ধি যুদ্ধৰ পৰা উভতি অহা হেক্টৰ, গ্ৰীক নৌ-বাহিনীত অগ্নি-সংযোগ কৰা সেই দুৰ্ভাগ্য হেক্টৰ— তেতিয়াৰ লগত এতিয়াৰ কিমান প্ৰভেদ! তেওঁৰ ডাঢ়ি-গোঁফ অবিচ্ছিন্ন আৰু চুলি তেজেৰে চেৰুৱা বন্ধা আছিল। মাতৃহুৰি বন্ধাৰ কাৰণে, দুৰ্গ বন্ধাৰ কাৰণে সংগ্ৰাম কৰোতে ক্ষত-বিক্ষত হোৱা শৰীৰ পটভাৱে দেখা পাইছিলোঁ। সপোনত হোৱা সেই শোকাবহ সাক্ষাতত মই কান্দিছিলোঁ। আৰু কৰা ক'বলৈ মোৰ ভাৱা নাছিল। তথাপি কোনো মতে ময়েই প্ৰথমে মাত লগাইছিলোঁ, "ডাৰ্ডান

ভূমিৰ জ্যোতি, ঈশ্বৰ আশা-ভাবসৰ কল, ভূমি ইমান দিন আশঙ্ক এৰি ক'ত আছিল? আমি যে তোমাবেই প্ৰতীক্ষাত আছো। হেৰুট, কোন দেশৰ পৰা ভূমি আহিছা? আমি ক্লান্ত, তোমাৰ বহুতো প্ৰিয়জন বশত পৰিল। বহুতো বিপৰ্যয় বহুতো অগ্নি-পৰীক্ষা আমাৰ মূৰৰ ওপৰেদি পাৰ হৈ গৈছে। তোমাক আকৌ দেখা পাই কি যে লাগিছে! কিন্তু তোমাৰ বাতৰীস্বৰ নিচিনা চেহেৰা কিয় ইমান মিলকণভাৱে বিকৃত হৈ গ'ল? আৰু কিয় এই কতবিলাক দেখিছোঁ?” মোৰ এই নিবৰ্ণক প্ৰশ্নৰ প্ৰতি কোনো সঁহাৰি নজনাই অৱশেষত তেওঁ উলুপি উলুপি ককণ কৰ্ণেৰে ক'লে; “দেৱীপুত্ৰ, ফলাভূইৰ মাজৰ পৰা তুমিয়ে পলায়ন কৰা। আমাৰ প্ৰাচীৰ শত্ৰুৰ কবলত। সমগ্ৰ ঈশ্বৰ নগৰৰ পতন হৈছে, আমাৰ উচ্চতম দুৰ্গ ভুলুঙিত হৈছে।” প্ৰায়ম আৰু আমাৰ মৰমৰ এই নগৰখনৰ আজিয়েই শেষ দিন। যদি কোনো বলিষ্ঠ বাহুৱে নগৰ বক্ষা কৰিব পাৰিলেহেঁতেন তেন্তে ময়েই কবিলোঁহেঁতেন। কিন্তু এতিয়া ঈশ্বৰ পৱিত্ৰতা আৰু গৃহ-বিগ্ৰহ-সকলক বক্ষা কৰাৰ দায়িত্ব তোমাৰ ওপৰত ন্যস্ত হৈছে। সেই সকলো লৈ তুমি অদৃষ্টৰ সন্মুখীন হোৱা। সাগৰে সাগৰে বহু দিন ভ্ৰমণ কৰি তুমি অৱশেষত তেওঁলোকৰ দৰেই মহৎ এখন নগৰ নিৰ্মাণ কৰি তাৰ প্ৰাচীৰৰ ভিতৰত তেওঁলোকক প্ৰতিষ্ঠা কৰিব পাৰিবা।” এইদৰে কৈ তেওঁ নিজ হাতেৰে মন্দিৰৰ ভিতৰৰ পৰা পৱিত্ৰ শিৱ বহনী শক্তি ৰূপিনী দেৱী ভেট্টা, আৰু তেওঁৰ চিৰ ভাস্কৰ জ্যোতি আহৰণ কৰিলে।

এতিয়া নগৰৰ মাজ ভাগৰ পৰা ছলমুল আৰু আৰ্তনাদৰ ধ্বনি আহি মোৰ কাণত পৰিল। মোৰ পিতা একাইটিছৰ বাস-ভৱন আছিল নগৰৰ পিছকালে এশাবী গছৰ আঁৰত। কিন্তু তাতো যুদ্ধৰ কোলাহল ক্ৰমে তীব্ৰ হৈ আহিছিল, আৰু ভৱাবহভাৱে ধ্বনিত প্ৰতিধ্বনিত হৈছিল। মই টক খাই সাৰ পালোঁ আৰু ঘৰৰ ছালৰ আটাইতকৈ ওখ অংশত থিয় হৈ গভীৰ মনোযোগেৰে শুনিবলৈ ধৰিলোঁ। ধুমুহা বতাহ দৰাৰ সমস্ত শব্দ কেন্দ্ৰত জুই লাগিলে নাইবা প্ৰবল পৰ্বতীয়া বানপানীয়ে অভি কৰেই হালকাই কৰা, চালে চলু বোৱা খেতিৰ ফচল মহতিয়াই নিলে যেনে শব্দ হয় ঠিক তেনে শব্দই মই শুনিবলৈ পাইছিলোঁ। বানপানীয়ে হাবি-বন ভাঙি জানে আৰু ছুই-এজন তেড়াবখীয়াই ওখ মিল বা টিলাৰ ওপৰত

উঠি অসহায় বিস্ময়ত বন্ধাব বিপুল গৰ্জন শুনি থাকে। এতিয়া আৰু সন্দেহৰ কোনো অবকাশ নাছিল। গ্ৰীকবিলাকে আমাক কেনেকৈ প্ৰভাৱিত কৰিলে সেই কথা এতিয়া জল্ জল্ পটপটকৈ ওলাই পৰিছিল। ডেই-ফৰাছৰ বিশাল ভৱন ডব্বীভূত হৈ সশব্দে বাগৰি পৰিছিল। তাৰ কাষত থকা ইউকেলিডানৰ ঘৰতো জুই লাগিছিল। চিজিয়াসৰ বিস্তীৰ্ণ উপ-সাগৰখনো জুইৰ পোহৰত জিলিকি উঠিছিল। তুমুল কলৰব হৈছিল আৰু বগভেৰী বাজিছিল। মই প্ৰায় বুদ্ধিভ্ৰংশ হৈ হাতত অস্ত্ৰ লৈছিলোঁ। মোৰ যে যুদ্ধৰ কিবা আঁচনি আছিল এনে নহয়, মাথোন এদল সৈন্য গোটেই, মোৰ সঙ্গীসকলৰ সৈতে মিলিত হৈ আত্মবক্ষাৰ কাৰণে সুবিধাজনক ঠাই এডোখৰত যুঁজ কৰিবলৈ মই অভিষয় বাগ্ৰ হৈ পৰিছিলোঁ। খঙত মই ইমান ক্ষিপ্ত হৈ পৰিছিলো যে মোৰ সিদ্ধান্ত লোৱাৰ সময় নাছিল। যুদ্ধত মৃত্যু-বৰণ কৰা যে গৌৰৱজনক সেয়েহে মাত্ৰ মোৰ মনত আছিল।

কিন্তু এনেতে এপলো মন্দিৰৰ পূজাৰী অবজ্ঞিতনয় পেদ্দাহ আহি উপস্থিত হ'ল। গ্ৰীকবিলাকে নিৰ্বেপ কৰা অস্ত্ৰৰ জাউৰি অতিক্ৰম কৰি তেওঁ আমাৰ ঘৰৰফালে উন্নয়ন্তভাৱে ল'ৰি আহিছিল। তেওঁ এহাতে নাতিয়েকক ধৰিছিল আৰু আনটো হাতত আছিল বিগ্ৰহ আৰু কোষা অৰ্ঘ্য আদি পৱিত্ৰ পাত্ৰ। মই চীংকাৰ কৰি ক'লো, "পেদ্দাহ, কোন ঠাই বেছি বিপন্ন ? আমি ক'ত শত্ৰুৰ বিৰুদ্ধে থিয় দিম ?" মোৰ কোৱা প্ৰায় শেষ নো-হওঁতেই তেওঁ হুমুনিয়াহ পেলাই উত্তৰ দিলে, "আমাৰ ডাৰ্ডান ভূমিৰ আজিয়েই শেষ দিন। এই মুহূৰ্তত আমাৰ কোনো প্ৰচেষ্টা সফল নহয়। ট্ৰয় জাতি আৰু নাই, ইলিয়ামো নাই। টিউকীয় বংশৰ সুখ্যাতি শেষ হৈ গ'ল। এতিয়া আৰ্গছে সকলো অধিকাৰ কৰিছে। এয়ে জুপিটাৰৰ নিদাকণ অভিশাপ। গ্ৰীকবিলাকে আমাৰ নগৰ জয় কৰি জ্বলাই দিছে। বিৰাটকায় ৰোঁৱাটো আমাৰ দুৰ্গৰ ওচৰত এতিয়াও উচ্চ স্তম্ভৰ দৰে থিয় হৈ আছে। তাৰ ভিত্তৰৰ পৰা সশস্ত্ৰ সৈনিকৰ সোঁত বলিছে। বিজয় গৌৰৱত মত্ত হৈ ছিননে ধ্বংসৰ অগনি বিয়পাই দিছে। মিছিনী সাক্ৰাজ্যৰ পৰা অহা হাজাৰ হাজাৰ সৈনিকৰ বিৰাট বাহিনী এটা নগৰৰ দুৱাৰ মুখতে গোট খাই আছে। আনবিলাকে নগৰৰ সংকীৰ্ণ পথসমূহ হাতত উত্তত অস্ত্ৰ লৈ পহৰা দিছে। সিহঁতে খাপৰ পৰা উলিয়াই লোৱা শাৰী শাৰী ডুবোৱালৰ জিলমিলাই

থকা লোহাৰ জোংৰিলাক হগাৰ কাৰণে প্ৰস্তুত কৰি ৰাখিছে একেবাৰে আগত থকা প্ৰহৰীবিলাকেহে বাধা দিয়াৰ প্ৰয়াসেৰে অক্ষতভাৱে যুদ্ধ কৰিছে।”

পেন্থাছৰ কথা শুনি আৰু দৈৱৰ দ্বাৰা প্ৰণোদিত হৈ মই জ্বলা জ্বলি আৰু যুদ্ধৰ ফালে চোঁচা মাৰি গ'লোঁ। প্ৰতিশোধ লোৱাৰ তীব্ৰ বাসনা আৰু প্ৰবল কোলাহলে মোক পৰিচালিত কৰিছিল। ইতিমধ্যে জোনৰ পোহৰত ছাঁয়া-মূৰ্ত্তিৰ দৰে অহা বিক্ষিপ্ত আৰু বাহুবলী ইপিটাছ আহি য়োৰ লগ লাগিল। তেওঁলোকৰ লগত হাইপানিছ, ডাইমাছ আৰু তৰুণ কৰিবাছো আছিল। তেওঁলোক সকলোটি য়োৰ সহায় হ'ল। কৰিবাছ আছিল মিগ'দনৰ পুত্ৰ। তেওঁ কেইদিনমানৰ আগতেহে ট্ৰয়লৈ আহিছিল। কেছেছ্ৰাৰ প্ৰেমৰ পৰি তেওঁ উদ্ধাস্ত হৈছিল। প্ৰায়মি আৰু ট্ৰয়ৰ অধিবাসী-সকলক সাহায্য কৰি তেওঁ কেছেছ্ৰাক লাভ কৰিব পাৰিব বুলি আশা কৰিছিল। কিন্তু ৰাজকন্যাৰ সাৱধান-বাণীলৈ কৰ্ণপাত নকৰাৰ ফলত তেওঁৰ সৰ্বনাশ হৈছিল। নিৰ্ভয় মনেৰে যুদ্ধ কৰিবলৈ অহা এই সাহসী মৈনিক-সকলক সংঘবদ্ধ হোৱা দেখি মই ক'লোঁ, “বীৰসকল, আপোনালোকৰ অসীম সাহস আছে। কিন্তু এই সাহস এতিয়া আমাৰ কামত নাহে। আনকি এই দুঃসাহসী অভিযানৰ শেষ সীমা পৰ্যন্ত উৎসাহেৰে অগ্ৰসৰ হ'ব পাৰিলেও, আমাৰ কোনো লাভ নহয়। তোমালোকে স্বচক্ৰে দেখিছা আমাৰ ভাগ্য-বিপৰ্যয়ৰ দৃশ্য যিসকল দেৱতাৰ বলত আমি আঙুলৈকে বলীয়ান হৈ আহিছো তেওঁলোকৰ বেদী আজি শূন্য। মন্দিৰবিলাকে আঙি শত্ৰুৱে অধিকাৰ কৰিছে। যিখন নগৰ তোমালোকে উদ্ধাৰ কৰিব খুজিছা সেই নগৰ ইতিমধ্যে লেলিহান অগ্নিশিখাই অগুৰি ধৰিছে। বৰ্ষাৰ বাহৰ মাজত প্ৰবেশ কৰি আমি মৃত্যু বৰণ কৰিব লাগিব। আমাৰ যে উদ্ধাৰৰ কোনো উপায় নাই তাকে উপলব্ধি কৰিব পাৰিলেহে আমি বন্ধা পৰিব পাৰো।”

এই কথাই তেওঁলোকৰ গৰ্ভিত হৃদয়ত দুৰ্জয় শক্তিৰ সঞ্চাৰ কৰিলে। ডাঠ কঁয়লিৰ মাজেদি, ক্ষুধাৰ ভীৰু স্বপ্নাত, বাট-পথ নমনি সিহঁত উভতি অহাৰ কাৰণে পেটৰ পোৰণিৰে বাট চাই থকা পোৱালিবিলাকক এৰি চিকাৰ বিচাৰি বোকা বাঘৰ দৰেই, আমি শত্ৰুৰ সশস্ত্ৰ বাধা অতিক্ৰম কৰি আন্ধাৰ পথেদি ট্ৰয়ৰ মাজ ভাগলৈ কঢ়লৈ ধৰিলোঁ।

সেই ভয়ঙ্কৰ নিশাটোৰ হত্যালীলা আৰু যুত্ৰাৰ তাত্ত্ব বৰ্ণনা কবিবলৈ কাৰো ক্ষমতা নাই। সেই নিদাকণ যুত্ৰা-যন্ত্ৰণাৰ লগত খাপ খোৱাকৈ হয়তো কোনেও কান্দিবও নোহাবিব। এখন প্ৰাচীন নগৰৰ পতন হৈছিল। যুগ যুগ ধৰি শাসন কৰি থকা এখন সাম্ৰাজ্যৰ অৱসান ঘটিছিল। য'লৈকে চকু যায় তাতেই পৰি আছিল যুত্ৰদেহৰ কূপ। ৰাজপথত, বাসগৃহত আৰু আমি সকলোৱে ভক্তিবৈ যুৰ দোঁহোৱা মন্দিৰৰ খটখটাত, সকলোতে আছিল মাধোন নিস্ত্ৰাণ দেহ। অকল যে ষ্ট্ৰীটলবিলাকেই তেজৰ আহুতি দিছিল এনে নহয়, পৰাজিত হোৱা সৰ্ব্বোৎকৃষ্ট সময়ত তেওঁলোকে পৰাক্ৰমৰ পৰিচয় দিছিল আৰু তেতিয়া বিজয়ী গ্ৰীকবো পতন হৈছিল। সহস্ৰ ৰূপত যুত্ৰা দৃষ্টমান হৈছিল, সকলোকালৈ বিৰাজ কৰিছিল নিদাকণ যন্ত্ৰণা আৰু বিস্তীৰ্ণিকা।

আমাৰ দলটোক প্ৰথমে এণ্ড্ৰিয়ছেই দেখা পাইছিল। গ্ৰীক সৈন্যৰ শক্তিশালী বাহিনী এটা লৈ তেওঁ আমাৰ সন্মুখত উপস্থিত হৈছিল। এটা অসতৰ্ক ৰূপত তেওঁ আমাক নিজৰ পক্ষৰ লোক বুলিয়েই ভুল কৰিছিল। আনকি তেওঁ আমাক বহুভাৱে সম্বোধন কৰি কৈছিল, “লবালবি কৰাইক, সজীৱন্দ, এইদৰে অলসভাৱে পলম কৰিছা কিয়? ইতিমধ্যে ইয়ত জুই জ্বলিছে আৰু আমি ধুমধাম লুটপাট কৰিছোঁ। তোমালোক এতিয়াহে আহাজৰ পৰা নামিছানেকি?” কিন্তু তেওঁৰ প্ৰশ্নৰ সমুচিত উত্তৰ দিয়া নহ'ল। অৱশ্যে কোৱাৰ লগে লগেই বুজিব পাৰিলে যে তেওঁ শত্ৰুৰ আগত পৰিছে। তেওঁ চকু খাই পিছ ছহকি গ'ল আৰু কথা কোৱা বন্ধ কৰিলে। গছ-বনৰ মাজত লুকাই থকা সাপ এটা গচক মাৰি দিলে সাপটোৱে খঙত যেতিয়া নালা ডিঙি ফুলাই কেট তুলি ধৰে তেতিয়া মাছুহজনে উচপ খাই ভয়ত পিছুৱাই যায়। সেইদৰে এণ্ড্ৰিয়ছেও আমাক দেখি ভয়ত পিছ ছহকিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। কিন্তু আমি আক্ৰমণ কৰিলো! আমাৰ আক্ৰমণত সিহঁত বিব্ৰত হৈ পৰিল। সিহঁতে বাট-পথ ভালকৈ চিনি পোৱা নাছিল সেই কাৰণে সিহঁত আতঙ্কিত হ'ল। আমি সিহঁতক কাটি-মাৰি শেষ কৰিলোঁ আৰু আমাৰ প্ৰচেষ্টা ভয়ঙ্কৰ হ'ল। এই সাফল্যত উল্লসিত হৈ কৰিবিচাছে ক'লে, “বহুসকল, এইয়া, সৌৰ্ভাগ্যৰ প্ৰথম সন্দেশ। আমি নিশ্চয় বিজয়ী হৈ নিৰা-পত্ৰা লাভ কৰিব পাৰিম। ভাগ্যৰ আত্মকল্যাণই আমাক পৰিচালনা কৰিব। আমি গ্ৰীকবিলাকৰ ঢালবিলাক হাতত লয় আৰু সিহঁতৰ চাপৰাহবিলাক পিছৰি।

শত্ৰুৰ প্ৰভাৱণা কৰিলে দোষ নাই। ছলে-বলে-কোশলে শত্ৰুৰ পৰাজিত কৰাই আমাৰ কৰ্ত্তব্য। তাৰ ওপৰত কাৰ মাত আছে। গ্ৰীকবিলাকেই এতিয়া আমাৰ আত্মশুকীয় অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰৰ বোণান ধৰিব।" এই বুলি কৈ তেওঁ এণ্ড্ৰিয়ছৰ পানী লগা শিবদ্ৰাণ আৰু বংশ-মৰ্ধাণ চিহ্নিত চালেৰে নিজকে সজ্জিত কৰিলে। গ্ৰীক অৰোহালখন তেওঁ কঁকালত বান্ধি ল'লে। বিকিৰ্দ্দাহ, ডাইমাছকে ধৰি আমাৰ সঙ্গীসকলে তেওঁৰ আৰ্হুকৈ অনুসৰণ কৰি নৱ উদ্দীপনাৰে পৰাজিত শত্ৰুৰ কবচ আৰু অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ ধাৰণ কৰিলে।

এতিয়া আমি গ্ৰীকবিলাকৰ লগত মিলি গ'লোঁ। আৰু নতুন দেহভাৰ শৰণ ললোঁ। গভীৰ অন্ধকাৰৰ সুবিধা লৈ আমি আক্ৰমণ কৰি বহুতো গ্ৰীকক প্ৰেতপুৰীলৈ প্ৰেৰণ কৰিলোঁ। জ্ঞানবিলাক পলাই পিয়াপি দিলে আৰু নিৰাপত্তাৰ কাৰণে সাগৰৰ পাৰবকালে লৰি গৈ জাহাজৰ কাষ চাপিলেগৈ। কিছুমান কিন্তু নিভাস্ত ভীক আছিল আৰু সিহঁত পুনৰ ঘোঁৰাটোৰ আহল বহল খোৰোঁটোৰ ভিতৰত সোমাই আগৰ দৰেই লুকাই থাকিল।

অতিশয় পৰিতাপৰ কথা যে যেতিয়া দেৱ-দেৱীসকলেও মানুহৰ আত্মগত্যা অস্বীকাৰ কৰে তেতিয়া তেওঁলোকৰ ওপৰত আত্মা স্থাপন কৰা উচিত নহয়। আমাৰ চকুৰ আগতে প্ৰায়ামৰ হুহিতা কেছেত্ৰাক মিনাৰ্ভাৰ মন্দিৰৰ পৰাই বলেৰে চোঁচোবাই লৈ গ'ল। তেওঁৰ চুলিটাৰি আউলি-বাউলি হৈছিল, তেওঁ মাৰ্ধোঁ। স্বলস্ত চকুহালেৰে আকাশৰ কালে অসহায়ভাৱে চাব পাৰিছিল, কাৰণ কৰষোৰে প্ৰাৰ্থনা কৰিবলৈকো হাত তুলিব বান্ধি থোৱাৰ কাৰণে তেওঁৰ উপায় নাছিল। তেনে অৱস্থাত কৰিবাছে তেওঁক চাই থাকিয়েই দ্ৰাক্স হ'ব নোৱাৰিলে। তেওঁ বলিয়াৰ দৰে মৃত্যু স্থান্ধিত বুলি জানিও গ্ৰীকবিলাকৰ ওপৰত জঁপিয়াই পৰিল। আমাৰ সমগ্ৰ বাহিনীটোৱেও তেওঁক অনুসৰণ কৰি স্তম্ভেহে অস্ত্ৰেৰে আক্ৰমণ চলালে। আৰু এতিয়া প্ৰথমবাৰৰ কাৰণে আমাৰ ফালৰ সৈন্তবিলাকৰ দাবাই আমি আক্ৰান্ত হ'লোঁ। গ্ৰীকবিলাকৰ সামৰিক শিবদ্ৰাণ আৰু অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰেৰে সজ্জিত হৈ থকা দেখি তেওঁলোকে আমাক শত্ৰু বুলি ধাৰণা কৰিছিল। ইয়াৰ পৰিণতি স্বৰূপে শোকাবহ হুত্ৰাকাও সংঘটিত হ'ল। বাজকুমাৰিক বন্ধা কৰাৰ প্ৰচেষ্টা চকুত পৰাত গ্ৰীকবিলাকে জুৰুতৰাৰে চিংকাৰ

কবিত্বলৈ ধৰিলে। চাৰিওফালৰ পৰা সিহঁত কাষ চাপি আহিল। সকলোতকৈ বেছি উত্তেজিত হৈছিল এজাৰ। তেওঁৰ লগত আছিল আগামেমনন, মেনিলাছ আৰু ডলপিয়ান সৈন্যদল। বা-মাবলিৰ সময়ত বতাহৰ প্ৰচণ্ড আলোড়ন হয়। পশ্চিম আৰু দক্ষিণ পবনৰ লগতে উষাদেৱীৰ বৰষুণ ঘোঁৰাভাল উৰাই অনা পূবালী বতাহজাকো উল্লসিত হৈ উঠে। নেৰিয়াছে হাতত ত্ৰিশূল লৈ ফেনিল ভৰঙ্গৰাশি কৌতুকেৰে স্পৰ্শ কৰি গভীৰ সমুদ্ৰ তলমল কৰি তোলে। এতিয়া তেনে এটা অৱস্থাবে সৃষ্টি হৈছিল। বাতিৰ আন্ধাৰত আমাৰ দ্বাৰাই ট্ৰয়ৰ পৰা বিতাৰিত কিছুমান মানুহেও আমাক আক্ৰমণ কৰিছিল। আমাৰ ছদ্মবেশে সিহঁতৰ চকুত ধূলি দিব নোৱাৰিলে। আমাৰ মাত-কথাও সিহঁতৰ কাৰণে আচ্ছন্ন হৈ আহিল। আমি নিতান্ত অসহায় হৈ পৰিলো। অসংখ্য সৈন্যই আমাক হেঁচা মাৰি ধৰিলে। প্ৰথমে কৰিবাছেই বগত পৰিল। পেনিলিয়ছৰ হাতত দেৱীক পূজা কৰা বেদীৰ নিচেই ওচৰতে তেওঁৰ মৃত্যু হ'ল। বিক্ষিয়াছে ভূ-পতিত হ'ল। ট্ৰজান-সকলৰ ভিতৰত তেওঁৰেই আছিল অতি গায়পৰায়ণ, তেওঁ কোনোদিন ধৰ্মৰ পৰা বিচলিত হোৱা নাছিল। কিন্তু দেৱতাসকলে তেওঁৰ নায়পৰায়ণ-তাৰ স্বীকৃতি নিদিলে। হাইপানিছ আৰু ডাইমাছেও মৃত্যু-বৰণ কৰিলে। সঙ্গীসকলৰ দ্বাৰাই তেওঁলোক বৰ্ষাবিদ্ধ হ'ল। আৰু পেন্থাছ, তুমি তোমাৰ নিষ্ফলক চৰিত্ৰ, স্বয়ং এপলোৰ তিলক বস্ত্ৰিত তোমাৰ ললাট, এইবিসাকেওতো তোমাক মৃত্যুৰ কৰাল গ্ৰাসৰ পৰা বক্ষা কৰিব নোৱাৰিলে! হায় ভয়ানক ইলিয়াম, হায়, মই প্ৰাণেৰে ভাল পোৱা সকলোটকেই জ্বলন্ত হত্যাশনৰ অন্তিম শিখাই সামৰি ল'লে। এই ভয়ৰাশি সাক্ষী কৰি কৈছে, তোমাৰ মহিমা মাৰ ঘোৱাৰ সময়তো বৰ্ষাসংকুল সংগ্ৰামৰ সকলো বিপদ মই আঁকোৱালি লৈছিলো, গ্ৰীকৰ হাতত প্ৰাণ বিসৰ্জন দিবলৈ মোৰ যত্নৰ ক্ৰটি নাছিল, কিন্তু হায়, সেই মৰণৰ পৰা মোক ছুভাগাই বঞ্চিত কৰিলে, আৰু এতিয়া আমি ছিন্নভিন্ন হৈ পৰিলো। মোৰ কাষত আছিল বৃদ্ধ আৰু মন্থৰ ইফিটাছ। আৰু আছিল পেলিয়াছ, ইউলিচিছৰ হাতত আহত হৈ তেওঁ শক্তিহীন হৈছিল। চিঞৰ-বাখৰ শুনি আমি প্ৰায়ামৰ প্ৰাসাদ পালোঁগৈ। যুদ্ধৰ বিভীষিকাই তাতেই কতকপ ধাৰণ কৰিছিল। নগৰৰ আন ঠাইত হোৱা বৃদ্ধ আৰু হত্যাশীলী তাৰ তুলনাত অক্ষুণ্ণপীয়া আছিল। বণদেৱতাৰ

প্ৰচণ্ড তাণ্ডবৰ আমি সন্মুখীন হ'লো। গ্ৰীক সৈন্যবিলাকে চালবিলাক পিছফালে বান্ধি লৈ কাৰেঙৰ ফালে ধাৰিত হওঁতে প্ৰবেশ-পথত ঠেলা-হেঁচা কৰিব লগা হৈছিল, বেৰত দৃঢ়ভাৱে জখলা আঙুজাই খোৱা সঙ্ঘেও আত-তায়ীহঁতে দুৱাৰৰ চোকাঠত ভোঁজনি দি বগাই গৈছিল। আশ্চৰ্য্যকাৰ কাৰণে বাওঁহাতেৰে ওপৰমূৰাকৈ চাল লৈ সোঁহাতেৰে সিহঁতে ঘৰৰ চালত খামোচ মাৰি ধৰিছিল। ট্ৰজানবিলাকে মৃত্যু সন্নিৱিষ্ট বুলি জানিয়ো সিহঁতক বাধা দিবলৈ চালৰ ওপৰৰ পৰা খাপৰিবিলাক খহাই দিছিল। মৰণত খৰণ লৈ তেওঁলোকে ওপৰৰ পৰা দুই-এটা শিলৰ খুঁটাও নিক্ষেপ কৰিছিল। প্ৰাচীন ট্ৰজানসকলৰ গৌৰৱৰ চিন সোণ খটোৱা মাৰলিও তেওঁলোকে শত্ৰুৰ ফালে বগবাই দিছিল। কিছুমানে উদ্বৃত্ত অসিৰে প্ৰবেশ-পথ ভেটি ধৰি সংঘবদ্ধ-ভাৱে ইয়াক বন্ধা কৰিছিল। আমাৰ অন্তৰত নতুন সাহসৰ সঞ্চাৰ হ'ল। প্ৰাসাদ বন্ধীসকলক সহায় কৰি পৰাজিতসকলক পুনৰ উদ্দীপিত কৰিবলৈ আমি সঙ্কল্প কৰিলোঁ।

প্ৰাসাদৰ ভিতৰত প্ৰবেশ কৰিবলৈ এটা গুপ্ত পথ আছিল। কাষেদি যোৱা মানুহৰো এই দুৱাৰখন চকুত নপৰিছিল। বন্ধা প্ৰায়ামৰ পৰিজন বৰ্গৰ বাস-ভৱন এই গুপ্ত পথে সংযোগ কৰিছিল। ট্ৰয় সাম্ৰাজ্য পতনৰ আগতে অভাগিনী এণ্ডমেকীয়ে এই বাটেদিয়েই অকলশৰে হেক্টৰৰ আপোন মানুহবিলাকৰ ওচৰলৈ অহা-যোৱা কৰিছিল আৰু অষ্টিয়ানক ককাকৰ ওচৰলৈ লৈ গৈছিল। মই এই বাটেদি সোমাই এটলীয়া চালখন বগাই গৈ মূৰচ পালোঁগৈ। ইয়াৰ পৰা দুৰ্ভগীয়া ট্ৰজানবিলাকে নিষ্ফলভাৱে তললৈ শিল-পাথৰ আদি দলিয়াইছিল। এই ঠাইত আন এটা অট্টালিকাৰ ওপৰত এক ফুউচ্চ চূড়া লগভাৱে নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল। তাৰ সমুখ ভাগ মুকলি আছিল আৰু আমি এই চূড়াৰ ওপৰৰ পৰা বহুত দূৰলৈকে ট্ৰয় ৰাজ্যখন দেখা পাইছিলোঁ। গ্ৰীক শিবিৰ আৰু নো-বাহিনীও ইয়াৰ পৰাই পৰ্যবেক্ষণ কৰিছিলোঁ। আমি কুঠাৰেৰে ঘণিয়াই চূড়াটোৰ তলৰ ঘোৰাবিলাক ঢিলা কৰি ঠেলি দিয়াত ই সশব্দে শত্ৰুৰ ওপৰত বাগৰি পৰিল। বহুতৰে বিনাশ হ'ল কিন্তু আনবিলাকে নিজ নিজ অৱস্থানলৈ গৈ পুনৰায় অৱিৰাম গতিত অস্ত্ৰবৰ্ষণ কৰি থাকিল।

প্ৰবেশ-কক্ষৰ সমুখত আৰু প্ৰাসাদৰ ঠিক দুৱাৰ মুখত পাইবাছ বীৰদৰ্শে' থিয় হৈ আছিল। তেওঁৰ ব্ৰহ্ম নিৰ্মিত অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ জিলিকি উঠিছিল। শীতকালত বিঘাক্ত বন-পাত খাই, গাঁতত সোমাই থকা উৰুহা সাপ এটা মোট সলাই পোহৰলৈ যেতিয়া ওলাই আহে তেতিয়া তাৰ গাটো লাহি আৰু চিকমিকীয়া হৈ পৰে। সি ফেঁট তুলি বুকু ফিৰ্দাই ব'দ লয়, তাৰ পিছল শৰীৰটোৰ পিছছোৱা পাক খাই থাকে আৰু তিনিখন জিভা লিকলিকাই থাকে। অনুৰূপ পাইবাছৰ লগত আছিল খিৰাট বগুপেৰিকাছ, একিলিছৰ বয়স। আৰু সাৰথি অটমিডন আৰু ছাইবছৰ সমগ্ৰ সৈন্তদল। তেওঁলোকে মিলিতভাৱে কাৰেঙৰ ওচৰলৈ গৈ চালৰ ওপৰলৈ ফলা ছোঁৱ দলিয়াবলৈ ধৰিলে, সকলোৰে আগত যোৱা পাইবাছে এখন কুঠাৰ লৈ হুদুঢ় দুৱাৰখনত এনে এটা দুৰ্জয় ঘাপ শোধালে যে ব্ৰহ্মৰ পাতেৰে আবৃত কজা লগোৱা খুটিকেইটা কোটৰৰ পৰা ওলাই আহিল। তেওঁ এখন কপাট ঘপিয়াই সৰল কাঠৰ মজবুত দুৱাৰখনৰ মাছেদি বাট এটা উলিয়ালে। এই বাটটো দেখাত মেল খাই থকা খিৰিকি এখনৰ নিচিনা হৈছিল। এতিয়া প্ৰাসাদৰ অভ্যন্তৰ দৃশ্যমান হৈ পৰিল। শাৰী শাৰী সুদীৰ্ঘ কক্ষ এতিয়া দৃষ্টি গোচৰ হ'ল। বজা প্ৰায়াম আৰু তেওঁৰ পূৰ্বপুৰুষসকলৰ অস্ত্ৰধৰ্মপুৰ এতিয়া সকলোৰে চকুত পৰিল। প্ৰবেশ-পথৰ দুৱাৰ-দলিত থিয় হৈ আছিল সশস্ত্ৰ বক্ষীসকল।

কাৰেঙৰ ভিতৰত হলস্থল লাগিল। কৰুণ বিনি নি আৰু অৰ্তনাদ কাণত পৰিছিল। পূৰ ললনাসকলে গভীৰ উৎকণ্ঠাত ক্ৰন্দন কৰিছিল আৰু তাৰ ধ্বনি প্ৰাসাদৰ এমূৰৰ পৰা আনটো মূৰলৈ বজ্জনজনায়ে গৈছিল। প্ৰচণ্ড কোলাহলত আকাশ নিনাদিত হৈছিল। মাতৃসকলে তীব্ৰ সন্ত্ৰাসত প্ৰকাণ্ড ঘৰটোৰ ভিতৰত ইফাল-সিফাল কৰি স্তম্ভবিলাক দুই হাতে সাৰটি ধৰি চুমা খাইছিল। যুদ্ধ যাত্ৰা কৰা একিলিছৰ দৰে পাইবাছ অগ্ৰসৰ হ'ল। অৰ্গল, কীলক বা বক্ষীসকলে সেই আক্ৰমণ প্ৰতিহত কৰিব নোৱাৰিলে। অবিৰাম আঘাতবুফলত দুৱাৰখন ভাগি গ'ল। দুৱাৰৰ সন্ধিবিলাক নুলকি পৰিল। আক্ৰমণৰ ভয়াবহ হিংস্ৰতাৰ বাটটোত এটা হুকুঙা ওলাল আৰু লগে লগে সমুখত থকা বক্ষীবিলাকক কচুকটা দি গ্ৰীক বাহিনী বানপানীৰ দৰে প্ৰবল বেগেৰে কাৰেঙৰ ভিতৰলৈ সোমাই গ'ল। অস্ত্ৰধৰ্মপুৰ শস্ত্ৰ সৈন্তই অধিকাৰ

কৰিলে। কেনেকোতোকাৰে বাঢ়ি অহা নদীৰ ধলে পাৰ ভাঙি প্ৰবল সোঁতৰে সকলো প্ৰতিবন্ধক অতিক্ৰম কৰে। তাৰ পিছত উদ্ভাদ গতিৰে সেই বিপুল বাৰিবাশিয়ে শস্ত্ৰ ক্ষেত্ৰ প্লাবিত কৰি গোহালিৰ গৰু-ম'হ বহু দূৰলৈ উটুৱাই লৈ যায়। সৈন্য বাহিনীৰ গতি আছিল তাতোকৈয়ো বেছি প্ৰচণ্ড। মই নিজ চকুৰে বজুলোলুপ পাইবাঁহ, আগামেমনন আৰু মেনিলাছক প্ৰাসাদৰ ভিতৰত দেখা পাইছিলো। হিকুবা আৰু এশগৰাকী কুঁহৰীক তেওঁলোকে দেখিছিল। আৰু আছিল স্বয়ং প্ৰায়াম। তেওঁ যন্ত্ৰ-কুণ্ডৰ অগ্নি নিজৰ তেজৰে কলুষিত কৰিছিল। পঞ্চাশটা শোৱনি কোঠা, য'ত ভৱিষ্যৎ বংশধৰৰ মুখ দেখাৰ আশা আছিল, আৰু গৌৰৱজনক স্মৃতিচিহ্ন জড়িত, প্ৰাচ্যৰ স্তূৰ্ণৰে ভাৰাক্ৰান্ত স্তম্ভসমূহ ভাগি চূৰ্ণ-বিচূৰ্ণ হৈছিল। য'ত জুই লগা নাছিল সেই ঠাইবিলাক গ্ৰীকবিলাকে অধিকাৰ কৰিছিল।

প্ৰায়ামৰ কেনেকৈ মৃত্যু হ'ল, আপোনালোকে জানিবলৈ ইচ্ছা কৰিব পাৰে।

তেওঁ অধিকৃত ট্ৰয়ৰ পতন নিজ চকুৰে দেখা পালে। ৰাজকাৰেঙৰ প্ৰবেশ-দ্বাৰবিলাক ভাঙি-ছিঙি আঁতৰাই শত্ৰু সৈন্য তেওঁৰ অন্তেষপুৰলৈ সোমাই আহিল। তেওঁ বদ্ধ আছিল। কিন্তু তথাপি তেওঁ থিৰেৰে থাকিব নোৱাৰিলে। বান্ধকাজনিত কাৰণত কঁপি থকা হাতেৰে তেওঁ বহুদিন ধৰি অৱাৱহত হৈ থকা বৰ্মখন পৰিধান কৰিলে আৰু তৰোৱালখন অক্ষমভাৱে কঁকালত বান্ধি ল'লে। তেওঁ মৃত্যু-কামনা কৰি শীঘ্ৰে শত্ৰু সৈন্যৰ মাজলৈ আগ বাঢ়ি গ'ল। ৰাজপ্ৰাসাদৰ মাজ ভাগত মুক্ত আকাশৰ তলত এটা প্ৰকাণ্ড পুত্ৰাৰ বেদী আছিল। কাষতে আছিল এজোপা প্ৰাচীন বৰ গছ। গছজোপাৰ ডাল-পাতবিলাক তললৈ দৌ খাই আহি পৱিত্ৰ ঠাইখন গভীৰ ছাঁয়াৰে আৱৰি ৰাখিছিল। এই অৱস্থিত উপাসনাৰ ঠাইখনৰ নিচেই ওচৰতে ট্ৰয়ৰ দেৱ-দেৱীসকলৰ পাৰাণ প্ৰতিমাবিলাক ধুমুহাৰ সময়ত বাঁহলৈ সোমোৱাই উৰি যোৱা কৰ্পো চৰাইৰ দৰে, হিকুবা আৰু তেওঁৰ জীয়েক-হঁতে সাবটি ধৰি আছিল। ডেকা কালৰ দৰে এতিয়া অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ হাতত লৈ অহা দেখি হিকুবাই কান্দি কান্দি প্ৰায়ামক ক'লে, “হে মোৰ হৰ্ষগীয়া স্বামী, তুমি কিয় অস্ত্ৰ ধাৰণ কৰিছা? তুমি কি কাম কৰিবলৈ উত্তত হৈছা?

ইমান খবৰেদাকৈ ক'লৈ যোৱা? এতিয়া আক অস্তব প্ৰয়োজন নাই। আনকি মোৰ চেনেহৰ হেষ্টিৰ জীয়াই থকা হ'লেও সেয়ে হ'লহেঁতেন। নহয়, ইয়ালৈ আহা, এই পৱিত্ৰ স্থানত আমাৰ নিৰাপত্তা আছে।" এই বুলি কৈ তেওঁ বৃদ্ধ বজাজনক টানি আনি বেদীৰ ওপৰত বহুৱালে।

কিন্তু কি দুৰ্ভাগ্য। প্ৰায়ামৰ পুত্ৰ পলাইটিছে ঠিক সেই সময়তে পাইবাহুৰ হাতৰ পৰা প্ৰাণ লৈ পলাই আহিছিল। ক্ষত-বিক্ষত দেহেৰে তেওঁ বৰ্ষাধাৰী শত্ৰুসৈন্যৰ মাজেদিয়েই শূন্য প্ৰাসাদৰ শাৰী শাৰী স্তম্ভৰ কাষে কাষে দৌৰি আহিছিল। পাইবাছে খঙেৰে তেওঁক খেদি আহিছিল। পুনৰ আঘাত কৰিবলৈ তেওঁৰ বৰ্ষা উদ্ভত হৈ আছিল আক প্ৰতি মুহূৰ্ত্ততে তেওঁ পলবীয়াজনক প্ৰায় হাতেৰে ধৰিব পৰা অৱস্থা হৈছিল। অৱশেষত পলাইটিছ মাক-বাপেকৰ স্মৃতিৰ পালেহি। তেওঁলোকৰ সন্মুখতে তেওঁ বাগৰি পৰিল। তেওঁৰ গাৰ পৰা প্ৰচুৰ তেজ ওলাইছিল। তেওঁৰ প্ৰাণবায়ু উৰি গ'ল। আসন্ন মৃত্যুৰ পৰা বক্ষা পোৱাৰ কোনো সম্ভাৱনা নথকা সত্ত্বেও তেওঁ ক্ৰোধ দমন কৰাৰ কোনো চেষ্টা নকৰি উচ্চস্বৰে ক'লে, "তোক ধিক, যদিহে সৰগত ধনিষ্ঠামানো ধৰ্ম আছে, আক তোৰ এই কু-কৰ্ম যদি দেৱ-দেৱীসকলৰ দৃষ্টি-গোচৰ হৈছে তেন্তে তই তোৰ দুষ্কৃতিৰ পুৰস্কাৰ হাতে হাতে পাৰি। পিতাকৰ সন্মুখত তই এই অনায়াস আক নীতি বিৰুদ্ধ কাজ কৰিছ। মোৰ চকুৰ আগতে মোৰ পুত্ৰক হত্যা কৰিছ। একিলিছ, যাক তই মিছাকৈয়ে তোৰ পিতৃ বুলি ভাব, সেই একিলিছেও বৃদ্ধ প্ৰায়ামৰ প্ৰতি এনে আচৰণ কৰা নাছিল। শত্ৰু আছিল যদিও তেওঁ দীন-হীন পিতৃৰ অধিকাৰৰ প্ৰতি সন্মান দেখুৱাইছিল। হেক্টৰৰ বক্তৃহীন দেহ তেওঁ সংকাৰৰ কাৰণে সমৰ্পণ কৰি মোক নিৰাপদে উভতি আহিবলৈ অনুমতি দিছিল।" বৃদ্ধ বজাই এইদৰে কৈ দুৰ্বল হাতেৰে বৰ্ষা মাৰি পঠিয়ালে। বৰ্ষাপাট ব্যৰ্থভাৱে জগ্ৰৰ ঢালত লাগিল। তাৰ পৰা মাথোন এটা ধাতবীয় শব্দ বাহিৰ হ'ল আক ঢালখনৰ মাজত শেলপাট ওলমি থাকিল। পাইবাছে উত্তৰ দিলে, "যদি সেয়ে হয় তই মোৰ পিতা একিলিছলৈ এটা বাতৰি লৈ যাবি। তেওঁক ক'বলৈ নাপাহৰিবি, তেওঁৰ পুত্ৰই তেওঁৰ নাম কলঙ্কিত কৰি কেনে কু-কৰ্ম কৰিছে। এতিয়া মৰ।" এই বুলি কৈ তেওঁ পুতেকৰ ভেজৰে লুটুৰি পুটুৰি হৈ কঁপি থকা প্ৰায়ামক একেবাৰে বেদী পৰ্যন্ত চোঁচোবাই লৈ গ'ল।

তেওঁ বাওঁহাতেৰে প্ৰায়ামৰ চুলিকোছাত ধৰিলে। সোঁহাতত চিকমিকাই থকা তৰোৱালখন তেওঁৰ শৰীৰত আমূল বিদ্ধ হ'ল। এই আছিল প্ৰায়ামৰ অদৃষ্ট। তেওঁৰ চকুৰ আগতে ট্ৰয় নগৰ দাঙ হ'ল, ট্ৰয়ৰ প্ৰাচীৰ বহি পৰিল। এচিয়াত অৱস্থিত এই বিশাল সাম্ৰাজ্যখনৰ অগণন প্ৰজাক সূৰ্য্যাভিৰে শাসন কৰা প্ৰায়ামৰ এয়ে আছিল শেষ পৰিণতি। সাগৰৰ পাৰত পৰি ব'ল তেওঁৰ মুণ্ডহীন দেহ; এটা নামহীন পৰিচয়হীন কবন্ধ।

প্ৰথমবাৰৰ বাবে এক অবৰ্ণনীয় আতঙ্কই মোক অভিভূত কৰিলে। অসিৰ ভয়ঙ্কৰ আঘাতত প্ৰায়ামে শেষ নিশ্বাস ত্যাগ কৰা সেই বীভৎস দৃশ্য দেখা পাই মোৰ পিতালৈ মনত পৰিল। কাৰণ তেওঁলোক বয়সত প্ৰায় সমনীয়া আছিল। মোৰ নিৰাজিয়া পত্নী ক্ৰিউজা, শত্ৰুৰ দ্বাৰা লুপ্তিত মোৰ ঘৰখন আৰু মোৰ শিশুপুত্ৰ ইউলাছৰ নিদাকণ হৃদশা, এই সকলোবিলাকৰ ছবি মোৰ মানস-পটত জীৱন্তভাৱে জিলিকি উঠিল। মোৰ লগত সহায়-সাৰথি কিমান আছে তাকে নিৰ্ণয় কৰিবলৈ মই পিছকালে ঘূৰি চালো। কিন্তু সকলোটিয়েই মোক এৰি গুচি গ'ল। হয়তো তেওঁলোক একেবাৰে অৱশ্যেই ঘৰটোৰ ওপৰৰ পৰা নামি গ'ল নতুবা গভীৰ নৈৰাজিত অভিভূত হৈ তেওঁলোকে জুইত জাঁপ দিলে। এতিয়া মই একেবাৰে অকলশৰীয়া হ'লোঁ। আৰু এই সময়তে টিণ্ডাৰিয়াছ তনয়া হেলেন মোৰ দৃষ্টিগোচৰ হ'ল। প্ৰজ্বলিত অগ্নিশিখাৰ তীব্ৰ পোহৰত চাৰিওফালে চকু ফুৰাওঁতে ভেট্টাৰ মন্দিৰৰ দুৱাৰৰ কাষত তেওঁক সন্তুৰ্ণণে লুকাই থকা দেখা পালো। তেওঁ উভয় সঙ্কটত পৰিছিল। ট্ৰজানবিলাকে তেওঁক ঘৃণাৰ চকুৰে চাব বুলি তেওঁ ভয় কৰিছিল, কাৰণ তেওঁলোকৰ নগৰখন ধ্বংস হোৱাৰ মূলতেই আছিল তেওঁ। আনফালেদি স্বামীক পৰিত্যাগ কৰি পলাই অহাৰ কাৰণে গ্ৰীকবিলাকেও যে তেওঁক সন্দাই নেৰে সেই কথাও তেওঁ চিন্তা কৰিছিল। ট্ৰয় আৰু গ্ৰীচ দুয়োখন দেশৰ বাবেই তেওঁ অভিলাষ হৈ পৰিছিল। সকলোৰে ঘৃণাৰ পাত্ৰী হৈ তেওঁ বেদীৰ কাষত আত্মগোপন কৰি আছিল। মোৰ অন্তৰত ক্ৰোধবহিষ্কৃত জ্বলি উঠিল। মোৰ স্বদেশৰ এই শোকাবহ পৰিণতিৰ প্ৰতিশোধ ল'বলৈ মই জিগু হৈ পৰিলো। পাপৰ সমুচিত শাস্তি বিহিবলৈ মই তৎপৰ হ'লো। মই নিজে নিজে চিন্তা কৰিলো, এওঁ কি পুনৰ স্পাৰ্টা আৰু জয়ডুমি মিছিনীলৈ নিৰাপদে উভতি গৈ

বিজয়িনীৰ দৰে বাজাভোগ কৰিবগৈ ? নিজৰ স্বামী, পিতৃ-মাতৃ আৰু সন্তান সকলোটিৰে লগত তেওঁৰ মিলন হ'ব আৰু আমাৰ দেশৰ পৰা বন্দী কৰি নিয়া সম্ভ্ৰান্ত বান্দপুৰুষ আৰু পুৰুললনাসকলে দাস-দাসীৰ দৰে তেওঁৰ আলপৈচান ধৰিব ? তৰোৱালৰ আঘাতত প্ৰায়ামে প্ৰাণত্যাগ কৰাৰ পিছত, ট্ৰেনগৰী অগ্নিয়ে গ্ৰাস কৰাৰ পিছত, আৰু আমাৰ ডাৰ্জনীয় উপকূল বাৰে বাৰে বক্তৃমাত হোৱাৰ পিছতো ই কি সম্ভৱ ? নহয়, কেতিয়াও হ'ব নোৱাৰে। নাৰী হতা। সম্মানজনক কাম নহয়, ইয়াৰ পৰা কোনো যশস্তাও লাভ নহয়। কিন্তু এনেকুৱা এটা মৃতিমান মহাপাপ নিৰ্মূল কৰি আৰু নায় বিচাৰৰ স্বাৰ্থত অপৰাধৰ উপযুক্ত দণ্ড বিহিব পাবিলে মোৰ নিশ্চয় নাম হ'ব। এই প্ৰলয়ংকাৰী অগ্নিকাণ্ডৰ পোটক তুলিবলৈ মোৰ অন্তৰত যি অদম্য বাসনা জাগি উঠিছে তাক কাৰ্যত পৰিণত কৰিব পাবিলে মই আনন্দ লাভ কৰিব পাৰিম। তত্পৰি মই অন্তৰৰ পৰা ভাল পোৱা যিসকল লোক জলা জ্বইত জাহ গৈছে, তেওঁলোকৰ আত্মাও নিশ্চয় পৰিতৃপ্ত হ'ব।

এইবিলাক ভয়ংকৰ চিন্তাই মোক জন্মৰি দি ধৰিছিল। মোৰ বিচাৰ-বুদ্ধি লোপ পালে। কিন্তু মই এইদৰে জল্পনা-কল্পনা কৰি থকাৰ সময়তে স্বৰ্গীয় জ্যোতিৰে জ্যোতিৰ্ময়ী ৰূপ ধৰি মোৰ জননী স্পষ্টভাৱে মোৰ সমুখত আবিৰ্ভূতা হ'ল। কেৱল দেৱভাসকলেহে দেখা পোৱা তেওঁৰ দিবা ৰূপ, অপূৰ্ব সৌন্দৰ্যৰাশি আৰু বিনন্দীয়া দেহসৌষ্ঠৱ, মোৰ চকুৰ আগত আন্ধাৰ ঠেলি ভিলিকি উঠিল। তেওঁ মোক হাতত ধৰি সংযত কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিলে। জবাফুলীয়া ঠাট দুটিৰে তেওঁ ক'বলৈ ধৰিলে, “পুত্ৰ কি তীব্ৰ বেদনাই তোমাৰ অন্তৰত এই অদমনীয় হিংস্ৰতাৰ সৃষ্টি কৰিছে? কিয় তুমি ক্ৰোধাক হৈছা? তুমি কেনেকৈ ইমান নৃশংস হ'ব পাৰিছা? আমাৰ প্ৰতি তোমাৰ মৰম-চেনেহ নাইকিয়া হ'লনেকি?” তোমাৰ বৃদ্ধ পিতা এন্ধা-ইচিছ, তোমাৰ প্ৰিয়তমা পত্নী ক্ৰিউজা আৰু পুত্ৰ এক্সেনিয়াছ এতিয়াও জীৱিত অৱস্থাত আছেন নাই সেই কথা তুমি প্ৰথমে জানিবলৈ চেষ্টা কৰা উচিত নহব জানো? বক্তৃলোলূপ গ্ৰীক সৈন্যই তেওঁলোকক বেৰি ধৰিছে। মই তেওঁলোকক ৰক্ষা নকৰা হ'লে ইমান সময় জীয়াই নেথাকিলহেঁতেন। হয়তো তেওঁলোক অগ্নিত ভস্মীভূত হ'লহেঁতেন, ন'হলে নিৰ্মম অসিৰ আঘাতত তেওঁলোকে প্ৰাণ ত্যাগ কৰিলেহেঁতেন। তুমি স্পাৰ্টাৰ কুঁৱৰীৰ

এই অনিন্দিত সৌন্দৰ্যক দোষ নিদিবা। আনকি পেৰিছো ইয়াৰ বাবে দায়ী নহয়। ইয়াৰ বাবে দায়ী মমতাহীন দেৱ-দেৱীসকল। ঐশ্বৰ্য আৰু শক্তি অতুলনীয় ট্ৰয়ৰ পতনো তেওঁলোকৰ কাৰণেই সংঘটিত হৈছে। এতিয়া চোৱা, সেমেকা কুঁৱলিৰ কলীয়া আৱৰণে তোমাৰ মানবীয় দৃষ্টি শক্তি স্পৰ্শ কৰিছে। মই এতিয়া এই ঘৱনিকাখন আঁতৰাই দিম। তোমাৰ জননীৰ আদেশ আৰু নিৰ্দেশ পালন কৰিবলৈ শংকা নকৰিবা। সৌৱা, চোৱা, শিলৰ ধ্বংসস্থপ, বাশি-বাশি বিস্তীৰ্ণ প্ৰস্তৰখণ্ড, তাৰ পৰা উদ্গিৰণ হৈছে ধোৱা আৰু ধূলিৰ তৰঙ্গ। স্বয়ং নেপচুনে ত্ৰিশূল হাতত লৈ নগৰৰ দুৰ্গ-প্ৰাচাৰ সকলোবিলাক এফালৰ পৰা বিধ্বস্ত কৰি গৈছে। ছীয়ান ভোৱণৰ কাষতে আছে সেয়া জুনো। হাতত তৰোৱাল লৈ তেওঁ অতিশয় ক্ৰুদ্ধভাৱে গ্ৰীক সৈন্যবিলাকক জাহাজৰ পৰা মাতি আনিছে। আৰু চোৱা, দুৰ্গৰ শীঘ্ৰত সেয়া পালাছ। তেওঁৰ নীলাভ বসনৰ পৰা তীব্ৰ আলোক বিচ্ছুৰিত হৈছে, তেওঁৰ বন্ধ-দেশত থকা গৰ্গনৰ শিৰ নিৰ্মমভাৱে জিলিকি উঠিছে। আনকি স্বয়ং পৰম পিতায়েো গ্ৰীকবিলাকক জয়লাভৰ বাবে শক্তি আৰু সাহসেৰে অনুপ্রাণিত কৰিছে। ট্ৰয়ৰ বিপক্ষে অস্ত্ৰধাৰণ কৰিবলৈ তেওঁ দেৱতাসকলকো উচটাই দিছে। পুত্ৰ, তুমি শীঘ্ৰে পলাই যোৱা। তোমাৰ প্ৰচেষ্টাৰ অৱসান ঘটোৱা। মই তোমাক আৱৰি থাকিম। তুমি নিৰাপদে পিতাৰাৰ ঘৰলৈ যাব পাৰিবা।” এই বুলি কৈ তেওঁ নৈশ অন্ধকাৰত অদৃশ্য হৈ পৰিল। আৰু হায়, দিব্যদৃষ্টিৰে মই দৰ্শন পালো ট্ৰয়ৰ প্ৰতি শত্ৰু ভাবাপন্ন দেৱতাসকলৰ অলৌকিক শক্তি আৰু ভয়ংকৰ ৰূপ।

আৰু প্ৰকৃততে এতিয়া মোৰ চকুৰ আগতে সমগ্ৰ ইলিয়াম লেলিহান অগ্নিশিখাই গ্ৰাস কৰিছিল। নেপচুনৰ নিজৰ ট্ৰয় নগৰ বিনষ্ট আৰু বিলুপ্ত হৈছিল। পাহাৰৰ ওপৰত থকা প্ৰাচীন, প্ৰকাণ্ড এছ গছ এজোপা খেতিয়কবিলাকে কুঠাৰেৰে কোবৰ ওপৰত কোব দি কাটিবলৈ ধৰে, গছজোপা বগাবলৈ সিহঁতৰ চেষ্টাৰ ত্ৰুটি নাই। লাহে লাহে গছজোপা ভাল-পাত্ৰেৰে সৈতে কঁপি উঠে আৰু অবশেষত ভয়ঙ্কৰ শব্দেৰে সকলো ধাঁহি-মুহি তললৈ বাগৰি যায়। এইদৰেই ট্ৰয়ৰ পতন হৈছিল। মই ঘৰৰ চালৰ পৰা নামি আহি দেৱীৰ সহায়ত অগ্নি আৰু শত্ৰু সৈন্যৰ মাজেদিয়েই পাব হৈ আহিলোঁ। অস্ত্ৰবিলাক মোৰ গাত লগা নাছিল আৰু জুয়েও মোক বাট এৰি দিছিল।

কিন্তু মোৰ পিতাই বাস কৰা পুৰণি অট্টালিকাটোৰ চুৰাবমুখ পাই মই হতাশ হলোঁ। যাক মই পোন প্ৰথমেই অতিশয় যত্নেৰে পৰ্বতৰ ওপৰৰ নিৰাপদ ঠাইলৈ লৈ যাব খুজিছিলোঁ, তেৱেঁই এতিয়া বিধি-পঞ্চালি দিলে। ট্ৰয়ৰ অস্তিত্ব নিশ্চিহ্ন হোৱাৰ পিছতো তেওঁ নগৰ এৰি যাবলৈ সন্মত নহ'ল। তেওঁ ক'লে, “তোমালোকৰ ধৰ্মনীত ডেকা তেজৰ অভাৱ হোৱা নাই। তোমালোকৰ শৰীৰত শক্তি আছে। প্ৰকৃতিয়ে দিয়া প্ৰচুৰ জীৱনী শক্তিয়ে তোমালোকক সতেজ কৰি ৰাখিছে। তোমালোকেহে জীয়ে পলোৱা উচিত। মোৰ ক্ষেত্ৰত কথাটো বেলেগ। মই জীয়াই থকাটো দেৱতাসকলৰ অভিপ্ৰেত হোৱা হ'লে, মোৰ নিজৰ ঘৰখন তেওঁলোকে নিশ্চয় বন্ধা কৰিলেহেঁতেন। এবাৰ ট্ৰয় নগৰ লুণ্ঠিত হোৱা মই নিজেই দেখিছিলোঁ। সেইবাৰ মই নমৰিলোঁ। সেয়ে যথেষ্ট। আঁহা! মই ইয়াত যেনেকৈ পৰি আছোঁ সেইদৰেই থাকিম, তোমালোকে মোক মাত্ৰ এঘাৰ মাত লগাই গুচি যোৱাৰ্গৈ। শত্ৰুবিলাক লুটপাট কৰাতো বাস্তৱ থাকিব; সিহঁতে মোকনো আৰু কি বেছি অপকাৰ কৰিব? মোৰ শেষ সংকাৰৰ কাৰণে বিশেষনো কি খৰচ হ'ব? মই দেৱতাসকলৰ অপ্ৰিয় হৈ উদ্দেশ্য-বিহীনভাৱে এইদৰে জীয়াই থকাৰ কোনো অৰ্থ নাই। দেৱতাৰ জ্ঞানক আৰু মানুহৰ নিয়ন্ত্ৰাজনে মোক যথেষ্ট পীড়িছে। তেওঁৰ বজ্ৰৰ অগ্নি মোৰ গাত লাগিছে আৰু ধুমুহা মোৰ মূৰেদি পাৰ হৈ গৈছে।” তেওঁ অচলু অটল হৈ থাকিল। একোৱেই তেওঁক বিচলিত কৰিব নোৱাৰিলে। মোৰ পত্নী ক্ৰিউজা, পুত্ৰ এক্সেনিয়াছকে ধৰি আমি ঘৰৰ সকলোটিয়ে কান্দি-কাটি বহুতো অনুন্নয় বিনয় কৰিলোঁ। আমাৰ ঘৰখনৰ মূৰব্বী হৈ তেওঁ আমাৰ সকলো আশা-ভাৱসাত এইদৰে কুঠাৰাঘাত কৰি আমাক মৰণৰ মুখলৈ ঠেলি দিয়াটো তেওঁৰ কাৰণে কিমান সমীচীন হ'ব সেই কথা বুজাবলৈ যত্ন কৰিছিলোঁ। কিন্তু তথাপি তেওঁ সন্মত নহ'ল। আসনৰ পৰা তেওঁ লৰচৰ নকৰিলে। মতামতৰো কোনো পৰিৱৰ্তন নহ'ল।

নিদাৰ্শন নৈবাশ্ৰুত মই যত্নকেই বাছি লালোঁ। মই অস্ত্ৰ হাতত ল'বলৈ আগ বাঢ়িলোঁ। তাৰ বাহিৰে মোৰ কোনো উপায় নাছিল, নাছিল কোনো বিকল্প ব্যৱস্থা। মই এতিয়া মাত লগালোঁ, “মোৰ নিজৰ জন্মদাতা হৈয়ো আপুনি ভাবিছে নেকি যে মই আপোনাক এই ঘৰটোত অকলে এৰি থৈ গুচি যাম? কোনো পিছুয়ে কেতিয়াবা এনে মৰ্মান্তিক

বাক্য উচ্চাৰণ কৰিব পাৰেনে ? এই নগৰ সম্পূৰ্ণ নিশ্চিক্ৰ হোৱাটোৱেই যদি দেৱতাসকলৰ ইচ্ছা হয়, যদি ট্রয়ৰ এই প্ৰলয়-যজ্ঞত আপুনি নিজক আৰু আপোনাৰ পুত্ৰ-পৰিজনক আহুতি দিবলৈ সক্ষম কৰিছে, তেন্তে মৰণৰ দুৱাৰ নিশ্চয় মুকলি হৈ আছে। পাইবাছে প্ৰায়ামক হত্যা কৰা বৰ বেছি সময় হোৱা নাই। বস্ত্ৰবস্ত্ৰিত দেহেৰে তেওঁ এতিয়াই এইখিনি পাবহি। এই পাইবাছেই পিতাকৰ চকুৰ আগতে পুত্ৰৰ প্ৰাণ লৈছে আৰু পিতাককো বধ কৰিছে পূজাৰ বেদীত। কিন্তু হে মোৰ সুলীলা জননী, ইয়াৰ কাৰণেই কি তুমি মোক বক্ষা কৰিছা ? ইয়াৰ কাৰণেই কি তুমি মোক স্বলন্ত্ৰ অগ্নিশিখা আৰু অস্ত্ৰ-বৰ্ষণৰ মাজেদি অক্ষত দেহেৰে পাব হৈ আহিবলৈ সক্ষম কৰিছা ? এতিয়া মোৰ নিজৰ ঘৰতে শত্ৰু প্ৰবেশ কৰিব। মোৰ পিতা, মোৰ পুত্ৰ একে নিয়াছ আৰু ভাৰ্যা ক্ৰিউজা পূজাৰ বলিৰ দৰে পৰম্পৰৰ তেজত লুটুৰি-পুটুৰি হৈ ওচৰা-ওচৰিকৈ মাটিত পৰি থাকিব আৰু মই মাথোঁ। চাই থাকিম ? বন্ধুসকল, তুবন্তে অস্ত্ৰ লৈ আহ। পৰাকৃত সকললৈ যুত্থাৰ আহবান আহিছে। মই পুনৰ গ্ৰীক সৈন্তৰ সন্মুখীন হ'ম। মই পুনৰ বৰ্ণলৈ যাম আৰু যুদ্ধ কৰিম। প্ৰতিশোধ নোলোৱাকৈ আমি যুত্থা-বৰণ নকৰো।”

এতিয়া মই তবোৱালখন কঁকালত বান্ধিছিলোঁ, বাওঁহাতেৰে ঢালখন লৈ বৰ্মখন ভালকৈ গাত খুৱাই লৈছিলোঁ। কিন্তু মই ঘৰৰ পৰা ওলাই যাব খোজোতেই দুৱাৰৰ ওচৰত ক্ৰিউজা উপস্থিত হ'ল। মোৰ ভৰিত ধৰি আৰু আমাৰ শিশু সন্তান ইম্বুলাছক মোৰ সন্মুখত ৰাখি তেওঁ মোক ৰাবলৈ বাধা দিলে। তেওঁ ক'লে, “তুমি যদি সঁচাকৈয়ে যাব খুজিছা, তেন্তে আমাকো লগত লৈ যোৱা। তোমাৰ লগতে আমিও সকলো বিপদ গাত পাতি ল'ম। কিন্তু যুদ্ধৰ গতি-বিধি লক্ষ্য কৰি তুমি যদি সঁচাকৈয়ে কিবা আশাৰ বেঙনি দেখিছা, তেন্তে তোমাৰ প্ৰথম কৰ্তব্য হৈছে নিজৰ ঘৰখন বক্ষা কৰা। নহ'লে আমাৰ এই কণ পোনাটিক, তোমাৰ পিতৃক আৰু মোক, যাক এদিন তুমি নিজৰ পত্নী বুলি স্বীকৃতি দিছিলি,— আমাক তুমি কাৰ হাতত গতাই থৈ যাবা ?”

তেওঁ নিদাক্ষণ যজ্ঞপাত উচ্চাৰণ কৰা এই কৰণ আকৃতি মোটেই ঘৰটোতে অমুৰণিত হৈছিল। এনে সময়তে এটা অলৌকিক ঘটনা ঘটিল।

কাৰণ আমি দুৰ্ভাগীয়া পিতৃ-মাতৃয়ে হাতেৰে ধৰি থকা অৱস্থাতে আমাৰ কুমলীয়া শিশুটিয়ে পিন্ধি থকা পাতল টুপিটোত জুই লাগিল। কিন্তু সেই জুইৰ শিখাই কোনো অপকাৰ নকৰি ল'ৰাটিৰ লেহুকা চুলিকোছা পৰা কৰি কঁকালৰ ওপৰত উজ্জলভাৱে তিৰবিবাই নাচি থাকিল। আমি গুৱাত কঁপি কঁপি তৎক্ষণাৎ সঠক হৈ তাৰ চুলিকোছা জোকাৰি জুই ছুমাৰলৈ চেষ্টা কৰিলোঁ। আনকি সেই পৱিত্ৰ পাবক পানীৰে নিৰ্বাপিত কৰিবলৈও চেষ্টা কৰিলোঁ। কিন্তু পিতা একাইটিহে ৰংমনেৰে আকাশৰ তৰাবোৰলৈ চাই হাত যোৰ কৰি ক'বলৈ ধৰিলে, "সৰ্বশক্তিমান জুপিটাৰ, যদি কোনো প্ৰাৰ্থনাই তোমাৰ ইচ্ছাৰ পৰিৱৰ্তন কৰিব পাৰে তেন্তে মাথোঁ এটিবাৰ আমাৰ ফালে চোৱা। আমাৰ একেটি মাত্ৰ প্ৰাৰ্থনা। আক যদিহে ধৰ্ম নিষ্ঠতাৰ বলত আমি তোমাৰ অজুগ্ৰহ লাভ কৰাৰ উপযুক্ত, তেন্তে আন এটা শুভ লক্ষণেৰে এই নিদৰ্শনটিৰ সত্যতা প্ৰতিপন্ন কৰা।"

বৃদ্ধ সামন্তজনে এইদৰে কোৱাৰ লগে লগেই বাওঁফালে বজ্জপাত হোৱা শব্দ হ'ল আৰু অন্ধকাৰ আকাশৰ মাজেদি উজ্জল আলোক বেখাৰ সৃষ্টি কৰি এটা জ্বলন্ত নক্ষত্ৰ নামি আহিল। খন্তেকৰ বাবে ই আমাৰ ঘৰৰ ওপৰতে ভাহি আছিল আৰু তেতিয়া ইয়াৰ পোহৰত খাট পথ বিলাক আমি দেখা পাইছিলোঁ। তাৰ পিছতো অগ্নান জ্যোতিৰে এই ওৰাটো ইডা পৰ্বতৰ অৰণ্যৰ ফালে ধাবিত হৈ অৱশেষত অদৃশ্য হৈ পৰিল। কিন্তু তেতিয়াও পোহৰৰ এটি সুদীৰ্ঘ বন্ধি প্ৰসাৰিত হৈ আছিল আৰু বহু দূৰ পৰ্যন্ত গন্ধকৰ গোক বিয়পি পৰিছিল। মোৰ পিঠাৰ বিশ্বাস দৃঢ়তৰ হ'ল। তেওঁ গাত্ৰোথৰান কৰি আকাশৰ ফালে চাই দেৱ-দেৱী সকলক আৰু এই পৱিত্ৰ জ্যোতিকটিক প্ৰাৰ্থনা কৰি ক'লে, "মোৰ এতিয়া আৰু কোনো অনিচ্ছা নাই। হে আমাৰ জাতিৰ ইষ্টদেৱতাসকল, তোমালোকে য'লৈকে আমাক লৈ যাব খোজা মই তালৈকে যাবলৈ প্ৰস্তুত। আমাৰ ঘৰখন আৰু ঐতিহাসিক বন্ধা কৰা। তোমালোকৰ এই সম্ভেত মঙ্গলময় আৰু ট্ৰয় এতিয়া তোমালোকৰ হাতত। আৰু পুত্ৰ, তোমাৰ লগত যাবলৈ মোৰ কোনো আপত্তি নাই।"

মোৰ পিতাৰ কথা শেষ হ'ল। কিন্তু এতিয়া জ্বলন্ত ছত্ৰাশনৰ গৰ্জন প্ৰচণ্ডত হৈ নগৰৰ মাজেদি আহি আমাৰ ঞ্জিগোচৰ হৈছিল। লেলিহান

অগ্নিশিখাৰ প্ৰবল উত্তাপ আমাৰ নিকটবৰ্তী হৈছিল। মই মাত লগালোঁ। “পিতা তেনেহ’লে সাজ হওক। মই আপোনাক বোকাচাত তুলি নিম। আপুনি মোৰ কাকত ধৰিব। অতি আপোন এই মৰমৰ বোজা মই হেলাবঙে বহন কৰিম। আমাৰ ভাগ্যত কি আছে নেজানো, কিন্তু আমি মৰিলে একেলগেই মৰিম আৰু তৰিলেও একেলগে তৰিম। ইয়ুলাছ মোৰ কাষত থাকিব আৰু মোৰ পত্নীয়ে নিৰাপদ দূৰত্বৰ পৰা আমাক অনুসৰণ কৰিব। আৰু দাস-দাসীহঁত তোমালোকে মোৰ কথা শুনা। এটা পাহাৰৰ ওপৰত আমাৰ উপৰি পুৰুষসকলে এসময়ত পূজা কৰা আৰু বৰ্তমান পবিত্ৰ্যক্ৰ এটা মন্দিৰ আছে। দেৱী চিৰিডৰ এই মন্দিৰ অতি প্ৰাচীন। তাৰ ওচৰতে আছে এডোপা অতি পুৰণি চাইপ্ৰেছ গছ। আমি বেলেগ বেলেগ বাটেৰে গৈ তাতে মিলিত হমগৈ। পিতা, আপুনি আমাৰ বংশৰ বিগ্ৰহ আৰু পবিত্ৰ প্ৰতীকসমূহ হাতত লওক। মই ভয়তৰ যুদ্ধৰ পৰা আহি পাইছোঁহি মাত্ৰ। মোৰ হাতত এতিয়াও তেজ লাগি আছে। বোবতী নিজৰা এটাত নোশেৰাকৈ এই ভাতেৰে দেৱ-দেৱীৰ বিগ্ৰহ স্পৰ্শ কৰিলে পাপ হ’ব।” ইয়াকে কৈ মই ৰঙা-মুগা সিংহৰ ছাল এখন পিঠি কাকত মেৰিয়াই ললোঁ। তাৰ পিছত মই পিতাক বোকাচাত তুলি ললোঁ। মোৰ শিশু পুত্ৰ ইয়ুলাছে মোৰ সোঁহাতত ধৰিলে। ক্ৰিউজা আমাৰ পিছে পিছে আছিল। আমি ছায়াবৃত বাটেৰে যাবলৈ ধৰিলোঁ। ইমান সময়ে মোক গ্ৰীকবিলাকৰ আক্ৰমণ আৰু অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰই অকণমানো বিচলিত কৰিব পৰা নাছিল। কিন্তু এতিয়া মই এছাটি বতাহৰ সোঁ-সোৱনি বা সামান্য খুট-খাট শব্দ এটা শুনিলেই ভয়ত উচপ খাই উঠিছিলোঁ। মই অতি অস্থিৰ হৈ পৰিছিলো আৰু মোৰ পিঠিত ধকা পিতা আৰু হাতত ধৰি ধকা সম্ভাৰ কাৰণেও মই সমান সন্তুষ্ট হৈছিলোঁ।

ইতিমধ্যে মই নগৰৰ চুৱাবমুখ পাইছিলোঁহি। ইমান দূৰ নিৰাপদেই আহি আছিলোঁ। কিন্তু হঠাতে খবতকীয়া খোজৰ শব্দ আমাৰ কাকত পৰিল। মোৰ পিতাই আন্ধাৰৰ মাজেদি আগফালে চাই ক’লে, “বোপাই সিহঁত পালেহিয়েই। তই লৰি যাব লাগিব। সৌৱা, মই ব্ৰজৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰৰ চিকমিকনি দেখিবলৈ পাইছোঁ।” এনে অস্থিৰ হোৱাত কোনো অশুদ্ধ শক্তিব প্ৰভাৱত আৰু নিভাৰ মানসিক যন্ত্ৰণাত মোৰ বুদ্ধি-বিবেচনা লোপ পালে।

মোৰ অতি পৰিচিত পথবিলাকেদি গৈ আছিলোঁ। যদিও মই হঠাতে দিগন্তটো হৈ এখন অজ্ঞান বাট-পথ নথকা ঠাইৰ মাজেদি দৌৰি যাবলৈ ধৰিলোঁ। কিন্তু কি সৰ্বনাশ। ক্ৰিউজা ক'ত বৈ গ'ল? তেওঁতো মোৰ পিছে পিছে অহা নাই? কণা বিধিয়ে তেওঁক হৰি নিলেনে, তেওঁ বাটেই ভুল কৰিলেনে বা অৱশ্যে হৈ কববাত পৰি থাকিল? আমাৰ জনাৰ উপায় নাছিল। কাৰণ তেওঁক আঁক আমি পুনৰ দেখা নাপালো। চিবিছৰ প্ৰাচীন আঁক পৱিত্ৰ মন্দিৰ থকা পাহাৰটোত উপস্থিত নোহোৱা পৰ্যন্ত মই পিছলৈ উভতি চোৱা নাছিলো। তেওঁৰ কথাও মোৰ মনত খেলোৱা নাছিল। তাত আমি সকলোটি মিলিত হ'লো, কিন্তু মাত্ৰ তেওঁহে আমাৰ মাজত নাছিল। পুত্ৰ পৰিজন সকলোৰে অজানিতে তেওঁ চিৰদিনৰ কাৰণে হেৰাই গ'ল।

মই আতঙ্কিত হ'লো, উদ্ভাদ হ'লো। দেৱতাসকলক নিল্লা কৰিলো আৰু সমগ্ৰ মানৱ জাতিক অভিসম্পাত দিলো। ট্ৰয় নগৰী উচ্ছন্ন হোৱাৰ পিছত যিবিলাক ঘটনা ঘটিছিল তাৰ ভিতৰত এইটোৱেই আছিল অতিশয় হৃদয় বিদাৰক। এক্সেনিয়াছ, এক্সাইচিছ আৰু ইষ্টদেৱতাৰ বিগ্ৰহবিলাক সজীসকলৰ হাতত গতাই দি মই পুনৰ ট্ৰয়লৈ উভতি গ'লো। মই নতুনকৈ চিকমিকীয়া অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰেৰে সজ্জিত হ'লো। ট্ৰয়ৰ পৰা যি বাটেদি আহিছিলো সেই বাটেৰে পুনৰায় উলটি গৈ নিজক বিপন্ন কৰি হ'লেও পূৰ্বৰ দুঃসাহসী ঘটনাৰ পুনৰাবৃত্তি কৰিবলৈ মই দৃঢ়-প্ৰতিজ্ঞ হৈছিলো।

প্ৰথমেই মই নগৰ প্ৰাচীৰৰ ছায়াবৃত প্ৰবেশদ্বাৰলৈ যাত্ৰা কৰিলো। এই কালেদিয়েই আমি ওলাই আহিছিলো। ইয়াৰ পৰাই আন্ধাৰৰ মাজে মাজে মই আগেয়ে অহা বাট-পথবিলাক লক্ষ্য কৰি নগৰৰ ভিতৰলৈ যাবলৈ ধৰিলো। প্ৰতি মুহূৰ্ততে মই ভয়ঙ্কৰ বিপদৰ সম্মুখীন হম বুলি আশঙ্কা কৰিছিলো। ভয়াবহ নিস্তক্কতাই মোক অতিভূত কৰিছিল। কিজানি তেওঁ তালৈকে উভতি গৈছে, এনে এটা ক্ষীণ আশা লৈ মই আমাৰ ঘৰৰ ওচৰ পালোঁগৈ। ঘৰটো এতিয়া গ্ৰীকবিলাকে দখল কৰিছিল। সকলো শেষ হ'ল। বতাহ বলি আছিল। জুয়ে লকলকীয়া জিভা মেৰি ঘৰটো একালৰ পৰা গ্ৰাস কৰি গৈছিল। চালৰ ওপৰত অগ্নিশিখাৰ তাণ্ডৱ নৃত্য চলিছিল আৰু উদ্ভগ্ন ধোঁৱাই পাক খাই খাই আকাশত বিভীষিকাৰ সৃষ্টি

কৰিছিল। মই তাৰ পৰা দুৰ্গৰ ওপৰত অৱস্থিত প্ৰায়ামৰ প্ৰাসাদৰ ফালে
খোজ ল'লো। পৰিত্যক্ত স্তম্ভশ্ৰেণীৰ মাজত দেখা পালো কিম্বদন্তী আৰু ভয়ঙ্কৰ
ইউলিচিছক। স্বয়ং জুনোৰ ছত্ৰছায়াত থাকি তেওঁলোকে স্তুতিত সামগ্ৰী-
বিলাক ৰখি আছিল। এই দায়িত্ব তেওঁলোকৰ ওপৰতে অৰ্পণ কৰা হৈছিল।
ইয়াত ট্ৰেয়ৰ ভয়ানক মন্দিৰবিলাকৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰা বজ্জামূৰ্ত্তান আদিত
বাহুত মেজ, সুৰা মিশ্ৰণ কৰা খাটি সোণৰ ভূজাৰ, উৎকৃষ্ট সাজ-পাৰ
আদি ঐশ্বৰ্য-বিত্তি ৰাখিত হৈ আছিল। ভূপৰি কাষতে বৈ আছিল
লগত ল'ৰা-ছোৱালী লৈ ট্ৰেয়ৰ সজ্জা জননীসকল। আত্মাৰ মাজেদি
মই বিপদজনকভাৱে চীংকাৰ কৰিছিলো, বাবে বাবে মোৰ নিখল
আৰ্তনাদত ৰাজপথবিলাক মুখৰিত হৈছিল কাৰণ শোকত ব্যাকুল হৈ মই
'ক্ৰিউজা' 'ক্ৰিউজা' বুলি চিঞৰত গগন ফালিছিলো। তাৰ পিছত লক্ষ্যহীন
বিহ্বলভাৱে নগৰৰ ঘৰ-দুৱাৰবিলাকত তেওঁক বিচাৰি চলাথ কৰি ফুৰোতে
মোৰ সমুখতে স্বয়ং ক্ৰিউজাৰ প্ৰেতাৱাৰ আবিৰ্ভাৱ হ'ল। তেওঁৰ বিষম
ছায়ামূৰ্ত্তিক জীৱিত অৱস্থাতকৈ বেছি গুণ যেন লাগিছিল। মই সেই পিনেই
ধৰ লাগিলো। মোৰ মূৰৰ চুলিবোৰ ঠৰঙা হ'ল আৰু মোৰ মাতটো ডিঙিতে
লাগি ধৰিলে। তেওঁ ইতিমধ্যে মোক লগোৱাতহে মোৰ বেদনাৰ কিছু
উপশম হ'ল। তেওঁ ক'লে, "প্ৰিয়তম, তুমি অনৰ্থক কিয় এইদৰে শোকত
অভিভূত হৈ পৰিছা? ঈশ্বৰৰ ইচ্ছাতহে এইবিলাক ঘটিছে। অলিম্পাছৰ
অধিপতিৰ অভিপ্ৰেত নহয় যে তুমি ট্ৰেয়ৰ পৰা বিদায় লোৱাৰ পিছত
ক্ৰিউজাও তোমাৰ সঙ্গিনী হ'ব। নিৰাসিত হৈ তুমি নিৰ্জন সমুদ্ৰৰ বুকুত
খলকনি তুলি বহু পথ অতিক্ৰম কৰিব লাগিব। তুমি গৈ উপনীত হবাকৈ
টাইবাৰ নদী-বিশোত, উৰ্বৰ ভূগ-ভূমিৰে সমৃদ্ধ পশ্চিমৰ সেই দেশখনত
য'ত এটা শক্তিশালী জাতিয়ে বাস কৰে। তাতে তোমাৰ কাৰণে নিৰ্দিষ্ট
হৈ আছে এখন ৰাজ্য, আছে ৰাজ্যস্থ আৰু এগৰাকী ৰাণী। তোমাৰ
প্ৰিয়সী ক্ৰিউজাক পাহৰি যোৱা। তেওঁৰ বাবে আৰু নাকান্দিবা। মোৰ
ধৰ্মনীত ডাৰ্ডানাছৰ বক্তৃতা আছে। মই দেৱী ভেনাছৰ পুত্ৰবধু। ডলপিয়াছ
বা মাৰ্মিডনবিলাকৰ সকীয়নিত বা গ্ৰীক নাৰীবিলাকৰ দাসীৰূপে সিহঁতৰ
ঘৰত জীৱন অতিবাহিত কৰা মোৰ কাম নহয়। দেৱতাসকলৰ মহিয়সী
মাড়িয়ে মোক ট্ৰেয়ভূমিৰ চাৰি সীমাৰ ভিতৰতে থাকিবলৈ অনুমতি দিছে।

বিদায়, প্রিয়তম, বিদায়। আমার আলহুৱা ল'ৰাটিক মৰম-চেনেহেৰে আবৰি থাকিব।' মই চকুপানী টুকিছিলো। কিন্তু তেওঁ ইমানকৈ কৈ মোক এৰি গুচি গ'ল আৰু পাতল বতাহৰ লগত মিলি পৰিল। তেওঁক মই তিনিবাৰ সাবটি ধৰিবলৈ চেষ্টা কৰিলোঁ। কিন্তু তিনিও বাবেই মোৰ প্ৰচেষ্টা বাৰ্থ হ'ল। তেওঁৰ অশৰীৰী আত্মা, এটি সপোনৰ দৰেই শূন্যত বিলীন হৈ পৰিল।

বাতিৰ ভিতৰতে ময়ো সঙ্গীসকলৰ মাজলৈ উভতি আহিলোঁ। তেওঁলোকৰ সংখ্যা বহুগুণে বৃদ্ধি হোৱা দেখি মই বিস্মিত হ'লোঁ। কাৰণ ইতিমধ্যে ট্ৰয়ৰ পৰা দলে দলে নব-নাৰী আহি গোট খাইছিল। তেওঁলোক টালি-টোপোলা লৈ চাৰিও ফালৰ পৰা আহিছিল আৰু তেওঁলোকৰ একেটা মাথোন সঙ্কল্প আছিল: মোৰ নেতৃত্বত সাগৰৰ সিপাৰে থকা কোনো এখন দেশলৈ গৈ তাতে বসবাস কৰা। ইতিমধ্যে ইভা পৰ্বতৰ উচ্চ শিখৰৰ নিচেই কাষতে পুৰণি তৰা ওলাই এটা নতুন দিনৰ পৃথনা কৰিলে। গ্ৰীকবিলাকে নগৰখন অধিকাৰ কৰি সকলোবিলাক পথ বন্ধ কৰি দিছিল। আমাৰ উদ্ধাৰৰ আৰু অকণমান আশাও নাছিল। কপালত যি আছে সেয়ে হ'ব বুলি আত্ম-সমৰ্পণৰ মনোভাৱেৰে মই পিতাক বোকোচাত তুলি লৈ পাৰ্বত্য প্ৰদেশৰ ফালে আগ বাঢ়ি যাবলৈ ধৰিলোঁ।

তিনি

ইনিয়াক্সৰ পৰ্যটন

“দৈবশক্তিৰ প্ৰভাৱত এচিয়া মহাদেশত থকা সামাজ্যখন বিলম্ব হ’ল। প্ৰায়ামৰ বংশধৰসকল সম্পূৰ্ণৰূপে পৰাস্ত হ’ল। অৱশ্যে ভেঙলোকৰ এনে অৱস্থা হোৱা উচিত নাছিল। গৌৰৱমণ্ডিত ইলিয়ামৰ পতন ঘটিল আৰু নেপচুনৰ ট্ৰয় নগৰৰ ধ্বংস কুপৰ পৰা ধোঁৱা ওলাইছিল। আমি জীয়াই থকা লোকসকলে ৰাজ্যৰ পৰা বিতাৰিত হৈ দেৱতাসকলৰ নিৰ্দেশ মতে বসবাসৰ কাৰণে জনবসতিহীন ঠাই এখন বিচাৰি পৃথিৱী চলাথ কৰিব লগা হ’ল। ফিজিয়া প্ৰদেশত অৱস্থিত ইডা পৰ্বতৰ নামনিত থকা এণ্টানড্ৰু নামে নগৰখনত থাকি আমি জাহাজ নিৰ্মাণ কৰিবলৈ লাগি গ’লোঁ। আমি ক’লৈনো যাম, ভাগাৰ বলত থকা ঠাই এডোখৰ ক’তনো পামগৈ,— সেই কথা আমাৰ সম্পূৰ্ণ অজ্ঞাত আছিল। আমি সকলোটি সমবেত হ’লোঁ। গ্ৰীষ্ম কালৰ আৰম্ভণিতে সামন্ত একাইটিছে আমাৰ নিৰ্দ্ধাৰিত যাত্ৰাৰ ক্ষণ উপস্থিত হ’ল বুলি আমাক সকাঁয়াই দিলে। স্বদেশৰ উপকূল, বন্দৰ আৰু ট্ৰয়ৰ সমভূমি অঞ্চলৰ পৰা চিৰ-বিদায় লোৱাৰ সময়ত মোৰ চকুপানী ওলাইছিল। মই মোৰ পুত্ৰ আৰু সঙ্গীসকলৰ সৈতে দেশান্তৰী হৈ তৰঙ্গায়িত সমুদ্ৰত জাহাজ মেলি দিছিলো। আমাৰ লগত আছিল বাক্সিগত আৰু ৰাজহুৱা সৰু-বৰ দেৱ-দেৱীসকলৰ বিগ্ৰহসমূহ।

ট্ৰয়ৰ পৰা অলপ দূৰৰ বাটেতে আছে মাৰ্চ দেৱতাৰ নামত উছৰ্গা কৰা এক বিস্তীৰ্ণ উপত্যকা। ঠেংছীয়া কৃষকসকলে এই ঠাইত খেতি কৰে। এসময়ত লাইকাৰগাছ নামে এজন ভীষণ প্ৰকৃতিৰ ৰজাই ইয়াত ৰাজত্ব কৰিছিল। অতীজৰে পৰা ট্ৰয়ৰ এই দেশখনৰ বহুত্বপূৰ্ণ আৰু পাৰিবাৰিক সম্পৰ্ক আছিল, বিশেষকৈ যেতিয়া ট্ৰয়ৰ আছিল জয়-জয় ময়-ময় অৱস্থা। আমি এতিয়া এই দেশলৈকে যাত্ৰা কৰিলো, আৰু অৰ্জুন্তাকাৰ উপকূলত এখন নগৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰিবৰ কাৰণে এডোখৰ ঠাই নিৰ্বাচন কৰিলোঁ। মোৰ নিজৰ নাম অনুসৰি নগৰখনৰ ‘ইনিয়াক্স’ নাম দিবলৈ স্থিৰ কৰিলোঁ। কিন্তু অলুট মোৰ প্ৰতিভা কুমাছিল।

মোৰ এই প্ৰচেষ্টাৰ সফলতা কামনা কৰি মই মাতৃ ভেনাছ আৰু অন্যান্য দেৱতাসকলক যথাবিহিতভাৱে পূজা দিবলৈ আয়োজন কৰিলোঁ। স্বৰ্গৰ অধিবাসীসকলৰ অধীশ্বৰগৰাকীক প্ৰসন্ন কৰিবলৈয়ো তৎপৰ হ'লোঁ। সাগৰৰ পাৰত এটা নিপোটল ষাঁড়-গৰু বলি দিবলৈ মই যো-জা কৰিছিলোঁ। সেই ঠাইৰ নিচেই কাষতে এটা টিলা আছিল। টিলাটোৰ একেবাৰে ওপৰত গছ-লতাৰ জোপোহাৰ হাবি এখন আছিল। বেদৌটো সজাবৰ বাবে মই ওপৰলৈ গৈ সেউজীয়া জোপাবিলাকৰ পৰা কিছুমান ডাল-পাত আঁজুৰি ছিঙিবলৈ চেষ্টা কৰিলোঁ। এনেতে এটা আলৌকিক ঘটনা ঘটিল। ঘটনাটো আছিল ভয়াবহ আৰু বিশ্বয়জনক। প্ৰথম গছজোপা উঘালিবলৈ চেষ্টা কৰোতেই টোপাটোপে ক'লা তেজ ওলাল আৰু তাৰ দাগ লাগি ঠাইখন অশুচি হ'ল। মই ভয়ত চিঞৰি উঠিলোঁ। আতঙ্কত মোৰ গাৰ তেজ গোট মাৰিলে। কিন্তু তথাপি মই নিবস্ত নহ'লোঁ। বহুসাতো উল্কাটন কৰিবৰ কাৰণে ব্যাকুল হৈ মই পুনৰ আন এজোপা গছ উঘালিবৰ কাৰণে চেষ্টা কৰিলোঁ। কিন্তু আকৌ গছজোপাৰ পৰা তেজ ওলাল। অতিশয় স্তম্ভিত হৈ মই সেই ঠাইত থকা অপেশ্বৰীসকলক আৰু এই ঠেংছীয়া ভূমিৰ অধিপতি স্বয়ংমাৰ্চ দেৱতাক স্তুতি-মিনতি কৰিবলৈ ধৰিলোঁ। যাতে এই অপায়-অমঙ্গলবিলাকৰ শাস্তি হয়। বালিত আঁঠুকাঢ়ি লৈ মই গছ এজোপা উঘালিবৰ কাৰণে তৃতীয়বাৰ সমস্ত শক্তি প্ৰয়োগ কৰিলোঁ। আৰু তাৰ পিছত ক'বলৈ মোৰ সাহসে মুকুলায়,—সেই অভিজ্ঞতা বৰ্ণনা কৰিবলৈ মোৰ শক্তি নাই। টিলাটোৰ তলৰ পৰা এটা কৰুণ আৰ্ত্তনাদ তাহি আছিল। মনুষ্য কণ্ঠৰ এই সমিধান মই শুনিবলৈ পালোঁ, “ইনিয়াছ, এই অভাগাক আৰু কিয় কষ্ট দিছা? এয়া মোৰ সমাধি। মোক আৰু অধিক যন্ত্ৰণা নিদিবা। তোমাৰ পৱিত্ৰ হাত দুখন কলুষিত নকৰিবা। মই বিদেশী নহয়। ট্ৰয়ভূমিতে মোৰ জন্ম হৈছিল। এই ঠানিটো যদি তুমি ছিঙি পেলোৱা, তেন্তে পুনৰ নববন্ত বাহিৰ হ'ব। আহ! লোভ আৰু লালসাৰে অভিশপ্ত উপকূল তুৰন্তে ত্যাগ কৰা, এই বৰ্ষৰ দেশৰ পৰা তৎক্ষণাত পলায়ন কৰা। কাৰণ মই পলিডৰাছ। ইয়াতে লোহাৰ জোং থকা অসংখ্য ঘাটিৰ খোচত মই মৃত্যুৰ মুখত পৰিলোঁ। সেয়েহে মোৰ মৈদামৰ ওপৰত গজা গছ-বনবোৰৰ আকৃতিও ঘাটিৰ দৰেই থিয় আৰু ঠবঙা।” এতিয়া

ভয় আৰু অনিশ্চয়তাত মই স্বৰগ পৰা মানুহৰ নিচিনা হ'লো। মোৰ মন ভাগি গ'ল। মোৰ মূৰৰ চুলি ডাল ডাল হ'ল, মুখৰ মাত হবিল। সুদীৰ্ঘ দিন ধৰি ট্ৰয় অৱকাল হ'ব বুলি আশঙ্কা কৰি আৰু নিজৰ শক্তি-সামৰ্থ্যৰ প্ৰতি আস্থাহীন হৈ প্ৰায়ামে পলিডবাছক বহুতো ধন-সোণেৰে ঠেহুৰ বজাৰ হাতত গোপনে গভাই দিছিল। ট্ৰয়ৰ শক্তি যেতিয়া পৰি আহিল আৰু অস্তিত্ব যেতিয়া বিপন্ন হৈ পৰিল, তেতিয়া বজাৰনে বিক্ৰয়ী আগামেমেননৰ লগত মিতিৰালি কৰি পলিডবাছক হত্যা কৰিলে। ধন-সোণখিনিও বলেৰে নিজৰ হস্তগত কৰিলে। তেওঁ ন্যায় ধৰ্মৰ সকলো অনুশাসন পাহৰি গ'ল। অৰ্থলিপ্সাৰ বশীভূত হোৱা অভিশপ্ত মানুহ এটাই কবিলে নোৱাৰা অপকৰ্ম একো নাই। লাহে লাহে মোৰ শৰীৰৰ জড়তা কমি আহিল আৰু মই লবচৰ কৰিব পৰা হ'লোঁ। মই মোৰ পিতাকে মুখ্য কৰি ট্ৰয়ৰ বেডুছানীয় লোক কেইজনমানক গোটাই লৈ এই অলৌকিক ঘটনাটো বৰ্ণাই তেওঁলোকৰ মতামত বিচাৰিলোঁ। তেওঁলোকে একমুখে স্বীকাৰ কৰিলে যে আমি এই অমঙ্গলীয়া দ্বীপটোৰ পৰা ততালিকে যাত্ৰা কৰাই বিধেয়। আতিথেয়তাৰ পৱিত্ৰ নীতি কলঙ্কিত কৰা এই দেশখনৰ লগত যিমান সোনকালে পাৰি, সকলো সম্পৰ্ক ছেদ কৰা উচিত। আমাৰ জাহাজবিলাকো অনুকূল বতাহত মেলি দিয়াই মঙ্গল। আমি পলিডবাছৰ অন্ত্যেষ্টিক্ৰিয়া নতুনকৈ সম্পন্ন কৰি তেওঁৰ সমাধিৰ ওপৰত এটা মৈদাম বান্ধিলো। মৈদামৰ নামনিত আমি ক'লা কাপোৰেৰে এটি বেদী নিৰ্মাণ কৰি আমাৰ শোকৰ প্ৰতীক স্বৰূপে তাত কলীয়া চাইগ্ৰেছ বৃক্ষ ৰোপণ কৰিলো। ইলিয়ামৰ নাৰীসকল চুলি মেলি কাষতে থিয় হৈ থাকিল। তাৰ পিছত তাত গৰম গাখীৰ আৰু পৃথকভাৱে বখা পম্বিত্ৰ ভেজোৰে তৰ্পণ কৰিলো। এইদৰেই আমি যুতকৰ আত্মাৰ সদগতিৰ কাৰণে বখাবিহিত ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰি সবৰে মেলানি মাগিলো।

যেতিয়া সমুদ্ৰই সাম্যৰূপ ধাৰণ কৰিলে, যেতিয়া বতাহৰ আনুকূল্যত সাগৰখন সুগম হৈ পৰিল আৰু যেতিয়া মলয়াই যুহু গুজৰণেৰে আমাক যাত্ৰাৰ কাৰণে নিমন্ত্ৰণ জনালে, তেতিয়া মোৰ সঙ্গীসকলে বেলা-ভূমিত সমবেত হৈ আমাৰ জাহাজবিলাক মেলি দিলে। বন্দৰ আৰু নগৰেৰে সৈতে

দেশখন পিছত থৈ আমি যাবলৈ ধৰিলো। ভালেমান আঁতৰত সাগৰৰ মাজত ডিলোছ নামেৰে এটি পৱিত্ৰ দ্বীপ আছে। এই দ্বীপ জলকুঁৱৰী-সকলৰ জননী আৰু সমুদ্ৰাধিপতি নেপচুনৰ স্নেহধন্য।

সাগৰত ওপঙি থকা এই দ্বীপটোতে ধনুৰ্দ্ধাৰী দেৱতা এপলোৰ ভগ্ন হৈছিল। তেওঁ মাতৃভক্তিৰ চিনস্বৰূপে এই দ্বীপটো স্তুত্ৰ মাইকনছ আৰু জয়াৰছ পৰ্বতৰ লগত স্নেহভাৱে সংলগ্ন কৰি দিলে। এতিয়া সমুদ্ৰ তৰঙ্গৰ আঘাত উপেক্ষা কৰি ইয়াত মানুহেও বসবাস কৰিব পৰা হ'ল। এতিয়া আমি ডেলোছ অভিমুখে যাত্ৰা কৰিলো আৰু তাৰ নিৰাপদ আৰু অনুকূল পোতাশ্ৰমে আমাৰ ক্লান্ত নাবিকসকলক স্বাগত জনালে। জাহাজৰ পৰা নামি আমি এপলোৰ নগৰখনৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধাঞ্জলি নিবেদন কৰিলো। দ্বীপটোৰ ৰজা আছিল আনিউছ। তেওঁ এপলোৰ মন্দিৰৰ পূজাৰীও আছিল। পৱিত্ৰ জলফাই গছ পাৰ্শ্বৰ আৰু বন্ধনী তেওঁৰ ললাটত শোভা কৰিছিল। আমাক লগ ধৰিবলৈ তেওঁ ওলাই আহিল আৰু পুৰণি বন্ধু একাইচিক টানি পালে। তেওঁ আমাৰ লগত কৰ-মৰ্দন কৰিলে আৰু আমাক অতিথি তিচাপে আকোৱালি ল'লে। আমি ৰাজ-কাৰেঙলৈ খোজ কাঢ়ি গাবলৈ ধৰিলো। প্ৰস্তৰ নিৰ্মিত প্ৰাচীন মন্দিৰটোৰ ভিতৰত অতি ভক্তিভাৱে প্ৰবেশ কৰি মই প্ৰাৰ্থনা কৰিলো, “এপলো, আমাক নিজৰ বুলিব পৰা এখনি ঠাই দিয়া। আমি ভাগনি পৰিছো। প্ৰাচীৰবেষ্টিত নগৰ এখনো আমাক লাগে, য'ত আমি বংশানুক্ৰমে নিৰাপদে থাকিব পাৰিম। আমাৰ বাবে যেন নতুন দুৰ্গ গঢ়ি উঠে। ট্ৰয়ৰ অৱশেষ হিচাপে, গ্ৰীক আৰু নিদাকণ একিলিছৰ কবলৰ পৰা ইয়াক ৰক্ষা কৰা। আমাক কোনে বাট দেখুৱাই নিব ? তোমাৰ নিৰ্দেশ মতে আমি ক'লৈ যাম, ক'তনো বসতি কৰিম ? তুমি আমাক পিতৃৰ দৰে পালন কৰা। তোমাৰ ইচ্ছা কি প্ৰত্যক্ষভাৱে প্ৰকাশ কৰি আমাৰ অন্তৰ স্পৰ্শ কৰা।”

মই এইদৰে প্ৰাৰ্থনা কৰি ধাকোতেই হঠাতে এটা ভূমিকম্প হ'ল। দেৱতাৰ মন্দিৰত প্ৰবেশ কৰা দুৱাৰখন, জলফাই গছজোপা আৰু আমি থকা পাহাৰটো পৰ্যন্ত লৰিবলৈ ধৰিলে। সমস্ত মন্দিৰটো যেন উল্লুঙ হৈ গ'ল আৰু তাত থকা ত্ৰিপদী আসনখনে যেন গৰ্জন কৰি কথা ক'লে। আমি মাজত পৰি সেৱা কৰিলো। এটা কণ্ঠস্বৰ আমাৰ ঐতিগোচৰ

হ'ল, “অতিশয় সহনশীল ডাৰ্ডানসকল, তোমালোকৰ পূৰ্বপুৰুষসকলে য'ত জন্ম গ্ৰহণ কৰিছিল, সেই দেশখনৰ উদাৰ বন্ধতেই তোমালোকে আশ্ৰয় লাভ কৰিবা। তোমালোকৰ প্ৰাচীন জন্মভূমিৰ সন্ধান কৰাহাঁক। এই দেশৰ মাটিৰ পৰাই ইনিয়াডৰ সতি-সন্তানসকলে বংশানুক্ৰমে বিস্তীৰ্ণ ভূমণ্ডল শাসন কৰিব।” এপলোৰ এই দৈৱ-বাণী শুনি আমি উচ্চাৰ আনন্দ আৰু উত্তেজনাৰ অতিভূত হৈ পৰিলো। প্ৰাচীন জন্ম-ভূমিলৈ উত্ততি যাবলৈ নিৰ্দেশ দিওঁতে তেওঁ উল্লেখ কৰা প্ৰাচীৰবেষ্টিত নগৰখননো ক'ত আছে তাকে লৈ আমি স্তম্ভ-গৰ্শা কৰিছিলো। তেতিয়া মোৰ পিতাই পুৰণি কিয়দন্তীৰ কথা স্মৰণ কৰি ক'লে, “ট্ৰয়ৰ ৰাজপুৰুষসকল, মোৰ কথালৈ কাণ দিয়ক, তেতিয়াহ'লে আপোনালোকৰ প্ৰত্যাশিত ঠাইখনৰ কথা জানিব পাৰিব। সাগৰৰ মাজত ক্ৰীট বুলি এটা দ্বীপ আছে। ইয়াৰ গৰাকী হৈছে জুপিটাৰ। ইডা পৰ্বত ইয়াতে অৱস্থিত। আমাৰ জাতিটোৰ উৎপত্তি হৈছিল ইয়াতেই। ক্ৰীটৰ অধিবাসীসকলৰ বহুতো সমৃদ্ধিশালী নগৰ আছে। তেওঁ শাসন কৰা ৰাজ্যখনৰ মধ্যাংশ অতি উৰ্বৰ। যদি মোৰ ভুল হোৱা নাই, এই ক্ৰীট দেশৰ পৰা আমাৰ পূৰ্বপুৰুষ টিউছাৰ পোনপ্ৰথমে ট্ৰয়দেশলৈ গৈ তাতে ৰাজধানীৰ কাৰণে এখন ঠাই বাছি লৈছিল। তেতিয়ালৈকে তাত কোনো দুৰ্গৰ অস্তিত্ব নাছিল। মানুহবিলাকে বাস কৰিছিল নামনিৰ উপত্যকা অঞ্চলত। শাস্ত্ৰীয় পূজা-পদ্ধতি লগত লৈ এই ক্ৰীটৰ পৰাই আহিছিল মহিয়সী জননী ছিৰিল, তেওঁৰ লগত আৰু আহিছিল নৃত্যপটু পূজাৰীসকল। এওঁলোকে ইডা পৰ্বতৰ অৰণ্যত ব্ৰজৰ তাল বজায়। ক্ৰীটৰ পৰাই আমি পাইছিলো পূজা-সেৱাত ভক্তিয়ে নীৰৱ হৈ থকাৰ ৰীতি। আমাৰ মহিমাৱিতা দেৱীৰ ৰথত সংযোগ কৰা সিংহকেইটাও আহিছিল তাৰ পৰাই। এতিয়া আহাঁক দৈৱ-বাণীয়ে নিৰ্দিষ্ট কৰি দিয়া পথেদিয়েই আমি আগ বাঢ়ি যাওঁ। বায়ু দেৱতাৰ অনুগ্ৰহ লাভ কৰি আমি নছছ নগৰালৈ পাবি দিওঁ। জুপিটাৰে সহায় কৰিলে আমাৰ যাত্ৰা দীঘলীয়া নহয়। তিনি দিনৰ ভিতৰতে আমি ক্ৰীটৰ উপকূলত উপনীত হ'ব পাৰিম।” এই বুলি কৈ তেওঁ পৱিত্ৰ বেদীত নেপচুন আৰু মহান এপলোক উদ্দেশ্য কৰি ছটা বাঁড় গৰু বলি দিলে। তদুপৰি ধুমুহাৰ কাৰণে এটা ক'লা মেৰ ছাগলী আৰু পছোৱা বতাহৰ কাৰণে এটা শুকুলা ভেড়াও বলি দিয়া হ'ল।

এনেতে এটা উবা-বাতবি শীত্রে বিয়পি পবিল বোলে ক্রীটৰ বাজকুমাৰ আইডমিনিউক পিতাকে বাজ্যৰ পৰা নিৰ্বাসিত কৰিলে। এতিয়া বোলে ক্রীটৰাজ্য জনশূন্য হৈ পবিল। আমি তালৈ গ'লে শত্ৰু সৈন্যৰ ঘৰ-বিলাকতে থাকিব পাৰিম। ডেলছৰ পোতাশ্রয়ৰ পৰা আমি কোবাকুৰিৰৈ সাগৰৰ মাজলৈ যাবলৈ ধৰিলো। বহুতো উপকূল বিধৌত কৰা সামুদ্রিক সোঁতৰ মাজেদি আমি অকাই-পকাই যাব লগা হৈছিল। সুবাসন্ত লোক-সকলে ষ'ত পাহাৰৰ ক্ৰমাবন ভূমিত বং-ধেমালি কৰি মতলীয়া হয়, সেই নেত্ৰছৰ কাৰেদি আমি গৈছিলো, নল-খাগৰি আৰু জলফাই গছৰ দ্বীপবিলাক আমি অতিক্ৰম কৰিছিলো আৰু তাৰ পাছত শুকুলা পাবোছ আৰু সাগৰৰ বুকুত সিঁচৰতি হৈ থকা ছাইক্ৰেডিছ দ্বীপপুঞ্জৰ ওচৰেদিয়েই আমি জাহাজ চলাইছিলো। নাৱৰীয়াইতে চিঞৰি চিঞৰি ইটোৱে সিটোৱ লগত ফেৰ মাৰি ব'ঠা মাৰিছিল। মোৰ বহুসকলে পৰম্পৰে পৰম্পৰক উৎসাহ দি উঠেঃস্বৰে ধ্বনি দিছিল, “আমাৰ পূৰ্বপুৰুষৰ দেশ ক্রীটলৈ, ক্রীটলৈ আগ বাঢ়ি যাওঁ।” পিছফালৰ পৰা বতাহ এজাক বলাত আমাৰ যাবলৈ সুবিধা হৈছিল। আৰু অবশেষত আমি কোনো বিপদ-বিধিনি নোহোৱাকৈ নৃত্যপট্ট-পূজাৰীসকলে বাস কৰা প্ৰাচীন উপকূল ভূমিত উপস্থিত হ'লো।

আমাৰ অভি হেঁপাহৰ নগৰখনৰ চাৰিওফালে প্ৰাচীৰ নিৰ্মাণৰ কাম মই অদম্য উৎসাহেৰে আৰম্ভ কৰিলো। নগৰখনৰ নাম দিলো পাৰ্গেমিয়া আৰু এই নামকৰণত সকলোৱে সন্তোষ পাইছিল। আমাৰ নতুন বাসস্থানৰ প্ৰতি অল্পবক্ত হৈ ইয়াৰ প্ৰতিৰক্ষাৰ বাবে এটা ওখ দুৰ্গ নিৰ্মাণ কৰিবৰ বাবে মই সকলোকে সকাঁয়াই দিছিলো। আমাৰ জাহাজবিলাক ইতিমধ্যে পানীৰ পৰা পাৰলৈ উঠাই অনা হৈছিল। আমাৰ ডেকা-গাভৰুহঁতৰ বহুতৰে বিয়া-বাক হৈছিল আৰু তেওঁলোকে নতুন পামবিলাকত খেতি-বাতি কৰিবলৈ লাগি গৈছিল। মই নতুন আইন-কানুন প্ৰৱৰ্ত্তন কৰাত ব্যস্ত হৈ আছিলো “আৰু ঘৰ-দুৱাৰবিলাক মানুহহোৱাৰ মাজত ভগাই দিছিলো। কিন্তু অকস্মাতে বায়ুমণ্ডলৰ কোনোবা এটা বিবাক্ত স্তৰৰ পৰা এটা মাৰাত্মক ব্যাধি নামি আহি আমাক আক্ৰমণ কৰিলে। শস্ত্ৰ আৰু গছ-গছনিৰ লগতে মানুহো উজাৰ হ'ল। সেই সময়ছোৱাত মৰণৰ বাহিৰে আমি আৰু

একোৰে মুখ নেদেখিলো। বহুতেই অমূল্য জীৱন হেৰুৱালে, বহুতেই বেয়াৰত পৰি উঠিব-মেলিব নোৱাৰা হ'ল। অভিজিৎ নক্ষত্ৰৰ উদ্ভাপত মাটি চন পৰি থাকিল। পথাৰৰ শস্য শুকাই গ'ল আৰু ফলত খাঙব নাটনি পৰিল। এই অৱস্থাত পিতাই মোক আৰ্টিজিয়াত ধকা এপলোৰ মন্দিৰলৈ যাবলৈ উপদেশ দিলে। তাতে তেওঁক কাকুতি-মিনতিৰে প্ৰেৰণ কৰি কি কৰিলেনো আমাৰ দুবৰুৱাৰ ওৰ পৰিব, আমাৰ এই কঠিন কামত কাৰ পৰানো সহায় পাম আৰু কোন কালেনো আমি গতি কৰিম, এই বিলাক কথা স্মৰিবলৈও পিতাই আমাক পৰামৰ্শ দিলে।

গভীৰ বাতি পৃথিৱীৰ সকলো প্ৰাণীয়ে বিজ্ঞান লৈছিল। কিন্তু মই শুই থাকোতে, শিৰিকিয়েদি অহা পূৰ্ণিমাৰ জোনৰ পোহৰত ট্ৰয়-দাহৰ সময়ত উদ্ধাৰ কৰা গৃহদেৱতাসকলৰ পৱিত্ৰ আৰু দিবাকৰ স্পষ্টভাৱে দেখিবলৈ পালো। তেওঁলোকৰ কথাত মোৰ মনস্থাপ বহুটো পাতলিল, “চোৱা, তুমি আৰ্টিজিয়ালৈ উভতি গৈ যি দৈৱ-বাণী শুনিলাহেঁতেন, তাকে ক'বলৈ এপলোৱে নিজেই আমাক তোমাৰ ওচৰলৈ পঠাই দিলে। অগ্নিয়ে ট্ৰয় নগৰ দাহ কৰাৰ পিছত আমি তোমাক আৰু তোমাৰ অন্ত্ৰ-শল্ল অমুসৰণ কৰি আহিছো। তোমাৰ তত্ত্বাৱধানতে আমি তোমাৰ ওৰীসমূহৰ সৈতে উত্তাল সমুদ্ৰৰ মাজেদি ভ্ৰমণ কৰি আহি আছো। তোমাৰ পুত্ৰ-পৌত্ৰ আমাৰ আশীৰ্বাদত জ্যোতিষ্কৰ দৰে মহিমান্বিত হ'ব, তোমাৰ নগৰখন হ'ব ক্ষমতাশালী। সেইবাবে তোমাৰ মহান দেৱতাসকলৰ কাৰণে সুবিশাল প্ৰাচীৰ নিৰ্মাণ কৰিবলৈ প্ৰস্তুত হোৱা। নিৰ্বাসিত জীৱনৰ এই সুদীৰ্ঘ প্ৰচেষ্টা কেতিয়াও পৰিত্যাগ নকৰিবা। কিন্তু তোমালোকে ইয়াত বাস কৰিব নোৱাৰিবা। ডেলছত এপলোৱে তোমালোকক ক্ৰীষ্টত থাকিবলৈ কোৱা নাছিল। তেওঁ তোমালোকৰ আগত উল্লেখ কৰা উপকূলো এয়া নহয়। গ্ৰীকবিলাকে হেম্পবিয়া বুলি অভিহিত কৰা এখন দেশ আছে। আমাৰ পশ্চিম ফালে ধকা এই দেশখন অতি প্ৰাচীন। এই দেশখন অন্ত্ৰ-বলেৰে বৰী আৰু উৰ্বৰ ভূমিৰে সমৃদ্ধ। এসময়ত ইনডিয়ানবিলাক ইয়াৰ অধিবাসী আছিল। কিন্তু তেওঁলোকৰ বংশধৰসকলে এজন প্ৰখ্যাত নেতাৰ নাম অজুসৰি এই দেশক ইটালী বুলি কয়। এই ইটালীয়েই হৈছে প্ৰকৃততে আমাৰ নিজৰ দেশ। এই ইটালীৰ পৰাই আহিছিল ডাৰ্তানাছ আৰু

ট্রয়ৰ আন এজন সামন্ত ইয়াচিয়াছ। ইয়াচিয়াছো আমাৰ বংশৰে লোক আৰু ট্রয়ৰ এজন প্ৰতিষ্ঠাতা। এতিয়া তুমি আনন্দ মনেৰে আমাৰ এই বাৰ্তা তোমাৰ বৃদ্ধ পিতাবক দিয়াগৈ। কাৰণ ইয়াৰ সত্যতাত সন্দেহৰ কোনো থল নাই। ইটালী আৰু কৰিথাছ নগৰৰ সন্ধানত তেওঁ যাত্ৰা কৰক। সমতল ভূমিও থাকিবলৈ জুপিটাৰে তোমালোকক অধিকাৰ দিয়া নাই।”

দেৱতাসকলৰ দৰ্শন পাই আৰু তেওঁলোকৰ কণ্ঠস্বৰ শুনি মই বিষম হ'লো। ইয়াক মই সপোন বুলি বিবেচনা কৰিব নোহাবিলো। তেওঁলোকৰ কেশ মোৰ পৰিচিত আছিল। কথা কৈ থাকোতে তেওঁলোকৰ মুখ মই প্ৰত্যক্ষভাৱে চিনি পাইছিলো। মোৰ শৰীৰৰ পৰা শীতল ঘাম বাহিৰ হ'ল। মই বিছনাৰ পৰা উঠি আহি আকাশলৈ চাই হাত যোৰ কৰি প্ৰাৰ্থনা কৰিলো আৰু অমিশ্ৰিত মন্দিৰা অগ্নিত আহুতি দিলো। এই কৰ্ত্তব্য সম্পন্ন কৰি মই সহৰ্ষে ঘটনাটো সঠিকভাৱে একাই চিহ্নৰ আগত বৰ্ণনা কৰিলোঁ। লাহে লাহে তেওঁ বুজিব পাৰিলে যে পূৰ্বপুৰুষসকলৰ ছুটা শাখাই তেওঁৰ মনত জ্ঞান্টি জন্মাইছিল আৰু ইয়াৰ কাৰণেই তেওঁ অতীজৰ পৰা পুৰুষানুক্ৰমে চলি অহা কাহিনীটোৰ ভুল বাখ্যা দিছিল। তেওঁ ক'লে, “পুত্ৰ, ট্রয়ৰ অদৃষ্ট এতিয়া তোমাৰ হাতত। এই গধুৰ দায়িত্ব এতিয়া তুমি বহন কৰিব লাগিব। কেছেস্ত্ৰাৰ বাহিৰে আন কাৰো ইমানখিনি দূৰ-দৃষ্টি নাছিল। এতিয়া মোৰ মনত পৰিছে যে তেওঁ জাতিৰ ভৱিষ্যত সম্বন্ধে মন্তব্য কৰিছিল আৰু আমি যে আগলৈ হেম্পেৰিয়াতে ৰাজ্য স্থাপন কৰিব লগা হ'ব সেই কথাও উল্লেখ কৰিছিল। কিন্তু কেছেস্ত্ৰাৰ ভৱিষ্যত-বাণীলৈ সেই সময়ত কোনেনো কাণ দিছিল? আমি এপলোৰ প্ৰতি আস্থা ৰাখি, এই সতৰ্ক-বাণী সৰোগত কৰি শুভ-যাত্ৰা আৰম্ভ কৰোঁক।” তেওঁৰ কথাত আমি পুলকিত হ'লো আৰু তেওঁৰ নিৰ্দেশ মহানন্দে মানি ল'লো। খেঁচৰ দৰেই এতিয়া আমি ক্ৰীটৰ পৰা যাত্ৰা কৰিলো। আমাৰ দলৰ কেইজনমান লোক তাত থাকি গ'ল। মহাসাগৰৰ বিপুল বক্ষত আমাৰ ভাসমান তৰী প্ৰবল গতিৰে যাবলৈ ধৰিলে।

উত্তাল সমুদ্ৰৰ অকুল বাৰিধাৰৰ মাজেদি আমাৰ নৌ-বাহিনী আগ বাঢ়ি গৈছিল; দিগন্ত বিস্তৃত সলিল ৰাশিৰ বাহিৰে আন একোৱেই আমাৰ

দৃষ্টিগোচৰ হোৱা নাছিল আৰু আমাৰ ওপৰত আছিল অনন্ত আকাশ। এনেতে তিমিৰ মেঘমালাৰ আৱিৰ্ভাৱ হ'ল আৰু তাৰ অল্পগামী হৈ আছিল তামস ঝটিকা। চঞ্চল জলধাৰাই কৃষ্ণবৰ্ণ শাৰণ কৰিলে। নিৰ্জন আৰু বিস্তীৰ্ণ সমুদ্ৰ বক্ষত বতাহত শব্দসমূহ বিকীৰ্ণ হ'ল। দিনৰ পোহৰ ডাৱৰৰ মাজত লুকাই পৰিল আৰু বৃষ্টি আৰু অন্ধকাৰত আকাশখন অদৃশ্য হৈ গ'ল। ঘন মেঘ বিলীৰ্ণ কৰি বিদ্যুতৰ দীপ্ত শিখা চমকি উঠিছিল। আমি পথভ্ৰষ্ট হৈ তবক্ষমালাৰ মাজেদি বিচৰণ কৰিছিলো। আনকি আমাৰ কাণাবী পলিনিউৰাছেই দিন-ৰাতিৰ পাৰ্থক্য ধৰিব পৰা নাছিল আৰু দিক-নিৰ্ণয় কৰিব নোৱাৰি তেওঁ হতভম্ব হৈ পৰিছিল। তিনিটা দিন, তিনিটা নক্ষত্ৰহীন ৰজনী আমি অন্ধকাৰৰ মাজেদি অকূল সমুদ্ৰৰ বুকুত দিগভ্ৰষ্ট হৈ ভ্ৰমি কৰিছিলো। (আমাৰ একালে আছিল পেলম্পীয় দ্বীপপুঞ্জ আৰু মেলিয়াৰ গৰ্জনমুখৰ শিলাময় উপকূল। কেৱল যে সমুদ্ৰই আমাক আতঙ্কিত কৰিছিল এনে নহয়, স্থলভাগৰ পৰাও আমাৰ সমানে ভয় আছিল আৰু এই সময়ছোৱাত নিদাকণ উৰিমালাই আমাক আঘাতৰ ওপৰত আঘাত কৰিছিল।) চতুৰ্থ দিনৰ দিনাহে আমি সমুখৰ উপকূল বেথা দেখিবলৈ পালো। দূৰৰ পৰ্বতমালাৰ ওপৰত পাক খাই থকা ধোঁৱা আমাৰ দৃষ্টি-গোচৰ হৈছিল। আমাৰ পালবিলাক শিথিল হৈ পৰিছিল আৰু আমি জোৰেৰে বাঁঠা মাৰিছিলো। আমাৰ নাব্বীয়াবিলাকে অতি তৎপৰতাৰে খবৰৰ সমস্ত শক্তি প্ৰয়োগ কৰি নিজৰ কৰ্তব্য কৰিছিল। নীল সাগৰৰ ফেনিল জলত তেওঁলোকে দ্ৰুতগতিৰে আগ বাঢ়ি গৈছিল।

অৱশেষত আমি সামুদ্ৰিক বিভীষিকাৰ পৰা পৰিত্ৰাণ পাই, বিস্তীৰ্ণ আয়নিয়ান সাগৰত অৱস্থিত ইফেদি দ্বীপপুঞ্জৰ উপকূলত আশ্ৰয় লাভ কৰিলো। গ্ৰীকবিলাকে চলন্ত দ্বীপপুঞ্জ বুলি অভিহিত কৰিলেও প্ৰকৃততে এই দ্বীপসমূহ এতিয়া গতিশীল নহয়। যেতিয়া ফিনিয়াছৰ ৰাজত্বনৰ ছাৰাৰ সিঁহতৰ কাৰণে কষ্ট হৈ গ'ল আৰু অনুসৰণকাৰী বিলাকৰ ভয়ত সিহঁতে ভোজনালয় পৰিত্যাগ কৰি পলাব লগা হ'ল, তেতিয়াৰ পৰাই ভয়ংকৰী চিলীন'কে ধৰি অস্ত্ৰাস্ত্ৰ হাৰ্পিবিলাক ইয়াতে বাস কৰিছিল। আন কোনো দানবেই হাৰ্পিবিলাকতকৈ বেছি ভয়াবহ নহয় দেৱতাৰ বোৰত ঘটা নিৰ্ধাতনো ইমান নিৰ্মম নহয় আৰু বৈতৰণীৰ বাৰিধাৰাৰ পৰাও এনেকুৱা

অমল্লীয়া অপদেহতা কোনো কালে উৰ্দ্ধমুখী হোৱা নাই। সিহঁত আচলভে পক্ষী হ'লেও মুখবিলাক ছোৱালীৰ নিচিনা। সিহঁতৰ পেটৰ পৰা এবিধ জঘন্য বস নিৰ্গত হয়। সিহঁতৰ নখবিলাক দীঘল দীঘল আৰু ক্ষুধাতুৰ মুখবিলাক সদায় শেঁতা পৰা।

ইয়াতেই এটা পোতাশ্ৰয়ত আমি জাহাজ বান্ধিলো। আমাৰ সন্মুখৰ সমভল ভূমিত জাকে জাকে নিপোটল গৰু-ছাগলী অবক্ষিতভাৱে চৰি থকা দেখিবলৈ পালো। হাতত ভৰোৱাল লৈ আমি সিহঁতক আক্ৰমণ কৰিলো আৰু জুপিটাৰ প্ৰমুখ্যে দেহতাসকলক আমাৰ হাতত নিহত হোৱা বস্তুবিলাকৰ ভাগ ল'বলৈ নিয়ন্ত্ৰণ জনালো। কেঁকোবা উপকূলৰ বালিত ঘাঁহ-বন পাৰি বহি আমি ধূমধূপালকৈ খাবলৈ আৰম্ভ কৰিলো। কিন্তু হঠাতে পাৰ্শ্বৰে চপ্‌চপনি তুলি ভয়ংকৰ হাৰ্পিবিলাক পাহাৰৰ পৰা সোঁ-সোঁৱাই উৰি আহি আমাৰ ওপৰত পৰিলহি। আমাৰ খাঙ বন্ধৰ এটা অংশ সিহঁতে ধৰিয়াই নিলে আৰু বাকীবিলাক লেতেৰা হোৱাত মুখত দিব নোৱাৰা হ'ল। সিহঁতৰ গাৰ পৰা তুৰ্গন্ধ ওলাইছিল আৰু সিহঁতে ভয় লগাকৈ আটাই পাৰিছিল। ইয়াৰ পাছত আমি পুনৰ পৰ্বতে ঢাকি ধোৱা এটুকুৰা ঘোপ মৰা ঠাইত খাবলৈ বহিলো আৰু অহুতি দিবলৈ একুৰা জুই ধৰিলো (চাৰিওকালে থকা গছৰ ছাঁ পৰি ঠাইখন জয়াৰ হৈ পৰিছিল)। কিন্তু আমাৰ চকুৰ আঁৰত লুকাই থকা জাকটোৱে আকৌ বিকট আৰাও কৰি উৰি আহি আমাৰ ওচৰ পালেহি আৰু নখলগা ঠেঙেৰে আমাৰ চিকাৰবিলাকৰ ওপৰত পৰি মুখ লগাই ধোৱা বস্তুবিলাক অন্তৰ্ভ কৰিলে। এই আপদীয়া জীৱবিলাকক অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ লৈ আক্ৰমণ কৰিবলৈ মই ততাতৈয়াকৈ সঙ্গীসকলক নিৰ্দেশ দিলো। তেওঁলোকেও ঠিক তাকেই কৰিলে। ঢাল-ভৰোৱালবিলাক বনৰ মাজত লুকুৱাই থৈ তেওঁলোক প্ৰস্তুত হৈ থাকিল। এইবাৰ হাৰ্পিবিলাক আকৌ উৰা মাৰি আহোঁতেই এডোখৰ সুবিধাজনক ঠাইৰ পৰা মিচেনাছে ব্ৰজৰ শিঙা বজাই সবৰে সজ্জত দিলে। এই শব্দ শুনি মোৰ সঙ্গীসকলে আক্ৰমণ চলালে আৰু এখন অন্ধুত বৃহৎ আৰম্ভ হ'ল। এই অমল্লীয়া আৰু অন্তৰ্ভ সামুজিক পক্ষীবিলাকক ভৰোৱালেৰে হানিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছিল। কিন্তু আমি সিহঁতৰ মাৰি ছালো ছিঙিৰ নোৱাৰিলো। সিহঁত তুৰন্তে পলাল। সিহঁত ওপৰলৈ

উবি গ'ল, খাণ্ডৰ অৱশিষ্টখিনি পৰি থাকিল আৰু সিহঁত অহাৰ উকট চিন কিছুমানো বৈ গ'ল। কিন্তু জাকটোৰ মাজৰ পৰা স্বয়ং ঢিলিনোৱে ওখ পাহাৰ এটাৰ ওপৰত পৰি নিয়তিৰ দৰে আগলি-বতৰা দি এইদৰে মাত লগালে, “লাওমিডনৰ লগা-ডগাইঁত, তহঁতে তেনেহ'লে লোকৰ গৰু-ছাগলীবিলাক মাৰি এইদৰেই ৰখি থাকবি? মৰা গৰুবিলাকৰ কাৰণে আমাৰ লগত যুদ্ধ কৰিব? নিম্নাৰিত হাপিবিলাকক সিহঁতৰ নিজৰ ঠাইৰ পৰাই এইদৰে খেদি দিব? মোৰ কথাটো কাণ দে, আৰু অলপ শুণা-গুণা কৰি চাবি। মই নিয়তিবিলাকৰ মুখিয়াল। পৰম পিতাৰ পৰা কিবাহ এপলোৱে যি কথা শুনিছিল এতিয়া মই তাকে তহঁতৰ আগত প্ৰকাশ কৰিম। মই তেওঁৰ পৰা শুনিছিলো। তহঁতৰ গন্তব্য স্থান হৈছে ইটালী। তহঁতে কোনো বাধা-বিঘিনিৰ সন্মুখীন নোহোৱাকৈ ইটালীৰ বন্দৰত প্ৰৱেশ কৰিব পাৰিব। কিন্তু আজি আমাক আক্ৰমণ কৰি তহঁতে যি পাপ কৰিলি তাৰ শাস্তি স্বৰূপে তহঁত খাবলৈ নাপাই ভোকত কলমলাই থাকিব লগা হ'ব, খাণ্ডৰ অভাৱত তহঁতে বাঁহ-কাঠকে চোবাব লগা অৱস্থা হ'ব। তাৰ পিছতহে তহঁতে নগৰ এখন পাতি চাবিও মেৰে গড় মাৰিব পাৰিব।” এই বুলি ১ক তাই কোৰেৰে ছাবিৰ ফালে উৰা মাৰি গুচি গ'ল।

এই কথা শুনি মোৰ সঙ্গীসকলৰ তেজ চোঁৱি পৰি গ'ল গভীৰ আতঙ্কত তেওঁলোক অভিভূত হ'ল। উদ্ধামহীন হৈ তেওঁলোকে মোক খাটনি ধৰিলে যে হাপিবিলাক দেৱীয়েই হওক বা জঘন্য আৰু আপদীয়া পক্ষীয়েই হওক, আমি পূজা-পাৰ্ৱণ বা ব্ৰত-যজ্ঞৰ দ্বাৰাহে উদ্ধাৰ পাম, অস্ত্ৰেৰে নহয়। মোৰ পিতা এঙ্কাইচিছে সাগৰৰ পাৰত থিয় হৈ ওপৰলৈ হাত যোৰ কৰি দেৱ-দেৱীসকলক আৱাহন কৰিলে। আমাক পূজা-পদ্ধতিৰ নিৰ্দেশ দি তেওঁ প্ৰাৰ্থনা কৰি ক'লে, “হে দেৱতাসকল, এই ভয়াবহ বিপদ আৰু দুৰ্যোগৰ পৰা আমাক পৰিত্ৰাণ কৰা। তোমালোক প্ৰসন্ন হৈ এই ধৰ্মভীক লোকসকলক ৰক্ষা কৰা।” তাৰ পাছত তেওঁ জাহাজ বন্ধা ৰচি খুলি দি পালবিলাক ঢিলা কৰি দিবলৈ আমাক আদেশ দিলে। মলয়া বতাহত আমাৰ পালবিলাক প্ৰসাৰিত হ'ল। ফেনিল তৰঙ্গৰ মাজেদি আমি পলায়ন কৰিলো। বতাহৰ গতি অনুসৰি গুৰিয়ালে আমাৰ যাত্ৰাপথ নিৰ্দ্ধাৰণ কৰিলে। এতিয়া তৰঙ্গমালাই বুদ্ধাকাৰে আবৰি থকা বনবাজি

শোভিত জেছিছাছ আমাৰ দৃষ্টি-গোচৰ হ'ল। তাৰ পিছত একাদিক্ৰমে ডলিছিয়াম, ছামে আৰু ওখ শিলাময় পাহাৰে বেৰি থোৱা নেৰিটছ ৰূপৰ কাষেদি আমি যাবলৈ ধৰিলো। ইঠাকৰ পৰ্বতবিলাক আমাৰ স্নকৌশলে পৰিহাৰ কৰিলো। কাৰণ ইয়াতেই লাৰ্টিছে ৰাজহ কৰিছিল আৰু ইউলিচিছৰ দৰে বৰবৰ সন্তান জন্ম দি তেওঁ দেখখন অভিযন্তা কৰিছিল। লাহে লাহে লুকেটৰ মেঘাবৃত পৰ্বতমালা আৰু তাৰ প্ৰধান ভূ-ভাগৰ আগীয়াত্বটিত থকা এপলোৰ মন্দিৰ দেখা পালো। নৌ-যাত্ৰীসকলে এই ভঞ্চলটো অভিযন্তা ভয়ৰ চকুৰে চায়। আমি ভাগৰি পৰিছিলো। উপকূলৰ ওচৰ চাপি আমি জাহাজৰ লগৰ পেলালো। শাৰীবন্ধ নৌ-বাহিনী সাগৰৰ পাৰত বাখি আমি সৰু নগৰখনলৈ বাট বুলিলো।

অতি অপ্ৰত্যাশিতাৰে অৱশেষত আমি ভূমিত পদাৰ্পণ কৰিবলৈ সক্ষম হ'লো। জুপিটাৰৰ নাম লৈ আমি আত্মজ্ঞানিকভাৱে শুচি হ'লো আৰু ত্ৰুত পালনৰ কাৰণে যন্ত্ৰৰ জই জ্বলিলো। এক্ৰিয়ামৰ বেলাভূমিত আমি ট্ৰুয়ত প্ৰচলিত খেল-খেলাৰ আয়োজন কৰিলো। অসংখ্য জনতাৰ সমাবেশ হ'ল। মোৰ সঙ্গীসকলে কাপোৰ-কানি খুলি, ফলফাই তেল গাত ঘাঁহি টুপটুপীয়া হৈ খেল-খেলালৈ যোগ দিলে। শত্ৰুৰ পৰা নিৰাপদে সাৰিব পাৰি আৰু বাটত ইমানবিলাক গ্ৰীক নগৰ পাৰ হৈ অগ্ৰিবাৰৈ সক্ষম হৈ তেওঁলোক আনন্দিত হৈছিল। এতিয়া যেন স্বদেশৰ মাটিতহে মল্লযুদ্ধ কৰিছে, তেওঁলোকৰ তেনে ভাব হৈছিল। ইতিমধ্যে সূৰ্য দেৱতাৰ বাৰ্ষিক গতিৰ ফলত ঋতু পৰিৱৰ্তন হৈছিল। বৰফ পৰিছিল আৰু শীতকালত উত্তৰ ফালৰ পৰা বলা বায়ুৰ প্ৰভাৱত সাগৰৰ চৌবিলাক অশান্ত হৈছিল। পৰাক্ৰমী আৰাছে এসময়ত ব্যৱহাৰ কৰা এখন ব্ৰঞ্জৰ ঢাল মই তুৱাৰৰ সম্মুখত স্মৃতি চিনস্বৰূপে সংলগ্ন কৰি এইদৰে লিখি ৰাখিলো, "বিজয়ী গ্ৰীক বীৰৰ পৰা অধিকাৰ কৰা এই ঢাল ইনিয়াছে উদ্ধৰ্গা কাৰছে।" ইয়াৰ পিছত মই নাৰ্বিকবিলাকক নিজ নিজ ঠাইত উপস্থিত হৈ জাহাজ মেলি দিবলৈ আদেশ দিলো। মোৰ সঙ্গীসকলে অতি উৎসাহেৰে ব'ঠা মাৰি সমুদ্ৰৰ উপৰি ভাগেদি ক্ষুত বেগে যাবলৈ ধৰিলে। অতি কম সময়ৰ ভিতৰতে ফিৰ্চায়াৰ পাহাৰবিলাক দিগন্তত বিলীন হৈ গ'ল আৰু আমি

এপিৰাছৰ উপকূল বেখা অতিক্ৰম কৰি কাওনীয়া বন্দৰৰ ওচৰ চাপিলো। অৱশেষত আমি বাৰ্ণষ্টাম নামৰ পাৰ্বত্য নগৰখনত উপনীত হ'লো।

ইয়াতে আমি এটা প্ৰায় অবিদ্যাস্থ আৰু অদ্ভুত কাহিনী শুনিবলৈ পালো। প্ৰায়াম-পুত্ৰ হেলেনাছক বোলে গ্ৰীকবিলাকে বজা পাতিলে। ইয়াকাছৰ বংশধৰ একিলিছ-তনয় পাইৰাছৰ মৃত্যুৰ পিছত তেওঁই সিংহাসনত আৰোহণ কৰিলে আৰু কুঁৱৰী এণ্ড্ৰমেকীক বিবাহ কৰিলে। কুঁৱৰী এণ্ড্ৰমেকীয়ে এইদৰেই আপোন মাজুহ এজনক পুনৰ্ৰাৰ স্বামীৰূপে লাভ কৰিলে। মই বিস্ময়ত অভিভূত হ'লো। অতিশয় কৌতূহলবশতঃ মই স্বয়ং হেলেনাছৰ পৰা সমুদায় বৃত্তান্ত শুনিবৰ কাৰণে জীয়ে যাত্ৰা কৰিলো। বন্দৰত ছাত্ৰাঙ্কবিলাক বান্ধি থৈ উপকূলৰ পৰা কিছু দূৰ ঘোঁৰাৰ পিছত মই আকস্মিকভাৱে এণ্ড্ৰমেকীক লগ পালো। তেতিয়া তেওঁ বেজাৰ মনেৰে হেক্টৰৰ পৰলোকগত আত্মাৰ প্ৰতি শাস্ত্ৰীয় বিধান মতে সুৰাৰে পিণ্ডদান কৰিছিল। নগৰৰ মিন্টবৰ্ণী অৱণাৰ নদী এখনৰ পাৰত হেক্টৰৰ স্মৃতি বক্ষাৰ্থে নিৰ্মিত সেউজীয়া বনেৰে ঢাক খাই থকা মৈদাম এটাৰ ওচৰত তেওঁ নিহত স্বামীৰ প্ৰেতাত্মাৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধা নিবেদন কৰিছিল; এই নদীখনৰ নামো দিছিল চিনইছ। এই ঠাইতে তেওঁ পৰম ভক্তিৰে দুখনি পূজাৰ বেদী প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল। তেওঁৰ অন্তৰত উপচি থকা শোক পাতলাবৰ কাৰণে এয়েই আছিল নিভৃত আশ্ৰয়। ট্ৰয়ৰ সাজ-পাৰেৰে সজ্জিত হৈ মই ওচৰ চপা দেখা পাই এণ্ড্ৰমেকী উচপ খাই উঠিল। এই অপ্ৰত্যাশিত সাক্ষাতৰ আকস্মিকতাত তেওঁ একেবাৰে বিমূঢ় হৈ দৰক লাগি ব'ল। তেওঁৰ স্বাভাৱিক অনুভূতিবিলাক সাময়িকভাৱে লুপ্ত হ'ল আৰু স্থিৰভাৱে থিয় হৈ থকাও তেওঁৰ কাৰণে কঠিন হৈ পৰিল। কিছু সময় নিৰ্বাক হৈ থাকি অৱশেষত তেওঁ সন্মিত পালে আৰু মোক এইদৰে সদোধান কৰিলে, “সঁচাই তুমি আভিছা? মোৰ চকু দুটাকে বিশ্বাস কৰিব পৰা নাই। দেৱীপুত্ৰ এয়া যে দিঠক মই কেনেকৈ জানিব পাৰিম? তুমি এতিয়াও জীয়াই আছা? যদিহে তুমি জীৱিত নহয়, তেন্তে মোক কোৱা, মোৰ হেক্টৰ ক'ত আছে?” এইদৰে কৈ থকা অৱস্থাতে তেওঁ জ্বক্জ্বকাই কান্দিবলৈ ধৰিলে। তেওঁৰ কৰুণ বিননিত অৱণা মুখৰিত হ'ল। শোকত তেওঁ ইমান উদ্ধাউল হৈ পৰিছিল যে মই কোনোমতেহে

মাজে মাজে দুই-এটা চমু উত্তৰ দিব পাৰিছিলো। মই কৈছিলো, “মই সঁচাকৈয়ে জীয়াই আছো। মোৰ দেহত প্ৰাণ আছে সত্য, কিন্তু মই বহুত দুখ-কষ্ট পাইছো। সন্দেহ নকৰিবা, দৃষ্টিয়ে তোমাক প্ৰভাৱিত কৰা নাই। কিন্তু হয়। সেই বিবাহিত জীৱনৰ সন্ধান, গোঁৱৰ আৰু মৰ্যাদা হেৰুৱাই তুমি কেনেকৈ কাল কটাইছা? হেক্টৰৰ প্ৰেয়সী এণ্ড্ৰুমেৰীয়ে ঘেনে সৌভাগ্য লাভ কৰিব লাগে, তেনে সৌভাগ্যই তোমাক চকু মেলি চাইছেনে? তুমি এতিয়াও পাইবাছৰ পত্নীৰূপেই আছানে?”

নতমস্তক হৈ তেওঁ কোমল মাতেৰে উত্তৰ দিলে, “ট্ৰয়ৰ স্মৃতি প্ৰাচীৰৰ তলত অৱস্থিত শত্ৰুৰ সমাধিৰ কাষতে মৃত্যুদণ্ড লাভ কৰা প্ৰিয়ামৰ সেই দুহিতাগৰাকী কিমান ভাগ্যৱতী! বিভেতাই কুংসিং কামনা চৰিতাৰ্থ কৰিবৰ কাৰণে তেওঁক বন্দিনী কৰিব পৰা নাছিল। মোৰ চকুৰ আগতে ঘৰখন পুৰি ছাবখাৰ হ’ল। একিলিছৰ তৰুণ পুত্ৰৰ নিদাকণ অৱস্থা আৰু ষ্ট্ৰুতা সহ্য কৰি মই সমুদ্ৰ অতিক্ৰম কৰিলো। দাসীৰ দৰে অপাৰ দুখ-কষ্ট ভোগ কৰিলো। কিন্তু তেওঁ মোক অচিৰে ত্যাগ কৰিলে। লিডাৰ নাতিনী আৰু স্পাৰ্টাৰ গাভৰু হাৰ্মিয়নক বিয়া কৰাবৰ কাৰণে তেওঁ মতলীয়া হ’ল। সেইকাৰণে তেওঁ মোক একে লগৰে দাস হেলেনাছৰ হাতত গতাই দিলে। ইতিমধ্যে হিংসাৰ অধিষ্ঠাত্ৰী দেৱীসকলে অৱিষ্টিহৰ অপকৰ্ম কৰিবৰ কাৰণে উচটাই আছিল। তেওঁৰ পত্নীকে পাইবাছে হৰণ কৰিবলৈ চক্ৰান্ত কৰিছিল। তীব্ৰ ঈৰ্ষাৰ বশৱৰ্তী হৈ অৱিষ্টিছে অতি গোপনে খাপ পিতি থাকি পাইবাছক শ’লঠেকত পেলাই যন্ত্ৰবেদীৰ কাষতে হত্যা কৰিলে। পাইবাছৰ মৃত্যুৰ পাছত প্ৰচলিত আইনমতে ৰাজ্যৰ একাংশ হেলেনাছৰ ভাগত পৰিল। ট্ৰয়ৰাজ্যত থকা কাণ্ডনৰ নাম অনুকৰণ কৰি তেওঁ এই ৰাজ্যৰ নামকৰণ কৰিছে কাণ্ডনীয়া। পাহাৰৰ হেলনীয়া অংশত ট্ৰয়ৰ আৰ্হিত এটা দুৰ্গ আৰু প্ৰাচীৰ নিৰ্মাণ কৰিছে। কিন্তু তোমাৰ কথা কোৱা। তুমি ইয়ালৈ কেনেকৈ আহিলা? হয়তো কোনোবা দেৱতাৰ প্ৰভাৱত তুমি অজ্ঞতাবশতঃ আমাৰ উপকূলত অৱতৰণ কৰিছাহি। তোমাৰ শিশুপুত্ৰ এক্সেনিয়াছৰ কথা কোৱাচোন? সি এতিয়াও স্বাস্থ্যকৰ পৰিবেশত জীয়াই আছেনে? ট্ৰয়ত সি তোমাৰ লগতে আছিল। এতিয়া ৰাক তাৰ মাকলৈ মনত পৰেনে? সি ৰাক জানেনে যে ইনিয়াছ তাৰ পিতৃ

আক হেক্টৰ তাৰ পিতৃবা ? যদিহে জানে, তেন্তে আগৰ দিনৰ উৎসাহ-উদ্বীপনা আৰু মানুহৰ শৌৰ্য-বীৰ্যৰ কথাই তাৰ মনত জ্বলুকি মাৰেনে ?”

তেওঁ অনৰ্গল মোক প্ৰশ্ন সুধি আছিল, উচুপি উচুপি কান্দিছিল, দীঘল জন্মনিয়াত পেলাইছিল এনেকুৱাতে প্ৰায়ামৰ বীৰ পুত্ৰ স্বয়ং হেলেনাছ নগৰৰ পৰা দলে-বলে আহি উপস্থিত হ’লহি। তেওঁ আত্মীয়-কুটুম্বসকলক চিনি পাই বৰ বং পালে আৰু আমাক সিংহ-চুৱাবলৈ আগ বঢ়াই লৈ গ’ল। তেওঁ আমাক বহু কথা সুধিছিল আৰু প্ৰতি কথাতেই তেওঁ চকুপানী টুকিছিল। আমি বাবলৈ ধৰিলো আৰু অৱশেষত ট্ৰয় নগৰ আৰু চুৰ্গৰ ক্ষুদ্ৰ সংস্কৰণটি মই চিনি পালে। শুকান জাম এটাৰ নাম দিছিল জেম্বাছ। “জীৱান ভোৰণ”ৰ ওচৰত উপনীত হৈ মই প্ৰণাম নজনোৱাকৈ ব’ব নোৱাৰিলো।

এই নগৰখনে আগ বঢ়োৱা চেনেহৰ ভাগ মোৰ লগতে অস্তান্ত ট্ৰজান-সকলেও ল’লে। এলানি স্তম্ভৰ মাজৰ আহল-বহল ঠাইত বজাই তেওঁলোকক অভ্যৰ্থনা জনালে। কাৰেঙৰ চোতালত সোণৰ থালত সজাই-পৰাই বিবিধ উপাদেয় খাদ্য পৰিবেশন কৰা হ’ল। হাতত সুৰাৰ পাত্ৰ লৈ সকলোৱে দেৱতাসকলৰ উদ্দেশ্যে মদিৰাৰে তৰ্পণ কৰিলে।

ভালেমান দিন পাৰ হৈ গ’ল। অমুকুল বতাহে আমাৰ নৌ-বাহিনীক নিমন্ত্ৰণ জনালে। দক্ষিণ বায়ুৰ কল্যাণত আমাৰ পালবিলাক ফিটকিটীয়া হ’ল। হেলেনাছে ভৱিষ্যত-বাণী কৰিব পাৰিছিল। সেইকাৰণে মই তেওঁক সুধিলো, “ট্ৰয়ৰ সন্তান, দেৱতাসকলৰ মনোভাৱ তোমাৰ অজ্ঞাত নহয়। এপলোৰ ক্ষমতাৰ সত্যাসত্য তোমাৰ বোধগম্য ! তেওঁৰ ত্ৰিপদী আসন, ক্লেছৰ জলফাই গছ আদিৰ বিষয়ে তোমাৰ সম্যকজ্ঞান আছে। তুমি গ্ৰহ-নক্ষত্ৰৰ প্ৰভাৱ গণনা কৰিব পাৰা। চৰাই-চিৰিকতিৰ মাত তুমি বুজিব পাৰা আৰু সিহঁত কোনোবা দিশলৈ উৰি গ’লেও তুমি তাৰ প্ৰকৃত তথ্য বিচাৰ কৰিব পাৰা। এতিয়া মোৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া। মই ভাৱ-ভক্তিয়ে ভালেমান ব্ৰত পালন কৰিছো। তাৰ পৰা মোৰ মনত অলপ আশা হৈছে যে আমি যাত্ৰা কৰিব পাৰিম। প্ৰতিটো দৈৱ-বাণীয়ে মোক বহুতে দুষ্ট থকা ইটালী অভিমুখে জাহাজ মেলি দিবলৈ প্ৰবলভাৱে সকাৱাই দিছে। একমাত্ৰ চিলিনো নামৰ হাৰ্পিজনীয়েহে মই দৈৱবোৰত পৰি এট

ভয়ংকর ছুঁচটিনাৰ সন্মুখীন হ'ম বুলি কৈছিল। এনেকুৱা অমংগলীয়া কথা মুখৰ পৰাই ওলাব নোখোজে। আমি বোলে চুক্তিৰূপে কৰাল গ্ৰাসত পৰিম। তেন্তে কেনেকুৱা বিপদ-আপদৰ পৰা মই সততে আঁতৰি থাকিব লাগিব? আগন্তুক আগ্নি-পৰীক্ষাৰ মাজেদি কোনে মোক নিৰাপদে বাট দেখুৱাই নিব?"

এই কথা শুনি হেলেনাচে আনুষ্ঠানিকভাৱে পশু বলি দি পূজা-পাতল কৰিলে। এইদৰে তেওঁ দেৱতাসকলৰ অনুগ্ৰহ লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ল। ইয়াৰ পিছত তেওঁ পৱিত্ৰ শিৱ-বন্ধনী শিখিল কৰিলে আৰু দেৱতাৰ দ্বাৰা অনুপ্রাণিত হৈ অতিশয় আগ্ৰহেৰে মোক হাতত ধৰি এপলোৰ মন্দিৰৰ দুৱাৰ-মুখলৈ লৈ গ'ল। সাধনাৰ বলত প্ৰত্যক্ষ অভিজ্ঞতা লাভ কৰি তেওঁ এইদৰে ভৱিষ্যত-বাণী কৰিলে, “দেৱীপুত্ৰ, এই কথা স্পষ্ট আৰু সুনিশ্চিত যে তুমি দৈৱ-শক্তিৰ প্ৰভাৱত মহাসমুদ্ৰ অতিক্ৰম কৰি যাব লাগিব। দেৱতাসকলৰ অধিপতি গৰাকীয়েও তোমাৰ অঙ্গুষ্ঠ এইদৰেই নিৰ্দ্ধাৰণ কৰিছে। তেওঁৰ ইচ্ছামতেই ইটোৰ পিছত নিটোকৈ ঘটনা ঘটাব, এইদৰে তেওঁ ভৱিষ্যৎ ইতিহাসৰ গতিপথ নিৰ্ণয় কৰিব। ভৱিষ্যতৰ গৰ্ভত নিহিত হৈ থকা বহুতো সম্ভাৱ ভৱিষ্যত নাত্ৰ কেইটিমানহে মই তোমাৰ আগত বাক্য কৰিম, যাতে তুমি অজ্ঞান আৰু অকূল সমুদ্ৰৰ বুকুৱেদি নিৰাপদে পাৰি দি অৱশেষত ইটালীৰ উপকূলত আশ্ৰয় লাভ কৰিবলৈ সমৰ্থ হোৱা। বাকাবিলাকৰ বিষয়ে মাত্ৰ ইমানকে কওঁ যে তয়তো ভাগান্দ্ৰীয়ে হেলেনাচক তাৰ সন্ধান দিয়া নাই, নতুবা জনোৱে সেইবিলাক সত্য বেকত কৰিবলৈ তেওঁক নিষেধ কৰিছে। প্ৰথম কথা হ'ল তুমি অজ্ঞতাবশতঃ ধৰি লৈছা যে ইটালীলৈ বেছি বাট নাই আৰু তুমি সহজে তাৰ বন্দবলৈ জাহাজ লৈ যাব পাৰিবা। কিন্তু বন্ধ, তোমাৰ কাৰণে ইটালীলৈ এতিয়াও প্ৰচণ্ড বাট দাঙা। দুস্তৰ বাৰিধাৰা আৰু দুৰ্গম উপকূল পাব হৈ তোমাৰ ভ্ৰমণৰ শেষ পৰ্যায়তহে সেই ঠাইত উপস্থিত হ'ব পাৰিবা। নিৰাপদ স্থলভাগত পদাৰ্পণ কৰাৰ আগতে তুমি চিচিলিৰ নিকটবৰ্তী সলিলৰাশিৰ মাজেদি অতিশয় কষ্টেৰে আগুৱাব লাগিব আৰু ইটালীক আগুৰি থকা সাগৰৰ লবণাক্ত বন্ধত জাহাজ চলাই নিব লাগিব। তত্পৰে বসন্তলত থকা সৰোবৰ আৰু চাৰ্চিৰ আয়াসীপো তুমি অতিক্ৰম কৰি যাব লাগিব। এতিয়া মই তোমাক এটা সংকেত দিম, সদায় মনত ৰাখিবা। কোনোবা এটা উৎকণ্ঠিত মুহূৰ্তত তুমি দূৰ-দূৰণিৰ

নদী এখনৰ পাৰত, এজোপা ওক গছৰ তলত এজনী ঐক্যও
বগা গাহৰি মাটিত পৰি থকা দেখিবলৈ পাবা। গাহৰিজনীৰ লগত
থাকিব ত্ৰিশটা সজাভাত পোৱালি। আৰু সিহঁতে তাইৰ দৰেই শুকুলা।
সিহঁতে তাইৰ ওহাৰৰ ওচৰত জমুৰি দি থাকিব। সেই ঠাইখনকেই তোমাৰ
নগৰৰ কাষে মিৰাচিত কৰিবা। অশেষ দুৰ্দশাৰ পিছত সেয়ে হ'ব তোমাৰ
স্থানিস্থত আশ্ৰয়। দুৰ্ভিক্ষৰ কাৰণে চিন্তিত নহবা। ভংগাৰ বলত তোমালোকে
পৰিত্ৰাণ পাবা। কাকূতি-মিনতি কৰিলে এপলোৱেও তোমালোকক সহায়
কৰিব। বিহু তোমালোকে ইয়াৰ নিকটবৰ্তী ইটালীৰ উপকূলস্থ ভূমি বৰ্জন
কৰবা। সেই ঠাই আমাৰ ইয়াৰ পৰা বেছি আঁতৰত নহয়। আমাৰ সাগৰখনৰ
জোৱাৰে সেই ঠাই ডুব যায়। তাৰ প্ৰতিখন প্ৰাচীৰ বেষ্টিত নগৰতে
গ্ৰীকবিলাকে বাস কৰিছে আৰু তেওঁলোক তোমালোকৰ শত্ৰু। তাৰে এখন
নগৰ ল'ফ্ৰিয়ানবিলাকৰ দ্বাৰা প্ৰতিষ্ঠিত। আন এখন নগৰত আছে ক্ৰীটৰ
আইডমিনিউছ। তেওঁৰ সৈন্যবিলাকে ছেলেটিন'য় সমভূমি অধিকাৰ কৰি
আছে। আন এঠাইত মেলিবিয়াৰ সামন্ত ফিলক্ৰোটিছে পোটলিয়া নামে
প্ৰাসাদ এখন নগৰ নিৰ্মাণ কৰিছে। চাৰিওফালে থকা গছৰ মাজতে নগৰখন
আবদ্ধ। কিন্তু যেতিয়া ভূমি এই সকলোবিলাক পাৰ হৈ যাবা আৰু তোমাৰ
নে-বাৰ্হী সাগৰৰ সিপাৰে নিৰাপদভাৱে বিচৰণ কৰিব পাৰিব, তেতিয়া
ভূমি পাৰক বেদী সাজি এতিয়া আগ কৰি খোৱা পূজাবিলাক পাতি
পেলাবা। পূজা কৰোঁতে ভূমি বন্ধৰস্থ পৰিধান কৰিবা। তোমাৰ শিৰো
আবৃত্ত কৰি লবা। নহ'লে পূজাত বহি পৱিত্ৰ অগ্নিত হোম কৰি থাকোঁতে,
হয়তো কোনোবা অনাজত লোকৰ উপস্থিতিত দৈৱ-বাণী অস্পষ্ট হৈ যাব
পাবে। ভূমি আৰু তোমাৰ সংগীসকলে পূজা কৰোঁতেও চিৰদিন এই
নিয়ম মানি চলিবা আৰু তোমাৰ বংশধৰসকলৰ মন যদি নিষ্কলুষ হয়
হেঁতু তেওঁলোকেও এই পদ্ধতিৰ প্ৰতি বিশ্বাস ৰাখিব লাগিব।

“এতিয়া আৰু শুনা, ভূমি যেতিয়া তাৰ পৰা যাত্ৰা কৰিবা, অনুকূল
বতাহে তোমাক চিচিলিৰ উপকূলৰ কাষলৈ লৈ যাব। সংকীৰ্ণ পেলৰাছৰ
সকলো প্ৰতিবন্ধক মুক্ত হৈ যাব আৰু এটা সুগম পথৰ সন্ধান পাবা।
সেই সময়ত ভূমি জাহাজৰ সোঁফালে থকা সাগৰ আৰু সৈকত পৰিহাৰ
কৰি বাওঁফালেদি যাত্ৰা কৰিবা। এই দীঘলীয়া জলপথেৰে ভূমি বহুতো

ঘুৰি-পকি ঘাব লাগিব। কথিত আছে যে সৌকালে এসময়ত অখণ্ড ভূ-ভাগ বিৰাজ কৰিছিল। কিন্তু সূদূৰ অতীততে সংঘটিত হোৱা প্ৰচণ্ড আলোড়নৰ ফলত বসুধা বিদীৰ্ণ হ'ল আৰু এই অঞ্চলটোৰ মাজত এটা বাৱধানৰ সৃষ্টি হ'ল। মহাকাশৰ গৰ্ভত এনেকুৱা এটা বিৰাট পৰিবৰ্তনো লুপ্ত হৈ পৰে। সেই ভূমিকম্পৰ পিছতেই সেই সংকীৰ্ণ পথেৰে সমুদ্ৰৰ বিক্ষুব্ধ জলধাৰা প্ৰবল বেগেৰে প্ৰবাহিত হৈ চিচিলিৰ উপকূল ভাগক ইটালীৰ নগৰবিলাকৰ পৰা বিচ্ছিন্ন কৰি পেলালে। এইদৰেই দুখন দেশৰ দুটা উপকূলৰ উদ্ভৱ হ'ল। ইয়াতে সৌকালে অৱস্থিত ছীলা আৰু বাওঁকালে বিৰাজ কৰা কেৰিবিডিছে তোমাৰ পথ কষ্ট কৰি ৰাখিছে। চিৰকাল অশান্ত হৈ থকা কেৰিবিডিছে দিনে তিনিবাৰকৈ প্ৰকাণ্ড ঢৌবিলাকো সমুদ্ৰৰ অতলম্পৰ্শী গৰ্ভলৈ শোষণ কৰি নিয়ে আৰু পিছত ওপৰলৈ ইমান তীব্ৰ বেগেৰে উদগীৰণ কৰে যে নিষ্কিপ্ত জলধাৰাই আকাশৰ নক্ষত্ৰবিলাককো আঘাত কৰিব খোজে। ছীলাই অৱশ্যে এটা গহ্বৰত গোপনে লুকাই লোকচক্ষুৰ অন্তৰালত থাকে। কিন্তু তাই মুখ মেলি জাহাজবিলাকো পাহাৰৰ ওপৰলৈ উঠি লৈ যাব পাৰে। নাভিপৰ্যন্ত তাৰ ওপৰছোৱাৰ আকৃতি মানুহৰ নিচিনা, এজনী যুৱতীৰ দৰেই তাইৰ সূদৃশ্য বক্ষদেশ। কিন্তু তাইৰ তলফাল এটা দৈত্যাকায় তিমিৰ দৰে, তাত আছে বাঘৰ নিচিনা পেটৰ পৰা ওলমি থকা নেজ, যি নেজ এবিধ সামুদ্ৰিক মাছৰ শৰীৰতহে দেখা যায়। গতিকে লৰালৰি নকৰি দূৰ বাটেদি লাহে-ধীৰে যোৱাহে জ্ঞানীৰ কাম হ'ব। বীভৎস ছীলাৰ লগত ভেটা-ভেটি হোৱাতকৈ চিচিলিৰ পেকিনাছ অন্তৰীপৰ কালে ঘুৰি-পকি যোৱাহে ভাল। তাই বাস কৰা গভীৰ আৰু বিশাল গহ্বৰ আৰু তাত থকা পাহাৰবিলাক মুখৰিত কৰি থকা নীল বৰণীয়া চিকাৰী কুকুৰৰ ভুক-ভুকনি, এইবিলাক বৰ্জন কৰাই বিধেয়। আৰু আছে। হেলেনাছৰ দিব্যদৃষ্টি আৰু তেওঁৰ ভৱিষ্যত-বাণীৰ বিশ্বাসযোগ্যতা যিমান সুনিশ্চিত, এপলোৰ অনুপ্ৰেৰণাত তেওঁ সত্যৰ সন্ধান পোৱাটো বিমৰ্ষন সন্দেহাতীত, সেই প্ৰেৰণাৰ ফলত, হে দেৱীপুত্ৰ, মই তোমাৰ আগত ব্যস্ত কৰিব খোজো, তোমাৰ সমুখত আছে এটি পৰম কৰ্তব্য। এই কৰ্তব্য অৱশ্যে পালনীয় আৰু আন সকলোবিলাক দায়িত্বতকৈ অধিক গুৰুতৰ। মই তোমাক নেবানেপেৰাভাৱে এই সতৰ্ক-বাণী

শুনালেই থাকিম, শুনালেই থাকিম। তুমি শক্তিকপিনী জুনোক পূজা কৰিব লাগিব। আন সকলো বাদ দি হ'লেও তেওঁক মিনতি কৰিব লাগিব। কায়-মনোবাক্যে তুমি তেওঁক ভজন কৰিব লাগিব। কাণ্ডবভায়ে কাকূতি কৰি তুমি এই হৰিমাষিতা দেৱীগৰাকীৰ কৰুণা লাভ কৰিব পাৰিবা। মাত্ৰ এই উপায়েৰেহে তুমি চিটিলিৰ পৰা বিজয় গৰ্বেৰে ইটালীৰ সীমান্তত উপনীত হ'ব পাৰিবা। ইটালীত উপস্থিত হোৱাৰ পিছতেই তুমি যাত্ৰা কৰিব লাগিব কুমি নগৰলৈ। তাতে আছে এভাৰ্নাছৰ যুদ্ধ ঘনিবে অল্পবণিত অৰণ্যৰ মাজত কিছুমান ভৌতিক সৰোবৰ। তাতে তুমি এগৰাকী ঔগ্ৰ, কুমাৰী ভৱিষ্যদবাদিনীৰ লগত সাক্ষাৎ কৰিব লাগিব। তেওঁ পৰ্বতীয়া গভীৰ গুহা এটাত থাকে। তাৰ পৰাই তেওঁ অনাগত অদৃষ্টৰ বহুস্থ আগতীয়াইকৈ উল্কাটন কৰিব পাৰে। তেওঁ কথাবিলাক গছৰ পাতত লিখি থয়। তাৰ পিছত তেওঁ সেই ভৱিষ্যত-বাণীবিলাক নিয়াৰিকৈ সজায় থয় আৰু সেইবিলাক তেওঁৰ গুহাত চিৰদিন গোপন হৈয়ে স্থিৰভাবে থাকে। কিন্তু কেনেবাকৈ ছুৱাৰৰ খুটাটো অকণমান লৰিলেই নাইবা অলপ বতাহ লাগিলেই পাতল পাতবিলাক উৰি গৈ গুহাটোৰ শিলৰ ফাকবিলাকত সোমাই যায়। তেওঁ কোনো দিনেই সেইবিলাকক ধৰি বখাৰ কথা চিন্তা নকৰে। সেই কথাবিলাক পুনৰ লিপিবদ্ধ কৰিবলৈয়ো তেওঁ ইচ্ছা নকৰে। সেইকাৰণে যিসকল লোক তেওঁৰ লগত পৰামৰ্শ কৰিবলৈ যায়, তেওঁলোকে কোনো উত্তৰ নোপোৱাকৈয়ে উভতিব লগা হয়। ছিবিলাৰ দৈৱবাণীৰ প্ৰতি তেওঁলোকৰ মনোভাৱ বিৰূপ হৈ পৰে। এতিয়া শুন, তোমাৰ সময় যাতে অৱান্ত নষ্ট নহয় তাৰ বাবে মই তোমাক সতৰ্ক কৰি কৈছো যে তুমি এই দূৰদৰ্শিনীৰ লগত সাক্ষাৎ কৰিবই লাগিব। তোমাৰ লগবীয়া-বিলাকে তোমাক তিৰস্কাৰ কৰিব পাৰে, তোমাৰ পৰিকল্পনা মতে হয়তো সমুদ্ৰ-যাত্ৰাৰ ঋণ উপস্থিত হ'ব পাৰে আৰু অল্পকাল বতাহে জাহাজৰ পালবিলাক ওফোন্দাই দিব পাৰে। কিন্তু তথাপি তুমি তেওঁৰ ওচৰলৈ যাবই লাগিব। তেওঁক কাকূতি-মিনতি কৰি যেনে তেনে তেওঁৰ মুখৰ পৰা মাত উলিয়াব লাগিব। তেওঁ নিজেই নীৰৱতা ভংগ কৰি তোমাৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিব লাগিব। ইটালীৰ জাতি-উপজাতিৰ কথা তেওঁ তোমাৰ

আগত প্রকাশ কৰিব। তুমি সমুখীন হ'ব লগা বৃদ্ধবিলাকৰ বিষয়েও তেওঁ তোমাক ক'ব। আগন্তুক বিপদ-বিঘিনিৰ পৰা কেনেকৈ তুমি পৰিত্ৰাণ পাবা নাইবা সেইবিলাক কেনেকৈ সহ্য কৰি থাকিব পাৰিবা তাৰো সৰ্বশেষ তেওঁ তোমাৰ আগত বৰ্ণনা কৰিব। তেওঁক প্ৰসন্ন কৰিব পাবিলে তেওঁ তোমাক নিৰ্বিন্দে যাত্ৰা কৰাৰ উপায় দিব।

“তোমাৰ অভিকচিমতে এইবিলাক নিৰ্দেশকে ব্যক্ত কৰিবলৈ মই অক্ষম হৈ পাইছো। তেখেত এতিয়া যাত্ৰা কৰা। অসাধ্য সাধন কৰি ষ্ট্ৰয়ৰ গৌৰৱ আৰু মহিমা ভ্ৰূণত বিস্তাৰ কৰা।”

এইদৰে অনাগত দিনৰ আগ-জাননী দি সোমা দৰ্শন দৈবজ্ঞজনে সোণৰ আৰু হাতী দাঁতৰ অজস্ৰ উপঢৌকন আমাৰ জাহাজলৈ লৈ যাবলৈ আদেশ দিলে। তেওঁৰ ইচ্ছামতেই জাহাজৰ খোলত প্ৰচুৰ ৰূপ, ডডনাড নিৰ্মাণ কৰা বিয়াগোম কেবাহী, তিনিডাল ফিটাৰে সোণৰ কাককাৰ্ধ কৰা লৌহ কবচযুক্ত বৰ্ম আৰু চূড়াত দীঘল নোম লগোৱা এটি চমংকাৰ শিৰ-জ্ঞাণ বোজাই দিয়া হ'ল। পিছৰ দুপদ বস্ত্ৰ আছিল পাইৰাছৰ। মোৰ পিতাৰ কাৰণে বিশেষভাৱে কিছু উপহাৰ আগবঢ়ালে। হেলেনাছে আমাক কিছুমান ঘোঁৰাও দিলে, তত্পৰি কেইজনমান নিৰ্দেশককো আমাৰ লগত পঠিয়ালে। আমাৰ সৈন্ত দলটোক নতুনকৈ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰেৰে সজ্জিত কৰিলে আৰু তেওঁৰ আজ্ঞামতে কেইজনমান নাবিক অহাও আমাৰ নৌ-বাহিনীটো সম্পূৰ্ণ হ'ল।

হেলেনাছে এইবিলাক কাজ-কৰ্ম কৰি থাকোতে একাইচিছে পাল তৰিবলৈ আদেশ দিলে। অল্পকাল বতাহৰ লগে লগে যাত্ৰা কৰাত যাতে আমাৰ পলম নহয় তাৰ বাবে তেওঁ নিশ্চিত হ'বলৈ বিচাৰিছিল। আৰু এনে সময়তে এপলোৰ মুখপাত্ৰ হেলেনাছে একাইচিছৰ প্ৰতি গভীৰ প্ৰজ্ঞা প্ৰদৰ্শন কৰি ক'লে, “একাইচিছ, স্বয়ং মহিমাষিতা ভেনাছৰ লগত পৰিণয় সূত্ৰত আবদ্ধ হ'বলৈ আপুনি যোগ্য বুলি বিবেচিত হৈছিল। দেৱতাসকলেও আপোনাক পাহৰা নাই। তেওঁলোকে আপোনাক বিশ্বস্ত ষ্ট্ৰয়ত ধুবাবকৈ বন্ধা কৰিছে। চাওক, আপোনাৰ সমুখত সোৱা ইটালী ৰাজ্য। শীঘ্ৰে যাত্ৰা কৰি সেই ৰাজ্য অধিকাৰ কৰি লওক। কিন্তু প্ৰথমে আপোনালোকে সেই ৰাজ্যৰ

আমাৰ কালে থকা উপকূল বেখাৰ ওচৰেদিয়েই গৈ থাকিব লাগিব। কাৰণ এপলোৱে সাগৰৰ সিপাৰে ইটালীৰ স্তূৰত থকা অংশটোহে আপোনা-লোকৰ কাৰণে মুক্ত কৰি দিছে। আপোনাৰ পুত্ৰৰ আত্মগত্যাৰ ওপৰত ভৰসা কৰি গৈ থাকক কিন্তু কথা কৈ থকা মোৰ উচিত হোৱা নাই। বতাহ বলিছে। কথা কৈ মই আপোনালোকক বখাই নথওঁ।”

বিদায়-স্বৰ্গত বিষয় মনেৰে এণ্ড্ৰমেকীও ওলাই আহিছিল। তেওঁৰো উদাৰ মনৰ পৰিচয় দিছিল। মুক্তহস্তে দান কৰাত তেওঁৰো পিছ পৰি থকা নাছিল। তেওঁৰ এক্সেনিয়াছৰ কাৰণে সোণৰ বাণীৰে বোৱা আৰু কাৰছিপি কৰা এখনি চিত্ৰ-বিচিত্ৰ বস্ত্ৰ আনিছিল। তেওঁৰ পাত কাপোৰ-খন মেৰিয়াই দি তেওঁ মাত লগালে, “এক্সেনিয়াছ, মোৰ পোনাকণ, এই বস্ত্ৰকেইটা লৈ যাবাদেই। এয়া নয়ে বোৱা কাপোৰ। ছেক্টৰৰ পত্নী এণ্ড্ৰমেকীয়ে যে তোমাক ভাল পায়, তাকে এই বস্ত্ৰ কেইপদে তোমাক চিৰদিন সোঁৱৰাই থাকিব। লোৱা, এয়ুছই মোৰ শেষ দান। তোমাৰ আত্মীয়্যৰ শেষ উপহাৰ। মোৰ সোণাই এণ্ড্ৰিয়ানস্ৰৰ লগত তোমাৰ চেহেৰাৰ ইমান যে মিল। সেয়াই মোৰ শেষ সম্বল। চকু, হাত-মুখ, চলন-সুৰণ সকলোতে সি তোমাৰ নিচিনা আছিল। জীয়াই থকা হ’লে সিয়ো তোমাৰ সমানটিয়েই হ’ল হয়।”

তেওঁলোকৰ পৰা বিদায় লোৱাৰ সময়ত মোৰ চকুৰ পানীয়ে বাধা মনা নাছিল। মই ক’লো, “সুখেৰে জীয়াই থাকাইক, তোমালোকৰ সৌভাগ্য আৰু সমৃদ্ধি কামনা কৰিছোঁ। তোমালোকৰ দুঃসাহসী সংগ্ৰামৰ সামৰণি পৰিছে। আমাৰ ভাগ্য-পৰীক্ষাৰ এইয়া আৰম্ভণীহে। তোমা-লোকে অৱশেষত আশ্ৰয় লাভ কৰিছা। তোমালোকে আৰু ইটালীত ৰাজ্য বিচাৰি অকূল সমুদ্ৰত পাৰি দিবৰ প্ৰয়োজন নাই। সেইবিলাকৰ সন্ধানত তোমালোকে হাৰাখুৰি খাব নালাগে। জেন্দ্ৰাছ নদী আৰু ট্ৰয় নগৰীৰ অম্লকৃতি দৰ্শন কৰি তোমালোকে এটা সোণালী ভৱিষ্যত আশা কৰিব পাৰা। আশা কৰিছোঁ, ঐক্যবিলাকৰ পৰাও যেন তোমালোকে বিপন্ন নোহোৱা। আৰু যদিহে মই কেতিয়াবা টাইবাৰ নদীৰ মোহনাত উপনীত হ’ব পাৰোঁ, তাৰ কাষতে থকা সমতল ভূমিত পদাৰ্পণ কৰিব

পাবো, আৰু আমাৰ জাতিৰ প্ৰতি প্ৰতিশ্ৰুত সেই প্ৰাচীৰাত্মক নগৰবিলাক যদি কোনোবা এদিন দেখা পাম, তেন্তে আমি এদিন ইটালীত পাৰম্পৰিক সহানুভূতিৰে, স্বজাতীয় নগৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰিব পাৰিম। এই নগৰসমূহৰ ঘনিষ্ঠ সম্পৰ্ক থাকিব এপিৰাহৰ লগত। পশ্চিমৰ সেই বাজ্যখনেও ট্ৰয়ৰ প্ৰতিষ্ঠাতা ডাৰ্ডানাছক গৌৰৱৰ আসনত বহুৱাব আৰু আমি একেলগে এক নতুন ইতিহাস ৰচনা কৰিম। আমাৰ ৰাজ্য দুখনো হ'ব ট্ৰয়ৰ প্ৰতীক। আমাৰ উদ্ভৱ পুৰুষ এই আদৰ্শৰ উদ্ভৱাধিকাৰী হওক।”

চিৰানীয়ান অন্তৰীপৰ কাষেদি আমি সাগৰত পাৰি দিলো। ইয়াৰ পৰা ইটালীলৈ চমু বাট। এই অন্তৰীপৰ ওচৰ চাপোতে বেলি মাৰ গ'ল আৰু পৰ্বতবিলাক আন্ধাৰে আবৰি ধৰিলে। আমি পাৰত নামিলো আৰু বাছনিৰ দ্বাৰা পহৰাৰ ব্যৱস্থা কৰি সাগৰৰ পাৰৰ কোমল ভূমি-শষাত কৃতজ্ঞ অন্তৰেৰে শয়ন কৰিলো। শুকান বালিত আমি ইতস্ততঃ দীঘল দি পৰি থাকি ক্লান্তি দূৰ কৰিলো। নিজাদেৱীয়ে আমাৰ অৱশ শৰীৰ সতেজ কৰিলে। কিন্তু সময় ক্ৰান্তগতিৰে পাৰ হৈ গৈছিল যদিও তেতিয়া মাজ ৰাতিও হোৱা নাছিল। এনেতে সদা-সতৰ্ক পলিনিউবাছে শেঙেলি এৰি একাণপতীয়াকৈ বতাহৰ শব্দ শুনিবলৈ ধৰিলে। কোন ফালৰ পৰা নো বতাহ বলিছে তাৰ প্ৰতি তেওঁৰ লক্ষ্য নাছিল। নিস্তৰ্দ্ধ নভোমণ্ডলত সমাৰোহৰে তিৰবিবাই থকা প্ৰতিটো নক্ষত্ৰপুঞ্জ তেওঁ পৰ্যবেক্ষণ কৰিলে। বৰষুণৰ আগলি-বতৰা দিয়া স্বাতী, ৰোহিণী আদি নক্ষত্ৰ, যুগল সপ্তৰ্ষি মণ্ডললৈ তেওঁ দৃষ্টিপাত কৰিলে আৰু তাৰ পিছত তেওঁৰ চকুত পৰিল সোণালী তৰোৱাল ধাৰণ কৰা কালপুৰুষ। প্ৰকৃতিৰ শাস্ত্ৰৰূপ আৰু মেঘ-শূন্য আকাশ ভালকৈ লক্ষ্য কৰি তেওঁ জাহাজৰ পিছফালে থিয় হৈ ৰিং মাৰিলে। আমি শোৱাব পৰা উঠি আহিলো। বুকুত বল বাছি আমি জাহাজৰ পাল তৰি দিলো। উবা দেৱীৰ হেঙুলীয়া আঁভাত বেতিয়া তৰাবিলাক অদৃশ্য হৈ গ'ল, তেতিয়া আমি সন্মুখত থকা জলধাৰাৰ সিপাৰে নিম্ন উপকূল বেখাৰ সন্মান্ধবালভাৱে থকা এশাবী পাহাৰ দেখিবলৈ পালো। একেটিছেই পোন প্ৰথমে ‘ইটালী’ বুলি চিঞৰি উঠিল। মোৰ সংগী-সকলেও সহৰ্ষে অভিবাদন জনাই ‘ইটালী’ বুলি ধ্বনি কৰিলে। মোৰ পিতা একাইটিছ জাহাজৰ পিছফালে আছিল। তেওঁ এটা বৃহৎ জুলাৰ

আনি সুবাবে পূৰ্ণ কৰিলে আৰু এইদৰে দেৱতাসকলক আহ্বান কৰিলে, “ভূ-ভাগৰ আৰু সমুদ্ৰৰ দেৱতাসকল, ধুমুহা বতাহৰ অধিপতি অমৰসকল, অক্ষকুল বায়ুৰে আমাৰ যাত্ৰাপথ সুগম কৰা, তোমালোকৰ নিৰ্দ্দেশে যেন আমাক সহায় কৰে।”

তেওঁৰ প্ৰাৰ্থনাৰ উত্তৰত এতিয়া আগতকৈ অধিক বেগেৰে বতাহ বজিবলৈ ধৰিলে। নিচেই ওচৰতে আমাৰ সমুখত জাহাজ বন্ধা ঘাট এটাও ওলাই পৰিল। ওখ ঠাইত থকা মিনাৰ্ভাৰ মন্দিৰ এটাও আমাৰ দৃষ্টি-গোচৰ হ’ল। মোৰ সংগীসকলে পাল খুলি জাহাজবিলাক পাৰৰ ফালে পোনাই দিলে। পূব ফালৰপৰা অহা ঢৌৰ আঘাতত ঘাটটো দেখিবলৈ ভিৰাই ধোৱা ধনু এখনৰ নিচিনা হৈছিল। সাগৰৰ ফালে আগ বাঢ়ি অহা প্ৰকাণ্ড শিল এটাই ঘাটটো আঁৰ কৰি ধৰিছিল। লুপীয়া পানীৰ বৰ্ষণত শিলটো কেনেদৰে উপচি পৰিছিল। ছুৰ্গম পাহাৰটোৰ ছখন দেৱাল তললৈ ওলমি থকা ছখন হাতৰ দৰে ওপৰৰ পৰা লম্বভাৱে নামি আহিছিল। উপকূলৰ পৰা কিছু আঁতৰত থকা মন্দিৰটোৰ কাষতে আমি অনাগত ঘটনাসূচক এটা প্ৰতীক পোন প্ৰথমবাৰৰ কাণে দেখা পালো। চাৰিটা চিকমিকাই থকা বৰফ যেন শুকুলা ঘোঁৰা জাকৰ পৰা আঁতৰি আহি ঘাঁহনিত চৰি আছিল। মোৰ পিতা একাইটিছে এই দৃশ্য দেখি বিস্মিত হৈ উঠে:মুখে ক’লে, “হে অপৰিচিত দেশ, তুমি আমাৰ কাৰণে যুদ্ধৰ বাতৰি বহন কৰিছা। ঘোঁৰাত উঠি মানুহে যুদ্ধ কৰে। এই কলকেইটাই আমাক যুদ্ধৰে ভাবুকি দিছে। তথাপি এই চাৰিঠেঙীয়া প্ৰাণীবিলাককো সময়ে সময়ে বন লগাই একেলগে ঘূঁৰলিত জুটি দিয়া হয়; লেকাম লগালে সিহঁতে সজ্জা কৰি থাকে।” ইয়াৰ পাছত তেওঁ পুনৰ মাত লগালে, “ভেনেই’লে শাস্তিৰ আশাও নথকা নহয়।” আমি বণ-নিপুণা, শক্তিকপিনী, দেৱী মিনাৰ্ভাক প্ৰাৰ্থনা কৰিলো। আনন্দত উদ্ভাৱল হৈ থকা আমাৰ বাহিনীটোৱে প্ৰথমে তেওঁৰ মন্দিৰটোৰ দৰ্শন পাইছিল। আমি বেদীৰ কাষত থিয় হ’লো আৰু জিজ্ঞাসাৰ কাণেৰেৰে মূৰ ঢাকি ল’লো। হেলেনাছে যি নিৰ্দেশ অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ বুলি আমাক সূঁহকিবলৈ কৈছিল, সেই নিৰ্দেশমতেই এতিয়া আমি আৰ্গাইড্ ক্লাকৰ দেৱী জনোক উদ্দেশ্য কৰি বিধিমন্তে হোৱায়িত আহুতি দিলো। আমি বৈ থকা নাছিলো। স্বাভাৱভাৱে পূজা-সেৱা কৰি আমি

অতি কম সময়ৰ ভিতৰতে জাহাজৰ পাল তৰি দিলো। বতাহ বলি আছিল আৰু আমি সেই অঞ্চলটোৰ পৰা যাত্ৰা কৰিলো। গ্ৰীক জাতিৰ মানুহে বাস কৰা কোনো ঠায়েই আমাৰ কাৰণে বিশ্বাসযোগ্য নাছিল। ইয়াৰ পিছত উপ-সাগৰৰ তীব্ৰত থকা টেৰেণ্টাম আমাৰ দৃষ্টি-গোচৰ হ'ল। প্ৰচলিত কিম্বদন্তী যদি সত্য হয়, হাৰকিউলিছে এই নগৰত পদাৰ্পণ কৰিছিল। এই নগৰৰ বিপৰীত ফালে পাহাৰ শিখৰত জুনোৰ এটা মন্দিৰ আছে। হয়, তাত আছে কলনীয়া দুৰ্গ, আৰু আছে চাইলেছিয়াম, য'ত খুন্দা খাই প্ৰায়ে জাহাজবিলাক ধ্বংসপ্ৰাপ্ত হয়। এতিয়া বহু আঁতৰৰ পৰা আমি চিচিলিৰ এটনা পৰ্বত দেখিবলৈ পালো। দিগন্ত বিস্তৃত সমুদ্ৰৰ সিপাৰে ই দৃষ্টমান হৈ পৰিছিল। দূৰত সাগৰৰ প্ৰকাণ্ড চোৱে পাহাৰৰ খুন্দা মাৰি সৃষ্টি কৰা শব্দ শুনিবলৈ পাইছিলো। খন্তেকৰ পিছে পিছে হৈ থকা এই ধ্বনিয়ে উপকূল মুখৰিত কৰিছিল। সাগৰত পানীগছা ওলাইছিল আৰু ওকোন্দি অহা চাকনৈয়াই বালিবিলাক উটুৱাই নিছিল। মোৰ পিতা একাইচিছে চিঞৰি চিঞৰি ক'লে, “এয়াই নিশ্চয় ভয়াবহ কেৰিবিদিছ। সৌ ভয়ংকৰ আৰু দুৰ্গম পাহাৰবিলাকৰ বিষয়ে হেলেনাছে আমাক সতৰ্ক কৰি দিছিল। তোমালোকে অশু কাম-কাজ এৰি একাণ-পতীয়াতকৈ ব'ঠা মৰাত লাগি ঘোৱাইক। সকলোটি একেলগ হোৱা।”

ভেওঁৰ আদেশ সকলোৰে পালন কৰিলে। পলিনিউৰাছেই প্ৰথমে জাহাজৰ গুৰুগুৰাই থকা আগফালটো বাওঁফালে ঘূৰাই সাগৰৰ মাজলৈ চলাই দিলে। তাৰ পিছত আমাৰ নাবিকসকলে পাল আৰু ব'ঠাৰ সহায়ত ভেওঁক অঙ্গুসৰণ কৰিলে। উত্তাল তৰঙ্গই আমাৰ জাহাজবিলাক ওপৰলৈ ঠেলি দিছিল। কিন্তু পুনৰ চোৰিলাক আঁতৰি গ'ল আৰু আমি হঠাতে তললৈ সোমাই বসন্তলৰ ফালে গতি কৰিলো। তিনিবাৰ সমুদ্ৰৰ গৰ্জন আমাৰ পিছফালে থকা শিলাময় পাহাৰত প্ৰতিধ্বনিত হ'ল। সাগৰৰ ফালে আগ বাঢ়ি অহা শিলৰ মাজত আমি এতিতি জুকলি-জুপুৰি হৈ কোনোমতে তিষ্ঠি আছিলো। তিনিবাৰ আমি সাগৰৰ পৰা ছিটিকি অহা কেনৰ মাজেদি ওপৰলৈ চাইছিলো আৰু জলধৰণী সৃষ্টি কৰা আবৰণৰ মাজেদি আকাশখন দেখা পাইছিলো। কিন্তু ইতিমধ্যে বতাহ নাইকিয়া হ'ল আৰু বেজিৰ পোহৰেও আমাক বৰ্জন কৰিলে। আমি ক্লান্ত হৈ পৰিছিলো আৰু দিক্ নিৰ্ণয়

কবিত নোৱাৰি লাহে লাহে চাইক্লৰ অধাৰিত উপকূলৰ ফালে ভাহি গৈছিলো।

সেই উপকূলত জাহাজ লগাবৰ বাবে আহল-বহল বন্দৰ আছে। সমুদ্ৰ শান্ত, কাৰণ সেই ঠাই বতাহে ঢুকি নাপায়। কিন্তু নিকটবৰ্তী এটোনা আণ্ডেয়গিৰিয়ে গৰ্জন কৰি থাকে আৰু তাৰ পৰা নিৰ্গত হোৱা বিপদজনক পদাৰ্থবিলাক আহি ওচৰতে পৰেহি। কেতিয়াবা তাৰ পৰা ওলোৱা কলীয়া ডাৱৰে আকাশ আবৰি ধৰে আৰু ধুমুহাৰ বেগেৰে বাঢ়িব হোৱা এলাকু বৰীয়া ধোৱাৰ লগত গলিত ধাতবীয় পদাৰ্থও মিহলি হৈ থাকে। ভূতপৰি জ্বালামুখীৰ পৰা উদসীৰণ হোৱা অগ্নিশিখাই নভোমণ্ডল স্পৰ্শ কৰা যেন লাগে। কেতিয়াবা এই পৰ্বতটোৱে ভিতৰত থকা শিল ভাঙি-ছিঙি সজোৰে ওপৰলৈ মাৰি পঠিয়ায়। ইয়াৰ উদ্ভূত অভ্যন্তৰত গলিত প্ৰস্তৰ খণ্ড ঘনীভূত হৈ প্ৰবল গতিত বাঢ়িব হৈ আহোঁতে প্ৰতিবাৰ বিৰাট শব্দৰ সৃষ্টি হয়। এটা কাছিনী প্ৰচলিত হৈ আছে যে মহাকায় এলিলেডাছ বজ্জাহত হৈ এটোনা পৰ্বতৰ তলতে পৰি আছে আৰু এই প্ৰকাণ্ড জ্বালামুখীয়ে তেওঁক হেঁচা মাৰি ধৰি জ্বলন্ত অগ্নিকুণ্ডৰ পৰা ধূমবৰ্ষণ কৰে। যেতিয়াই এলিলেডাছে ভাগৰত এঙামুৰি দিয়ে, তেতিয়াই সমগ্ৰ চিচিলিত ভয়ঙ্কৰ গুম্‌গুমনিৰে ভূমিকম্প হয় আৰু আকাশ ধূমাবৃত হয়। গোটেই নিশা আমি হাবিত লুকাই থাকিলো আৰু আমাৰ কিছুমান অন্ধুত অভিজ্ঞতা হ'ল। অনবৰতে ভীষণ শব্দ হৈ আছিল যদিও আমি একো উদ্‌গিহ পোৱা নাছিলো। তাৰকাছীন অস্তবীৰুত লেশমাত্ৰও জ্যোতি নাছিল। ঘন কুঁহলিৰে আবৰি থোৱা নিশীথ অন্ধকাৰত নিশাকৰ নিমগ্ন হৈ আছিল। পূব দিশ প্ৰথমে পোহৰাই বাতি পুৱাল। বেলি ওলোৱাৰ লগে লগে আকাশৰ সেৱকা হাঁবোৰ আঁতৰি গ'ল। এনেতে হঠাৎ হাবিৰ মাজৰ পৰা কদাকাৰ, অচিনাকি মাৰুছ এটা ওলাই আহিল। ভপৰা চুলিৰে ঢাক খাই থকা মাৰুছটোৰ অন্ধহা অতি দৃঢ় লগা আছিল। অনাহাৰত তাৰ শৰীৰ শুকাই গৈছিল। আমাক সাগৰৰ পাৰত দেখা নাপাই সি কুপা ভিক্ষা কৰাৰ ভঙ্গিত হাত মেলি দিছিল। আমি কোঁড়ুলেৰে তাৰফালে দৃষ্টিপাত কৰিলো। তাৰ সৰ্বশৰীৰ সংসাৰৰ ধূলি-মাকতিৰে পোত খাই আছিল। মুখখন ডাঙিয়ে-মোঁকে ভোণোকাৰ হৈ পৰিছিল আৰু কাপোৰত অসংখ্য কাঁইট লাগি আছিল।

কিন্তু তাক দেখিলেই সি খ্রীষ্টদেশৰ মানুহ বুলি স্পষ্টভাৱে ধৰিব পৰা গৈছিল। পিতাকৰ ঢাল, বাক আদি লৈ সি যে ট্ৰয় আক্ৰমণত যোগ দিছিল সেইটো আছিল সুনিশ্চিত। সমুখত ট্ৰজান সাজ-পাৰ আৰু অন্তঃশয় দেখি সি ভয়ত বস্ত্ৰক খমকি ব'ল। কিন্তু প্ৰায় লগে লগেই আমাৰ ফালে ঢপলিয়াই আহিল আৰু ছলছলীয়া চকুৰে আমাক এই বুলি কাকুতি-মিনতি কৰিবলৈ ধৰিলে, “ট্ৰজানসকল, আকাশৰ তৰা, স্বৰ্গৰ দেৱতা, আমি উশাহ নিশাহ লোৱা অমৃত যেন বতাহ, এই সকলো বিলাকৰে শপত দি কৈছো, তোমালোকে মোক ব'লৈকে ইচ্ছা তালৈকে ইয়াৰ পৰা লৈ যোৱা। এয়ে মোৰ একান্ত প্ৰাৰ্থনা। সঁচা কথা, মই খ্রীক নাজিনীৰ সৈনিক আছিলো। স্বীকাৰ কৰিছো, মই ট্ৰজান আক্ৰমণ কৰিছিলো। তাৰ কাৰণে মোক যি শাস্তি দিব খোজা দিব পাৰা। মোক কাটি টুকুৰা-টুকুৰ কৰি সাগৰৰ চৌৰ মাজলৈ দলিয়াই দিয়া। যদি মৰিবই লাগে, তেন্তে মানুহৰ হাততে মৰিব পাৰিলেই সুখ পাম।”

ইয়াকে কৈ সি মোৰ ভৰিত দীঘল দি পৰি আঠু দুটা সাৰট মাৰি ধৰিল। সিনো কোন, কোন বংশত তাৰ জন্ম, কেনেকৈ ইমান দুখ-কষ্ট ভোগ কৰিব লগা হ'ল, এই সকলোবিলাক বিবৰি ক'বলৈ আমি তাক উৎসাহিত কৰিলো। অলপ সময় বৈ মোৰ পিতা এছাইটিছে এই অচিনাকি যুদ্ধক্ষেত্ৰৰ গাত হাত বুলাই দিলে। এই ব্যৱহাৰত আমাৰ প্ৰতি তাৰ বিশ্বাস জন্মিল আৰু তত্ত্ব-সংকোচ বিলম্বন দি সি ক'বলৈ ধৰিলে,

“মোৰ ঘৰ ইঠাকা দেশত। দুৰ্ভাগীয়া ইউলিচিছৰ মই সঙ্গী আছিলো। মোৰ নাম একিয়েনাইডিছ আৰু পিতাৰ নাম আডামেষ্টোছ। তেওঁৰ অৱস্থা স্বচ্ছল নাছিল। হায়! আমি যেনে আছিলো তেনেকৈয়ে যদি থাকিলো-হেঁতেন। কিন্তু মই তেওঁৰ পৰা বিলায় লৈ ট্ৰয় অভিযুখে যাত্ৰা কৰিলো। ছাইক্ল'লৰ ভয়ৰে গুহাত মোক অকলে এৰি দৈ তেওঁলোক প্ৰাণৰ মারাত পলাই গ'ল। গুহাটোৰ ভিতৰখন আন্ধাৰ আৰু অতি আহুল-বহুল। খেকেছি খেকেছি মানুহ মাৰি ৰোৱাৰ কাৰণে ভিতৰখন আন্ধাৰাবে ডবা। ছাইক্ল'ল এটা দৈত্য, সি ইয়াদ ওখ যে থিয় হ'লে আকাশ চোৱেগৈ। হে ইয়াদ! পৃথিৱীৰ মানুহক এই বিভীষিকাৰ পৰা ৰক্ষা কৰা। তাক দেখিলেই

ভয়ত চকু স্থিৰ হৈ যায়। তাৰ লগত কোনো মানুহেই কথা-বাৰ্তা পাতিব নোৱাৰে। সি তাৰ দুৰ্ৱপলীয়া চিকাৰ বিলাকৰ ক'লা ভেজ আৰু দেখিব ভিতৰৰ অংশবিলাক খায় পেলায়। গুহাটোৰ মাজত শুই থকা অন্ধহাতে সি আমাৰ মাজৰ পৰা দুজন মানুহক বিৰাট হাতখনেৰে ধাপ মাৰি ধৰি, শিলত আচাৰ মাৰি পেলোৱা দৃশ্য মই নিজেই দেখিছো। বাহিৰলৈ ওলাই যোৱা গোটেই বাটছোৱাত তেজৰ সোঁত বোৱা মোৰ চকুত পৰিছে। সোঁট মাৰি ক'লা হোৱা তেজৰে ডুমবলি হৈ থকা অঙ্গ-প্রত্যঙ্গবিলাক সি চোবাই চোবাই খাই থাকোতেও মই তাক দেখিছিলো। সি দাঁতৰে কান্দুৰি ধৰোতে, তেতিয়াও গৰম হৈ থকা মাংসখণ্ডৰ স্বত্ব কম্পন মই লক্ষ্য কৰিছিলো। কিন্তু সি কৃতকৰ্মৰ ফল হাতে হাতে পালে। এনেকুৱা বৰ্বৰতা ইউলিচিছে সহি থাকিব নোৱাৰিলে। এই ঘোৰ সংকটতো ইঠাকৰ এই বীৰজনে নিজৰ প্রকৃত পৰিচয় দিবলৈ সক্ষম হ'ল। কাৰণ, ছাইক্লপটোৱে উদয় পূৰ্ণ কৰি মদৰ বাগীত প্রকাশ গুহাটো জুৰি শুই থাকোতে তাৰ ডিঙিটো বেঁকা হৈ আছিল আৰু টোপনিতে সি খোৱা বস্তুৰ অবশিষ্ট, পেটত সোঁট মৰা মদ আৰু অস্ত্ৰাস্ত্ৰ জঘন্ত বস্তুৰ লগত মিহলি হৈ থকা ভেজ বমি কৰি উলিয়াই দিছিল আৰু ঠিক সেই অৱসৰতে স্বৰ্গৰ দেহভাসকলৰ নাম জপ কৰি, আমি সেই ভীষণ কামটো সম্পন্ন কৰিবৰ কাৰণে আমাৰ মাজৰ পৰা এটা দল নিৰ্বাচিত কৰিছিলো। আমি ক্ষিপ্ৰভাৱে একত্ৰিত হৈ তাক বেৰি ধৰিলো। তাৰ একমাত্ৰ চকুটো আছিল গাঁঠি ধূপ খাই থকা কপালখনৰ তলত। গ্ৰীক সৈন্যই ব্যৱহাৰ কৰা চালখনৰ দৰে ডাঙৰ চকুটোৰ আকৃতি বেলিটোৰ নিচিনা আছিল। এপাট চোকা অস্ত্ৰ এই চকুটোতে আমি বহুৱাই দিলো। এইদৰে আমাৰ সঙ্গীসকলৰ মৃত্যুৰ প্ৰতিশোধ ল'ব পাৰি আমি নৈথ আৱল পাইছিলো, কিন্তু ডোমালোক, হে যোৰ ছুৰ্ভগীয়া অস্ত্ৰাভি লোকসকল, ডোমালোকো এতিয়া লৰালৰিকৈ পলাই যোৱাৰ সময় হ'ল। এই পলিফেমছৰ নিচিনা শ শ ভীষণ দৈত্য আছে। সিহঁতে নিজ নিজ গুহাত নোৱাল ছাগলীবিলাক বান্ধি ধৰি আৰু খীয়ায়। সিহঁতৰ কিছুমান সান্দৰৰ পাবে পাৰে বাস কৰে আৰু কিছুমান পৰ্বতে-পাৰে শুৰি কুৰে। তিনিটা অমাত্যস্তা পাব হৈ গ'ল আৰু মই ইমান দিন বনবীৰ্য্য জীৱ-জন্তুৰ

মাজতে এই অৰণ,ৰ মাজত লুকাই আছে। টিলাত থিয় হৈ মই ছাইক্লপ্স-বিলাকত গতি-বিধি লক্ষ্য কৰি থাকো আৰু সিহঁতৰ খোজ বা মাতৰ উমান পাৰ্শ্বই ভয়ত মোৰ কঁপনি উঠে। ইমান দিন মই হাবিৰ কল, আঙ্গু-কচু আদি খায়েই জীয়াই আছে। সদায় সতৰ্ক দৃষ্টিৰে লক্ষ্য কৰি থকা সত্ত্বেও মই ইমান দিনে এই উপকূলত এখন জাহাজো দেখা নাছিলো। তোমালোকৰ জাহাজবিলাক দেখা পাই মই যি হয় হতক বুলি কাষ চাপি আহিছো। কাৰণ এবাৰ এই ভয়ঙ্কৰ দৈতাবিলাকৰ গৰাহৰ পৰা সাৰি যাব পাৰিলেই, পিছত আৰু কি হ'ব তাৰ কাৰণে মোৰ চিন্তা নাই। সিহঁতৰ কবলত পৰাতকৈ তোমালোকৰ হাতত মোৰ মৰণ হোৱাই শ্ৰেয়ঃ।”

সি এইদৰে কৈ থকাৰ লগে লগেই আমি স্বয়ং পলিফেমাসৰ বিৰাট আৰু বিকট মূৰ্তি দেখা পালো। সি আনদিনাৰ দৰেই পাহাৰৰ পৰা তাৰ ভেড়াৰ পালটো লৈ উপকূলৰ ফালে নামি আহিছিল। দৃষ্টিহীন এই দানবটো প্ৰকৃতভাৱত কুংসিং আৰু ভয়ংকৰ আছিল। সবল কাঠৰ চুটি লাখুটি এডালৰ সহায়ত সি বাট বুলি আহিছিল। তাৰ লগে লগে অহা নোমাল মাইকী ভেড়াবিলাকেই তাৰ আনন্দ আৰু সান্ত্বনাৰ একমাত্ৰ উৎস আছিল। সি লাহে লাহে সাগৰৰ দ পানীলৈ নামি গৈ তেজ ওলাই থকা চকুৰ কোটৰটো ধুইছিল। তাকে কবোতে কষ্টত সি কেঁকাইছিল আৰু দাঁত কৰচিছিল। সি পাবৰ পৰা ভালেখিনি দূৰলৈকে পানীৰ মাজলৈ গৈছিল যদিও চৌবিলাকে তাৰ ওলাই থকা কৰঙন ছুটাও তিয়াব পৰা নাছিল। ভয়ত আমি জাহাজত উঠিলো আৰু আতুৰ মানুহটোকো আমাৰ লগতে ল'লো। কাৰণ তালৈ আমাৰ পুতৌ উপজিছিল। আমি নিঃশব্দে বচিবিলাক খুলি দিলো আৰু ছাইক্লপ্সটোৰ কবলত যাতে নপৰে তাৰ কাৰণে লৰালৰি কৰিলো। আমি সকলোৱে শক্তিয়ে আটেমানে ব'ঠা মাৰি সাগৰৰ পানীত থলকনি তুলিলো। কিবা সন্দেহ কৰি ছাইক্লপ্সটোৱে এই শব্দ অনুসৰণ কৰিবলৈ ধৰিলে। কিন্তু আমাক লক্ষ্য কৰি শ্ৰিল আদি নিষ্ক্ৰেপ কৰিবলৈ তাৰ সামৰ্থ্য নাছিল। তদুপৰি সমুদ্ৰৰ তৰঙ্গ মালা অতিক্ৰম কৰি আগ বাঢ়ি গ'লেও পানীত ডুবি বোৱাৰ সম্ভাৱনা আছিল। গতিকে সি এটা বিকট চিঞৰ মাৰিলে। সেই ভয়ংকৰ নিনাদত সাগৰৰ প্ৰতিটো লহৰ কঁপি উঠিল। বহুত আঁতৰলৈকে ইটালীৰ স্থল ভাগত বিত্তীৰিকাৰ সৃষ্টি হ'ল। আনকি

এটোনাৰ ভূ-গৰ্ভস্থ গভীৰ আৰু একা-বোকা গহ্বৰবোৰ জনিত-প্ৰতিজনিত হ'ল। এতিয়া ছাইক্ল'লৰ সকলোবিলাক জ্ঞাতি-কুটুম্ব সজাগ হৈ পৰিল। অৰণ্য আৰু পৰ্বতৰ ওপৰৰ পৰা আহি সিহঁত সাগৰৰ পাৰত সমবেত হ'লহি। জুপিটাৰৰ অৰণ্য আৰু পাহাৰশিখৰৰ গগনচুম্বী সৰল গছবিলাকৰ দৰে এটোনাৰ দৈত্যাকুলৰ সেই বীভৎস সমদলটোক অসহায়ভাৱে সাগৰৰ পাৰত থিয় হৈ ধকা দেখিলো। সিহঁতৰ ভয়ানক চকু আৰু অত্যাচাৰ শিৰ নিষ্ক্ৰিয়ভাৱে প্ৰকট হৈ আছিল। ডায়েনাৰ মনোৰম উপবনত ধকা, ক্ৰম্বে ওপৰলৈ চিয়া হৈ যোৱা চাইপ্ৰেছ গছবিলাকৰ দৰেই সিহঁত দৃষ্টমান হৈ আছিল। আন্তৰ্কৰ আতিশয্যত আমি পাল তৰি দি বতাহে যেনিয়ে নিয়ে সেই-ফালেই প্ৰবল গতিত পলায়ন কৰিছিলো, কিন্তু হেলেনাছৰ নিৰ্দেশ আছিল নিতান্ত বিপৰীত। তেওঁ আমাক ছীলা আৰু কেৰিণ্ডিছৰ মাজেদি যাবলৈ নিষেধ কৰিছিল। কাৰণ সেই পথ অতি বিপদসংকুল আছিল। সেই কাৰণে আমি পুনৰ পাল খুলি দি উভতি আহিবলৈ স্থিৰ কৰিলো। কিন্তু তেনেকুৱাতে উদ্ভৱৰ পৰা অকস্মাতে এজাক বতাহ আছিল। পেলবাছ অস্তৰীপৰ ওপৰেদি এই বতাহ পাৰ হৈ গৈছিল। আমি পেটাঞ্জিয়া নদীৰ মোহনাত ধকা শিলাময় বন্দৰ, মেগাৰা উপসাগৰ আৰু ঠেপচাছৰ নিম্নভূমি সতৰ্কভাৱে অতিক্ৰম কৰি গ'লো। একিমেনাইড্ৰিছে আমাক এই ঠাই-বিলাকৰ বিষয়ে সকলোই দিছিল। দুৰ্ভাগীয়া ইউলিচিছৰ সৈতে সমুদ্ৰ-যাত্ৰা কৰাৰ সময়ত তেওঁ এই উপকূলবিলাকৰ কাৰেদি যাব লগা হৈছিল আৰু এতিয়া উভতি আহোঁতে তেওঁ অতীতৰ সৌন্দৰ্যবিলাক আমাৰ আগত বিবৃত কৰিছিল।

পুৰণি কালত আৰ্টিজিয়া নামে জনাজাত, তবংগ-চোত প্লেম্বিৰিয়াম দ্বীপ ছিকানীয়া উপসাগৰৰ সমুখত অৱস্থিত। কথিত আছে যে গ্ৰীচদেশৰ ইলিছ নগৰৰ পৰা বৈ অহা আলফিউছ নামৰ নদীখন, আৰিথুছা নদীৰ লগত মিলিত হ'বৰ কাৰণে সাগৰৰ তলেদি অদৃশ্যভাৱে প্ৰবাহিত হৈ চিচিলিৰ উপকূলস্থ এই সাগৰ সংগমত উপনীত হৈছেহি। ইয়াতে পূৰ্বৰ নিৰ্দেশ অনুসৰি আমি অম্বাৰতীৰ দেহতাসকলক পূজা কৰিলো। ইয়াৰ পিছত আমি উৰ্বৰ ভূমিৰে সমৃদ্ধ বিল, জলাশয় আদিৰে পৰিপূৰ্ণ হেলবাছ নগৰখন পাৰ হ'লো। পেকিনাছ পাহাৰৰ শিলাময় আগীয়াঠুটিৰ কাৰেদি

জাহাজ চলাই দিলো। এনেতে দৈববাণী অনুসৰি 'অচল অটল' কামাৰিণী দৃশ্যমান হ'ল। জেলাৰ সমতল ভূমি অতিক্ৰম কৰি আমি জেলা চহৰ পালোহি। এখন খৰশ্ৰোতা নদীৰ নামৰ পৰা এই নগৰখন জেলা নামে অভিহিত, যদিও ইয়াৰ ইতিহাস অতি কক্ষণ। এসময়ত উৎকৃষ্ট ঘোঁৰাৰ কাৰণে প্ৰসিদ্ধ সুউচ্চ আক্ৰাণাছৰ প্ৰকাণ্ড প্ৰাঁকাৰসমূহ আমাৰ দৃষ্টি-গোচৰ হ'ল। বতাহ অনুকূল আছিল। বনবেষ্টিত ছেলিনাছ পিছত থৈ আমি লিলিবিয়ামৰ পৰা যাত্ৰা কৰোতে অনুৰিধা পাইছিলো; কাৰণ সাগৰৰ পানীৰ গভীৰতা কম আছিল আৰু পানীৰ তলত ডাঙৰ ডাঙৰ শিল লুকাই আছিল। অৱশেষত আমি ডিপেনাম বন্দৰত জাহাজ বান্ধিলো, কিন্তু সেই উপকূলত মোৰ কাৰণে দুৰ্ভাগ্যইহে বাট চাই আছিল। উস, মোৰ শোকৰ কথা কেনেকৈনো বৰ্ণাম ? ইয়াতেই মই মোৰ মৰমৰ পিতাক হেৰুৱালো, মোৰ একমাত্ৰ সান্থনাৰ স্থল বিপদ-আপদত মোৰ একমাত্ৰ সহায় এংকাইচিছ আমাৰ মাজৰ পৰা চিৰদিনৰ কাৰণে আঁতৰি গ'ল। সাগৰৰ মাজত হোৱা ধুমুহা বতাহৰ পৰা নিৰ্যাতন ভোগ কৰাৰ পিছত, অসীম ক্লান্তিত যেতিয়া মই অৱশ্যে হৈ পৰিছিলো, তেতিয়া মোৰ মহান আৰু শ্ৰেষ্ঠ পিতৃয়ে মোক মাউৰা কৰি এৰি থৈ গ'ল। ভায় পিতা, ইমানবিলাক দুৰ্যোগৰ মাজেদি তোমাক লৈ আহিছিলো, এতিয়া সকলো অঞ্চলে গ'ল। দৈৱজ্ঞ হেলেনাছে মোক বহুতো ভয়লগা ঘটনাৰ পূৰ্বাভাস দিলে, কিন্তু তেওঁ মোক পিতৃ-বিয়োগৰ সন্বেদ দিয়া নাছিল। অমংগলীয়া ছিলিনোৱেও এই কথাৰ আভাস নিদিলে। এয়েই আছিল মোৰ শেষ সংকট। কাৰণ এতিয়া মই গম্ভীৰ স্থানত উপনীত হ'লোহি। এট চিচিলিৰ পৰা পাৰি দিওঁতেই মোক অদৃষ্টই আপোনাৰ বাজ্যলৈ লৈ আহিল।”

এইদৰেই ট্ৰয়ৰ ৰাজকুমাৰ ইনিয়াছে দৈৱৰ অমোঘ শক্তি অনুৰি তেওঁৰ সমুদ্ৰ-যাত্ৰা বৰ্ণনা কৰিলে। সকলোৰে মুগ্ধ দৃষ্টি তেওঁৰ ওপৰত নিবদ্ধ হৈ আছিল। অৱশেষত তেওঁ নীৰৱ হ'ল। তেওঁৰ ইতিবৃত্তৰ অন্ত পৰিল।

চাৰি

কাৰ্থেজ কুঁৱৰীৰ প্ৰেম আৰু মৃত্যু

কিন্তু ইতিমধ্যে প্ৰেমৰ অদৃশ্য অনলে কুঁৱৰী ডিডোৰ অন্তৰ দহিছিল আৰু সেই গভীৰ ক্ষতৰ পৰা তেওঁৰ প্ৰাণশক্তি ক্ষয়িত হৈ নিঃশেষ হৈ পৰিছিল। ইনিয়াছৰ শৌৰ্য-বীৰ্য আৰু সজ্জাস্ত কুল-গৌৰৱৰ কথা বাবে বাবে তেওঁৰ মনলৈ আহিছিল; তেওঁৰ চেহেৰা, তেওঁৰ কথা-বাৰ্তা, সকলোবিলাকে তেওঁৰ মনলৈ অন্তৰত মটিব নোৱাৰা সাঁচ বহুৱাইছিল। অসহ্য যত্নগত তেওঁ অস্থিৰ আৰু বিহ্বল হৈছিল। উষাদেৱীয়ে এটি নতুন প্ৰভাতৰ সূচনা কৰি ৰবি ৰশ্মিৰে পৃথিৱী আলোকিত কৰিছিল আৰু আকাশ আবৰি ধোৱা সেমেকা অন্ধকাৰ আঁতৰি গৈছিল। এনে সময়তে কুঁৱৰীয়ে অতি ব্যাকুলভাৱে তেওঁৰ অতি আপোন আৰু অনুগত ভনীয়েকক ক'লে, “আনা, ভনীটি মোৰ, সাৰ পাই থাকিয়েই মই এইবিলাক কি ভয় লগা সপোন দেখিছো? আমাৰ ঘৰলৈ অহা এই নতুন অতিথিজনৰ বিষয়ে তুমি কিবো ভাবিছা? তেওঁৰ বাক্তিত্ব অসাধাৰণ, তেওঁৰ অন্তৰ যেনে সাহসী, বাহুও সেইদৰে বলিষ্ঠ। তেওঁ যে দেৱকুলোদ্ভৱ, সেই বিষয়ে মোৰ অলপো সন্দেহ নাই। তেওঁৰ কাহিনী শুনিলাতো! ছুৰ্ভাগ্যই তেওঁক কিমান পীড়িছে, যুদ্ধৰ কিমান বিভীষিকাৰ তেওঁ সম্মুখীন হৈছে, এতিয়ালৈকে তেওঁ কিমান কষ্ট সহ কৰিবলগীয়া হৈছে। মই ভাল পোৱা প্ৰথম পুৰুষজনক বিশ্বাসঘাতকতা কৰি হত্যা কৰাৰ পাছত, মই দ্বিতীয়বাৰ আৰু বিয়া নকৰাওঁ বুলি প্ৰতিজ্ঞাবদ্ধ নোহোৱা হ'লে মই বোধকৰো এতিয়া এনে এটা লোভনীয় সুযোগ এৰি নিদিলোহেঁতেন। আনা, সাঁচাকৈয়ে মই তোমাক জপুত কথা এটা ক'ম। মোৰ নিজৰ ভাইৰ হাতত নিহত হোৱা, মোৰ স্বামী ছাইকিয়াছৰ তেজৰে আমাৰ ঘৰখন অপবিত্ৰ হোৱাৰ পিছত এতিয়ালৈকে এই অপৰিচিত বীৰজনৰ বাহিৰে অস্থি কোনো পুৰুষেই মোৰ চিন্তা চঞ্চল কৰিব পৰা নাই। কিন্তু এতিয়া সেই পুৰণি উম মই অনুভৱ কৰিছো। কিন্তু মই মান-সন্মান আৰু নৈতিক আচৰণ জলাঞ্জলি দিয়াৰ আগতেই

যেন বস্তুমতীয়ে কাট মেলি মোক সামৰি লয়, পৰম-পিতাৰ বজ্জৰ আঘাতত যেন মই বসাতলৰ অটল অঙ্ককাৰত বিলীন হৈ যাওঁ । কাৰণ ঘাৰ লগত মই প্ৰথমে পৰিণয় সূত্ৰত আবদ্ধ হৈছিলো, তেওঁৰেই মোৰ জীৱনৰ সকলো ভাল পোৱা নিঃশেষ কৰি লৈ গ'ল, সেয়েই এতিয়া তেওঁৰ সম্বল আৰু সিপুৰীতো তেওঁ তাকে সম্বন্ধে সাঁচি ৰাখিব ।” তেওঁ মনৰ কথা এইদৰে প্ৰকাশ কৰিলে ; তেওঁৰ চকু দুটি চলছিলোঁয়া হ'ল আৰু কাপোৰৰ আঁচল চকুপানীৰে ভিতি গ'ল ।

আনাই উত্তৰ দিলে, “বাইদেউ, মই তোমাক প্ৰাণতকৈয়ো বেছি ভাল পাওঁ । তুমি যৌৱন কালছোৱা এইদৰে সদায় কান্দি-কাটিয়েই পাৰ কৰি দিবানে ? দেৱী ভেনাছৰ আশীৰ্বাদস্বৰূপ সতি-সন্ততিৰ মুখ দেখিবলৈ তোমাৰ অকণো মন যোৱা নাইনে ? ইয়াৰ পৰা মৃতকৰ আত্মাই সিপুৰীত অশান্তি পায় বুলি তুমি সঁচাকৈয়ে বিশ্বাস কৰানে ? সঁচা কথা, আফ্ৰিকাৰ কোনো পুৰুষে, নাইবা ইয়ালৈ অহাৰ আগতে টায়াৰৰ কোনো প্ৰাৰ্থীয়ে তোমাক বিচলিত কৰিব পৰা নাছিল । তুমি ইমান শোকাবুল হৈ আছিলি । এই বিখ্যাত আৰু বিজয়ী দেশখনৰে সন্তান, ইয়াৰবাহ আৰু অস্ত্ৰান্ত সামন্ত-বিলাকক তুমি প্ৰত্যাখ্যান কৰিছিলি । কিন্তু সেইবুলি এতিয়া তোমাৰ অন্তৰ উখল-মাখল লগোৱা এই ভাল পোৱা এইদৰেই বিসৰ্জন দিবানে ? তহুপৰি আমাৰ ৰাজ্যৰ সীমাত থকা ৰজাবিলাকৰ কথাও তুমি বিচাৰ কৰি চোৱা উচিত । অপৰাজেয় জিতুলীয়বিলাকৰ অসংখ্য নগৰ, অদমনীয় ভূমিভীৰ জাতি, পাৰ হ'ব নোৱাৰা পলসুৱা বালিৰ কাষে কাষে থকা ছাৰ্টছ আৰু নিৰ্জন মৰুভূমিত বাস কৰা বাকীৰ দুৰ্দ্ধৰ আক্ৰমণকাৰীবিলাকে তোমাৰ ৰাজ্যখন বেৰি আছে । তহুপৰি টায়াৰৰ কথা উল্লেখ কৰা বাহুল্যহে মাথোন । তোমাৰ ভায়েবাই সদায় যুদ্ধৰ ভাবুকি দি আছে । মোৰ বিশ্বাস, ট্ৰয়ৰ জাহাজবিলাক ধুমুহাই কাৰ্ণেজৰ ফালে উটুৱাই অনাৰ কাৰ্যত জুনোকে ধৰি দেৱতাসকলৰ হাত আছিল । ডিডো, তুমি ভাবি চোৱাচোন, মহাসমাবোধেৰে এই বিয়াখন পাতিব পাৰিলে, আমাৰ ৰাজ্যৰ আৰু ৰাজধানীৰ ভৱিষ্যৎ কিমান উজ্জল হ'ব ? ট্ৰয়ান সৈন্ত-বাহিনী আমাৰ সহায় হ'লে আমি কিমান কীৰ্তি অৰ্জন কৰিব পাৰিম আৰু আমাৰ কাৰ্ণেজৰ গৌৰৱ কিমান বৈ-বৈ ঘাব ? তুমি যাগ-যজ্ঞ কৰি দেৱতাসকলক সন্তুষ্ট কৰা ।

ভাব পিছত তোমাৰ অভিযন্তাৰে অতি উল্লেখযোগ্য সেৱা-শুশ্ৰূষা কৰি কিবাকিবি অজুহাত দেখুৱাই ইয়াতে ৰাখি থোৱা। তেওঁৰ জাহাজবিলাক মেৰামতি কৰিবলৈ বাকী আছে। ইফালে বতৰো মুকলি হোৱা নাই। শীতকালৰ বৰষুণত সাগৰো অশান্ত হৈ আছে।”

ডিডোৰ অস্ত্ৰবত উমি উমি হুৰি থকা জুইকুৰা আনাৰ কথাত এতিয়া নপদপীয়া হৈ উঠিল। এতিয়া এটা নতুন আশাই তেওঁৰ উত্থল-মাখল লাগি থকা মনটো প্ৰলোভিত কৰিলে; তেওঁ বিবেকৰ সকলো অজুৰাশমন পাহৰি গ'ল। তেওঁ ভনীয়েকৰ সৈতে মন্দিৰলৈ গৈ প্ৰতিজন দেৱ দেৱীৰ বেদীত পূজা-সেৱা কৰিলে। উৰ্বৰতাৰ দেৱী চিকিছ, মুক্তিলাভা বেকাহৰ পিতা কিবাহ আৰু বিশেষকৈ ৰাৰ অজুগ্ৰহত বিবাহ আদি সম্পন্ন হয়, সেই জনোৰ বেদীত বিধিমেতে বাছকবনীয়া মেৰ ছাগলী বলি দি তেওঁলোকৰ আশীৰ্বাদ ভিক্ষা কৰিলে। ৰূপহী ডিডোৱে নিজেই সোঁহাতত পাত্ৰ এটা লৈ নিখুঁত, শুকুলা, গাই গৰুৰ শিঙৰ মাজত হুৰা ঢালি দিছিল। দেৱ-দেৱীৰ হুগছী বেদীৰ কাষত আৰু তেওঁলোকৰ প্ৰতিমাৰ সন্মুখত শাস্ত্ৰীয় বিধান মতে আয়োজন কৰা নৃত্যত যোগ দিছিল। দিনটোত তেওঁ কেইবা-বাবো পূজা কৰি পশু বলি দিছিল আৰু প্ৰতিবাবেই অনাগত দিনৰ আগ জাননী পোৱাৰ অধীৰ আগ্ৰহত বলি দিয়া ভেড়াবিলাকৰ কলিজাৰ কঁপনি লক্ষ্য কৰিছিল। সেই সময়ত তেওঁৰ ওঁঠ দুটি মেল খাই গৈছিল। কিন্তু দৈৱজ্ঞসকলৰ দৃষ্টি কিমান কৰুণভাৱে সোঁমাবহ। মন্দিৰত পূজা-সেৱা কৰি মোহাচ্ছন্ন হৈ থাকিয়ো তেওঁ শান্তি পোৱা নাছিল। অন্তৰ্দাহৰ তীব্ৰ বেদনাত তেওঁ ছটকটাইছিল। নিদাকণ মৰ্মাঘাতত তেওঁ অতিশয় যত্নণা পাইছিল। অভাগিনী ডিডোৰ অস্ত্ৰবত জুই হুৰিছিল আৰু তেওঁ ব্যাকুল-ভাৱে নগৰত ভ্ৰমি ফুৰিছিল। তেওঁৰ অৱস্থা হৈছিল একজনী শবাহত হৰিণীৰ দৰে। কোনোবা ভেড়াবন্দীয়াই খেদি খেদি ক্ৰীটৰ অৰণ্যৰ মাজত লুৰৰ পৰাই হৰিণীজনীলৈ শবসজ্জান কৰি আৰু তাইৰ গাত যে পাখি লগা কাঁড়টো লাগিছে, সেই কথা নজনাটকয়ে সি তাইক এৰি থৈ গুচি যায়। তাই সেই অৱস্থাবেই হাবিখন ভাঙি ডিক্টেৰ পাহাৰক পথ পাব হয়। ইকৰাৰ কাঁড়টোৰ মাৰাত্মক জোৰটো তাইৰ মঙহৰ মাজত সোমাই থাকে। কেতিয়াবা ডিডোৱে ইনিয়াছক দুৰ্গ নিৰ্মাণ কৰি থকা ঠাইলৈ লৈ গৈ

কিনিটীয়াসকলৰ কাৰ্য-কুশলতালৈ তেওঁৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিছিল। নগৰ নিৰ্মাণৰ কাৰ্য কিমান দূৰ আগ বাঢ়িছে সেই বিষয়েও তেওঁক জন্মাইছিল। নিজৰ মনৰ কথাও ক'বলৈ লৈছিল, কিন্তু আধা কোৱা হওঁতেই নীঘৰ হৈছিল। বেলি লহিয়ালেই তেওঁৰ অন্তৰ্হৃদয়তে আগৰ দৰেই ভোজ্য আয়োজন কৰা হৈছিল। ঔয়ৰ নিদাকণ বিপৰ্যয়ৰ কাহিনী শুনিবলৈ তেওঁ বাবে বাবে ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰিছিল; ইনিয়াছৰ কথাবিলাকে তেওঁৰ অন্তৰত উদ্ভাসনাৰ সৃষ্টি কৰিছিল। ভোজ-সভা ভঙ্গ হোৱাৰ পিছত যেতিয়া জোনৰ জেউতি গভীৰ অন্ধকাৰৰ মাজত লীন গৈছিল আৰু নভোমণ্ডলৰ নক্ষত্ৰ-মণ্ডলীয়ে নিশীৰ সমুদ্ৰ সমাগত বুলি সকোৱাই দিছিল, তেতিয়াও তেওঁ সেই জনহীন ভোজনালয়ত অকলশৰে থাকি, ইনিয়াছৰ শূন্য আসনত ক্লান্তভাবে বাগৰি পৰিছিল আৰু বিৰহ যন্ত্ৰণাত কাতৰ হৈছিল। দৃষ্টি আৰু ক্ৰান্তিৰ অন্তৰালত থকা সত্ত্বেও ডিডোৱে তেওঁক দেখা পাইছিল আৰু তেওঁ মাতো শুনিছিল। কেতিয়াবা তেওঁ একে নিয়াছক জোৰেৰে সাৰটি ধৰিছিল, পিতাকৰ লগত তেওঁৰ চেহেৰাৰ অপূৰ্ব সাদৃশ্য দেখি ডিডো মুগ্ধ হৈছিল আৰু মুখ ফুটাই প্ৰকাশ কৰিব নোৱাৰা সেই প্ৰেমৰ পৰা অব্যাহতি পাবলৈ পাৰ্থমানে চেষ্টা কৰিছিল। ইতিমধ্যে আংশিকভাৱে গঢ়ি উঠা স্তম্ভ-বিলাকৰ কাম বন্ধ হৈছিল, তৰুণ সৈন্তসকলে অগ্ন-চৰ্চা এৰি দিছিল। বন্দৰ আৰু দুৰ্জয় দুৰ্গ আধা সজা অৱস্থাতে পৰি আছিল। বিৰাট আৰু অৰ্দ্ধনিৰ্মিত ভয়াবহ প্ৰাচীৰবিলাক পৰিত্যক্ত হৈছিল, প্ৰকাণ্ড যন্ত্ৰবিলাকে নিষ্ক্ৰিয় হৈ পৰিছিল।

চোৰ্ণ-হুহিতা আৰু জ্বাৰৰ প্ৰিয়তমা জুনোৱে তীব্ৰ মানসিক যন্ত্ৰণাত ছটকটাই থকা ডিডোক লক্ষ্য কৰি আছিল। নিজৰ স্থান-স্থিতি সকলো জলাঞ্জলি দি তেওঁ এতিয়া অন্তৰৰ গভীৰ প্ৰণয় চৰিতাৰ্থ কৰিবলৈ বদ্ধ পৰিবৰ হৈছিল। তেওঁৰ এই অৱস্থা দেখাৰ লগে লগেই জুনোৱে ভেনাছক লগ ধৰি ক'লে, “শুনা, তুমি তোমাৰ ল'ৰাটোৰ সৈতে লগ লাগি বেছ বাহাৰুবি দেখুৱাব পাৰিছা। তাৰ পৰা তোমাৰ মান-সন্মানো বাঢ়িছে। তোমালোক দুজন দেহভ্ৰম একগোট হৈ বৃদ্ধি কৰি এজনী অবলা নাৰীক ঠেকত পেলাব পাৰিছা। গতিকে তোমালোকৰ স্থিতি আৰু যশস্বী চাৰিওফালে বিয়পি পৰা উচিত। পিছে মই নজনা মহুৱৰ যে শাস্তিপূৰ্ণ

কাৰ্বেজ নগৰখন তুমি অলপ সন্দেহৰ চকুৰে চোৱা। কাৰণ নগৰখনৰ আশ্ৰয়কাৰ শক্তি যথেষ্ট আছে বুলি ভৱ কৰাৰ ধল আছে। কিন্তু তোমাৰ উদ্দেশ্য কি? ইমান সাংঘাতিক অবিস্মৃতিৰ সৃষ্টি কৰাৰ প্ৰয়োজন কি? প্ৰকৃততে আমি ছয়ো মিলিভুলি এখন বিয়াৰ সহায়ত স্থায়ীভাৱে শান্তি স্থাপন কৰাটোৱেই মই ভাল হ'ব বুলি ভাবো। তুমি বি আশা কৰিছিলি এতিয়া সেয়েই ঘটিছে। তীব্ৰ হলাহল পান কৰি ডিডো এতিয়া উৰাল হৈ পৰিছে। প্ৰেমৰ অনলে তেওঁৰ জিহা দহিছে। সেইকাৰণে এতিয়া মই জাতিটোৰ অতিভাৱকহু আমি ছয়ো ভগাই লওঁ আছো। শাসন কাৰ্যত আমাৰ কৰ্তৃত্ব সমানে থাকিব। ডিডো স্বইচ্ছাৰে ক্ৰিজিয়ান এজনৰ দাসী আৰু পত্নী হওক আৰু যৌতুক লাভ কৰা টায়াৰীবিলাক তোমাৰ বশীভূত হওক।”

কিন্তু ভেনাছে বুজিব পাৰিছিল যে জুনোৱে তেওঁৰ প্ৰেমৰ মনোভাৱ প্ৰকাশ কৰা নাছিল। তেওঁৰ উদ্দেশ্য আছিল এয়ে যে ইটালী শাসন কৰা যিসকলৰ ভাগ্যত আছে, তেওঁলোকক আফ্ৰিকাতে আবদ্ধ কৰি ৰখা। সেইকাৰণে তেওঁ এইদৰে উত্তৰ দিলে, “এই প্ৰস্তাৱ প্ৰত্যাখ্যান কৰি তোমাৰ ইচ্ছাৰ বিৰোধিতা কৰিবলৈ কাৰ সাহ আছে? অৱশ্যে এটা চৰ্ত আছে; তোমাৰ এই পৰিকল্পনাৰ বাস্তৱ ৰূপ দিওঁতে চাব লাগিব যাতে ই সাফল্য-মণ্ডিত হয়। কিন্তু ভাগ্যদেৱীসকলৰ প্ৰভাৱৰ পৰা মই মুক্ত নহওঁ। তেওঁলোকৰ অভিপ্ৰায়ৰ বিষয়ে মই সম্পূৰ্ণ অজ্ঞ। টায়াৰৰ অধিবাসীসকলে ট্ৰয়ৰ পৰা উঠি অহা মানুহবিলাকৰ সৈতে একেলগে এখন নগৰতে বাস কৰা জুগিটাৰ মনঃপুত হ'বনে? তেওঁলোকৰ মাজত সন্ধি হোৱা আৰু বৈবাহিক সম্পৰ্ক গঢ়ি উঠাটো তেওঁ অনুমোদন কৰিবনে? চোৱা, তুমি তেওঁৰ ভাৰ্ষা, তুমি যদি তেওঁৰ প্ৰকৃত উদ্দেশ্য অৱগত হ'বলৈ চেষ্টা কৰা তাত কাৰো ক্ষতি নহয়। তুমি প্ৰকাশ্যভাৱে তেওঁক অনুৰোধ কৰি চাব পাৰা। সেইকাৰণে তুমি আগ বাঢ়া, মই পিছে পিছে গৈ আছো।”

কুঁৱৰী জুনোৱে উত্তৰ দিলে, “বাক, এই দায়িত্ব মই লৈছো, কিন্তু আমাৰ উদ্দেশ্য কেনেকৈ খিতাতে সিদ্ধি হ'ব কওঁ শুনা। কালিলৈ কাহিলি পুৰাত্ত, বেলিয়ে পৃথিৱী পোহৰাই দিয়া যুতুৰ্ত্তে, অভাগিনী ডিডো ইনিয়াছৰ সৈতে একেলগে অৱশ্যন্ত চিকাৰ কৰিবলৈ যাব। ঠেক পাহাৰৰ পথেদি অলুচ-বিলাকে হাবিখন বৃত্তাকাৰে বেৰি ধৰিবলৈ তৎপৰ হোৱাৰ সময়তে মই শিলাবৃষ্টি বহন কৰা কলীয়া মেঘেৰে আকাশ আকৃত কৰিম, কৌঁৱৰ আৰু কুঁৱৰী ছয়ো ধাৰাসাৰ বৰষুণত জুলি-জুপুৰি হ'ব। বিজুলী-চেৰেকনিৰে আকাশ

জাগৃত হৈ পৰিব। তেওঁলোকৰ লগুয়া-লিকুচৌবিলাক সিঁচৰতি হৈ অন্ধকাৰত অদৃশ্য হ'ব। ডিডো আৰু ট্ৰয়ৰ ৰাজকুমাৰে একেটা গুহাতে আশ্ৰয় ল'ব। মই তাতে থাকিম আৰু তুমিও নিশ্চয় মোক সহায় কৰিবা। তেতিয়াহ'লে মই ডিডোক ইনিয়াছৰ হাতত সমৰ্পণ কৰিম আৰু পৰিণয়ৰ সূত্ৰেৰে দুয়োৰে মিলন ঘটাম। বৈধভাৱে তেওঁলোকৰ বিবাহ হ'ব।' ভেনাছে এই প্ৰস্তাৱত আপত্তি নকৰিলে। তেওঁ মূৰ দুপিয়াই সন্মতি জ্ঞাপন কৰিলে আৰু এনে এটা সূচুৰ ছালনাৰ কথা ভাবি তেওঁৰ ওঁঠত এটি মিচিকিয়া হাঁহি বিৰিঙিল।

ইতিমধ্যে উষাদেৱী সমুদ্ৰ গৰ্ভৰ পৰা ওলাই আহিল। তেওঁ দশোদিশ উজলাই দিয়াৰ লগে লগে নগৰ তোৰণৰ পৰা এটা বিশেষভাৱে নিৰ্বাচিত দল নিষ্কাশিত হ'ল। প্ৰথম জ্ঞান শক্তি থকা চিকাৰী কুকুৰ লগত লৈ মেছিলীয় অৰ্ধাৰোহীসকল প্ৰবল বেগেৰে ধাবিত হ'ল। তেওঁলোকৰ হাতত আছিল সেৰেঙা পাহৰ লাঠি জাল, সৰু পৰঙি জাল আৰু লোহাৰ বহল আগ লগোৱা চিকাৰ কৰা যাঠি। কুঁৱৰী তেতিয়াও নিজৰ কক্ষতে আছিল আৰু সম্ভ্ৰান্ত কাৰ্খেকীয়সকলে দুৱাৰমুখত অপেক্ষা কৰিছিল। ৰঙা আৰু সোণ বৰণীয়া সাজ-সজ্জাৰে চিকমিকাই থকা তেজস্বী ঘোঁৰাটোৱে খুড়াৰে মাটিত আঘাত কৰি দাঁত কামুৰি থাকোতে তাৰ মুখৰ পৰা কেন ওলাইছিল। অৱশেষত বনকৰা আঁচলৰ চিডনীয়া বস্ত্ৰ পৰিহিতা অসংখ্য পৰিচাৰিকাৰ দ্বাৰা পৰিবৃত্তা হৈ তেওঁ ওলাই আহিল। তেওঁৰ কান্ধত আছিল এটা সোণালী টোপ, মূৰত মৰা আছিল এডাল সোণৰ ফিটা আৰু গাত লোৱা ৰঙা কাপোৰখন পিছলি নাযাবৰ কাৰণে ডিঙিৰ তলতে মাৰি ধোৱা আছিল এটা সোণৰ পিন। উলাহত নাচি থকা ইউলাছকে ধৰি ট্ৰয়ৰ লোকসকলো সমবেত হ'ল। দুয়োটা সমদল একত্ৰিত হোৱাৰ পিছত ইনিয়াছ মোহনীয় ৰূপত ডিডোৰ কাষলৈ আহিল। শীত কালত লিছীয়া আৰু জেছাহ নদীৰ পাৰৰ পৰা যাত্ৰা কৰি তেওঁৰ জননীয়ে বাস কৰা দ্বীপ ডিলাহত উপস্থিত হৈ ক্ৰীটান, ট্ৰায়পিয়ান, নৃত্যপটু পূজাৰীবিলাকে বেৰি ধোৱা বেদীৰ মাজত বিশেষ নৃত্যৰ উদ্বোধন কৰা এপলোৰ দৰে স্নদৰ্শন ইনিয়াছে সকলোৰে দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিছিল। কান্ধত সশস্ত্ৰ ধনু-কাঁড় আঁৰি লৈ আৰু বৈ পৰা চুলিটাবি সোণৰ সূতাৰে গোঁঠা গছপাতৰ মালা এধাৰিৰে সুবিন্যস্ত কৰি জিহ্বাহৰ ক্ৰমান্বন ভূমিত বিচৰণ কৰা এপলোৰ দৰেই ইনিয়াছেও তৎপৰভাৱে

পদক্ষেপ কৰিছিল। এপলোৰ দৰেই তেওঁৰ অভিজাত মুখমণ্ডল স্বৰ্গীয় সৌন্দৰ্যৰে উদ্ভাসিত হৈছিল।

পাহাৰৰ পথহীন প্ৰান্তৰত উপস্থিত হোৱা চিকাৰীসকলক দেখা পাই শিলাময় শৃংগ এটাৰ পৰা ক্ষিপ্ৰগতিৰে নামি অহা বনৰীয়া ছাগলীৰ জাক এটা ভয়ত ভাগি গৈছিল। আৰু অলপ আঁতৰত এজাক পছৰে পাহাৰৰাঠাইখন ধূলিৰে ধূলি-কুঁৱলি কৰি মুকলি পথাৰৰ ফালে চাপলি মেলিছিল। নামনিৰ উপত্যকাত কোমল বয়সীয়া একেনিয়াছে তেজী ঘোঁৰাত উঠি পূৰ্ণ গতিৰে অশ্ৰুচালনা কৰি আগত ঘোঁৰা লোকসকলক ক্ৰমাৎ পিছ পেলাই পুলকিত হৈছিল। নিমাখিত জীৱবিলাকৰ মাজত মুখ কেনাই থকা বনৰীয়া গাহৰি বা পাহাৰৰ পৰা চিকাৰৰ সন্ধানত সতৰ্কভাৱে নামি অহা সোণ-মুগা সিংহ এটাৰ দৰ্শন পাবলৈ তেওঁ যে কিমান হেঁপাহ কৰিছিল।

অলপ সময়ৰ পিছতে মেঘৰ গুৰু-গভীৰ গৰ্জনে গগনমণ্ডল মুখৰিত কৰিলে। কলীয়া ডাৱৰে আকাশ আবৰি ধৰিলে আৰু লগে লগে শিলা-বৃষ্টি আৰম্ভ হ'ল। চিকাৰীসকলে আতঙ্কত আশ্ৰয় বিচাৰি বিস্তীৰ্ণ প্ৰান্তৰ চলাথ কৰিলে। টায়াৰীয়া পাৰিষদ বৰ্গ, তৰুণ ব্ৰজানসকল আৰু দেৱী ভেনাছৰ পোত্ৰ, ডাৰ্ডানকুমাৰ ইউলাছ, সকলোটি ভাগ ভাগ হৈ পৰিল। পাহাৰৰ পৰা বৰষুণৰ ঢল নামি আহিল। ডিডো আৰু ৰাজকুমাৰ একেটা গুহাতে উপস্থিত হ'লগৈ। আদিম পাৰ্শ্বৰ পৰিবেশত প্ৰেমৰ অধিষ্ঠাত্ৰী দেৱী জুনোৱে সন্তোষ দিলে, আকাশে সমৰ্থন জনালে আৰু বিজুলী চিকমিকাই উঠিল। পৰ্বত-শিখৰত অপেন্সবীসকলে কোলাহলৰ সৃষ্টি কৰিলে। সেই দিনটোতে মৃত্যু আৰু বেদনাৰ বীজ ৰোপণ কৰা হ'ল। ইয়াৰ পিছৰ পৰা ডিডোৱে নিজৰ স্ত্ৰমান আৰু মৰ্যাদাৰ কথা পাহৰি গ'ল। তেওঁৰ এই প্ৰণয়লীলা গোপনে ৰখাবো প্ৰয়োজন বোধ নকৰিলে। ইয়াকেই তেওঁ বিবাহ বুলি অভিহিত কৰি তেওঁৰ পদাঙ্কলনৰ এটা নৈতিক ৰূপ দিবলৈ চেষ্টা কৰিলে।

অতি শীঘ্ৰে এই জনজ্ঞতি আফ্ৰিকাৰ মহানগৰীবিলাকত বিয়পি পৰিল। অপায়-অমঙ্গলবিলাকৰ ভিতৰত জনৰবেই ক্ষিপ্ৰতম। অলপো লুক-ঢাক নোহোৱাকৈ সদৰী হৈ পৰোতে ইয়াৰ ক্ষমতা ক্ৰমাৎ বাঢ়ি যায়। এখানিমান পোক এটাৰ পৰা ই এটা বিৰাট প্ৰাণীত পৰিণত হয়। ইয়াৰ ঠেকেইটা মাটিত থাকে যদিও মূৰটো ডাৱৰৰ মাজত সোমাইগৈ। মানুহে কয়, জননী

বহুদূৰাই দেৱতাসকলৰ প্ৰতি কুপিত হৈ এই প্ৰাণীটোক সৃষ্টি কৰিলে। এই দানৱী হ'ল ছিয়াছ আৰু এক্সিলেডাছৰ ভগিনী। জনজাতি ক্ষিপ্ৰচৰণা। তাই প্ৰবল বেগে উৰা মাৰিবও পাৰে। তাই বিৰাটকায়, ভয়ঙ্কৰী আৰু তাইৰ সদাসতৰ্ক চকুবিলাক থাকে তাইৰ গাত গজা প্ৰতিটো পাখিৰ তলত। কি বিষয়জনক কাণ্ড। তদুপৰি প্ৰতিটো পাখিৰ তলত থাকে এখন মুখ, এখন জিভা আৰু এখন কাণ। জিভাখনে অনৰ্গল কথা ক'ব পাৰে, কাণখনৰ পৰাও কোনো শব্দ সাৰি যাব নোৱাৰে। বাতি তাই আকাশ আৰু পৃথিৱীৰ অন্ধকাৰ বাৱধানৰ মাজেদি সশব্দে উৰি যায়। নিদ্ৰাৰ প্ৰশান্তিয়ে কোনো দিনেই তাইৰ চকুৰ পতা জপাব নোৱাৰে। দিনৰ পোহৰত তাই ঘৰৰ চালত নাইবা কাৰেঙৰ ওখ স্তম্ভত আশ্ৰয় লৈ পহৰা দি থাকে। মহানগৰ-বিলাকত তাই বিভীষিকাৰ সূচনা কৰে। কাৰণ তাই প্ৰচাৰ কৰা বাতৰিবিলাক ঘাইকৈ অসত্য আৰু অজ্ঞত হ'লেও সময়ে সময়ে সঁচা কথাও তাইৰ মুখৰ পৰা নোলোৱা নহয়।

এতিয়া তাই মনৰ আনন্দত আফ্ৰিকাৰ জনগণৰ মাজত সঁচা-মিছা বহুতো বাতৰি পৰিবেশন কৰিলে। ষ্টয় ৰংশোদ্ভৱ ইনিয়াছ কেনেকৈ আহিল, দীপলিপ, ডিডোৰ কেনেকৈ তেওঁৰ লগত মিলন হ'ল, প্ৰৱৃতিৰ তাড়নাত তেওঁলোক উভয়ে সুদীৰ্ঘ শীতকালটো কেনেকৈ উপভোগ আৰু লাহ-বিলাহত নিৰ্গজ্জ্বাৰে অতিবাহিত কৰিলে, ৰাজ-শাসনৰ কথা তেওঁলোকে কেনেকৈ পাহৰি গ'ল, এনে ধৰণৰ কথাবিলাককে এই দুই দেৱীজনীৰ প্ৰভাৱত মানুহবিলাকে কোৱা-কুই কৰিছিল। তাৰ পিছত তাই ৰজা ইয়াৰবাছৰ আগত এইবিলাক কুংসা বটনা কৰিলে। ৰজা ক্ৰোধত হতাছতি হ'ল।

আফ্ৰিকাৰ এগৰাকী অপেশ্বৰীৰ জুপিটাৰৰ লগত হোৱা প্ৰণয়ৰ ফলস্বৰূপে ইয়াৰবাছৰ জন্ম হৈছিল। জুপিটাৰৰ প্ৰতি প্ৰজ্ঞা জনাই তেওঁ বিস্তীৰ্ণ ৰাজ্যখনত পাঁচকুৰি বেদীৰ সৈতে সমসংখ্যক বিৰাট মন্দিৰ নিৰ্মাণ কৰিছিল। তেওঁৰ আদেশত মন্দিৰৰ পৱিত্ৰ ৰক্ষক-কুণ্ডৰ অগ্নি অনিৰ্বাণভাৱে প্ৰজ্বলিত হৈ আছিল আৰু পূজাৰীসকলে অখণ্ডভাৱে পূজা কৰিছিল। মন্দিৰ প্ৰাঙ্গণত অনবৰতে বলিৰ তৈজস গোন্ধ পোৱা হৈছিল। মন্দিৰৰ ভোবণবিলাক বৰ্ণাঢ়া কুমুমেৰে সুষোভিত হৈ আছিল। কথিত আছে যে প্ৰচণ্ড ক্ৰোধৰ বশীভূত হৈ আৰু নিজকে নিঃসহায় বুলি উপলব্ধি কৰি ইয়াৰবাছে ব্যালকুজাৰে

মন্দিৰৰ বেদীৰ আগত দণ্ডায়মান হৈ কৰঘোৰে জুপিটাৰক বহুত সময় প্ৰাৰ্থনা কৰি এইদৰে কৈছিল, “হে অমোঘ শক্তিৰ অধিকাৰী জুপিটাৰ, মূৰ জাতিৰ লোকসকলে বঙ-বিৰঙৰ নৃত্যৰে বোৱা কাপোৰেৰে সজোৱা আসনত বহি আহাৰ খাওঁতে তোমাৰ প্ৰতি প্ৰহাৰে নুৰাৰ তৰ্পণ কৰে। এতিয়া কি ঘটছে তুমি দেখা পাইছানে? হে পিতা, যেতিয়া তুমি ঘূৰ্ণিত অশনি নিক্ষেপ কৰা, তেতিয়া আমি মিছাকৈয়ে তোমাক ভয় কৰোনে? আকাশৰ যি ক্লান্ত অগ্নিশিখাই আমাক আতঙ্কিত কৰে, সি কি উত্তাপহীন? মেঘগৰ্জনো কি নিৰ্বৰ্ক? এজনী অঘৰী তিবোতাই মোৰ ৰাজ্যত সামান্য নগৰ এখন সাজিছে আৰু সাগৰৰ পাৰত মাটি এডোখৰ ৰাজ্যত লৈ খেতি কৰিছে। এতিয়া ভাই মই আগ বঢ়োৱা বিয়াৰ প্ৰস্তাৱ উপেক্ষা কৰি ইনিয়াছক স্বামীবৰণ কৰি ৰাজ্যপাটত বহুৱাইছে! পেৰিছৰ এই দ্বিতীয় অৱতাবজনে ফ্ৰিজীয় ওৰণী এখনেৰে তেলেৰে তিতি থকা চুলি আৰু মুখ ঢাকি, লগত তিবোতাৰ দৰে ভয়ভূষ মানুহৰ দল এটা লৈ চুব কৰা সম্পত্তিৰ গৰাকী হ’ব খুজিছে। আৰু মই এতিয়া তোমাৰ বুলিয়ে ভবা মন্দিৰবিলাকলৈ পূজাৰ উপাচাৰ লৈ আহিছো। পিছে যিটো বিশ্বাসত আনিছো সেই বিশ্বাসৰ প্ৰকৃতপক্ষে কোনো মূল্য নাই যেন লাগিছে।”

এয়েই আছিল তেওঁৰ প্ৰাৰ্থনা আৰু প্ৰাৰ্থনা কৰি থাকোঁতেই তেওঁ বেদী স্পৰ্শ কৰিছিল। পৰম পিতাই সকলো গুনিলে আৰু তেওঁৰ দৃষ্টি স্বাধিকাৰ প্ৰমত্তপ্ৰেমিক মুগলেৰে সৈতে সেই নগৰখনত নিবদ্ধ হ’ল। তেওঁ মাকুৰীক মাতি আনি কাম এটাৰ ভাৰ দি এইদৰে ক’লে, “পুত্ৰ, তুমি, তুমি শীঘ্ৰে ৰাজ্য কৰা, পছোৱা বতাহক মাতি আনি এতিয়াই উৰা মাৰি যোৱা। ডাৰ্জান ৰাজকুমাৰে ভৱিষ্যতৰ কথা পাহৰি নৈ কাৰ্থেজতে হাত সাবটি বহি আছে। তুমি ক্ষিপ্ৰগতিৰে উৰি গৈ তেওঁৰ আগত মোৰ নিৰ্দেশ ব্যক্ত কৰা। অতুলনীয় সৌন্দৰ্যৰ অধিকাৰী তেওঁৰ জননীয়ে এইটো উদ্দেশ্যে তেওঁক দুবাৰকৈ গ্ৰীক পত্ৰৰ কবলৰ পৰা বন্ধা কৰা নাছিল। তেওঁ আমাৰ আগত বেনে এজন মানুহৰ কৰ্মনা দিছিল এতিয়া ইনিয়াছৰ গাত ভেনে লক্ষণতো দেখা নাই। নহয়, তেওঁ হ’ব লাগিব ইটালীৰ ভাগ্যবিধাতা।

বীৰ প্ৰসবিনী এই ইটালী তুমুল বংশধৰনিৰে নিৰ্মাণিত হ'ব। ইয়াতেই টিউছাবৰ বংশসম্ভূত বজাসকলে পুৰুষাত্মক্ৰমে বাজত্ব কৰি সমগ্ৰ পৃথিৱী শাসন কৰিব। তেওঁৰ ভাগ্যত থকা এই বিপুল গোঁবহেও যদি তেওঁক সক্ৰিয় কৰি তুলিব নোৱাৰে, আৰু যদি তেওঁ নিজৰবৰীয়াকৈ সূখ্যাতি অৰ্জন কৰিবলৈয়ো সঠিক নহয়, তেন্তে তেওঁৰ পুতেক এশ্বেনিয়াছকো ৰোমৰ দুৰ্গৰ পৰা বঞ্চিত কৰিবনে? তেওঁ কি কৰিবলৈ ইচ্ছা কৰিছে? তেওঁৰ প্ৰতি শত্ৰু ভাবাপন্ন মানুহবিলাকৰ লগত থাকি তেওঁ কি লাভ হ'ব? ভৱিষ্যতে তেওঁৰ বংশধৰসকল ইটালীয়ান বুলি বিখ্যাত হ'ব, ৰাজ্যখন লাভিনীয়াম নামে জনাজাত হ'ব। এই সকলোবিলাক অৱজ্ঞা কৰি এইদৰে অলসভাৱে কাল নিয়ালে তেওঁৰ কিবা সূখ্যাতি হ'বনেকি? তেওঁ জলযাত্ৰা আৰম্ভ কৰক। সেয়ে মোৰ নিৰ্দেশ। মোৰ এই বাৰ্তা তেওঁক দিয়াগৈ।”

জুপিটাৰৰ কথা শেষ হ'ল। অন্ধৈয় পিতৃৰ আদেশ পালন কৰিবলৈ মাকুৰী প্ৰস্তুত হ'ল। প্ৰথমে তেওঁ পাখি লগা সূৰ্য্য পাছকা পৰিধান কৰিলে। এই পাছকাই তেওঁক জল আৰু স্থল ভাগৰ ওপৰেদি বায়ুবেগে উৰাই নিব পাৰে। তাৰ পাছত তেওঁ এডাল দণ্ড হাতত ল'লে। এই দণ্ডডালৰ সহায়ত তেওঁ বসন্তলত থকা নিস্তেজ প্ৰোত্ৰায়াবিলাকক মাতি আনিব পাৰে, আনবিলাকক ভয়ঙ্কৰ টাৰ্টাৰাছলৈ প্ৰেৰণ কৰিব পাৰে, ইয়াৰ সহায়ত তেওঁ নিজাববান মাৰিব পাৰে, বিনিজ্জ কৰিব পাৰে আৰু মৃতকৰ চকু উন্মিলিত কৰিব পাৰে। এতিয়া তেওঁ এই দণ্ডডালেৰে বায়ুক নিয়ন্ত্ৰিত কৰি অন্ধকাৰ মেঘৰ মাজেদি উৰি যাবলৈ ধৰিলে। এনেকৈ গৈ থাকোতে, নিজৰ শিৰেৰে আকাশখন দাঙি লৈ থকা সহিষ্ণু আটলাছৰ স্তম্ভ শিখৰ তেওঁৰ দৃষ্টিগোচৰ হ'ল। সবল গছৰে ভৰা আটলাছৰ শৃঙ্গ কলীয়া কুঁৱলিয়ে চিৰদিন আবৰি ৰাখে আৰু তাত অনবৰতে বতাহ-বৰষুণ হয়। তেওঁৰ স্বৰূপে তুমুলমণ্ডিত। তেওঁৰ ধুঁতৰিৰ পৰা সৃষ্টি হৈছে প্ৰচণ্ড জলপ্ৰপাত আৰু তেওঁৰ দীঘল অমসূন ডাটি বৰফ-কঠিন। সূৰ্য্য ডেউকাৰ ওপৰত ভেঁজনি দি মাকুৰীয়ে ইয়াতে কিছু সময় কটালে আৰু ইয়াৰ পৰাই তেওঁ তীব্ৰগতিৰে সাগৰৰ ফালে নামি গ'ল। উপকূল আৰু পাহাৰৰ কাষে কাষে মাহ বিচাৰি পানীৰ নিচেই ওপৰেদি উৰি যোৱা

সামুদ্ৰিক পক্ষীৰ দৰেই চীলেনীয়ান মাকু'ৰীয়ে মাতামহ আটলাছৰ পৰা বিদায় লৈ পৃথিৱী আৰু আকাশৰ মাজেদি আফ্ৰিকাৰ বাৰ্লিময় উপকূলৰ ফালে বতাহ ঠেলি উৰি যাবলৈ ধৰিলে।

ক্ষিপ্ৰচৰণ মাকু'ৰীয়ে আফ্ৰিকাৰ গ্ৰাম্য কুটীৰবিলাকৰ ওপৰৰ পৰাই ছুৰ্গ আৰু নতুন বাসভৱন নিৰ্মাণৰ কামত ব্যস্ত হৈ থকা ইনিয়াছক দেখা পালে। সূৰ্যকান্ত মণিখচিত এখন তৰোৱাল তেওঁ ধাৰণ কৰিছিল। ঐশ্বৰ্য্যৰ অধিকাৰিণী স্বয়ং ডিডোৱে উপহাৰ দিয়া এখন চমৎকাৰ বস্ত্ৰবৰ্ণ টায়াৰীয় বস্ত্ৰ তেওঁ পৰিধান কৰিছিল। ডিডোৱে নিজেই বাণীত সোণালী সূতা দি এই কাপোৰখন বৈছিল। মাকু'ৰীয়ে ততালিকে তেওঁক বাতৰিটো দি ক'লে, “কি, তুমি প্ৰসিদ্ধ কাৰ্বেজৰ ভিত্তি স্থাপন কৰি ইয়াতে এখন স্কন্দৰ নগৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰিব খুজিছানেকি? আদৰ্শ স্বামী! তোমাৰ লাজ লগা নাইনে? তুমি ভৱিষ্যতৰ কথা, তোমাৰ নিজৰ ৰাজ্যখনৰ কথা পাহৰি গৈছা। সকলো দেৱতাকে যিহনে শাসন কৰিছে, পৃথিৱী আৰু স্বৰ্গ যাৰ ইচ্ছামুসৰি নিয়ন্ত্ৰিত তেওঁই নিজে মোক জ্যোতিৰ্ময় অলিম্পাছৰ পৰা প্ৰেৰণ কৰিছে। তেওঁই এই বাৰ্তাটো মোক আকাশী-পথেদি তুমতে বহন কৰি আনি তোমাৰ আগত ব্যক্ত কৰিবলৈ আদেশ দিছে। তুমি কি কৰিবলৈ উপক্ৰম কৰিছা? আফ্ৰিকাত এইদৰে অলসভাৱে সময় অপচয় কৰিলে তুমি কেনেকৈ লাভবান হ'বা? তোমাৰ সৌভাগ্যই সূচনা কৰা আগন্তুক সূখ্যাতিৰ কথাযো যদি তোমাৰ উৎসাহ উদ্বীপিত কৰিব নোৱাৰে, আৰু যদি তুমি নিজৰ বৰীয়াটোকে যশ-গৌৰৱ অৰ্জন কৰিবলৈ তৎপৰ নোহোৱা, তেনেহ'লে অন্ততঃ তোমাৰ পুত্ৰ এন্কেনিয়াছৰ কথা এবাৰ মনত পেলোৱা। তেওঁ এতিয়া ডাঙৰ-দীঘল হৈছে, তেওঁই তোমাৰ উত্তৰাধিকাৰী। ইটালী দেশৰ ৰজা হোৱা তেওঁৰ ভাগ্যত আছে। এই ৰাজ্যই তোমাৰ ইটালী বুলি পৰিগণিত হ'ব।” এইদৰে কঠোৰ তিবন্ধাৰ কৰি থাকিয়েই মাকু'ৰী লোকদৃষ্টিৰ পৰা অদৃষ্ট হৈ পাতল বতাহৰ লগত মিলি গ'ল।

এই অলৌকিক দৃশ্য দেখি ইনিয়াছ অবাক হ'ল। তেওঁ বিস্ময়ত হৈ পৰিল, ভয়ত তেওঁৰ চুলি ডাল ডাল হ'ল আৰু মুখৰ মাত হবিল। দেৱতাৰ সতৰ্ক বাণী ইমান কড়'তুপূৰ্ণ আছিল আৰু তাৰ প্ৰভাৱ তেওঁৰ ওপৰত ইমান তীব্ৰভাৱে পৰিছিল যে ইতিমধ্যেই তেওঁ প্ৰণয়িনীৰ ৰাজ্যৰ পৰা

পলায়ন কৰিবলৈ ব্যৱ হৈ উঠিছিল। কিন্তু তেওঁ কোনো কৰিব ? অভিশয় মোহাচ্ছন্ন প্ৰেমিকাৰ আগত তেওঁ এই উদ্দেশ্য কি সাহেবে প্ৰকাশ কৰিব পাৰে ? কেনেকৈ তেওঁৰ সন্মতি লাভ কৰিব ? তেওঁ বাছি ল'ব পৰা উৎকৃষ্ট উপায় কি হ'ব পাৰে ? ক্ষিপ্ৰভাৱে তেওঁ সকলো গমি-পিতি চালে। তেওঁৰ ছুই নাৱত ছুই ভৰি হ'ল। কোনো এটা উপায় তেওঁৰ মনঃপুত হয়, তাৰ পিছত মনলৈ আন এটা আহে। প্ৰতিটোৰে বিভিন্ন গঢ়-গতি আৰু সম্ভাৱনা বিচাৰ কৰি চায়। এইদৰে গুণা-গঁথা কৰি থাকোঁতে এটা কৌশল উপযুক্ত হ'ব বুলি তেওঁ ধাৰণা কৰিলে। তেওঁ মিনেষ্টিয়াছ, ছাৰ্জেণ্টাছ আৰু সাহসী ছেৰেণ্টাছক মাতি আনিলে। তেওঁলোকে পেটৰ কথা পেটেতে ৰাখি ৰচি, পাল, খুঁটি আদি সকলোবিলাক প্ৰস্তুত কৰি নৌ-বাহিনীটো সজ্জিত কৰিব লাগিব আৰু সাগৰৰ পাৰত নাবিকসকল সমবেত হ'ব। কি কাৰণে এই ব্যৱস্থা লোৱা হৈছে তাকো গোপনে ৰাখিব লাগিব। ইতিমধ্যে তেওঁ ডিডোৰ লগত সাক্ষাৎ কৰিব; সবলচিতিয়া ডিডোৱে স্তম্ভীৰ প্ৰেম যে ইমান ক্ষণভঙ্গুৰ হ'ব পাৰে সেই কথা কল্পনাও কৰিব নোৱাৰে। ডিডোৰ মন বৃদ্ধি তেওঁ এনে এটা অল্পকাল যুহুৰ্ত্তত আলোচনাৰ অবতারণা কৰিব যে সেই সময়ত ডিডোৱে অন্তৰৰ কোনো বেদনা অল্পভৰ কৰিবলৈয়ো আহৰি নাপায়। তেতিয়াই তেওঁ হুকৌশলে এই সঙ্কটৰ পৰা অব্যাহতি পাবৰ কাৰণে এটা সুসজ্জিত উপায় উদ্ভাৱন কৰিব পাৰিব।

তেওঁৰ অল্পচৰসকলে উল্লাহেৰে এই আদেশ পালন কৰিবলৈ সঁপু হ'ল। কিন্তু প্ৰেমিকৰ চকুত ধূলি দিয়া সহজ নহয়। কঁপুৰীয়ে আগতীয়াটকৈয়ে এই কণ্ট অভিসন্ধিৰ কথা বুজিব পাৰিলে। তেওঁৰ অল্পভূতি সক্ৰিয় হৈ পৰিল। প্ৰকৃত উদ্দেশ্যটো তেওঁৰ আগত প্ৰকাশ কৰাৰ আগতেই তেওঁ আগন্তুক বিপদৰ আগ-জাননী পালে। তেওঁৰ মনত ভৱ সোমাল। বান্ধৱ বা অবাঞ্ছনীয় বহুতো আশঙ্কাই তেওঁক ব্যাকুল কৰি তুলিলে। এই চিন্তা-চাকল্যৰ মাজতে এটা অমঙ্গলীয়া উৰাবাতৰি তেওঁৰ কাণত পৰিল। জল-যাত্ৰাৰ কাৰণে নৌ-বাহিনীটো সুসজ্জিত কৰা হৈছে বুলি তেওঁ জানিব পাৰিলে। প্ৰকৃত সভ্যটোৰ সন্মুখীন হোৱাৰ সাহস হেৰুৱাই আউলি-বাউলি হৈ তেওঁ অতি অস্থিৰ আৰু অসংযতভাৱে কাৰ্য্যকৰ ব্যৱপৰেদি চপলিয়াই

যাবলৈ ধৰিলে। দুবছৰৰ মূৰে মূৰে অল্পাধিক হোৱা উৎসৱৰ বোমাধ্বকৰ পৰিবেশত বেকাহৰ সেৱিকা এগৰাকীয়ে উৎসৱৰ শেষত যেতিয়া ৰাতি চিঠিৰাছ পৰ্বতৰ উদাত্ত আহ্বান শুনিবলৈ পায় আৰু যেতিয়া অবিৰাম দেৱধ্বনিৰ মাজত বেকাহৰ বিগ্ৰহ বিসৰ্জন দিয়া হয় তেতিয়া তেওঁ প্ৰাচণ্ড উত্তেজনাৰে অভিভূত হৈ পৰে। এতিয়া ডিডোৰ অৱস্থাও ঠিক তেনেকুৱাই হৈছিল। অৱশেষত তেওঁ ইনিয়াজৰ ওচৰত উপস্থিত হ'ল আৰু তেওঁক তীব্ৰভাৱে নিন্দা কৰি ক'লে,

“বিশ্বাসঘাতক, তুমি প্ৰকৃততে ভাবিব পাৰিছিলানেকি যে এইদৰে তুমি তোমাৰ দুষ্কৃতি ঢাকি ৰাখিব পাৰিবা আৰু মোক মাত নলগোৱাকৈয়ে এই দেশ ত্যাগ কৰিব পাৰিবা? এদিন তুমি মোক প্ৰাণ-ভৰি ভাল পাইছিলো, মোৰ পাণি-গ্ৰহণ কৰিবলৈ প্ৰতিশ্ৰুতি দিছিলো। তোমাৰ অবিহনে মোৰ যে মৃত্যু সুনিশ্চিত—এই সকলোবিলাক সম্পৰ্ক তুমি কি ছেদ কৰিলো? তুমি ইমান নিৰ্মম আৰু হৃদয়হীননে যে এতিয়া শীতকালৰ ওলোলা আকাশ আৰু উত্তৰ ফালৰ পৰা অহা ধুমুহাও উপেক্ষা কৰি আসন্ন বিপদৰ প্ৰতি নিৰ্বিকাৰ হৈ মহাসমুদ্ৰত পাৰি দিবৰ কাৰণে তোমাৰ নৌ-বাহিনী প্ৰস্তুত কৰিছা? কিয়? এতিয়াও যদি কোনো এখন অপৰিচিত দেশত উপনিবেশ স্থাপন কৰিবলৈ তুমি তৎপৰ হৈ থাকিলাহেঁতেন, আনকি প্ৰাচীন ট্ৰয় নগৰীৰ অস্তিত্বও যদি এতিয়া লুপ্ত নহ'লাহেঁতেন, তথাপি কি তুমি ৰজা-বিজ্ঞান সমুদ্ৰৰ উত্তাল তৰঙ্গৰ মাজেদি তোমাৰ তৰীসমূহ পৰিচালনা কৰিবলৈ উদ্বৃত্ত হ'লাহেঁতেন? আচলতে তুমি মোকহে এইদৰে পৰিত্যাগ কৰি যাবলৈ চেষ্টা কৰিছা, নহয় জানো? হয়, মোৰ এই বিগলিত অশ্ৰু, তোমাৰ প্ৰতিজ্ঞাবদ্ধ হাত তুখনি, (মই কিমান যে মূৰ্খ, মই যে সৰ্বস্ব হেৰুৱাই বিস্তৃত হৈ পৰিছো) আমাৰ মিলন, আমাৰ আগন্তুক বিবাহ, এই সকলোবিলাকৰ নামত কৈছো, যদি মই কেতিয়াবা তোমাক ভাল পাইছিলো, যদি মই কেতিয়াবা তোমাক অকণমান আনন্দও দিব পাৰিছিলো তেন্তে, তেন্তে, মোৰে শপত, তোমাক মই মিনতি কৰি কৈছো, তুমি ইমান নিষ্ঠুৰ নহবা, এই স্বৰখন নেভাওবা। তোমাৰ মনটো সলনি কৰা। তোমাৰ কাৰণে মই আত্মিকাৰ উপজাতিবিলাকৰ আৰু জুৰিডায় শাসকসকলৰ সূণ্যৰ পাত্ৰী

হৈছে। মোৰ নিজৰ টায়াবীয় প্ৰজাবিলাকেও মোৰ প্ৰতি শত্ৰুতা আচৰণ কৰিছে। তোমাৰ কাৰণেই মই মোৰ লাজ-মান জলাঞ্জলি দিলো মোৰ বিকণ স্খ্যাতি আছিল আৰু যাব বলত মৃত্যুৰ পিছতো মাথুহে মোক সুঁৱৰিলেহেঁতেন, সেই স্খ্যাতিও তোমাৰ কাৰণেই বিসৰ্জন দিলো। মোৰ, মোৰ অতিথি! মৃত্যুৰ কাৰণে মোক কাৰ হাতত গতাই থৈ যাব খুজিছা? তোমাক মই স্বামী বুলি সম্বোধন কৰিব খুজিছিলো, কিন্তু মোৰ মুখৰ পৰা আৰু সেই শব্দ বাহিৰ নহ'ল—তুমি মোৰ অতিথি হৈ গ'লা। এতিয়া ভৱিষ্যৎ বুলিবলৈ মোৰ কিবা আছে জানো? মোৰ ভ্ৰাতা পিগমেনিয়নে হয়তো মোৰ এই নগৰখন ধ্বংস কৰিব; নহ'লে হয়তো জিতুলীয় ইয়াৰবাহৰ হাতত বন্দী হৈ তেওঁক বিয়া কৰাব লাগিব। তুমি যাত্ৰা কৰাৰ আগতে মোক যদি পুত্ৰ এটিও দান কৰি গ'লাহেঁতেন তেনেহ'লে সেই এধানমান ইনিয়াছৰ মুখখনি চাই তোমাৰ চেহেৰাৰ লগত তাৰ মিল দেখিয়েই মই শান্তি পালোহেঁতেন। তেতিয়া মই ইমান নিৰাশ আৰু নিঃসহায় নহলোহয়।”

তেওঁ নীৰৱ হ'ল। জুপিটাৰৰ সতৰ্ক-বানী মনত ৰাখি ইনিয়াছে অবিচলিত দৃষ্টিৰে অন্তৰৰ তীব্ৰ যত্নৰ দমন কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিলে। অৱশেষত তেওঁ চমুকৈ ক'লে, “মহাবানী, মই স্বীকাৰ কৰিছো, তোমাৰ দয়া আৰু মমতাৰ কাৰণে মই তোমাৰ ওচৰত ধনী। সেই কথা তুমি মোক শতৰাব সোঁৱৰাব পাৰা। শুনা এলিছা, যিমান দিন মই উশাহ-নিশাহ লৈ সচলভাৱে জীয়াই থাকিম, যিমান দিন চেতনাই মোৰ লগ নেৰে, সিমান দিন তোমাৰ স্মৃতি মোৰ মনত অগ্নান জ্যোতিৰে জ্বলি থাকিব। এতিয়া তোমাৰ আগত মই সংক্ষেপে আচল কথাকেইটা উল্লেখ কৰিম। তোমাক প্ৰভাৱণা কৰি মোৰ যাত্ৰা গোপন কৰি ৰখা মোৰ উদ্দেশ্য নাছিল। সেই কথা কল্পনাও নকৰিবা। মই কোনো দিনে তোমাৰ আগত বিয়াৰ কথা উচ্চাৰণ কৰা নাই। তোমাৰ লগত মোৰ ভেনে কোনো চুক্তি নাছিল। নিজৰ ইচ্ছামতে জীৱন যাপন কৰিবলৈ অদৃষ্টই যদি মোক অল্পমতি দিলেহেঁতেন, যদি মই স্বাধীনভাৱে নিজৰ সমৰ্থ্যাবোৰ সমাধান কৰিবলৈ সক্ষম হ'লোহেঁতেন, মোৰ জাতিৰ পৱিত্ৰ সোঁৱৰণীত ট্ৰয় নগৰখন পুনৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰাই মোৰ প্ৰথম কাম হ'লহেঁতেন। প্ৰায়ামৰ স্তুতিক প্ৰাচীৰবিলাক অক্ষত অৱস্থাত থাকোতেই মই ট্ৰয় দুৰ্গ নতুনকৈ নিৰ্মাণ কৰি পতনৰ আগতে ই যেনে শক্তিশালী

আছিল তেনেকুৱা ৰূপেই দিলোহেঁতেন। কিন্তু সঁচা কথা ক'বলৈ হ'লে, লিছীয়। দেশৰ প্ৰিনিয়ামত এপলোৱে দৈৱ-বাণীৰ যোগেদি বাৰে বাৰে মোক উৰ্বৰ ইটালী দেশলৈ যাবলৈ আদেশ দিছে। ইটালীয়েই হ'ব মোৰ মৰমৰ দেশ, তাতেই মই বাস কৰিম। কিন্তু লিছীয় হিচাপে তোমাৰ যদি কাৰ্বেজৰ এই দুৰ্গৰ প্ৰতি আহুগত্য আছে আৰু তুমি আফ্ৰিকাৰ এই নগৰখনৰ বাহিৰে আন কোনো নগৰৰ প্ৰতি তোমাৰ আকৰ্ষণ নাই, তেন্তে ট্ৰজানবিলাকে ইটালীত ৰাজ্য এখন পাতিলে তোমালোকৰ আপত্তি কৰিব লগা কি আছে? তোমালোকৰ দৰে আমিও যদি বিদেশত ৰাজ্য এখন প্ৰতিষ্ঠা কৰিব পাবো তেন্তে ই পাপ কথা হ'লনেকি? যেতিয়াই নিশাৰ সেমেকা অন্ধকাৰে ধৰণী আবৃত কৰে, নক্ষত্ৰসমূহে যেতিয়া নভোমণ্ডল আলোকিত কৰে, যেতিয়াই মই টোপনিতে মোৰ পিতা একাইটিছৰ প্ৰেতাত্মা দেখা পাওঁ। তেওঁ মোক সাৱধান বাণী শুনাৱ আৰু মই ভয়ত অস্থিৰ হওঁ। মোৰ পুত্ৰ এক্সেনিয়াছৰ কাৰণেও মই সতৰ্ক হ'বলগীয়া হৈছো। মৰমৰ ল'ৰাটোৰ কাৰণে মই চিন্তা কৰো। ভাগ্যৰ বলত সি ইটালীত ৰাজত্ব কৰিব। তাক বঞ্চিত কৰিবলৈ মোৰ কোনো অধিকাৰ নাই। ই ঘোৰ অন্তায়। আৰু এতিয়া স্বয়ং জুপিটাৰে মোৰ ওচৰলৈ এজন কটকী পঠাইছে। মোৰ পিতা আৰু মোৰ পুত্ৰ দুয়োৰে নামত শপত খাই কৈছো, তেওঁ তৰিৎ গতিৰে উৰি আহি মোক এটা বাতৰি দিছে। বাতৰি নহয় আদেশ। মই নিজ চকুৰে সেই দেৱদূতজনক দিনৰ উজ্জল পোহৰত নগৰৰ দুৱাৰেদি সোমাই অহা দেখিছো আৰু তেওঁৰ কথা নিজ কাণেৰে শুনিছো। গতিকে এতিয়া এই অভিযোগ-বিলাককে সত্য বুলি ধৰি লৈ বিচলিত নহবা, মোকো নকৰিবা। নিজৰ ইচ্ছামতে মই ইটালীলৈ যাবলৈ গুলোৱা নাই।”

ইনিয়াছে এইদৰে কথা কৈ থকা সময়ছোৱাত ডিডা মিয় হৈ আছিল। তেওঁ ইনিয়াছৰ ওচৰৰ পৰা আঁতৰি গৈছিল যদিও অপলক দৃষ্টিৰে তেওঁৰ কাছৰ ফালে চাই আছিল। তেওঁৰ নীৰৱ চাৱনি ইনিয়াছৰ সমস্ত শৰীৰত স্থিৰভাৱে নিবদ্ধ হৈছিল। তাৰ পিছত তেওঁ খঙত জ্বলি উঠি ক'লে,

“পাৰণ্ড, কোনো দেখীয়ে তোক জন্ম দিয়া নাই। ডাৰ্ডানাছো তোৰ উপৰিপুত্ৰ নহয়। নহয় নিলাময়, কঠিন আৰু খলা-বমা কাকেচাছ পৰ্বতহে তোৰ বাপেৰ। হাইকাৰ্ণিয়াৰ বাঘবিলাকেহে তোক তুলিছিল। এতিয়া

আক কথা লুক্‌বালে কি লাভ হ'ব? মোৰ জিভাত লাকায় ধৰাৰে বা
 প্ৰয়োজন কি? যি হ'ব লাগে হৈ গ'ল, ইয়াতকৈ আক বেছি বেয়া কি
 হ'ব?—মই কল্লা দেখি সি বাক হুমুনিয়াহ এটাকে পেলাইছেনে? মোৰকালে
 এবাৰ কেবাহিকৈয়ো চাইছেনে? তাক ভাল পোৱা মানুহজনীৰ কথা ভাবি সি
 দুখত কুমলি এটোপাল চকুলো টুকিছেনে? কি পাপ, কি মহাপাপ। পৰমা
 শক্তি জনো, ছেটাৰ্শ নন্দন পৰম পিতা, এওঁলোকেও জ্ঞানৰ নিৰপেক্ষ দৃষ্টিৰে
 এই অঘটন চাই থাকিব নোৱাৰিব। এই বহল পৃথিৱীত কাকো বিশ্বাস
 কৰিব নোৱাৰি। জাহাজ ডুবি ইয়ালৈ অহা এই মগনীয়াটোক মই আদৰ-
 সাদৰ কৰিলো, মূৰ্খৰ দৰে কাৰেঙত থাকিবলৈ মাতি নিলো। নিশ্চিত
 মৃত্যুৰ পৰা তাৰ লগৰীয়াবোৰক বন্ধা কৰিলো। ভাগি-ছগি যোৱা জাহাজ-
 বিলাক ভাল কৰি ঘূৰাই দিলো। আহ, মোক এতিয়া ভূতে লজিছে।
 মই জুলি-পুৰি মৰিছো……। আক সি লিছীয়াৰ পৰা এতিয়া এপলোৰ
 আকাশী-বাণী শুনিছে, তাৰ পিছত আকো জুপিটাৰে তাক ভয় লগা
 বাতৰি এটা দিবলৈ বতাহৰ মাৰ্গেদি কটকটী এটা পঠাই দিছে! এনেকুৱা
 সাধাৰণ কথাত মূৰ ঘমোৱাহে যেন তেওঁলোকৰ কাম। তাকে মই এতিয়া
 বিশ্বাস কৰিব লাগে। নাই, নাই, মই এতিয়া আক তোক ধৰি থকা
 নাই। তোৰ লগত আক মই ভৰ্ক নকৰো। যোগে, ইটালী দেশলৈ
 যোগে, তোৰ ৰাজ্যখন বিচাৰি সাগৰ পাৰ হৈ যোগে। কিন্তু মোৰ বিশ্বাস
 যে যদিহে সবগত জ্ঞান-অজ্ঞান্যৰ বিচাৰ আছে, তেন্তে তই জোলোকা-
 জোলোকে পানী খাবি, সাগৰৰ শিলৰ মাজত এইদৰে শাস্তি পাওঁতে
 তই বাৰে বাৰে 'ডিডো' বুলি চিঞৰিব লাগিব। এতিয়া যদিও দূৰত
 আছো, সেই সময়ত মই তোৰ ওচৰ চাপিম, কচকিচীয়া, ক'লা জুইৰে
 তোক খেদি যাম। মই মৰিলেও মোৰ প্ৰেভাছাই তোৰ লগ নেৰে।
 কটা অধম, তই ভুগিব লাগিব। তোৰ যন্ত্ৰণাৰ কথা মই প্ৰেতপুৰীত থাকিও
 শুনিবলৈ পাম।" তেওঁৰ প্ৰলাপ এতিয়াও শেষ হোৱা নাছিল, কিন্তু
 ইমানকৈ কৈ তেওঁ আকস্মিকভাৱে বৈ গ'ল। অসহনীয় মানসিক যন্ত্ৰণাত
 ভৰ্জিত হৈ তেওঁ ক্ষিপ্ৰভাৱে আঁতৰি গ'ল। অন্তৰত উৎকণ্ঠা আক সন্মোচ
 লৈ ইনিয়াছ তাতে থাকিল। তেওঁ বহুতো কথা ক'বলৈ ইচ্ছা কৰিছিল,
 কিন্তু ডিডো চকুৰ আঁতৰ হ'ল। তেওঁ বৃহত হৈ মাটিত পৰিল।

লিগিৰীবিলাকে তেওঁক দাঙি নি শ্বাৰল পাখৰৰ শোৱনি-কোঠাত থকা শয্যাতে শুৱাই দিলে।

ইতিমধ্যে সত্যসন্ধ ইনিয়াছে ডিডোৰ লুগতীৰ শোক পাতলাই সাধনা-বাণীৰে তেওঁৰ যন্ত্ৰণা দূৰ কৰিবলৈ ব্যৱস্থা হৈ পৰিছিল। তথাপি তেওঁ দৈন্যদেহ পালন কৰিবলৈ তৎপৰ হৈছিল। প্ৰেমৰ গভীৰতাই তেওঁক বিচলিত কৰিছিল। দীঘল হুমুনিয়াহ পেলাই তেওঁ জাহাজলৈ উভতি গৈছিল। উজানবিলাকে পৰম নিষ্ঠাৰে কামত লাগি গৈছিল। তেওঁলোকে শীঘ্ৰে উপকূলৰ কাষেদি জাহাজবিলাক চলাই দিছিল। নতুনকৈ আলকাতাৰাৰ ৰং দিয়া জাহাজৰ তলিবিলাক পানীত ভাহি উঠিছিল। নাৰিকবিলাকে হাবিৰ পৰা লৰালবিকৈ কাটি নিয়া ব'ঠাত তেতিয়াও ডাল-পাত লাগি আছিল, কাঠবিলাক ভালকৈ চাঁচিবলৈ সময় হোৱা নাছিল; তাৰ পৰা জাহাজ মেলি দিবলৈ তেওঁলোক অধীৰ হৈ পৰিছিল। নগৰৰ প্ৰত্যেক অঞ্চলৰ পৰা শীতৰ কাৰণে সাজু হোৱা পৰুৱাৰ দৰে, তেওঁলোক ক্ষিপ্ৰগতিৰে ওলাই আহিছিল। পৰুৱাবিলাকে কটিৰ টুকুৰা আদি কামুৰি ধৰি দীঘলীয়াটকৈ শাৰী পাতি, সমতল অঞ্চলেদি গন্তব্য স্থানলৈ আগ বাঢ়ি যায়। ঘাঁহ-বনৰ ওপৰেদি সিহঁতে খোৱা বস্তুবোৰ কঢ়িয়াই নিয়ে। কিছুমানে খাত্ত বস্ত্ৰৰ ডাঙৰ টুকুৰাবোৰ কান্ধেৰে ঠেলি দিয়ে, কিছুমানে পিছ পৰি দলৰ পৰা আঁতৰি যোৱাবিলাকক শাসন কৰে। গোটেই বাটছোৱাতেই কৰ্ম-ব্যস্ততাৰ চিন স্পষ্ট হৈ পৰে। এই আলোড়ন দেখি ডিডোৰ মনত বাক কি ভাব খেলাইছিল? দুৰ্গৰ উচ্চতাৰ পৰা সাগৰৰ পাৰে পাৰে হাজাৰজনৰ কৰ্মব্যস্ততা লক্ষ্য কৰি আৰু সাগৰৰ পানীত হোৱা চাঞ্চল্য আৰু তুমুল কোলাহল শুনি তেওঁ গভীৰ হুমুনিয়াহ পেলাইছিল। হায় নিকৰ্ণ প্ৰেম! তোমাৰ প্ৰভাৱত মানুহৰ অন্তৰ দুৰ্বহ বেদনাৰে কিমান সৰু হৈ পৰে! প্ৰেমৰ তীব্ৰতাত ডিডোৰে এতিয়া আকৌ উচুপি উচুপি কান্দিছিল। পুনৰ তেওঁ প্ৰণয়ৰ বেদীত সকলো মান-অভিমান উৰ্গা কৰি, কৰ্ণ আকৃতিৰে শেষবাৰৰ কাৰণে আত্ম-নিবেদন কৰি চাবলৈ সচেষ্ট হৈছিল আৰু এইদৰেই তেওঁ অৱশ্যে মৃত্যুক মাতি আনিছিল।

তেওঁ ক'লে, “আনা, সাগৰৰ পাৰত কি উখল-মাখল লাগিছে তুমি দেখিছা নহয়? কেউফালৰ পৰা আহি সকলোটি তাতে মোট খাইছেহি।

তেওঁলোকে বতাহৰ আশাত পাল ভৰি দিছে। নাবিকবিলাকে বংমনেৰে জাহাজৰ পিছফাল ফুলৰ মালাৰে সজাইছে। মই যে এইদৰে নিদাকণ শোক পাম আগতেই জানিব লাগিছিল। আনা, বোধহয় মই এই শোক সহ কৰিব পাৰিম। তথাপি তোমাৰ অভাগী বায়েৰাৰ কাৰণে এটা কাম কৰাচোন। এই বিশ্বাসঘাতকীয়ে তোমাৰ বাহিৰে আন কাকো গণ্য কৰা নাছিল। তেওঁ তোমাকহে বিশ্বাস কৰিছিল, এই কঠোৰ মানুহজনৰ মন কেনেকৈ বুজিব পাৰি একমাত্ৰ তুমিহে জানিছিল। ধোৱা ভনীটি, তুমি আমাৰ সেই দাস্তিক শত্ৰুজনক এবাৰ মিনতি কৰি চোৱাওঁ। মইতো ট্ৰজানবিলাকক সংহাৰ কৰিবৰ কাৰণে আউলিছত গ্ৰীকবিলাকৰ সৈতে যড়যন্ত্ৰ কৰা নাছিলো—ট্ৰয়ৰ বিকছে মই কোনো নো-বাহিনীও পঠোৱা নাছিলো। একাইটিছৰ মৈদাম খান্দি মই তেওঁৰ আত্মাক অশাস্তি দিবলৈও চেষ্টা কৰা নাই। তেনেহ'লে তেওঁ ইমান নিৰ্মমভাৱে মোৰ কথা শুনিবলৈ কিয় অমান্তি হৈছে? ইমান ল'ৰালবিকৈ তেওঁ ক'লৈনো যাত্ৰা কৰিব খুজিছে? এই কৰুণ প্ৰণয়ৰ শেষ উপহাৰ হিচাপে তেওঁ অলপ পলমকৈ হ'লেও, অনুকূল বতাহত ইয়াৰ পৰা সহজে পলাব পাৰিলেহেঁতেন। মই এতিয়া আমাৰ বিয়াখন সন্মানজনকভাৱে সম্পন্ন কৰিবলৈ তেওঁক অনুৰোধ কৰিব খোজা নাই। কাৰণ আগতেই তেওঁ বিশ্বাসঘাতকতা কৰিলে। চমৎকাৰ লাটিয়ামত ৰাজ্য স্থাপন কৰাৰ পৰা তেওঁক বাৰণ কৰাও মোৰ উদ্দেশ্য নহয়। মই মাত্ৰ বিচাৰিছো এটা অনুগ্ৰহ। কিছু সময়ৰ কাৰণে যেন কৰ্ম-বিৰতি হয়, যাতে মই এই নিদাকণ মানসিক যন্ত্ৰণাৰ পৰা অলপ সকাহ পাম, অকণমান জিৰণি পাম। তাৰ পিছত মই অদৃষ্টৰ ওচৰত আত্ম-সমৰ্পণ কৰি এই শোকাবহ পৰিবেশত নিজকে ধাপ খুৱাই ল'ব পাৰিম। এয়েই মোৰ শেষ মিনতি আৰু মোৰ ভনী হিচাপে তুমি মোক সহায় কৰিব লাগিব। তেওঁ যদি মোৰ এই প্ৰাৰ্থনা মঞ্জুৰ কৰে তেন্তে মই তেওঁৰ ঋণ পৰিশোধ কৰিম, মোৰ মৃত্যুৰে পৰিশোধ কৰিম।”

এয়েই আছিল ডিম্ভাৰ প্ৰাৰ্থনা। ভনীয়েকে মনৰ দুখেৰে মধ্যস্থতা কৰি এই কৰুণ বাতৰিবিলাক অনা-নিয়া কৰিলে। কিন্তু ইনিয়াছ একেবাৰে নিৰ্বিকাৰ হৈ থাকিল। তেওঁ এই অনুৰোধবিলাকলৈ কৰ্ণপাত নকৰিলে। কাৰণ অদৃষ্টই প্ৰতিবন্ধকৰ সৃষ্টি কৰিছিল আৰু দৈৱ-প্ৰভাৱে তেওঁক নিৰ্মম কৰি তুলিছিল।

পৰিণত বয়সৰ আৰু কঠিন মজবুত ঠক গছ এজোপাৰ দৰে তেওঁ স্পষ্টভাৱে থিয় হৈ আছিল। আশ্ৰয় পৰ্বতৰ পৰা বলা কুকুৰা বতাহে বাবে বাবে আঘাত কৰি গছজোপা উচালিবলৈ পাবেমানে চেষ্টা কৰে। গা-গছছোৱা কঁপি উঠে, পাতবিলাক সৰি মাটিত পৰেহি। কিন্তু তথাপি গছজোপা অলৰ-অচৰ হৈ থাকে। কাৰণ ইয়াৰ ওপৰছোৱাই যেনেকৈ আকাশ চোৱেগৈ, সেইদৰে শিপাবিলাকো পাতালপৰ্বন্ত প্ৰসাৰিত হয়। এনে এক মহীৰুহৰ দৰেই ইনিয়াছ উপৰূপৰি বাত্যাঘাতত জৰ্জৰিত হৈছিল, তেওঁৰ সাহসী হৃদয় শোকত ভাগি গৈছিল। কিন্তু তেওঁৰ অদম্য ইচ্ছাশক্তি অবিচলিত হৈ থাকিল। তেওঁৰ দুগালেদি চকুপানী বৈ গৈছিল, কিন্তু মনৰ দৃঢ়তা অলপো টুটা নাছিল।

এয়ে আছিল চৰম পৰিণতি। ডিডোৱে সৰ্বস্ব হেৰুৱালে। নিদাকণ অদৃষ্টৰ সন্মুখীন হৈ তেওঁ ভয়ত কঁপি উঠিল। এতিয়া তেওঁ একমাত্ৰ মৰণকে থিয় হৈ আছিল। অনন্ত নভোমণ্ডলে তেওঁৰ ক্লান্তি বঢ়াইছিলহে মাথোন। তেওঁৰ মৃত্যু-কামনা পূৰ্ণ কৰিবৰ কাৰণেই যেন কিছুমান অমঙ্গলায়া লক্ষণ তেওঁৰ দৃষ্টিগোচৰ হৈছিল। এদিন তেওঁ ধূপ-ধূনা জ্বলি থকা বেদীত ৰোড়শোপচাবে পূজা কৰাৰ সময়ত এটা ভয়ানক দৃশ্য দেখা পাইছিল। পবিত্ৰ শাস্তিবাৰি ক'লা পৰি গৈছিল আৰু তৰ্পিত মদিৰা কিবা এটা অশুভ শক্তিৰ প্ৰভাৱত বক্তত পৰিণত হৈছিল। তেওঁ এই কথা কাকো কোৱা নাছিল, আনকি ভনীয়েককো। তেওঁৰ প্ৰাসাদৰ ভিতৰতে মাৰ্বল শিলেৰে সজা এটা পূজাঘৰ আছিল। তেওঁৰ স্বামীৰ স্মৃতিৰে পবিত্ৰ এই ঘৰটিত তেওঁ অতি ভক্তিভাৱে উপাসনা কৰিছিল আৰু শুকুলা নোম শ্ৰামল লতা গুল্মেৰে এই কক্ষটি সুশোভিত কৰি ৰাখিছিল। এতিয়া নৈশ অন্ধকাৰত, এই কক্ষটোতে তেওঁ স্পষ্টভাৱে কিছুমান অলৌকিক শব্দ শুনিবলৈ পাইছিল; তেওঁৰ মৃত স্বামীয়ে যেন তেওঁক আহ্বান কৰিছিল। ঘৰৰ চালত নিয়তি চৰায়ে 'নিউ' 'নিউ' কৈ মৰণক মাতি দীঘলীয়া বিলাপ কৰিছিল। তদুপৰি প্ৰাচীন ভাৱদৰ্শীসকলৰ ভয়ঙ্কৰ সতৰ্কবাণীৰ সকীয়নি পায়ো তেওঁ সজ্জ্বল হৈ পৰিছিল। তেওঁৰ বাতিৰ সঙ্গী আছিল দুঃখ। তেওঁ দেখিছিল ইনিয়াছে যেন তেওঁক খেদি নিছে, তেওঁ ভয়ত বিহ্বল হৈ পৰিছে। এখন নিৰ্জন ঠাইত তেওঁ অকলশৰীয়া হৈ সুদীৰ্ঘ পথ অতিক্ৰম কৰি টাৱাবীয় বন্ধুসকলক বিচাৰি ফুৰিছে। তেওঁৰ অৱস্থা

পেছিউছৰ দৰেই হৈছিল। উম্মাদ পেছিউছে হিংসাৰ অধিষ্ঠাত্ৰী দেৱীসকলক সংঘবদ্ধভাৱে আগবাঢ়ি অহা দেখিছিল আৰু দেখিছিল আকাশত যুগল সূৰ্য, দুখন ঠিৰছ নগৰ! আগামেমননৰ নিপীড়িত পুত্ৰ অবিষ্টিছে বজ্জমকত জ্বলা জোঁৰ আৰু কৃষ্ণ সৰ্প হাতত লৈ অহা মাকৰ ওচৰৰ পৰা পলাই সাৰিবলৈ চেষ্টা কৰোতে, ভূতৰ ওপৰত দানহৰ দৰে ছুৱাৰ মুখত প্ৰতিশোধ আৰু অভিশাপৰ অপদেৱতাবিলাকক অপেক্ষাৰত অৱস্থাত দেখা পাইছিল। ডিডোৰ মানসিক অৱস্থাও অবিষ্টিছৰ নিচিনাই হৈছিল।

তীব্ৰ মানসিক যন্ত্ৰণাত ডিডোৱে ছাটি-ফুটি কৰি থাকিল। পৈশাচিক শক্তিয়ে তেওঁক আচ্ছন্ন কৰি ৰাখিছিল। প্ৰাণ বিসৰ্জন দিয়াৰ সিদ্ধান্তত উপনীত হৈ তেওঁ নিজে নিজেই উপায় এটা উদ্ভাৱন কৰিলে। তাৰ বাবে এটা সময়ো নিৰ্দ্ধাৰণ কৰি ল'লে। ইয়াৰ পিছত তেওঁ মনৰ অভিপ্ৰায় গোপনে ৰাখি বীৰ-স্থিৰভাৱে আৰু কপট অভিব্যক্তিৰে দুঃখিনী ভনীয়েকৰ ওচৰলৈ গৈ ক'লে, “আনা, ভনীটি মোৰ, আৰু মন মাৰি নাথাকিবা, আনন্দ কৰা। মই এটা উপায় ভাবি উলিয়াইছো। হয় মই তেওঁক ঘূৰাই পাম, নহয় তেওঁৰ প্ৰেমৰ পৰা মুক্তি পাম, পৃথিৱীৰ শেষ প্ৰাপ্তত, য'ত মহাসাগৰৰ সীমা নিৰ্দ্ধাৰিত হৈছে, অন্তগামী সূৰ্যে য'ত জ্বৰণি লয়, তাতে আছে ইটিয়পিয়া নামে এখন দেশ। বিৰাট বপু আটলাছে স্বৰ্গদেশত উজ্জল নক্ষত্ৰখচিত নভোমণ্ডলৰ গতিশীল মেকদেশ ধাৰণ কৰি আছে। এগৰাকী মেছিনীয়ান পূজাৰিণী তাতে বাস কৰে বুলি মই শুনিছো। হেম্পৰিডিছসকলৰ মন্দিৰৰ তেৱেঁই তহাৱধান লয়। মোৰ টোপাল আৰু টোপনি অহা আফুণটি খুৱাই তেৱেঁই ড্ৰেগন এটা প্ৰতিপাল কৰিছিল। তাত থকা গছজোপাৰ সোণৰ ডাল-পাতবিলাকো তেৱেঁই পহৰা দি ৰাখে। তেওঁ যাদুবিদ্যাৰ সহায়ত এজনক প্ৰেম-প্ৰীতিৰ পৰা মুক্ত কৰি, আন এজনক হয়তো সেই নিদাক্ষণ যন্ত্ৰণাৰ ভাগী কৰিব পাৰে। তেওঁ-নদী এখনৰ সোঁত বন্ধ কৰিব পাৰে, গ্ৰহ-নক্ষত্ৰৰ গতি বিপৰীতযুগী কৰিবলৈও তেওঁ সক্ষম। ৰাতি তেওঁ ভূত-পিশাচ মাতি আনিব পাৰে। তুৰি হয়তো দেখিবা, তোমাৰ ভৰিৰ ওলতে পৃথিৱীখনে গৰ্জন কৰিছে; এছ গছবিলাক পাহাৰৰ ওপৰৰ পৰা নামনিলৈ নিজে নিজে নামি গৈছে। মৰমৰ আনা, দেৱতাসকলৰ নামত আৰু তোমাৰ নামত শপত খাই কৈছো, মোৰ ইচ্ছাৰ

বিক্ৰেমে ইন্দ্ৰজালৰ সহায় ল'ব খুজিছো। এতিয়া শুনা, ওখকৈ এটা চিতা নিৰ্মাণ কৰিবা। আমাৰ কাৰেঙৰ সোঁ-মাজতে মুকলি আকাশৰ তলত, কাৰো চকুত নপৰাকৈ চিতাটো সাজিবা। সেই প্ৰভাবকটোৰ কিছুমান অগ্ন-শস্ত্ৰ আমাৰ শোৱনি-কোঠাৰ বেৰত জাঁৰি খোজা আছে। তাৰ সাজ-পাৰবোৰো তাতে আছে। সেই সকলোবোৰ চিতাটোত জাপি ধৰা, তুহুপৰি আমি শোৱা শেতেলিৰ কাপোৰবোৰো ৰাখিবা। সেইখন শয্যায়ে মোৰ সৰ্বনাশ কৰিলে। যাৰ নাম আৰু মই শুনিব নোখোজো সেইজনৰ কথা সোঁৱৰাই দিব পৰা সকলো বস্তু মই দাহ কৰিবলৈ ইচ্ছা কৰিছো। সেই পূজাৰিণী গৰাকীয়েও মোক তাকে কৰিবলৈ পৰামৰ্শ দিছে।” ইয়াকে কৈ তেওঁ নীৰৱ হ’ল। তেওঁৰ মুখখন অকস্মাতে শেঁতা পৰি গ’ল। আনাই একেবাৰে বুজিব নোৱাৰিলে যে তেওঁৰ বায়েকে আসন্ন মৃত্যুৰ কথা এই অভিনৱ উপায়েৰে গোপনে ৰাখিব খুজিছিল। এনে এক গভীৰ আৰু প্ৰচণ্ড প্ৰণয়ৰ সম্ভাৱনা তেওঁৰ কল্পনাবো অগোচৰ আছিল। ছাইকিয়াছৰ মৃত্যুৰ সময়ত যি ঘটিছিল, তাতোকৈও গুৰুতৰ কিবা এটা যে ঘটিব পাৰে, তেনে আশঙ্কা তেওঁৰ মনলৈ অহা নাছিল। সেইকাৰণে তেওঁ ডিডোৰে কোৱা মতেই সকলো আয়োজন কৰিলে।

অনতিবিলম্বে চন্দন আৰু সবল কাঠেৰে এটা চিতা নিৰ্মাণ কৰা হ’ল। প্ৰাসাদৰ মাজ ভাগতে বৰ ওখ ডাঙৰকৈ চিতাটো সজোৱা হৈছিল। কুঁৱৰীয়ে কক্ষটো ফুলৰ মালাৰে ধুনীয়াকৈ সজালে আৰু মৃত্যুশূচক শ্ৰামল লতা গুল্মেৰে চিতাটো আবৃত কৰিলে। তাৰ একেবাৰে ওপৰত শৰ্যাখন স্থাপন কৰি ইনিয়াছৰ তৰোৱাল, পিঙ্কা কাপোৰ-কানি আৰু তেওঁৰ চিত্ৰ এখনিও তাতে থলে। সকলো জানি-শুনিয়েই তেওঁ এই ব্যৱস্থাৰিলাক লৈছিল। চিতাৰ চাৰিওফালে আছিল কেইখনমান বেদী। এগৰাকী ৰাজকীয় মুক্তকেশেৰে বস্ত্ৰৰ দৰে উদাস্ত কণ্ঠত তিনিশ দেৱ-দেৱী, ইৰিবাছ, কেৱছ আৰু ত্ৰিকপিনী হিকেটিৰ নাম উচ্চাৰণ কৰিলে। এই হিকেটিয়েই হৈছে ত্ৰিমূখ বিশিষ্টা কুমাৰী ডায়েনা। এভান’ছৰ নিজৰাৰ পৰা সংগৃহীত জলেৰে চিতা অতিবিক্ত কৰা হ’ল। ক’লা আৰু বিৰাক এটা ওলোৱা এবিধ বনৌষধি জোনাক ৰাতি ব্ৰজৰ কাচিৰে কাটি আনি তাত জমা কৰা

হ'ল। মাকে চেলেকি পেলোৱাৰ আগতেই সন্ধ্যাত ঘোঁৰা পোৱালি এটাৰ কপালৰ পৰা এবিধ প্ৰেমৰ আন্তৰ্জাত সংগ্ৰহ কৰা হ'ল। ওখ বেদীখনৰ একেবাৰে কাষতে ডিডো থিয় হৈ আছিল। তেওঁ পৱিত্ৰ হাত দুখনি ওপৰলৈ দাঙি দেৱতাৰ নৈবেদ্য খৰি আছিল। তেওঁৰ বসন পিছফালে কোঁচ খুৱাই বান্ধি ধোৱা আছিল আৰু এখন ভৰিত তেওঁ পাছফালে পিন্ধা নাছিল। মৃত্যুৰ আগ মুহূৰ্ত্তত তেওঁ দেৱতা আৰু গ্ৰহ-নক্ষত্ৰবিলাকক আৱাহন কৰিছিল, কাৰণ নিয়তিৰ অমোঘ বিশালবিলাক তেওঁলোকেহে জানিছিল আৰু তেওঁৰ মৰ্ম-বেদনা উপলব্ধি কৰিছিল। যিসকল প্ৰেমিক-প্ৰেমিকাৰ প্ৰণয় বাৰ্থ হৈছে, সেইসকলৰ কাৰণে অকণমান চিন্তা কৰিবলৈ, যদিহে সহৃদয় আৰু জাগ্ৰত কোনো শক্তি আছে, সেই শক্তিৰ প্ৰতিও তেওঁ প্ৰাৰ্থনা জনাইছিল।

নিশাৰ আগমণিত খৰণীৰ ক্লান্ত প্ৰাণীবিলাক সুখ-নিদ্ৰাত নিমগ্ন হ'ল। অটব্য অৱগ্যানি আৰু উত্তাল সমুদ্ৰৰ বুকুলৈ শাস্তি নামি আছিল। তাৰকা-বাশিয়ে নিশীথ কক্ষপথত আৱৰ্তন কৰিছিল। শস্য ক্ষেত্ৰ, গৃহপালিত পশু, বিচিত্ৰ বৰণৰ বিহঙ্গ কুল, সকলোটি নিতাল মাখি আছিল। সুদীৰ্ঘ, স্বচ্ছ, সৰোবৰৰ সকলো জীৱ, অসমতল, বনাঞ্চলৰ সকলো জন্তু, নৈশ নিস্তব্ধতাত টোপনিত অচেতন হৈ, জীৱন সংগ্ৰামৰ সকলো বেদনা পাহৰি যাব পাৰিছিল। কিন্তু কাৰ্ণেজ কুঁৱৰী ডিডোৰ অভিশপ্ত আত্মাই অকণো শাস্তি পোৱা নাছিল। নৈশ অন্ধকাৰে তেওঁৰ দৃষ্টি আৰু মনত সাস্থনাৰ শীতল পৰশ দিব পৰা নাছিল। তেওঁৰ যন্ত্ৰণা অসহনীয়ভাৱে তীব্ৰ হৈ উঠিছিল। বাৰে বাৰে তেওঁ প্ৰেমৰ বেদনাত বিম্বল হৈছিল, সমুদ্ৰৰ জোৱাৰৰ দৰে প্ৰচণ্ড ক্ৰোধে তেওঁক অভিভূত কৰিছিল। তথাপি তেওঁ আকৌ এবাৰ মনৰ চিন্তাবিলাক জুৰিয়াই চাবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। নিজৰ অন্তৰতেই নিজে নিজে কথা পাতিছিল, "হায়, মোৰনো এতিয়া কৰিবলৈ আৰু কি আছে? পূৰ্বৰ পাণিপ্ৰাৰ্থীসকলৰ ওচৰলৈ গ'লে হাঁহিয়াতৰ পাত্ৰী হ'ম, তথাপি তেওঁলোকৰ মন জুখি চাবলৈ চেষ্টা কৰি কোনো এজন হুমিডীয় পুৰুষক মোক বিয়া কৰাবলৈ অনুৰোধ কৰি চাব পাৰো। কিন্তু সিহঁতক মই যিণেই কৰি আহিছো, বাৰে বাৰে যিণ কৰি আহিছো, স্বামীবৰণ কৰা দূৰৰ কথা। নহ'লে মই ট্ৰেজানবিলাকৰ লগতে গুচি গৈ,

সিহঁতে আদেশ মানি চলিমগৈনেকি ? মই সিহঁতক বহুত সহায় কৰিলো, কিন্তু এতিয়া সেইবিলাক কুঁৱৰি সিহঁত যে কৃতজ্ঞতাত গদগদ হৈ পৰিব, তাবনো কি নিশ্চয়তা আছে ? বাস্তবিকতে, মই ইচ্ছা কৰিলোঁ সিহঁতে যে মোক ভাহাজলৈ আদৰ-সাদৰকৈ মাতি নিব তাবনো কি সম্ভাৱনা আছে ? সিহঁত বৰ উদ্ধত ; সিহঁতে মোক ঘৃণা কৰে। বুজিছোঁনা, তই সকলো হেৰুৱালি, তাকে তই বুজি পোৱা নাইনে ? লাওমিডনৰ জাতিটো কিমান বিশ্বাসঘাতক হ'ব পাৰে ইমানদিনে তোৰ জানিবলৈ থাকী আছেনে ? তত্পৰি এতিয়া যদি মই এই নাবিকবিলাকৰ লগত গুচি যাওঁ, মই অকলসৰে যামনে, লগত মোৰ টায়াবীয় বন্ধুবৰ্গকো লৈ যাম ? মই ট্ৰজানবিলাকক অনুসৰণ কৰিম আৰু তেওঁলোকো দলেবলে মোৰ লগত ওলাব ? কিন্তু মই কোন সত্বেৰে তেওঁলোকক আকৌ এবাৰ এই ধুমুহা বতাহত অকুল সমুদ্ৰত পাৰি দিবলৈ বাধ্য কৰিম ? তেওঁলোকৰ পুৰণি নগৰ ছিডনৰ পৰা এবাৰ যে তেওঁলোকক নিঠকৰা কৰি লৈ আহিলো সেয়েই যথেষ্ট। নহয়, মৃত্যুৰ বাহিৰে তোৰ গত্যন্তৰ নাই। একমাত্ৰ শানিত অস্ত্ৰহিছে তোৰ যন্ত্ৰণাৰ ওৰ পেলাব—অ' মোৰ ভনীটি আনা, মই বলিয়া হ'লো, কিন্তু মোৰ এই দুখৰ মূলতে হ'লা তুমিয়েই। মোৰ চকুপানী দেখি তুমি গলি গ'লা আৰু এই শত্ৰুটোৰ কবলৈ মোক ঠেলি দিলা। বনবীয়া কল্কৰ দৰেও যদি মই জীৱনটো অপবাদৰ পৰা বচাই ৰাখিব পাৰিলো হয়। সিহঁতেতো বিয়া-বাক নাপাতে, সিহঁতৰতো মোৰ দৰে দুখত পৰাৰ দশা নহয় ! —হায়, মৃত ছাইকিয়াছৰ প্ৰতি মোৰ যি প্ৰতিশ্ৰুতি আছিল, তাকে এতিয়া ভঙ্গ কৰিলো।” গভীৰ শোকৰ এনেবিলাক ভয়াবহ চিন্তাই জিডোৰ হিয়া চূৰমাৰ কৰিছিল।

ইতিমধ্যে সমুদ্ৰ যাত্ৰাৰ সকলো প্ৰস্তুতি সম্পূৰ্ণ কৰি ইনিয়াছ জাহাজৰ পশ্চাদভাগত গুই আছিল। টোপনিত তেওঁ পুনৰ দেৱদৰ্শন লাভ কৰিলে। এই দেৱতাজনৰ চেহেৰা, তেওঁৰ মাত, তেওঁৰ বৰণ, তেওঁৰ সোণালী চুলি, অঙ্গ-প্ৰত্যঙ্গ আৰু বোঁৱনোচিত লাবণ্য, সকলো সাইলান্থ মাকু'বীৰ দৰেই আছিল। ইনিয়াছে তেওঁক তথা লাগি চাই থাকোতে, মাকু'বীয়ে তেওঁক পুনৰ সতৰ্ক কৰি ক'লে, “দেৱীপুত্ৰ, এনে এটা আসন্ন দুৰ্বোগৰ প্ৰতি উলাসীন হৈ, তোমাৰ মূৰৰ ওপৰেদি পাৰ হৈ যাবলৈ ধৰা বিপদৰ ধুমুহাৰ

কথা পাহৰি গৈ, তুমি কি সাহত এইদৰে গুই আছা ? তুমি মূৰ্খ, অল্পকাল পছোৱা বতাহ বলাৰ শব্দ তুমি শুনা নাইনে ? তেওঁ মনতে তোমাৰ এটা ভয়ানক ক্ষতি কৰিবলৈ উদ্ধত হৈছে। এটা অত্যাগ্ৰ ক্ৰোধৰ ভৰজই তেওঁৰ অন্তৰত থোঁকি বাথো কৰি আছে। তেওঁ মৃত্যুপণ কৰিছে। সময় থাকোতেই তুমি লৰালৰিকৈ গুচি নোযোৱা কিয় ? তুমি ইয়াত এইদৰে পলম কৰি থাকিলে বাতি পুৰাব আৰু তেতিয়া সাগৰখনত অপাৰ ভগ্না-ছিগা বস্তুৰ জঞ্জাল ওপঙি থাকিব, পাৰত জলি থাকিব হাজাৰ বিজাৰ জোঁৰ। আহাহে, বিলম্ব নকৰিবা। নাৰীৰ মনত কেতিয়া কি ভাবৰ উদয় হয় কোনেও নাজানে।” তেওঁ ইয়াকে কৈ অন্ধকাৰৰ লগত মিলি গ’ল।

অকস্মাতে এই সুপোন দেখি ইনিয়াছে সঁচাকৈয়ে বৰ চক খালে। তেওঁ জাঁপ মাৰি উঠি সজীসকলক সতৰ্ক কৰি ক’লে, “নাবিকসকল শীঘ্ৰে উঠাইক, নিজৰ নিজৰ ঠাইলৈ গৈ ব’ঠা হাতত লোৱা। তুৰন্তে যোৱা, পলম নকৰিবা। পাল তৰি দিয়া, শুনাইক, এজন দেৱতাই এইমাত্ৰ সৰগৰ পৰা নামি আহি আমাক তৎক্ষণাৎ যাত্ৰা কৰিবলৈ সকাঁয়াই দিছে। মেৰ খাই থকা, জাহাজ বন্ধা কইবিলাক কাটি এই মুহূৰ্ত্ততে পলাব লাগিব। হে পুজনীয় দেৱতা, তুমি যিয়েই নোছোৱা, আমি তোমাৰ আদেশ পূৰ্বৰ দৰেই আনন্দেৰে পালন কৰিম, আমি তোমাৰ পিছে পিছে যাত্ৰা কৰিম। তুমি আমাৰ লগতে থকা আৰু অল্পগ্ৰহ কৰি আমাক সহায় কৰা। স্বৰ্গৰ নক্ষত্ৰসকলৰ পৰা আমালৈ আশীৰ্বাদ লৈ আহা।’ এই বুলি কোৱাৰ লগে লগেই তেওঁ অসি নিষ্কাশিত কৰি চিকমিকাই থকা অন্তৰ সহায়ত তুৰন্তে বচিবিলাক কাটিবলৈ ধৰিলে। অল্পকাল উল্লেখনাৰে সকলোটি উদ্দীপ্ত হ’ল। তেওঁলোকে অতি শীঘ্ৰে লজৰ তুলিলে। পাৰত কোনো জনপ্ৰাণী নাথাকিল, নৌ-বাহিনীয়ে পানী ঢাকি ধৰিলে। তেওঁলোকে বেকা হৈ ব’ঠা মাৰি স্তম্ভৰ স্তম্ভলৈ বক্ষ ফেনিল কৰি তুলিলে।

এনে সময়তে “উষাদেৱীয়ে টিঠনাছৰ হেঙুলী শয্যা ত্যাগ কৰি ভূ-মণ্ডল নতুন পোহৰেৰে উদ্ভাসিত কৰিছিল। দুৰ্গৰ পৰ্যবেক্ষণ কক্ষৰ পৰা ডিডোৱে দোকমোকালিৰ ক্ষীণ আলোকত বতাহত পাল তৰি দি আগুৱাব ধৰা নৌ-বাহিনী দেখিবলৈ পালে। তেওঁ বুজিব পাৰিলে এতিয়া বন্দৰ আৰু

উপকূল শূণ্য হৈ পৰিল। তাত আৰু এজনো নাৱৰীয়া নাছিল। এই দৃশ্য দেখি তেওঁ বুকু ভুৰ্বালে, তিনিবাৰ, তাৰ পিছত আকৌ এবাৰ তেওঁ বন্ধ-দেখত আঘাত কৰিলে। সোণালী চুলি আকৰ্ষণ কৰি জাউলি-বাউলি হৈ তেওঁ কান্দি কান্দি ক'লে, “হে জুপিটাৰ, এই অচিনাকি মানুহজনে কি মোৰ বাত্ৰাখনকে উপহাস কৰি ইয়াৰ পৰা নিকৰ্ণেগ বিদায় ল'ব ? কাৰ্কেজৰ পূৰ্ববাসীসকল, অস্ত্ৰ ধাৰণ কৰা। বন্দবস্ত উপস্থিত হৈ তোমা-লোকৰ তবীসমূহ পৰিচালনা কৰা। আহাৰ্হক, সকলোটি ওলাই আহা, ইহঁতক খেদি যোৱা। হাতত জ্বলা জেঁৱ লৈ সকলোকে সশস্ত্ৰ কৰি লোৱা। জোৰেৰে ব'ঠা মাৰা, জোৰেৰে !! হায়, মই এইবোৰ কি কলকিছো ? মই ক'ত আছো ? হায়, অভাগিনী, হতভাগিনী ডিডো ; কি উদ্ধাদ মোহে তোৰ মন বিকৃত কৰি তুলিছে ? তোৰ সকলো অধিকাৰ নিঃশেষ কৰি দিয়াৰ আগতেই তই ভাবি-চিন্তি নাচালি কিয় ? সি তাৰ অঙ্গীকাৰ এইদৰেই বন্ধা কৰিছে। অথচ মানুহে কয়, প্ৰাচীন বিগ্ৰহবিলাক সি লুগত লৈ যায়। বৃদ্ধ আৰু দুৰ্বল পিতৃক সি প্ৰণাম কৰে ! তাক বন্দী কৰি, তাক ছোৱা ছোৱাকৈ কাটি, অস্ত্ৰ-প্ৰত্যস্তবিলাক জানো সাগৰৰ চোত উটাই দিব নোৱাৰিলোহেঁতেন ? তাৰ লগৰীয়াবিলাকক কাটি-মাৰি বুল্লামাৰ কৰিব পাৰিলোহেঁতেন ; তাৰ পুতেক একে নিয়াহুক বধ কৰি পিতাকক সেই মাংস খুৱাব পাৰিলোহেঁতেন। কিন্তু হায়, এনে এখন যুদ্ধৰ ফলাফল স্থনিশ্চিত নাছিল। সেই সময়ত অলপো নিশ্চয়তা নাছিল। কিন্তু মই ভয় কৰিবলগীয়া কি আছিল, অতি বেছি মোৰ মৃত্যু হ'লহেঁতেন। মই জ্বলা জেঁৱ হাতত লৈ সাগৰৰ পাৰত থকা সিহঁতৰ শিবিৰ আৰু জাহাজবিলাক ভয়ীভূত কৰিব পাৰিলোহয়। পিতা-পুত্ৰ সকলোকে হত্যা কৰি সিহঁতক নিবংশ কৰিব পাৰিলোহেঁতেন। আৰু চৰম পৰিণতি হিচাপে মই প্ৰাণ বিসৰ্জন দিলোহেঁতেন। নিখিল বিশ্ব আৰু ইয়াত সংঘটিত ছোৱা ঘটনাৱলীৰ ওপৰত পৱিত্ৰ আলোক-সম্পাত কৰা হে সূৰ্য-দেৱতা ; মোৰ গোপন যন্ত্ৰণাৰ সাক্ষী আৰু প্ৰকৃত সত্য উপলব্ধি কৰা, হে জুনো, হে হিকেটি, যাৰ নাম লৈ নগৰৰ তিনিআলিত হালুহে সৰৱে ভক্তি প্ৰদৰ্শন কৰে, প্ৰতিশোধ আৰু অভিলাষ হে ভীষণদৰ্শনা দেৱীসকল। এলিছাৰ মৃত্যুৰ কাৰণে অপেক্ষাবস্ত হে দেৱদুতসকল, তোমালোক সকলোটিয়ে 'শুনাইক।

ইয়াত যি অপায়-অমঙ্গল ঘটিছে তাৰ প্ৰতি তোমালোকৰ দৈব-দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিছো। মোৰ প্ৰাৰ্থনাৰ প্ৰতি কৰ্পণাত কৰা। জুপিটাৰৰ প্ৰত্যাদেশৰ পৰিণতি হিচাপে যদি সেই দুই মাহুহটোৱে সাগৰে সাগৰে গৈ কোনোবা এদিন কোনো এটা বন্দৰত উপস্থিত হৈ নিৰাপদে স্থলভাগত অবতৰণ কৰিবলৈ সমৰ্থ হয়, তথাপি যেন সি ভৱিষ্যতে শক্তিশালী শত্ৰুৰ লগত যুদ্ধ কৰি জলুকি জলুকি পানী খাব লগা হয়। সি যেন নিজৰ দেশৰ পৰা নিৰ্বাসিত হয়, ইমুলাছৰ সান্নিধ্যৰ পৰা বঞ্চিত হৈ, নিৰপৰাধী বন্ধুবৰ্গৰ সিন্ধাণ দেখ-দৰ্শন কৰি, সি যেন সাহায্যৰ কাৰণে হাহাকাৰ কৰিব লগা হয়, আৰু শাস্তিৰ স্বাৰ্থত এক অপমানজনক সন্ধি স্বীকাৰ কৰি সুখেৰে বাজত কৰিবলৈ নৌপাওঁতেই যেন সি প্ৰাণ ত্যাগ কৰিব লগা হয়। তাৰ অকাল মৃত্যু হওক আৰু নিৰ্জন প্ৰান্তৰত তাৰ মৃতদেহ সংকাৰৰ পৰাও বঞ্চিত হৈ পৰি থাকক। এয়ে মোৰ প্ৰাৰ্থনা, আৰু এয়ে মোৰ শেষ বাক্য। মোৰ কলিজাৰ জীয়া ভেজ নিঃশেষ হৈ যোৱাৰ এই সন্ধিক্ষণত মই ইয়াকে কামনা কৰিছো। হে মোৰ দেশবাসী ফিনিছীয়ানসকল, তেতিয়াৰ পৰাই তাৰ ভৱিষ্যৎ বংশধৰবিলাকে, অঙহী-বঙহীবোৰে, তোমালোকৰ ঘৃণাৰ পাত্ৰ হৈ চিৰদিন নিকাৰ ভূজিব। তোমালোকে এইদৰেই মোৰ প্ৰেতাশ্বাৰ প্ৰতি তৰ্পণ কৰিবা। এই দুটা জাতিৰ ভিতৰত কোনো কালেই সদ্ভাৱ নাথাকিব। মোৰ চিতা-ভস্মৰ পৰাই যেন প্ৰতিহস্তা এজনৰ উদ্ভৱ হয় আৰু অনাগত কালত তেওঁ যেন শক্তি সঞ্চয় কৰি ট্ৰয়ৰ এই অধিবাসীবিলাকক অসি আৰু আগ্নেয়াস্ত্ৰৰে সমুচিত শাস্তি দিব পাৰে। এই দুয়ো দেশৰ উপকূল, সমুদ্ৰতৰঙ্গ, অন্ত্ৰ-শত্ৰু চিৰদিন পৰস্পৰ বিৰোধী হৈ বিৰাজ কৰক। এয়ে মোৰ অভিশাপ। সিহঁতে বৃদ্ধ কৰক, পুৰুষাভ্যুত্থানে সিহঁতে চিৰদিন বৃদ্ধত লিপ্ত হৈ থাকক।”

এয়ে আছিল তেওঁৰ অভিশাপ আৰু এতিয়া তেওঁ কৰিবলগীয়া প্ৰতিটো কামেই বিবেচনা কৰি চালে। জীৱনটোৰ প্ৰতি তেওঁ বিতৃষ্ণ হৈ পৰিছিল আৰু শীঘ্ৰে ইয়াৰ অৱসান ঘটাবলৈ তেওঁ ইচ্ছা কৰিছিল। জাইকিয়াছৰ বৃদ্ধা ধাত্ৰী বাৰ্চিক তেওঁ মাতি আনিছিল, তেওঁৰ নিজৰ ধাত্ৰীগৰাকীৰ স্বদেশতে মৃত্যু হৈছিল। তেওঁ ক’লে, “মৰমৰ মাহী, ভনীটি আনাক ইয়ালৈ মাতি আনা। তেওঁ লৰালৰিকৈ নদীৰ পানীত স্নান কৰি,

মই যি প্ৰায়শ্চিত্ত কৰিবলৈ নিৰ্দেশ পাইছো, তাৰ কাৰণে বলিৰ পশু আৰু অন্তান্ত সামগ্ৰী ইয়ালৈ লৈ আহক। মই কোৱা মতেই তেওঁ প্ৰস্তুত হৈ আহক, তুমিও কপালত ভক্তিয়ে কিটা এডাল মাৰি লবা। মৃত্যুৰ অধিপতি জুপিটাৰৰ পূজা এভাগ মই বিধিমেতে পাতিব খুজিছো। মোৰ যা-যোগাৰ প্ৰায় হ'লেই। মই এতিয়া ট্ৰজানটোৰ মৃত্যুসূচক এই চিতাত অগ্নিসংযোগ কৰি মোৰ শোক পাতলাব পাৰিম।" তেওঁৰ কথা শুনি বাৰ্চিয়ে বাৰ্জক্যল্লভ বাগ্ৰতাৰে খবকৈ খোজ ল'লে।

কিন্তু এই নিদাকণ উদ্দেশ্য পূৰণ কৰাৰ উন্মাদনাত আৰু দ্বিপ্ৰত্যাত কম্পমান হৈ ডিডোৰে ক্ষতগতিৰে ভিতৰৰ কোঠাটোত প্ৰবেশ কৰিলে। তেওঁৰ বক্তিমলোচন ঘূৰ্ণিত হৈছিল। আকস্মিক উদ্ধাসৰ ফলত গাল দুখন কঁপিছিল। আসন্ন মৃত্যুৰ বিবৰ্ণতাই তেওঁক স্তান কৰিছিল। উন্মাদ গতিৰে তেওঁ চিতাৰ ওপৰত আৰোহণ কৰি ট্ৰয়ৰ তৰোৱালখন নিকাষিত কৰিলে। এনে এটা উদ্দেশ্যৰ কাৰণে এই উপহাৰটো দিয়া হোৱা নাছিল। তেওঁৰ দৃষ্টি ট্ৰয়ৰ পৰা লৈ অহা সাজ-পাৰ আৰু স্মৃতি-বিজড়িত শয্যাখনৰ ওপৰত নিবদ্ধ হ'ল। অলপ বৈ তেওঁ চকুপানী টুকি কিবা এটা চিন্তা কৰিলে। তাৰ পিছত তেওঁ বিছনাখনত পৰি শেষ শব্দকেইটা উচ্চাৰণ কৰিলে, "ভগৱানৰ আশীৰ্বাদ আৰু ভাগ্যৰ অনুগ্ৰহত, এসময়ত যি মোৰ অতিশয় প্ৰিয় আছিল, সেই স্তম্ভৰ স্মৃতি-চিহ্ন, এতিয়া তুমিয়েই মোৰ প্ৰাণ লৈ এই অভাগিনীক যন্ত্ৰণাৰ পৰা নিষ্কৃতি দিয়া। বিধাতাই কপালত লিখামতেই ইমান দিন জীয়াই থাকিলো। এতিয়া মোৰ আত্মা শেষ হ'ল। এতিয়া মোৰ আত্মা স্বীয়মৰ্যাদাৰে বসাতললৈ প্ৰস্থান কৰিব। এখন প্ৰসিদ্ধ নগৰ মই নিৰ্মাণ কৰিলো। দুৰ্গ নিৰ্মাণ সম্পূৰ্ণ হোৱালৈকে মই জীয়াই থাকিলো। স্বামীৰ মৃত্যুৰ প্ৰতিশোধ লৈ আমাৰ প্ৰতি শত্ৰুতা কৰা ভ্ৰাতাক সমুচিত শাস্তি দিলো। মই স্তম্ভ হৈয়েই থাকিলোহেঁতেন, অতিশয় স্তম্ভ হ'লোহেঁতেন যদিহে ডাৰ্ডান জাহাজবিলাক আমাৰ উপকূলত নেলাগিলহয়।" এই বুলি আৰ্তনাদ কৰি তেওঁ বিছনাখনত মূৰ গুঁজিলে আৰু পুনৰ ক'লে, "মই প্ৰাণত্যাগ কৰিম, মোৰ মৰণত কোনেও শাস্তি ভোগ নকৰিব পাৰে, তথাপি মই প্ৰাণ আহুতি দিমেই। হয়, হয়, এইদৰেই মই অন্ধকাৰত মিলি যাবলৈ

কামনা কৰিছো। স্মৃতিৰ সমুদ্ৰবক্ষত থকা সেই নিৰ্মম ষ্ট্ৰীজানটোৱে মোৰ চিত্তাশ্বি নয়ন ভৰি নিৰীক্ষণ কৰক আৰু মোৰ মৃত্যুৱে সূচনা কৰা অমঙ্গল চিৰদিন তাৰ সঙ্গী হওক।”

তেওঁৰ কণ্ঠ বোধ হ’ল। কথা কৈ থকা অবস্থাতে তেওঁ শাগিৰ্ত কৃপাণ বুকুত বহুৱাই দিলে। তেওঁৰ পৰিচাৰিকাসকলে খন্তেক পিছতে বস্ত্ৰাশ্লুত তৰোৱালখন দেখা পালে। তেওঁৰ হাততো তেজৰ দাগ লাগি আছিল। কাৰ্বেণ্ডৰ ভিতৰত কৰণ বিননিৰ বোল উঠিল। কাৰ্বেজ চমৎকৃত হ’ল আৰু নগৰখনত প্ৰবল জনবহুৰ সৃষ্টি হ’ল। ঘৰে ঘৰে পূৰ্ণাবাসীসকলৰ বিলাপ আৰু কন্দনধ্বনিত গগনমণ্ডল মুখৰিত হৈছিল। যেন সমগ্ৰ কাৰ্বেজ শব্দৰে অধিকাৰ কৰিছিল, যেন ভয়ঙ্কৰ অগ্নিকাণ্ডত প্ৰাচীন টায়াৰৰ মন্দিৰ আৰু বাস-ভৱনসমূহ ভস্মীভূত হৈছিল। এই বাতৰি শুনাৰ পিছত অনা শোকত বিহবল হৈ পৰিল। তেওঁ বুকু ভুকুৱাইছিল, নখেৰে আঁচুৰি মুখখন ক্ষত-বিক্ষত কৰিছিল। তেওঁ তৎক্ষণাৎ মাহুহৰ ভাঁৰ ঠেলি সজ্জস্তভাবে ডিডোৰ ওচৰ পালেগৈ। মৃতপ্ৰায় বায়েকক তেওঁ কান্দি কান্দি ক’লে, “হায় তুমি কি কৰিলা? তোমাৰ প্ৰকৃত উদ্দেশ্য এয়েহে আছিল? মোক তুমি ইমান কাকি দিলা? তোমাৰ চিত্তা, তোমাৰ পূজাৰ বেদী আৰু হোমানল, ইয়াৰ অৰ্থ কি এয়েই আছিল? বাইদেউ, মোক অকলে এৰি থৈ গ’লা, এতিয়া তোমাক আৰু মই কি বুলি ক’ম? মৰিবৰ সময়ত তুমি মোকো ঘিণ কৰি আঁতৰাই ৰাখিলা! তোমাৰ হৃদয়াৰ ভাগ ময়ো ললোহেঁতেন আৰু একেলগে আমি দুয়ো বুকুত ছুৰি বহুৱাই, সমানে যত্নপা ভুগি প্ৰাণ বিসৰ্জন দিলোহেঁতেন। মই নিজৰ হাতেৰে এই চিত্তা নিৰ্মাণ কৰিলো, চিঞৰি চিঞৰি ইষ্টদেৱতাৰ নাম ললো আৰু ফলত এতিয়া মোক অনাথ কৰি মৰণে তোমাক কাঢ়ি লৈ গ’ল। ভাবিলে যে হিয়া দহি যায়। বাইদেউ, তুমি নিজে মৰি মোকো মৰি থৈ গ’লা। আমাৰ প্ৰজাসকলক নিষ্ঠুৰ কৰিলা, ছিডনৰ বংশ-গোবৰ কলঙ্কিত কৰিলা আৰু আমাৰ গোটেই নগৰখনকে ধ্বংসৰ পথলৈ আগ বঢ়াই দিলা। নহয়, তুমি তৰোৱালেৰে ক’ত আঘাত কৰিলা মই চাম, ঘাড়োখৰ মই ধুৱাই দিম, তোমাৰ ক্ষীণ প্ৰাণবায়ু মোৰ ওঁঠেৰে ধৰি ৰাখিম।” এই বুলি কৈ তেওঁ ওপৰলৈ উঠি গ’ল আৰু বায়েকক বুকুত সাৰট মাৰি গাত হাত

বুলাই দিলে। উচুপি উচুপি কান্দি নিজৰ গাত লোৱা কাপোৰখনেৰে ভেজ ওলোৱা বন্ধ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। ডিডোৰ উশাহ-নিশাহ তেতিয়া অতি ক্ষীণ হৈছিল। অৱশ্য চকুহাল মেলিবলৈ তেওঁ চেষ্টা কৰিছিল, কিন্তু নোৱাৰিলে। তেওঁৰ বুকুত তৰোৱালখন তেতিয়াও বিদ্ধ হৈ আছিল আৰু গভীৰ ক্ষতৰ পৰা হোলোকা হোলোকে ভেজ ওলাইছিল। ফিলাকুটিত ভৰ দি তেওঁ তিনিবাৰ উঠিছিল, কিন্তু প্ৰতিবাৰেই বিছনাত বাগৰি পৰিছিল। বিস্ময় দৃষ্টিৰে তেওঁ আকাশৰ ফালে চাই দিবাভাগৰ কাৰণে অপেক্ষা কৰিছিল। অৱশেষত দিনৰ পোহৰ দেখা পাই তেওঁ হুসুনিয়াহে পেলালে।

কিন্তু শক্তিকপিনী জনোৱে তেওঁৰ এই সুদীৰ্ঘ মৃত্যু-যজ্ঞৰ দৰি বাঞ্ছিত হৈ, তেওঁৰ দেহৰ পৰা সংগ্ৰামী আত্মাক মুক্ত কৰি দিবৰ কাৰণে অলিঙ্গাচ্ছৰ পৰা আইবিহুক পঠিয়াই দিলে। বিধাতাই নিৰ্দ্ধাৰিত কৰি দিয়া আয়ুস শেষ হোৱাৰ আগতেই তেওঁ প্ৰচণ্ড আবেগৰ বশবৰ্তী হৈ, অতি কৰুণভাৱে অকাল মৃত্যু-বৰণ কৰাৰ কাৰণে, প্ৰজাৰপিনাই তেওঁৰ সোণালী কেশদাম হস্তগত কৰি, তেওঁৰ আত্মাক গুটোৰ প্ৰেতপুৰীলৈ তেতিয়াও প্ৰেৰণ কৰা নাছিল। গতিকে আইবিহুে নিয়ৰ কণাৰ দৰে তিববিবাই সুখৰ কিৰণত সহস্ৰ ৰং প্ৰদৰ্শন কৰি, হেঙুলীয়া ডেউকাৰে আকাশেদি উৰি আহিল। ডিডোৰ শিৰ স্পৰ্শ কৰি তেওঁ ক'লে, “জনোৰ আদেশ মতে মই গুটোৰ প্ৰতি উছৰ্গা কৰিবলৈ এই কেশগুচ্ছ সংগ্ৰহ কৰিছোঁ। তোমাৰ নম্বৰ দেহৰ পৰা মই তোমাক মুক্ত কৰিছোঁ।” এই বুলি কৈ তেওঁ হাতমেলি চুলিকোছা কাটিলে। লগে লগেই শৰীৰ উত্তাপহীন হ’ল আৰু তেওঁৰ আত্মা মহাশূন্যলৈ প্ৰস্থান কৰিলে।

এক্সাইচিছৰ সৌৰৰণত

পাঁচ

ইতিমধ্যে ইনিয়াছৰ নৌ-বাহিনীয়ে সমুদ্ৰ পথ বহুদূৰ অতিক্ৰম কৰি গৈছিল। উদ্ভব পৰ্বনৰ প্ৰবৰ্ত্তনত চঞ্চল হৈ পৰা তিমিৰ তবজৰাশিৰ মাজেদি তেওঁ অবিচলিতভাৱে তৰীসমূহ পৰিচালনা কৰিছিল। এইদৰে গৈ থাকোতে তেওঁ প্ৰাচীৰায়ত কাৰ্ণেজৰ কালে এবাৰ উভতি চালে। দুখিনী ডিডোৰ চিতাশিৰ পোহৰত এতিয়া নগৰখন জিলিকি উঠিছিল। এই ভয়াবহ প্ৰচণ্ড দাবানলৰ উৎপত্তিৰ কাৰণ তেওঁলোকে বুজিব পৰা নাছিল। কিন্তু অতি সুগভীৰ প্ৰণয় বাৰ্ধ হ'লে কেনে তীব্ৰ বেদনাৰ সৃষ্টি হ'ব পাৰে, সেই কথা ব্ৰহ্মানসকলে নভনাকৈ থকা নাছিল। এগৰাকী উপেক্ষিতা নাৰীয়ে উদ্ভাদিনীৰ দৰে কিমান অঘটন ঘটাব পাৰে সেই বিষয়েও তেওঁলোক অৱগত আছিল। আৰু এই কাৰণেই তেওঁলোকৰ মনত অমঙ্গলৰ আগ-জাননী দিয়া অনেক অশুভ ভাবৰ উদয় হৈছিল।

ইতিমধ্যে তেওঁলোকৰ জাহাজবিলাক তৰঙ্গিত মহাসিন্ধুৰ মাজলৈ ক্ৰমাৎ আগ বাঢ়ি গৈছিল, উপকূল বেথা অদৃশ্য হৈছিল। অকূল বাৰিধাৰা আৰু অনন্ত আকাশৰ বাহিৰে আন একোৱেই তেওঁলোকৰ দৃষ্টিগোচৰ হোৱা নাছিল। এনেতে অকস্মাতে আকাশ ক'লা কৰি এজাক ধুমুহা আহিল। দশোদিশ নৈশ অন্ধকাৰে আৱৰি ধৰিলে আৰু প্ৰচণ্ড গতিত বতাহ বলিল। নিবিড় আন্ধাৰত তবজৰাশি আলোড়িত হৈছিল। জাহাজৰ পিছফালে থকা ওখ চাঙৰ ওপৰৰ পৰা ইনিয়াছৰ শুবিয়াল পলিনিউবাছেও চিঞৰ মাৰি কৈছিল, “এতিয়া ওন্দোলা ডাৱৰে কিয়নো আকাশখন ঢাকি ধৰিছে? হে পিতা, নেপচুন, তুমি কি পাতিছা?” এই বুলি কৈ তেওঁ তৎক্ষণাত্ পালখন চুটি কৰি মজবুতভাৱে বান্ধি দিবলৈ আৰু জোৰেৰে ব'ঠা মাৰিবলৈ আদেশ দিলে। বতাহৰ কোবৰ পৰা বক্ষা পাবলৈ তেওঁ পালখন এটলীয়া কৰি ৰাখিলে। তাৰ পিছত তেওঁ ইনিয়াছক ক'লে, “অসম সাহসী ইনিয়াছ, স্বয়ং জুপিটাৰৰ পৰা নিৰাপদ যাত্ৰাৰ প্ৰতিজ্ঞা পালেও আমি এনেকুৱা বতৰত ইটালীত উপনীত হ'বলৈ আশা কৰিব নোৱাৰো। বতাহ

উভতি বলিছে আৰু পথলীয়াকৈ আমাৰ জাহাজবিলাকক আঘাত কৰিছে। অন্ধকাৰ পশ্চিম দিশৰ পৰা হোহোৱাই ধুমুহা আহিছে। আন্ধাৰ গোট মাৰি যেন ওন্দোলা ডাৱৰৰ উদ্ভৱ হৈছে। এই বায়ুৰ বিপৰীতে যাত্ৰা কৰিবলৈ আমাৰ শক্তি নাই। আমাৰ সকলো চেষ্টা অথলৈ যাব। ভাগ্য আমাৰ প্ৰতিকূল আৰু সেইকাৰণে আমি নিয়তিৰ নিৰ্দেশমতেই আমাৰ গতিপথ পৰিবৰ্তন কৰা উচিত হ'ব। সি যি নহওক, যদি মই নিতুলকাতৰে নক্ষত্ৰমণ্ডলী নিৰীক্ষণ কৰিবলৈ সমৰ্থ হৈছো, আৰু যদিহে তাৰেই সহায়ত মই এতিয়া প্ৰত্যাবৰ্তনৰ প্ৰকৃত পথ নিৰূপণ কৰিব পাৰো, তেন্তে মই ক'ব খোজো যে তোমাৰ ভাতৃ ইৰিক্সৰ বাক্য আৰু চিচিলিৰ উপকূল বেথালৈ ইয়াৰ পৰা বেছি বাট নাই” সত্যনিষ্ঠ ইনিয়াছে উত্তৰ দিলে, “কিছু সময়ৰ পৰা ময়ো লক্ষ্য কৰিছো যে আমি ইয়াকে কৰাটো ধুমুহা বতাহে সূচনা কৰিছে। মই আৰু দেখিবলৈ পাইছো যে তুমি আগবাঢ়ি যাবলৈ মিছাকৈয়ে ইমানখিনি চেষ্টা কৰিছা। আমাৰ গতিপথ পৰিবৰ্তন কৰাৰ উপযোগী পালবিলাক প্ৰস্তুত কৰা। মোৰ ক্ষতিগ্ৰস্ত তৰীসমূহৰ কাৰণে আশ্ৰয় বিচাৰি মই সেইখন দেশলৈকে যাব খোজো য'ত ডাৰ্ডান এচেষ্টিছে মোৰ কাৰণে অপেক্ষা কৰিছে আৰু য'ৰ মাটিত মোৰ স্বৰ্গীয় পিতা একাইচিহ্নৰ চিতাভস্ম মিলি আছে। তাৰ বাহিৰে আন কোনো দেশেই মোৰ কাম্য নহয়।” এয়ে আছিল তেওঁৰ উক্তি। তেওঁলোকে পোতাশ্ৰয়ৰ অভিযুখে জাহাজ চলাই দিলে। পশ্চিম পৰনৰ আশুকল্যাত জাহাজৰ পালবিলাক প্ৰসাৰিত হ'ল। সুগভীৰ সমুদ্ৰৰ বুকুৱেদি তৰীসমূহ পূৰ্ণগতিৰে যাবলৈ ধৰিলে। অৱশেষত তেওঁলোক বংমনেৰে সুপৰিচিত উপকূল ভূমিত জাহাজ লগাবলৈ প্ৰস্তুত হ'ল।

এচেষ্টিছে এটা পৰ্বতৰ শৃঙ্গত আবোধণ কৰি দূৰৰ পৰাই তেওঁলোক অহা দেখি আছিল। বজ্জবৰ্গৰ জাহাজবিলাক চিনিব পাৰি তেওঁ বিন্মিত হৈছিল। আফ্ৰিকা দেশৰ ভালুকৰ ছাল আছিল তেওঁৰ কুৰণ। হাতত কেইবাডালো ফাঠি লৈ তেওঁ আদ্যিৰ বেষ্টেৰে তেওঁলোকক আদৰি নিবলৈ আগ বাঢ়ি আছিল। একেটিহ্নৰ মাক আছিল ট্ৰয়ৰ বমণী আৰু পিতাক আছিল জলদেহতা ক্ৰিমিচাহ। তেওঁ নিজৰ বংশৰ কথা পাহৰি যোৱা নাছিল। তেওঁ আশ্চৰ্য্য ট্ৰজানবিলাকক উভতি অহা দেখি অভিযয় আনন্দিত

হৈছিল। গ্রামা সম্পদবিলাকৰ সৈতেই তেওঁ সহৰ্ষে তেওঁলোকক স্বাগত জনালে। উদাৰ মনেৰে আৰু অমায়িকভাৱে তেওঁ ক্লান্ত অভিধিসকলক উৎসাহিত কৰিলে।

উজ্জল এটি প্ৰভাতৰ আগমনিৰ উমান পাই নক্ষত্ৰমণ্ডলী যেতিয়া অদৃশ্য হ'ল, তেতিয়াই ইনিয়াডে সাগৰৰ পাৰত সিঁচৰতি হৈ থকা সঙ্গী-সকলক মাতি আনি একত্ৰিত কৰিলে। মাটিৰ ওখ ভেটি এটাৰ ওপৰত থিয় হৈ তেওঁ ক'লে, “দেৱকুলসম্ভূত ডাৰ্ডানাছৰ স্তুযোগা সন্তানসকল, স্বৰ্গধামলৈ গমন কৰা মোৰ পুণ্যাশ্বা পিতাৰ অস্ত্যেষ্টিক্ৰিয়া কৰাৰ পৰা সম্পূৰ্ণ বাৰ মাহ পাৰ হৈ গ'ল; এবছৰৰ আগতে আমি আজিৰ দিনটোতেই শোকৰ বেদী বচনা কৰি পিতৃৰ পৱিত্ৰ নামত উছৰ্গা কৰিছিলো। বাস্তবিকতে, যদিহে দেৱতাসকলৰ নিদাৰ্ণ নিৰ্দেশৰ বিষয়ে মোৰ মনত কোনো প্ৰমাদৰ সৃষ্টি হোৱা নাই, তেন্তে আজিৰ দিনটো মোৰ অতি সম্ভাপৰ দিন। অন্ধাৰে স্বৰণীয় পৱিত্ৰ দিন। এই দিনটো যদি মই আফ্ৰিকাৰ ছাৰ্টিছ উপসাগৰত নিৰ্বাসিতভাৱে অতিবাহিত কৰিলোহেঁতেন, আজি যদি গ্ৰীচ দেশৰ নিকটবৰ্তী সমুদ্ৰত পাৰি দিব লগা হ'লহেঁতেন, নতুবা মিছিনী দেশতেই যদি আজিৰ দিনটো কটাব লগা হ'লহেঁতেন তথাপি মই এই পুণ্য তিথিত আত্মস্থানিকভাৱে বছৰেকীয়া পিতৃজ্ঞান সম্পন্ন কৰিলোহেঁতেন। কিন্তু ঈশ্বৰৰ ইচ্ছাত সৌভাগ্যক্ৰমে আজি আমি পিতাৰ সমাধিৰ কাষতে উপস্থিত হৈছোহি। আমি ভূমিত পদাৰ্পণ কৰিব পাৰিছো। আমি এই বন্ধুত্বপূৰ্ণ বন্দৰত উপস্থিত হৈছোহি। মই ভাবো যে এয়া দেৱতাসকলৰহে অভিপ্ৰায় আৰু উদ্দেশ্য। আহাইক, আমি সকলোৱে এই পৱিত্ৰ কৰ্তব্য আনন্দেৰে পালন কৰো। আমি বায়ুদেৱতাক প্ৰাৰ্থনা কৰিম। আৰু এদিন যেতিয়া মই এখন নগৰ নিৰ্মাণ কৰি তাত মঠ-মন্দিৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰিব পাৰিম, তেতিয়া যেন পিতাৰ আশীৰ্বাদত মই তেওঁৰ যত্ন-বাৰ্ষিকী পালন কৰিবলৈ সক্ষম হওঁ। ট্ৰয়ৰ সন্তান এচেষ্টিছে তোমালোকক জাহাজখনে প্ৰতি দুটাকৈ পশু প্ৰদান কৰিব। আমাৰ উৎসৱলৈ আৱাহন কৰিম আমাৰ ইষ্ট দেৱতাসকলক। আমাৰ আশ্ৰয়দাতা এচেষ্টিছে পূজা কৰা দেৱ-দেৱীসকলকো আমি আৱাহন কৰিম। নৱমদিনা উষাদেৱীয়ে যেতিয়া এটি নতুন দিনেৰে মৰ্ত্যবাসীৰ প্ৰাণ স্পন্দিত কৰি তুলি, কিৰণমালাৰে বহুতৰা আলোকিত

কবিব, সেই সময়তে মই ট্ৰান্সনসকলৰ কাৰণে এটা নো-প্ৰতিযোগিতাব আয়োজন কৰিম। তাৰ পিছত যিসকল ক্ষিপ্ৰধাৱক, যিসকলৰ বৰ্ণা নিক্ষেপণা শ্ববসন্ধানত অংশ গ্ৰহণ কৰিবলৈ শক্তি, সাহস, সামৰ্থ্য আছে, নতুবা যিসকলৰ হাতত কেঁচা ছাল মেৰিয়াই মুষ্টিবদ্ধ কবিবৰ কাৰণে আত্ম-বিশ্বাস আছে, সেই সকলোটিয়েই আগ বাঢ়ি আহিব। প্ৰতিযোগিতাত অংশ গ্ৰহণ কৰি কৃতকাৰ্যতা লাভ কৰাসকলক পুৰস্কৃত কৰা হ'ব। তোমালোকে এতিয়া ভক্তিতাবে নিতাল মাৰি ধাক্কা আৰু সেউজীয়া গছ-পাত কপালত মেৰিয়াই লোৱা।”

ইয়াকে কৈ ইনিয়াছে ভেনাছৰ প্ৰিয় এবিধ চিৰসেউজীয়া সুগন্ধি আৰু সুন্দৰ গুল্মৰে তেওঁৰ ললাট সুশোভিত কৰিলে হেলমিয়াছ, পৰিণত বয়স্ক এছেষ্টিছ, কিশোৰ এক্সেনিয়াছেও তাকে কৰিলে। ইয়াৰ পিছত বাকী ট্ৰান্সনসকলে তেওঁলোকৰ আদৰ্শক অনুকৰণ কৰিলে।

ইনিয়াছে সেই ঠাইৰ পৰা সৰু মৈদামটোলৈ যাত্ৰা কৰিলে। তেওঁৰ লগত হেজাৰ হেজাৰ মানুহ গৈছিল। তেওঁক অনুসৰণ কৰা জনতাৰ সংখ্যাধিক্যৰ কাৰণে তেওঁলোক মাজে মাজে খোজ কাঢ়ি গৈছিল। তেওঁ দুকলহ পানী নিমিহলোৱা মদ, দুকৰীয়া ষাটি গাখীৰ আৰু দুটা পাত্ৰত ধকা পত্ৰিত তেজ মাটিত ঢালি বিধিমেতে পিতৃ-তৰ্পণ কৰিলে। তাৰ পাছত তেওঁ সমাধিৰ ওপৰত নানা বৰণৰ ফুল ছটিয়াই দি ক'লে,

“হে পিতা, হে মোৰ পুণ্যলোক পিতা, তোমাৰ প্ৰতি আকৌ এবাৰ ব্ৰহ্মা নিবেদন কৰিছো। তোমাৰ চিতা-ভস্মৰ প্ৰতি নমস্কাৰ। ইয়াৰ কাৰণেই কি মই তোমাক ঈমান যত্নেৰে আনিছিলো! হে মোৰ পিতাৰ প্ৰেতাত্মা, হে পৰলোকগত অশৰীৰী ছাঁয়া, তোমাক মই বন্দনা কৰিছো। অদৃষ্টই আমাৰ কাৰণে নিৰ্দ্ধাৰণ কৰা ইটালী দেশ আৰু টাইবাৰ নদী ক'ত আছে মই ক'ব নোৱাৰো। কিন্তু তাৰ সন্ধানত যেতিয়া মই আত্মনিয়োগ কৰিম, তেতিয়া তুমি আৰু মোৰ কাষত নাথাকা।”

ইনিয়াছৰ স্তুতি সমাপ্ত হোৱাৰ লগে লগেই এটা বিয়োগোম সাপ মৈদামৰ ডালৰ পৰা ওলাই আহিল। তাৰ গাটো আছিল শিহল। সি ফাটোডা পাৰেৰে সমাধিটো আঁকোৱালি ধৰিলে। তাৰ পিঠিত আছিল উজ্জল নীল বৰণীয়া বেখা আৰু গাৰ সোণালী বাকলিবিলাক ব'দালিব

পৰশ পাই ডাৱৰত সহস্ৰ বৰণেৰে ভিৰবিৰ কৰা বামধনুৰ দৰে জিলিকি উঠিছিল। এই দৃশ্য দেখি ইনিয়াছ বিস্মিত হ'ল। সাপটোৱে পাত্ৰকেইটা ধকা ঠাইলৈকে ফণা প্ৰসাৰিত কৰি তাত ধকা পানীয় গ্ৰহণ কৰিলে আৰু কাৰো কোনো অনিষ্ট নকৰাকৈ পুনৰ মৈদামৰ তললৈ নামি গ'ল আৰু বেদীত ধকা নৈবেদ্যসমূহ ভক্ষণ কৰি প্ৰস্থান কৰিলে।

এই ঘটনাই ইনিয়াছক অনুপ্ৰাণিত কৰিলে। পিতৃৰ প্ৰতি ধকা কৰ্তব্য স্মৰণি তেওঁ পুনৰায় শ্ৰাদ্ধৰ অনুষ্ঠান কৰিলে। সেই সাপটো ঠাইখনৰ বন্ধকেইনে তেওঁৰ পিতাকৰ পৰিচিত প্ৰেতা আৰু সেই বিষয়ে তেওঁ একো ঠাৱৰ কৰিব পৰা নাছিল। তেওঁ এহাল দুবছৰীয়া তেঁড়া, এহাল গাহৰি আৰু দুটা ক'লা গৰু শাস্ত্ৰীয় পদ্ধতিত বলি দিলে। ভূস্বৰৰ পৰা তেওঁ মদিৰা নিবেদন কৰি একিৰণত ধকা একাইটিছৰ প্ৰেতা আৰু পিও গ্ৰহণ কৰিবলৈ আহ্বান কৰিলে। তেওঁৰ সঙ্গীসকলেও শক্তি অনুসাৰে বিবিধ উপচাৰ আৰু বেদীত উছৰ্গা কৰিলে আৰু বলি-বিধান আগ বঢ়ালে। কিছুমানে শাৰী শাৰীকৈ কেবাহী পাতিলে আৰু কিছুমানে ফল আঙঠাত মঙহ সেকিবলৈ ধৰিলে।

প্ৰতীক্ষিত দিনটো সমাগত হ'ল। ফিঠনৰ উৰবীয়া ঘোঁৰাকেইটাই নৱম দিনটোৰ সূচনা কৰা সময়ত বতৰ মুকলি আছিল। এখেটিছৰ সূখ্যাওৰ লগতে এই বাতৰিও ওচৰ-দূৰীয়া ৰাজ্যৰ প্ৰজাসকলে শুনিবলৈ পালে আৰু তেওঁলোক উলহ-মালহেৰে সাগৰৰ পাৰত গোট খালেহি। তেওঁলোকে ইনিয়াছ আৰু তেওঁৰ সঙ্গীবৃন্দক চাবলৈ অপেক্ষা কৰি আছিল আৰু বহুতেই প্ৰতিযোগিতাত অংশ গ্ৰহণ কৰিবলৈ ইচ্ছা কৰিছিল। ঠাইখনৰ ঠিক মাজতে উপহাৰসমূহ সকলোৱে দেখাকৈ সজাই ধোৱা হৈছিল। পূজাত লগা ত্ৰিপদ আসন, সেউজীয়া মালা, বিজয়ী প্ৰতিযোগীসকলৰ কাৰণে ভালপাত, অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ, ৰঙা কাপোৰ আৰু সোণ-ৰূপৰ মুদ্ৰা আদি অনেক বস্তু তাত দেখা গৈছিল। খেল-ধেমালি আৰম্ভ কৰাৰ সঙ্কেত হিচাপে পাহাৰ এটাৰ ওপৰৰ পৰা ভেৰী বজোৱা হ'ল।

ক্ৰীড়া-সূচীৰ প্ৰথম দফাৰ কাৰণে সমগ্ৰ নৌ-বাহিনীটোৰ পৰা চান্দখন সমান আয়তনৰ গধুৰ ব'ঠাযুক্ত জাহাজ নিৰ্বাচন কৰা হ'ল। ত্ৰিটিছ নামৰ ক্ৰান্তগামী জাহাজখনৰ শক্তিশালী নাবিকসকলক পৰিচালনা কৰিছিল

মেনিষ্টিয়াছে। ভৱিষ্যতে তেওঁৰেই ইটালীয় মেনিষ্টিয়াছ বুলি খ্যাত হৈছিল আৰু তেওঁৰ পৰাই মেমিয়াছ বংশৰ উৎপত্তি হৈছিল। বিৰাট, কাইমেবা জাহাজৰ অধক্ষ আছিল জায়াছ। এই জাহাজখনৰ আকৃতি নগৰ এখনৰ সমান আছিল আৰু ডাৰ্ডান নাবিকসকলে তিনটি খলপৰ পৰা ব'ঠা মাৰি এই জাহাজখন চলাইছিল। প্ৰকাণ্ড চেণ্টৰ নামৰ জাহাজখন ছাজিষ্টাছৰ অধীনত আছিল আৰু তেওঁৰ নামৰ পৰাই ছাৰ্জাই বংশৰ উদ্ভৱ হৈছে। বোমৰ ক্লুৱেষ্টিয়াছ কৈদৰ আদি পুৰুষ ক্লুৱেষ্টাছ ঘননীল 'ছীলা'ৰ নায়কত্বত অধিষ্ঠিত আছিল।

তবজাহত উপকূলৰ পৰা অলপ আঁতৰত সাগৰৰ মাজত এটা ডাঙৰ শিল আছিল। কেতিয়াবা এই শিলটো পানীত ডুব গৈছিল আৰু শীতকালৰ কুঁৱলিয়ে ওৰাওলা দিয়া আকাশখন ঢাকি ধৰাৰ সময়ত পছোৱা বতাহে সৃষ্টি কৰা টোবিলাকে এই শিলটোত প্ৰচণ্ডভাৱে আঘাত কৰিছিল। কিন্তু বতাহ নবলা অৱস্থাত শিলটোৰ কাষৰ পানী শাস্ত হৈ থাকিছিল। তবজাহীন সাগৰত ওখ হৈ ওলাই থকা এই শিলটোৰ ওপৰছোৱা সমতল আছিল। নানান সামুদ্ৰিক পক্ষীয়ে এই শিলটোৰ ওপৰত পৰি উলাহেৰে ব'দ লৈছিল। সামন্ত ইনিয়াছে এই শিলটোৰ ওপৰতে সেউজীয়া সবল গছৰ এটা খুঁটা পুতিলে। নাবিকসকলক এই শিলটো প্ৰদক্ষিণ কৰি দীঘলীয়া, বৃত্তাকাৰ পথ অতিক্ৰম কৰিব লগা হোৱাৰ জাননী দিবলৈ এই খুঁটাটো স্থাপন কৰা হৈছিল। নায়কসকলে ভাগা-পৰীক্ষাৰ দ্বাৰা নিজৰ অৱস্থান নিৰ্ণয় কৰিলে। এতিয়া তেওঁলোক জাহাজৰ পিছকালে থকা পাটাতনত থিয় হৈ আছিল আৰু তেওঁলোকে পৰিধান কৰা ৰঙা আৰু সোণালী সাজ-পাৰৰ চিকমিকনি বহুদূৰৰ পৰা দেখা গৈছিল। নাবিকবিলাকে পপলাৰ গছৰ পাতেৰে গোঁঠা মালা পিন্ধিছিল আৰু তেওঁলোকৰ অনাবৃত স্বৰ্দ্ধদেশ তৈলমৰ্দনৰ ফলত জিলিকি উঠিছিল। তেওঁলোকে কাঠৰ আসনত বহি প্ৰসাৰিত হাতেৰে ব'ঠাবিলাক ধৰি আছিল আৰু অতি তত্পৰভাৱে স্বেভৰ কাৰণে অপেক্ষা কৰিছিল। স্নায়বিক উত্তেজনাতে, যশোলাভৰ অধীৰ আগ্ৰহত তেওঁলোকৰ বুকু টপ-টপাইছিল। অৱশেষত স্পষ্টভাৱে ভেৰী বাজি উঠিল। চকুৰ নিমিষতে সকলোটিয়ে তীব্ৰ গতিৰে নিজ নিজ অৱস্থানৰ পৰা আগ বাঢ়িল। ব'ঠা মাৰি ঘাওঁতে নাবিকসকলে

কৰা কোলাহলত আকাশ মুখৰিত হ'ল। সমুদ্ৰ কেনিল হৈ পৰিল।
 তেওঁলোকে সম্পূৰ্ণ সমলয়ৰে ব'ঠা মাৰি সাগৰত অসংখ্য জলখাতৰ সৃষ্টি
 কৰিছিল। ব'ঠা আৰু জাহাজৰ তিনিটোৱা টিংবিলাকৰ সংঘৰ্ষৰ ফলত
 সমুদ্ৰৰ উপৰি ভাগ যেন বিদাৰিত হৈছিল। অসম সাহসী প্ৰতিযোগিতাত
 অংশ গ্ৰহণ কৰা অৰ্ধ-চালিত বথৰ গতিয়ো ইমান দুৰ্বাৰ, ইমান তীব্ৰ
 আৰু ইমান অবিদ্বান নাছিল। বথ সংযোজিত, শৃংখলযুক্ত তুৰঙ্গ শ্ৰেণীক
 পৰিচালনা কৰাৰ সময়ত সাৰথিসকলৰ চৰ্ম বজাও এইদৰে ৰূপমান হোৱা
 নাছিল। নতুবা কশাঘাত কৰিবৰ কাৰণে তেওঁলোক আগলৈ ইমান বেছিকৈ
 হাউলি যাব লগা হোৱা নাছিল। দৰ্শক আৰু সমৰ্থকসকলৰ হৰ্ষধ্বনিত
 অৰণ্য ভূমি মুখৰিত হৈছিল। তেওঁলোকে ভাল পোৱা প্ৰতিযোগীসকলক
 সবৰে উৎসাহিত কৰিছিল। তুমুল কোলাহল পাহাৰত ঠেকা খাই প্ৰতি-
 ধ্বনিকপে উভতি আহিছিল আৰু উপসাগৰৰ নিকটবৰ্তী নিম্নভূমিৰ ওপৰেদি
 পাৰ হৈ গৈছিল। এই হলস্থল আৰু চিঞৰ-বাখৰৰ মাজতে জায়াছে
 সকলোকে চেৰ পেলাই শান্ত সলিলৰাশিৰ ওপৰেদি আগ বাঢ়ি গৈছিল।
 তেওঁৰ একেবাৰে পিছতে আছিল ৰুৱেহুহ। তেওঁৰ নাবিকসকল ব'ঠা মৰাত
 হৃদয় আছিল যদিও সবল কাঠেৰে সজা গধুৰ জাহাজখনৰ গতিবেগ কম
 আছিল। সেইকাৰণেই তেওঁ পিছ পৰিল। তেওঁলোকৰ পিছত, প্ৰায়
 সমান ব্যৱধানতে থাকি প্ৰিষ্টিছ আৰু চেণ্টৰ, এই দুখন জাহাজে ইখনে
 সিখনক পিছ পেলাবলৈ যৎপৰোনাস্তি চেষ্টা কৰিছিল। এবাৰ হয়তো
 প্ৰিষ্টিছ আগ বাঢ়িছিল কিন্তু পিছৰবাৰ বিৰাট চেণ্টৰে অগ্ৰগতি লাভ
 কৰিছিল। দীৰ্ঘ নৌকাতলেৰে সমুদ্ৰমন্তন কৰি একোবাৰ দুয়োখন জাহাজেই
 সমানে সমানে চলিছিল।

জাহাজকেইখন শিলটোৰ কাষ চাপিছিল আৰু যি ঠাইৰ পৰা গতি
 পৰিবৰ্তন কৰিব লাগে সেই ঠাই পাওঁ পাওঁ হওঁতেই ইতিমধ্যে আগ বাঢ়ি
 থকা, সামগ্ৰিকভাৱে বিজয়ী জায়াছে তেওঁৰ গুৰিয়াল মিনোয়েটিছক চিঞৰি
 চিঞৰি ক'লে, “তুমি সোঁফালে ইমান আঁতৰেদি জাহাজখন চলাই নিছা
 কিয়? এইফালে চিখা চিখি পোনাই দিয়া। উপকূলৰ কাষে কাষে গৈ
 থকা। বাওঁফালে থকা শিলত ব'ঠাৰ আগ লাগিলেও লাগক। পিছপৰা
 জাহাজকেইখন বহল পানীয়েদি ধাওক।” কিন্তু মিনোয়েটিছে পানীত ভুবি

ধকা শিলত জাহাজে খুন্দা খাব পাৰে বুলি ভয় কৰি মুকলি সাগৰৰ কালেহে জাহাজখন ঘূৰাই দিলে। পুনৰ চীংকাৰ কৰি জাহাজে তেওঁক ওভোতাই আনিবলৈ চেষ্টা কৰি ক'লে, “মিনোয়েটিছ, বাট এৰি অবাটে গৈছা কিয় ? সো শিলবিলাকৰ ফালে জাহাজ চলাই দিয়া।” এনেতে তেওঁ পিছলৈ চাই দেখিলে যে ক্লৰেছাছে গুৰি ধৰি জাহাজখন চমু বাট-টোৱেদি লৈ যাবলৈ প্ৰাণটাকি চেষ্টা কৰিছে। জাহাজৰ নৌকা আৰু টোৱে খলকনি তুলি ধকা শিলবিলাকৰ মাজেদিয়েই জাহাজ সবকাই নিবলৈ ক্লৰেছাছে বিপজ্জনকভাৱে পাৰি দিছিল। তেওঁ জাহাজক পিছ পেলাই, খুটাটো অতিক্ৰম কৰি নিৰাপদভাৱে মুকলি সাগৰলৈ জাহাজখন লৈ গ'ল। তাকে দেখি জাহাজৰ খং মূৰৰ চুলি পালেগৈ। তেওঁ নিজকে আৰু সংযত কৰি ৰাখিব নোৱাৰিলে। তেওঁৰ চকুপানী দুগালেদি বৈ গৈছিল। নিজৰ সন্মান আৰু নাবিকসকলৰ নিৰাপত্তাৰ বিষয়ে অকণো চিন্তা নকৰি তেওঁ প্ৰয়োজনতকৈ অধিক সতৰ্ক মিনোয়েটিছক জোৰেৰে ঠেলা মাৰি দিলে। গুৰিৰ পৰা ছিটিকি গৈ তেওঁ তললৈ মূৰ কৰি পানীত পৰিল। জাহাজখন সম্পূৰ্ণ নিয়ন্ত্ৰিত কৰি চলাই নিবৰ কাৰণে জাহাজ গুৰি ব'ঠাৰ ওচৰ চাপিল। নাবিকসকলক উৎসাহিত কৰি তেওঁ গুৰি ধৰিলে আৰু শিলৰ একেবাৰে ওচৰেদিয়েই জাহাজখন চলাই দিলে। ইতিমধ্যে মিনোয়েটিছে অতি কষ্টেৰে সাঁতুৰিব লগা হৈছিল। তেওঁৰ বয়স কম নাছিল, তদুপৰি তেওঁৰ কাপোৰ-কানি পানীত তিতি গধুৰ হৈ পৰিছিল। তেওঁ কোনোমতে ওপৰলৈ ওলাই আহি শিলটোলৈ উঠি গ'ল আৰু শুকান বালিত লাং খাই পৰিল। তেওঁ পানীত পৰাৰ পিছত সাঁতোৰ দিওঁতে আৰু নাকে-মুখে লুণীয়া পানী সোমোৱাত হেলাই-ছেফাই উশাহ লওঁতে ট্ৰজানবিলাকে বগৰ পাই বাগৰি বাগৰি হাঁহিছিল।

এতিয়া পিছ পৰি ধকা প্ৰতিযোগী দুজনে আশাৰ ৰেঙণি দেখিবলৈ পালে। ঘটনাক্ৰমে জাহাজৰ যাত্ৰা ব্যাহত আৰু বিলম্বিত হোৱাত ছাৰ্জিষ্টাছ আৰু মেনিষ্টিয়াছে তেওঁক চেৰ পেলাই যোৱাৰ এটা সুযোগ চকুৰ আগত দেখা পাই আনন্দ পালে। চাৰ্জিষ্টাছে শিলটোৰ ওচৰেদি মুকলি সাগৰৰ মাজেৰে মেনিষ্টিয়াছৰ আগে আগে যাবলৈ ধৰিলে; অৱশ্যে জাহাজখন

আংশিকভাৱেহে আগ বাঢ়িব পাৰিছিল। কাৰণ তীব্ৰ প্ৰতিৰোধিতাৰ মনোভাব লৈ প্ৰিষ্টিছ নামৰ জাহাজখনো অতি কোবাল গতিত আগৰ জাহাজখনৰ প্ৰায় সমান্তৰালভাৱেই চলিছিল। ইতিমধ্যে মেনিষ্টিয়াছে জাহাজৰ নাবিক-সকলৰ মাজলৈ গৈ তেওঁলোকক উৎসাহিত কৰি কৈছিল, “জোৰেৰে ব’ঠা মাৰাইক, মনত ৰাখিবা, তোমালোক এসময়ত হেণ্টৰৰ সঙ্গী আছিল। ষ্ট্ৰব চৰম বিপৰ্যয়ৰ সময়ত মই তোমালোকেই লগত লৈছিলো। আফ্ৰিকাৰ উপসাগৰ, আয়নিয়ান সাগৰ আৰু মেলিয়াৰ ভয়াবহ তৰঙ্গৰ মাজতো তোমালোকে যি শক্তি আৰু সাহস প্ৰদৰ্শন কৰিছিল, এতিয়া তাৰেই পৰিচয় দিয়া। প্ৰথম স্থান লাভ কৰা মোৰ উদ্দেশ্য নহয়। মই, মেনিষ্টিয়াছে, বিজয় গৌৰৱৰ মালা পিন্ধিবলৈও চেষ্টা কৰা নাই। তথাপি মোৰ ইচ্ছা—। কিন্তু হে নেপচুন, তুমি যাকেই ভাল পোৱা তেওঁকেই জয়যুক্ত কৰা। অৱশ্যে একেধাৰে পিছ পৰাৰ কথা ভাবিলেই দেখোন লাজ লাগে। নাবিকসকল, আমাৰ যাতে তেনে দুৰ্দশা নহয় তাৰ কাৰণেই প্ৰাণটাকি চেষ্টা কৰা।” নাবিকসকলে সমস্ত শক্তি প্ৰয়োগ কৰি কোঁকো-জোঁকোঁকৈ ব’ঠা মাৰিবলৈ ধৰিলে। তেওঁলোকৰ নৌকাদণ্ডৰ বজ্জিষ্ঠ আঘাতত ব্ৰঞ্জৰ পাত মেৰিওৱা জাহাজখন কঁপি উঠিল। সমুদ্ৰই পিছফালে গতি কৰিলে। তেওঁলোকৰ ফোঁপনি উঠিল আৰু অঙ্গ-প্ৰত্যঙ্গ অৱশ হৈ পৰিল; পিয়াহত অৰ্ধ-কৰ্ণ শুকাই গ’ল আৰু গাৰপৰা ঘামৰ সোঁত বহিল।

সামান্য এটা দুৰ্ঘটনাৰ কাৰণেই এই সাহসী নাবিকসকলে প্ৰত্যাশিত সন্মান লাভ কৰিবলৈ সমৰ্থ হ’ল। অধীৰ উত্তেজনাৰে ছাজিষ্টাছে নৌকাৰ শিলৰ ফালে বেজিকৈ চপাই দিলে। এতিয়া তেওঁৰ একালে আছিল মেনিষ্টিয়াছৰ জাহাজ আৰু আনফালে সামুদ্ৰিক প্ৰস্তৰ। অতি সন্ধ্যাৰ পথেৰে তেওঁ আগ বাঢ়িব লগা হ’ল আৰু দুৰ্ভাগ্যক্ৰমে আগ বাঢ়ি থকা শিলাখণ্ডৰ লগত তেওঁৰ জাহাজৰ সংঘৰ্ষ ঘটিল। প্ৰচণ্ড শব্দ হ’ল আৰু শিলত লাগি ব’ঠাবিলাক ভাগি গ’ল। জাহাজৰ অগ্ৰভাগ শিলৰ ওপৰলৈ উঠি গৈ ওলমি থাকিল। এইদৰে বাধাগ্ৰস্ত হোৱাত নাবিকবিলাকে জাঁপ মাৰি উৰ্দ্ধমুখে চিঞৰিবলৈ ধৰিলে। লোহাৰ টুপী লগোৱা কিছুমান দীঘল খুটি আৰু চোকা বৰষি লৈ তেওঁলোকে ভগা ব’ঠাবিলাক পানীৰ পৰা তুলি ল’লে। কিন্তু মেনিষ্টিয়াছ এতিয়া অতি উল্লাসিত হ’ল আৰু

তেওঁৰ অৱস্থান গল্পকুল হোৱাত আগতকৈয়ো বেছি উৎসাহিত হৈ আগ
বাঢ়ি যাবলৈ ধৰিলে। ক্ষত তালত ব'ঠাবিলাক চলিছিল আৰু তেওঁৰ
প্ৰাৰ্থনাৰ ফলস্বৰূপে এতিয়া পিছফালৰ পৰাও বতাহ এজাক বলিছিল।
গতিকে তেওঁ উপকূলৰ ফালে তৰিংগতিৰে যাবলৈ ধৰিলে। তেওঁৰ অৱস্থা
হৈছিল গুহা এটাৰ পৰা ভয়ত অকস্মাতে ওলাই অহা এজনী কপৌ
চৰাইৰ দৰে। গুহাটোৰ ভিতৰত মৌচাক যেন শিলৰ খোপত তাই নীহ
লয় আৰু তাতে তাইৰ পোৱালিবিলাক লুকাই থাকে। আতঙ্কিত তাই
পাখি ঢপঢপাই বাহুটোৰ পৰা মুকলি পথাৰৰ ফালে উৰা মাৰি আহে;
কিন্তু ক্ৰমাৎ দেখা যায়, তাই লাহে লাহে ডেউকা মাৰিবলৈ এৰি দি,
স্থিৰ বায়ুত ভাঁহি থাকে আৰু উজ্জল পোহৰৰ মাজেদি অতীষ্ট পথ বিচাৰি
লয়। এতিয়া সেইদৰে মেনিষ্টিয়াছেও প্ৰিষ্টিছক ক্ষতগতিৰে পৰিচালনা
কৰিছিল। তেওঁ শেষ পৰ্যায়ত উপনীত হৈছিল আৰু নিজস্ব গতিবেগত
জাহাজখনে পানী কাটি গৈছিল। তেওঁক পিছ পেলাই অহা ছাজিষ্টাছে
প্ৰথমে ওলাই থকা শিলবিলাকত ধৰি অৰু পিছত বাম পানীত নামি
জাহাজখন একৱাবলৈ অহোপকৃষাৰ্থ কৰিছিল। তেওঁ সহায় বিচাৰি
চিঞৰিছিল কিন্তু কাৰো সাঁহাৰি পোৱা নাছিল। ভগা ব'ঠা মাৰি নাও
চলাবলৈ তেওঁ চেষ্টা কৰিছিল। ইয়াৰ পিছত তেওঁ জাহাজৰ বিশাল
কাইমেৰা জাহাজৰ লগ ধৰি সমানে সমানে পাৰি দিলে, কাৰণ গুৰিয়াল
নথকাত জাহাজখন পিছ পৰিল।

গতিকে, একমাত্ৰ ক্ৰেবছাছহে অকলশৰে লক্ষ্য স্থলৰ কাষ চাপিল।
তেওঁৰ পিছে পিছে আহি থকা মেনিষ্টিয়াছে পাৰ্থমানে শক্তি প্ৰয়োগ কৰি
তেওঁক আন্তক্ৰম কাৰবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। এতিয়া স্বাভাৱিকভাবেই
কলৰব তুমুল হৈ পৰিল। দৰ্শকসকলে তীব্ৰ উত্তেজনাত পিছে পিছে
আহি থকা জাহাজখনক উদগনি দিছিল আৰু তেওঁলোকৰ নিনাদত গগণমণ্ডল
মুখৰিত হৈছিল। এখন জাহাজৰ নাবিকসকলে হাততে পায়ো এতিয়া
নিশ্চিত সন্মান আৰু গৌৰৱ হেৰুৱাব লাগিব বুলি আশঙ্কা কৰি প্ৰাণৰ
বিনিময়তো সেই সন্মান বন্ধা কৰিবলৈ সচেষ্ট হৈছিল। সত্বেলক সফলতাই
আনখন জাহাজৰ নাৱবায়াসকলক শক্তি যোগাইছিল। আত্ম-বিশ্বাসে
তেওঁলোকৰ মনোবল দৃঢ় কৰিছিল। বাস্তৱিকতে এতিয়া দুয়োখন জাহাজেই

হয়তো একেলগে লক্ষ্যস্থানত উপনীত হৈ সমভাৱে পুৰস্কৃত হ'লহেঁতেন। পিছে ক্লেশ্বাছে অতি কাতবভাৱে প্ৰাৰ্থনা কৰি দুইহাত মেলি সমুদ্ৰৰ দেৱভাসকলক প্ৰণিপাত কৰি ক'লে, “হে সমুদ্ৰৰ অধিপতি দেৱভাসকল, তোমালোকৰ অধিকাৰত থকা বাৰিধাবাৰ উপৰি ভাগেদিয়েই মই জাহাজ মেলি দিছো। যদি মোৰ মনোবাঞ্ছা পূৰ্ণ কৰা, মই এই উপকূলতে এটা বেদী নিৰ্মাণ কৰি ধকধকীয়া বগা গক এটা তোমালোকৰ নামত অতি আনন্দেৰে বলি দিম। পশুটোৰ অস্ত্ৰবিলাক তোমালোকৰ উদ্দেশ্যে উছৰ্গা কৰি সাগৰৰ লবণাক্ত তৰঙ্গত নিক্ষেপ কৰিম আৰু ফটিকাৰ খাৰ যেন মদিৰাৰ সোঁত বোৱাই তোমালোকৰ তৰ্পণ কৰিম।” এইদৰেই তেওঁ প্ৰাৰ্থনা কৰিলে। তৰঙ্গমালাৰ তলত সমুদ্ৰৰ গভীৰ অভ্যন্তৰত থকা ফৰকাছৰ অনুচৰবৃন্দ, জলকুঁৱৰীসকল, কুমাৰী পেনপিয়া আদি দেৱ-দেৱীসকলে তেওঁৰ মিনতি শুনিবলৈ পালে। স্বয়ং সমুদ্ৰদেৱ পটু'নাছে বিশাল কব যুগলেৰে চলন্ত জাহাজখন আগলৈ ঠেলি দিলে। ফলত দক্ষিণ বায়ুতকৈও অধিক বেগেৰে জ্যামুক্ত বাণতকৈও তীব্ৰতৰ গতিৰে জাহাজখন পাবৰ ফালে চলি গৈ আহল-বহল পোতাশ্ৰয়ত লাগি নেদেখা হৈ পৰিল।

একাইচিছ-তনয়ে প্ৰচলিত প্ৰথা অনুযায়ী সকলোকে সমবেত হ'বলৈ অনুৰোধ কৰিলে। তেওঁৰ দূতজনে উচ্চ কণ্ঠে ক্লেশ্বাছক বিজয়ী বুলি ঘোষণা কৰিলে। ইনিয়াছে শ্ৰামল জয়মালাৰে তেওঁৰ শিব বিচ্ছুৰিত কৰিলে। তাৰ পিছত তেওঁ নাবিকসকলকো তেওঁলোকৰ অভিকচি মতে পুৰস্কৃত কৰিলে। জাহাজখনে প্ৰতি তিনিটাকৈ বলদ গক, প্ৰচুৰ মদ্য আৰু একোটাকৈ বৃহদাকৃতিৰ বোঁপা মুদ্ৰা বিতৰণ কৰা হ'ল। তদুপৰি অধ্যক্ষসকলে বিশেষ বঁটা লাভ কৰিলে। বিজয়ী প্ৰতিযোগীজনক প্ৰদান কৰা হ'ল সোণৰ গুণাৰে কাৰুছিপি কৰা আৰু মেলেবীয়া নগৰৰ বঙা কাপোৰেৰে ছতৰপীয়াকৈ পাৰি লগোৱা এখন গাত লোৱা চেলেং। বনৰাজি-বেষ্টিত ইডা পৰ্বতত তুৰুণ ৰাজকোঁৱৰ গেনিমিডে হাতত বৰ্ণালৈ যুগয়া কৰা দৃশ্য কাপোৰখনত ফুল বাছি ফুটাই তোলা হৈছিল। অতি উৎসাহেৰে চিকাৰ খেদি তেওঁ ৰুদ্ধ-স্থান হৈ পৰিছিল, আৰু এনেতে জুপিটাৰৰ অস্ত্ৰবাহী চবাইটোৱে ইডা পৰ্বতৰ পৰা চকুৰ পলকতে নামি আহি তেওঁক বৰশিৰ দৰে বোঁকা নখেৰে ধাপ মাৰি ধৰি ওপৰলৈ উৰুৱাই লৈ গ'ল। তেওঁৰ বৃদ্ধ অধ্যাপকসকলে নিষ্ফলভাৱে ওপৰলৈ হাত মেলি

আছিল। আৰু চিকাৰী কুকুৰবিলাকে কোঁৱৰৰ পিছফালে ভুক্ ভুকাইছিল। সিহঁতৰ হিচ্তা নিনাদ শূন্যত বিলীন হৈছিল। ফাপোৰখনত এই পটটো নিপুণভাৱে তোলা হৈছিল। তাৰ পিছত ইনিয়াছে বাহুবলেৰে দ্বিতীয় স্থান অধিকাৰ কৰাজনক উপহাৰ দিলে এখন বৰ্ম। তিনিডাল সোণৰ ফিটা থকা এই জাপোৰখনত মিহি হাকোটা লগোৱা আছিল। জুউজ ইলিয়ামৰ প্ৰাচীৰৰ নামনিত খবশ্ৰোতা চিমইছ নদীৰ পাৰত তেওঁ ডিমলিয়াহক যুদ্ধত ঘটুৱাই এই বৰ্মখন লাভ কৰিছিল। আৰু এতিয়া তেওঁ ইয়াকে অৰ্পণ কৰিলে এজন যোদ্ধাক, যাতে তেওঁ এই কবচ সগোৰেৰে পৰিধান কৰি বণত আত্মৰক্ষা কৰিবলৈ সমৰ্থ হয়। এই বহুতৰপীয়া বৰ্মখন তেওঁৰ অমুচৰ ফিজিয়াছ আৰু ছাগাৰিহে কেঁকো জেঁকোকেহে কঢ়িয়াই নিব পাৰিছিল, অথচ এসময়ত ডিমলিয়াছে এইখনকে পিন্ধি পলায়মান ইজান সৈয়্যক খেদি লৰি যাব পাৰিছিল। ইনিয়াছে প্ৰদান কৰা তৃতীয় পুৰস্কাৰ আছিল দুখন ব্ৰঞ্জৰ কেৰাহী আৰু গাত ওখকৈ ফুল-জাবি কৰা দুটা ৰূপৰ পাত্ৰ।

বঁটা বিতৰণীৰ ইতিমধ্যে সামৰণি পৰিছিল আৰু পুৰস্কৃত লোকসকলে কপালত ৰঙা-কিটা মেৰিয়াই, উৎকৃষ্ট উপহাৰ লাভ কৰাৰ আনন্দত ইকালে-সিকালে বিচৰণ কৰিছিল। এনেতে কঠিন শিলৰ পৰা অতি কষ্ট আৰু কোঁশলেৰে নিজকে মুক্ত কৰি ছাৰ্জিষ্টোছে জাহাজখন লৈ উপস্থিত হ'ল। তেওঁৰ কেইখনমান বঁটা ভাগিছিল আৰু এটা থলপা একেবাৰে অচল হৈ পৰিছিল। তেওঁক দেখি সকলোৱে প্ৰশংসা কৰা দূৰৰ কথা, মুখ বেঁকা কৰি হাঁহিছিল মাথোন। জাহাজখনৰ অৱস্থা আছিল বথৰ চকাই চেপা বা কোনোবাই খঙত শিল দলিয়াই জখম কৰা এটা বাটত পৰি থকা আধামৰা সাপৰ দৰে। পলাই যাবলৈ বাৰ্থ প্ৰয়াস কৰি সাপটোৱে কেৰমেৰাই থাকে। তাৰ শৰীৰৰ এছোৱা সক্ৰিয় হৈ থাকে যদিও আনছোৱা আঘাতৰ ফলত শক্তিহীন হয়। সি পাক খাই খাই আতি কষ্টেৰে চুচৰি যায়। কিন্তু তথাপি তাৰ চকুহাল ভিৰবিৰাই থাকে আৰু সি ৰূণা তুলি কোঁচকোঁচায়। এতিয়া জাহাজখনৰ চলন শক্তিও তুফুপ হৈছিল। ইয়াৰ গতি মন্থৰ হৈ পৰিছিল। কিন্তু এনেকুৱা প্ৰতিকূল অৱস্থাৰ মাজতো পাল তৰি দি জাহাজখন পোতাশ্ৰয়ত উপনীত হৈছিল।

জাহাজখন উদ্ধাৰ কৰি ছাৰ্জিষ্টাছে নাবিকসকলক নিৰাপদে লৈ অহাত ইনিয়াছে বৰ বং পালে শাক তেওঁলোকো এটি পুৰস্কাৰ আগ বঢ়ালে। মিনাৰ্ভাৰ পূজাত পাৰদৰ্শিতা থকা ফলস্বৰূপে নামে ক্ৰীটৰ দাসী ছোৱালী এজনী এহাল যঁজা ল'ৰাৰে সৈতে তেওঁক উপহাৰ দিয়া হ'ল।

এই খেল সমাপ্ত হোৱাৰ পিছত সত্যসন্ধ ইনিয়াছে এখন ঘাঁহ গজি থকা সমতল পথাৰলৈ যাত্ৰা কৰিলে। পথাৰখনৰ চাৰিওফালে আছিল গছে-বনে ছাটি থোৱা পাহাৰৰ ক্ৰমাবনত পাদদেশ। ইয়াতে বহি নামনিৰ উপত্যকাত হোৱা ধাবন প্ৰতিযোগিতা চাবলৈ সুবিধা আছিল। কেইবা হাজাৰ মানুহৰ সৈতে ৰাজকুমাৰ ইয়ালৈ আহিল। সকলোৰে মাজতে এটা মঞ্চত তেওঁ উপবেশন কৰিলে। এই মঞ্চৰ পৰাই তেওঁ পুৰস্কাৰ ঘোষণা কৰি দৌৰ-প্ৰতিযোগিতাৰ কাৰণে উৎসাহী লোকসকলক আমন্ত্ৰণ জনালে। কেউকালৰ পৰা প্ৰতিযোগীসকল আগ বাঢ়ি আহিল। তেওঁলোকৰ কেইজনমান আছিল ট্ৰেন্জান আৰু বাকীসকল চিচিলীয়। পোন প্ৰথমে অহাসকলৰ মাজত আছিল নাইচাছ আৰু ইউৰিয়েলাছ। ইউৰিয়েলাছ আছিল শুকুমাৰ, সুদৰ্শন আৰু তেজস্বী যুৱক। নাইচাছ তেওঁৰ তৰুণ বন্ধুৰ প্ৰতি নিঃস্বার্থভাবে অনুৰক্ত আছিল। তাৰ পাছত আহিল ৰজা প্ৰায়ামৰ বংশসম্বৃত ডায়ৰিছ আৰু তেওঁৰ পিছত উপস্থিত হ'ল একানিয়া দেশৰ চেলিয়াছ আৰু একাৰ্ডিয়াণ টিজীয়া কুলৰ পেট্ৰিন। হাবিৰ মাজত বাস কৰা দুজন চিচিলীয় লোকে তাৰ পিছত যোগ দিলে। তেওঁলোক আছিল এচেষ্টিছৰ পুৰণি বন্ধু হেলিমাছ আৰু পেনপিছ আৰু অনেক অখ্যাত লোক উপস্থিত হ'ল, বিসকলৰ নাম মানুহে এতিয়া পাহৰি গৈছে। ইনিয়াছে তেওঁলোকক সন্মোদন কৰি ক'লে, “মোৰ কথা সকলোৱে কাণ পাতি শুনা। শুনি তোমালোক নিশ্চয় সুখী হবাহঁক। তোমালোকৰ সকলোটিকে মই কিবা নহয় কিবা এপদ বস্তু উপহাৰ দিম। কাঁড়ৰ আগত লগোৱা লোহাৰ নিমজ আৰু চিকচিকীয়া এজোৰ জোং আৰু এখন ঢুকালে ধাৰ থকা কুঠাৰ তোমালোকৰ প্ৰতিজ্ঞাৰেই নিজৰ বৰীয়াতকৈ লাভ কৰিবা। তত্পৰি প্ৰথম তিনিটা স্থান অধিকাৰ কৰা সকলক মই জয়মালাৰে বৰণ কৰিম আৰু তেওঁলোক বিশেষভাৱে পুৰস্কৃত হ'ব। প্ৰথম স্থান লাভ কৰি বিজয়ী হোৱাজনক উপহাৰ দিম এটা সুসজ্জিত ঘোঁৰা, দ্বিতীয়জনে পাব আমাছানসকলে

ব্যৱহাৰ কৰা ঠেহীয়া তীব্ৰে পৰিপূৰ্ণ এটা ছোখৰ। ছোখৰটো কান্ধত
আঁৰি লবলৈ সোণৰ চকাৰে এডাল বহল কিটা লগোৱা থাকিব। তৃতীয়জনে
ঘটিব খীচ দেশৰ এই শিৱস্ৰাণটো।”

তেওঁৰ কথা শেষ হ'লত ধাৰকসকলে নিজৰ নিজৰ ঠাই ল'লে। সন্দেশ-
ধ্বনি ছোৱাৰ লগে লগে তেওঁলোকে প্ৰাথমিক অৱস্থানৰ পৰা খেল-পথাৰৰ
মাজেদি দৌৰি যাবলৈ ধৰিলে। প্ৰবল গতিৰে আগ বাঢ়ি যাওঁতে তেওঁলোক
মেঘপুঞ্জৰ দৰে দৃশ্যমান হৈছিল। লক্ষ্য স্থানত তেওঁলোক
আছিল। বায়ুতকৈও অধিক বেগেৰে, বিজুলী শি-
নাইচাছে সকলোকে পিছ পেলাই গ'ল।
লাভ কৰিছিল। তেওঁৰ পি-
চেলিয়াছে অনুধাবন
তৃতীয়জন -

জয়লাভ কৰিলে। তেওঁৰ ঠিক পিছতেই ইয়াহিয়াহ হেলিমাছ আৰু ডায়ৰিছে তৃতীয় স্থান লাভ কৰিলে। ইয়াকে দেখি চেলিয়াছে বিৰাট প্ৰাকৃতিক বজালয়ৰ আগশাৰীত বহি থকা দৰ্শকসকলৰ আগত তেওঁক অস্বাভাৱে বাধা দি এই সন্মানৰ পৰা বঞ্চিত কৰা হৈছে বুলি প্ৰতিবাদ জনালে। কিন্তু ইউৰিয়েলাছৰ দাবীহে সকলোৰে সমৰ্থন কৰিলে। তেওঁৰ বিগলিত অশ্ৰু, তেওঁৰ সত্তা বিকশিত পুৰুষোচিত শক্তি আৰু আকৰ্ষণীয় সৌন্দৰ্যই সকলোকে মুগ্ধ কৰিছিল। ডায়ৰিছেও উচ্চৈশ্বৰে আত্মপক্ষ সমৰ্থন কৰিছিল কাৰণে তেওঁ। এটা পুৰস্কাৰৰ কাৰণে মনোনীত হৈছিল। কাৰণ চেলিয়াছে প্ৰথম স্থান লাভ কৰিলে তেওঁৰ নাম প্ৰথম তিনিজন বিজয়ীৰ তালিকাৰ পৰা বাদ পৰিব। সেইদেখি এই ক্ৰীড়া-প্ৰতিযোগিতাৰ মুখ্য পৰিচালক হিচাপে ইনিয়াছে মাত লগালে, “তৰুণ বন্ধুসকল, তোমালোকে পুৰস্কাৰ লাভ কৰিবাই। সেই বিষয়ে কোনো সন্দেহ নাই। কিন্তু মই এজন বন্ধক অলপ সহানুভূতি দেখুৱাম, কাৰণ ইবিধৰ বিপাকতহে তেওঁ কৃতকাৰ্যতা লাভ কৰিব নোৱাৰিলে।” এই বুলি তেওঁ চেলিয়াছক দীঘল কেশৰ আৰু সোণখটোৱা নখেৰে দোপ খাই কাকাসিংহৰ ছাল এখন উপহাৰ দিলে। ইয়াকে দেখি নাইচাছে ক’লে, “কাকাসিংহ পৰা ধাবকসকলৰ প্ৰতি আপুনি সহানুভূতি দেখুৱাইছে। সাক্ষ্য প্ৰাপ্ত কৰিব নোৱাৰা প্ৰতিযোগী এজনকো যদি আপুনি এনে এটি উপহাৰ প্ৰদান কৰে, তেন্তে মোৰ অৱস্থাটোও আপুনি স্নায়ুভাৱে সহ্য কৰিব।” কাৰণ যোগাতাৰ ফালৰ পৰা বিবেচনা কৰিলে মইহে জয়লভ কৰিব লাগিছিল, পিছে চেলিয়াছৰ দৰে ভাগ্য মোৰ প্ৰতিও প্ৰতিফলিত হৈছে। এই বুলি কৈ তেওঁ নিজৰ হাত-ভৰি আৰু মুখত লাগি থকা সোণৰ বাঁহৰোঁট খিৰালে। মহানুভৱ আৰু মৰমিয়াল নেতাজনে যুঁহু হাৰ কৰি ঢাল এখন আগলৈবলৈ আদেশ দিলে। এই ঢালখনৰ কাৰিকৰ আছিল ইডুইয়াহন, সেপচুনৰ পৱিত্ৰ মন্দিৰৰ পৰা এই ঢালখন গ্ৰীকবিলাকেই সজা কৰিছিল। এই বাছকৰীয়া উপহাৰটি তেওঁ অভিজাত, তৰুণ প্ৰতিযোগীৰ হাতত অৰ্পণ কৰিলে।

সৌৰ প্ৰতিযোগিতা আৰু ক্ৰীড়া-প্ৰতিযোগীৰ সামৰণি পৰিল। ইয়াৰ শেষত ইনিয়াহন ক’লে, “প্ৰতিযোগীসকলৰ সাহস আৰু বিচক্ষণতা আছে, সেইসকল হাতত চৰ্ম জালকৰি কৰিছিল। প্ৰতিযোগী সৃষ্টিযুক্ত জ্ঞান

গ্ৰহণ কৰক।” মুষ্টিযুদ্ধৰ কাৰণে তেওঁ হুটা পুৰস্কাৰ ঘোষণা কৰিলে। বিজয়ী প্ৰতিযোগীজনে লাভ কৰিব শিঙত সোণখটোৱা আৰু শিৰাভৰণযুক্ত এটা বলদ গৰু, পৰাজিত জনৰ ভাগত পৰিব এখন তৰোৱাল আৰু এটা শিৰদ্বাণৰ নিচুকনি বঁটা। খন্তেকৰ ভিতৰতে দানবৰ দৰে শক্তিশালী ডাবিছে গুঞ্জন-ধ্বনিৰ মাজত গাত্ৰোত্থান কৰিলে। একমাত্ৰ ডাবিছেইহে যুদ্ধত পৰিছৰ সন্মুখীন হ’বলৈ সাহস কৰিছিল। অদ্বিতীয় ছেউবৰ সমাধিৰ কাষতে তেওঁ এমিকাছৰ বংশোদ্ভৱ বুলি গোৱৰ কৰা বিশাল বপু বুঢ়িছক ক্ষত-বিক্ষত কৰি হালধীয়া বালিৰ ওপৰত পেলাই লৈ বধ কৰিছিল। এতিয়া এই দীৰ্ঘদেহী ডাবিছেই উন্নত শিৰেৰে মুষ্টিযুদ্ধৰ কাৰণে প্ৰস্তুত হৈ বিশাল স্বৰ্গদেশ প্ৰদৰ্শন কৰি দক্ষিণ আৰু বাম কৰেৰে শূন্যত আকালন কৰিলে। এতিয়া এজন সুষোগ্য প্ৰতিষেদ্ধাৰ প্ৰয়োজন হ’ল। কিন্তু সেই বিৰাট জনতাৰ কোনো এজন লোকেই হাতত চৰ্ম-আচ্ছাদন পৰিধান কৰি ডাবিছৰ মুখা-মুখি হ’বলৈ সাহস কৰিব নোৱাৰিলে। ডাবিছে তেওঁৰ লগত যুদ্ধ কৰিবলৈ কেনো আগ বাঢ়ি নাহে বুলি ভাবি গৰ্বিতভাৱে ইনিয়াছৰ ওচৰলৈ গৈ বাওঁহাতেৰে বলদ গৰুটোৰ শিঙত ধৰি মাত লগালে, “দেৱীপুত্ৰ, মুষ্টিযুদ্ধত নিজকে বিপন্ন কৰিবলৈ কোনো লোকে সাহ কৰা নাই। মইনো ইয়াত কিমান পৰা ঘিয় হৈ থাকিম? মই কিমান সময় অপেক্ষা কৰা উচিত হ’ব? মোক আপুনি সমিধান দিয়ক আৰু মই এই পুৰস্কাৰটো গ্ৰহণ কৰি লৈ যাম।” তেতিয়া ডাৰ্ডানসকলে পুৰস্কাৰটো তেওঁকেই যথাবিহিতভাৱে প্ৰদান কৰিব লাগে বুলি চিঞৰি উঠিল। এনেতে গহীন গভীৰ এচেষ্টিছে তেওঁৰ কাষতে বননিৰ ওপৰত বহি থকা এণ্টেলাছৰ যুহু তিৰস্কাৰৰ সূৰত ক’লে, “এণ্টেলাছ, এসময়ত তুমি এজন বাহুবলী বীৰ আছিল। এতিয়া তাকো পাহৰি গৈ তুমি হাত সাৰটি থাকি এনে এটি চমৎকাৰ পুৰস্কাৰ বিনামূল্যে আনক লৈ যাবলৈ দিবানে? ইবিস্বৰ কি হ’ল? তেওঁ দেৱতুল্য গুৰু বুলি আমি গোৱৰ কৰো। এতিয়া কোনোবাই আমাৰ কথা বিশ্বাস কৰিবনে? তোমাৰ নিজৰ সূখ্যাতিও চিটিলীত বিয়পি পৰিছে, তোমাৰ ঘৰতে দেখোন বহুত পুৰস্কাৰ গোট খাই আছে। এতিয়া সকলো অঞ্চলে ঘাবনে?” এণ্টেলাছে তৎক্ষণাৎ উত্তৰ দিলে, “যশগৌৰৱ মই ভাল পাওঁ,

আত্ম-সম্মানবোধ মোৰ অটুট আছে। ভয়ত মই কালৰি কাটিব খোজা নাই আচল কথাটো হ'ল, মোৰ বয়স বাঢ়িছে। এই বয়সত মোৰ ক্ষিপ্ৰতা কমি গৈছে। মোৰ তেজত আগৰ দৰে পিৰপিবৰি নাই; মোৰ শক্তিশীন শৰীৰ এতিয়া শিথিল হৈ পৰিছে। মোৰ গাত যদি এতিয়া আগৰ দৰে ডেৰা-তেজ থাকিলেহঁতেন তেন্তে সৌ নিলাজ, কথাচহকী মানুহটোৱে ইমান বৰ বৰ কথা শুনাৰ নোৱাৰিলেহঁতেন। তাৰ এটা তুৰিখা আছে, তাৰ বয়স কম। এই ধুনীয়া গৰুটোৰ প্ৰতি অকণো লোভ নথকাইকৈয়ে মই যুঁজত জঁপ দিলোহঁতেন। মোৰ সেইবিলাক ধান্দা নাই। পুৰস্কাৰলৈ মোৰ অকণো মোহ নাই।” এই বুলি আচল কথাটো ভাঙি-পাতি কৈ তেওঁৰ অতি গধুৰ এজোৰ চৰ্মাচ্ছাদন মাটিলৈ দলি মাৰি পঠিয়ালে। ইবিলৈ মুষ্টিযুদ্ধ কৰাৰ সময়ত নিচে খটটা ছালৰ এই আচ্ছাদন হাতত বান্ধি লৈছিল।

সকলো স্তম্ভিত হ'ল। সেই সাতটা গৰু যে কিমান ঐকান্ত আছিল! সীহ আৰু লোহাৰ তাঁৰেৰে চিলাই কৰি ঠৰঙা কৰি থোৱা সিহঁতৰ বিয়াগোম ছালবোৰ সকলোৰে চকুত পৰিল। কিন্তু স্বয়ং ডাৰিছ সকলোতকৈ বেছি বিস্মিত হৈছিল। তেওঁ ভয়ত হতভম্ব হ'ল আৰু যুঁজ নকৰো বুলি পিছ হুইকিলে। একাইচিছৰ বীৰ আৰু নিৰ্ভীক পুত্ৰই বুৰচৰ্মৰ ওজন পৰীক্ষা কৰি তাত লাগি থকা চামৰাৰ অসংখ্য ফিটাৰ পাকবোৰ লিৰিকি বিদাৰি চালে। তেতিয়া সেই বয়োবৃদ্ধ বীৰজনে অতি আবেগেৰে ইনিয়াক সন্মোহন কৰি ক'লে, “আহা, স্বয়ং হাবকিউলিছে ব্যৱহাৰ কৰা মুষ্টিযুদ্ধৰ আচ্ছাদন কেনে আছিল কল্পনা কৰাচোন। এই উপকূলতেই তেওঁ কিমানবিলাক ভয়ঙ্কৰ যুদ্ধত জড়িত হৈ পৰিছিল। এসময়ত তোমাৰ ভ্ৰাতা ইবিলৈই তোমাৰ চকুৰ আগতে পৰি থকা এই আচ্ছাদন পৰিধান কৰিছিল। তাত এতিয়াও তেজ আৰু লাওখোলাৰ টুকুৰা লাগি আছে। ইবিলৈ ইয়াৰ সৈতেই শক্তিমান এলছাইডিছৰ সন্মুখীন হৈছিল। মোৰ গাত যেতিয়া যৌৱনোচিত তেজ আৰু বস আছিল তেতিয়া ময়ো ইয়াক নিয়মিতভাৱে ব্যৱহাৰ কৰিছিলো।” কিন্তু হায়, এতিয়া মই বুঢ়া হ'লো। মোৰ মূৰৰ চুলি পকিল। পিছে ট্ৰয়বাসী ডাৰিছ, তুমি যদি এই অস্ত্ৰৰ আগলৈ আহিবলৈ সঙ্কোচ কৰা, যদি সত্যসদ্ধ ইনিয়াছে মোৰ সমৰ্থক এছেষ্টিছৰ অনুমোদন ক্ৰমে এনে সিদ্ধান্তকে গ্ৰহণ কৰে, তেন্তে আমি যুদ্ধৰ চৰ্তবিলাক

পৰস্পৰৰ গ্ৰহণযোগ্য কৰিম। ইবিম্বে ব্যৱহাৰ কৰা এই আচ্ছাদনলৈ তুমি ভয় কৰিব নালাগে, এতিয়া মনৰ ভয় দূৰ কৰা আৰু হাতৰ পৰা ইজান চৰ্ম খুলি পেলোৱা।

এই বুলি কৈ তেওঁ কান্ধৰ পৰা ছত্ৰপীয়া কাপোৰখন খুলি পেলালে। তেওঁৰ অঙ্গ-প্ৰত্যঙ্গৰ বিশাল গ্ৰন্থি আৰু হাড়, শকত হাত-ভৰিবোৰ অনাবৃত হৈ পৰিল। বজ্জুৰিৰ ঠিক কেন্দ্ৰস্থলত তেওঁৰ বিৰাট বপু দৃশ্যমান হ'ল। এনেকুৱাতে একাইচিছ-নন্দনে কৰ্তৃত্বশীলভাৱে ছফোৰ মুষ্টিযুদ্ধৰ সমান আকৃতিৰ আচ্ছাদন ওপৰলৈ দাঙি ধৰিছে। তেওঁ ছয়োজন প্ৰতিযোগীৰ হাতত সমান ওজনৰ এই হস্তত্ৰাণ পিন্ধাই দিলে। প্ৰত্যেকেই নিমিষতে আৰু ওপৰভাৱে নিজৰ অৱস্থানলৈ গৈ আগ্ৰহেৰে ভৰিত আঙুলিৰ ওপৰত ভৰ দি উৎসাহেৰে ওপৰলৈ হাত দাঙি থিয় হৈ ব'ল। উন্নত শিৰেৰে আৰু নিৰাপদ দৃশ্যত তেওঁলোকে মুঠি মৰা হাতেৰে ইজনে সিজনক আক্ৰমণ আৰু প্ৰত্যাক্ৰমণ কৰি যুঁজ কৰিবলৈ ধৰিলে। ছয়োজন ক্ৰমে বণেশ্বৰ হৈ উঠিল। ডাৰিছ ডেকা আছিল আৰু তেওঁৰ পদক্ষেপ ক্ষিপ্ৰ আছিল। এণ্টেলাছৰ প্ৰকাণ্ড দেহত যথেষ্ট বল আছিল যদিও তেওঁৰ আঁঠু ছটা সিমান সুচল নাছিল। তদুপৰি তেওঁ কিছু খৰব-বৰক হৈছিল। তেওঁ কঁপিছিল আৰু দীঘল উশাহত তেওঁৰ বিশাল শৰীৰৰ মাংসপেশী আলোড়িত হৈছিল। ছয়োজন যোদ্ধাই বিপজ্জনকভাৱে পাৰস্পৰিক আক্ৰমণ চলাইছিল। কিন্তু তেওঁলোক লক্ষ্যভ্ৰষ্ট হৈছিল। গাঁত বা বুকুত লগা ঘোচাৰ শব্দ সঘনে শুনা গৈছিল। কাণ আৰু কপালৰ কাষেদিয়েই হস্ত-চালনা ক্ষিপ্ৰ হৈ উঠিছিল। প্ৰচণ্ড মুঠাঘাত মুখমণ্ডলত পতিত হোৱাৰ ফলত হাড় ভাগি ঘোৱাৰ নিচিনা শব্দ হৈছিল। এণ্টেলাছ সুদৃঢ়ভাৱে থিয় হৈ আছিল। তেওঁ অঙ্গ-সঞ্চালন নকৰি একেঠাইতে ভৰ দি আছিল। তেওঁ মাথোন আঘাতৰ পৰা ৰক্ষা পাবলৈ সতৰ্ক দৃষ্টিৰে লক্ষ্য বাখি বাগি দি আছিল। ডাৰিছ আছিল প্ৰাচীৰ ভঙা যন্ত্ৰ লৈ সৰু প্ৰাণাৱশ্যত নগৰ এখন আক্ৰমণ কৰা নতুবা পৰ্বতৰ ওপৰত অৱস্থিত দুৰ্গ এটা সমগ্ৰে অৱৰোধ কৰা এজন সেনাধ্যক্ষৰ দৰে। প্ৰতিটো ছিঁড়, প্ৰতিটো পথ পৰীক্ষা কৰি অৱশেষত তেওঁ বিচক্ষণভাৱে সমগ্ৰ অৱস্থানসমূহ আৱিষ্কাৰ কৰিবলৈ সমৰ্থ হয় আৰু প্ৰয়োজন মতে শক্তি প্ৰয়োগ কৰি আৰু সন্মায় বিচিত্ৰ পদ্ধতিৰে আক্ৰমণ চলায়; কিন্তু তেওঁৰ সকলো প্ৰচেষ্টা ব্যৰ্থ হৈছিল।

এতিয়া এণ্টেলাছে আক্ৰমণৰ উদ্দেশ্যে সোঁহাত ওপৰলৈ তুলি সন্মোহে মুষ্টিপাত কৰিলে নিকিত ডাৰিছে বিপদৰ আসন্নতা বুজিব পাৰি অতি তৎপৰভাৱে ফালৰি কাটি যোৱাত এণ্টেলাছৰ আক্ৰমণ ব্যৰ্থ হ'ল। শূন্যতে শক্তি প্ৰয়োগ কৰাৰ ফলত ভাবসাম্য বাখিব নোৱাৰি ইউৰেমেন্দ্ৰাছ অথবা বিশাল ইডা পৰ্বতত সশব্দে বাগৰি পৰা এজোপা ছিন্নমূল শূন্যগৰ্ভ দেৱদাক গছৰ দৰে, অতিকায় এণ্টেলাছ ভূপতিত হ'ল। ট্ৰজান আৰু ইটালীৰ যুৱকসকলো অদমনীয় উচ্ছাসত জাঁপ মাৰি থিয় হ'ল আৰু তেওঁলোকৰ তুমুল নিনাদত আকাশ মুখৰিত হ'ল। এচেষ্টিছেই পোন প্ৰথমে উঠিল আৰু তেওঁৰ নিজৰ বান্ধকাৰ কথা পাহৰি গৈ, গভীৰ সমবেদনাৰে প্ৰিয় বন্ধজনক লৰালৰিকৈ মাটিৰ পৰা তুলি দিলে। সাহসী এণ্টেলাছ অলপো অপ্ৰস্তুত নহ'ল। তেওঁ নিভীক আৰু অবিচলিতভাৱে পূৰ্বতকৈয়ো অধিক প্ৰচণ্ডতাৰে পুনৰ বণাঙ্গলৈ উভতি আহিল। ক্ৰোধত তেওঁৰ শাৰীৰিক শক্তি উদ্দীপ্ত হৈছিল। নিজৰ শৌৰ্যবীৰ্যৰ প্ৰতি থকা আস্থাৰ লগত লজ্জা জড়িত হোৱাত এতিয়া তেওঁৰ বাহুবল বহুগুণে বৰ্দ্ধিত হৈছিল। প্ৰবল উদ্বেগনাৰে এই দৈত্যকায় বীৰজনে তীব্ৰগতিৰে সমগ্ৰ ক্ৰীড়াভূমি অতিক্ৰম কৰি ডাৰিছক খেদি গ'ল। এতিয়া তেওঁ দুয়োহাতেৰে ডাৰিছক বাৰম্বাৰ গ্ৰহাৰ কৰিছিল, নাছিল ক্লান্তি, নাছিল বিৰতি। ঘৰৰ চালত মেখে ঢকা আকাশৰ পৰা সশব্দে শিল পৰাৰ দৰে ডাৰিছৰ দেহতো জাউৰিয়ে জাউৰিয়ে কিল পৰিছিল কিন্তু অৱশেষত অধিনায়ক ইনিয়াছে তেওঁৰ প্ৰচণ্ড ৰোষৰ অৱসান ঘটালে। এণ্টেলাছক এই বৰ্ষৰ প্ৰতিশোধ পৰায়ণতাৰ পৰা নিবৃত্ত কৰিবৰ কাৰণে সিমানতে যুদ্ধখনৰ সমাপ্তি ঘোষণা কৰি তেওঁ একেবাৰে অশব্দ হৈ পৰা ডাৰিছক উদ্ধাৰ কৰিলে। মৰম-সনা মাতেৰে তেওঁক সাস্থ্যনা যাচি ইনিয়াছে ক'লে, “হায়, হতভগীয়া, তোমাক কিহে পাইছিল? এয়া যে বেলেগ ধৰণৰ পৰাক্ৰম আৰু দৈৱশক্তিও যে তোমাৰ প্ৰতি বিকল সেই কথা তুমি বুজি পোৱা নাছিলানে? পৰমেশ্বৰৰ ইচ্ছা তুমি মানি লোৱা উচিত।” তেওঁ এইদৰে ক'লে আৰু “তেওঁৰ আদেশত যুঁজাক ছুঁজন নিবন্ত হ'ল। বিশ্বস্ত সঙ্গীসকলৰ সহায়ত ডাৰিছ জাহাজলৈ গ'লগৈ। যন্ত্ৰণাত জৰ্জৰিত হৈ তেওঁ চলং পলংকৈ খোজ কাটিছিল; তেওঁ মূৰটোও কাটিকৈ গৈছিল আৰু তেওঁ পিক পেলাওঁতে তেজ আৰু ভগা দাঁত বাহিৰ হৈছিল। তেওঁৰ হৈ আন

মানুহে শিবস্বৰ্গ আৰু তৰোৱালখন ল'লে। জয়মালাৰ সৈতে বলিবৰ্দটো এণ্টেলাছৰ ভাগত পৰিল।

পশুটো লাভ কৰি, গৰ্হ আৰু আনন্দত উচ্ছ্বসিত হৈ বিজ্ঞেভাজনে ক'লে, “দেবীপুত্ৰ আৰু অশ্বাশ্ব ট্ৰজানসকল, ডেকাকালত মোৰ গাত কিমান বল আছিল তোমালোকে নিশ্চয় জানিব পাৰিছা। তোমালোকে সত্ত্বহতে নিৰাপদে উদ্ধাৰ কৰি লৈ যোৱা ডাবিছৰ মৃত্যুও কেনেকুৱা হ'লহেঁতেন, সেই কথাও তোমালোকৰ অবিদিত হৈ থকা নাই।” এইবুলি কৈ তেওঁ মুষ্টিযুদ্ধৰ পুৰস্কাৰ স্বৰূপে প্ৰদান কৰিবলৈ ওচৰতে বাখি ধোৱা গৰুটোৰ ঠিক সমুখতে থিয় হ'ল। বিশাল হাতখনেৰে তেওঁ মুষ্টিযুদ্ধৰ চৰ্মখন ধাৰণ কৰি পশুটোৰ ছয়ো শিঙৰ মাজলৈ টোঁৱাই প্ৰহাৰৰ কাৰণে বুকু ফিন্দাই প্ৰস্তুত হ'ল। তাৰ পিছত তেওঁ ছালখনেৰে গৰুটোৰ মূৰত সজোৰে আঘাত কৰিলে। তাৰ লাওখোলা ভাগি চুৰ্চুমৈ হ'ল আৰু মগজৰ ঘিউ চাৰিওফালে ছিটিকি পৰিল। গৰুটোৰ প্ৰাণহীন দেহ য়হু কম্পনেৰে মাটিত বাগৰি পৰিল। এণ্টেলাছে বাকপটুতা প্ৰদৰ্শন কৰি অতি আনন্দিকভাৱে প্ৰাৰ্থনা জনাই ক'লে, “ইবিছ, ডাবিছৰ পৰিবৰ্তে এটি উত্তম উপহাৰ তোমাৰ প্ৰতি নিবেদন কৰিছো। আজিৰ জয়লাভৰ পিছত মোৰ এই চৰ্মাজ্ঞা বিসৰ্জন দিলো। মুষ্টিযুদ্ধত মোৰ যি পাৰদৰ্শিতা আছিল তাৰো আজিয়েই সামৰণি মাৰিলো।”

ইনিয়াছে শীঘ্ৰে ধনু-কাঁড় প্ৰতিযোগিতাত অংশ গ্ৰহণ কৰিবলৈ ইচ্ছা কৰা লোকসকলক আহ্বান কৰিলে। পুৰস্কাৰ ঘোষণা কৰাৰ পিছত তেওঁ বলিষ্ঠ বাহুৰে ছেৰেঠাছৰ জাহাজৰ পৰা মান্ডুল এটা আনি থিয়কৈ পুতিলে আৰু লক্ষ্য হিচাপে উৰণীয়া কৰ্পো চৰাই এটা বচি এডালেৰে তাত বান্ধি দিলে। দলে দলে আহি ব্ৰজৰ শিবস্বৰ্গ এটাত তেওঁলোকে ভাগ্য-পৰীক্ষা কৰিলে। প্ৰথমেই শব-সন্ধান কৰাৰ সুবিধা পালে হাইবেটাছ-তনয় হিগ্লকুনে। হৰ্ষধ্বনিৰে তেওঁক বহুতেই সমৰ্থন জনালে। তেওঁৰ পিছত পাল পৰিল জাহাজ চলোৱা প্ৰতিযোগিতাত জয়লাভ কৰা মেনিষ্টিয়াছৰ। তেওঁ তেতিয়াও জয়মালা পৰিধান কৰি আছিল। তৃতীয়জন প্ৰতিযোগী হ'ল ইউৰিটিয়ন। তেওঁ আছিল কীৰ্তিমান পেণ্ডাৰাছৰ ভায়েক। এই পেণ্ডাৰাছেই সুবিখ্যাত যুদ্ধ-বিবৰ্তি ভক্ত কৰিবলৈ আদেশ পাই অসংখ্য গ্ৰীক সৈন্যৰ মাজলৈ শব-সন্ধান কৰি আক্ৰমণৰ সূচনা কৰিছিল। ভাগ্য-পৰীক্ষাত নাম উঠা শেষ

জন লোক হ'ল এচেষ্টিছ। যুৱকসকলৰ বাবেহে বেধ উপযোগী এই প্ৰতিযোগিতাত যোগদান কৰিবলৈ তেওঁ। সাহসেৰে আগ বাঢ়ি আহিছিল। গতিকে এতিয়া প্ৰতিযোগীসকলে শৰীৰৰ সমস্ত শক্তি প্ৰয়োগ কৰি টোণৰ পৰা কাঁড় লৈ ধনুগুণ আকৰ্ষণ কৰিলে। প্ৰথমে হিঙ্গকুনৰ ধনুৰ পৰাই ভীষণ টঙ্কাৰ প্ৰতিগোচৰ হ'ল আৰু তেওঁৰ শৰটো বতাহ কালি তীব্ৰবেগেৰে শূনাৰ মাজলৈ যাবলৈ ধৰিলে। পোনে পোনে গৈ কাঁড়ডাল মাস্তুলটোত লাগি কাঠত সোমাই ধৰিলে। মাস্তুলটো কঁপি উঠিল আৰু চবাইজনীয়ে ভয়ত চপচপাবলৈ ধৰিলে। হিঙ্গকুনৰ পিছত মেনিষ্ঠিয়াছে আগ্ৰহেৰে পিয় হৈ লক্ষ্য লৈ স্থিৰ দৃষ্টি ৰাখি বাণ নিক্ষেপ কৰিলে কিন্তু দুৰ্ভাগ্যক্ৰমে তেওঁ লক্ষ্য ভেদ কৰিব নোৱাৰিলে। চবাইজনীৰ গাত নালাগি কাঁড়টো তাইৰ ঠেঙত বান্ধি ধোৱা বচিডালত লাগিল। ফলত বচিডাল ছিগি গ'ল আৰু চবাইজনীয়ে দক্ষিণা বঁতাহে কঢ়িয়াই অনা ক'লা মেঘৰ কালে নিমিষতে উৰা মাৰিলে। কিন্তু এতিয়া ধনু-কাঁড় হাতত লৈ সাজ থকা ইউৰিটিয়নে তেওঁৰ ভ্ৰাতাক স্তুতি কৰি, চকুৰ পলকতে মুকলি মনেৰে আকাশত উৰি থকা কপৌজনীলৈ লক্ষ্য কৰি শব-সন্ধান কৰিলে। ক'লা ডাৱৰৰ পটভূমিত বিচৰণ কৰি থকা চবাইজনীক কাঁড়ে শালি পেলালে। নক্ষত্ৰখচিত মহা-শূন্যত চবাইজনীৰ প্ৰাণবায়ু বিলীন হ'ল আৰু তাই মাটিত পৰিল। তাইৰ গাত বিদ্ধ হৈ থকা কাঁড়পাটো লগতে আহিল।

এতিয়া মাত্ৰ এচেষ্টিছহে বাকী থাকিল কিন্তু ইতিমধ্যে তেওঁৰ আশা-ভৱসা তল পৰিল। তথাপি বয়সত প্ৰবীণ হ'লেও তেওঁৰ যে ধনুৰবিজ্ঞানত দখল আছে, তাকে প্ৰতিপন্ন কৰিবলৈ তেওঁ আকাশলৈ তীব্ৰ টঙ্কাৰেৰে কাড় মাৰি পঠিয়ালে। এনেতে ভয়াবহ ভৱিষ্যতৰ আগ-জাননী দিয়া এটা অলৌকিক ঘটনা ঘটিল। কাৰণ পিছত ইয়াৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ পৰিণতি পৰিলক্ষিত হৈছিল। সেই সময়ত দৈৱজ্ঞসকলে এই উপাত্তৰ অমঙ্গলীয়া অৰ্থ ব্যাখ্যা কৰিলেও তেতিয়া তেওঁলোকৰ সতৰ্ক-বাণী বহুতো বিলম্বিত হৈছিল। এচেষ্টিছে নিক্ষেপ কৰা ইন্দ্ৰবাৰ কাঁড়পাত আকাশত ভাহি থকা মেঘৰ মাজত প্ৰবেশ কৰাৰ সময়ত ছলি উঠিল। ইয়াৰ গতিপথ অন্বিৰুদ্ধাই আলোকিত কৰিলে আৰু অৱশেষত ই সুমাই গৈ বায়ুমণ্ডলত অদৃশ্য হৈ পৰিল। কক্ষচ্যুত পণীয়া তৰা এটাই আকাশত পোহৰৰ বেখা আঁকি তীব্ৰগতিৰে

তললৈ নাযি আহোতে যেনেকুৱা হয়, তেতিয়া ঠিক তেনেকুৱা এটা দৃশ্যৰে উদ্ভৱ হৈছিল। চিচিলী আৰু ট্ৰয়ৰ লোকসকল আতঙ্কগ্ৰস্ত হৈ ধেয়ে ঘ'ত আছিল তাতো থৰ লাগিল আৰু তেওঁলোকে দেৱতাসকলক তুতি-মিনতি কৰিলে। কিন্তু তেওঁলোকৰ মহান নেতা ইলিয়াছে এই অলৌকিক ঘটনাটো সহজভাৱে গ্ৰহণ কৰিলে। তেওঁ এচেষ্টিকক আঁকোৱালি ধৰিলে। এচেষ্টিকেও এই প্ৰতীকৰ অৰ্থ উপলব্ধি কৰি আনন্দ পালে। ইনিয়াছে তেওঁক উদাৰ মনেৰে বহুতো উৎকৃষ্ট উপহাৰ প্ৰদান কৰি মাত লগালে, “হে মহাবাহু, এই উপহাৰসমূহ গ্ৰহণ কৰক। কাৰণ অলিম্পাছৰ সৰ্বশাক্তমান অধিপতি-জনে এই লক্ষণৰ দ্বাৰা ইয়াকে প্ৰবলভাৱে সকায়াই দিছে যে আপুনিহে বিশেষ সন্মানৰ অধিকাৰী হ’ব লাগে। আপোনাক দিব খোজা এইপদ বস্ত্ৰৰ গৰাকী আছিল স্বয়ং বৃদ্ধ একাইচিছ। এইটো হৈছে এটা সুৰাপাত্ৰ, ইয়াত খোদিত আছে কিছুমান চিত্ৰ। বহুদিন হ’ল, এই পাত্ৰটো মোৰ পিতাক ধুছৰ বজা চিছিয়াছে তেওঁৰ ঐতিহ্য আৰু বন্ধুত্বৰ স্মৃতি-চিহ্ন স্বৰূপে অতিশয় সন্মদয়ভাৱে প্ৰদান কৰিছিল।” এইদৰে কোৱাৰ লগে লগেই তেওঁ এচেষ্টিকক ভয়মালাৰে বিভূষিত কৰিলে। তেওঁই সকলোকে পৰা-জিত কৰি প্ৰথম পুৰস্কাৰ লাভ কৰিছে বুলি ঘোষণা কৰিলে। উদাৰচিতীয়া ইউৰিটিয়নেও তেওঁক উপেক্ষা কৰি আন এজনক এই সন্মান ঘচা দেখি অকণো স্তৰ্ভা প্ৰকাশ কৰা নাছিল। অথচ তেওঁইহে কাঁড়েৰে শালি আকাশত উৰি থকা কণৌ চৰাইটো মাটিত পেলাব পাৰিছিল। তেওঁ দ্বিতীয় পুৰস্কাৰটো গ্ৰহণ কৰিলে। যিজনে বচিডাল ছিঙিব পাৰিছিল আৰু যিজনে মান্দুলটো শববিন্ধ কৰিব পাৰিছিল তেওঁলোকক যথাক্ৰমে তৃতীয় আৰু চতুৰ্থ পুৰস্কাৰ প্ৰদান কৰা হ’ল।

প্ৰতিযোগিতাৰ অন্তত দৰ্শকসকল উঠি যোৱাৰ আগতে অধিনায়ক ইনিয়াছে ইউপিটাইডিছক মাতি আনিলে। বালক ইউলাছৰ শিক্ষক ইউপিটাইডিছ তেওঁৰ ঘনিষ্ঠ বন্ধু আছিল। ইনিয়াছে তেওঁক কাণে কাণে ক’লে, “বন্ধু, তুমি এটা কাম কৰ। এক্ষেণিয়াহ আৰু তেওঁৰ বালকবাহিনী যদিহে এতিয়া অৰ্ঘ্যচালনাৰ কাৰণে প্ৰস্তুত হৈ আছে, তেনেহ’লে তেওঁক কোৱায়ে যে তেওঁ এতিয়াই অন্ত-পক্ষৰে সজ্জিত হৈ আহি ককাদেউতাকৰ আত্ম উপলক্ষে আমাৰ আগত সদল-বলে সামৰিক কৌশল প্ৰদৰ্শন কৰিব লাগে।”

তাৰ পিছত ইনিয়াছে বঙ্গভূমিত প্ৰবেশ কৰা লোকসকলক ওলাই আহিবলৈ আদেশ দিলে। খেলপথাৰখন এতিয়া একেবাৰে মুকলি হৈ থাকিব লাগিব বুলি তেওঁ সকলোটিকে বুজালে। এনেতে লেকাম লগোৱা তেজী ঘোঁৰাত উঠি জেউতি চৰাই, নিয়াৰিকৈ শাৰী পাতি আগবাঢ়ি অহা ল'ৰাহঁতক পিতৃসকলে দেখিবলৈ পালে। চিচিলী আৰু ট্ৰয়ৰ পুৰুষসকলে বিপুৰ হৰ্ষধ্বনিৰে তেওঁলোকক অভিবাদন জনালে। অতীজৰ পৰা চলি থকা বীতিমতে, লৰাহঁতক চুলি চেপেনা লগোৱা মালাৰে বান্ধি থোৱা আছিল। প্ৰতিজনৰ হাতত আছিল দুডালকৈ লোহাৰ ভোং লগোৱা কাঠৰ বৰ্শা। কিছুমানৰ কান্ধত চিকমিকীয়া চোখৰ ওলমি আছিল। পাট সোণৰ ঘূৰণীয়া গলপতাই তেওঁলোকৰ ডিঙি আৰু বুকু গুৱনি কৰিছিল। তিনিজন অধ্যক্ষৰ সৈতে - তিনিটা অম্বাবোহীৰ দল কুচ-কাৱাজৰ কাৰণে উপস্থিত হৈছিল। ছজন ল'ৰাৰে গঠিত দুটা উপদলে অধ্যক্ষজনক অমুসৰণ কৰিছিল। কাৰণ বাহিনীটো এইদৰেই বিভক্ত কৰি প্ৰতিটো বিভাগতে একোজন দলপতি নিযুক্ত কৰা হৈছিল। সকলোটিৰে অঙ্গ-সজ্জা চমৎকাৰ আছিল। সদৰ্পে আগ বাঢ়ি অহা তৰুণ অম্বাবোহীৰ এটা দলৰ নেতৃত্ব কৰিছিল কনিষ্ঠ প্ৰায়ামে। তেওঁ আছিল পলাইটিছৰ কীৰ্ত্তিমান পুত্ৰ; তেওঁৰ নামে তেওঁৰ পিতামহৰ স্মৃতি বহন কৰিছিল আৰু ভৱিষ্যতে ইটালীৰ লোকসকলক নতুন বলেৰে বলীয়ান কৰিবলৈ তেওঁৰ সৌভাগ্য হৈছিল। তেওঁ খেঁচ দেশীয় পথৰা ঘোঁৰা এটাত উঠি আহিছিল। ঘোঁৰাটোৰ আগ ঠেং দুখনৰ আঁঠুৰ পৰা তলছোৱা শুকুলা আছিল আৰু কপালত এটা বগা ফোঁট আছিল। দ্বিতীয়জন নেতা আছিল আটিছ নামৰ এটি সকল'ৰা। তেওঁ ইয়ুলাছৰ প্ৰিয়পাত্ৰ আছিল আৰু তেওঁৰ পৰাই লাটিন ভূমিত আটাই বংশৰ উদ্ভৱ হৈছিল। সৰ্বশেষত আছিল প্ৰিয়দৰ্শন ইয়ুলাছ। তেৱেঁই আছিল জাকত জিলিকা; তেওঁ এটা ছিডনীয়া ঘোঁৰাৰ ওপৰত অ্যুৰোহণ কৰিছিল। এই ঘোঁৰাটো তেওঁক স্পন্দৰী ডিডোৱে সবল মনেৰে মৰমৰ চিন স্বৰূপে উপহাৰ দিছিল। বাকী অম্বাবোহী-সকলৰ বাহন আছিল চিচিলী দেশৰ ঘোঁৰা। এই ঘোঁৰাবিলাকৰ গৰাকী আছিল তেওঁলোকৰ পৰম বন্ধু প্ৰবীণ এচেষ্টিছ। ট্ৰজানসকলে হৰ্ষধ্বনি কৰি ল'ৰাহঁতক ওলগ জনালে। তেতিয়া তেওঁলোকৰ বুকু ঢপঢপাইছিল।

কিন্তু বয়োজ্যেষ্ঠসকলৰ লগত নিজৰ শাৰীৰিক সাদৃশ্য লক্ষ্য কৰি তেওঁলোক অতিশয় আনন্দিত হৈছিল।

এতিয়া অশ্বাবোহীসকলে আকৰ্ষণীয়ভাৱে শোভাঘাত্ৰা কৰি, আত্মীয়-কুটুম্বই চাই থকা অৱস্থাতে, উপৰিষ্ট দৰ্শকমণ্ডলীৰ সন্মুখেদি পাব হৈ গৈছিল। এনেতে ইউপিটাইডিকে সকলোৱে শুনাকৈ চিঞৰি চিঞৰি আড়ম্বৰে কুচ-কাৰাজ কৰিবলৈ তেওঁলোকক এটা দীঘলীয়া আদেশ দি সশব্দে সোকাঘাত কৰিলে। তেওঁলোক সাজু হ'ল। প্ৰথমে দলকেইটা সম বিভক্ত হ'ল আৰু আঁতৰা-আঁতৰকৈ ঘোঁৰা মেলিলে। তাৰ পিছত তিনিজনীয়া উপদল একোটাই শাৰীৰ পৰা ওলাই আহি নাচৰ ছেৱত অঞ্চালনা কৰি বিভিন্ন ভঙ্গী দেখুৱালে। আন এটা খেলত তেওঁলোকে পিছলৈ উভতি আক্ৰমণৰ সূচনা কৰিলে, অৱশ্যে তেতিয়া তেওঁলোকে যাঠিবোৰ সফ্ৰিয়ভাৱে তুলি লোৱা নাছিল। ইয়াৰ পিছত তেওঁলোকৰ বিশ্ৰাসৰ পৰিৱৰ্তন হৈছিল। মাজত বাৱধান ৰাখি দুয়োমূৰে দুটা দল মুখামুখি হৈছিল। তেওঁলোকে চক্ৰাকাৰ গতিত পাক দিছিল আৰু সশস্ত্ৰ যুদ্ধৰ অভিনয় কৰি কেতিয়াবা হয়তো পৃষ্ঠপ্ৰদৰ্শন কৰি পলাই গৈছিল; আৰু কেতিয়াবা বৰ্ষাবে আক্ৰমণ কৰিবলৈ উগত হৈছিল; তাৰ পিছত তেওঁলোকে শাস্তি স্থাপন কৰি একেলগে শাৰী পাতি ঘোঁৰা চেকুৰাইছিল। কথিত আছে যে এসময়ত ক্ৰীটৰ পাৰ্বত্য অঞ্চলত এখন অতি গহন ঠাই আছিল। তাৰে এটা সপিল পথ শিলৰ দেৱালে ঘেৰি থোৱাত চকুৰ আঁৰ হৈ পৰিছিল আৰু ইয়াৰ অসংখ্য শাখাই মাহুহৰ মনত ভ্ৰম আৰু আনিচ্ছয়তাৰ সৃষ্টি কৰিছিল। এই বাটৰ বহুস্থ কোনেও উদঘাটন কৰিব পৰা নাছিল। তাৰ সম্ভেদ পাব পৰা কোনো গুংসূত্ৰও নাছিল। এনে এটা জটিল পৰিকল্পনাৰে তৰুণ ট্ৰেজানসকলে বাট বুলি প্ৰেহেলিকাৰ সৃষ্টি কৰিছিল। এনে আদি-অন্ত নথকা পথেৰে তেওঁলোকে আক্ৰমণ আৰু পলায়ন কৰিছিল। এনেকৈয়ে আফ্ৰিকা অথবা কাৰ্পেথীয়াৰ প্ৰণালীবিলাকৰ জুগীয়া পানীত ডলফিনবিলাকে চৌৰ মাজে মাজে সাঁতুৰি জলক্ৰীড়া কৰে। বহুত দিনৰ পিছত এক্সেনিয়াছে আলবালজাৰ চৌমেৰে প্ৰাচীৰ নিৰ্মাণ কৰাৰ সময়ত এনে ধৰণৰ অঞ্চালনা আৰু কৃত্ৰিম যুদ্ধৰ পুনৰ প্ৰৱৰ্ত্তন

কবিছিল আৰু তেওঁ ল'ৰাকালতে সমনীয়া ট্ৰেজানসকলৰ সৈতে এই উৎসৱ যেনেদৰে পালন কৰিছিল ঠিক সেইদৰেই তৎকালীন লাটিনসকলক এই উৎসৱ পালন কৰিবলৈ শিক্ষা দিছিল। আলবাৰ লোকসকলে তেওঁলোকৰ সতি-সন্ততিক এই শিক্ষা প্ৰদান কৰিছিল। তেতিয়াৰে পৰা পৰম্পৰাক্ৰমে এই প্ৰাচীৰ প্ৰথা চলি আহিছিল আৰু বোমৰ যেতিয়া জয় জয় ময় ময় অৱস্থা, তেতিয়াও উত্তৰাধিকাৰমূত্ৰে প্ৰাপ্ত উৎসৱ উদ্‌যাপন কৰা হৈছিল। আজিকালিও ল'ৰাবিলাকক 'ট্ৰয়' আৰু দলটোক 'ট্ৰেজান' বুলি অভিহিত কৰা হয়।

ইমানতে ইনিয়াছৰ পুণ্যলোক পিতৃৰ স্মৃতিত অমুষ্ঠিত ক্ৰীড়া-কৌতুকৰ সামৰণি পৰিল।

ঠিক এই ক্ষণতে ভাগ্যৰ পৰিৱৰ্তন ঘটিল আৰু অবিধাস্যভাৱে ই ট্ৰেজান-বিলাকৰ প্ৰতি প্ৰতিকূল হৈ পৰিল। খেল-ধেমালিৰ সময়ত তেওঁলোকে সমাধিৰ কাষত পূজা-সেৱা কৰি থাকোতেই, ছেটাণ-তনয়া জুনোৱে আইবিছক ট্ৰেজান নৌ-বাহিনীৰ ওচৰলৈ পঠিয়াই দিলে। তেওঁৰ যাত্ৰা যাতে সুগম হয়, তাৰ কাৰণে আইবিছক বায়ুৰ দৰে ক্ষুণ্ণগামিনী কৰিলে। তেওঁৰ পূৰ্বৰ পৰা পোষণ কৰি বখা বিদ্বেষৰ তেতিয়াও শাম কটা নাছিল, এতিয়া বহুতো পৰিকল্পনাই তেওঁৰ মনত ভুমুকি মাৰিলে। হেজাৰ বৰণীয়া বামধনুৱেদি লৰালবিকৈ নামি আহি কুঁমাৰী আইবিছে অদৃশ্যভাৱে গম্ভীৰ স্থানলৈ উৰা মাৰিলে। বিৰাট জনসমাগম দেখা পাই তেওঁ উপকূল ভূমি পাৰ হৈ গ'ল আৰু অৱশ্যে তৰীসমূহৰ সৈতে নিৰ্জন বন্দৰটো তেওঁৰ দৃষ্টি গোচৰ হ'ল। কিন্তু অলপ দূৰত, সাগৰৰ পাৰৰ আওহতীয়া অংশ এটাত কেইগৰাকীমান ট্ৰেজান মহিলাই পৰলোকগত একাইটিছক স্মৃতিৰ শোক কৰি আছিল। অশ্রুপূৰ্ণ নয়নেৰে তেওঁলোকে গভীৰ সমুদ্ৰৰ ফালে দৃষ্টিপাত কৰিছিল। তেওঁলোক ক্লান্ত হৈছিল, বিস্তৰ্ষ বাৰিধাবাৰ বুকুৱেদি অন্তৰ্হীন পথ অতিক্ৰম কৰি যোৱাৰ ভয়াবহ ভাবনাত তেওঁলোক বিচলিত হৈছিল। এই আপদীয়া নৌ-যাত্ৰাত তেওঁলোকৰ দুখ-দুৰ্গতিৰ সীমা নাছিল; তেওঁলোক অৱসন্ন হৈছিল। এতিয়া তেওঁলোক সকলোৰে ঐকান্তিক কামনা আছিল নিজৰবৰীয়াকৈ এখন নগৰ লাভ কৰা। অনিষ্টৰ পাতনি মেলাত সিদ্ধিহতা আইবিছ এতিয়া তেওঁলোকৰ ওচৰলৈ আহিল। দেৱীৰ বসন-ক্ৰমণ পৰিত্যাগ কৰি তেওঁ টামাবিয়ান ডব্লিছাছৰ বৃদ্ধা পত্নী বিৰোৰ ৰূপ

ধাৰণ কৰিলে। তেওঁ সম্ভ্ৰান্ত কুলৰ মহিলা আছিল। তেওঁৰ কেইবাজনো পুতেক আছিল আৰু তেওঁৰ নামো সকলোৰে জনাজাত আছিল। এইদৰে ছদ্মবেশ ধৰি আইবিছ ট্ৰেণৰ মাতৃসকলৰ কাষ চাপিল আৰু তেওঁ এইদৰে মাতৃ লগালে, “তোমালোকৰ দুখ কুলাই-পাচিয়ে নধৰা হৈছে। দুৰ্গৰ ভিতৰত, নিজৰ ঘৰতে যদি ঐকবিলাকৰ হাতত মৰিব পাৰিলাহেঁতেন। তোমালোক সঁচাকৈয়ে দুৰ্ভাগীয়া। ভাগ্যই তোমালোকক কলে মি ক’ত মাৰেগৈ কি ঠিক আছে? ট্ৰেণৰ পতনৰ পিছত সাতোটা ঐয় পাব হৈ গ’ল। ইমান দিন আমি ভলে-ছলে ভ্ৰমি ফুৰিছো মাত্ৰ। কিমানবোৰ শিলাময় বিপদজনক পাহাৰৰ কাষেদিয়েই আহিলো; আকাশৰ কিমান তৰা আমাৰ মূৰৰ ওপৰেদি পাব হৈ গ’ল; ইটালী দেশ বিচাৰি কিমানবোৰ চৌৰ মাজে মাজে আহিলো; তথাপি দেশখনত দেখোন এতিয়াও ভৰি দিব পৰা নাই। কিন্তু এইখন হৈছে আমাৰ সহোদৰ ইৰিগ্ৰৰ ৰাজ্য। আমি এচেষ্টাৰ অতিথি। তেনেহ’লে আমি ইয়াতে থাকি নাযাওঁ কিয়? আমাৰ ধানুহবিলাকে ইয়াতে নগৰ এখন নাপাতে কিয়? অ’ মোৰ আপোনাৰ দেশ, হে আমাৰ গৃহদেৱতাসকল, তোমালোকক কি আমি মিছাতে শত্ৰুৰ হাতৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰিলো? ‘ট্ৰেণৰ প্ৰাচীৰ’ কি চিৰদিনৰ কাৰণে লুপ্ত হৈ যাব? হেটৰৰ নাম মনত পেলাবলৈ আমি কি জেহাছ আৰু চিমইছ নামৰ নদী দুখন কোনো ঠাইতে বিচাৰি নাপায়? আহাইক, তাতকৈ আমি আন এটা কাম কৰো। এই জাহাজবিলাকেই ধংকুটৰ ঘাই। এইবিলাক পুৰি পেলাওঁ। তোমালোকে মোক সহায় কৰা। মই এটা সপোন দেখিছিলো। কেছেপ্ৰাৰ প্ৰেতাচ্ছাই মোৰ হাতত জ্বলা জুই একুৰা দি কৈছিল, তোমালোকৰ ট্ৰেণ ইয়াতে আছে, ইয়াতেই তোমালোকে ঘৰ এখন পাবা।’ এতিয়া কামৰ সময়। এনে এটা ডাঙৰ কথা আমি উলাই কৰিব নোৱাৰো। সোৱা, চোৱা, চাৰিটাকৈ নেপচুনৰ বেদী। নেপচুনে নিজেই আমাক জুইৰ যোগান ধৰিছে, তহুপৰি সাহ-পিতো দিছে।” এই মূলি তেওঁ আগবাঢ়িল। উগ্ৰমূৰ্তি ধৰি তেওঁ মূলি থকা জুই একুৰা ধাপ মাৰি আনি সোঁহাতেৰে টোৰ্ণাই ভিৰাই দলি মাৰি পঠিয়ালে।

ট্ৰেণৰ মহিলাসকল ভয়ত হতবুদ্ধি হ’ল। কিন্তু এতিয়া তেওঁলোকৰ ভিতৰত বয়োৱদ্ধা আৰু বৰ্জা প্ৰাৱায়ৰ পুত্ৰসকলৰ ধাত্ৰী পীৰগোৱে চিঞৰি

চিঞৰি ক'লে, “আইসকল, ইয়ালৈ বিৰো অহা নাই। বিটিয়ামৰ কোনো নাৰী অথবা ডৰিক্লাছৰ বিধবা পত্নী এইয়া নহয়। সৌ চোৱা; দেৱীৰ দৰে ৰূপ, ভিৰবিবাই থকা চকু, কি আকৰ্ষণীয় চেহেৰা, কি খোজ-কাটল, কি মাত! কিয় মইতো বিৰোৰ লগ পোৱা বেছিদিন হোৱা নাই। তেওঁ তেতিয়া অসুস্থ আছিল আৰু একাইচিছৰ আৰু উপলক্ষে হোৱা এই আড়ম্বৰপূৰ্ণ অনুষ্ঠানত যোগ দিব নোৱাৰি তেওঁ বৰ দুখ পাইছিল।” পীৰগোৱে এইদৰে কোৱা সত্ত্বেও নাৰীসকলৰ মনত প্ৰথমে অলপ থু-ছৰনি আছিল। তেওঁলোকে তেতিয়াও ঈশ্বৰ আৰু অনিশ্চয়তাত জাহাজবিলাকৰ ফালে চাই আছিল। ভৱিষ্যত সাম্ৰাজ্যৰ সম্ভাৱনা আৰু সেই ঠাইতে থাকি যোৱাৰ প্ৰবল বাসনাৰ মাজত পৰি তেওঁলোক দুই নাৱত দুই ভৰি হৈছিল। ঠিক সেই সময়তে দেৱীগৰাকীয়ে পাখি নেলি আকাশলৈ উৰি গৈছিল আৰু ডাৱৰৰ পটভূমিত নিজকে দৃশ্যমান কৰি তৰিং গতিৰে উৰি যাওঁতে এখন বিয়ংগোম বামধনুৰ সৃষ্টি হৈছিল। তেওঁৰ প্ৰস্থানত এই অলৌকিক ঘটনাটোৰ প্ৰতিক্ৰিয়া অসিৎ তীব্ৰ হৈ পৰিছিল। প্ৰবল উদ্গাদনাত তেওঁলোকে কোলাহল কৰি জুহালৰ পৰা জুই লৈ আহিছিল; কিছুমানে জুইৰ কাৰণে যজ্ঞবেদী ফান ফান কৰিছিল আৰু গছৰ ডাল-পাত, জ্বলা ভোঁৰ আদি যিহকে পাই তাকে দলিয়াই দিছিল। অগ্নি দেৱতাই অবাধে জাহাজৰ কাঠ, তক্তা আসন, ব'ঠা আদি পুৰি ভস্মীভূত কৰিছিল।

একাইচিছৰ সমাধিৰ কাষত আৰু প্ৰাকৃতিক ৰজালয়ত শাৰী পাতি বহি থকা লোকসকলে ইউমিনাছৰ পৰাই জাহাজত হোৱা অগ্নিকাণ্ডৰ বতৰা শুনিলে। আনকি তাৰ পৰাই তেওঁলোকে নিজ চকুৰে ঘোঁৰা আৰু কিচকিচীয়া ক'লা ছাই ডাৱৰৰ দৰে ভাহি থকা দেখিবলৈ পালে। কদমত যোৱা চোৱাৰীবিলাকৰ আগে আগে উলাহত যোৱা একেনিয়াছে উদ্ভেজিত হৈ তেওঁৰ অভিভাৱকসকলক বাধা দিবলৈ কোনো সুবিধা নিদি নৌ-শিবিৰৰ ফালে বেগেৰে ঘোঁৰা চেকুঁবাই দিলে। তাত এতিয়া ছলছুল লাগিছিল। তেওঁ উচ্চৈশ্বৰে ক'লে, “তোমালোক কিয় ইমান উন্নত হৈ পৰিছা? ষ্ট্ৰয়ৰ হতভাগিনী নাৰীসকল, তোমালোকে কি কৰিবলৈ উদ্বৃত্ত হৈছা? তোমালোকে ব'ত অগ্নি-সংযোগ কৰিছা সেয়া শত্ৰু বা ঐক সৈন্তৰ ছাউনি নহয়। তোমালোকে ভৱিষ্যতৰ সকলো আশা ছাই কৰি দিলা।

চকু মেলি চোৱাইক, মই তোমালোকৰে একে নিয়াছ।” তেওঁ শিৰত্ৰাণটো খুলি তললৈ দলিয়াই দিলে। যুদ্ধৰ অভিনয় কৰি তেওঁ এই শিৰত্ৰাণটোকে লাভ কৰিছিল। আৰু সেই সময়তে কোবাকুখিটো আহি ইনিয়াছে। তাত উপস্থিত হ’ল। তেওঁৰ লগত ট্ৰজানসকলো দৃঢ়ভাৱে অগ্ৰসৰ হৈছিল। নাৰীসকলে ভয়ত পিয়া-পি দি উপকূলৰ পৰা ইফালে সিফালে গৈ হাবিত বা গুহাৰ ভিতৰত লুকাই থাকিল। কৃতকৰ্মৰ বাবে তেওঁলোকৰ অন্তৰ আত্মপ্ৰাণিৰে ভৰ্ত্ত্বিত হৈছিল আৰু দিনৰ পোহৰত কোনোবাই দেখা পাব বুলি লাভত তেওঁলোক আতৰি গৈছিল। কিন্তু ইতিমধ্যে জুনোৰ প্ৰভাৱৰ পৰা মুক্ত হৈ তেওঁলোক প্ৰকৃতিৰ্হ হ’ল আৰু কোন শত্ৰু কোন মিত্ৰ বুজিব পাৰিলে।

বিন্ধু ইয়াৰ পৰা প্ৰচণ্ড দাবানলৰ প্ৰলয়ঙ্কৰী শক্তিৰ অলপো হ্ৰাস নহ’ল। তাহাজৰ সৈমেকা তলিখনৰ ফুটা আদি বন্ধ কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা শনজাতীয় দ্ৰৱাৰ পৰা অবাহতভাৱে ধোঁৱা ওলাবলৈ ধৰিলে। লাহে লাহে বিয়পি পৰা সেই উত্তাপতে তক্তাবিলাক পুৰি গ’ল। পাতসমূহ এতিয়া বিপদাপন্ন হ’ল। অতিশয় সাহস আৰু বীৰত্বৰে তেওঁলোকে ধাৰাসাৰে পানী ঢালিছিল, কিন্তু সকলো প্ৰচেষ্টা বাৰ্থ হ’ল। তাৰ পিছত সভাসন্ধ ইনিয়াছে গাৰ কাপোৰ ফালি-ছিৰি কৰাৰোৰে ভগৱন্তৰ সহায় ভিক্ষা কৰি প্ৰাৰ্থনা কৰিলে, “হে সৰ্বশক্তিমান জুপিটাৰ, যদিহে তুমি ট্ৰজানবিলাকৰ প্ৰতি কষ্ট নহয়, মানৱৰ দুখ-দুৰ্গতিৰ প্ৰতি যদি তোমাৰ অনুকম্পা আগবদৰেই, অটুট হৈ আছে, তেন্তে এতিয়াও আমাৰ নৌ-বাহিনীটো অগ্নিশিখাৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰা। হে পিতা, ষ্ট্ৰয়ৰ আশা-ভাবসাৰ ক্ষীণ বস্তুগছ যেন মুমাবলৈ নিদিয়া। আৰু যদিহে উচিত বুলি বিবেচনা কৰা, তেন্তে এতিয়া আমি যি কেইজন জীয়াই আছো তেওঁলোককো তোমাৰ ভয়ঙ্কৰ বজ্জেৰে হত্যা কৰা। তুমি মোক ইয়াতে নিজহাতে নিৰ্হকৰা কৰি দিয়া।” তেওঁ এই প্ৰাৰ্থনা উচ্চাৰণ কৰাৰ লগে লগেই দুৰ্বাদল বৰষুণ আছিল। দশোদিশ অন্ধকাৰ কৰি অবিৰামভাৱে ধুমুহা মাৰিবলৈ ধৰিলে। গাজনি-চেৰেকনিত পৰ্বত-ভৈয়াম কঁপি উঠিল। দক্ষিণৰ পৰা বতাহ বলিল আৰু ক’লা মে কলহৰ কাণে ঢল প্ৰবল বৰষুণত জাহাজ-বিলাক পানীৰে ডুবি পৰিল। আশা পোৰা কাঠবোৰৰ জুই পানীত ভিডি

ভূমাই গ'ল আৰু মাত্ৰ চাৰিখনৰ বাহিৰে বাকী সকলো নৌকা অগ্নিৰ গৰাহৰ পৰা বক্ষা পৰিল।

ট্ৰয়ৰ ৰাজকুমাৰ ইনিয়াছে এই নিদাকণ আঘাতত বিচলিত হৈ তেওঁৰ গধুৰ দায়িত্বৰ কথা চিন্তা কৰিবলৈ ধৰিলে। প্ৰতিটো দৃষ্টিকোণৰ পৰা তেওঁ বিকল্প ব্যৱস্থাবিলাকো বিচাৰ কৰি চালে। ভাগ্যৰ নিৰ্দেশ পাহৰি গৈ তেওঁ চিচিলীতেই স্থায়ীভাৱে বসবাস কৰিব নে ইটালীৰ উপকূল ভূমিৰ সন্ধানত পুনৰ সমুদ্ৰ-যাত্ৰা কৰিব, সেই বিষয়ে তেওঁ স্পষ্টাৱস্থিত হ'ব পৰা নাছিল। কিন্তু ঠিক এই সময়তে বৃদ্ধ নটিছে তেওঁক পুনৰ সকায়াই দিলে। ট্ৰাইটনীয় পালাছৰ ভৱিষ্যৎ-বাণী সম্পৰ্কে নটিছৰ বাহিৰে আন কোনোৱেই পাৰজ্ঞমতা লাভ কৰা নাছিল। এই বিজ্ঞাত তেওঁ বিচক্ষণ হৈ পৰিছিল আৰু দৈৱবোধৰ কিবা স্তৰৰ নিদৰ্শন দেখা দিলেই তেওঁ ততালিকে তাৰ প্ৰকৃত উত্তৰ দিব পাৰিছিল। অদৃষ্টই নিৰ্দ্ধাৰণ কৰা ভৱিষ্যৎ ঘটনাৰ পৰা খেদি তেওঁ পূৰ্ব লক্ষণবিলাক বিশ্লেষণ কৰিব পাৰিছিল। নটিছে এতিয়া ইনিয়াছক সন্মোহন কৰি ক'লে, “দেৱীপুত্ৰ, অদৃষ্টৰ এই সঙ্কেত আমি গ্ৰহণ কৰা উচিত। আমি আৰু অগ্ৰসৰ হ'ম নে ন'হম সেই বিষয়ে এতিয়াই সিদ্ধান্ত ল'ব লাগিব। যিয়েই নঘটক, আমি দৈৱতকৈ পুৰুষ-কাৰকহে প্ৰাধান্য দিয়া ভাল হ'ব বুলি মোৰ বিশ্বাস। তাৰ দ্বাৰা আমি নিয়তিক বশ কৰিব পাৰিম। এচেপটিছ তোমাৰ বন্ধু, তেওঁ এখন ডাৰ্ডান আৰু তেওঁৰ ধৰ্মনিত দেৱতাৰ ভেদ আছে। তেওঁক আত্মত্যাগ কৰি লোৱা আৰু তেওঁৰ তাকে কামনা কৰে। তেওঁৰ লগত মিলি-জুলি নতুন আঁচনি তৈয়াৰ কৰা। আমাৰ যিসকলৰ জাহাজবিলাক পুৰিল, আমাৰ এই দুঃসাহসিক অভিযানত যিসকল নিৰাশঙ্কনকভাৱে ভাগৰি গৈ তোমাৰ মাত্ৰ বোজাহে বঢ়াইছে, সেইসকলক তেওঁৰ হাততে সমৰ্পণ কৰা। যিসকল বয়সত প্ৰবীণ, যিসকল নাৰী সমুদ্ৰ-যাত্ৰাত পৰিজ্ঞান্ত হৈছে আৰু তোমাৰ যিসকল সঙ্গীয়ে মনোবল হেৰুৱাই নতুন বিপদ আঁকোৱালি ল'বলৈ ভীতিগ্ৰস্ত হৈ পৰিছে সেইসকলক বাছি উলিওৱা। অৱসাদত যিসকল সুস্থমান হৈ পৰিছে তেওঁলোকে চিচিলীতেই এখন প্ৰাচীৰাবৃত্ত নগৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰক আৰু এচেপটিছৰ সম্ভৱিত সাপেক্ষে তেওঁৰ নাম অনুসাৰেই নগৰখন এচেপ্টা বুলি অভিহিত হওক।”

এয়েই আছিল তেওঁৰ বয়োবৃদ্ধ বন্ধুৰ পৰামৰ্শ। কিন্তু এই প্ৰস্তাৱবিলাক শুনি তেওঁৰ চিন্তাৰ অগনি ভস্মক কৰি ফুলিহে উঠিল। আগেয়ে কোনো দিন তেওঁৰ এনে মানসিক চাঞ্চল্য হোৱা নাছিল। কিন্তু এতিয়া তেওঁৰ চিন্তা নানা অভাৱনীয় উৎকণ্ঠাত জৰ্জৰিত হ'ল। এনেতে তমিস্ত্ৰ বন্ধনীয়ে উচ্চ আকাশমার্গত বথ-চালনা কৰি নভোমণ্ডল আৱৰি ধৰিলে। তাৰ পিছত ইনিয়াছৰ পিতৃ একাইটিছৰ ৰূপত এটি যুঁতি আকাশৰ পৰা ঋতুভাৱে নামি আহিল আৰু অকস্মাতে তেওঁৰ আগত আবিভূত হৈ ক'বলৈ ধৰিলে, “পুত্ৰ, আজীৱন তুমি মোৰ প্ৰাণতকৈয়ো প্ৰিয় আছিল। ইয়ৰ ভৱিষ্যতৰ গুৰুভাৱ তুমি বহন কৰিছা। স্বয়ং জুপিটাৰে মোক প্ৰেৰণ কৰিছে। তেওঁৰেই অৱশেষত অনুৰূপা প্ৰদৰ্শন কৰি তোমাৰ নৌ-বাহিনী অগ্নিদহ হোৱাৰ পৰা ৰক্ষা কৰিলে। নটিছে দিয়া সৎপৰামৰ্শ নিচিন্তমানে গ্ৰহণ কৰা। সেয়ে উত্তম উপায়। ইটালী যাত্ৰাৰ কাৰণে তোমাৰ সাহসী আৰু বৃহৎবনীয়া সঙ্গীসকলক লগত লোৱা। লাটিয়ামত উপনীত হোৱাৰ পিছত তুমি এটা অসভ্য আৰু দুঃসাহসী জাতিক দমন কৰিব লাগিব। কিন্তু তাৰ আগতে তুমি যাব লাগিব প্লুটোৰ প্ৰেতপুৰীলৈ, অতিক্ৰম কৰিব লাগিব হুগভীৰ এভাৰ্ণাছ। তাতে তোমাৰ মোৰ লগত সাক্ষাৎ হ'ব। কাৰণ নিদাকণ নাৰকীয় পৰিবেশত মই আৱদ্ধ হৈ থাকিব লগা হোৱা নাই। বসন্তলৰ অন্ধকাৰেও মোক পৰশিব পৰা নাই। মই থাকো ইলিছিয়ামত, সাধুসন্তসকলৰ মাজত। এগৰাকী পুণ্যৱতী ছিৰিলে তোমাক তালৈ বাট দেখুৱাই লৈ যাব। অৱশ্যে তাৰ আগতে কৃষ্ণবৰ্ণ পশু বলি দি তেজৰ সোত বোৱাব লাগিব। তাতে তুমি জানিব পাৰিবা তোমাৰ অধস্তন পুৰুষৰ কথা, জানিব পাৰিবা কেনে এখন প্ৰাচীৰাবৃত নগৰৰ তুমি অধিকাৰী হবা। এতিয়া মই বিদায় লওঁ। সেমেকা কুঁৱলিৰে সৈতে বাতিৰ আধা ভাগ পাব হৈ গ'ল। অলপতে সূৰ্যোদয় হ'ব আৰু এতিয়াই কোপনি উঠা ঘোঁৰাৰ নিখাসৰ প্ৰথৰ তাপ মোৰ গাত লাগিছে।” তেওঁৰ কথা শেষ হ'ল। বতাহত মিলি যোৱা ঘোঁৰাৰ দৰেই তেওঁ অদৃষ্ট হ'ল। ইনিয়াছে কান্দি কান্দি ক'লে, “ইমান সোনকালে, ইমান ততাতৈয়াকৈ তুমি ক'লৈনো গুটি গ'লা? কোনকালে তুমি উৰা মাৰিলা? কাৰ পৰা ৰক্ষা পাবলৈ তুমি ইমান লৰালৰি কৰিছা? মোৰ আলিঙ্গনৰ পৰা কোনে

তোমাক বঞ্চিত কৰিলে ?" এইদৰে কৈ তেওঁ ছাইবিলাক খুচৰি দিলে আৰু তাৰ তলত থকা দলদলীয়া আঙঠাবিলাক এলাই পৰিল । তেওঁ ট্ৰয়ৰ গৃহদেৱতাসকলক আৰু ৰূপালী চুলিৰ দেৱী ভেটোক অতি ভক্তিভাবেৰে স্তুতি-মিনতি কৰি, তেওঁলোকৰ প্ৰতি লৱণ উছৰ্গা কৰিলে আৰু শূণ-শূণা ছলাই দিলে ।

ইয়াৰ পিছতে তেওঁ শীঘ্ৰে সঙ্গীসকলক মাতিলে । প্ৰথমে এচেষ্টিছ আহিল । তেওঁ বন্ধুবৰ্গৰ আগত জুপিটাৰৰ নিৰ্দেশ, পিতাকৰ পৰামৰ্শ আৰু নিজৰ সিদ্ধান্ত প্ৰকাশ কৰিলে । এই আঁচনি সকলোৰে মনঃপুত হ'ল আৰু এচেষ্টিছেও ইনিয়াছৰ আদেশ মানি ল'লে । বৃদ্ধা নাৰীসকলক নতুন নগৰখনলৈ লৈ যোৱা হ'ল নাম-শামলৈ মাউতি নথকা লোকসকলৰ সৈতে তেওঁলোক তাতে থাকিবলৈ । বাকীবিলাকে ছাহাজৰ বহনাবিলাক মেৰামতি কৰিলে, জয়ে পোৰা কাঠবোৰ বদলি কৰিলে আৰু নতুনকৈ বঁঠা, বচি, খুঁটি আদি লগালে । সংখ্যাত কম হ'লেও তেওঁলোক সাহসী যুঁজাৰু আছিল । ইতিমধ্যে ইনিয়াছে নগৰখনৰ সীমা নাঙলৰ সীৰলৈ এটাৰে চিহ্নিত কৰি তাতে ঘৰ-জুৱাৰবিলাক ভগাই দিলে । নগৰৰ এটা অংশ ইলিয়াম আৰু আনটো অংশ ট্ৰয় বুলি অভিহিত কৰিবলৈ তেওঁ আদেশ দিলে । ট্ৰয়জান এচেষ্টিছে এই ৰাজ্যৰ পৰিকল্পনাটো স্বংমনেৰে গ্ৰহণ কৰি বিধান সভাৰ কাৰণে এখন ঠাই নিৰ্বাচন কৰিলে, মন্ত্ৰীসকলক নিযুক্তি দিলে আৰু আইন-কানুন নিৰ্দ্ধাৰণ কৰিলে । তাৰ পিছত ইৰিক্সৰ গগনচুম্বী শৃঙ্খত ইডালীয় ভেনাছৰ এটা মন্দিৰ নিৰ্মাণ কৰালে । এগন উপবনেৰে মন্দিৰটো বেষ্টিত হৈ থাকিল । এই আহল-বহল উদ্যানখনে মন্দিৰৰ পৱিত্ৰতা বক্ষা কৰিছিল । একাইচিছৰ সমাধিৰ বক্ষণাবেক্ষণৰ বাবে এজন যাজকক নিযুক্তি দিয়া হ'ল ।

এতিয়া নিৰ্ভৰতা-স্বত্ৰত আবদ্ধ এই লোকসকলে নদিন ধুমধুপালকৈ ভোজ খালে । বেদীবিলাকত পূজা-সেৱা কৰা শেষ হ'ল । যুঁজু সন্মীৰণৰ পৰশত সমুদ্ৰই শান্তৰূপ ধাৰণ কৰিলে । তাৰ পাছত দক্ষিণ ফালৰ পৰা এজাক অনুকূল বতাহ আহিল আৰু সমুদ্ৰত পাৰি দিবলৈ তেওঁলোকক নিমন্ত্ৰণ জনালে । সাগৰৰ একা-লৈকা পাৰত কান্দোনৰ বোল উঠিল । গুৰে দিন আৰু ওৰে বাতি ইজনে সিজনক সাৰটি ধৰি তেওঁলোক একেলগে

থাকিল। ভয়াবহ সমুদ্ৰ-বক্ষত বিপদৰ সম্মুখীন হ'বলৈ সঙ্কোচ কৰা লোকসকলেও এতিয়া স্বেচ্ছাই নিৰ্বাসন বৰণ কৰি হৃন্তৰ জলপথৰ সকলো দুখ-দুৰ্গতি সহ্য কৰিবলৈ আগ্ৰহ প্ৰকাশ কৰিছিল, আনকি মাতৃসকলেও সন্মতি জনাইছিল। ইনিয়াছে তেওঁলোকক শ্ৰীতিপূৰ্ণ পৰিবেশত শাস্ত্ৰভাৱে সান্ধনা ৰাচিছিল। তেওঁ সজল নয়নেৰে তেওঁলোকক আত্মীয় এচোটিছৰ হাতত গতাই দিছিল। তাৰ পিছত তেওঁ ইন্দ্ৰৰ উদ্দেশ্যে তিনিটা ভেড়া-পোৱালি আৰু ধমুহা বতাহৰ প্ৰতি এটা পোৱালি বলি দিলে। এতিয়া বিদায়ৰ ক্ষণ উপস্থিত হ'ল। লজৰ উঠাবলৈ তেওঁ আদেশ দিলে। অগ্ৰ-বৰ্তী জাহাজখনৰ পিছফালৰ টিংটোত তেওঁ থিয় হ'ল। তেওঁৰ শিৰ জয়মালাৰে বিভূষিত আছিল আৰু তেওঁৰ হাতত আছিল এটা পুত্ৰৰ পাত্ৰ। সমুদ্ৰৰ ভৰঙ্গত তেওঁ বলিৰ মাংস নিষ্ক্ষেপ কৰি তবল মদিৰা ঢালি দিলে। পিছফালৰ পৰা বলা এজাক বতাহ তেওঁলোকৰ যাত্ৰাপথৰ সঙ্গী হ'ল। তেওঁৰ অনুচৰসকলে অৰিয়া-অৰিকৈ কোবেৰে ব'ঠা মাৰিবলৈ ধৰিলে।

কিন্তু ইতিমধ্যে ভেনাছে নিদাকণ মানসিক যন্ত্ৰণাত নেপচুনৰ লগত কথোপকথন কৰি তেওঁৰ অন্তৰত পুঞ্জীভূত হৈ থকা অভিযোগবোৰ উজাৰি দিছিল। তেওঁ কৈছিল, “হে নেপচুন, জুনোৰ নিককণ ক্ৰোধ আৰু অদমনীয় ইচ্ছাৰ তাড়নাত মই নানাবিধ কৌশল অৱলম্বন কৰিবলৈ বাধ্য হৈছো। প্ৰয়োজনৰ খাতিৰত নিতান্ত অসম্মানজনক হ'লেও, কাকূতি-মিনতি কৰিবলৈকো মই প্ৰস্তুত। ভাগ্যদেৱীসকলে তেওঁৰ বিৰোধিতাৰ অন্ত পেলাব পৰা নাই। জুপিটাৰৰ আদেশো ব্যৰ্থ হৈছে। সময় পাৰ হৈ গৈছে, তেওঁক পূজা-পাতল কৰা হৈছে, তথাপি তেওঁ কোমলা নাই। তেওঁৰ জিৰণি নাই। ফ্ৰিজীয়াৰ কেন্দ্ৰৰ পৰা ট্ৰয় নগৰক নিশ্চিহ্ন কৰি নিবতিশয় ঘৃণাৰে নিৰ্বাসিত ট্ৰজানসকলক নিপীড়িত কৰিও তেওঁৰ হেঁপাহ পলোৱা নাই। ট্ৰয়ৰ পতনৰ পিছত মৃতকৰ অৱশিষ্ট অস্থি-ভস্মও তেওঁৰ অভ্যা-চাৰৰ পৰা সাৰিব পৰা নাই। তেওঁৰ ক্ৰোধ কিয় ইমান প্ৰচণ্ড, মাত্ৰ তেওঁহে জানে। আফ্ৰিকাৰ সমুদ্ৰত তেওঁ কি ভয়ানক শক্তি জগাই তুলি-ছিল সেই বিষয়ে তোমাকেই মোৰ সাক্ষী মানিছো। তোমাৰ নিজৰ ৰাজ্যত হস্তক্ষেপ কৰি তেওঁ সমুদ্ৰ আৰু আকাশ উদ্ভাল কৰি তুলিছিল। অৱশ্যে

ইয়লাছৰ ধুমুহা বতাহৰ ওপৰত থকা তেওঁৰ নিৰ্ভৰশীলতা অঞ্চলে গ'ল । আৰু এতিয়া তেওঁ ট্ৰয়ৰ মাতৃসকলক বিপক্ষে পৰিচালিত কৰিছে, অস্তায়-ভাৱে আমাৰ ভবীসমূহত অগ্নিসংযোগ কৰিছে আৰু তাৰ ফলত আমি আমাৰ ভালেমান লোকক আচহুৱা দেশ এখনত এৰি থৈ যাব লগা হৈছে, কাৰণ তেওঁলোকৰ জাহাজবোৰ ধ্বংস হ'ল, কিন্তু মই তোমাক প্ৰাৰ্থনা কৰি কৈছো, যদিহে মোৰ অনুবোধ সীমা চেৰাই যোৱা নাই, আৰু যদিহে ভাগ্যদেৱীসকলে আমাক প্ৰাচীৰাবৃত নগৰ এখনৰ পৰা বঞ্চিত নকৰে, তেনেহ'লে তুমি এই অৱশিষ্ট যাত্ৰীসকলক তোমাৰ ভৰজমালাৰ মাজেদি টাইবাৰৰ মোহনা পৰ্যন্ত নিৰাপদে পাৰি দিবলৈ অনুমতি দিয়া ।”

তেতিয়া সমুদ্ৰাধিপতি ছেটাৰ্ণ-নন্দনে উত্তৰ দিলে, “ভেনাছ, তুমি জলধি-জলৰ পৰাই জন্ম ল্ভাও কৰিছা । মোৰ এই সলিল সাম্ৰাজ্যত আত্মা বাখি তুমি বিচক্ষণতাৰ পৰিচয় দিছা । তোমাৰ বিশ্বাসৰ মই যোগ্য, কাৰণ সমুদ্ৰ আৰু আকাশত ঘটি থকা প্ৰচণ্ড বিক্ষোভবোৰ মই সততে দমন কৰো । স্থলভাগতো মই তোমাৰ ইনিয়াছৰ কম তত্ত্বাবধান লোৱা নাই । জেহ্‌ছাছ আৰু চিমইছ মোৰ সাক্ষী । যেতিয়া একিলিছে কছৰাস ট্ৰজানসকলক দলে দলে প্ৰাচীৰৰ ফালে খেদি নি শ'লঠেকত পেলাই হেজাৰ হেজাৰ সৈন্যক হত্যা কৰিছিল, আৰু তাৰ ফলত যেতিয়া নদী দুখনৰ গতি কষ্ট হৈ যোৱাত জেহ্‌ছাছে সমুদ্ৰভিমুখে প্ৰবাহিত হ'ব নোৱাৰি আৰ্ত্তনাদ কৰিছিল, তেতিয়া ময়েই শাৰীৰিক শক্তি আৰু দৈৱবলত অধিক বলীয়ান, সাহসী পেলিউছপুত্ৰৰ সন্মুখীন হোৱা ইনিয়াছক উদ্ধাৰ কৰিছিলো । মই তেওঁক কুঁৱলিৰ আশ্বৰ্য্যেৰে ঢাকি ধৰিছিলো । ট্ৰয় নগৰৰ পতন অৱশ্যস্তাৱী বুলি জনা সত্ত্বেও মই তেওঁক ৰক্ষা কৰিছিলো, মই নিজ হাতে নিৰ্মাণ কৰা নগৰখনৰ প্ৰাচীৰ নিশ্চিহ্ন হোৱাটো ময়েই কামনা কৰিছিলো । মোৰ মনত এতিয়াও সেই অভিপ্ৰায়েই আছে । সেইকাৰণে তোমাৰ আশঙ্কা জাঁতৰ কৰা । তোমাৰ মতে এতপৰ্য্যন্ত ইনিয়াছৰ গন্তব্য স্থান । তেওঁ তাৰ বন্দবস্ত উপনীত হ'ব পাৰিব । মাত্ৰ এজন ট্ৰজানৰ মৃত্যুত তুমি কষ্ট পাবা । বহুতৰ পৰিবৰ্তে মাত্ৰ এজনেহে সাগৰৰ পানীত গ্ৰাণ বিসৰ্জন দিব লগা হ'ব ।” এইবিলাক প্ৰতিজ্ঞাতিবে তেওঁ দেৱীগৰাকীক শাস্ত কৰি তেওঁৰ মন প্ৰকল্প কৰিলে । তাৰ পিছত পিতা নেপচুনে সোণৰ যুঁৱলিত ধোঁৱাহাল জুটি,

সিহঁতৰ ফেনাই থকা মুখত লেকাম লগাই বায়জৰি টিলাকৈ হাতেৰে ধৰি নীল সাগৰৰ উপবিভাগেদি বথখন বায়ুবেগে উৰুৱাই লৈ গ'ল, চৌবিলাক মাৰ গ'ল, ঘৰৰ শব্দৰ সৃষ্টি কৰি চলি যোৱা চকুনেৰীৰ তলত সমুদ্ৰই শাস্ত্ৰৰূপ ধাৰণ কৰিলে। বিজ্ঞ আকাশ প্ৰান্তত থকা ধূমুহা আৰু মেঘ শীঘ্ৰে পলাল। বিভিন্ন আকৃতিবিবিধ তেওঁৰ পাবিৰত্বৰই তেওঁক অঙ্কৰণ কৰিছিল। তেওঁলোকৰ ভিতৰত আছিল মৈত্ৰ্য্যকাৰ সামুদ্ৰিক পত্ৰ, ব্ৰাহ্মণ প্ৰাচীন অম্বুচৰ বাহিনী, ইলোপুত্ৰ পেলিম্বন, স্কিপ্ৰা ট্ৰাইটনসকল, বৰ্কাছৰ ভূতাবন্দ, বাম ভাগত ঠিটিছ, মিলাইট, কুমাৰী পেনপিয়া, নিছিয়া, স্পায়', থালিয়া আৰু ছাইমডিছ।

এতিয়া ৰাজকুমাৰ ইনিয়াছৰ অস্ত্ৰৰ উৎকৰ্ণৰ পৰিবৰ্তে আনন্দত উদ্দীপ্ত হৈছিল। তেওঁ মাস্কুলবিলাক শীঘ্ৰে পোনাই তাত মাৰলি বান্ধি পাল তৰি দিবলৈ আদেশ দিলে। বচিবিলাক কটকটীয়াকৈ বান্ধি জাহাজৰ দক্ষিণ ভাগত আৰু পাৰ্শ্বত সন্মিলিতভাবে পালবিলাক সংযোগ কৰা হ'ল। পালবিলাক একেলগে দোলাই চ'তিবিলাক ওপৰলৈ থিয় কৰি দিছিল। প্ৰয়োজন অনুসৰি যথেষ্ট বতাহ আছিল আৰু নৌ-বাহিনীটো অবাধ গতিৰে আগ বাঢ়িছিল।

সকলোৰে আগত থাকি পলিনিউবাছে এই সংঘবদ্ধ নৌ-বাহিনীটো পৰিচালনা কৰিছিল। বাকীবিলাকৰো তেওঁৰেই পথ-নিৰ্দেশক আছিল। ইতিমধ্যে আকাশত সেমেকা বতাহ বলি বাতিৰ আগমন সূচনা কৰিছিল আৰু ব'ঠাৰ তলত কঠিন আসনত বহি থকা নাবিকবিলাকে সুখেৰে জিৰণি লৈছিল। এনেতে নিদ্ৰাদেৱতা নভোমণ্ডলৰ নক্ষত্ৰবাজিৰ মাজৰ পৰা ক্ষিপ্ৰগতিৰে নামি আহিল আৰু কুঁৱলি কালি অঙ্ককাৰ ছায়াবিলাক অপসৰণ কৰিলে। পলিনিউবাছ, তুমি নিম্পাপ! কিন্তু তেওঁ তোমাৰ কাষলৈ গৈ এটা ভয় লগা সপোন দেখুৱালে। কৰবাছৰ ৰূপ ধৰি তেওঁ জাহাজৰ গুৰিত বহিল আৰু এইদৰে কথাৰ পাতনি মেলিলে, “আয়েচাছ-পুত্ৰ পলিনিউবাছ, তোমাৰ কোনো সাহায্য নোহোৱাকৈ ভবীসমূহ সাগৰত উটি গৈছে। বতাহ অবিৰাম বলি আছে। এতিয়া বিজ্ঞানৰ সময়। তোমাৰ শিৰ অৱনত কৰা, ব্ৰাহ্ম চকুহালৰ কঠোৰ ঞ্জম দ্বীভূত কৰা। অলপ সময়ৰ বাবে হ'লেও ময়েই তোমাৰ দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰিম।” তেওঁৰ ফালে নোচোৱাকৈয়ে

পলিনিউবাছে উত্তৰ দিলে, “তোমাৰ কথা শুনি মই কি শাস্ত আৰু ভৱজহীন সাগৰৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হ’ম ? তুমি কি মোক এনে এটা দানবক বিশ্বাস কৰিবলৈ কৈছা ? চোৱা, মুক্ত আকাশে বিশ্বাসঘাতকতা কৰি মোক বহুবাৰ বিভ্ৰান্ত কৰিছে। মই কি ইনিয়াছক প্ৰাৰণাপূৰ্ণ বায়ুৰ হাতত সমৰ্পণ কৰিম ?” তেওঁ এইদৰেই ক’লে আৰু গুৰি ধৰা হাতমাৰিডাল জোৰেৰে মুঠি মাৰি ধৰিলে। খন্তেকৰ বাবেও তেওঁৰ মুঠিটো ঢিলা নহ’ল। তেওঁ স্থিৰভাৱে আকাশৰ তৰাবোৰ নিৰীক্ষণ কৰিলে। কিন্তু দেৱতাজনে যত্ন আৰু পাহৰণৰ নদী লেঠেৰ নিজালু নিয়ৰুণাৰে তিতি থকা ক্ষুদ্ৰ ডাল এটা হাতত লৈ অকস্মাতে পলিনিউবাছৰ দুয়োটা কুমৰ ওপৰত জোঁকাৰি দিলে। প্ৰতিবোধ কৰিবলৈ অসীম চেষ্টা কৰা সত্ত্বেও তেওঁৰ জলক-ভবক লাগি থকা চকুহাল মুদ খাই গ’ল আৰু তেওঁৰ অঙ্গ-প্ৰত্যঙ্গ শিথিল হৈ পৰিল। গভীৰ নিদ্ৰাত তেওঁ অচেতন হৈ নৌকাৰ পৰা উৰুৰি পৰিল। তেওঁ জোৰেৰে ধৰি থকা হাতমাৰিডাল আৰু গুৰিৰ একাংশ এবাই গৈ তেওঁৰ হাততে লাগি আছিল। তেওঁ পানীত পৰা অৱস্থাতে সঙ্গীসকলক বাৰে বাৰে মাতি বিকল হৈছিল। দেৱতাজনে পাৰি মেলি তৰিৎ গতিৰে আকাশলৈ উৰি গ’ল। নৌ-বাহিনীটোও আগবদৰেই নিৰাপদে আৰু নিৰ্ভয়ে গৈ থাকিল। কাৰণ পিতা নেপচুনে এই প্ৰতিজ্ঞাতিকে দিছিল। এইদৰে বহুদূৰ আগ বাঢ়ি তৰীসমূহ চাইবেগে বাস কৰা পাহাৰটোৰ কাষ চাপিছিল। মানুহৰ জকাৰে বগা হৈ থকা এই পাহাৰটো অভিক্ৰম কৰা এসময়ত অসাধ্য আছিল। বহুতো দূৰত শিল আৰু ভৱজৰ সংঘৰ্ষত হোৱা ভীষণ গৰ্জন ঐতিগোচৰ হৈছিল। গুৰিয়ালজন নথকাৰ কাৰণে নৌকাখন লক্ষ্যহীনভাৱে উটি গৈছে বুলি ইনিয়াছে এতিয়া বুজিব পাৰিলে। সেইকাৰণে তেওঁ মাজনিশা নিজেই গুৰি ব’ঠা হাতত ল’লে আৰু তেওঁৰ বন্ধুজনৰ চৰম দুৰ্দশাৰ কাৰণে দুখৰ হুমুনিয়াহ পেলাই চৌৰ মাজেদি জাহাজখন চলাই লৈ গ’ল, “হায় পলিনিউবাছ, শাস্ত সাগৰ আৰু মুকলি আকাশৰ প্ৰতি তোমাৰ অভিমাত্ৰাই আস্থা আছিল। সেইকাৰণে তুমি নগদেহেৰে অজ্ঞান উপকূলত চিৰদিন পৰি থাকিব লাগিব।”

পাতাল প্ৰবেশ

ছয়

ইনিয়াছে এইদৰে কৈ উচুপি উচুপি কাষিছিল। তাৰ পিছত তেওঁ নিজে নৌ-বাহিনী পৰিচালনা কৰাৰ দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰিলে আৰু অৱশেষত হুকুলমে ইউৰিয়ান ভূমিৰ উপকূলত উপনীত হ'ল। তেওঁলোকে নৌকাৰ সমুখ ভাগ সাগৰৰ কাষে বাধি লজৰ পেলালে। লজৰৰ ঢোকা দাঁতবিলাক পানীৰ তলত নিকপ-কপীয়াকৈ লাগি ধৰাত ভবীসমূহ বিৰাপন হ'ল। তদুপৰি গুৰিৰ টিবিলাকৰ গোলাকাৰ অংশ প্ৰায় পাবলৈকে উঠি গৈছিল। ট্ৰজান যুৱকসকলৰ এটা দল পাশ্চাত্য ভূমিৰ উপকূললৈ উলাহেৰে নামি গ'ল। তেওঁলোকৰ কিছুমানে টিডিবিৰ সহায়েৰে জুই ধৰিবলৈ ব্যস্ত হৈ পৰিল। আনবিলাকে চিকাৰ বিচাৰি হাবিত সোমাই বনবীয়া জীৱ-জন্তুৰ গছে-বনে ছাটি খোৱা চোংবিলাক চলাথ কৰিলে। পানী থকা নিজৰাৰ সন্ধান পোৱা মাত্ৰকে তেওঁলোকে সন্বেত-ধ্বনি কৰি বাকীবিলাকক জনাই দিছিল। কিন্তু সত্যসন্ধ ইনিয়াছে অকাশী সিংহাসনত অধিষ্ঠিত এপলোৱে শাসন কৰা অটব্য অৱণ্যৰ মাজলৈ যাত্ৰা কৰিলে। তাৰ সিপাৰে আছিল এটা বিৰাট গহবৰ। এই দুৰ্গম গুহাই ভয়ঙ্কৰী ছিবিলাৰ আশ্ৰম। ইয়াতেই ভৱিভৱাৰ দেৱতাজনে তেওঁক দিবাক্ষানেৰে অনুপ্ৰাণিত ৰূপে আৰু ভৱিগ্ৰভৰ গৰ্ভত নিহিত হৈ থকা ঘটনাবিলাক তেওঁৰ দৃষ্টি-গোচৰ হয়। ইতিমধ্যে তেওঁলোক ডায়েনাৰ উপবন আৰু তাত থকা সোণৰ মন্দিৰৰ ওচৰ চাপিছিল।

কথিত আছে যে মাইনছৰ অত্যাচাৰৰ পৰা পৰিত্ৰাণ পাবলৈ ডিডেলাছে বাহুত ডেউকা লগাই লৈ অতি দুঃসাহসিকতাৰে নিজৰ জীৱন বিপন্ন কৰি আকাশ মাৰ্গেদি উৰি আহি অচিন পথেৰে হিম-শীতল উত্তৰ দিশলৈ ভাহি গৈছিল। অৱশেষত তেওঁ ইউৰিয়ান পাহাৰৰ ওপৰতে খন্তেক থমকি বৈছিল। এই অঞ্চলতে তেওঁ প্ৰথমে আশ্ৰয় লাভ কৰিলে আৰু লগে লগেই পাখি ছুখন ফিৰাই এপলোৰ প্ৰতি উৰ্গা কৰিলে। এটা বিৰাট

মন্দিৰো তেওঁ নিৰ্মাণ কৰিলে। মন্দিৰৰ তোৰণত তেওঁ এণ্ড্ৰজিয়ছৰ মূৰ্ত্ত্যৰ এটি চিত্ৰ অঙ্কিত কৰিলে। এথেলবাসীসকলে, সাতজন সাহসী ডেকাক বাৰ্ষিক ক্ষতিপূৰণ হিচাপে সমৰ্পণ কৰিবলৈ যি ভীষণ আদেশ পাইছিল, সেই আদেশ পালন কৰাৰ দৃশ্ৰও নিম্ন ভাগত স্ফোদিত কৰা হৈছিল। ভাগ্য-পৰীক্ষাৰ কাৰণে ব্যৱহাৰ কৰা পাত্ৰটোও তাতে আছিল। সাগৰৰ পৰা বহুতো ওপৰলৈকে ওলাই থকা যিটো দ্বীপত নহহ নগৰ অৱস্থিত, সেই দ্বীপটোৰ ছবিয়ে তোৰণৰ আনটো অংশৰ সামঞ্জস্য বন্ধা কৰিছিল। ষাঁড় গৰুটোৰ পাশবিক প্ৰবৃত্তি, তাৰ লগত পেছিম্বৰ গুপ্ত প্ৰণয় আৰু এই পক্ষিল প্ৰেমৰ পৰিণতি হিচাপে জন্ম লাভ কৰা বৰ্ণ সঙ্ঘৰ সন্তান, জন্তু আৰু মানুহৰ আকৃতিবিষিষ্ট মিনটাব, এইবিলাক ছবিও তেওঁ শিলিত কাটিছিল। তাত আৰু আছিল বিশদভাৱে অঁকা ক্ৰীটৰ অট্টালিকা আৰু সেই আউল লগা বাটটো, যাৰ আঁত হয়তো কোনেও উলিয়াব নোৱাৰিব। কিন্তু আৰিয়েডনিৰ প্ৰতি ডিডেলাছৰ অলপ সহানুভূতি আছিল। কাৰণ তেওঁৰ প্ৰেম আছিল অতি গভীৰ। অন্ধ কুঁৱৰীয়ে এডাল সূতাত ধৰি খুপি খুপি খোজ দিছিল আৰু সেই প্ৰাসাদটোৰ অকোৱা-পকোৱা, বিপদজনক বাটটো তেওঁৰ কাৰণে মুকলি হৈ আছিল। আৰু হায় আইকাৰাহ, এই চমৎকাৰ ভাস্কৰ্যত তুমিও প্ৰাধাত্য লাভ কৰিলাহেঁতেন, কিন্তু শোকৰ প্ৰভাৱ আছিল অতি প্ৰবল। ডিডেলাছে তোমাৰ দুৰ্দশা সোণৰ বেৰাৰে ফুটাই তুলিবলৈ দুবাবো প্ৰয়াস কৰিছিল। কিন্তু প্ৰতিবাৰেই শোকাবুল পিতৃৰ হাতখন অচল হৈ পৰিছিল। ট্ৰজানবিলাকে প্ৰত্যেকটো ছবি ভগ্ন ভগ্নকৈ পৰীক্ষা কৰি তাত নিহিত হৈ থকা তাৎপৰ্য উদ্ঘাটন কৰিবলৈ সচেষ্ট হৈ থাকিলহেঁতেন, কিন্তু অগ্ৰৱৰ্তী একেটিহ এতিয়া উভতি আহিল। তেওঁৰ লগত আছিল কিবাহ আৰু ডায়োনেৰ পূজাবিনী গ্ৰকাছহুহিতা ডেইফবি। ডেইফবিয়ে ৰাজকুমাৰক ক'লে, “এতিয়া ছবি চোৱা সময় নহয়, বন নলগোৱা সাতোটা গৰু আৰু সাতোটা দুবছৰীয়া বহা বহা ভেড়া এতিয়াই বলি দিয়া উচিত হ'ব।” এইদৰেই তেওঁ ইনিয়াছক সন্মোহন কৰিছিল। অনতিবিলম্বে ট্ৰজানসকলে তেওঁৰ আদেশ মতে বলি দিলে। ভেতিয়া স্বাভিকা ছিৰিলে পাহাৰৰ ওপৰত থকা মন্দিৰলৈ তেওঁলোকক নিমন্ত্ৰণ কৰিলে।

ইয়বিয়ান পাহাবৰ পাৰ্শ্বদেশত এটা কাট আছে আৰু এই কাটটোৱেই এটা প্ৰকাণ্ড গুহাত পৰিণত হৈছে। গুহাটোৰ এশখন মুখ আছে আৰু এশটা বাটেৰে তালৈ যাব পাৰি। এইবিলাক ছিদ্ৰৰ মাজেদিয়ে শতধা ধ্বনিত হৈ ছিবিলাৰ উত্তৰ নিম্নত হয়। তেওঁলোক দুৱাৰ-মুখ পাৰ্শ্বতেই কুমাৰীগৰাকীয়ে ক'লে, “তোমালোকে অনাগত দিনৰ বিষয়ে প্ৰশ্ন সোধাৰ সময় সমুপস্থিত। চোৱা, সোৱা, সোৱা দেৱতাজন ইয়াতে বিৰাজমান।” দুখন কপাটযুক্ত দুৱাৰৰ সমুখত এইদৰে উচ্চাৰণ কৰাৰ লগে লগেই তেওঁৰ চেহেৰা আৰু বৰণ সলনি হ'ল। চুলিবিলাক আউলি বাউলি হৈ পৰিল। তেওঁৰ বুকুখনে ঘনাই উঠা-নমা কৰিছিল। তেওঁৰ শ্লথিত হৃদয় উত্তেজিত আৰু উদ্গাদ হৈ পৰিছিল। তেওঁৰ শৰীৰৰ দীৰ্ঘতা বৃদ্ধি হোৱা যেন পৰিলক্ষিত হৈছিল। তেওঁৰ কণ্ঠস্বৰ আছিল অমানবীয়। কাৰণ দেৱতাজনে তেওঁক লক্ষ্যিছিল আৰু অলৌকিক শক্তিয়ে তেওঁক অল্পপ্ৰাণিত কৰিছিল। তেওঁ চিঞৰি চিঞৰি ক'লে, “ঈয়বাসী ইনিয়াছ, তুমি কিয় এতিয়াও সকলো ব্ৰত আৰু অঙ্গীকাৰ বিধিমেতে পালন কৰা নাই? তুমি কিয় ইমান অলস হৈ আছা? তুমি স্তুতি-মিনতি নকৰা পৰ্যন্ত এই গহনৰৰ বিশাল দুৱাৰ নিৰ্বিকাৰভাৱে কদম্ব হৈ থাকিব।” ইয়াকে কৈ তেওঁ নীৰৱ হ'ব। ঈজানবিলাকে ৰাজহাড়ত এটা হিম-শীতল শিহৰণ অতুল কৰিলে। তেওঁলোকৰ নেতাজনে এতিয়া আন্তৰিক ভক্তিয়ে গদ্ গদ্ হৈ প্ৰাৰ্থনা কৰিলে, “কিবাছ ঈয়ব অতি শোকৰ দিনতো নগৰখনৰ প্ৰতি অল্পকম্পা প্ৰদৰ্শন কৰিছিল। একিলিছক লক্ষ্য কৰি শব-সন্ধান কৰাৰ সময়ত তুমিয়েই পেৰিছৰ হাত দুখনি পৰিচালিত কৰিছিল। বিশাল মহাদেশবিলাকৰ মাজত প্ৰসাৰিত হৈ থকা বিপুল বাৰিধাৰাৰ বুকুৱেদি ভৰীসমূহ পৰিচালনা কৰিবলৈ তুমিয়েইহে মোক প্ৰণোদিত কৰিছিল। তোমাৰ নিৰ্দেশ মতেই মই স্তম্ভ মেছিলিয়ান উপকূল আৰু উপসাগৰ দুখনে আবৰি ধোৱা আফ্ৰিকাৰ স্থলভাগলৈ যাত্ৰা কৰিছিলো। আৰু এতিয়া আমি ইটালীৰ জলনাময়ী বেলাফ্ৰমিত পদাৰ্পণ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছো। এতিয়াৰ পৰা যেন ঈয়ব অতীত দুৰ্ভাগ্যই আমাক আৰু অতুলন নকৰে। আৰু হে দেৱ-দেৱীসকল, এসময়ত তোমালোকে ইলিয়াম আৰু ডাৰ্ডান কুম্বিৰ অতুল ঐশ্বৰ্য দেখি ঈৰ্ষান্বিত হৈছিল। স্বৰ্গীয় জায়ধৰ্ম অবমাননা নকৰি

এসময়ত ট্রয়ৰ দুৰ্গ নিয়ন্ত্ৰণ কৰা জাতিটোক তোমালোকে এতিয়া বন্ধা কৰা আৰু হে পৰম পুণ্যৱতী ভৱিষ্যদ্বাদিনী, অনাগত দিনবোৰৰ কথা তোমাৰ নখ-দৰ্পণত। মোৰ ভাগ্যত নথকা হেতুকে মই এখন সাম্ৰাজ্য দাবী কৰা নাই। আমাক আৰু ট্রয়ৰ শক্তি আৰু অভিভাৱক স্বৰূপ আশ্ৰয়হীন দেৱতাসকলক অন্ততঃ থাকিবলৈ এই লাটিয়ামত অৰুণমান ঠাই দিয়া। আমাৰ লগতে তেওঁলোকেও ধুমুহা বতাহত উটি-বুৰি ফুৰিবলগীয়া হৈছে। তাতে মই এপলো আৰু দ্বিভিয়াৰ প্ৰতি উছৰ্গা কৰি এটা শুধ মাৰ্শল পাথৰৰ মন্দিৰ নিৰ্মাণ কৰিম আৰু এপলোৰ নামত কেইবাদিনো জুৰি মহাসমাবোহেৰে উৎসৱ এটাও উদ্‌যাপন কৰিম। আৰু হে মহিয়সী জননী, মোৰ ৰাজ্যত প্ৰতিষ্ঠিত হ'ব এখনি পৱিত্ৰ তীৰ্থস্থান, তাত তোমাৰ দৈৱবাণীসমূহ সুৰক্ষিত হৈ থাকিব। তাত আৰু থাকিব সেই গোপন বহস্যবিলাক, যিবিলাক তুমি আমাৰ আগত প্ৰকাশ কৰিব। তোমাৰ সেৱাৰ কাৰণে নিযুক্ত হ'ব পুণ্যবান যাজক। তোমাৰ ওচৰত মোৰ এটা মাত্ৰ অন্তৰোধ, গছৰ পাতত তোমাৰ ভৱিষ্যতদ্বাণীবিলাক লিপিবদ্ধ নকৰিবা, কাৰণ বতাহত সেইবিলাক খেলি-মেলি হৈ খেলনাৰ দৰে উৰি যাব। মই তোমাক মিনতি কৰি কৈছো, তুমি যেন নিজেই কথাবিলাক কৈ যোৱা।” তেওঁৰ অধৰ-নিশ্চত প্ৰাৰ্থনা শেষ হ'ল।

ইতিমধ্যে দৈৱজ্ঞগবাকীয়ে গুহাটোৰ ভিতৰত ক্ষিপ্ৰভাৱে বিচৰণ কৰিছিল, কাৰণ তেওঁ তেতিয়াও এপলোৰ বশ্যতা স্বীকাৰ কৰা নাছিল। তেওঁ দেৱতাজনৰ প্ৰভাৱৰ পৰা মুক্ত হ'বলৈ চেষ্টা কৰিছিল। কিন্তু দেৱতাজনে তেওঁৰ বিকৃত মুখাবয়বৰ যন্ত্ৰণা তীব্ৰতৰ কৰি তেওঁৰ চিত্ত বিক্ষিপ্ত নিয়ন্ত্ৰণ কৰিছিল। ক্ৰমাৎ তেওঁ অৱশ্য হৈ পৰিছিল আৰু এপলোৰ প্ৰেৰণা ইচ্ছা শক্তিৰ ওচৰত নতশিৰ হৈছিল। সেইকাৰণে অৱশেষত সেই পৱিত্ৰ আশ্ৰমৰ এশখন প্ৰকাণ্ড দুৱাৰ মুকলি হৈ গ'ল আৰু তাৰ মাজেদি দূৰদৰ্শিনীৰ উত্তৰ ধ্বনিত হৈ উঠিল। “তোমালোকে সমুদ্ৰৰ বহুতো বিপৰ্যয় নিৰাপদে অতিক্ৰম কৰি আহিছা, কিন্তু এতিয়াও স্থল ভাগত বহুতো দুৰ্যোগ তোমালোকৰ কাৰণে অপেক্ষা কৰি আছে। লাভিনীয়াম ৰাজ্যত তোমালোক ডাৰ্ডীনসকলে গুৰুতৰ বিপদৰ সন্মুখীন হ'ব লাগিব। তাৰবাবে তোমালোকে ভয় কৰিব নালাগে। কাৰণ সেইবিলাক বিপদে তোমালোকৰ

কৃতি কবি নোৱাৰিব। মই দেখিবলৈ পাইছো যুদ্ধ আৰু যুদ্ধৰ অবৰ্ণনীয়
বিশীলিকা। টাইবাৰ নদীত ফেনে-ফোটোকাৰে অহা তেজৰ সোঁত মই
দেখিছো। তাতো তোমালোকে পাবা এখন ছিমইছ, এখন জেহাছ
আৰু এটা গ্ৰীক শিবিৰ। লাটিয়ামত আৰু এজন নতুন একিলিছ আৰু
এজন দেৱীপুত্ৰ বিৰাজমান। ট্ৰজানবিলাকৰ মহাশত্ৰু জুনোও আঁতৰি
নাথাকিব। আৰু ইতিমধ্যে তোমালোকে, অতি অসহায় অৱস্থাত, ইটালীৰ
প্ৰতিটো জাতি আৰু প্ৰতিখন নগৰৰ ওচৰ চাপি অতি দীন-হীনভাৱে
সাহায্য ভিক্ষা কৰিব লাগিব। তোমালোকে যাৰ আতিথ্য গ্ৰহণ কৰিবা
তেওঁৰ পৰিয়ালৰ এগৰাকী অপৰিচিতা কন্যাৰ বিবাহেই ট্ৰজানবিলাকৰ
ঘোৰ বিপৰ্যয়ৰ কাৰণ হ'ব। দুখ-কষ্টৰ ওচৰত হাব নামানি, অতি
নিৰ্ভীকভাৱে তোমালোক ভাগ্যই নিৰ্ধাৰণ কৰা পথেদি অগ্ৰসৰ হ'ব লাগিব।
তোমালোকে যাত্ৰা আৰম্ভ কৰাৰ আগতেই, আশাতীতভাৱে এখৰ গ্ৰীক
নগৰৰ পৰাই তোমালোকৰ উদ্ধাৰৰ কাৰণে প্ৰথম পথটোৰ সন্ধান পাবা।”

কিউমিয়ান ছিবিলে তেওঁৰ গহ্বৰৰ পৰা এই ভয়ঙ্কৰ আৰু বহস্যময়
ভৱিষ্যত বাণী প্ৰকাশ কৰিলে। দুৰ্বোধ্যতাৰ কুঁৱলিয়ে ঢকা এই সত্যবিলাক
উদ্ধাৰণ কৰোঁতে তেওঁৰ কণ্ঠস্বৰে গুহাটোৰ ভিতৰত গুম-গুমনিৰ সৃষ্টি
কৰিছিল। এপলোৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত হৈ, তেওঁৰ প্ৰবোচনা মতেই ছিবিলে
উদ্ভাসভাৱে দেৱতাজনৰ জাগ্ৰত প্ৰভাৱৰ পৰা মুক্ত হবলৈ চেষ্টা কৰিছিল।
তেওঁৰ এই প্ৰবল উদ্বেজনা আৰু উদ্গাদ অৱস্থাৰ অৱসান ঘটিল। তেওঁ
নীৰৰ হোৱাৰ লগে লগেই ইনিয়াছে বীৰোচিত দৃপ্ততাবে কবলৈ ধৰিলে,
“হে কুমাৰী, অচিন বা অভাৱনীয় কোনো বিপদেই মোক বাধা দিব
নোৱাৰে। মোৰ মনৰ অগোচৰত যেনে ধৰণৰ অঘটন ঘটিব পাৰে সেই
সকলো ধৰণৰ প্ৰতিকূল অৱস্থা মই পাব হৈ আহিছো। কিন্তু তোমাৰ
ওচৰত মোৰ এটা প্ৰাৰ্থনা আছে। কথিত আছে যে নৰকাধিপতিৰ প্ৰবেশ-
পথ ইয়াতে অৱস্থিত আৰু ইয়াৰে অন্ধকাৰ নিম্নভূমিৰ ওপৰেদি একিৰণ
নদী বক্ৰভাৱে বৈ গৈছে। মোক অন্ততঃ এই আশীৰ্বাদ দিয়া যাতে
প্ৰিয় পিতাৰ লগত মোৰ সাক্ষাৎ হয়। এই পৱিত্ৰ দুৱাৰবিলাক উন্মুক্ত
কৰি তুমি মোক কোন বাটেদি যাব লাগিব বুজাই দিয়া। এই কাঙ্ক্ষাৰেই

মই তেওঁক বহন কৰিছিলো ; জলন্ত অনলৰ মাজেদি, হাজাৰ বিজাৰ নিষ্কিণ্ত বৰ্ষাৰ মাজেদি মই তেওঁক শত্ৰুৰ বাহৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰি আনিছিলো । মোৰ সমুদ্ৰ-যাত্ৰা আৰু পৃথিৱী পৰ্যটনত তেওঁ মোৰ লগতে থাকি সাগৰৰ আৰু বায়ু মণ্ডলৰ সকলো বিপদ মূৰ পাতি লৈছিল । বুঢ়া কালত, দুৰ্বল দেহেৰে এই কষ্ট সহ কৰা তেওঁৰ কাৰণে অসাধ্য হৈছিল । আৰু ভেৱেঁইহে মোক তোমাৰ ওচৰলৈ আহি এই গুহামুখবিলাকত পূজা-পাণ্ডল কৰিবলৈ সকায়াই দিছিল । হে সদাশয়া নাৰী, মই তোমাক মিনতি কৰি কৈছো, পিতা-পুত্ৰৰ প্ৰতি তুমি কৰুণা প্ৰদৰ্শন কৰা । কাৰণ এই কাম কৰিবলৈ তোমাৰ শক্তি আছে, সামৰ্থ্য আছে । হিকেটিয়ে তোমাক এভাৰ্ণাছ অৰণ্যৰ ভাৰ এনেয়ে দিয়া নাছিল । খ্ৰীষ্টীয় বীণাৰ তন্ত্ৰীত সুবৰ বজ্জাৰ তুলি অৰ্কিউছে তেওঁৰ প্ৰিয়তমাৰ প্ৰেতাৱাক দৰ্শন কৰিব পাৰিছিল । পলায়ে পৰ্যায়ক্ৰমে ভায়েকৰ সৈতে মৃত্যু-বৰণ কৰি তেওঁক পুনৰ্জীৱিত কৰিব পাৰিছিল, এইদৰে তেওঁ বাৰে বাৰে মৃত্যু পথযাত্ৰী হৈছিল । এনেকৈ মহান খেচিউছে আৰু হাবকিউলিছেও— কিন্তু এইবিলাক উল্লেখ কৰাৰ কি প্ৰয়োজন ? ময়ো পৰম পিতা জুপিটাৰৰ বংশোদ্ভৱ ।”

বেদীখন হাতেৰে স্পৰ্শ কৰি তেওঁ এইদৰেই স্তুতি কৰিছিল । তেওঁ প্ৰাৰ্থনা কৰি থকা অৱস্থাতে দৈৱজাগৰাকীয়ে উত্তৰ দিলে, “হে দেৱকুলসন্তৃত ঈশ্বৰ সন্তান, হে একাইচিছৰ পুত্ৰ, এভাৰ্ণাছত অৱবোধণ কৰা কঠিন নহয় । প্লুটৰ অন্ধকাৰ ছুৱাৰ অহনিশে মুক্ত হৈ থাকে । কিন্তু সেই বাটেদি ওপৰলৈ উঠি আহি বাহিৰৰ বা পোৱাটোহে অতি কষ্টসাধ্য । মাত্ৰ কেইজনমান মানুহেহে অসাধ্য সাধন কৰিব পাৰিছে । তেওঁলোকৰ দেহত দেৱতাৰ তেজ আছিল । তেওঁলোক আছিল জুপিটাৰৰ স্নেহশ্ৰু আৰু অমুগ্ৰহভাজন । অথবা তেওঁলোকৰ শৌৰ্য-বীৰ্য আছিল সাধাৰণ মানুহতকৈ উচ্চতৰ পৰ্যায়ৰ । গোটেই বাটছোৱাৰ দুয়োকাষে আছে অটব্য অৰণ্য । তত্পৰি বক্ৰগামিনী ক’ছিটাছ নদীৰ কাজল পানীয়ে চৌদিশ বেষ্টিত কৰি ৰাখিছে । তথাপি যদি তোমাৰ অন্তৰৰ অভিলাষ ইমান প্ৰবল আৰু ইমান প্ৰচণ্ড, তুমি যদি বৈতৰণীৰ সলিলবাণি একাধিকবাৰ অতিক্ৰম কৰিবলৈ উত্তত হৈছা, দুবাৰকৈ নাৱকীয় অন্ধকাৰ ভেদ কৰি যাবলৈ ইচ্ছা কৰিছা, আৰু যদি তুমি এই উন্মাদ আভয়ানত জাঁপ দিবলৈ সঁচাকৈয়ে বদ্ধ পৰিকৰ, তেনেহ’লে তাৰ

আগতে কি কবিব লাগিব মন দি শুনা। এজোপা গছৰ অন্ধকাৰ ছায়াই এটি তৃকশাখা আৰু বাধিছে। এই ডালটোৰ ঠানবিলাক সোণৰ, পাত বিলাকো সোণৰ। পাতালৰ গৰাকী জুনোৰ প্ৰতি ইয়াক পৰিত্ৰভাৱে উৰ্হগী কৰি ধোৱা হৈছে। সমগ্ৰ অৱণ্যই ইয়াক স্তব্ধ কৰি ৰাখিছে। স্বল্পালোকিত উপত্যকাৰ ভিমিৰবাশিয়ে ইয়াক আবৃত কৰি থৈছে। কিন্তু এই ডালটোৰ পৰা সোণৰ ঠানি এটা সংগ্ৰহ কৰিব নোৱাৰিলে পাতাল প্ৰবেশৰ অক্ষমতি কাকো দিয়া নহয়, কাৰণ স্তম্ভৰী প্ৰহাৰপাইনে আদেশ দিয়া আছে যে এনে এটি উপহাৰ তেওঁৰ প্ৰতি বিশেষভাৱে নিবেদন কৰিব লাগিব। ডালটোৰ এটা অংশ ছিঙিলে তাৰ ঠাইত তেতিয়াই আন এটা পোখা ওলায়, সিয়ো সোণৰ আৰু ইয়াৰ আগটোৱেও সোণৰ পাত মেলে। সেই কাৰণে তুমি সচেতন হৈ এই ডালটো বিচাৰিব লাগিব, বিচাৰি উলিয়াই নিৰ্ভয় মনেৰে ঠাল এটা ছিঙিব লাগিব। আৰু যদি ভাগ্যদেৱীসকলে প্ৰকৃততে তোমাকেই আহ্বান কৰিছে, তেন্তেই ঠানি এটা সহজে আৰু নিজে নিজেই এবাই আহিব। কিন্তু ইয়াৰ ব্যতিক্ৰম হ'লে তুমি প্ৰাণটাকি চেপ্টা কৰিয়ো পাত এটাকে লবাব নোৱাৰিব। আনকি তীখাৰ তৰোৱালেৰে কাটিবলৈও তোমাৰ শক্তিয়ে নুফুলাব। এতিয়া আৰু এটা কথা কওঁ শুনা। দৈৱবাণীৰ কাৰণে ইয়াত তুমি অপেক্ষা কৰি থকা সময়ত তোমাৰ বন্ধুৰ দেহা এটি প্ৰাণহীন হৈ পৰি আছে। হয়, তুমি এতিয়াও সেই কথা গম পোৱা নাই। মৃত্যুৱে তোমাৰ তৰীসমূহ অশুচি কৰিছে। তেওঁক উপযুক্তভাৱে সংকাৰ কৰিবা। প্ৰায়শ্চিত্তৰ কাৰণে প্ৰথম ক'লা ভেড়া কেইটামান আগবঢ়াব। ইয়াকে কৰিলেহে তুমি জীৱন্ত মাত্ৰহে বাট বিচাৰি নোপোৱা দেশখন আৰু বৈতৰণীৰ বনাঞ্চল দেখিবলৈ পাবা।” এইদৰে কৈ তেওঁ ওঁঠ জপালে আৰু নীৰৱ হ'ল।

ইনিয়াছে বিমৰ্ষভাৱে গুহাটোৰ পৰা বিদায় ল'লে। তললৈ মূৰ কৰি তেওঁ অনিশ্চিত ভৱিষ্যতৰ বিষয়ে গুণা-গঁথা কৰি আছিল। একান্ত অমুগত একেটিহে তেওঁৰ মন বুদ্ধি গভীৰ সহানুভূতি দেখুৱাই লগে লগে খোজ দিছিল। দৈৱজাগৰাকীয়ে উল্লেখ কৰা মৃত বন্ধুজননো কোন হ'ব পাৰে আৰু কাৰ শয় দেখনো। তেওঁলোকে সংকাৰ কৰিব লাগিব সেই বিষয়ে তেওঁলোকে নানা জল্পনা-কল্পনা কৰি কথা পাতিছিল। তাৰ পিছত হঠাৎ তেওঁলোকে

আহি ঘটনা স্থলত উপস্থিত হ'ল। ভাটাৰ টানত সাগৰৰ পানী আঁতৰি যোৱাৰ ফলত শুকাই থকা উপকূলৰ একাংশত অকালতে নিষ্ঠুৰ মৰণে হ'ব লৈ যোৱা ইয়লিড মিছেনাছৰ নিশ্চাণ দেহ তেওঁলোকে দেখিবলৈ পালে। তেওঁ আছিল শ্ৰেষ্ঠ ভেৰীবাদক। ব্ৰহ্মৰ তুৰ্ব-ধ্বনিৰে তেওঁ সকলোৰে অন্তৰত সাহস আৰু শক্তিৰ সঞ্চাৰ কৰি তেওঁলোকক বণচূৰ্মদ কৰি তুলিব পাৰিছিল। মিছেনাছ কীৰ্তিমান ছেষ্ঠৰৰ সহচৰ আছিল। ছেষ্ঠৰৰ কাষত থাকি তেওঁ সমবৰ সন্মুখীন হৈছিল। তেওঁৰ হাতত ধকা বণবাণ আৰু শক্তিশেলেই তেওঁৰ পৰিচয় দিছিল। একিলিছৰ হাতত ছেষ্ঠৰ নিহত হোৱাৰ পাছত এই সাহসী বীৰজনে ডাৰ্ডান ইনিয়াছৰ প্ৰতি আত্মগত্যা প্ৰদৰ্শন কৰি, যি সেৱা আগ বঢ়াইছিল সেৱা নিতান্ত অকিকিতকৰ নাছিল। কিন্তু পিছত তেওঁ বুদ্ধি-ভ্ৰষ্ট হ'ল। তেওঁ শব্দ-ধ্বনি কৰি সাগৰ তৰঙ্গিত কৰিছিল আৰু সঙ্গীতত তেওঁৰ সমসৰী নাই বুলি দেৱতাসকলকো তেওঁ উপেক্ষা কৰিছিল। হিংসাৰ বশবৰ্তী হৈ ট্ৰাইটনে তেওঁৰ প্ৰবল প্ৰতিদ্বন্দ্বীজনক শিলাসঙ্কুল, সঞ্জন সমুদ্ৰত নিমজ্জিত কৰিছিল—যদিহে আমি এনে এটা ঘটনা বিশ্বাস কৰিব পাৰো।

ঊজানসকলে সমবেত হৈ চিঞৰি চিঞৰি কান্দিছিল—আৰু সত্যসঙ্ক ইনিয়াছৰ কান্দোনে সকলোকে চেৰ পেলাইছিল। অলপো গলম নকৰি উচুপি উচুপিয়েই তেওঁলোকে ছিবিলে কৰিবলৈ কোৱা সকলো কামকে সমাধা কৰিবলৈ ল'বালৰি লগালে। গছৰ কুন্দাৰে তেওঁলোকে অতি ওখকৈ এটা চিতা নিৰ্মাণ কৰিব লগা হৈছিল। বনবীয়া জন্তু আৰু ওখ গছেৰে জৰা আদিম অবণ্যত তেওঁলোকে প্ৰবেশ কৰিলে আৰু শীঘ্ৰে বহুতো দেৱদাক গছ কাটি বগবোৱা হ'ল। কুঠাৰৰ আঘাতত সবল গছবিলাক সবৰ হৈ পৰিছিল। এছ, ওক আদি ককাঠী গছবোৰ ফলা হৈছিল আৰু বিয়াগোম গছবোৰ পাহাৰৰ পৰা তললৈ বাগৰি আহিছিল।

বাকীসকলৰ লগতে ইনিয়াছেও হাতত হাৰিয়াৰ লৈ সকলো কামতে আগ ভাগ লৈছিল আৰু তেওঁৰ সঙ্গীসকলক উদগনি দি আছিল। কিন্তু তেওঁ সীমাহীন অবণ্যৰ ফালে সততে দৃষ্টিপাত কৰি নিৰাশ মনেৰে নিজৰ সমস্তাবিলাকৰ বিষয়েই চিন্তা কৰি আছিল। এইদৰে গুণা-গৰ্ণা কৰি থাকোতে তেওঁ অকস্মাতে প্ৰাৰ্থনা কৰিলে, “এই বিশাল বনত সোণৰ

গছজোপা মই বাক ক'ত বিচাৰি পাম ? বেচেৰা মিছেনাছ, দৈবজ্ঞগৰাকীয়ে তোমাৰ বিষয়ে কোৱা কথা কিমান ফলিয়ালে ! সকলো আখৰে আখৰে মিলিল ।” তেওঁ এইদৰে কোৱাৰ লগে লগেই এমুৰি কপৌ চৰাই হঠাতে উৰি আহি তেওঁ চাই থাকোতেই সেউজীয়া ঘাঁহনিত পৰিল । মহাবীৰ ইনিয়াছে তেওঁৰ মাকৰ কপৌহাল চিনি পাই, ঝামনেৰে প্ৰাৰ্থনা কৰি ক’লে, “তোমালোকেই মোক বাট দেখুৱাই লৈ যোৱা, যদিহে প্ৰকৃততে বাট এটা আছে । তোমালোক অবশ্যৰ মাজত থকা সেই মুকলি ঠাইখনলৈকে উৰি যোৱা, য’ত দেৱাশীৰ স্বৰূপ গছজোপাৰ ছায়াই উৰ্বৰা ভূমি স্তম্ভীতল কৰিছে । আৰু হে মোৰ দিবাকসিনী জননী, এই সঙ্কটপূৰ্ণ সময়ছোৱাত মোক যেন পাহৰি নোযোৱা ।” এই বুলি কৈ তেওঁ ধমকি ব’ল আৰু চৰাই হ’লেনো কি বাৰ্তা আনিছে আৰু সিহঁত কোনকালেনো উৰি যাব তাকে ভালকৈ লক্ষ্য কৰিলে । কপৌমুৰিয়ে সময়ে সময়ে মাটিত পৰি কিবা খাইছিল, পিছত আকৌ উৰা মাৰিছিল, কিন্তু পিছে পিছে যোৱাজনৰ চকুৰ আঁৰ হোৱা নাছিল । সিহঁত উৰি গৈ বিষাক্ত এভাৰ্পীছৰ প্ৰবেশ-পথৰ ওচৰ পালেগৈ । ইয়াৰ পৰাই সিহঁতে মুকলি বতাহৰ মাজেদি বেগেৰে উৰি গ’ল আৰু অভিলষিত স্থানত উপনীত হৈ দুয়োটা হুজোপা গছৰ আগত পৰিল । আৰু তাতে ডাল-পাতৰ তুলনামূলক বৈষম্যৰ মাজেদি সোণৰ জিলিঙনি চকুত পৰিছিল । যি জোপা গছ লহপহকৈ বাঢ়ে, সেইজোপা গছৰ গুটিৰ পৰা নগজিলেও, তাৰে গা-গছছোৱা মেৰিয়াই ধৰি, বঙা বঙা ফলেৰে দাকণ শীত কালতো হাবিৰ মাজত সেউজী বোলেৰে সজীৱ হৈ থকা বসুমলাৰ লগত এই সোণৰ ঠানিটোৰ সাদৃশ্য আছিল আৰু মহীকহৰ নিবিড় ছায়াত ইয়াৰ খাতবীৰ পাতবিলাক মুহু সন্মীৰণৰ পৰশত কণজুনাই আছিল । ইনিয়াছে তৎক্ষণাৎ ডালটো আজুৰি দোঁৱাই আনিলে । সোনকালে এৰাই অহা নাছিল যদিও তেওঁ লুকুতাৰে ঠাল এটা ছিতি ল’লে আৰু দূৰদৰ্শিনী ছিবিলাৰ আভ্ৰমলৈ বাওনা হ’ল ।

ইতিমধ্যে সাগৰৰ পাৰত মিছেনাছৰ অন্ত্যেষ্টিক্ৰিয়া সম্পন্ন কৰাৰ সময়ত ইজানবিলাকে গভীৰ শোকত অভিভূত হৈ হিয়া ধুনি কান্দিছিল । এমুঠি ছাইত পৰিণত হোৱা মিছেনাছৰ এতিয়া আৰু তেওঁলোকৰ খলস লবলৈ লকতি নাছিল । প্ৰথমে তেওঁলোকে মজবুত ডঙাৰে এটা প্ৰকাণ্ড

চিতা নিৰ্মাণ কৰিছিল আৰু লগনীৰ কাৰণে তাত ধূপ ধৰি জাপি দিছিল। তাৰ পিছত তেওঁলোকে চিতাৰ চৌদিশ সেউজীয়া লতা-পাভেৰে সজাই দিছিল আৰু সমুখত শেষ সৎকাৰৰ চিন স্বৰূপে কেইজোপামান ছাইপ্ৰেছ গছ কই দিছিল। চিতাৰ ওপৰত স্থাপন কৰা অন্ত-শস্ত্ৰবিলাকে ভিৰবিবাই ইয়াৰ শোভা বঢ়াইছিল। এটা দলে জুই ধৰি কেবাহীত পানী উতলাইছিল আৰু বন্ধুজনৰ শীতল মৃতদেহ ধুৱাই অনুলেপন কৰিছিল। তেওঁলোকৰ বিলাপ তীব্ৰতৰ হৈছিল। অজস্ৰ অশ্ৰুপাতৰ পিছত শব্দদেহ শেষ শয্যাতে শায়িত কৰি মৃতকে ভাল পোৱা চোকা বঙৰ কাপোৰেৰে ঢাকি দিছিল। কেইজনমান ট্ৰজান বিষয়ভাৱে বিৰাট শয্যাখন উত্তোলন কৰিবৰ কাৰণে অৱনত হৈছিল। তাৰ পিছত প্ৰাচীন প্ৰথামতে তেওঁলোকে আনফালে চাই জ্বলা জ্বোৰ হাতত লৈ চিতাত অগ্নি-সংযোগ কৰিছিল। ধূপ-ধূনা, খাত্ৰ-সস্ত্ৰৰ আৰু জিতফলৰ তেলেৰে হোম কৰাৰ পিছত চিতাৰ প্ৰবলভাৱে জ্বলি উঠিছিল—অৱশেষত যেতিয়া জুই মুমাল, তেতিয়া তেওঁলোকে অৱশিষ্ট জীয়া অঙঠাবিলাকত ফটিকা ঢালি দিছিল। কৰিয়নিয়াছে অগ্নি সংগ্ৰহ কৰি ব্ৰজৰ পাত্ৰ এটাৰ ভিতৰত ভৰাই থৈছিল। লহপহীয়া জলফাই গছৰ পাতেৰে তিনিবাৰ শাস্তি বাৰি সেচন কৰি তেওঁ বন্ধুসকলক শুচি কৰিছিল। তাৰ পিছতে তেওঁ শেষ বাক্য উচ্চাৰণ কৰিলে। সৎকাৰ কৰা ঠাইত সত্যসন্ধ ইনিয়াছে এটা প্ৰকাণ্ড মৈদাম নিৰ্মাণ কৰিলে। মিছেনাছে ব্যৱহাৰ কৰা ব'ঠা আৰু ভেৰী মৈদামটোৰ ওপৰত স্থাপন কৰা হ'ল। এটা ওখ পৰ্বতৰ নামনিত থকা এই মৈদামটোৱে আজিও মিছেনাছ বুলি বিদিত হৈ শ শ বছৰ জুৰি তেওঁৰ নাম যুগমীয়া কৰি ৰাখিছে।

ইয়াৰ পিছত ইনিয়াছে ছিবিলাৰ নিৰ্দেশবিলাক পালন কৰিবলৈ ধৰখন্দা লগালে। তাতে এটা প্ৰকাণ্ড আৰু বহল মুখৰ ওখোৰা-মোখোৰা গুহা আছিল। কলীয়া পানীৰে চপচপীয়া হৈ থকা হুদ এটাই আৰু অটব্য অৱণ্যই ইয়াক সুৰক্ষিত কৰি ৰাখিছিল। এই হুদটোৰ ওপৰেদি নিৰাপদভাৱে চৰাই এটাও উৰি যাব নোৱাৰিছিল, কাৰণ ইয়াৰ পৰা বিৰাক্ত বাষ্প বাহিৰ হৈ বায়ুমণ্ডলত বিয়পি পৰিছিল। এই কাৰণেই গ্ৰীকবিলাকে এই ঠাইখনক “বিহুদহীন আৱৰ্ণছ” বুলি অভিহিত কৰিছিল। ইয়াতে যাজিকাগৰাকীয়ে

প্ৰথমে ক'লা গৰু চাৰিটা বান্ধি সিহঁতৰ কপালত মদ ঢালি দিছিল। তাৰ পিছত তেওঁ সিহঁতৰ শিঙৰ মাজৰ নোম ছিটি প্ৰথম নৈবেদ্য হিচাপে হোমায়িত আছতি দিছিল। লগে লগে তেওঁ স্বৰ্গ আৰু নৰকত সমানে শক্তিমানীৰী হিকেটক উঠে:স্বৰে প্ৰাৰ্থনা কৰিছিল। আনবিলাক মাথুহে ছুৰিবে বলিৰ পশুবিলাকৰ নেলু ছিটি সিহঁতৰ তপত তেজ বাতি পাতি ধৰিছিল। 'ইনিয়াছে এলাক্কলীয়া ভেড়া পোৱালি এটা তবোৱালেৰে কাটি হিংসাৰ অধিষ্ঠাত্ৰী দেৱীসকলৰ জননী আৰু তেওঁৰ মহিয়সী ভগিনীৰ প্ৰতি নিবেদন কৰিছিল। প্ৰহাৰপাইনৰ কাৰণে বলি দিছিল এজনী বাজী গাই। এতিয়া তেওঁ বৈতৰণীৰ বজাজনক বাতিৰ ভাগ পূজা দিবলৈ যো-জা কৰিলে। তেওঁ মৰা ষাঁড় গৰু চাৰিটা গোটে গোটে জ্বইত জাপি স্নগন্ধি জলকাই তেল সিহঁতৰ নাড়ি-ভুকত ঢালি দিলে। আৰু কি আচৰিত কথা! পুৱাৰ স্নকয়ে ডুমুকি মৰাৰ অলপ আগতেই তেওঁলোকৰ ভৰিৰ তলত মাটি গুমগুমাই উঠিল; গছে-বনে চাটি থোৱা পাহাৰৰ হেলনীয়া অংশবিলাক লৰিবলৈ ধৰিলে, পাতাল আন্ধাৰৰ মাজেদি দেখা গ'ল ভুক ভুকাই থকা চিকাৰী কুকুৰৰ নিচিনা বিছুমান আকৃতি। দেৱীগৰাকী আহি নিচেই ওচৰ পাইছিলহি। যাজ্ঞিকা-গৰাকীয়ে উঠে:স্বৰে ক'লে, "তোমালোকৰ ঘিসকলৰ অন্তৰ অন্তৰি ইয়াৰ পৰা আঁতৰি যোৱা, এই কাননৰ পৰা আঁতৰি যোৱা। কিন্তু ইনিয়াছ, তুমি হাতত তবোৱাল লৈ আহি থাকা। এতিয়াহে তোমাৰ সাহস আৰু মনোবলৰ প্ৰয়োজন হৈছে।" ইমানকে কৈ তেওঁ মুক্ত হৈ থকা গুহাটোৰ ভিতৰলৈ অতি অধীৰভাৱে সোমাই গ'ল। ইনিয়াছেও নিৰ্ভয় মনেৰে তেওঁৰ পিছে পিছে যাবলৈ ধৰিলে।

হে আত্মাৰ অধিকাৰী দেৱতাসকল, হে শব্দহীন ছায়াবাশি, হে মহাকাশ আৰু অগ্নিশ্ৰোতা নদী, হে তমিস্ৰ বজনীৰ তলত থকা নিস্তক মহাশূন্য। মই যেন মোৰ আগত বিবৃত কৰা কথাবিলাকৰ বিৱৰণ দিওঁতে পাপৰ পৰা আঁতৰি থাকি তোমালোকৰ দৈৱিক সন্মতি সাপেক্ষে পৃথিৱীৰ অন্ধকাৰ গৰ্ভত নিহিত হৈ থকা সত্যবিলাক উদ্ঘাটন কৰিব পাৰো।

আন্ধাৰৰ মাজে মাজে তেওঁলোক অগ্ৰসৰ হৈছিল। নিবিড় ছায়াই তেওঁলোকক জাবৰি আছিল। উৰ্ধত আছিল নিশাৰ নিৰ্জনতা। গুহাটোৰ শূন্য সাম্ৰাজ্যৰ মাজেদি তেওঁলোকে যাত্ৰা কৰিছিল; পাৰ হৈ গৈছিল

শাৰী শাৰী প্ৰাসাদ, য'ত নাছিল প্ৰাণৰ স্পন্দন। জুপিটাৰে যেতিয়া আকাশখন মেঘাবৃত কৰি ৰাখে, নিশাৰ অন্ধকাৰে যেতিয়া জগতৰ জ্যোতি হৰণ কৰে, তেনেকুৱা সময়ত চলুমাৰ চকামকা আৰু অস্পষ্ট পোহৰত অটব্য অবগ্যৰ মাজেদি যোৱা মানুহৰ দৰে তেওঁলোক আগ বাঢ়ি গৈছিল। প্ৰবেশ কক্ষৰ সমুখত, বসাতলৰ ঠিক দুৱাৰ-মুখত ক্লেঞ্চ আৰু ক্লেঞ্চ চিত্ত-বেদনাই সন্তানৰ শয্যা ৰচনা কৰিছে। তাত বিৰাজ কৰিছে বিচিত্ৰ বিভীষিকা, তাত আছে অৱহেলিত, পৰিত্যক্ত জৰা, সন্ত্ৰাস, ক্ষুধা, অমঙ্গলৰ দূত, কুংসিং দাবিজ্যা, মৃত্যু আৰু বেদনা। আৰু আছে মৰণৰ কুটুস্থিনী নিজা আৰু পাপ কৰ্মজনিত আবিল আনন্দ, প্ৰবেশ-পথৰ নিচেই কাষতে আছে যুদ্ধ, মৃত্যুৰ অগ্ৰদূত। হিংসাৰ দেৱীসকলৰ, আৰু বস্ত্ৰবন্ধনীৰে সৰ্পিল কেশদাম নিয়ন্ত্ৰিত কৰি ৰখা উন্মাদিনী বিপ্ৰতিপত্তিৰ সোঁহ কক্ষও তাতে অৱস্থিত।

দৌমাজতে আছে এজোপা প্ৰকাণ্ড আৰু ঘনছায়াবিশিষ্ট সবল গছ। গছজোপাৰ বহুত বয়স হৈছে আৰু হাতৰ দৰে ইয়াৰ ডালবোৰ প্ৰসাৰিত। অলীক সপোনবিলাকে এই গছজোপাতে আশ্ৰয় লয় আৰু পাতৰ তলত লুকাই থাকে বুলি কথিত আছে, তদুপৰি তাত ভালেমান দানবাকৃতি, বৰ্ণ-সঙ্কৰ জাতীয় জীৱ আছে। প্ৰবেশ-দ্বাৰতে আছে চেণ্টৰৰ অশ্বশালা, অৰ্ধমানবী ছীলা, শতভুজ ত্ৰিয়াবিয়াছ, ভীতি-সঞ্চাৰ কৰি কোঁচকোঁচাই থকা এবিধ প্ৰাণী, আৰু অগ্নিশিখাৰে সজ্জিত কাইমেৰা, গৰ্গন, হাৰ্পি, ত্ৰিদেহবিশিষ্ট গেৰিয়নৰ অস্পষ্ট আকৃতি। এইবিলাক দেখা পাই ইনিয়াছে অকস্মাতে ভয় খালে। তেওঁ কিবা ক্ষত ওচৰলৈ আহিব পাৰে বুলি খোলা তৰোৱাল হাতত লৈ আছিল। তেওঁৰ সজ্জিনীয়ে সেইবিলাক অশৰীৰী কায়াহীন আৰু শূন্যতে ভাহি থকা বায়বীয় আকৃতি বুলি তেওঁক সকাঁয়াই নিদিয়া হ'লে তেওঁ আক্ৰমণ কৰিলেহেঁতেন আৰু অলীক ছায়াবিলাকৰ মাজেদিয়েই তৰোৱাল চলালেহেঁতেন।

এই ঠাইৰ পৰাই আৰম্ভ হৈছে যুগতীৰ বসাতলত অৱস্থিত একিৰণ নদীলৈ যোৱা পথ। অন্ধকাৰ, অতল আৰু পঙ্কিল গছবৰ প্ৰকাণ্ড আৰু সৰ্বপ্ৰাণী গৰ্ভত উতলি থকা ক্লেদ কছিটাহলৈ প্ৰবাহিত হয়। নদীৰ

পাৰঘাটৰ বখীয়াজনে পানীৰফালে সতৰ্ক দৃষ্টিৰে চাই থাকে। তেওঁৰেই হৈছে ভয়ঙ্কৰ কেৰণ। তেওঁৰ দেহ বিকৃত, মগ্নি আৰু বীভৎস। তেওঁৰ ধূতৰিত আছে দবাদৰে পকা ডাঢ়ি। চকুহাল যেন অবিকল অগ্নিপিশু, তেওঁৰ কান্ধত গাঁঠি দি বান্ধি থোৱা লেতেৰা কাপোৰ এখন ওলমি থাকে। কেৰণে লগীৰে বা পালতৰি নৌকাখন চলায়। ক'লা বৰণৰ এই টুকুৰা নাওখনেৰে তেওঁ প্ৰেতাঙ্গাবিলাকক পাৰ কৰে। বৃদ্ধ হ'লেও তেওঁ দেহতা আৰু সেইকাৰণে তেওঁৰ শৰীৰ সুস্থ আৰু শক্তিশালী। ইয়াতেই নদীৰ পাৰত অসংখ্য প্ৰেতাঙ্গৰ সমাবেশ হৈছিল। তেওঁলোকৰ মাজত আছিল নাৰী আৰু বলবান পুৰুষ; জীৱিত কালত কঠোৰ কাৰ্যসম্পন্ন কৰা অসম সাহসী বীৰ, অবিবাহিত তৰুণ-তৰুণী, পিতৃ-মাতৃৰ চকুৰ আগতে চিতাত তোলা প্ৰাপ্তবয়স্ক পুত্ৰ। শবং কালৰ শ্মীত আৱস্তা হওঁতেই সৰি পৰা গছপাত, নাইবা জাৰৰ দিনত সাগৰৰ মাজৰ পৰা উপকূলৰ ব'দ বিচাৰি উৰি অহা পখীৰ দৰেই তেওঁলোকৰ সংখ্যাও আছিল অগণন। প্ৰথমে পাৰ হৈ যাবলৈ অৰিয়া-অৰি কৰি প্ৰেতাঙ্গাবিলাকে হাত মেলি কেৰণৰ আগত কাও-বাও কৰিছিল। কিন্তু কাঠচিতিয়া নারবীয়াজনে তেওঁলোকৰ কেই-জনমানক অ'ৰ ত'ৰ পৰা বাছি লৈ বাকীবিলাকক নদীৰ পাৰলৈ আহিবলৈ নিদি বলেৰে পিছলৈ ঠেলি দিছিল।

প্ৰেতাঙ্গাবিলাকৰ এই ছববস্থা দেখি ইনিয়াছ বাধিত আৰু হতভম্ব হৈছিল। তেওঁ ক'লে, “হে কুমাৰী, নদীৰ পাৰত প্ৰেতাঙ্গাবিলাক কিয় গোট খাইছে? তেওঁলোকে কি বিচাৰিছে? পাৰঘাটত কোন পিছপৰি থাকিব লাগিব আৰু কাক এই নিবানন্দ পথেদি সিপাৰলৈ নাৱেৰে লৈ যোৱা হ'ব, সেইকথা কেনেকৈ নিৰ্ণয় কৰা হয়?” দীৰ্ঘায়ু যাজ্ঞিকাগৰাকীয়ে ধাওকতে উত্তৰ দিলে, “দেৱকুলোদ্ভৱ এঙ্কাইচিছ-নন্দন, কহিটাহৰ গভীৰ জলধাৰা আৰু বৈভৱণীৰ স্তুতি এতিয়া তোমাৰ দৃষ্টিগোচৰ হৈছে। এই ভয়ঙ্কৰ শক্তিৰ নামত শপত খালে দেৱভাসকলেও তেওঁলোকৰ অঙ্গীকাৰ ভঙ্গ কৰিব নোৱাৰে। এই যে সমাবেশটো দেখিছা, তেওঁলোক হৈছে একেৰাৰে অসহায়। তেওঁলোকক সংকাৰ কৰা হোৱা নাছিল। সৌ-বখীয়াজন হৈছে কেৰণ, আৰু যিসকলক পাৰ কৰি নিয়া হৈছে তেওঁলোকক বিষমভে

সমাপ্তি কৰা হৈছিল। অন্ত্যেষ্টিক্ৰিয়াৰ পৰা বঞ্চিত হোৱা মৃতকৰ আত্মাবিলাকক এই ভয়াবহ আৰু উত্তাল শ্ৰোতস্বিনীৰ ওপৰেদি পাৰ কৰাটো নিষিদ্ধ। তেওঁলোক এই নদীৰ পাৰত এশ বছৰ অনাই-বনাই কুৰিব লাগিব। তাৰ পিছতহে তেওঁলোকে বৈভৱণী পাৰ হৈ অভীষ্ট স্থানলৈ গমন কৰিব পাৰিব।” একাইচিছৰ পুত্ৰ ধমকি ব’ল। তেওঁ গভীৰভাৱে চিন্তা কৰিছিল আৰু দুৰ্ভাগীয়া শ্ৰোতাবিলাকৰ প্ৰতি তেওঁৰ অন্তৰ সমবেদনাৰে উপচি পৰিছিল। এতিয়া তেওঁ শ্ৰোতাবিলাকৰ মাজত নিউকাম্পিছ আৰু অৰিষ্টিকো দেখা পাইছিল। তেওঁলোক এসময়ত লিছীয়া নৌ-বাহিনীৰ অধ্যক্ষ আছিল। তেওঁলোকৰ মৃতদেহ সংকাৰ নকৰাৰ ফলত এতিয়া তেওঁলোকে বিশ্বস্তভাৱে বৈভৱণীৰ পাৰত বিচৰণ কৰি আছিল। ইনিয়াছৰ লগত ট্ৰয়ৰ পৰা আহি থাকোতে, ধুমুহা বতাহত জাহাজ ডুবাৰে তেওঁলোকৰ সলিল সমাপ্তি হৈছিল।

আফ্ৰিকাৰ পৰা যাত্ৰা কৰাৰ পিছত জাহাজৰ পৰা পানীত পৰি প্ৰাণ হেৰুৱা গুৰিয়াল পলিনিউৰাছকো তাত ভ্ৰমি ফুৰা দেখা গৈছিল। আকাশৰ গ্ৰহ-নক্ষত্ৰ নিৰীক্ষণ কৰি থকা সময়তে তেওঁৰ এই অৱস্থা হৈছিল। অন্ধকাৰ ছায়াই আৰবি পৰা কাৰণে ইনিয়াছে প্ৰথমে তেওঁক চিনিবই পৰা নাছিল। তেওঁ গম্ভীৰ হৈ আছিল। পিছত অৱশ্যে চিনি পাই ইনিয়াছেই প্ৰথমে মাত লগালে, “পলিনিউৰাছ, কোন দেৱতাই তোমাক আমাৰ মাজৰ পৰা আঁতৰাই নিলে? কাৰ কাৰণে তুমি মুকলি সাগৰত ডুবিব লগা হ’ল? মোক সকলো কথা কোৱা। এপলোৰ দৈৱবাণীয়ে মোক কোনো দিনেই প্ৰভাৱণা কৰা নাছিল। মাত্ৰ এইবাবহে মই ঠগ খালো। তেওঁ ভৱিষ্যত বাণী কৰিছিল যে তুমি নিৰাপদে ইটালীৰ উপকূলত উপনীত হ’ব পাৰিবা। পিছে তেওঁৰ প্ৰতিশ্ৰুতিৰ মূল্য এয়েনেকি?” কিন্তু পলিনিউৰাছে উত্তৰ দিলে, “হে মোৰ ৰাজকুমাৰ একাইচিছ-তনয়, এপলোৰ দৈৱবাণীয়ে আপোনাক বিপথে পৰিচালিত কৰা নাই। কোনো দেৱতায়ো মোক ডুবোৱা নাই। যাত্ৰাপথ নিৰ্ণয় কৰি মই গুৰিয়াল হিচাপে হাতমাৰি-ডালত খৰি আছিলো কিন্তু ৰাট এৰি অবাটে গৈ মই হঠাতে ইমান জোৰেৰে আঁজোৰ মাৰি দিলো যে হাতমাৰিডাল ছিগি এবাই গ’ল আৰু মই জপং কৈ পানীত পৰিলো। মাৰিডালো মোৰ হাততে আছিল। মই

নিৰ্ভূৰ সমুদ্ৰৰ নামত শপত খাই কৈছো যে মই নিজৰ কাৰণে ইমান ভয় কৰা নাছিলো। আপোনাৰ গুৰিয়াল আৰু গুৰি-ব'ঠা নাইকিয়া জাহাজখন উঠি গৈ ক'ববাত খুন্দা খাব পাৰে বুলিহে মোৰ বেছি চিন্তা হৈছিল। কাৰণ তেতিয়া সাগৰত বৰ ঢৌ উঠিছিল। তিনি বাতি অবিৰাম গতিৰে ধুমুহা বলাব ফলত, দক্ষিণা বতাহে মোক উটুৱাই লৈ গৈছিল। আৰু তদুপৰি অসমী সমুদ্ৰত উত্তাল তবজৰ আঘাতে মোক জৰ্জৰিত কৰিছিল। চতুৰ্থ দিনা তো এটাৰ ওপৰত ভাহি থাকি মই বিণিকি বিণিকি ইটালীৰ উপকূল বেৰা দেখা পাইছিলো আৰু স্থল ভাগৰ ফালে লাহে লাহে সাঁতুৰি গৈছিলো। মই প্ৰায় কৃতকাৰ্য্যই হৈছিলো, কাপোৰ-কানিবোৰ তিতি গধুৰ হৈ পৰিছিল, তথাপি সেই অৱস্থাবেই মই খহটা শিলৰ জোঙা অংশ এটা হাতেৰে খামুটি ধৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিলো। কিন্তু হয়, সেই সময়তে কিছুমান অসভ্য মানুহে অজানিতে মোক লোভনীয় চিকাৰ বুলি ঠাৱৰ কৰি মিট দাবে মোৰ শৰীৰ ধকা-সৰুকা কৰিলে। এতিয়া মই নদীৰ ঢৌত ওপঙি থাকো আৰু বতাহে মোক পাৰবফালে অথালি-পথালিকৈ উলুৱাই নিয়ে। সেইকাৰণে মই আপোনাক মিনতি কৰি কৈছো, হে অপৰাজেয়, আকাশৰ উজ্জ্বল আলোকৰাশিৰ নামত, আপুনি উশাহ-নিশাহ লোৱা বতাহৰ নামত, আপোনাৰ পিতাক আৰু আপোনাৰ আশা-ভাবসাব স্থল, বৰ্ধিয়ু সন্তান ইউলাছৰ নামত আপোনাক কাকূতি কৰি কৈছো, মোক এই দুৰ্দশাৰ পৰা পৰিত্ৰাণ কৰক। হয় আপুনি নিজেই মোৰ ওপৰত এমুঠি মাটি ছটিয়াই দিব; কাৰণ ভেলিয়াৰ বন্দৰলৈ যদি উভতি যায় তেনেহ'লে তাকে কৰা অসম্ভৱ নহয়। আৰু নহ'লে আপোনাৰ জননী, দেৱীগবাকীয়ে কিবা এটা উপায় উদ্ভাৱন কৰিব পাৰে। কাৰণ দেৱতাসকলৰ সহায় নাপালে আপুনি এই মহানদী অতিক্ৰম কৰি নবকৰ নিয়ন্ত্ৰীত উপনীত হ'ব নোৱাৰে। আপোনাৰ এই দুৰ্ভগীয়া বন্ধুক আপোনাৰ লগতে পাব কৰি লৈ যাওক, যাতে মই পৰলোকত অকণমান শাস্তি পাওঁ।”

ডেৰ্ডৰ কোৱা শেষ হ'লত দৈৱজ্ঞগবাকীয়ে উত্তৰ দিলে, “পলিনিউবাছ, তুমি কি সাহসত এনে এটা অসম্ভৱ আশা পোষণ কৰিছা? ভোমাৰ অশ্বোষ্ঠিক্ৰিয়া হোৱা নাই, অথচ তুমি ভয়ঙ্কৰ আৰু নিৰ্মম বৈভৱণীৰ বাৰিধাৰা প্ৰত্যক্ষ কৰিবলৈ আগ্ৰহ প্ৰকাশ কৰিছা? নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ আগতেই কি

তুমি পাবলৈ আহিব খুজিছা। একমাত্ৰ প্ৰাৰ্থনাৰ দ্বাৰাই বিধিৰ বিধান পৰিবৰ্তন কৰিব পাৰি বুলি কল্পনাও নকৰিবা। কিন্তু মোৰ কথা শুনা আৰু মনত ৰাখিবা। কাৰণ তেতিয়া হয়তো তুমি এই দুখৰ মাজতো অকণমান সান্ধনা পাবা। অলৌকিক শক্তিৰ প্ৰভাৱত ওচৰৰ বা দূৰ-দূৰণিৰ নগৰত বাস কৰা লোকসকলে বাধ্য হৈ তোমাৰ নম্বৰ দেহাৱশেষৰ সংকাৰ কৰিব। তেওঁলোকে তোমাৰ সমাধিৰ ওপৰত এটা মৈদাম নিৰ্মাণ কৰি তালৈ প্ৰতি বছৰে পূজাৰ নৈবেদ্য পঠিয়াব। আৰু সেই ঠাইখনত চিৰদিন পলিনিউবাছৰ নাম বিদিত হৈ থাকিব।” তেওঁৰ কথাত পলিনিউবাছে সকাহ পালে আৰু খন্তেকৰ ভিতৰতে তেওঁৰ শোকাকুল অন্তৰৰ সকলো বেদনা অপসৃত হ’ল। তেওঁৰ নামতেই ঠাইখন জনাজাত হ’ব বুলি ভাবি তেওঁ বৰ আনন্দ পালে।

সেইদেখি তেওঁলোকে পূৰ্বৰ দৰেই আগ বাঢ়ি যাবলৈ ধৰিলে আৰু নদীখনৰ ওচৰ চাপিল। বৈতৰণীত তেতিয়াও ভাহি থকা নাৱৰীয়াজনে তেওঁলোকক নিসাৰ সাৰ হাবিখনৰ মাজেদি পাৰৰ ফালে আহি থকা দূৰৰ পৰাই দেখা পাইছিল। এতিয়া তেওঁ প্ৰথমেই মাত লগাই তেওঁলোকক ভৎসনা কৰি ক’লে, “তোমালোক ফেয়েই নোহোৱা মোৰ এই নদীৰ পাৰলৈ হাতত অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ লৈ কিয় আহিছা? তোমালোকৰ পৰিচয় মোক দিয়া। তোমালোকৰ উদ্দেশ্য কি? আৰু আগ নাবাঢ়িবা। ক’ব পৰা তোমালোক আহিছা এতিয়া কোৱা। এইখন তিমিৰ, নিদ্ৰা আৰু তন্দ্রালু বজনীৰ দেশ। জীৱন্ত লোকক নাৱেৰে বৈতৰণী পাৰ কৰোঁতা মহা পাপ। হাব-কিউলিছ, খেছিয়াছ, পিৰিথাছ এওঁলোক দেৱতাৰ সন্তান আৰু অপৰাজেয় শক্তিৰ অধিকাৰী অথচ তেওঁলোককো পাৰ কৰিব লগীয়া হোৱাৰ কাৰণে মই এতিয়াও অনুশোচনা কৰো। হাবকিউলিছ ইয়ালৈ আহিছিল নবকৰ বখীয়া কুকুৰটো বলেৰে শিকলি লগাই চুব কৰি নিবৰ কাৰণে। বজাৰ সিংহাসনৰ সমুখতে তেওঁ এই কাম কৰিছিল। তেওঁ কঁপি কঁপি কুকুৰটো চোঁচোৰাই লৈ গৈছিল। খেছিয়াছ আৰু পিৰিথাছে দুটোৰ কঁৱৰীক তেওঁৰ নিজৰ বিবাহ-কস্কৰ পৰাই হৰণ কৰাৰ দায়িত্ব লৈছিল।” উত্তৰত এপলোৰ মুখপাত্ৰীগৰাকীয়ে সংক্ষেপে ক’লে, “আমাৰ উদ্দেশ্য অসং নহয়। এই অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ কোনো হিংসাত্মক কাৰ্যত ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ অনা নাই। ভয় নকৰিবা।

প্ৰবেশ পথৰ দানবাকাব বখীয়াটোৱে তাৰ নিৰ্জন গুহাত থাকি ভয়ঙ্কৰ
 নিনাদেৰে মহাশূন্য মুখবিত কৰিব পাৰে, আতঙ্কত প্ৰেতাত্মাবিলাক শেঁতা
 পৰিব পাৰে, প্ৰহাৰপাইনে বিশ্বস্তভাৱে তেওঁৰ পিতৃব্যৰ দ্বাৰা বঞ্চিত ছোৱাৰ
 পিছফালে অপেক্ষা কৰিব পাৰে। ন্যায় ধৰ্ম আৰু বগনিপুণতাব কাৰণে
 প্ৰসিদ্ধ ট্ৰজান ইনিয়াছ পিতাকৰ সন্ধানত বসন্তলৰ ঘোৰ অন্ধকাৰৰ মাজলৈ
 আহিছে। কিন্তু অতুলনীয় আয়ুগতাব এই নিৰ্দ্ধৰ্মনেও যদি তোমাক প্ৰভাৱিত
 কৰিব নোৱাৰে, তেন্তে অন্ততঃ এই তৰুশাখা তুমি চিনিব পাৰিবা।”
 কাপোৰৰ মাজত লুকাই ঘোৱা ঠালটো তেওঁ উলিয়াই আনি কেবলক
 দেখুৱালে। কেবলৰ প্ৰচণ্ড ক্ৰোধ তেতিয়াই প্ৰশমিত হ’ল। তেওঁ নীৰৱ
 হ’ল। অতি সমুদ্ৰমেৰে তেওঁ এই পৰম পৱিত্ৰ দৈৱ দণ্ডডাল দৰ্শন কৰিলে।
 এই দৃশ্য তেওঁ বহুকাল দেখা নাছিল। তেওঁ নাৱৰ নীলা টিংটো তেওঁ-
 লোকলৈ পোন কৰি পাবলৈ চপাই আনিলে। বহনাত শাৰী পাতি বহি
 থকা প্ৰেতবিলাকক ঠেলিহেঁচি তেওঁ কিছু ঠাই আজৰি কৰিলে আৰু বিশাল
 বপু ইনিয়াছক তুৰন্তে নাৱত উঠাই ল’লে। তেওঁৰ ভৰত তাপলি মৰা
 নাওখনৰ ফুটাইদি কজলা পানী ভিতৰ সোমাল। তেওঁলোক নদৌখন পাৰ
 হৈ গ’ল আৰু অৱশেষত কেবলৰে বাদকুমাৰ আৰু যাজিকা দুয়োকে নিৰাপদে
 নল-খাগৰিৰে ভৰি থকা জলাহৰ পেৰপেৰিয়া বোকাতে নমাই দিলে।

প্ৰকাণ্ড চাৰ্বেৰাছৰ তিনিখন মুখৰ পৰা নিম্নত হোৱা প্ৰচণ্ড নিনাদত
 বসন্তলৰ সেই অংশ ধ্বনিত হয়। তেওঁলোকৰ সমুখৰ এটা গুহাত সেই
 দানবটো পৰি আছিল। কিন্তু যাজিকাগবাকীয়ে তাৰ ডিঙিত মেৰ খাই
 থকা সাপবোৰ জিকাৰ খাই উঠা দেখি মৌ আৰু টোপনিৰ ষঁৰষ মিহলোৱা
 এটুকুৰা পিঠা তাৰফালে দলিয়াই দিলে। তিনিখন মুখ মেলি সেই ক্ষুধাজুৰ
 কুকুৰটোৱে পিঠাখন কামোৰ মাৰি ধৰিলে আৰু বিয়োগোম পিঠিৰে গুহাটোৰ
 ভিতৰখন জুৰি ধৰি শিথিলভাৱে বাগৰ দিলে। এতিয়া বখীয়াটো অচেতন
 হোৱাত ইনিয়াছে গুহাৰ ছোৱাৰমুখলৈ পলকতে আগ বাঢ়ি গ’ল আৰু
 অতি ক্ষিপ্ৰভাৱে, য’ৰ পৰা কোনো দিন উভতি আহিব নোৱাৰি, সেই
 বৈতৰণীৰ তীব আৰু তৰল অতিক্ৰম কৰি গ’ল।

লগে লগেই ক্ৰন্দন ধ্বনি প্ৰতিগোচৰ হ’ল। শিশুৰ প্ৰেতাত্মাবিলাকে
 প্ৰবেশ পথৰ ছোৱাৰ-ডালিতে বিননিৰ বোল তুলিছিল। জীৱনৰ মাৰ্ঘ্যৰ

ভাগ ল'বলৈ সিহঁতৰ সময় নহ'ল। মহাকালে সিহঁতক মাকৰ বুকুৰ পৰা অকালতে হৰি লৈ আহিল। সিহঁতৰ পিছতে আছিল মিছা অভিযোগত প্ৰাণদণ্ডেৰে দণ্ডিত হোৱা সকল। কিন্তু ইয়াত বিচাৰকৰ সমষ্টি এটাই স্মাৰ্ত্ত্যভাৱে ভাগ্য-পৰীক্ষা কৰি তেওঁলোকৰ স্থান নিৰ্দিষ্ট কৰি দিয়ে। প্ৰধান বিচাৰক মাইনছে নিজে পাত্ৰটো জোঁকাৰি মৌন প্ৰেতাশ্ৰম দল এটা আহ্বান কৰে আৰু তেওঁলোকে কি ভাৱে জীৱন নিৰ্বাহ কৰিছিল, তেওঁলোকৰ বিৰুদ্ধে কেনে অভিযোগ অনা হৈছিল, এই সকলোবিলাক কথা খবচি মাৰি শুনে। এই শ্ৰেণীৰ প্ৰেতবিলাকৰ পিছত থাকে বিষাদগ্ৰস্তসকল। নিৰপবাধ হ'লেও তেওঁলোকে জীৱনৰ প্ৰতি বীতৰাগ হৈ নিজ হাতেৰে নিজকে নাশ কৰে। এতিয়া আকাশৰ পোহৰ আৰু মুকলি বতাহ এথানিৰ কাৰণে তেওঁলোকে দাবিদ্ৰা আৰু কঠোৰ ক্লেশ কিমান আগ্ৰহেৰে আঁকোৱালি ল'ব! কিন্তু দৈৱানুশাসন তেওঁলোকৰ ইচ্ছাৰ পৰিপন্থী। পঙ্কিল পিতনিখনৰ বেদনাৰে ভৰা পানীৰ মাজতে তেওঁলোক আৱদ্ধ হৈ থাকিব লাগিব। বৈতৰণীৰ নটা স্তম্ভিয়ে তেওঁলোকক আৱৰি ৰাখিব। ইয়াৰ পৰা অলপ আঁতৰতে আছে বেদনা-ভূমি বুলি বিদিত দশোদিশ জুৰি থকা এখন বিস্তীৰ্ণ প্ৰান্তৰ। চিৰ সেউজীয়া বনৰাজিৰ মাজে মাজে আছে কিছুমান নিৰ্জন পথ আৰু ব্যৰ্থ প্ৰেমৰ নিদাকণ যন্ত্ৰণাত যিসকল জৰ্জৰিত হৈছিল, তেওঁলোক ইয়াতে লুকাই থাকে। মৃত্যুৰ পিছতো তেওঁলোকে শোক আৰু বেদনাৰ পৰা নিষ্কৃতি নাপায়। এই অঞ্চলতে ইনিয়াছে ফিদ্ৰা আৰু প্ৰকৃদ্ধক দেখা পাইছিল, নৃশংস পুত্ৰৰ হাতত ক্ষত-বিক্ষত হোৱা ইৰিকিলীয়ে শোকত মুহ্যমান হৈ তেওঁৰ দেহৰ আঘাতবিলাক দেখুৱাই ফুৰিছিল। আৰু আছিল ইভাডনি আৰু পেছিকী, তেওঁলোকৰ লগত আছিল লাণ্ডামীয়া। যৌৱন কালত সাময়িকভাৱে পুৰুষত্ব লাভ কৰা চিনিউছক এতিয়া নাবীৰ বেশত দেখা গৈছিল। কাৰণ দৈৱৰ বিধান মতে তেওঁ নিজৰ প্ৰকৃত ৰূপ ঘূৰাই পাইছিল।

আৰু তেওঁলোকৰ মাজতে কিনিছীয় ডিডোও আছিল। তেওঁ ব্যাপক অৱণ্যৰ মাজত বিচৰণ কৰি ফুৰিছিল। তেওঁৰ ক্ষতৰপৰা তেতিয়াও ভেজ ওলাই আছিল। ট্ৰয়ৰ বীৰ পুৰুষজন তেওঁৰ ওচৰত উপস্থিত হ'ল। তেওঁ কুৰুলিৰ মাজেদি অস্পষ্টভাৱে ডিডোক চিনিব পাৰিলে। মাহটোৰ আবহাৱতে

ভাৱবৰ মাজেদি জোনটো দেখিলে বা দেখা পাইছে বুলি ভাব হ'লে এজন মানুহৰ মনত যেনেকুৱা লাগে, তেওঁৰো তেনেকুৱাই লাগিছিল। তেওঁৰ চকুলোৱে বাধা মনা নাছিল আৰু তেওঁ প্ৰণয়ৰ সকলো মাধুৰ্য্য ঢালি মাত লগাইছিল, “অ’ ডিডো, হুখিনী ডিডো মোৰ, মই শুনা বাতৰিটো ভেস্তু মিছা নহয়। নিজৰ বুকুত নিজে তৰোৱাল বহুৱাই, তুমি ইয়াতে বাত্ৰাৰ সামৰনি মাৰিছাহি। হায়, ময়েই কি তোমাৰ যত্নৰ কাৰণে দায়ী? নক্ষত্ৰ বাশিৰ নামত, দেৱতাসকলৰ নামত আৰু পৃথিৱীৰ গহনত যদি কোনো সত্য গোপন হৈ আছে, সেই সত্যবিলাকৰ নামত মই শপত খাই কৈছো, হে কুঁৱৰী, মই নিজৰ ইচ্ছাত তোমাৰ ৰাজ্যৰ পৰা আঁতৰি অহা নাছিলো। যি দৈৱশক্তিৰ দাকণ আদেশত আজি মই বাতিৰ ঘোৰ অন্ধকাৰত উৱলি যোৱা এই ৰসাতলৰ নিবিড় ছাঁয়াৰ মাজেদি বিচৰণ কৰি ফুৰিব লগা হৈছে। সেই শক্তিৰ অলংঘনীয় প্ৰভাৱতহে মই তোমাৰ পৰা বিদায় ল’ব লগা হৈছিলো। মই জনা নাছিলো যে মোৰ দ্বাৰা পৰিত্যক্ত হৈ তুমি এনে প্ৰচণ্ড শোকত বিহ্বল হৈ পৰিবা। খন্তেক অপেক্ষা কৰা। মোৰ চকুৰ আগৰ পৰা আঁতৰি নাযাব। কাক তুমি এৰি যাব খুজিছা? তোমাৰ লগত যে মই এতিয়া কথা পাতিব পাৰিছো সেয়া অদৃষ্টৰ শেষ অনুগ্ৰহ।” এনেদৰে কথা কৈ ইনিয়াছে তেওঁক কোমলাবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। কিন্তু ক্ৰোধত জ্বলন্ত হৈ তেওঁ অগ্নিদৃষ্টি নিক্ষেপ কৰিছিল, অৱশ্যে তেওঁ তলমুৱা হৈ আছিল পাৰাণীৰ দৰে তেওঁ থিয় হৈ আছিল আৰু ইনিয়াছৰ কথাই তেওঁক কিঞ্চিতমানো বিচলিত কৰিব পৰা নাছিল। অৱশেষত তেওঁ উচাং মাৰি গুচি গ’ল আৰু ভীৰু বৃণাৰে অন্ধকাৰ অৱণ্যৰ মাজত প্ৰবেশ কৰিলে। তেওঁৰ এসময়ৰ স্বামী ছাইকিয়াছে প্ৰেমৰ গভীৰতা প্ৰদৰ্শন কৰি, তাতেই তেওঁক প্ৰবোধ দিছিল। নিয়তিৰ এই অবিচাৰ দেখি ইনিয়াছ ব্যথিত হৈছিল, সজল নয়নেৰে আৰু আন্তৰিক সমবেদনাৰে তেওঁ ঘোৰাৰ-কালে বহুত সময় একেধৰে চাই আছিল।

ইয়াৰ পিছত তেওঁ নিৰ্ধাৰিত বাত্ৰা-পথেদি প্ৰাণটাকি আঙুৰাই বাবলৈ ধৰিলে। এতিয়া তেওঁলোক দুৰণিৰ এখন জনহীন প্ৰান্তৰত উপস্থিত হৈছিল। বুদ্ধত বশন্তা লাভ কৰাসকল ইয়াতেই বাস কৰে। টিডিউছ, পাৰ্ছেনপেছিয়াছ আৰু আড্ৰাষ্টাছৰ স্নান আৰু নিস্তেজ ছাঁয়ামুতিবিলাকক ইকালে সিফালে তেওঁ

দেখা পালে। বণত নিহত হোৱা যিসকল ডাৰ্ডানৰ কাৰণে পাৰ্শ্বিক জগতত গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰা হৈছিল, তেওঁলোকো এতিয়া ইনিয়াছৰ দৃষ্টিগোচৰ হ'ল। তেওঁলোকৰ দীঘলীয়া শাৰী দেখি তেওঁ ছমুনিয়াহ পেলাইছিল। তেওঁলোকৰ মাজত আছিল মকাছ, মিডন, খাছিলকাছ, এণ্টিনবৰ তিনি পুত্ৰ, চিবিছৰ পূজাৰী পলিবেয়েটিছ আৰু তেতিয়াও হাতত অস্ত্ৰ লৈ বধত ধৰি থকা ইডিয়াছ। প্ৰেতাশ্বাসকলে ইনিয়াছক বেৰি ধৰিছিল। এবাৰ চায়েই তেওঁলোক সন্তুষ্ট হ'ব পৰা নাছিল, তেওঁলোকে তেওঁৰ কাষে কাষে গৈ, কথা পাতি, তেওঁনো কিয় আহিছে সেই বিষয়ে তেওঁৰ নিজ মুখৰ পৰাই শুনিবলৈ আগ্ৰহ কৰিছিল। কিন্তু গ্ৰাক সেনাপতিসকল আৰু আগামেমননৰ নেতৃত্বত পৰিচালিত হোৱা সৈন্যবিলাকে তেওঁক দেখা পাই প্ৰবল আতঙ্কত কম্পমান হৈছিল। তেওঁলোকৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ আন্ধাৰত জ্বলি উঠিছিল। পূৰ্বে জাহাজৰ ফালে পলাই যোৱাৰ দৰেই তেওঁলোকৰ একাংশই এতিয়া পলায়ন কৰিছিল; আনবিলাকে অশ্বফুটভাৱে চিঞৰিবলৈ ধৰিছিল। বণ-নিদাৰ চেষ্টা কৰোঁতে তেওঁলোকৰ মুখবিলাকহে মাথোন মেল খাই গৈছিল।

আৰু এতিয়া ইনিয়াছে প্ৰায়াম-পুত্ৰ ডেইফ্বাছক ক্ষত-বিক্ষত অৱস্থাত দেখিবলৈ পালে। তেওঁৰ মুখমণ্ডল আৰু হাত দুখন পাশ্বিকভাৱে খণ্ডিত বিখণ্ডিত হৈছিল। কৰ্ণচ্ছেদ কৰি তেওঁৰ মস্তক বিকৃত কৰা হৈছিল, নাকটো কাটি পেলোৱাৰ ফলত এটা বীভৎস ক্ষতৰ সৃষ্টি হৈছিল। তেওঁ নিজৰ কুংসিং ৰূপটো প্ৰকট কৰিবলৈ ইচ্ছা নকৰি পলাই যাবলৈ চেষ্টা কৰোঁতেই, অৱশেষত ইনিয়াছে তেওঁক চিনিব পাৰিলে আৰু এইদৰে মাত লগালে, “মহাবাহু ডেইফ্বাছ, টিউছাবৰ অভিজাত বংশধৰ, কোনে তোমাৰ ওপৰত এনে বৰষ প্ৰতিশোধ ল'লে? কোনে তোমাক পৰাকৃত কৰিলে? মই কোৱা শুনিছো যে ট্ৰয়ৰ সেই শেষ ৰজনীত, তুমি অসংখ্য গ্ৰীকক নিধন কৰি অৱসাদপ্ৰস্তু হৈ যুভদেহৰ স্তম্ভৰ ওপৰত পৰি আছিল। মই নিজেই বিটিয়ান উপকূলত তোমাৰ সমাধি নিৰ্মাণ কৰি তিনিবাৰ তোমাৰ প্ৰেতাশ্বাক উচ্চৈঃস্বৰে আহ্বান কৰিছিলো। তোমাৰ নাম আৰু তোমাৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ সেই সমাধিত বিৰাজমান। কিন্তু, বহু ঘোৰ, মোৰ বিদায়-ক্ষণত, জগৎকুমিৰ মাটিত সংকাৰ কৰিবলৈ মই তোমাক দেখা পোৱা নাছিলো।”

প্ৰায়াম-পুত্ৰই উত্তৰ দিলে, “বন্ধু, তুমি তোমাৰ কাম সম্পূৰ্ণ কৰিছা। ডেউকাভৰে নহয়, তেওঁৰ প্ৰেতাশ্ৰমে সকলো ঋণ তুমি পৰিশোধ কৰিছা। মোৰ নিজৰ দুৰ্ভাগা আৰু স্পাৰ্টান হেলেনৰ নিৰ্মম বিচ্ছেদৰ কাৰণেইছে মই এনে নিকৰণ মন্ত্ৰণা ভোগ কৰিব লগা হ’ল। তেওঁই মোৰ দেহত এইবিলাক স্মৃতিচিহ্ন এৰি ধৈৰ্য গ’ল। তুমি নজনা নহয়, সেই নিশা আমি কিমান ভ্ৰান্তভাৱে আনন্দত অতিবাহিত কৰিছিলো। অতি ভালকৈ সেই কথা মনত আছে, নেথাকি উপায় নাই। সাক্ষাৎ নিয়তিৰ দৰে সেই ঘোঁৰাটোৱে তাৰ গৰ্ভত অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰেৰে সজ্জিত অসংখ্য সৈনিক ধাৰণ কৰি আমাৰ সুৰক্ষিত দুৰ্গৰ ভিতৰলৈ জঁপিয়াই আহি থাকোতে, তেওঁ শাস্ত্ৰসম্মত কৃত্যৰ অভিনয় কৰি, ট্ৰজান ৰমণীৰ এটা দল নগৰৰ মাজেদি পৰিচালনা কৰিছিল। তেওঁলোকে তুমুল ধ্বনিৰে বেকাছৰ পূজামন্ত্ৰ উচ্চাৰণ কৰিছিল আৰু হেলেনে তেওঁলোকৰ নাজৰ পৰাই জ্বলা জুই একুৰা ওখকৈ দাঙি ধৰি আমাৰ দুৰ্গ শিখৰৰ পৰাই গ্ৰীকবিলাকক এইদৰে আহ্বান কৰিছিল। তেতিয়া মই আছিলো সৰ্বনশীয়া বিবাহ-কক্ষত। উৎকৰ্ষাত অৱশ্যেই মই গভীৰ নিদ্ৰাত অভিভূত হৈ আছিলো। মৃত্যুৰ প্ৰশান্তিৰ দৰে সুখদায়ক, গভীৰ বিশ্রামে মোক অচেতন কৰি ৰাখিছিল। ইতিমধ্যে সেই স্থিতি নাবীয়ে আমাৰ ঘৰত থকা সকলো অস্ত্ৰ আঁতৰাই লৈ গৈছিল; আনকি প্ৰথম মোৰ বিশ্বস্ত তৰোৱালখনকে গাকৰ তলৰ পৰা চুৰ কৰি নিছিল। তাৰ পিছত তেওঁ ছুৱাবখন খুলি মেনিলাছক ঘৰৰ ভিতৰত সোমাবলৈ দিছিল। তেওঁ ভাবিছিল যে পূৰ্বৰ স্বামীক এই উপকাৰ কৰি তেওঁ অতীতৰ পাপ আৰু কলঙ্কৰ পৰা পৰিত্ৰাণ পাব পাৰিব। কিন্তু কথাটো ইমান দীঘলীয়া কৰাৰ প্ৰয়োজন কি? সিহঁত আমাৰ বিবাহ-কক্ষলৈ ছবমূৰকৈ সোমাই আহিল; কাষত আছিল ইউলিচিছ, পাপ-কৰ্মত উচটনি দিবলৈ সদায় সাজু। হে দেৱতাসকল, প্ৰতিশোধৰ কাৰণে প্ৰাৰ্থনা উচ্চাৰণ কৰা মোৰ অধৰৰ দৰেই তোমালোক পমিত্ৰ। এনেকুৱা বিভীষিকাৰ ভাগ এটা গ্ৰীকবিলাককো যেন তোমালোকে প্ৰদান কৰা। বাক, সেইবোৰ যি হ’ল হ’ল, এতিয়া তোমাৰ কথা মোক কোৱা; জীয়াই থকা অৱস্থাতে কি ছুঃসাহসী কাৰ্যত ত্ৰুতী হৈ তুমি ইয়ালৈ আহিছা? সাগৰত বাট হেৰুৱাই

তুমি ইয়ালৈ আহিবলৈ বাধ্য হ'লানে দেৱতাসকলৰ সতৰ্ক বাগীয়ে তোমাক নিৰ্দেশ দিয়াতহে আহিছা? যদি নহয়, তেন্তে নিয়তিৰ কেনেকুৱা নিৰ্বন্ধত পৰি, তুমি এই তিমিৰাবৃত, অব্যক্ত ৰাজ্যৰ ববিৰ কিৰণে স্পৰ্শ কৰিব নোৱাৰা নিৰানন্দ নিলয়ত উপনীত হৈছাহি?”

কিন্তু এইদৰে কথোপকথন চলি থাকোতেই উষাদেৱীয়ে হেঙুলি ৰখত অৰোহণ কৰি গগন মণ্ডলৰ উচ্চতম অংশত উপস্থিত হৈছিল। তেওঁলোকে এইদৰে কথা পাতি অৱশিষ্ট সময়খিনি অতিবাহিত কৰিলেহেঁতেন। কিন্তু এনেতে, তেওঁৰ কাবত থকা ছিৰিলে ইনিয়াছক ধাওকতে সতৰ্ক কৰি ক'লে, “ইনিয়াছ, এতিয়া সাঁজ লাগিব। তথাপি আমি চকুপানী টোকাতেই সময় পাৰ হৈ গৈছে। ইয়াতে বাটটো ছুভাগ হৈছে। দৌফালৰ বাটেৰে গ'লে আমি পৰাক্ৰমী শ্মুটোৰ প্ৰাচীৰ পাৰ হৈ ইলিছিয়ান ওলাব পাৰিম। আনটো বাটেদি বাওঁফালে পাপীবিলাকে নাস্তিক টাটাৰাছৰ ওচৰলৈ গৈ অবিলম্বে পাপৰ প্ৰায়শ্চিত্ত কৰে।” ডেইকবাছে উত্তৰ দিলে, “পূজনীয়া ছিৰিল, খং নকৰিবা। মই বিদায় লৈ প্ৰেতাস্নাসকলৰ লগত থাকিমগৈ। মই পুনৰ অন্ধকাৰৰ নাজত মিলি যাম। ট্ৰয়ৰ গোঁৱৰ, তুমি তোমাৰ বাটেদি আগ বাঢ়, মোৰ নিচিনা হৃদশা যেন তোমাৰ নহয়।” তেওঁৰ কথা শেষ হ'ল। তেওঁ ক্ষিপ্ৰভাৱে গুচি গ'ল।

ইনিয়াছে চাৰিওফালে চালে। অকস্মাতে বাওঁফালে এটা শিলৰ নামনিত অৱস্থত আহল-বহল দুৰ্গ প্ৰাকাৰ তেওঁৰ দৃষ্টি-গোচৰ হ'ল। তিনিখন বৃত্তাকাৰ দেৱালে ইয়াক বেৰি আছিল। অগ্নিশ্ৰোতা এখন নদী তীব্ৰবেগেৰে প্ৰবাহিত হৈছিল। প্ৰবল সোঁতত উটি যোৱা শিলবিলাকে গৰ্জন কৰিছিল। এয়ে আছিল টাটাৰিয়া ফ্লোজিথন, নবকৰ অগ্নিগৰ্ভা নদী। বিপৰীতফালে আছিল এখন প্ৰকাণ্ড তোৰণ আৰু অতি কঠিন পদাৰ্থৰে নিৰ্মিত কিছুমান স্তম্ভ সেইবিলাক স্থানচ্যুত কৰা, মানুহৰ কথাই নাই, স্বৰ্গৰ দেৱতাবোৰে অসাধ্য আছিল। এটা লৌহ স্তম্ভই আকাশ স্পৰ্শ কৰিছিল আৰু তাৰ ওপৰত, বস্ত্ৰাক্ত বসন পৰিধান কৰি টিছফনৌ বহি আছিল। তেওঁ আছিল অহৰিশে প্ৰবেশ-পথৰ বিনিজ্জ প্ৰহৰী। ভিতৰৰ পৰা আৰ্তনাদ স্পষ্টভাৱে শুনা গৈছিল। অতি নৃশংসভাৱে বেত্ৰাঘাত কৰা আৰু লোহাৰ খিকলি টানি নিওঁতে হোৱা ঘনঘননিৰ শব্দও শ্ৰুতিগোচৰ হৈছিল। ইনিয়াছ থমকি

ব'ল। ভিতৰৰ পৰা অহা আৰ্তনাদ আৰু কোলাহল শুনি তেওঁ ভয় খাই
শুধিলে, “কুমাৰী, কেনেধৰণৰ পাপ ইয়াত আছে মোক স্পষ্টভাৱে কোৱা।
পাপীবিলাকক কেনেকৈ শাস্তি দিয়া হয়? এই ভয়ঙ্কৰ ক্ৰন্দন ধ্বনি
কেনেকৈ নিম্ন্ত হয়?”

এতিয়া দূৰদৰ্শিনী গৰাকীয়ে ক'বলৈ ধৰিলে, “দ্বিগুণ কীৰ্ত্তিমান বীৰ,
নিষ্পাপ অন্তঃকৰণৰ এজন মানুহে এই প্ৰবেশ-দ্বাৰত ভৰি দিয়াটো নিষিদ্ধ।
কিন্তু ত্ৰিকেটিয়ে যেতিয়া মোক এভাৰ্ণাছ অৰণ্যৰ কতক অপৰ্ণ কৰিছিল,
তেতিয়া তেওঁ মোক সমগ্ৰ নৰকৰ মাজেদি লৈ গৈ, দৈৱশক্তিয়ে বিধান
কৰা শাস্তিৰ কথা মোৰ আগত বৰ্ণনা কৰিছিল। নচকৰ ৰাজমাস্ত্ৰাছে
ইয়াত ৰাজত্ব কৰিছে। তেওঁৰ শাসন অতি নিদাকণ। প্ৰতিটো প্ৰবন্ধনাৰ
কথা তেওঁ মন দি শুনে আৰু প্ৰতিটো দোষৰ বাবে শাস্তি বিহে। প্ৰতিটো
পাপীক পাপ স্বীকাৰ কৰিবলৈ বাধ্য কৰে আৰু পাপ খণ্ডনৰ কাৰণে
কি প্ৰায়শ্চিত্ত কৰিলে তাকো শুলি লয়। পাপ গোপন কৰি কল্পিত
আনন্দত প্ৰায়শ্চিত্ত কৰিবলৈ নৌ-পাওঁতেই সিহঁতৰ মৃত্যু হয়। লগে
লগে ভীষণা টিঙ্কিনীয়ে হাতত দণ্ড লৈ পাপীবিলাকৰ ওপৰত জঁপিয়াই
পৰি সিহঁতক বেত্ৰাঘাত কৰে। তেওঁ বাওঁহাতেৰে সিহঁতৰ ওপৰত বিষাক্ত
সাপ কিছুমান ধৰি থাকে। তেওঁৰ ছুঁদাস্ত সজিনীসকলকো সমূহীয়াকৈ
মাতি আনে। চোৱা, পৱিত্ৰ ছুৱাবিলাক এতিয়া মুকলি হৈছে। ছুৱাবৰ
কড়াবিলাক কেৰেকেৰাইছে। সেই শব্দ ভয়াবহ। প্ৰবেশ-পথত কেনে ধৰণৰ
বৰীয়া বহি আছে আৰু কেনে ভয়ঙ্কৰ মূৰ্ত্তিবিলাকে তাত পহৰা দিছে
তুমি দেখিবলৈ পাইছা। ভিতৰত তাতোকৈয়ো বেছি ভয়ানক দানবাকৃতি
হাইড্ৰা এজনীয়ে পঞ্চাশখন কেটোৰ ক'লা মুখ মেলি বহি আছে। সকলোৰে
শেষত সেয়া টাটাৰাছ। আকাশলগৰা অলিম্পাছ আমাৰ পৰা যিমান উচ্চতাত
আছে তাতকৈ দুগুণ দূৰত্বত থাকি তেওঁ নামনিৰ আন্ধাৰলৈ মুখ কৰি
হামিয়াইছে। প্ৰাচীন পৃথিৱীৰ সন্তান, তৰুণ তেজৰ অধিকাৰী টাইটানসকলে,
বজ্ৰাঘাতত পতিত হৈ, এই বসন্তলৰ গভীৰতম অংশত যন্ত্ৰণাত ছটফটাই
আছে। আৰু মই ইয়াতে দেখিছিলো এলয়াছৰ দৈত্যকায় পুত্ৰদ্বয়ক।
তেওঁলোকে নিজহাতে ধ্বংস সাধন কৰি জুপিটাৰক তেওঁৰ সাম্ৰাজ্যৰ পৰা
বিতাৰিত কৰাৰ প্ৰচেষ্টাত বিশাল স্বৰ্গপুৰী আক্ৰমণ কৰিছিলো। ইয়াতে মই

ছেলমনিয়াছকো দেখা পাইছিলো। জুপিটাৰে অলিম্পাছৰ পৰা নিষ্ক্ষেপ কৰা বজ্জ অনুকৰণ কৰাৰ অপৰাধত তেওঁ সমুচিত দণ্ড ভোগ কৰিছিল। চাৰিটা ঘোঁৰাই টনা বথত আবোহণ কৰি আৰু হাতত এডাল জোঁৰ লৈ তেওঁ বিজয় গৰ্বেৰে এলিছ নগৰালৈ যাত্ৰা কৰিছিল, গ্ৰীকসকলৰ দ্বাৰা পৰিহৃত হৈ তেওঁ এনে সন্মান দাবী কৰিছিল, যি সন্মান একমাত্ৰ দেৱতা-সকলৰহে প্ৰাপ্য। নিৰ্বোধ! উদ্ভাদ! নহ'লেনো বাক ব্ৰজৰ অন্বাননি আৰু অশ্ব-ক্ষুৰ ধ্বনিৰে অনুকৰণীয় জলদবাহী ঝটিকা আৰু বজ্জক উপহাস কৰিবলৈ কোনোবাই সাহস কৰিব পাৰেনে? এতিয়া পৰম পিতাই ঘন মেঘৰ মাজেদি অশ্বনি নিষ্ক্ষেপ কৰিলে—সাধাৰণ ধূপখৰিৰ ঘোঁৰাই থকা জোঁৰ একুৰা তেওঁ প্ৰয়োগ কৰা নাছিল—আৰু এজাক প্ৰচণ্ড বা-মৰলিৰ সহায়ত তেওঁ ছেলমনিয়াছক ভূপতিত কৰিলে আৰু টিটিয়ছকো হাত দেখা গৈছিল। সকলোৰে জননী স্বৰূপা পৃথিৱীৰ তেওঁ আছিল পোয়পুত্ৰ। তেওঁৰ দেহে একুৰি সাতবিঘা মাটি জুৰি আছে। এটা প্ৰকাণ্ড শঙ্খনে বৈকা টোটেৰে তেওঁৰ চিৰদিন অক্ষয় হৈ থকা আগ মণ্ডহ খাই থাকে আৰু তীব্ৰ যন্ত্ৰণাৰ সৃষ্টি কৰি তেওঁৰ নাড়ী-ভূঁক খুচৰি খাগৰ সন্ধান কৰে। বুকুৰ গভীৰ ক্ষতটোওঁ তাৰ পৰা সাৰি নাযায়। কিন্তু পুনৰ মাংসকোষ-বিলাক পূৰ হৈ যায় আৰু এই কাষ অবিৰাম চলি থাকে। লাপিষ্টা, ইন্দিয়ন আৰু পিৰিথাছৰ কথা বৰ্ণনা কৰাৰ প্ৰয়োজন আছে জানো? আৰু আছে ফ্ৰোজিয়াছ ক'লা বৃহৎ পাথৰ এটা তেওঁৰ মূৰৰ ওপৰত পৰো পৰো হৈ ওলমি থাকে। টেণ্টেলাছৰ চকুৰ আগতে থাকে সোণালী চকী-মেজ। এই পাপীজনৰ সন্মুখত নানাবিধ ৰাজভোগ্য, উপাদেয় আহাৰ সজাই থোৱা হয়। কিন্তু ইয়াৰ নিচেই কাষতে অতি বীভৎস ৰান্ধনী কিছুমান থাকি সেই খাগ্ৰ কাকো স্পৰ্শ কৰিবলৈ নিদিয়। সিহঁতে হাতত ছ'লা জোঁৰ লৈ জাঁপ মাৰি উঠি আহি মেঘৰ গাজনিৰ দৰে কোলাহল কৰে। ইয়াত সেইসকল আছে, যিসকলে জীয়াই থাকোতে নিজৰ ভাই-ককাইক ঘিণ কৰিছিল, মাৰ্-বাপেকৰ গাত হাত তুলিছিল, পোয়ুবৰ্গক প্ৰতাৰণা কৰিছিল, আৰু ধন-সোণ পালে, আন কাকো তাৰ ভাগ নিদি আত্মসাৎ কৰিছিল, এনে ধৰণৰ পাপী সঁচাকৈয়ে অসংখ্য। ৰাভিচাৰৰ কাৰণে যিবিলাকক হত্যা কৰা হৈছিল, নিজৰ ৰজাক নিৰ্লজ্জভাৱে বিশ্বাসঘাতকতা কৰি যিবিলাকে

অজ্ঞায় বণত অংশ গ্ৰহণ কৰিছিল, সেই সকলোৱেই শাস্তিৰ অপেক্ষাত ইয়াতে বন্দী হৈ আছে। সিহঁতৰ কি শাস্তি হয়, নতুবা কি ভয়ঙ্কৰ বিপৰ্যয় সিহঁতৰ কপালত আছে, সেইবিলাক আৰু মুহূৰ্ধিবা। কিছুমানে মন্ত মন্ত লিল চোঁচোৰাইছে। কিছুমানক চকাৰ মাজত বান্ধি ওলোমাই ধোৱা হৈছে খেছিয়াছে নিৰাশভাৱে বহি আছে, ভৱিষ্যতেও সেইদৰেই বহি থাকিব। অতিশয় যত্নগত ফ্ৰেছিয়াছে অন্ধকাৰৰ মাজেদি আৰ্তনাদ কৰি মানৱ ভাতিক সন্মুখাই দিছে, “সাবধান, শ্বায় ধৰ্মৰ অমুশীলন কৰা, দেৱতাসকলক নিন্দা নকৰিবা। আৰু ইয়াতে আছে এওঁ লোক, যিহঁনে সুবৰ্ণৰ বিনিময়ত জন্মভূমিক স্বচ্ছাচাৰীতাৰ কবলত সমৰ্পণ কৰিছিল। এজনে ভেটী খাই এবাৰ কিছুমান আইন প্ৰণয়ন কৰি পিছত পুনৰ সকলোবিলাক বাতিল কৰি দিছিল। আৰু এজনে নিবিদ্ধ বিবাহৰ কাৰণে নিজৰ ভায়েকৰ কোঠাত বন্দেৰে প্ৰৱেশ কৰিছিল। এই সকলোবিলাকেই নিজ ইচ্ছাৰে মহাপাতকত লিপ্ত হৈছিল। মোৰ এশখন জিভা, এশখন মুখ আৰু লোহাৰ দৰে কঠিন কণ্ঠস্বৰ থাকিলেও, অপৰাধৰ বিভিন্ন ৰূপ আৰু তাৰ বিভিন্ন শাস্তিৰ বৰ্ণনা দিবলৈ সক্ষম নহওঁ।”

এই উক্তিৰ পিছত এপলোৰ বৃদ্ধা ভৱিষ্যদ্বাদিনী গৰাকীয়ে পুনৰ ক’লে, “কিন্তু এতিয়া আতি থাকা, তোমাৰ প্ৰকৃত কৰ্তব্য এতিয়াও সম্পন্ন হোৱা নাই। গতিকে লৰালৰি কৰা। আমি বেগেৰে যোৱাই ভাল। সোৱা, মই দুৰ্গ প্ৰাচাৰ দেখা পাইছো। চাইক্লপৰ অগ্নিকুণ্ডত এইবিলাক তৈয়াৰ কৰা হৈছিল। আমাৰ বিপৰীত কালে থকা তোৰণৰ সিংহদ্বাৰো চকুত মোৰ পৰিছে। ইয়াৰ শাসকজনৰ নিৰ্দেশ মতে আমি তাতেই নৈবেদ্য উছৰ্গা কৰিব লাগিব।” তেওঁলোক টিমিক ঢামাক পোহৰত সেই বাটটোৱেদি খৰতকীয়া খোজেৰে যাবলৈ গৰিলে আৰু শীঘ্ৰে দুৱাৰখনৰ কাষ চাপিল। ইনিয়াছে ক্ষিপ্ৰভাৱে প্ৰৱেশ কৰি, পৰিষ্কাৰ পানী গাত ছটিয়ালে আৰু সমুখৰ দুৱাৰ-ডলিত সেই ডালটো থিয়কৈ থৈ দিলে।

এইখিনি কৰাৰ পিছত দেৱীগৰাকীৰ প্ৰতি থকা তেওঁলোকৰ কৰ্তব্য সম্পূৰ্ণ হ’ল। আৰু এতিয়া তেওঁলোকে আনন্দ ধামত প্ৰৱেশ কৰিলে। সৌভাগ্যবশত এই মনোৰোম শ্ৰামল ভূমিত পুণ্যস্বাসকল বাস কৰে। এই সমতুল অঞ্চল বিস্তীৰ্ণ আকাশৰ উজ্জল দীপ্তিৰে আলোকিত। ইয়াতে

থাকি তেওঁলোকে আছুতীয়াকৈ বেলি আৰু তৰা দেখা পায়। এই জ্যোতিৰ্ময় পুণ্যাশ্বাসকলে খেল-পথাৰৰ ঘাঁহৰ দলিছাত একেলগে গোট খাই জীয়া-কৌতুক কৰি অঙ্গ সঞ্চালন কৰিছিল। আনবিলাকে সঙ্গীতৰ তালে তালে নৃত্য কৰিছিল। আৰু ইয়াতে খেছীয়ান ভ্ৰষ্টা অফিউছে, সুদীৰ্ঘ বসন পৰিধান কৰি, সাতোটা সুবৰ লহৰেৰে, আঙুলিৰে বা এডাল হাতীদাঁতৰ শলাৰে আল ধৰি, তেওঁলোকৰ চন্দময় গতিৰ লগত সঙ্গতি ৰাখিছিল। ইয়াতে আছিল টিউছাবৰ প্ৰাচীন বংশ, ঐশ্বৰ্য-বিভূতিৰ দিনত জন্ম গ্ৰহণ কৰা সাহসী, সুদৰ্শন বীৰসকল, ইলাছ, আছাবেকাছ আৰু ট্ৰয়ৰ প্ৰতিষ্ঠাতা ডাৰ্ডিনাছ। ইনিয়াছে বিশ্বয়েৰে তেওঁৰ সমুখত অচলভাৱে পৰি থকা বধ আৰু অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰবিলাক দৰ্শন কৰিলে। বৰ্ষাবিলাক মাটিত থুচি থোৱা আছিল। দোঁৰাবিলাকে মুকলি মনেৰে চৰণীয়া পথাৰত ঘাঁহ খাই আছিল। ইহলোকত শাস্তিৰে সমাপিস্থ হোৱাৰ পিছতো, তেওঁলোকে জীয়াই থাকোতে যিবিলাক তেজী ঘোঁৰা প্ৰতিপালন কৰি সন্তোষ পাইছিল, এতিয়া পৰলোকগো সেইবিলাক তেওঁলোকৰ লগতে আছিল। আৰু বিশ্বিত ইনিয়াছে দেখা পাইছিল তেওঁৰ সোঁবে-বাওঁ, কেউফালে ভূগ-ভূমিৰ মাজত এটি সমবেত প্ৰশস্তি গীত গাই আত্মহাৰা হোৱা ভালেমান লোকক। স্তম্ভ সৰল গছে ছাটি পোৱা এখন বনত তেওঁলোকে বাস কৰিছিল। এৰিডেনাছ নদী সেই অৱণাৰ মাজেদি ফেনে-ফোটোকাৰে উপৰিভাগৰ ফালে বৈ গৈছে। জন্মভূমিৰ কাৰণে যুদ্ধ কৰি অতন্ত হোৱা লোকৰ দল এটাও ইয়াতে আছে। অগ্ন্যাসকল জীৱিত কালত আছিল নিৰ্ভলুম যাজক, নতুবা বিশ্বস্ত ভৱিষ্যতভ্ৰষ্টা, যিসকলৰ বাণীয়ে এপলোক লাজত পেলোৱা নাছিল। কিছুমানে সূচতুৰ উদ্ভাৱনাৰ দ্বাৰা জীৱনৰ মাধুৰ্য বঢ়াইছিল, কিছুমানে মৰম চেনেহেৰে নিজৰ স্মৃতি ৰাখি আহিছিল। সকলোটিয়েই কপালত বৰফৰ দৰে বগা বন্ধনৌ পৰিধান কৰিছিল। তেওঁলোক সমবেত হোৱাত ছিৰিলে সকলোৰে লগত আলাপ কৰিছিল। সমাবিষ্ট হোৱা প্ৰোতাস্বাসকলৰ মাজত মুছেইয়াছ স্তম্ভৰ দৰে ওখ হৈ জিলিকি আছিল। ছিনিলে তেওঁক বিশেষভাৱে সন্মান কৰি ক'লে, “হে পুণ্যাশ্বাসকল, আৰু বিশেষকৈ হে স্মৃশীল কবিবৰ, এছাইচিছ ক'ত আছে? তেওঁক বাক কোন ঠাইত বিচাৰি পোৱা হ'ব? কাৰণ ৰসাতলৰ মহানদীবিলাক পাৰ হৈ

আমি তেওঁৰ সন্ধানত এইখিনি পাইছোঁহি।” মহান বীৰজনে লগে লগেই সংক্ষেপে উত্তৰ দিলে, “আমাৰ কাৰো নিৰ্দিষ্ট নিবাস নাই। গছ-বনৰ ছাঁত বা নদীৰ পাৰৰ নিমজ্জ বালিত আমি জিৰণি লওঁ। নিজৰাৰ পানী পাই লহপহীয়া হৈ থকা তৃণভূমিতো আমি বাস কৰো। কিন্তু যদি তোমালোকে একান্ত ইচ্ছা কৰিছা, তেন্তে মোৰ লগতে এই টিলাটোৰ ওপৰলৈ উঠি আহা, তাৰ পৰাই মই তোমালোকক স্তূপৰ বাট এটা দেখুৱাই দিব পাৰিম।” এই বুলি কৈ তেওঁ আগ বাঢ়ি গ’ল। টিলাটোৰ ওপৰত থিয় হৈ তেওঁলোকে পোহৰত জিলিকি থকা ঠাই এখন নামনিত দেখা পালে। সেই দেখি তেওঁলোকে তললৈ নামিবলৈ ধৰিলে।

এতিয়া সামন্ত একাইচিছে সেউজীয়া তৃণভূমিৰে ঢাক খাই থকা গভীৰ উপত্যকা এটাত অৱস্থিত হৈ থকা প্ৰেতাশ্ৰা কিছুমানক দেখি অতি আগ্ৰহেৰে নিৰীক্ষণ কৰিছিল। কাৰণ পৃথিৱীৰ পোহৰলৈ উভতি যোৱাটো তেওঁলোকৰ ভাগ্যত আছিল। ঘটনাক্ৰমে তেওঁ নিজৰ ভৱিষ্যত বংশধৰ, নাতি-পুতি-সকল আৰু তেওঁলোকৰ ভাগ্য, স্বভাৱ-চৰিত্ৰ আৰু ভাবী কীৰ্তি-কলাপ— এই সকলোবিলাকৰ এটা সমীক্ষা কৰিছিল। এনেতে ঘাঁহনিৰ ওপৰেদি তেওঁৰ ফালে কোবাকুবিকৈ আহি থকা ইনিয়াছক দেখা পাই তেওঁ নিৰতিশয় আনন্দত পুতেকৰ ফালে হাত দুখনি মেলি দিছিল। তেওঁৰ দুগালেদি চকুপানী বৈ আহিল। তেওঁৰ মুখৰ পৰা ওলাল, “অৱশেষত তুমি আহিলা। তুমি যে সত্যনিষ্ঠ সেই বিষয়ে তোমাৰ পিতাৰ অলপো সন্দেহ নাছিল। বিশ্বস্ততাৰ কাৰণেই তোমাৰ এই দুঃসাহসী যাত্ৰা সফল হৈছে। পুত্ৰ, মই সঁচাকৈয়ে তোমাৰ মুখখন চাব পাৰিমনে? তোমাৰ কণ্ঠস্বৰ মই শুনিব পাৰিমনে? কিমান পৰিচিত সেই মাত! তোমাৰ লগত মই বাক কথাও পাতিব পাৰিমনে? গুণা-গঁথা কৰি মই প্ৰকৃততে আশা কৰিছিলো যে এই ঘটনা ঘটিব; কিমান দিন লাগিব তাকো মই গণনা কৰি থৈছিলো। মোৰ সেই হিচাপ ভুল হোৱা নাই। তুমি কত দেশ, কত মহাসাগৰ অতিক্ৰম কৰিব লগা হৈছিল, ধুমুহা-বতাহে তোমাৰ যাত্ৰা কিমান বিপদজনক কৰি তুলিছিল! ভাবিলেই ভয় লাগে। অৱশেষত এতিয়া তোমাক আদৰি ল’ব পাৰিছো। আফ্ৰিকাৰ বাজৰজিয়ে তোমাৰ অনিষ্ট কৰিব পাবে বুলিয়ো মোৰ আশঙ্কা হৈছিল।” ইনিয়াছে উত্তৰ দিলে, “পিতা, আপোনাৰ বিষয় ছায়ামূৰ্তি মই

দেখা পাইছিলো, আক সেইকাৰণেই মই এই বাজালৈ আহিবলগীয়া হৈছে। মোৰ নৌ-বাহিনী ইটুংকান সাগৰৰ উপকূলত বান্ধি থোৱা আছে। পিতা, আপোনাৰ হাতখনি মই বাক অকণমান পৰশ কৰি চাব পাৰিমনে? আপোনাক এবাৰ সাবটি ধৰিব পাৰিমনে? হে পিতা, মোক নিৰাশ নকৰিব।” এইদৰে কৈ থাকোতে তেওঁৰ মুখখনি চকুৰ পানীৰে তিতি গৈছিল। তিনিবাৰ তেওঁ পিতাকৰ ডিঙিত আঁকোৱালি ধৰিব খুজিছিল। কিন্তু তিনিওবাবেই তেওঁ বিফল মনোৰথ হৈছিল। অলীক সপোনৰ দৰে, এছাটি বতাহৰ দৰে পিতাকৰ সূক্ষ্মদেহ তেওঁৰ ধৰা-চোৱাৰ বাহিৰত আছিল।

আক এতিয়া ইনিয়াছে উপত্যাকাটোৰ সিমূৰে, ভালেমান আঁতৰত, বতাহত সোঁ সোঁৱাই থকা এখন ডাঠ হাবি দেখা পাইছিল। শান্তি নীড়সমূহৰ সমুখ্ৰেদি বৈ যোৱা লিঠে নদীখনো তেওঁৰ দৃষ্টিগোচৰ হৈছিল। গ্ৰীষ্মৰ এটি ফৰকাল বাতিপুৰা যেতিয়া মৌ-মাখিবিলাক ভূগ-ভূমিত ফুলি থকা নানাবিধ ফুলত জাকে জাকে পৰে, যেতিয়া শুকুলা লিলি ফুলবিলাকে দশোদিশ জিলিকায় আক সমগ্ৰ সমতল অঞ্চল মৌ-মাখিৰ গুণ গুণনিত মুখৰিত হয়, ঠিক সেইদৰেই এই নদীৰ চাৰিওফালে বিভিন্ন জাতিৰ লক্ষ লক্ষ শ্ৰেতাঙ্গাই বিচৰণ কৰি ফুৰিছিল। এই আকস্মিক দৃশ্য দেখি ইনিয়াছ উচপ খাই উঠিল, তেওঁ কিংকৰ্ত্তব্যবিমূঢ় হৈ, তেওঁৰ সমুখত থকা নদীখনো কেনে ধৰণৰ আক পাবত শাৰী পাতি থকা অসংখ্য শ্ৰেতসকলনো কোন সেই বিষয়ে তেওঁৰ সন্দেহ নিবসন কৰিবলৈ ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰিছিল। পিতাক একাইচিছে ক’লে, “এই আত্মবিলাকে পুনৰ জন্ম ল’ব লাগিব। তেওঁলোকে লিঠে নদীৰ পানী পান কৰি যন্তুগাৰ পৰা মুক্তি পাব; পূৰ্বজন্মৰ সকলো স্মৃতি মনৰ পৰা লোপ পাব। তেওঁলোকৰ বিষয়ে ক’বলৈ আক নিজে তেওঁলোকক তোমাক দেখুৱাই দিবলৈ মই বহুত দিনৰ পৰাই ইচ্ছা কৰি আছো। এওঁলোকেই আমাৰ বংশত জন্ম গ্ৰহণ কৰিব, সেইকাৰণে মই তেওঁলোকৰ বিষয়ে পুছাপুছভাৱে তোমাৰ আগত ক’ব খুজিছো। ইটালী দেশত উপনীত হ’ব পাৰি তুমি নিশ্চয় আনন্দ লাভ কৰিছা। এই কথা জানিলে আক বেছি ৰং পাবা।” “হে পিতা, ইহঁতৰ মাজৰ পৰা কিছুমান আমাৰ আকাশৰ প্ৰেমত থকা পৃথিৱীখনলৈ পুনৰ উভতি যাব; যন্তুগাৰ মাজত আকো ইহঁতৰ জন্ম

হ'ব, এই কথা কি মই বিশ্বাস কৰিব লাগে ? এই দুৰ্ভাগীয়াইতে কিয়নো পুনৰ জন্ম ল'বলৈ হেঁপাহ কৰিছে ?” “তোমাক সকলো কথা বিবৰি কম আৰু তোমাৰ কৌতুহল নিবাৰণ কৰিম।” একাইচিহ্নে একাদিক্ৰমে সত্য-বিলাক প্ৰকাশ কৰি কবলৈ ধৰিলে।

“প্ৰথমে শুনা, ঢল-স্থল, নভোমণ্ডল, চন্দ্ৰমাৰ দীপ্তিময় ৰূপ, সুবিশাল সূৰ্য নক্ষত্ৰমণ্ডলী, এই সকলোটিৰে একোটি আত্মা আছে। তদুপৰি আছে চিত্ত। এই বিৰাট বিশ্ব-চৰাচৰত চিত্তই ব্যাপ্তি লাভ কৰিছে। সকলো জড় পদাৰ্থতেই প্ৰাণৰ সঞ্চাৰ কৰিছে। এই আত্মা আৰু চিত্তৰ পৰাই জীৱৰ উৎপত্তি হৈছে। মানুহ, পশু-পক্ষী, মহাসাগৰৰ মশুম উপৰি ভাগৰ তলত থকা অদ্ভুত প্ৰাণী, এই সকলোবিলাকৰে সৃষ্টিৰ মূলতে আছে এই আত্মা আৰু চিত্ত। সিহঁতৰ মৌলিক শক্তি অনলৰ দৰে, উৎপত্তি হৈছে অমৰাৱতীৰ পৰা, অৱশ্যে যিমান দূৰ পৰ্যন্ত সিহঁত দৈহিক পাপৰ দ্বাৰা বাধাগ্ৰস্ত নহয়, পাৰ্থিব সংসৰ্গ আৰু দৈহিক পাপৰ দ্বাৰা সিহঁতৰ বোধহয় শক্তি আচ্ছন্ন নহয়। এই শৰীৰটোৱেই হৈছে ভয়, কাম, হৰ্ষ আৰু বিষাদৰ হেতু। এই ছিত্ৰহীন অন্ধকাৰ কাৰাগাৰত বন্দী হৈ থকা কৰণেই সিহঁতে মুক্ত আকাশলৈ অব্যাহতভাৱে সৃষ্টিপাত কৰিব নোৱাৰে। আৰু বাস্তৱিকতে সিহঁতৰ অস্তিত্ব দিনটোত যেতিয়া জীৱনৰ জেউতি হেৰাই যায়, সেইদিনাও সিহঁতৰ বিষয় আত্মাবিলাকে দৈহিক বিষয়বাসনাৰ ৰুদলৰ পৰা পৰিত্ৰাণ নাপায়। কাৰণ বহুমূল পাপ বহুদিন ধৰি বিচিত্ৰভাৱে অন্তৰত বাহ বান্ধি থাকে আৰু ইয়াক নাশ কৰিব নোৱাৰি। সেইকাৰণেই আত্মাবিলাকে নৰক-বহুগা ভুক্তি লাগে : পাপৰ কাৰণে শাস্তিভোগ কৰিব লাগে। কিছুমানক নিঃসহায়ভাৱে বান্ধি গুলোমাই ধোৱা হয়, সিহঁতক সদায় বতাহে কোবাই থাকে। কিছুমানে বিশাল আৱৰ্তৰ মাজত থাকি পাপ স্থলন কৰে নহ'লে অগ্নিকুণ্ডত দগ্ধ হৈ পঙ্কিলতাৰ পৰা পৰিত্ৰাণ পায়। প্ৰাক্তন কৰ্মফল অনুসৰি আমি বসাতলত উপযুক্ত একোখন ঠাই পাওঁ। পিছত আমাক বিস্তীৰ্ণ ইলিছিয়ামত মুক্তভাৱে বিচৰণ কৰিবলৈ অনুমতি দিয়া হয়। আমাৰ অল্প সংখ্যক আত্মাইহে এই আনন্দ ধামত বাস কৰিব পাৰে। বহুদিনৰ পিছত, একোটা কালচক্ৰ সম্পূৰ্ণ হ'লে দূৰপনৈয় সৃষ্টিৰ পাপ-

বিলাকো মোচন হয়, আত্মাৰ কলুষ অপমৃত হয়। এক পৱিত্ৰ আৰু উজ্জল উপলক্ষি, ভৌতিক অগ্নিৰ এটি ফুলিঙ্গ তাত বিৰাজ কৰে। এহেজাৰ বছৰৰ এটা কালচক্ৰ অতিবাহিত কৰাৰ পিছত, ইশ্বৰে তেওঁলোকক সদলবলে লিঠে নদীলৈ মাতি পঠিয়ায়। যেতিয়া তেওঁলোকে মুক্ত আকাশৰ ফালে যাত্ৰা কৰে আৰু যেতিয়া তেওঁলোকৰ মনত নতুন দেহত প্ৰবেশ কৰি জন্ম লাভ কৰাৰ আশাই ভুমুকি মাৰে তেতিয়াই ভগবন্তই তেওঁলোকৰ পূৰ্ব স্মৃতি বিলুপ্ত কৰিবৰ কাৰণেই এই কাম কৰে।”

একাইচিহ্নৰ কথা শেষ হ’ল। এতিয়া তেওঁ পুতেকক ছিবিলাৰ সৈতে প্ৰেতাত্মাসকলৰ বিৰাট সমাকেশৰ মাজলৈ লৈ গ’ল। তেওঁলোক কথা-বাৰ্তা পাতি ব্যস্ত হৈ আছিল। তেওঁ এডোখৰ ওখ ঠাই বিচাৰি উলিয়ালে। তাৰপৰা প্ৰেতাত্মাসকলৰ দীঘলীয়া শাৰী স্পষ্টভাৱে চকুত পৰিছিল। প্ৰত্যেকজনকে তাৰ পৰা লক্ষ্য কৰি চিনি পাব পৰাৰ সুবিধা আছিল। তেওঁ ক’লে, “শুনা, এতিয়া মই তোমাৰ অদৃষ্টৰ কথা ব্যক্ত কৰিম। ডাৰ্ডানাছৰ বংশধৰসকল ভৱিষ্যতে কেনে যশ-গৌৰৱৰ অধিকাৰী হ’ব, আৰু ইটালীত জন্মলাভ কৰা তোমাৰ অধস্তন পুত্ৰসকল কেনেকুৱা হ’ব, সেই কথা মই কোনো লুক-ঢাক নকৰাকৈ প্ৰকাশ কৰিম। আমাৰ বংশত জন্ম লাভ কৰিবলৈ বহুতো খ্যাতিমান আত্মাই ইয়াতে অপেক্ষা কৰি আছে। সৌৱা োৱা, এজন তৰুণ যোদ্ধাই ভোটা বৰ্ষা এপাটত আঁউজি আছে। তেঁৱেই সৰ্বপ্ৰথমে মৰ্ত্যালোকলৈ গমন কৰিব। ইটালীয় বক্তৃতাৰণ কৰি তেওঁ পৃথিৱীৰ বায়ুমণ্ডলৰ তলত জন্ম গ্ৰহণ কৰিব। আলবা দেশত তেওঁ চিলভিয়াছ নামেৰে জনাজাত হ’ব। তোমাৰ পুত্ৰৰূপে তেওঁৰ জন্ম হ’ব তোমাৰ মৃত্যুৰ পিছত। তোমাৰ কুঁৱৰী লাভিনীয়াই তেওঁক হাবিৰ মাজত তুলি-তালি ডাঙৰ-দীঘল কৰিব। তেওঁ বজা হ’ব আৰু বজাৰ জনক হ’ব। তেওঁৰ দ্বাৰা প্ৰতিষ্ঠিত আমাৰ বংশই আলবাৰাজাৰ পৰা শাসন কৰিব। তেওঁৰ নিচেই ওচৰতে থকাজন ট্ৰয় জাতিৰ গৌৰৱৰ স্থল প্ৰকাছ। তাৰ পিছত ক্ৰমাধৰ্মে আছে কেপীছ, হুমিটৰ আৰু ইনিয়াছ চিলভিয়াছ। শেষবৰ্জনৰ যোগেদি তোমাৰ নাম পুনৰ জিলিকি উঠিব। যুদ্ধ-বিগ্ৰহ আৰু শ্মাৱণবায়ণতা উভয়তে সমানে বিচক্ষণ হৈ তেওঁহে প্ৰকৃততে আলবাৰ সিংহাসনৰ অধিকাৰী হ’ব। চোৱা, কেনে বীৰ পুত্ৰ তেওঁলোক! তেওঁলোকৰ

কিমান শক্তি! বাজমুকুটৰ দৰে তেওঁলোকে পৰিধান কৰা পত্ৰবাজিয়ে কেনেকৈ তেওঁলোকৰ কপালত ছাঁয়া বিস্তাৰ কৰিছে? পৰ্বতৰ উচ্চ শিখৰত তেওঁলোকে নমেটাম, গেবাই, ফিডেনী নগৰ, কলেটিয়া দুৰ্গ নিৰ্মাণ কৰিব, আৰু প্ৰতিষ্ঠা কৰিব পম্পিয়াই নগৰ, য'ত অৱস্থিত হ'ব ইলুৱাছ, ব'লা আৰু ক'ৰাৰ সৈন্যবাস। এতিয়া এইবিলাক নাম কোনেও নাজানে, কিন্তু ভৱিষ্যতে এদিন এই নামবিলাকেই বিখ্যাত হৈ পৰিব।

“আৰু আছে, নাছ'পুত্ৰ বম্বুলাছে এদিন ককাকৰ লগত ফুৰাচকা কৰিব। তেওঁ হ'ব এছাৰকাছৰ কুলসম্ভূত। যিগবাকী জননীয়ে তেওঁক প্ৰতিপালন কৰিব, তেওঁৰ নাম হ'ব ইলিয়া। লক্ষ্য কৰাচোন, তেওঁৰ শিৰত আছে যুগল কিৰীটি। নিজৰ প্ৰতীকৰ দ্বাৰাই তেওঁৰ পিতাকে তেওঁক ঊৰ্ধ্বলোকৰ গোৰোজ্জ্বল জীৱনৰ বাবে চিহ্নিত কৰিছে। চোৱা বংস, তেওঁ ৰাজপদত অধিষ্ঠিত হোৱাৰ পিছৰ পৰাহে বোম নগৰ প্ৰসিদ্ধ হ'ব, তোমাৰ শাসন সমস্ত পৃথিৱী বাপি প্ৰসাৰিত হ'ব আৰু ইয়াৰ কীৰ্ত্তি অলিম্পাছৰ উচ্চ শিখৰ পৰ্যন্ত বিয়পি পৰিব। বোমৰ সাটোতা দুৰ্গ এখন মাত্ৰ প্ৰাচীৰৰ দ্বাৰা আবৃত হ'ব; বহুতো বীৰ পুৰুষে জন্ম লাভ কৰি এই নগৰ ধন্য কৰিব। এই নগৰ তুলনীয় হ'ব বিৰিছিণ্টাছৰ মাতৃৰ লগত; তেওঁ সুদীৰ্ঘ মুকুট শিৰত ধাৰণ কৰি ফিছীয়াৰ নগৰবিলাক বহুত উঠি ভ্ৰমণ কৰে; দৈৱশক্তিসম্পন্ন এটি সুখী পৰিয়ালৰ তেওঁ জননী। এশজন নাতিয়েকক তেওঁ মৰম-চেনহ কৰে। এওঁলোকো স্বৰ্গবাসী, অমৰাৱতীৰ উচ্চতাত এওঁলোকৰ আলয়। এতিয়া নয়ন ছুটি মেলি সৌফালে দৃষ্টিপাত কৰা, সেই পৰিয়ালটি দেখিছানে? তেওঁলোক প্ৰকৃত বোমান। এইটি হৈছে চিছাবৰ পৰিয়াল। এওঁলোক ইয়ুলাছৰ বংশধৰ। জ্যোতিৰ্ময় স্বৰ্গ-ধামত এওঁলোকৰ স্থান নিৰ্দিষ্ট হৈ আছে। যিজনৰ নাম তুমি আগতীয়াকৈ শুনিছা, সেই আগাষ্টছ চিছাব সৌজনেই। এওঁ দেৱকুলসম্ভূত, চোটাৰ্ণে এসময়ত ৰাজত্ব কৰা লাটিয়াম ৰাজ্যত তেওঁ পুনৰ্বাৰ স্বৰ্ণ যুগ প্ৰাৰম্ভন কৰিব। আমাৰ সাম্ৰাজ্যখন তেওঁ আফ্ৰিকা আৰু সুদূৰ ভাৰতবৰ্ষৰ সীমা পাব হৈ জ্যোতিষ্ক মণ্ডলীৰ কক্ষপথৰ বাহিৰত থকা মহাদেশ পৰ্যন্ত বিস্তৃত কৰিব। এই মহাদেশ সূৰ্যৰ বাৰ্ষিক গতিৰো বৰ্হিভূত। ইয়াতেই স্বৰ্গ-বাহক আটলাছে তাবকাথচিত আৱৰ্তনশীল কু-মণ্ডল স্বচ্ছ দেশত ধাৰণ কৰি থাকে।

আনকি এতিয়াও তেওঁৰ অভ্যুত্থানৰ বহু পূবেই কাম্পিয়ান ৰাজ্য আৰু মিয়টিছ হ্ৰদৰ চৌদিশে থকা দেশবোৰ তেওঁৰ আগমনৰ আগজাননী পাই ভয়ত কম্পমান হৈ আছে। নীল নদীৰ সপ্তথা বিভক্ত মোহনাত বিৰাজ কৰিছে আতঙ্ক আৰু বিশৃঙ্খলা। সঁচা কথা, হাৰকিউলিছে ব্ৰহ্মৰ খুৰা থকা হৰিণীজনীক শৰবদ্ধ কৰি ইৰিমেষ্টাছ অৰণ্যত শাস্তি স্থাপন কৰিছিল, তেওঁৰ ধেমু-কাঁড় দেখি লাৰ্ণাই ভয় খাইছিল; কিন্তু তেওঁৰোঁ তাৰ কাৰণে পুণিৰীখন ইমান দূৰ অতিক্ৰম কৰিব লগা হোৱাই নাছিল। নান্দাৰ উচ্চ শিখৰৰপৰা আঙুৰ লতাৰ বাঘজৰিৰে বাঘবিলাকক বিজয় গৰ্বেৰে পৰিচালন কৰাৰ সময়ত বেকাছেও ইমান সুদীৰ্ঘ পথ পৰ্যটন কৰা নাছিল। এতিয়া কাৰ্যৰ দ্বাৰা আমাৰ বীৰত্ব সাব্যস্ত কৰিবলৈ সঙ্কোচ কৰাৰ কিবা থল আছেনে? ইটালীৰ মাটিত অচল-অটলভাৱে থিয় হবলৈ আমি ভয় কৰিব লাগেনে?

“কিন্তু অলপ কালৰি কাটি থকা সেইজননো কোন? তেওঁৰ শিৰত জয়মালা আৰু হাতত পুচ্চাৰ সামগ্ৰী। তেওঁৰ চুলি আৰু খুঁতৰিত থকা পকা ডাটি মই চিনিব পাৰিছো। তেওঁ হৈছে মুমা; ৰোমৰ সেইজন বন্ধা যিজনো আমাৰ নগৰখনত আইন-কানুনৰ ভিত্তি স্থাপন কৰিব; ক্ষুদ্ৰ কিউৰিছ ৰাজ্য আৰু ইয়াৰ অমুৰ্ণৰ ভূমিৰ পৰা তেওঁ নিম্নস্থিত হ’ব এখন বৃহৎ সাম্ৰাজ্যলৈ। তেওঁৰ উত্তৰাধিকাৰী টাল্লাছে স্বদেশত বিৰাজ কৰি থকা শাস্তি বিপন্ন কৰি তুলিব; বিজয় গোঁৰদৰ প্ৰতি আসক্তিস্বৰূপ হৈ পৰা আবামপ্ৰিয় জাতিবিলাকৰ বিৰুদ্ধে তেওঁ যুদ্ধ ঘোষণা কৰিব। তেওঁৰ ঘনিষ্ঠ অনুগামী হৈছে এক্সাছ। তেওঁ আত্ম-প্ৰতিষ্ঠাৰ প্ৰয়াসী, জনপ্ৰিয়তাৰ বতাহৰ বা ল’বলৈ তেওঁ এতিয়াও ভাল পায়। টাৰকুইন বংশ আৰু প্ৰতিহস্তা ক্ৰটাছৰ অভিমানী আত্মাক অবলোকন কৰিবলৈ তোমাৰ ইচ্ছা আছেনে? পুনৰ উদ্ধাৰ কৰা ৰাজদণ্ড দৰ্শন কৰিবানে? প্ৰজাসকলৰ দ্বাৰা নিৰ্বাচিত হৈ শাসকৰ ক্ষমতাত অধিষ্ঠিত হোৱা প্ৰথম লোক হ’ব ক্ৰটাছ, তেওঁৰ হাতত থাকিব ঘাতকৰ নিষ্ঠুৰ কুঠাৰ। স্বাধীনতাৰ মহান নামত, তেওঁ যুদ্ধ-বিগ্ৰহ আৰম্ভ কৰিব আৰু পিতা হৈয়ো নিজৰ পুত্ৰক প্ৰাণদণ্ডেৰে দণ্ডিত কৰিব। কি পৰিতাপৰ কথা? পিছৰ পুৰুষে তেওঁৰ বিচাৰ যেনেকৈয়ে নকৰক, এই কথা নিশ্চিত যে দেশপ্ৰেম সদায় জয়যুক্ত হ’ব; আৰু হ’ব যশস্তাৰ প্ৰতি থকা অপৰিসীম অনুৰাগ। কিন্তু মন কৰাচোন, দূৰত সোৱা

ডিছাই আৰু ড্ৰিছ ; পৰন্তু চালনাত নৃংস টকোৱেটাত, আৰু ধ্বজ-বন্ধক সেমিলাছ।

“আৰু সৌ আত্মাবিলাকলৈ লক্ষ্য কৰা, তেওঁলোকৰ সুযোগ্য হাতত অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰবিলাক চিকমিকাই আছে। তেওঁলোকৰ মাজত এতিয়া সম্প্ৰীতি বিনাজ কৰিছে। এই ঘোৰ অন্ধকাৰত আৱদ্ধ হৈ থকা দিনকেইটাত তেওঁলোক সেইদৰেই থাকিব। কিন্তু এবাৰ পৃথিৱীৰ পোহৰলৈ ওলাব পাৰিলেই তেওঁলোকৰ মাজত আৱন্ত হ'ব মাৰাত্মক সংগ্ৰাম, যুদ্ধৰ যাতনা আৰু পাৰস্পৰিক সংঘৰ্ষৰ বলত হোৱা হত্যালালা। নিজৰ কষ্টাৰ প্ৰতি থকা মৰম-চেনেহ পাহৰি গৈ এজন চিডাৰে মণিকাছ দুৰ্গৰ পৰা আৱদ্ধ পৰ্বতৰ দুৰ্গম পথেদি যুদ্ধ যাত্ৰা কৰিব আৰু পূৰ্বফালে, তেওঁৰ পথকদ্ধ কৰি অসংখ্য সৈন্ত-সামন্ত লগত লৈ বগৰ কাৰণে অপেক্ষা কৰি থাকিব সেই চিডাৰৰে জামাতা পম্পে। হে মোৰ সন্তানসকল, এনেকুৱা বিদ্বেষপূৰ্ণ বগত তোমালোক মতলীয়া নহবা। ভয়ভূমিৰ অক্ষয় শক্তি আপোনঘাতা কাষত প্ৰয়োগ নকৰিবা। হে মোৰ বংশধৰসকল, স্বৰ্গধামৰ পৰাই তোমালোক মৰতলৈ নামি আহিছা। তোমালোকেই প্ৰথমে দয়া আৰু ক্ষমাৰ নিদৰ্শন দেখুৱা উচিত, তোমালোকেই প্ৰথমে মাৰণাত্মক বিসৰ্জন দিয়া কৰ্ত্তব্য।

“সৌৱা চোৱা, সেইজন নামিয়াছ : কবিত্ব জয় কৰি গ্ৰীকবিলাকক নিশম কৰাৰ পিছত তেওঁ বিজয়োল্লাসত স্তম্ভিত কেপিটলৰ বাজপথেদি বথ চলাই যাব। তাতে থকা এমিনিয়াছ পলাছে আৰ্গছ, আৰু আগামেমেননৰ নিজ বাজা মিছিনী নিমূল কৰিব, একিলিছৰ বংশধৰ বাজবলী পাৰ্ছিয়াছ আৰু ইয়াছিছক নিজহাতে নিপাত কৰিব। এইদৰেই তেওঁ ট্ৰয়ৰ পূৰ্বপুৰুষসকলৰ হৈ আৰু ট্ৰয় ৰাজ্যত থকা মিনাৰ্ভাৰ মন্দিৰ অপৱিত্ৰ কৰাৰ কাৰণে প্ৰতিশোধ ল'ব। মহান কেটো, আৰু ক'চাছ, থ্ৰেকাছ আৰু তেওঁৰ পুত্ৰ-পৰিজন, যুদ্ধত অশনি সদৃশ, আফ্ৰিকাৰ সংহাৰস্বৰূপ ছিপিয়ৰ বংশধৰ দ্বয়, দাবিড্ৰ্যবলত বলীয়ান ফেব্ৰিচিয়াছ, নিজে হলকৰ্ষণ কৰি বীজ বপন কৰা বেণ্ডলাছ চেবেনাছ, তোমালোকক নশলাগি কোন থাকিব পাৰে? ফেবিয়ান বংশৰ বীৰসকল, মই যেতিয়া ক্লান্ত হৈ পৰিম, তেতিয়া তোমালোকে মোক কঠিল তৎপৰতাৰে লৈ যাবা? তুমি ফেৰিয়াছ, সেই বংশৰ তুমিয়েই শ্ৰেষ্ঠ পুৰুষ, আৰু মেস্তিমাছ, নিজিয়ভাবে থাকিও তুমি সাফল্যমণ্ডিত হ'বা।

মই নিশ্চিতভাৱে বিশ্বাস কৰিছো, অগ্ৰাচ্ছবিলাকেও কলা-কুশলতাৰ পৰিচয় দিব পাৰিবা। ব্ৰজৰ জীৱন্ত প্ৰতিমা নিপুণ হাতেৰে গঢ়িব পাৰিবা, মাৰ্বল শিল কাটি নিৰ্মাণ কৰা মূৰ্ত্তিত থাকিব প্ৰাণৰ স্পন্দন! যুক্তি-তৰ্কত বাক-পটুতাৰ পৰিচয় দিব পাৰিবা, গ্ৰহ-নক্ষত্ৰৰ গতি নিৰ্ণয় কৰিবলৈ সক্ষম হ'বা, তাৰকাবাশিৰ উদয়াস্ত নিৰ্ধাৰণ কৰিব পাৰিবা। কিন্তু ৰোমানসকল, তোমালোকে মনত ৰাখিব লাগিব যে স্বকীয় ক্ষমতাৰে তোমালোকে প্ৰজাসকলক শাসন কৰিব লাগিব, কৰ্ম-কুশলতাৰে শাস্তি প্ৰতিষ্ঠা কৰিব লাগিব। ছুষ্টক দমন আৰু শিষ্টক পালন কৰিব লাগিব।”

সামন্ত একাইটিছে ইমানতে তেওঁৰ বক্তব্যৰ সামৰণি মাৰিলে। বিস্ময়ত ছয়ো নিমগ্ন হৈ আছিল। এনেতে তেওঁ পুনৰ আবৃত্ত কৰিলে, “চোৱা, চমৎকাৰ লুপ্তিত সামগ্ৰী আহৰণ কৰি মাৰ্চেলাছে কেনেকৈ জ্বাকত জ্বলি কি আহি আছে, সকলো যোদ্ধাৰ মাজত বিজয়ী অধিনায়কজনে কেনেকৈ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিছে। শত্ৰুৰ প্ৰচণ্ড আক্ৰমণ প্ৰতিহত কৰি তেওঁ ৰোমক পুনৰ শক্তিশালী কৰি তুলিব, অশ্বাৰোহী বাহিনীৰে যুদ্ধ কৰি কাৰ্থেজিনিয়ান আৰু গল বিলাকক পৰাস্ত কৰিব আৰু তৃতীয় বাৰৰ বাবে অধিকৃত অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰসমূহ পিতা কুইবিনাছৰ প্ৰতি উছৰ্গা কৰিব।”

কিন্তু এই সময়তে ইনিয়াছে তেওঁৰ কাষে বাষে আহি থকা এজন যুৱকক দেখা পাইছিল। যুৱকজন অতি সুদৰ্শন আছিল আৰু তেওঁ চিক-মিকাই থকা কবচ পৰিধান কৰিছিল। কিন্তু তেওঁ তলমূৰ কৰি আছিল আৰু তেওঁৰ মুখত আছিল বিবাদৰ ছাঁয়া। ইনিয়াছে পিতাকক সুমিলে, “পিতা, মাৰ্চেলাছৰ লগে লগে গৈ থকা সেইজননো কোন? তেওঁ কি আমাৰ উত্তৰ পুৰুষ? আমাৰ এই দীৰ্ঘলীয়া বংশটোতে তেওঁৰ জন্ম হ'ব নেকি? তেওঁৰ কেনে ব্যক্তিত্ব আৰু আভিজাত্য ফুটি উঠিছে, তেওঁৰ অলুচৰসকলে বিপুল ধূৰ্ষধ্বনি কৰিছে। কিন্তু তেওঁৰ মূৰৰ ফালে নিশাৰ অন্ধকাৰ ভাহি আছে, গাঢ় ছাঁয়াই তেওঁক আবৰি ধৰিছে।” সজল নয়নেৰে একাইটিছে উত্তৰ দিলে, “বাছা, তোমাৰ সতি-সন্ততিৰ কপালত কিমান নিদাক্ষণ দৃখ আছে সেই কথা জানিবলৈ ইচ্ছা নকৰিবা। ভাগ্যৰ ফেৰত তেওঁ জগত্তত ধন্থক থাকিয়েই বিদায় ল'ব লাগিব। হে দেৱতাসকল, তোমালোকৰ বৰৰ প্ৰভাৱত ৰোমানসকল প্ৰবল পৰাক্ৰমী হ'ব বুলিয়েই

তোমালোকে সিদ্ধান্ত কৰিছা। তেওঁৰ মনোবশ নগৰখনৰ কাষতে থকা
বৰদেৱতাৰ উপত্যকাতন সাহসী সৈনিকসকলৰ কৰণ ক্ৰন্দন ধ্বনিৰে
মুখৰিত হ'ব। হে টাইবাৰ নদী, নৱ নিৰ্মিত সমাধিৰ কাষেদি বৈ যাওঁতে
তুমি শব্দেহৰ অলুগমন কৰা কেনে এটি শোভাযাত্ৰা দেখিবলৈ পাবা!
আমাৰ ট্ৰয় বংশৰ কোনো এজন কুমাৰেই লাটিন পূৰ্বপুৰুষসকলৰ আশা-
ভাৱসা তেওঁৰ দৰে জগাই তুলিব নোৱাৰিব। উত্তৰ কালত প্ৰতিষ্ঠিত
হ'ব লগা বম্বালাছৰ ৰাজ্যত জন্মলাভ কৰা কোনো এজন সম্ভানেই তেওঁৰ
দৰে গোবৰৰ ভাগী হ'ব নোৱাৰিব। হে জ্ঞানপৰায়ণতা, প্ৰাচীন বিশ্বস্ততা,
হে অপৰাজেয়, পদাতিক বা মুখ ফেনাই থকা, ঘোঁৰাৰ অঙ্কুশ-ডাঢ়িত
অশ্বৰ আৰোহীয়েও যুদ্ধত তেওঁৰ হাতৰ পৰা নিৰাপদে সাৰি যাব নোৱাৰিব।
হে দুৰ্ভাগীয়া কুমাৰ, কেনেকৈ যদি তুমিও নিৰ্মম নিয়তিৰ অমোঘ বিধানৰ
পৰা মুক্ত হ'ব পাবা, তেন্তে তুমিও নাৰ্চেলাছৰ দৰেই পৰাক্ৰমী হ'ব
পাৰিবা। শুভ কুসুমৰ অঞ্জলি দিয়া। ময়ো বডা ফুল ছটিয়াই দিম।
মোৰ নাতিৰ আত্মাৰ প্ৰতি এইদৰেই আন্তৰিকতা প্ৰদৰ্শন কৰি মই মোৰ
নিষ্ফল কৰ্তব্য পালন কৰিম।”

এইদৰেই তেওঁলোকে উজ্জল কুৱলিয়ে আৱৰি ৰখা বিস্তীৰ্ণ সমতল
ভূমি বিচৰণ কৰি তাত থকা সকলো বস্তু সমীক্ষা কৰিছিল। একাইচিহ্নে
পুতেকক প্ৰতিটো দৃশ্য দেখুৱাই ভৱিষ্যত গোবৰৰ প্ৰবল বাসনাৰে তেওঁৰ
কল্পনা উদ্দীপিত কৰিছিল। অদূৰ ভৱিষ্যতত কেনে ধবণৰ যুদ্ধ-বিগ্ৰহ হ'ব,
সেই বিষয়ে তেওঁ পুতেকক আগতীয়াকৈ কৈছিল। লাতিনাছ আৰু
লৰেণ্টাইন জাতিবিলাকৰ বিৱৰণ দি, প্ৰতিটো পৰীক্ষা কেনেকৈ সহ্য কৰিব
পাৰিব বা কেনেকৈ তাৰ পৰা ৰক্ষা পাব, সেই বিষয়েও তেওঁ পুতেকক
বিশেষভাৱে বুজাই কৈছিল।

নিজাৰ দুখন ছুৱাৰ আছে, তাৰে এখন শিঙৰ। এইখনেদি প্ৰকৃত
প্ৰেতাশ্মাবিলাক সহজে ওলাই যাব পাৰে। আনখন চিকচিকীয়া হাতী-
দাঁতেৰে, অতি নিপুণভাৱে নিৰ্মিত। কিন্তু দিনৰ পোহৰতে প্ৰেতাশ্মাসকলে
এই ছুৱাবেদি অলীক ছায়ামূৰ্তিবিলাকক প্ৰেৰণ কৰে। সকলো কথা কোৱা
শেষ হোৱাৰ পিছত একাইচিহ্নে ছিৰিল আৰু পুতেক ইনিয়াছক আগ বঢ়াই
লৈ গৈ হাতীদাঁতৰ ছুৱাবখনেদি উলিয়াই পঠিয়ালে। ইনিয়াছে সাগৰৰ
পাৰে পাৰে শোন বাটেদি নৌ-বাহিনীৰ কালে যাত্ৰা কৰি সঙ্গীসকলৰ
মাজত উপস্থিত হ'লগৈ। তাৰ পিছত তেওঁ কেয়েটা বন্দৰৰ অভিমুখে
জাহাজ মেলি দিলে। লজৰ খুলি দিয়াৰ পিছত উপকূলৰ সমান্তৰালভাৱে
নৌ-বাহিনী যাবলৈ ধৰিলে।

লাটিয়ামত যুদ্ধ

ইনিয়ান্সৰ বৃদ্ধা খাত্ৰী কেয়েটা, তুমি আজি মৰিও অমৰ। ইটালীৰ উপকূল বেথা তুমি পত্নী কৰিলা কাৰণ তাত তোমাৰ নাম যুগমীয়া হৈ নহুন এটি কিস্কদন্তীৰ সৃষ্টি কৰিলে। তোমাৰ প্ৰতি থকা আমাৰ ভক্তি আৰু শ্ৰদ্ধাই তোমাৰ সমাধি সন্মুখে বক্ষা কৰিছে য'ত তোমাৰ নম্বৰ দেহ পঞ্চভূতত বিলীন হৈ গ'ল, আমাৰ মহান পাশ্চাত্য ভূমিৰ সেই ঠাইখনত তোমাৰ নাম অম্লান হৈ আছে। ইয়াতে যদি যশ-গৌৰৱ নাই তেন্তে আছে ক'ত? সত্যনিষ্ঠ ইনিয়ান্সে উপযুক্তভাৱে তেওঁৰ অন্ত্যেষ্টিক্ৰিয়া সম্পন্ন কৰিবলৈ চেষ্টাৰ ক্ৰটি কৰা নাছিল। তেওঁৰ সমাধিৰ ওপৰত এটি নৈদাম স্মৃতিভাৱে নিৰ্মাণ কৰা হ'ল। ইয়াৰ পিছত, গভীৰ সমুদ্ৰই যেতিয়া সাম্যৰূপ ধাৰণ কৰিলে, তেতিয়া তেওঁ সেই পোতাশ্ৰয় ত্যাগ কৰি অবিচলিতভাৱে গন্তব্য পথেদি আগবাঢ়ি যাবলৈ ধৰিলে। জোনাক ৰাতি অনুকূল বতাহ বলাত তেওঁৰ যাত্ৰাপথ সুগম হ'ল। তেওঁলোকে উপকূলৰ ওচৰ চাপি চাচিব বাজ্য পাব হৈ গ'ল। সূৰ্য দেৱতাৰ এই লখিমী জীৱবীগৰাকীৰ প্ৰমোদ কাননত সজ্জাতৰ সুৰ সদায় বাজি থাকে। তেওঁৰ মনোৰম ৰাজ কাৰেঙত স্তম্ভক্ৰি চন্দন কাঠেৰে জুই ধৰা হয়, আৰু ৰাতি তাৰ পোহৰত, মকৰাভালৰ দৰে মিহি সূতাৰ মাজেদি স্তম্ভমধুৰ ধ্বনিৰে তেওঁৰ মাকো চলি থাকে। শেষ নিশ্বাস তেওঁৰ প্ৰাসাদত আবদ্ধ হৈ থকা সিংহৰ ক্ৰুদ্ধ গৰ্জন শুনা গৈছিল। ভেড়া ছাগলীৰ নিচিনাকৈ গড়ালত ভৰাই ধোৱা থৰডা নোমৰ গাহৰি আৰু ভালুকৰ তয়স্কৰ চিঞৰ আৰু আন্ধাৰত অস্পষ্টভাৱে বৈ থকা প্ৰকাণ্ড কুকুৰ-নেদীয়া বাঘৰ গোজৰণিও কাণত পৰিছিল। এই সকলো-বিলাকেই এসময়ত মানুহ আছিল, কিন্তু এতিয়া দেৱীগৰাকীয়ে প্ৰয়োগ কৰা আনুৰিক ঔষধৰ ক্ৰিয়াত সকলোবিলাক পশুত পৰিণত হৈছিল। কিন্তু ধৰ্মনিষ্ঠ ব্ৰহ্মানবিলাক যাতে পোতাশ্ৰয়লৈ আহি এই কুহকিনীৰ কয়লত পৰিব লগা নহয়, তাৰ কাৰণে নেপচুনে অনুকূল বতাহেৰে জাহাজৰ পালবিলাক

কিটকিটীয়া কবি দিছিল আৰু এইদৰেই মায়াবী উপকূলৰ সমীপবৰ্তী
তোৰাৰ পৰা তেওঁলোকক বন্ধা কৰিছিল। তেওঁলোক যেন উঠি থকা বায়
পানী পাৰ হৈ গৈ এটাবৰেই শীঘ্ৰে সাৰি যাবলৈ সক্ষম হৈছিল।

আৰু এতিয়া অকণোদয়ৰ বস্ত্ৰ আঁতাই সমুদ্ৰ উদ্ভাসিত কৰিছিল,
হেঙুলী বথত আৰোহণ কৰি উবাদেৱীয়ে আকাশমণ্ডলৰ পৰা হিৰণ কিৰণ
ঢালিছিল। এনেতে বতাহ বন্ধ হৈ গ'ল আৰু অকস্মাতে বায়ুমণ্ডল স্তব্ধ
হৈ পৰিল। সাগৰৰ স্থিৰ আৰু চিকমিকাই থকা পানীত ব'ঠাবিলাক
প্ৰায় অচল হৈ গ'ল। ঠিক সেই সময়তে ইনিয়াছে সুন্দৰ উপকূলত
এখন অটবা অৰণ্য দেখিবলৈ পালে। এই অৰণ্যৰ মাছেদিয়েই টাইবাৰ নদী
বালিৰে হালধীয়া বোল ধৰি, নাচি-বাগি, চৌ খেলি বৈ আহি সবেগে
সাগৰত পৰিছিল। নদীৰ স্তুতিত বা পাৰত বাহ লোৱা নানাবিধ বিহঙ্গৰ
কাকলিয়ে বতাহত স্তম্ভলিত স্তবৰ সৃষ্টি কৰিছিল। সিহঁত হাবিখনৰ
চাৰিওফালে উৰি ফুৰিছিল। গতি পৰিবৰ্তন কৰি জাহাজবিলাক পাৰৰ
ফালে চলাই দিলে ইনিয়াছে সঙ্গীসকলক সঙ্কেত দিলে। প্ৰফুল্ল মনেৰে
তেওঁ চাঁ পৰি থকা নদীখনৰ মোহনাৰ ওচৰ চাপিল।

হে সৰগৰ দেৱী, তোমাৰ কৃপাত যেন এতিয়া মই প্ৰাচীন লাটিয়ামৰ
বক্তাসকলৰ নাম, অতীতৰ ইতিহাস আৰু বিদেশী সৈন্যসকলে পোন প্ৰথমে
ইটালীৰ উপকূললৈ নৌ-বাহিনী লৈ অহাৰ সময়ত দেশখনৰ ভিতৰুৱা অৱস্থা
কেনে আছিল, সেই সকলোবিলাক কথা যেন বৰ্ণনা কৰিব পাৰোঁ।
প্ৰথমখন যুদ্ধ কেনেকৈ আৰম্ভ হ'ল সেই কথাও এতিয়া মই স্মৰণ কৰিম।
হে দেৱী, মই তোমাৰ আজ্ঞাধীন কবি, মোক তুমি অনুপ্ৰাণিত কৰা। মই
বিবৃত কৰিম এখন ভয়ঙ্কৰ যুদ্ধ আৰু কিছুমান খণ্ড বৃদ্ধ কাহিনী। মই
ক'ম ৰাজকুমাৰসকলৰ কথা, গৰ্বৰ কাৰণেই তেওঁলোকে যত্ন-বৰণ কৰিবলগীয়া
হ'ল। ইটুবিয়াৰ এটা সেনা-বাহিনী আৰু অন্ত-শত্ৰুৰে সজ্জিত হৈ থকা সমগ্ৰ
ইটালীৰ ইতিবৃত্ত মই প্ৰকাশ কৰিম। বহুতো গুৰুত্বপূৰ্ণ ঘটনাৰ বিচিত্ৰ গতি
মোৰ চকুৰ আগত জিলিকি উঠিছে, আৰু মই আৰম্ভ কৰিছো এক অভিনৱ
অভিযান।

বক্তা লাটিনাছে বহুদিন ধৰি নগৰ আৰু গাঁও-ভূঁই শান্তিৰে শাসন

কৰি আছিল। এতিয়া তেওঁ বুঢ়া হৈছিল। আমি জনামতে তেওঁ আছিল ফনাছ আৰু মাচিয়া নামৰ এগৰাকী অপেশ্বৰৰ পুত্ৰ। পাইকাছ ফনাছৰ পিতৃ আছিল। তেওঁ নিজকে ছেটাৰ্ণৰ ন্যতি বুলি পৰিচয় দিছিল। ছেটাৰ্ণেই আছিল সেই বংশৰ আদি পুৰুষ। কিন্তু ঈশ্বৰৰ ইচ্ছাত লাটিনাছৰ পুত্ৰ সন্তান নাছিল, নাছিল উত্তৰাধিকাৰী। যৌৱনৰ ছুৱাৰডলি অতিক্ৰম কৰাৰ সময়তে তেওঁৰ পুতেকৰ যুতা হৈছিল। মাত্ৰ এগৰাকী কন্যাইহে তেওঁৰ ঘৰ স্তব্ধ কৰিছিল আৰু সেই স্ত্ৰীমা ৰাজকাৰেঙৰ ভৱিষ্যৎ নিউৰ কৰিছিল এই জীয়েকগৰাকীৰ ওপৰতে। বহুৰ পিছত বহুৰ বাগবিল আৰু ৰাজকুমাৰী গাভৰু হ'ল। তেওঁৰ কাৰণে এজন পাত্ৰৰ প্ৰয়োজন হৈ পৰিল। লাটিয়াম আৰু ইটালীৰ সকলো ঠাইৰ পৰাই বিয়াৰ প্ৰস্তাৱ আহিবলৈ ধৰিলে। পাৰ্শ্ব-গ্ৰাথীসকলৰ ভিতৰত কপে-গুণে শ্ৰেষ্ঠ আছিল টাৰ্ণাছ। পূৰ্ব পুৰুষসকলৰ যশ-গৌৰৱ আৰু ৰাণীৰ তেওঁৰ প্ৰতি থকা অকৃত্ৰিম স্নেহ, এই দুটা কাৰণত টাৰ্ণাছৰ নিৰ্বাচনেই প্ৰায় স্থানিশ্চিত হৈছিল, তদুপৰি ৰাণীয়ে জীয়েকক লীয়ে তেওঁৰ হাতত সমৰ্পণ কৰিবলৈ অভিলাষ কৰিছিল। কিন্তু বিধাতা পুৰুষে ভালেমান অশুভ আৰু ভয় লগা লক্ষণৰ সৃষ্টি কৰি বাটত হেঙাৰ পুতিলে।

ৰাজকাৰেঙৰ মাজ ভাগত আৰু অন্তৰ্গতপুৰৰ ওখ ওখ ছালবিলাকৰ ওচৰতে আছিল অজস্ৰ শ্যামল পাতেৰে ঢাক খাই থকা এজোপা লৰেল গছ। এই গছজোপা আছিল অতি পৱিত্ৰ আৰু সকলোৱে ইয়াক সম্বোধন কৰি চলিছিল। কথিত আছে যে সামন্ত লাটিনাছে ৰাজধানী নিৰ্মাণ কৰি থাকোঁতে এই গছজোপা আৱিষ্কাৰ কৰিছিল। তেওঁ ফিবাছৰ নামত গছজোপা উদ্ধৰ্গা কৰিলে আৰু প্ৰজাবিলাককো ইয়াৰ নাম অনুসৰি লৰেটাইন বুলি অভিহিত কৰিলে। অকস্মাতে সকলোকে আচৰিত কৰি, ঘনমেঘৰ দৰে এজাক মৌমাখি এদিন ফৰকাল বতৰত সৰে উৰি আহি গছজোপাৰ আগত পৰিল আৰু ইটোৰ গাত সিটো লাগি সেউজীয়া পাতেৰে ভৰি থকা ডাল এটাত একেলগে থুপ খালে। এজন দৈৱজ্ঞই লগে লগে ঘোষণা কৰিলে, “এজন বিদেশী বীৰ মোৰ দৃষ্টিগোচৰ হৈছে। তেওঁ অতি সোনকালে এই ঠাই পাবহি। এই মৌমাখিৰ জাকটোৰ দৰেই এটা সৈন্য-বাহিনী সেই কালৰ পৰাই আহি থকা মই দেখিবলৈ পাইছো। আমাৰ

দুৰ্গ শিখৰত তেওঁলোকে প্ৰভুত্ব বিস্তাৰ কৰিব।” তত্পৰি বজাই পৱিত্ৰ শূপ খাবৰে যজ্ঞকুণ্ড প্ৰস্থলিত কৰাৰ সময়ত কুমাৰী লাভিনীয়া পিতাকৰ কাষতে থিয় হৈ আছিল। কিন্তু ভয়ানক কাণ্ড! তেওঁৰ দাঁতল চুলিটাবিত জুই লাগিল আৰু তেওঁৰ সমস্ত আভৰণ কৃতান্তনে সশব্দে গ্ৰাস কৰিলে। তেওঁ অনিন্দনীয় অলকবাশি আৰু বহুখচিত চমংকাৰ কিৰীটি দৃষ্ট হ’ল। বক্তৃত্ত শোঁৱাই তেওঁক ঢাক ধৰিলে। তেওঁৰ শৰীৰৰ পৰা ওলোৱা জটিল ফৰণ্ডিত গোটেই কাৰেঙটোত বিয়পি পৰিল। এই অতি দুখ লগা দৃশ্যটো কোনো কোনোৱে অলৌকিক ঘটনা বুলি উল্লেখ কৰিলে। দুবদৰ্শী-সকলে ক’লে যে তেওঁৰ ভাগ্য অতি উত্তম আৰু তেওঁৰ যশস্বী বৈ বৈ যাব। বহু ভাতিটোৰ কাৰণে এই ঘটনাটোৱে এখন ভয়ঙ্কৰ যুদ্ধৰহে আগভাগনী দিলে।

এইবিলাক অলৌকিক ঘটনাঃ আতঙ্কিত হৈ লাটিনাছে দৈৱাদেশৰ প্ৰত্যাশাত তেওঁৰ পিতাক, ত্ৰিকালদৰ্শী ফনাছৰ পৱিত্ৰ পাঠলৈ যাত্ৰা কৰিলে। এলবুদীয়াৰ নামনিত থকা অৰণ্যত তেওঁ আকাশীবাণীৰ কাৰণে প্ৰতীক্ষা কৰি থাকিল। এইখনেই বৃহত্তম অৰণ্য আৰু ইয়াৰ শব্দ এটা সুগভীৰ কুণ্ডল প্ৰতিধ্বনিত হয়। শব্দপৰা গন্ধকৰ ধোঁৱা ওলাই অন্ধকাৰ বনভূমি বিষাক্ত কৰে। ইটালী আৰু ইনট্ৰিয়াৰ সকলো জাতিয়ে, মনত সংশয় হ’লে এই ঠাইতে দেৱবাণীৰ কাৰণে প্ৰাৰ্থনা কৰে। তাত এজন ষাভকে প্ৰথমে পুজা-পাৰল কৰ, বুলি দিয়া পশুৰ ছাল মাটিত পাৰি, বাতিৰ নিস্তকতাত নাতে কাটি হৈ নিদ্ৰাদেৱীক নিমন্ত্ৰণ জনায়। টোপনিত তেওঁ কিছুমান অলৌকিক মূৰ্তি শূণ্যতে ভাঁহি থকা দেখা পায় আৰু অনেক ধৰণৰ মাতো তেওঁৰ কাণত পৰে। দেৱতাসকলৰ লগত তেওঁৰ আলাপ হয়, আনকি বসাতলৰ গভীৰতাত থকা প্ৰেতাছাবিলাকৰ লগতো তেওঁ কথা পাতিব পাৰে। এতিয়া জনক লাটিনাছ নিজে এই ঠাইলৈ আহিল। তেওঁৰ উদ্দেশ্য আছিল দেৱতাসকলৰ পৰা এটা সিদ্ধান্ত লাভ কৰা। তেওঁ এখ দুবছৰীয়া নোমাল ভেড়া ছাগলী বালি দিবলৈ আত্মক্ৰান্তিকভাবে আয়োজন কৰিলে। এই পশুবিলাকৰ বাশীকৃত ছালৰ ওপৰত তেওঁ পৰি থাকিল। হঠাতে অৰণ্যৰ মাজৰ পৰা উচ্চ কণ্ঠত এটা উত্তৰ আহিল, “পুত্ৰ, তোমাৰ কল্যাক কোনো লাটিন পুৰুষৰ লগত বিয়া দিবলৈ মন নেমেলিবা। বিয়াৰ

সকলো আয়োজন প্রস্তুত হ'লেও তাত আস্তা নাবাখিবা। বহুতো অপৰিচিত মানুহ ইয়ালৈ আহিব, বিবাহ, সূত্রে তেওঁলোক তোমাৰ কুটুম্ব হ'ব। এই অপৰিচিত লোকসকলৰ বস্তু আমাৰ বস্তুৰ লগত মিলিত হ'ব আৰু তাৰ ফলত আমাৰ নাম আৰু স্তুখ্যাতি দেৱলোক পৰ্যন্ত বিয়পি পৰিব। সমগ্ৰ পৃথিৱী তেওঁলোকৰ বংশধৰসকলৰ পদানিত হ'ব, পূব আৰু পশ্চিমত অৱস্থিত বিস্তীৰ্ণ মহাসাগৰত আলোক বিতৰণ কৰি উভতি অহা দিবাৰুৰ কক্ষপথে জুৰি থকা ভূমণ্ডল তেওঁলোকৰ ইচ্ছাৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত আৰু পৰিচালিত হ'ব।" নৈশ নিস্তকতাৰ মাজত পিতাক ফনাচৰ পৰা শুনা এই উত্তৰ আৰু সতৰ্ক-বাণী লাটিনাছে গোপন কৰি নাবাখিলে। বৰঞ্চ এই বাতৰি ইটালীৰ নগৰে-চহৰে সদৰী হৈ পৰিল। এই ঘটনা ঘটিল ট্ৰয়ৰ বীৰসকলে ঘাঁহ-বনে ছাটি খোৱা নদীৰ পাৰত জাহাজবিলাক বন্ধাৰ সময়তে।

প্ৰধান সেনাপতিসকলক আৰু সূদৰ্শন ইয়ুলাডক লগত লৈ ইনিয়াদ্ একোপা ওক গছত তলত বহিল। তেওঁলোকে খাবলৈ আয়োজন কৰিছিল। জুপিটাৰৰ দ্বাৰা অনুপ্ৰাণিত হৈ তেওঁলোকে মেছ বা কোনো বাচন-বৰ্তন ব্যৱহাৰ নকৰি দেৱী চিৰিছৰ দান স্বৰূপ বননিৰ ওপৰতে পিঠা-পনাবিলাক বাখিছিল। গ্ৰামাঞ্চলৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰা নানান ফল-মূল ঘাঁহনিৰ ওপৰতে দমাই থোৱা আছিল। খোৱা বস্তু শেষ হ'ল, কিন্তু তেওঁলোকৰ ভোক সুগুচিল। গতিকে তেওঁলোকে যিবিলাক ঘাঁহ-বনৰ ওপৰত খোৱা বস্তুবিলাক থৈছিল, সেইবিলাককে ছিঙি ছিঙি চোবাবলৈ ধৰিলে। ইয়াত নিশ্চয় অদৃষ্টৰ হাত আছিল। ইয়ুলাছে ধেমালিৰ স্মৰত মাত লগালে, 'আমি আহাৰ খোৱা মেজকে চোবাইছো দেখোন।' তেওঁ ইয়াকেহে মাথোন কৈছিল। তেওঁৰ মন্তব্য যেতিয়াই প্ৰতিগোচৰ হ'ল, তেতিয়াই এই কথা প্ৰতীয়মান হ'ল যে তেওঁলোকৰ দুখ-দুৰ্দশাৰ অৱসান হৈছে। ইনিয়াদ্ পুতেকে উচ্চাৰণ কৰা শব্দকেইটাৰ অলৌকিক তাৎপৰ্য উপলব্ধি কৰিলে আৰু গভীৰ প্ৰাণ-সন্ত্ৰস্তত লগে লগেই তেওঁক নীৰৱে থাকিবলৈ আদেশ দিলে। তাৰ পিছত তেওঁ লবালবি কৈ প্ৰাৰ্থনা কৰিলে, "বিধাতাই আমাৰ কাৰণে নিৰ্দিষ্ট কৰি খোৱা হৈ দেশ, তোমাক নম্কাৰ, আমাক কোনো দিনেই বিকল যনোবধ নকৰা হৈ ট্ৰয়ৰ গৃহদেৱতাসকল, তোমালোকক

এমকাবে, ইয়াতেই গঢ়ি উঠিব তোমালোকৰ মন্দিৰ। এইখনেই তোমালোকৰ নিজৰ দেশ। মোৰ মনত পৰিছে পিতাৰ এষাৰ বাক্য। অদৃষ্টৰ এটা গোপন বহুসা তেওঁ মোৰ আগত বান্ধ কৰি কৈছিল, ‘পুত্ৰ, যেতিয়া তোমালোক এটা অচিন উপকূলত উপনীত হ'ব, যেতিয়া তোমালোকৰ খোৱা বস্ত্ৰৰ নাটনি হ'ব তেতিয়া ভোকত কাঙৰ হৈ তোমালোকে ভোজন-ধাৰকে ভক্ষণ কৰিবা। তোমালোক যিমানেই ক্লান্ত নোহোৱা, পাহৰি নাখাবা যে অৱশেষত তোমালোকে এখন থকা ঠাই বিচাৰি পাইছা। সেইকাৰণে অবাৰত সময় খৰচ নকৰি তোমালোকে গৃহ নিৰ্মাণৰ কাৰণে স্থান নিৰ্বাচন আৰু যত্ন সহকাৰে প্ৰতিবন্ধাৰ বাৱস্থা কৰিবা।’ তেওঁ উল্লেখ কৰা কৃধা অৱশেষত আমি অনুভব কৰিলো; আমাৰ দুৰ্বোগ এতিয়া সীমিত হৈ গ’ল। এতিয়া সাজ হোৱা, অকণোদয়ৰ লগে লগে আমি বুকুত বল বান্ধি এই নতুন দেশখন ঘূৰি-পকি চাম; এইখননো কি ৰাজ্য, ইয়াৰ অধিবাসী-সকলনো কোন আৰু তেওঁলোকৰ প্ৰাচীৰবৃত্ত ৰাজধানীখননো ক’ত অৱস্থিত, সেই সকলোবিলাকৰ আঁতি-গুৰি উলিয়াব লাগিব। আমি জাহাজ ঘাটৰ পৰা বিভিন্ন পথেদি যাত্ৰা কৰিম। ইতিমধ্যে জুপিটাৰৰ প্ৰতি সুৰাৰ তৰ্পণ কৰা, মোৰ পিতা একাইচিহ্নক প্ৰাৰ্থনা আৰু আৱাহন কৰা, আৰু মেজত সুৰাপাত্ৰ সজোৱা।” ইয়াকে কৈ তেওঁ পত্ৰপল্লৱেৰে শিৰ বিভূষিত কৰিলে। তেওঁ সেই ঠাইৰ অধিষ্ঠাতা দেৱতাজনৰ সকলো দেৱ-দেৱীৰ ভিতৰত প্ৰথম পূজ্যা পৃথিৱীক, অপেশ্বৰীসকলক আৰু তেতিয়াও তেওঁলোকৰ অপৰিচিত হৈ থকা নদীবিলাকক স্তুতি-মিনতি কৰিলে। উদীয়মান তাৰকাৰাশিৰে সৈতে বিভাৱৰী, ইডা পৰ্বতত থকা জুপিটাৰ, ক্ৰিজীয়াৰ জননী ছিবিল ক্ৰমে পাতাল আৰু স্বৰ্গত বাস কৰা পিতৃ-মাতৃ, সকলোকে তেওঁ আৱাহন কৰিলে। পৰম পিতাই পলকতে তিনিবাৰ নিৰ্মল আকাশৰ পৰাই বজ্জ্বলনি কৰিলে। তেওঁ স্বহস্তে আলোড়িত কৰা স্বৰ্গমেঘ অন্তৰীকৃত জিলিকি উঠিল। প্ৰতিজ্ঞাতি প্ৰাচীৰবৃত্ত পুৰীখন প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ দিন সমাগত বুলি ষ্ট্ৰিয়ান-বিলাকৰ মাজত এটা জনশ্ৰুতি তুৰন্তে বিয়পি পৰিল। তেওঁলোকে প্ৰতিজ্ঞাতিমূলকভাৱে ভোজনৰ আয়োজন কৰিবলৈ উঠিপৰি লাগিব। এই লুমজলমুচক লক্ষণ দেখা পাই তেওঁলোকে সুৰাৰ পিয়লা পূৰ্ণ কৰিলে।

পুৰাৰ সূক্ষ্মৰ প্ৰথম পোহৰে ধৰাতল আলোকিত কৰিলে। নগৰ, উপকূল আৰু ৰাজ্যখন অনুসন্ধান কৰিবৰ কাৰণে ট্ৰেজাৰসকল দিশাতিথি গ'ল। মুম্বাইৰ নিৰ্ভাৰা, টাইবাৰ নদী আৰু সাহসী লাটিন জাতিৰ বাসস্থান তেওঁলোকে আৱিষ্কাৰ কৰিলে। এতিয়া একাইচিছ-পুত্ৰই এশজন ৰাজদূত নিৰ্বাচন কৰিলে আৰু তেওঁলোকক দ্বিতীয়বাৰ মাল্য পৰিধান কৰি, উপদৌকন সহ, সুৰমা নগৰখনলৈ গৈ ট্ৰেজাৰবিলাকৰ প্ৰতি বজাৰ স্থান্যতা প্ৰাৰ্থনা কৰিবলৈ আদেশ দিলে। তেওঁলোকে তুৰন্তে আজ্ঞা শিৰোধায় কৰি ক্ষিপ্ৰগতিৰে খোজ দিলে। ইতিমধ্যে ইনয়াছে য'ত ভৱিষ্যতে গড় বন্ধা হ'ব, সেই অংশ এটা অগভীৰ বৃত্তাকাৰ খালেৰে চিহ্নিত কৰিলে। তেওঁ নতুন উদ্যমেৰে নব-নিৰ্বাচিত স্থানত তেওঁলোকৰ প্ৰথম ঘৰটো সাজি উলিয়ালে। সাগৰৰ পাৰত থকা এই ঘৰটোৰ চাৰিওফালে চাপ বান্ধি, হেঁচাৰ দিয়া হৈছিল আৰু ঘৰটো দেখিবলৈ এটা শিবিৰৰ নিচিনা হৈছিল।

এতিয়া তকণ ট্ৰেজাৰসকলে গম্ভীৰ স্থানত উপনীত হৈ শুভ উৰ্দ্ধ প্ৰাকাৰ আৰু লাটিন লোকসকলে বাস কৰা অট্টালিকা-বিলাক দেখিবলৈ পালে। তেওঁলোক প্ৰাচীৰৰ কাষ চাপিল। নগৰৰ উপকণ্ঠত কিশোৰ, প্ৰথম যৌৱনৰ লাবণ্যত উদ্ভাসিত যুৱকসকলে অশ্ৰুচালনা কৰিছিল; পুলকিত বথ নিয়ন্ত্ৰণ বিদ্যা আয়ত্ত কৰিছিল, কঠিন শল্যশুণ অশূলীন কৰিছিল আৰু সুদৃঢ় বৰ্ণা সবেগে নিক্ষেপ কৰিছিল। তেওঁলোকৰ মাজত ধাৱন, মুষ্টি-যুদ্ধ আদিৰ প্ৰতিযোগিতা চলিছিল। এনে সময়তে এজন দৃত সোঁৱৰণে আহি বুদ্ধ ৰজাক বাতৰি দিলে যে কিছুমান দীৰ্ঘদেহী, অপৰিচিত লোক আচহুৱা সাজ-পাৰ পিন্ধি ৰাজধানীত উপস্থিত হৈছেহি। ৰজাই তেওঁলোকক প্ৰাসাদৰ ভিতৰলৈ লৈ আহিবলৈ আদেশ দিলে। ৰাজসভাৰ মাজত থকা পৈত্ৰিক সিংহাসনত তেওঁ উপবেশন কৰিলে।

লৰেটাইন পাইকাছৰ ৰাজকাৰ্য্যে আছিল এটি অতি সুৰমা অট্টালিকা। এই উচ্চ প্ৰাসাদটোৰ ভাৰ বহন কৰিছিল এশটা স্তম্ভই। নগৰৰ উচ্চতম স্থানত ই অৱস্থিত আছিল। তক-বীথিকাৰে আবৃত আৰু ঐতিহ্যগত মহিমাৰে বহীয়াত এই ৰাজভৱনৰ ৰূপ আছিল ভীতি সঞ্কাৰক। সাফল্য-পূৰ্ণ শাসন প্ৰত্যাশী, প্ৰতিজন ৰজাই অভিষেকৰ সময়ত ইয়াতে ৰাজদণ্ড হাতত লৈ সিংহাসনত আৰোহণ কৰিছিল। এই ৰাজপ্ৰাসাদে সময়ত মন্দিৰৰ

কামো কৰিছিল। লাটিনবিলাকে ইয়াতে চিনেট সভা বহুৱাইছিল আৰু পৱিত্ৰ ভোজ আদিও ইয়াতে অনুষ্ঠিত হৈছিল। প্ৰচলিত প্ৰথা অনুযায়ী প্ৰধান লোকসকলে ভেড়া কাগলী বলি দিছিল আৰু সকলোটিয়ে একেলগে বহি ভোজন কৰিছিল।

প্ৰবেশ-দুৱাৰ পাৰ হৈয়েই পোৱা প্ৰাঙ্গণত আছিল দেৱদাক কাঠেৰে নিৰ্মিত পূৰ্ব শ্বকনসকলৰ মূৰ্তি। এইবিলাক একাদিক্ৰমে সজাই থোৱা হৈছিল। তাত আছিল ইটালী, কাঁচি এখন হাতত লৈ থকা পিতা ছাবিলাছ, বৃদ্ধ ছেটাৰ্ণ, দুখখীয়া জেনাছ আৰু আৱন্তনীৰে পৰা ৰাজত্ব কৰা অন্যান্য ৰূপতি আৰু আছিল জন্মভূমিৰ কাৰণে যুদ্ধ কৰি আহত হোৱা বীৰসকলৰ প্ৰতিমূৰ্তি। পৱিত্ৰ স্তম্ভবিলাকত আঙুৰাই থোৱা হৈছিল অনেক ধৰণৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ, শক্ৰৰ পৰা অধিকাৰ কৰা ৰথ, বৈক্য শাৰ থকা কুঠাৰ, শিৰ-স্থাপনৰ চূড়া, প্ৰকাণ্ড অৰ্গল, বৰ্ণাৰ কলক, ঢাল আৰু জাহাজৰ আগত থকা চৰাইটুকীয়া অংশবিশেষ। অশ্বদমন পাইকাছৰ মূৰ্তিও তাতে আছিল, তেওঁৰ অস্ত্ৰত আছিল বাহুকীয়া বস্ত্ৰ আৰু হাতত আছিল কুইৰিনাছ-দস্ত দণ্ড, যাৰ সহায়ত ভৱিষ্যত-বাণী কৰিব পাৰি। তেওঁ বাওঁহাতেৰে ধাৰণ কৰিছিল এখন পৱিত্ৰ ঢাল। কাঞ্চন বৰ্ণ চাৰ্ছিৰ লগত তেওঁৰ বিবাহ হৈছিল। ক্ৰোমত অভিজ্ঞ হৈ চাৰ্ছিয়ে তেওঁক যাদুদণ্ডেৰে আঘাত কৰিলে আৰু ঔষধ প্ৰয়োগ কৰি তেওঁক ৰংচঙীয়া পাখিৰ চৰাই এটালৈ ৰূপান্তৰিত কৰিলে।

এই দেৱ-মন্দিৰতে এতিয়া লাটিনাছে ৰাজসিংহাসনত বহি আছিল। ৰাজসভালৈ তেওঁ ট্ৰাজানবিলাকক মাতি পঠিয়ালে। তেওঁলোক প্ৰবেশ কৰাৰ পিছত তেওঁই প্ৰথমে মাত লগাই তেওঁলোকক সম্বোধন কৰি ক'লে, “ভাৰ্ভানসকল, তোমালোকে আমাৰ দেশ অভিমুখে সমুদ্ৰ যাত্ৰা কৰাৰ আগবেৰণা আমি তোমালোকৰ বিষয়ে শুনিছো। ইতিমধ্যে আমি তোমা-লোন্দৰ আঁতিগুৰি জানিব পাৰিছো। তোমালোক কোন জাতিৰ মানুহ, তোমালোকৰ ৰাজধানী ক’ত আছিল, সেই বিষয়েও আমি নজনা নহয়। এতিয়া কোৱা, তোমালোক ইয়ালৈ কিয় আহিছা? নীল সাগৰৰ বুকুৱেদি ইটালীৰ উপকূললৈ ইমান দূৰ অহাৰ প্ৰয়োজনই বা কি? তোমালোকে বাট ভুল কৰিলানে কি? নাবিকবিলাক সাগৰত সততে বহুতো বিপদ-বিঘিনীৰ

সম্মুখীন হ'বলগা হয়—ধুমুহা বতাহে তোমালোকক ইয়ালৈ উটুৱাই আনিলে-
 নেকি? আমাৰ এই নদীখনৰ পাৰত তোমালোকে জাহাজ বান্ধিছা।
 আমাৰ আভিয্য গ্ৰহণ কৰিবলৈ আৰু আমাৰ লাটিন লোকসকলৰ মন পাবলৈ
 তোমালোকে সংকোচ কৰাৰ কোনো কাৰণ নাই। তেওঁলোকে ছোটগৰ
 বংশধৰ। নায়পৰায়ণতাৰ কাৰণে তেওঁলোকে আইন-কানুনৰ ওপৰত
 নিৰ্ভৰ কৰিব নালাগে। নিজৰ স্বাধীন বিচাৰ-বুদ্ধি মতেই তেওঁলোক
 নায়নিষ্ট। প্ৰাচীন দেৱতাজনৰ ঐতিহ্য তেওঁলোকে জীয়াই ৰাখিছে।
 তত্পৰি মোৰ মনত পৰিছে আমাৰ বয়োবৃদ্ধ লোকসকলে কোৱা এটি
 কাহিনী—কালৰ সোঁতত এই কাহিনী এতিয়া মানুহে প্ৰায় পাহৰি গৈছে।
 সেই কাহিনী হৈছে ডাৰ্ডানাছৰ, ইটালীৰ উপকূলৰ পৰা যাত্ৰা কৰি, স্তুদীৰ্ঘ
 পৰ্যটনৰ পিছত তেওঁ কুনেকৈ খেছীয়ান ছামছত উপনীত হ'লগৈ। সেই
 ঠাই এতিয়া ছামথেছ বুলি জনাজাত। তাৰ পিছত তেওঁ ফ্ৰিজীয়াৰ ইডা
 পৰ্বতৰ নামনিত থকা নগৰবিলাকত উপস্থিত হ'লগৈ। স্বদেশ ইট্ৰুছিয়াৰ
 পৰা তেওঁ কৰিখাছলৈ গৈছিল। তৰাবোল দিয়া আকাশত সোণালী কাৰেঙত
 আভি তেওঁ প্ৰতিষ্ঠিত। দেৱতাসকলৰ লগতে তেওঁৰো এখন বেদীৰ অধি-
 কাৰী হৈছে।

তেওঁৰ কথা শেষ হ'ল। ইলিয়নিয়াছে উত্তৰ দিলে, “হে মহাৰাজ,
 হে কনাছৰ অধ্বিতীয় পুত্ৰ, তবজিত সমুদ্ৰ অথবা আকাশ ক'লা কৰি
 অনা ধুমুহা বতাহে আমাক আপোনাৰ ৰাজ্যলৈ উটুৱাই অনা নাই। নক্ষত্ৰ বা
 বেলাভূমিয়েও আমাক পথচ্যুত কৰা নাই। নিজৰ ইচ্ছামতে আৰু নিজৰ
 বুদ্ধিৰ বলতহে আমাৰ সঙ্গীসকল এই নগৰত উপনীত হৈছেহি। আমাৰ
 সাম্ৰাজ্য এসময়ত আছিল পৃথিৱীৰ ভিতৰতে শ্ৰেষ্ঠ আৰু প্ৰবল পৰাক্ৰমী।
 সূৰ্য দেৱতাৰ কক্ষ পথত আৰু এনে এখন সাম্ৰাজ্য নাছিল। এই সাম্ৰাজ্যৰ
 পৰা আমি নিৰ্বাসিত হ'লো। জুপিটাৰ আমাৰ বংশৰ প্ৰতিষ্ঠাতা, প্ৰতিজন
 ডাৰ্ডানে ইয়াত গোঁৱৰ বোধ কৰে। আমাৰ ৰজাজন জুপিটাৰৰ মহান আত্মীয়।
 তেওঁ হৈছে ট্ৰয়ৰ ইনিয়াছ আৰু তেওঁৰো আমাক ইয়ালৈ প্ৰেৰণ কৰিছে।
 নিৰ্মম মিছিনীৰ পৰা ইডাৰ উপত্যকালৈকে প্ৰেৰণিত হোৱা ঝটিকা কিমান
 ভয়াবহ আছিল আৰু নিয়তিৰ নিৰ্দেশত যুৰোপ আৰু এচিয়া, এই
 মহাদেশ দুখন লগ লাগি কি বিপৰ্যয়ৰ সৃষ্টি কৰিলে সেই কথা কাৰো

অবিদিত নহয়। আনকি অহিনাছ নদীৰ ঘ'ত আৱৰ্তন হৈছে, পৃথিৱীৰ, সেই
 স্তম্ভৰ শেষ প্ৰান্তত বাস কৰা লোকসকলেও এই কথা জানে। পাঁচখন দেশৰ
 কেন্দ্ৰস্থল, সূৰ্যৰ প্ৰথম তাপত দগ্ধ হৈ বহুত জাঁতৰত থকা দেশখনৰ
 লোকেও এই ঘটনা শুনিছে। সেই মহাপ্ৰলয়ৰ পিছত বহুতো বিক্ষীৰ্ণ
 মহাসাগৰ পাৰ হৈ আমি ইয়াত উপস্থিত হৈছোঁহি। আমাৰ গৃহদেৱতা-
 সকলৰ কাৰণে আমাক লাগে এখানি আশ্ৰয়। আমি ভিক্ষা কৰিছোঁ
 উপকূলৰ সামান্য এটি অংশ। তাৰ পৰা কাৰো অৰ্হি নহয়। আক
 আমি বিচাৰিছোঁ পানী আৰু বতাহ, যাক সকলোৱে স্বাধীনভাৱে ভাগ
 কৰি ল'ব পাৰে। আমাৰ পৰা আপোনাৰ ৰাজ্যৰ মান-সন্মান ক্ষতিগ্ৰস্ত
 নহয়। বাস্তৱিকতে আপোনাৰ লাটিনীয় স্থখ্যাতিৰ বৃদ্ধিহে হ'ব। এনে দয়া-
 মমতাৰ কাৰণে আমাৰ কৃতজ্ঞতা চিৰদিন অগ্নান হৈ থাকিব আৰু ট্ৰজান-
 বিলাকক উদাৰভাৱে আশ্ৰয় দিয়াৰ কাৰণে ইটালীবাসীসকলে কোনো
 দিনে অল্পশোচনা কৰিব লগা নহয়। ইনিয়াছৰ অদৃষ্ট আৰু তেওঁৰ শক্তিশালী
 দক্ষিণ পাণিৰ নামত শপত খাই মই আপোনাৰ আগত এই কথা উচ্চাৰণ
 কৰিছোঁ। তেওঁৰ সেই হাতখনিৰ শক্তিৰ কথা শত্ৰু-মিত্ৰ সকলোৱে জানে।
 বহুতো জাতি আৰু উপজাতিয়ে আমাৰ মিত্ৰতা কামনা কৰি আমাৰ লগত
 মিলিত হ'বলৈ বিচাৰিছে। আজি আমি প্ৰাৰ্থীৰ দৰে আপোনাৰ প্ৰতি
 শাস্তিৰ প্ৰতীক স্বৰূপ উলৰ ফিটা আগবঢ়াইছোঁ, সেইবাবে আপুনি আমাক
 উপহাস নকৰিব। দৈৱবাণীৰ নিৰ্দেশত আমি বাধ্য হৈ অন্য সকলো দেশ
 নেওচা দি একমাত্ৰ আপোনাৰ ৰাজ্যলৈহে আহিছোঁ। কাৰণ ইয়াতে ডাৰ্ডনাছৰ
 ভগ্ন হৈছিল। এপলোৱে আমাক ইয়ালৈকেহে পঠাইছে। কঠোৰভাৱে আদেশ
 দি তেওঁ আমাক এট্ৰুজিয়াৰ টাইবাৰ নদী আৰু মুমিকাছৰ নিজৰা থকা
 দেশখনলৈ ঠেলি-হেচি আগবঢ়াই দিছে। ইনিয়াছে তেওঁৰ পূৰ্বৰ বিভৱ-
 বাঞ্ছাৰ পৰা বাছি বাছি দুই-এপদ ক্ষুদ্ৰ উপহাৰ আপোনাৰ প্ৰতি নিবেদন
 কৰিছে। ভয়ঙ্কৃত ট্ৰয় নগৰৰ পৰা তেওঁ এই বস্তুকেইপদ উদ্ধাৰ কৰিছিল।
 এইটো হৈছে সোণৰ ভূজাৰ। পূজাত সুৰাৰ তৰ্পণ কৰাৰ সময়তে তেওঁৰ
 পিতাক একাইচিছে এই পাত্ৰ ব্যৱহাৰ কৰিছিল। এয়া হৈছে ৰাজদণ্ড,
 এইটো এটা পবিত্ৰ কিৰীটি আৰু এয়া ট্ৰজান ৰমনীসকলে বোকা কাপোৰ।

তেওঁৰ সাম্ৰাজ্যৰ প্ৰচাৰকলৰ কাৰণে আইন প্ৰবৰ্তন কৰাৰ সময়ত প্ৰায়ামে পূৰ্ব প্ৰথা অনুসৰি এই সকলোবিলাক ব্যৱহাৰ কৰিছিল।’

ইলিয়নিয়াকৰ এই বক্তৃতা শুনাৰ সময়ত লাটিনাছে স্থিৰভাৱে তুললৈ চাই আছিল। তেওঁ নিশ্চল হৈ আছিল, অৱশ্যে তেওঁৰ চিন্তাশীল চকু দুটি চকল হৈ আছিল। জীয়েকৰ বিয়াখনৰ বিষয়ে তেওঁ ভাৱনাত বিভোৰ হৈ আছিল আৰু সেইকাৰণে বন্ধু বন্ধুখনৰ সৃষ্টি শিল্প অথবা ৰজা প্ৰায়ামৰ সেই ৰাজদণ্ডয়ো তেওঁক বিচলিত কৰিব পৰা নাছিল। বুদ্ধ ফ’নাছৰ আকাশীবাণীয়ে তেওঁৰ অন্তৰত গভীৰ সঁচ বজুৱাইছিল আৰু তেওঁ তাকে ভাবি গুণি আছিল। ইনিয়াছেই নিশ্চয় হ’ব তেওঁৰ কন্যাৰ সেই বৰ কাৰণ বিমিৰ বিধান মতে বিদেহৰ পৰাই তেওঁ আহিব লগা আছিল। তেওঁৰে সৈতে সমান ক্ষমতাৰ অধিকাৰী হৈ সেই দেশ শাসন কৰিবৰ কাৰণে আহুত হোৱা লোক নিশ্চয় এইজনেই। এই ৰাজকুমাৰজনৰ উত্তৰ-পূৰ্বমুখলৈওঁ এসময়ত পৰম প্ৰতাপী বীৰ বুলি পৰিগণিত হ’ব আৰু তেওঁলোকে নিজন শত্ৰুবেলেৰে সমগ্ৰ পৃথিৱী জয় কৰিব। অৱশেষত তেওঁ বংশধৰে মাত লগালে, “দেৱতাসকলে এই অভিমান সাফল্যমণ্ডিত কৰি তেওঁলোকৰ ভৱিষ্যত-বাণী সাৰ্থক কৰি তোলাক। ট্ৰয়বাসী, তোমালোকৰ মনোবাঞ্ছা পূৰ্ণ কৰা হ’ব। তোমাৰ উপহাৰবিলাকো মই দ্বিগতীভাৱে গ্ৰহণ কৰিছো। যিমান দিন লাটিনাছ ৰজা হৈ থাকিব সিমানদিন এই উৰ্বা ভূমিত, তোমালোকৰ খাদ্য শস্যৰ নষ্টনি নহ’ব আনকি ট্ৰয়বাসীৰ সকলো সম্পদ তোমালোকে ভোগ কৰিব পাৰিবা। মাত্ৰ ইনিয়াছ নিজে ইয়ালৈ অহা উচিত, যদিহে সঁচাকৈয়ে তেওঁ আমাৰ সৰু লাভ কৰিবলৈ আৰু আমাৰ আতিথ্য গ্ৰহণ কৰি আমাৰ মিত্ৰৰূপে স্বীকৃত হ’বলৈ ইচ্ছা কৰিছে। আমাৰ মাজত ইতিমধ্যে বন্ধুত্বপূৰ্ণ সন্ধি গঢ়ি উঠিছে; সেইকাৰণে তেওঁ আমাক দৰ্শন দিবলৈ সংকোচ কৰাৰ কোনো কাৰণ নাই। চোৱা, তোমাৰ যুৱৰাজৰ লগত ক্ৰমবৰ্দ্ধন নকৰা পৰ্যন্ত আমাৰ সকলো আদান প্ৰদান অসম্পূৰ্ণ হৈ থাকিব। এতিয়া তুমি মোৰ পৰা এই বাৰ্তা তেওঁলৈ লৈ যোৱা। মোৰ এজনী ছোৱালী আছে। তাইক মই আমাৰ ৰাজ্যৰ মানুহৰ লগত বিয়া দিবলৈ অনুমতি পোৱা নাই। মোৰ পিতাৰ মতামত বিচাৰিছিলো। তেওঁৰ পৰা মই উত্তৰ পাইছো। তেওঁ এনে বিবাহ সমৰ্থন কৰা নাই। তত্পৰে কিছুমান

দৈনিক লক্ষণ দেখা পাইজে। সেইবিলাকৰ পৰাও এই কথা প্ৰতীয়মান হৈছে যে বাহিৰৰ পৰা অহা লোৱৰ ভগতহে তাইৰ বিবাহ হ'ব। লাটিয়ামৰ ভৱিষ্যত এইদৰেই নিৰ্ধাৰিত হৈছে। আমাৰ এই বিদেশী কুটুমসকলে আমাৰ লগত হাত মিলাই, আমাৰ জাতিটোৰ সুখাশি নক্ষত্ৰলোক পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত কৰিব। যদিহে মোৰ এই সমুদ্ভূতিকক জ্ঞান প্ৰকৃত সত্যৰ ওচৰ চাপিব পাবে তেন্তে এয়ে মোৰ বিশ্বাস আৰু এয়ে মোৰ অভিলাষ যে 'ভাগাই ইনিয়াচকে নিৰ্দেশিত কৰিছে।'

এইদৰে স্পষ্টভাৱে সকলো কথা প্ৰকাশ কৰাৰ পিছত লাটিন সামন্ত্যুজনে ৰাজকীয় অস্থশাফাৰ পৰা কিছুমান বহু বহু ঘোঁৰা উলিয়াই আনিলে। সঘৰ পালিত তিনিশ ঘোঁৰা সেই ঞ্চ ছলীয়া ঘৰবিলাকত বান্ধি থোৱা আছিল। পদমৰ্যাদা অনুসৰি প্ৰতিজন ট্ৰজানক একাদিক্ৰমে একোটাকৈ ঘোঁৰা প্ৰদান কৰা হ'ল। প্ৰতিটো ঘোঁৰাই আছিল বায়ুবেগী কাৰচিপি কৰা বহু কাপোৰৰ জীনপোচেৰে সঁহঁত শুৱনি হৈ আছিল আৰু সঁহঁতৰ ডিঙিৰ পৰা বুকুলৈকে ওলমি আছিল সোণৰ বলয়। সিহঁতৰ ডীনবিলাকো আছিল সোণৰ আৰু তাৰ লগত খাপ খোৱাকৈ মুখত কেঁচা সোণৰ লেবামো লগোৱা আছিল। ইনিয়াছ অনুপস্থিত থকাত লাটিনাছে তেওঁৰ কাৰণে এহাল ঘোঁৰাৰে সৈতে এখন বথ পঠিয়াই দিলে। এই ঘোঁৰাডালৰ গাত আছিল উজ্জৈশ্ৰবাৰ তেজ। সিহঁতৰ নাকৰ পৰা উল্লেষ নিশ্বাস বাহিৰ হৈছিল। সূচতুৰা চাৰ্চিয়ে পিতাক সূৰ্যদেৱতাৰ পৰা চুৰ কৰি অনা অশ্বৰ লগত এজনী অশ্বিনীৰ সংযোগ ঘটুৱাই এবিধ বৰ্ণ-শব্দৰ ৰাজ্যৰ সৃষ্টি কৰিছিল; সঁহঁত আছিল তাৰেই সঁচ। লাটিনাছ প্ৰদত্ত উপহাৰ আৰু বাৰ্তা বহন কৰি ইনিয়াছৰ অনুচৰসকল ঘোঁৰাত উঠি উল্লত শিৰেৰে উভতি গ'ল। এইদৰেই তেওঁলোকৰ শিবিৰলৈ আনিছিল শাস্ত্ৰৰ সন্দেশ।

কিন্তু, য'তেই বাঘৰ ভয় ত'তেই ৰাতি হয়! জুপিটাৰৰ ক্ৰুদ্ধা মহিষী ঠিক সেই সময়তে ইনকাছৰ নগৰী আৰ্গছৰ পৰা আকাশ মার্গেৰে বথত উঠি উভতি আহিছিল। তেওঁ চিচিলীৰ পেকিনাছ অঞ্চলত বথৰ পৰা তললৈ চাওঁতে দূৰত ডাৰ্ডান নৌ-বাহিনীৰে সৈতে উৎফুল্ল ইনিয়াছক দেখা পালে। জাহাজবিলাক ঘাটতে এৰি থৈ আহি উপকূল ভূমিত থান-খিত

লৈ তেওঁলোকে ঘৰ-দুৱাৰ সাজি থকাও জনোৱে লক্ষ্য কৰিছিল। তেওঁৰ মনত মৰ্মান্তিক বেদনা অনুভব কৰিলে, কঠোৰভাৱে শিৱ সঞ্চালন কৰি তেওঁ অনৰ্গলভাৱে অস্ত্ৰবত তোলপাৰ লগাই থকা ভাববিলাক ব্যক্ত কৰি ক'লে, “আহা, ট্ৰয়ৰ পৰা অহা এই মানুহবোৰ, ইহঁতক যে মই কিমান, কিমান ঘিণা কৰো। ইয়াতো ইহঁতে বিধিপথালি দিছেহি। ছিজিয়াৰ মুকলি পথাৰত ইহঁত মৰিহাজি জাহ যোৱাৰ আশা আছিল জানো? ফান্দৰ পৰাও ইহঁত সাৰি আহিল। ট্ৰয় নগৰ পুৰি ছাই হৈ গ'ল, তথাপি ইহঁত নমবিল। যুদ্ধৰ মাজেদি জুইৰ মাজেদিও ইহঁতে বাট বিচাৰি পালে। ভেনেহ'লে এতিয়া কি মই মানি লম যে মোৰ দৈৱশক্তি নিঃশেষ হ'ল? নিঃফল হ'ল? মোৰ সকলো ঘৃণা আৰু বিদ্বেষৰ কোনো ফল নমবিল আৰু সেইকাৰণে এতিয়া মই হাত সাৰটি বহি থাকিম? কিয় ট্ৰজানবিলাকে যেতিয়া নিজৰ ঘৰৰ পৰাই খেদা খালে, তেতিয়া সাগৰৰ ঢোঁৱলাকৰ ওপৰেদিও মই সিহঁতক সক্ৰোণে অনুসৰণ কৰিছিলো, আৰু সেই নগণ্য নিৰ্বাসিত মানুহবোৰক সমুদ্ৰ যাত্ৰাৰ প্ৰতিটো পৰ্যায়ত মই লগ পাইছিলো। সাগৰ আৰু আকাশৰ সকলো শক্তি ট্ৰজানবিলাকৰ বিৰুদ্ধে প্ৰয়োগ কৰা হ'ল, কিন্তু কি বিড়ম্বনা। ছাৰ্টিছ, ছীলা আৰু কেৰিবডিক্সৰ বিভীষিকা মোৰ কি কামত লাগিল? অৱশেষত সিহঁতৰে অগ্নীই সিদ্ধি হ'ল, সমুদ্ৰ-বক্ষৰ সকলো বিপদৰ পৰা পৰিত্ৰাণ পাই, মোৰ ভাবুকিৰপৰা মুক্ত হৈ সিহঁতে এতিয়া টাইবাৰ নদীৰ পাৰত আশ্ৰয় লাভ কৰিছে। কিন্তু বণদেৱ-তায়ো দেখোন সেই লাপিথ নামৰ ৰাক্ষস জাতিটোক বিনাশ কৰিব পাৰিছিল। দেৱতাসকলৰ জনকজনৰ অনুমতি ক্ৰমেই কেলিডন, ডায়োনৰ ক্ৰোধৰ বলি হৈছিল। সিহঁতে কি ইমান পাপ কৰিছিল যাৰ কাৰণে লাপিথবিলাকৰ আৰু কেলিডনৰ চৰম দুৰ্দশা ঘটিল? কিন্তু মই জুপিটাৰৰ ৰাজমহিষী হৈয়ো, ইনিয়াছৰ হাতত পৰাজিত হ'লো। মইতো চেষ্টাৰ ক্ৰটি কৰা নাছিলো। বেছ মোৰ সবগীয় শক্তি যদি ইমান হীনবল হয়, ভেনেহ'লে মই অন্য শক্তিৰ সহায়ত হ'লেও বিল খোলা নকৰাকৈ নেবিছো। স্বৰ্গৰ ইচ্ছাৰ বিৰুদ্ধে একো কৰিব নোৱাৰিলে মই নাৰকীয় বিভীষিকাৰ সৃষ্টি কৰিম। অৱশ্যে মই স্বীকাৰ কৰিছো, লাটিয়ামত সিংহাসন লাভ কৰাৰ পৰা মই ইনিয়াছক বাধা দি ৰাখিব নোৱাৰে, বিধিৰ অলংঘনীয়

বিধানমতে লাভিনীয়া তেওঁৰ কুঁহৰী হ'ব। তথাপি মই এই কাৰ্যক্ৰম লীঘলীয়া কৰিব পাৰো, এই গুৰুত্বপূৰ্ণ ঘটনাবিলাকো মই বিলম্বিত কৰিব পাৰো। হয়, এই দুয়োজন বজাৰ প্ৰজাবিলাকক নিৰ্মূল কৰিব পাৰো। প্ৰচুৰ বক্তৃপাতৰ বিনিময়তহে বাজকুমাৰীৰ ইনিয়াছৰ লগত পৰিণয় হ'ব। কুমাৰী, তোমাৰ বিবাহৰ ঘোতুক হ'ব ডেকা, ট্ৰজান আৰু কটলীয়ানৰ ডেকা। তোমাৰ বিয়াৰ পৌৰোহিত্য কৰিব স্বয়ং যুদ্ধদেৱীয়ে। জলন্ত হতাশনৰ লগত স্বপ্নতে সহবাস কৰি ছিকুৰাই প্ৰসব কৰা সম্ভানে বিবাহোৎসৱত প্ৰলয় দাবানলৰ সৃষ্টি কৰে। কিন্তু তেওঁ এই বিষয়ত অকলশৰীয়া নহয়। ভেনাছেও তেনেকুৱা এজন পুত্ৰৰে জন্ম লিছে আৰু এজন দ্বিতীয় পেৰিছৰ মাতৃ লাভ কৰিছে। এই পুত্ৰই ট্ৰয়ৰ নৱ-নিৰ্মিত ছুৰ্গ প্ৰাকাৰৰ বিনাশ সাধন কৰিব।”

ইয়াকে কৈ তেওঁ ভয়ঙ্কৰ মূৰ্তি শৰি ধৰাতললৈ তীব্ৰবেগেৰে নামি অহিল। আতঙ্কৰ দ্বেষীসকলে বাস কৰা নাৰকীয় অন্ধকাৰৰ মাজৰ পৰা তেওঁ সকলো দুখ-বিষাদৰ সৃষ্টিকাৰিণী এলেক্টোক আহ্বান কৰিলে। এওঁ যুদ্ধৰ শিৰীষিকা, উল্কাৰ ক্ৰোধ, বিশ্বাসঘাতকতা, অপায় অমঙ্গলযুক্ত প্ৰতাপবাদ আদিত আনন্দ লাভ কৰে। তেওঁ হৈছে এজনী দানৱী, তেওঁ নানা ৰূপ ধাৰণ কৰে, তেওঁৰ স্বভাৱ অতি হিংস্ৰ আৰু তেওঁৰ মূৰত অসংখ্য ক'লা ক'লা সাপে মেৰ পাতি থাকি জঁটাৰ সৃষ্টি কৰে। পিতাক প্লুটো আৰু নিজৰ টাটাৰীয় ভগিনীসকলেও তেওঁক ঘৃণা কৰে। জুনোৰে এতিয়া এলেক্টোক সম্বোধন কৰি এইবিলাক কথাৰে তেওঁক উত্তেজিত কৰি তুলিলে।

“হে কুমাৰী, হে তিমিৰ তনয়া, অনুগ্ৰহ কৰি মোক এটা উপকাৰ কৰা। মোৰ প্ৰতি অনুষ্ঠিত হোৱা পূজা-পাতল, মোৰ মান-সন্মান যাতে ক্ষুণ্ণ নহয়, মান নহয়, তাৰ কাৰণে তুমি মোৰ হৈ এটা কাম কৰা। এই কাম কৰি তুমি নিশ্চয় পৰিতৃপ্ত হবা। ইনিয়াছৰ সঙ্গীসকলে যাতে লাটিনাছ ৰাজ্যত বৈবাহিক সম্পৰ্ক স্থাপন কৰি ইটালীদেশৰ প্ৰভুত্ব বিস্তাৰ কৰিব নোৱাৰে তাৰ বাবে তুমি সক্ৰিয় হোৱা। মৰম-চেনেহৰ এনাজবিৰে বান্ধ খাই থকা ভাই-ককাইৰ মাজতো কেনেকৈ সমগ্ৰ যুদ্ধৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰি সেই কাৰ্যও তোমাৰ অধিনীত নহয়। বিদ্বেষ আৰু ঘৃণাৰ দ্বাৰা তুমি একোখন ঘৰ উজাৰ কৰিব পাৰা, তাৰ চাৰিবেৰৰ মাজত ব্যাপক যন্ত্ৰণা

আৰু মুহূৰ্ত্ত স্থিতি কৰিব পৰা। তুমি অলেখ অপকৰ্ম কৰিবলৈ সক্ষম, তোমাৰ ছুই বুদ্ধিৰো সীমা নাই। তোমাৰ উৰৰ মস্তিষ্ক সক্ৰিয় কৰি তোলা। শাস্তিৰ বিখ্যন চুক্তি সম্পাদিত হৈছে, সেই চুক্তি গ্ৰহীত কৰা। অ-যোগ, প্ৰত্যাহিযোগ আদিৰ দ্বাৰা সংগ্ৰাম বীজ বপন কৰা। তাৰ পুৰুষসকলে যেন একে উশাহতে অশ্ব-শশ্ব বিচাৰে, দাবী কৰে আৰু হাতত তুলি লয়।

গৰ্গনৰ গৰলেৰে পৰিপূৰ্ণ হৈ এলেক্টোৰে তেতিয়াই যাত্ৰা কৰিলে। তেওঁ লাটিয়ামৰ লৰেটাইন শাসকজনৰ সুউচ্চ ৰাজপ্ৰাসাদত উপস্থিত হ'ল। তাতে তেওঁ ৰাষ্ট্ৰী আমাত্যৰ অস্থায়্যপুৰুষ যোৱা ছোৱাৰ-মুখত নীৰৱে অপেক্ষা কৰি থাকিল। ট্ৰজানবিলাকৰ আগমন আৰু টোৰ্ণাছৰ বন্দবস্ত হৈ থকা বিষয়খন ভগাৰ সম্ভাৱনা দেখি ভৱনাত তেওঁৰ নাৰামূলভ মন অতি উৎকণ্ঠিত হৈ পৰিছিল। এতিয়া ছোৱা দেৱীজনীয়ে তেওঁৰ নালা চুলিটাৰৰ পৰা এটা সাপ টান মৰি আনি আমাত্যৰ কাঁলৈ দলিয়াই দিলে। সাপটো তেওঁৰ বুকুৱেদি বগাই গৈ যাতে একেবাৰে অস্থবত প্ৰৱেশ কৰে তাৰ কাৰণেই তেওঁ এই মানব আশ্ৰয় লৈছিল। কাৰণ তাৰ ফলত বাণী উন্মাদ হৈ ৰাজপথেও চৰম অশান্তিৰ স্থিতি কৰিব। সাপটোৱে তেওঁৰ কাপোৰৰ ওপৰেদি কেৰমেৰাই গৈ লাহে লাহে তেওঁৰ সমুখ বন্ধদেশত মেৰখাই, তেওঁৰ শৰীৰত বিবাক্ত প্ৰাণবায়ু সঞ্চাৰিত কৰিলে। বাণীয়ে সাপটোৰ পৰশ অহুভৱ কৰা নাছিল যদিও এতিয়া তাৰ বিষক্ৰিয়াত উন্মাদিনী হৈ পৰিল। ভয়ঙ্কৰ সৰীসৃপটো এতিয়া বাণীৰ স্তৰ্ণ কঠাভৰণত পৰিণত হৈ তেওঁৰ দেশবন্ধনীৰ লগত সংযুক্ত হ'ল। চুলিৰ লগত বন্ধ খাই এতিয়া ই গাত লাগি থাকিল। তৰল গৰল ছালৰ ওপৰেদি লাহে লাহে দেহত প্ৰৱেশ কৰি তেওঁৰ ইন্দ্ৰিয়বিলাক আচ্ছন্ন কৰি পেলালে। তেওঁৰ অস্থি-মজ্জাৰ মাজেদি উত্তপ্ত তৰঙ্গ প্ৰবাহিত হ'ল। কিন্তু তথাপি বন্ধ-পঙ্কৰ মাজত অৱস্থিত তেওঁৰ হৃৎপিণ্ডটোৰ দহন আৰম্ভ নোহোৱা পৰ্যন্ত তেওঁ জীয়েকক সাৰটি গৰি আগন্তুক বিষাক্তনৰ চিন্তাত চকুপানী টুকি মৰম সনা মাতেৰে বৈছিল।

‘হে পিতা, লাভিনীয়াক এতিয়া নিৰ্বাসিত ট্ৰজানবিলাকলৈকে বিয়া দিব লাগিবনেকি? তোমাৰ নিজলৈ আৰু নিজৰ ছোৱালীজনীলৈয়ো কি অকণো দয়া মায়া নাই? আৰু মাকজনীৰ কি হ'ব? উত্তৰ ফালে বতাহ বলিলেই তেওঁৰ বুকু উদং কৰি দিয়াইতে ছোৱালীজনী লৈ সাগৰৰ মাজত

উধাও হ'ব। তথাপি এই কথা কি সত্য নহয় যে ফ্রিড্‌য়াৰ সেই ভেড়া-
বখোয়াজনে লাভিড্‌মিনব বুকুৰ পৰাই লিডাৰ কণ্ঠা তেলেনক ট্ৰয়ৰ নগৰলৈ
হৰণ কৰি লৈ যোৱা নাছিল? তোমাৰ অন্ধকাৰৰ কথা পাহৰি গ'লানে কি?
প্ৰজাসকলৰ প্ৰতি আগতে তোমাৰ কিমান চিন্তা-ভাৱনা আছিল! তোমাৰ
অস্থায়ী টাৰ্গাছৰ লগত কতবাৰ তুমি মিত্ৰতা সূত্ৰত আবদ্ধ হৈছিলি?
লাটিন'বলাক লগত অকৃত্ৰিমবাহ নৰিব লগা পাত্ৰজনক যদি বিদেশভেদে
বিচাৰি উলিয়াব লাগে, ইয়াৰ যদি কোনো বিকল্প নাই আৰু তোমাৰ পিতৃ
কনাছে যদি তোমাক অন্য উপায় দিয়া নাই, তেন্তে মই কওঁ, যিখন দেশ
আমাৰ নহয় আৰু আমাৰ শাসন-যন্ত্ৰৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত হোৱা নাই সেইখনেই
বিদেশ। মই ইয়াকো বিশ্বাস কৰো যে দেৱতাসকলে সূচনা কৰা লক্ষণ-
বিলাকৰো অৰ্থ ইমানেই। তুহুপাৰ টাৰ্গাছৰ গুৰি গোপী বিচাৰ কৰিলে
জানিব পাৰিবা যে ইনেকাছ আৰু এক্ৰিচিয়াছ তেওঁৰ পূৰ্বপুৰুষ আৰু তেওঁ
প্ৰকৃততে মিচিনী নগৰবহে মানুহ ”

এইদৰে অনুময়-বনয় কৰি তেওঁ লাটিনাছৰ প্ৰত্যয় উদ্ঘাবলৈ চেষ্টা
কৰিছিল, কিন্তু সকলো অথলৈ গ'ল। লাটিনাছ অচল-অটল হৈ থাকিল।
তেওঁৰ মতৰ পৰিৱৰ্ত্তন নহ'ল। ইতিমধ্যে সৰ্পবিষ তেওঁৰ সমস্ত শৰীৰত
বিয়পি পৰিল, ইয়াৰ বিষাক্ত প্ৰভাৱত হতভগীয়া মহিলাগৰাকীৰ মনত
বিদ্মনৰ সৃষ্টি হ'ল। এই ঐচ্ছিকালিক শক্তিৰ ক্ৰিয়াত তেওঁৰ হিতাহিত
জ্ঞান লোপ পালে আৰু সকলো বিচাৰ-বুদ্ধি হেৰুৱাই উদ্‌মাদিনীৰ দৰে
নগৰৰ ৰাজপথেদি লৰি-চাপৰি মাৰলৈ ধৰিলে। বচিৰে মেৰিয়াই ধোৱা
লাটুম এটা ল'ৰাবিলাকে আহল-বহল মুখলি কোঠা এটাত বৃত্তাকাৰ গতিত
ঘূৰাই থাকে, খেলাত মগ্ন হৈ সিহঁতে লাটুমটো জোৰেৰে মাৰি পঠিয়ায়
আৰু কিশোৰ-স্থলভ বিশ্বয়ত সিহঁতে স্তব্ধ হৈ এই কাঠৰ ঘূৰ্ণীমান
বস্তুটো নিৰীক্ষণ কৰি অৱশেষত পুনৰ তাক নিক্ষেপ কৰে। লাটুম এটাৰ
দৰেই ৰাণীয়ে উদ্‌মাদ গতিত নগৰখনত ঘূৰি ফুৰিছিল আৰু নাগৰিকসকলে
তেওঁক নিতান্ত অৱজ্ঞাৰ দৃষ্টিৰে চাইছিল। বেকাছৰ শক্তিয়ে তেওঁক
প্ৰভাৱান্বিত কৰিছে বুলি ভাও হৰি তেওঁ হাবি-বননিৰ মাজলৈও গুচি
গৈছিল আৰু এইদৰেই তেওঁ এটা শুকতৰ পাপত লিপ্ত হ'বৰ উপক্ৰম
কৰিছিল। গছে-বনে ছাটি ধোৱা পাহাৰৰ মাজত তেওঁ জীয়েকক লুকাই

থৈছিল, যাতে তেওঁৰ বিয়াখন হৈ মুঠে আৰু টুজানবিলাক এনে এটি কন্যা বস্ত্ৰৰ পৰা বঞ্চিত হয়। তেওঁ চীৎকাৰ কৰিছিল, আৰ্ত্তনাদ কৰিছিল আৰু চিঞৰি চিঞৰি কৈছিল, “হে বেকাহ, তোমাৰ বাহিৰে আন কোনেও এই কন্যা লাভ কৰিব নোৱাৰে। চোৱা, তোমাৰ প্ৰতি সন্মান প্ৰদৰ্শন কৰি তাই তোমাৰ কোমল পত্ৰদণ্ড ধাৰণ কৰিছে। তোমাক প্ৰদক্ষিণ কৰি তাই নৃত্য কৰিছে, একোছা চুলি তোমাৰ পবিত্ৰ নামত উছৰ্গা কৰিছে।” এই বাৰ্তা শীঘ্ৰে চাৰিওফালে বিয়পি পৰিল। প্ৰতিগৰাকী জননীৰ মন নতুন বাসস্থান এখন বিচাৰি লোৱাৰ উদ্বুদ্ধ বাসনাত উদ্ভাবল হৈ পৰিল। অতি কম সময়ৰ ভিতৰতে তেওঁলোকে নিজৰ ঘৰ-দুৱাৰ এৰি গুচি গ’ল। তেওঁলোকৰ কণ্ঠদেশ আছিল বিস্তৃত আৰু বতাহত তেওঁলোকৰ চুলিবিলাক আউলি বাউলি হৈছিল। আনবিলাকে পছছাল পৰিধান কৰি হাতত দ্ৰাকালতাৰ দণ্ড লৈ, তীব্ৰ নিনাদেৰে আকাশ মুখৰিত কৰিছিল। তেওঁলোকৰ মাজতে আছিল আমাতা। তেওঁ অভিশয় ব্যাকুলভাৱে ধূপখৰিৰ একুৰা জ্বলা জোঁৰ ওপৰলৈ দাঙি ধৰি, বক্তিম নয়নেৰে চাৰিওফালে দৃষ্টিপাত কৰি তেওঁৰ কণ্ঠাৰ আৰু টাৰ্ণাছৰ বিবাহৰ গীত গাইছিল। হঠাতে তেওঁ জাস্তব ভাষণতাবে গৰ্জন কৰি ক’লে, “লাটিয়ামৰ মাতৃসকল, শুনাইক, প্ৰতিজনীয়ে শুনা, য’তেই আছা তাৰ পৰাই শুনা, তোমালোকৰ বিশ্বস্ত হিয়াত অভাগিনী আমাতাৰ কাৰণে যদি অকণমানো সহানুভূতি আছে, আৰু মাতৃসকলৰ অধিকাৰৰ প্ৰতি যদি তোমালোকৰ বিবেকৰ সমৰ্থন আছে, তেন্তে তোমালোকে কেশবন্ধনী খুলি মোৰ সৈতে এই উদ্দাম উৎসৱত যোগদান কৰা।”

এলেক্টোৰ প্ৰবোচনাত বাণীৰ এনে অৱস্থাই হৈছিল। বেকাহৰ শক্তিক দ্বাৰা বশীভূত হৈ তেওঁ বনাঞ্চল স্থাপদসকল বিজন প্ৰদেশত বিচৰণ কৰি ফুৰিছিল। আৰু এতিয়া সেই ভয়ঙ্কৰী দেৱীয়ে বাতুলতাৰ তীব্ৰ ক্ৰিয়া দেখা পালে। লাটিনাছৰ ঘৰখন ছাবখাৰ কবাই তেওঁৰ উদ্দেশ্য আছিল আৰু তেওঁৰ অভিলাষ পূৰ্ণ হোৱাত, কলীয়া ডেউকাত ভেঁজনি দি তেওঁ লগে লগেই টাৰ্ণাছৰ প্ৰাচীৰাবৃত নগৰ অভিমুখে উৰা মাৰিলে। কটলীয়ান বীৰ টাৰ্ণাছৰ স্বতাৰ বৰ উগ্ৰ আছিল। কথিত আছে যে দক্ষিণ বতাহে পাৰলৈ উঠুৱাই অনাত ডানিয়ে আৰ্গছৰ দেশান্তৰী লোকসকলৰ কাৰণে এই

নগৰখন প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল। অতি প্ৰাচীন কালত আমাৰ পূৰ্বপুৰুষসকলে এই নগৰখনৰ নাম দিছিল আৰ্ণিয়া। এতিয়া এই নগৰখনৰ প্ৰখ্যাত, পুৰণি নামটোহে মাথোন সাৰ। আগৰ ঐশ্বৰ্য-বিভূতি একোৱেই নহৈ। ইয়াতে, মাজনিশাৰ এটা অন্ধকাৰ ক্ষণত, টাৰ্ণাৰ্ড হুউচ প্ৰাসাদৰ ভিতৰত, গভীৰ নিদ্ৰাত অভিভূত হৈ আছিল। এলেক্টোৱে তেওঁৰ ভয়াবহ প্ৰকৃতি আৰু বীভৎস আকৃতি পৰিত্যাগ কৰি একজনী বৃদ্ধাৰ ৰূপ ধৰিলে। তেওঁৰ ৰূপালত বান্ধকাৰ আঁচোৰ পৰিছিল; পকা চুলিত তেওঁ এডাল ফিটা মেৰিয়াই লৈছিল। এতিয়া তেওঁৰ চেহেৰা হৈছিল মন্দিৰৰ ৰখীয়া আৰু জুনোৰ বৃদ্ধা দাসী দেলিবিৰ দৰে। এই ৰূপতেই তেওঁ তৰুণ ৰাজকুমাৰজনৰ ওচৰত উপস্থিত হৈ ক'লে, “টাৰ্ণাৰ্ড, সকলো, প্ৰচেষ্টা বাৰ্থ হৈ যাব আৰু ভূমি নিৰ্বিকাৰ হৈ চাই থাকিব। যি ৰাজদণ্ডৰ তুমিহে প্ৰকৃত অধিকাৰী, সেই ৰাজদণ্ড কি তুমি ডাঙৰ উপনিবেশীবিলাকৰ হস্তগত হ'লৈ এৰি দিব। জীয়েকক তোমালৈ বিয়া দিবলৈ ৰজা সন্মত নহয়। নিতৰ তেজৰ বিনিময়ত যি যৌতুক তোমাৰহে একমাত্ৰ প্ৰাপ্য, তাৰ পৰা তুমি বঞ্চিত হৈছা। এটা বিদেশীয়ে এতিয়া ক'বাপৰা আৰু সিহঁতাসন লাভ কৰিব। তোমাৰ কি অৱস্থা! হানাদৰ আৰু বিপদবিধিনি মূৰ পাতি ল'লা আৰু তাৰ বাবে কাৰো পৰা অৰুণমান শলাগ পোৱাটো দূৰৰ কথা, সকলোৰে ঠাতিয়াতৰত পাত্ৰ হৈছা। হানুবিয়াৰ সৈন্য সান্দৰৰ বিনাশৰ বিনিময়ত লাভ কৰা পাণ্ডিৰে লাটিন-বিলাকক আবৰি ৰাখা। শুনা, তুমি সুখেৰে শুই থাকোতে তোমাৰ আগত সকলো কথা মুকলিভাৱে ভাঙি-পাতি ক'বলৈ পৰমেশ্বৰী ডেটাৰ্ণ-ছহিতা জুনোৱে স্বয়ং মোক আদেশ দিছে। সেইকাৰণে কাণ পাতি শুনা, বুকুত বল বান্ধি লোৱা। তোমাৰ সৈন্যদলক অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰেৰে সজ্জিত কৰি যুদ্ধ যাত্ৰা কৰা। সিহঁতৰ ৰঙচুৱা জাহাজবিলাক জ্বলাই দিয়া। আৰু তাৰ লগতে আমাৰ মহানদীখনৰ বন্দৰত আশ্ৰয় লোৱা ফিজিয়ান সামন্তসকলকো দাহ কৰা। স্বৰ্গৰ দেৱতাসকলৰ এয়ে সুনিশ্চিত আদেশ। আৰু যদি ৰজা লাটিনাছে স্বইচ্ছাৰে তোমাৰ বিবাহ-প্ৰাৰ্থনা প্ৰত্যাখ্যান কৰে তেন্তে তেওঁক জনাই দিয়া, তাৰপৰা তেওঁৰ কিমান ক্ষতি সাধন হ'ব; বীৰ টাৰ্ণাৰ্ডৰ অস্ত্ৰবল তেওঁ পৰীক্ষা কৰি চাওক।”

ইয়াকে শুনি তখন ৰাজকুমাৰজনে তেওঁৰ ভৱিষ্যত বাণীৰ প্ৰতি কটাক্ষ কৰি ক'বলৈ ধৰিলে, “তুমি হয়তো ভাবিছা, টাইবাব নদীত প্ৰবেশ কৰা নৌ-বাহিনীটোৰ বিষয়ে মই একোকে নাজানো, তোমাৰ ধাৰণা সত্য নহয়। মই সেই বিষয়ে সম্পূৰ্ণ অৱগত। মোক আতঙ্কিত কৰিবৰ কাৰণে এই ভাবুকিবিলাক উদ্ভাৱনা কৰিবৰ প্ৰয়োজন নাই। তুচ্ছপৰি, জনোৰ মোলৈ মৰম আছে, তেওঁ মোক পাহৰি যোৱা নাহ। কিন্তু তুমি জৰাজীৰ্ণ। তুমি শুকাই-খণাই গৈছা। সত্য অৱেষণৰ সেই ফলপ্ৰসূ সময় তুমি অতিক্ৰম কৰি আহিলা। সেইকাৰণে তুমি এতিয়া অৱাৰতে অস্থিৰ আৰু উৎকণ্ঠিত। তুমি কল্পনাপ্ৰসূত আতঙ্কত বিভ্ৰান্ত হৈছা। তুমি বিবদমান নৃপতিসকলৰ বিষয়ে এইদৰে নোহোৱা নোপোজা কথাবোৰ বলকিছা। দেৱতাসকলৰ মন্দিৰ আৰু মূৰ্তিবিলাক বক্ষণ কৰাৰ দায়িত্বহে তোমাৰ। যুদ্ধ কৰা আৰু শাস্তি প্ৰতিষ্ঠা কৰা মানুহৰ কাম, কাৰণ সেই দায়িত্ব তেওলোকৰ।”

এই উত্তৰত এলেক্টো খড়ত জ্বলি উঠিল। আশ্চৰ্যকি কথা কৈ থকা অৱস্থাত যুৱৰাজনেৰ হাত-ভৰি কঁপিবলৈ ধৰিলে। তেওঁৰ চকুৰ লগিল এই ত্ৰিশ দেৱীজনীৰ ক্ৰোশ, হাড়ৰ হাড়ৰ সাপৰ কোঁকোঁচনিত সৰৱ হৈ পৰিছিল, তেওঁৰ অংচল দৰ্প অতিশয় ভয়াবহভাৱে প্ৰকাশিত হৈছিল। তীব্ৰ পিছত তেওঁ বেকা হৈ টোৰ্ণাডৰ ফালে জ্বলন্ত দৃষ্টিৰে চালে। তেওঁ দিশাগ্ৰস্তভাৱে উদ্ভৱ দিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল, কিন্তু দেৱীয়ে তেওঁক ঠেলা মাৰি থৈ চুলিৰ পৰা দুটা ধৰণী সাপ আঁজোৰ মাৰি আনিলে। চাবুক-ভালেৰে চেটেপুটৈ মাৰি তেওঁ উদ্ভ্ৰান্তভাৱে ক'বলৈ ধৰিলে, “চা মই কোন, মই জৰাজীৰ্ণ। মই শুকাই-খণাই গৈছো। সত্য অৱেষণৰ সেই ফলপ্ৰসূ সময় মই অতিক্ৰম কৰি আহিলো। সেইকাৰণে এতিয়া মই অৱাৰতে অস্থিৰ আৰু উৎকণ্ঠিত! মই কল্পনাপ্ৰসূত আতঙ্কত বিভ্ৰান্ত হৈছো! মই বিবদমান নৃপতিসকলৰ বিষয়ে এইদৰে নোহোৱা নোপোজা কথাবোৰ বলকিছো? এতিয়া আকৌ এইফালে চা, মই আছিছো সেই ঠাইৰ পৰা য'ত ভয়ঙ্কৰী গৰ্গনবিলাকে বাস কৰে। এয়া মোৰ হাততে আছে যুদ্ধ আৰু মৃত্যু।” এইবুলি কৈ তেওঁ ৰাজকুমাৰক লক্ষ্য কৰি এডাল জ্বলা জোঁৰ দলিয়াই দিলে। তেওঁৰ বুকু কলীয়া শোঁৱাবে পুঁৱলি-কুঁৱলি কৰি জুইবুৰা দলি পাইল।

তীষণ ভয়ত টাৰ্ণাছৰ টোপনি ভাগিল। তেওঁৰ শৰীৰ ঘৰ্মাক্ত হৈ পৰিল। হিংস্ৰহিত জ্ঞান হেৰুৱাই তেওঁ গুচুৰি গুমৰি শয়ন-কক্ষ আৰু গোটেই ঘৰখনৰ ভিতৰত অস্থ-শস্থ বিচাৰিবলৈ ধৰিলে। বন্ধু-লিপ্সা, বগৰ উদ্গাদনা আৰু সবগ্ৰাসী ক্ৰোধত তেওঁ অভিভূত হ'ল। তপত কেবাঘাৰ তলত শুকান খৰি জাপি দপদপীয়া জুই একুৰা ফালে পানী বক্ বক্ কৰি উঠিবলৈ ধৰে, উতল ধৰা পানী কেবাকীখনে ধৰি বাখিব নোৱৰা হয়, ক'লা ক'লা ভাপ ওলাবলৈ ধৰে আৰু অবশেষত তপৰলৈ সেন উঠি পানীখিনি পান্ধটোৰ পৰা বাগৰি যায়। তেওঁৰ মনৰ অৱস্থা তেনেকুৱাই হৈছিল।

সেইকাৰণে টাৰ্ণাছে তৰুণ সেনাপতিসকলক লাটিনাছৰ বন্ধকে যুদ্ধ-যাত্ৰা কৰিবলৈ আদেশ দি দেশত অশান্তিৰ সূচনা কৰিলে। তেওঁৰ অজ্ঞাত সংগ্ৰামৰ কাৰণে সকলো সাজু হ'ল। শত্ৰুক সীমান্তৰ সিপাৰলৈ খেদি ইটালী বাজা বন্ধা কৰিবলৈ তেওঁ সকলোকে সক্ষীয়াই দিলে। তেওঁ দৃঢ়ভাৱে কৈছিল যে ট্ৰুজান আৰু লাটিন দুয়ো পক্ষকে তেওঁ অকলেই বন্দে পাৰিব। এইদৰে আদেশ দিয়া, পাছত তেওঁ দেৱতাসকলৰ প্ৰতি যাগ-যজ্ঞ আগ কৰিলে। এতিয়া কটিলীয়সকলে পদস্পৰক উৎসাহিত কৰি বগৰ কাৰণে প্ৰস্তুত হ'ল। টাৰ্ণাছৰ আবেদনে সকলোৰে অন্তৰ স্পৰ্শ কৰিব পাৰিছিল : তেওঁৰ আকৰ্ষণীয় দেহ সৌন্দৰ্য, বাজকীয় বংশ মৰ্যাদা আৰু তেওঁ বলিষ্ঠ দক্ষিণ বাহুৰে লাভ কৰা মন্তান সাফল্য, এইবিলম্বকে মাহুহক মুগ্ধ কৰিছিল।

টাৰ্ণাছে কটিলীয়সকলক বগৰ প্ৰেৰণা যোগাই থকাৰ সময়ত, এলেক্টোৱে নাৰকীয় পাগৰে উৰা মাৰি ট্ৰুজানবিলাকৰ শ্চৰ পালেগৈ। নতুন এটা কোশল উদ্ভাৱনা কৰিলে। উপকূলৰ যি অংশত সুদৰ্শন ইয়ুলাছে বনবীয়া জন্তু চিকাৰ কৰিছিল আৰু কান্দপাতি ধৰিছিল, তেওঁ সেই ঠাইখন ভালকৈ নিৰীক্ষণ কৰিলে। বসন্তলৰ এই দেৱীগৰাকীয়ে তেওঁৰ চিকাৰী কুকুৰবিলাকক হঠাতে বলিয়া কৰি পেলালে। এটা পৰিচিত গন্ধেৰে সিহঁতক প্ৰভাৱিত কৰাৰ ফলত, কুকুৰবিলাকে বিজুলী বেগেৰে পহু খেদি যাবলৈ ধৰিলে। এই ঘটনাই ভাৱম্যত দুৰ্যোগৰ মূল কাৰণ আছিল ; ই গাঁৱৰ মাহুহবিলাকৰ মনত যুদ্ধৰ অগনি জ্বলাই দিলে। কাৰণ যিটো পহু সিহঁতে খেদি গৈছিল, সেইটো

আছিল এটা সুন্দৰ শিঙাল শৰ। মাকৰ গাখীৰ এবাৰ আগতেই তাক টাইবাছ আৰু তেওঁৰ পুতেকহঁতে খৰি আনি বৰ মৰম-চেনেহেৰে পুহিছিল। এই টাইবাছেই সেই বিস্তীৰ্ণ অঞ্চলটো বজাৰ হৈ শাসন কৰিছিল আৰু বজাৰ গৰু-ম'হবিলাকো তেওঁৰ তত্ত্বাৱধানতে আছিল। টাইবাছৰ জীয়েক ছিলভিয়াই এই পছ পোৱালিটোক শিকাই-বুজাই লৈছিল। আৰু সি বনৰ পশু হ'লেও তেওঁ তাক অতি যত্নেৰে প্ৰতিপালন কৰিছিল; আনকি তাক নিতৌ ভাল পানীৰে গা ধৰাইছিল আৰু তাৰ শিঙত মালা পিন্ধাই সুবনি কৰি ৰাখিছিল। পোহনীয়া পছটো তেওঁৰ বশ হৈ পৰিছিল আৰু সি তেওঁলোকৰ লগত এবেলগে গৈছিল। তথাপি সি মুকলি মনেৰে হাবি-বনত চৰি ফুৰিছিল আৰু ৰাতি পলমকৈ হ'লেও তাৰ সুপাৰিচিত ঘৰখনলৈ উভতি আহিছিল।

ইয়ুলাছে টিকাৰ কৰি থাকোতে, তেওঁৰ কুকুৰবিলাকে গোন্ধটোৰ অনুসৰণ কৰি এই শৰ পছটোৰ পিছে পিছেই খেদি গৈছিল। সেই সময়ত সি অকলশৰে ঘূৰি-পৰি নদীখনৰ নামনিৰ কালে আহি গৰমত পাৰৰ সেউজীয়া গছ-বনৰ তলত ভিৰণি লৈছিল। খেদাত ইয়ুলাছেও যোগ দিলে; বিশেষ খ্যাতি লাভৰ আশাত তেওঁ উদ্দীপ্ত হৈ পৰিছিল। হয়তো কোনোবা দেৱতাৰ দাবা পৰিচালিত হোৱাৰ বাবে তেওঁৰ হাতৰ লক্ষ্য অব্যৰ্থ হৈছিল আৰু তেওঁ সন্ধান কৰা শৰপাট তীব্ৰবেগে গৈ পছটোৰ পেটত সোমাল। শৰাহত এই চতুষ্পদী ভীৰটোৱে ঘৰলৈ দৌৰি গৈ চুচৰি চুচৰি তাৰ গড়ালত মোমাই যন্ত্ৰণাত ছটকটাবলৈ ধৰিলে। তাৰ গাটো তেজেৰে লুটৰি পুটৰি হৈছিল আৰু সি সাহায্যৰ কাৰণেই যেন বিনাৰলৈ ধৰিলে। সকলোৱে তাৰ চিঞৰ শুনিবলৈ পালে। ল'ৰাহঁতৰ বায়েক ছিলভিয়াই সকলোতকৈ আগতে সফ্ৰিয় হ'ল। বাহুত হাতেৰে চপৰিয়াই তেওঁ প্ৰতিকাবৰ কাৰণে সকলোকে মাতিলে আৰু লগে লগেই গাঁৱৰ খাম্বি-ডাঠ মানুহবোৰ গোট খালেহি। তেওঁলোক ইমান বেগাই অহাৰ কাৰণটো হ'ল—সেই হিংস্ৰ ৰাক্ষসীজনী তেতিয়া হাবিতে লুকাই আছিল—খডৰ ভয়কত ঢকুৰ আগত যিহকে পাই তাকে হাতত লৈ সিহঁত আহিল, এটাৰ হাতত আছিল এডাল আধাপোৰা খৰি, আন এটাই আনিছিল গাঁঠি থকা টোকোন এডাল। টাইবাছে ভৃত্যবিলাকক মাতিলে। তেওঁ এডাল এক কাঠ ফালি আছিল আৰু সেই সময়ত

ফাটবিলাকত গৌজ মাৰিছিল। খঙত টিঙিৰি তুলা হৈ তেওঁ কুঠাৰ এখনকে হাতত তুলি ল'লে।

ইমানখিনি কৰাৰ পিছত, সেই নিম্ন দেৱীয়ে সুবিশাঙ্কনক ঠাই এডোখৰৰ পৰা আৰু অনিষ্ট কৰাৰ সময় সুযোগ গমি-পিটি ঘোঁৰাশালৰ ওখ মুখত পৰিলগৈ। তাৰ পৰাই তেওঁ গৰখীয়াবিলাকে বজোৱা পেঁপা এটাত কু দিলে। বেকা শিঙা এটাত তেওঁ নাৰকাই নিমাদৰ সৃষ্টি কৰিলে। সেই ভয়াবহ নিৰ্দোষত হাবি-বন কঁপি উঠিল, অৱণ্যৰ গভীৰ অংশত সেই শ্বনিত মুখৰিত হ'ল। বঙত দূত পৰা ডায়েনাৰ সৰোবৰত শব্দ-তৰঙ্গ ঠেকা খালেগৈ; নাৰ নদীৰ গদগদময়, ধবল জল আৰু ভেনিছ হুৰে উৎসতো সেই বৰ শ্ৰুতি-গোচৰ হ'ল। সেই আপ্সানত গাঁৱৰ আবৰি মাগুচবিলাক উচপ্ খাই তীব্ বেগে ওলাই আহিল। শিঙাৰ এনে অশ্লীয়া নাঃ শুনি হাতত অগ্ন-শস্ত্ৰ লৈ চাৰিওফালৰ পৰা আহি তেওঁলোক গোচি খালেহি। সিফালে, টেক্সান-বিলাকে এপেনিয়াত সহায় কৰিবলৈ শিৰবৰ পৰা এজাক যুঁজাৰু পঠিয়াই দিলে। যুদ্ধৰ কাৰণে সৰলোৱে শাৰ পাতি পিয় হ'ল। এতিয়া এই যুদ্ধখন, গৰেণীয়া কজিয়াঃ ব্যৱহাৰ কৰি লাটি বা নাৰ আগ পুৰি জোড়া কৰা যাচি আদিৰে আৰম্ভ হৈ ন'পাকিয়া। ভূমধ্যসাগৰ তৰেফাল হাতত লৈ তেওঁলোকে হয় মৰিম, নহয় মাৰিম এনে ভাবত যুঁজিবলৈ ধৰিলে। উত্তৰ অসিৰ খুসৰ দাপ্তিত বনক্ষেপে ডিঙিকি উঠিছিল। সূৰ্যৰ কিৰণে বজৰ কবচ তিববিবাইছিল, প্ৰতিক্ৰিয়াত পোহৰত আকাশৰ কলীয়া ডাৱৰ উজ্বল হৈ পৰিছিল। প্ৰভঞ্জনৰ প্ৰথম প্ৰবাহত তৰঙ্গমালাই শুকুলা নদী লয়, সমুদ্ৰৰ আলোড়নত সিহঁতে উদ্ভোলিত হৈ আকাশ স্পৰ্শ কৰে। যুদ্ধ ক্ষেত্ৰৰ অৱস্থাও এনেকুৱাই হৈছিল।

টাইবাডৰ জেটপুত্ৰ তকণ আল্‌নো দুবস্থ গতিত অহা কাঁড় এপাটৰ আঘাতত ধ্বাশায়ী হ'ল। তেওঁ একেবাৰে আগত থাকি যুঁজ কৰিছিল। তেওঁৰ ডিঙিৰ তলতে শৰপাট সোমাল; তেওঁৰ কোমল কৰ্ণনলী আৰু বায়ুনলী বজ্জাপ্ত হৈ কক্ক হৈ গ'ল। তেওঁৰ কানতে বহুতো যোদ্ধা বাগৰি পৰিল। তেওঁলোকৰ ভিতৰত আছিল গালাচিয়াছ। শাস্তিৰ কাৰণে হস্তক্ষেপ কৰিবলৈ যাওঁতে তেওঁ নিহত হ'ল। সেই সময়ত ইটালীবাসীসকলৰ মাজত ভেৰেই আছিল অতি ধৰ্মপৰায়ণ, তহুপৰি তেওঁ এজন আচ্যৱস্ত জমিদাৰ আছিল। তেওঁৰ

আছিল পাঁচোটা ভেড়াৰ আৰু পাঁচোটা গৰু-ম'হৰ পাল। এই বলাক সদায় হাবিত চৰাই ঘৰলৈ আনি বান্ধি থোৱা হৈছিল। এশখন হালেৰে তেওঁ খেত কৰিছিল।

ভৈয়াম অঞ্চলত এইবিলাক ঘটনা ঘটি আছিল আৰু বগদেৱতাই কোনো এটা পক্ষৰ প্ৰতি অনুগ্ৰহ প্ৰদৰ্শন কৰা নাছিল। ইতিমধ্যে এলেক্টোৱে পূৰ্বৰ প্ৰতিশ্ৰুতি মতে বগদেৱ তেজ্জেৰে বাঙালী কবি কৃতকাৰতাৰ আনন্দত পাশ্চাত্য ভূমি পৰিত্যাগ কৰিলে। তেওঁ আকাশী-পথেদি উৰি গৈ বিজয়েল্লাসেৰে জনোক ক'লে, “চোৱা, তুমি বিচৰা বিবাদখন আবশ্য হৈ গ'ল। যুদ্ধৰ নিভীখিকাই ইয়াক স্থানস্থিত কৰি তুলিছে। তেওঁলোকে যি মিত্ৰতাপাশত আবদ্ধ হৈ পুনৰ শান্তি প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব তাৰ সহায়না কিমান আছে, তুমি নিজেই চাই লোৱা। ইটালী-সকলৰ তেজ এতিয়া উজানবিলাকৰ গাত সানি দিছে। তোমাৰ সম্মতি সাপেক্ষে মই আৰু বহুত বেছি কৰিব পাৰো। উবা-বাওঁদৰ সহায়ত মই প্ৰতিদেশী নগৰবিলাককো যুদ্ধত নিপুণ কৰিব পাৰিম, সিহঁতক বগোৱাদ কৰি যুদ্ধৰ অগনি জ্বলাই দি পাৰিম। দেশখনৰ প্ৰতিটো অংশৰ পৰা সাহায্যৰ দ্বাৰে সৈন্যবাহিনী আগবাঢ়ি আহিব। সমগ্ৰ 'গ্ৰামাঞ্চল সংগ্ৰামে গ্ৰাস কৰিব।' তেতিয়া জনোৱে উৰ দিলে, “যদেই হৈছে, আত্ম আৰু বিশ্বাসে মানুহৰ মন ক্ষিপ্ত কৰি তুলিছে। যুদ্ধৰ দ্বাৰে যিখিনি উত্তেজনা লাগে সেইখিনি এতিয়া আঁঠি গৈছে। অৱেৰে, তাতেৰে, মানুহে যুঁজ-বাগৰ চলাই পাকিব। প্ৰথম অবস্থাত সিহঁতে দৈৱক্ৰমে যিবিলাক অস্ত্ৰ পাইছিল, সেইবোৰত এতিয়া তেজৰ দাগ লাগিল। হেনাৰ পুত্ৰ প্ৰবৰ আৰু বজা লাটিনাতে এতিয়া এইবিলাক বিশানেৰেই বিয়াখন পাতিব পাৰিব। কিন্তু এটা কথা। অলিম্পাছৰ উচ্চ শিখৰত ৰাজত্ব কৰা বিশ্বপিতাই তুমি সঘনে স্বৰ্গৰ ঠিক নিয়ন্ত্ৰণতে থকা আকাশৰ উপৰিভাগলৈ এইদৰে অহা-যোৱা কৰা দেখি অসন্তুষ্ট হ'ব পাৰে। তুমি ধোৱাণে, আৰু নিবা এটা অনিষ্ট কৰাৰ সুবিধা ওলালে, মই যি হয় কৰিম।” ছেটাৰ্ণ ছুটিতাই এইদৰেই তেওঁক সমিধান দিলে। হিংসাৰ সেই দেৱীগবাকীয়ে সাপৰ কঁচকঁচনিৰ শব্দ তুমি আকাশৰ উচ্চতাৰ পৰা কঠিটাছ নদীৰ পাৰত থকা নিজৰ ঘৰলৈ উৰা মাৰিলে। ইটালীৰ মাজ ভাগত পৰ্ণতীয়া অঞ্চলত এখন ঠাই আছে। এই ঠাইখন পুৰাণপ্ৰসিদ্ধ, দেশ-বিদেশৰ মানুহে

ইয়াৰ কথা জানে। এই ঠাইখনেই হৈছে আত্মজ্জ্বেটাছৰ বন্দৰ। গছৰ ডাল-পাতে আৰু থোৱা কাৰণে ইয়াত আন্ধাৰে ঘোপ মাৰি আছে। তুয়ো ফালৰ পৰাই গছে-বনে চাটি থোৱা পাহাৰ আগবাঢ়ি আহি ঠাইখন সন্ধ্যীৰ কৰি তুলিছে। ঠিক মাজতে প্ৰবাহিত হৈছে এখন কেনিল, খৰশ্ৰোতা নদী। ইয়াৰ প্ৰবল সোঁত শিলত ঠেকা থোৱান ফলত তুমুল গৰ্জনৰ সৃষ্টি হয়। তাতে আছে এটা ভয়ঙ্কৰ গছৰ, নৃশংস প্লুটোৰ বাজ্যলৈ সেইফালেদিয়েই বতাহ সোমায়। তাৰ অতল স্পৰ্শ শিলাময় গভীৰতাৰ মাজেদিয়েই একিবৰ নদী সশব্দে প্ৰবাহিত হৈছে। অমঙ্গলীয়া শক্তিৰ অধিকাংশী বাক্সসীজনী সেই ফালেদিয়েই গাঁৱৰেগে তললৈ নামি গ'ল, তাৰ উপস্থিতিৰ পৰা পৃথিৱী আৰু আকাশ মুক্ত হ'ল।

ইতিমধ্যে ছোটৰ্গ-নন্দিনীয়ে ৰাজ্যীয় মহিমাৰে যুদ্ধখন শেষবাৰৰ কাৰণে সজাই তুলিলে। যুদ্ধত অংশ গ্ৰহণ কৰা সকলোবিলাক পশুবন্ধকে হিল-দ'ল ভাঙি নগৰলৈ যাত্ৰা কৰিলে। তৰুণ আলমো আৰু যুগ বিকৃত হৈ পৰা গালাচিয়াছৰে ধৰি সকলোবিলাক নিহত লোককে লগত লৈ তেওঁলোকে দেওভাসকলক স্তুতি-মিনতি আৰু লাটিনাছৰ কাণো-কাকুতি কৰিছিল। চাৰ্ণাছো নগৰত উপস্থিত আছিল। যেতিয়া অগ্নিময়ী ভাষাৰে এই বক্তৃপাতক, অতি তীব্ৰভাৱে গৰিহণা দিয়া হৈছিল, তেতিয়া তেওঁ সেই বালিস্কাৰ ছাৰা জুইত ঘিউ ঢালি মৰুবা কাৰিছিল যে ট্ৰজান, বেলোকক ৰাজশক্তিৰ ভাগ ল'বলৈহে নিমন্ত্ৰণ কৰি অনা হৈছে। লাটিন আৰু ফিজীয়ান বক্তৰ মিলন ঘটোৱাৰ চেষ্টাত তেওঁক নিজৰ ঘৰৰ পৰাই নিতাবিত কৰা হৈছে। ইয়াৰ পিছতে বেকাছৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হৈ অগাধ অৰণ্যত উদ্ভূতভাৱে অনাই বনাই ফুৰা মহিলাসকলৰ আত্মীয়নিলাকা আছিল উপস্থিত হ'ল। আমাতাৰ অসীম ক্ৰতিপত্তিৰ ওপৰত ভাৰসা কৰি তেওঁলোকেও ৰণদেৱতাক প্ৰসন্ন কৰাৰ কাৰণে চিঞৰি চিঞৰি আৰু নেবানেপেৰাভাৱে খাটনি ধৰিলে। ধ্বংসৰ পথত আগবাঢ়ি যোৱা এই সমগ্ৰ জাতিটোৱে এখন প্ৰলয়ঙ্কৰী যুদ্ধৰ সৃষ্টি কৰিবলৈ বদ্ধ পৰিকৰ হৈছিল। কিবা এটা অশুভ শক্তিয়ে তেওঁলোকক সবগৰ সতৰ্ক বাণী আৰু ভগৱানৰ অভিপ্ৰায় অবজ্ঞা কৰি যাবলৈ উচটাই দিছিল। অৰিয়া-অৰি কৰি তেওঁলোকে লাটিনাছৰ কাৰেং বেৰি ধৰিলে। তেওঁ সাগৰৰ মাজত

থকা শিল এটাৰ দৰে অচল-অটল হৈ থাকিল। প্ৰস্তুৰটোত প্ৰকাণ্ড তৰঙ্গই আঘাত কৰে, কিন্তু সকলো আঘাত প্ৰতিহত কৰি বিগট শিলটো হৃদয়ভাৱে থিয় হৈ থাকে, ফেনাময় ঢৌ আৰু সামুদ্ৰিক উদ্ভিদ শিলটোৰ গড়াত ঠেকা খাই ভয়ঙ্কৰ গৰ্জনৰ সৃষ্টি কৰে; কিন্তু সকলো বৃথা। তাৰ গাত থুন্দা খাই একো ভিত্তিৰ নোৱাৰে কিন্তু এই বৃদ্ধ সামন্তজনে প্ৰজাৰ এই উদ্গাদ সঙ্কল্প অস্বীকাৰ কৰিব নোৱাৰিলে। কাৰণ ঘটনাবিলাক জনোৰ ইচ্ছাৰ আনুকূল্যে প্ৰবাহিত হৈছিল। দেৱতাসকলক মিনতি জনাই অংক অসতৰ্ক বতাহৰ গতিৰ ফালে অসহায়ভাৱে লক্ষ্য কৰি তেওঁ মাথোন অশ্রু মোচন কৰি এইদৰে বিলাপ কৰিছিল, “হায়, হায়, আমাৰ সৰ্বনাশ হ’ল। আমি ধনুহাৰ মুখত পৰিছো। প্ৰজাসকল, তোমালোকৰ কল্মিত বন্ধৰ কাৰণে এদিন প্ৰতিফল পাবইক। হায় টাৰ্ণাৰ্ছ, তুমি দুষ্কৰ ফল এদিন ভীষণভাৱে ভুগিব লাগিব। হয়তো তুমি এদিন ভিত্তিৰে দেৱ-দেৱীসকলৰ নাম স্মৰণ কৰিবা, কিন্তু তেতিয়া অতি পলম হৈ যাবগৈ। মোৰ অৱশ্যে অন্তিম কাল উপস্থিত হৈছেহি। কিন্তু এই পোতাশ্ৰয়ৰ ঠিক সমুখ ভাগতেই মোৰ শেষ সংকাৰো শান্তিৰে কৰিব পৰা নহ’ব।” তেওঁ আৰু একো ক’ব নোৱাৰিলে। ৰাজ্যৰ শাসন পৰিহাৰ্য্য কৰি তেওঁ কাৰেঙৰ ভিতৰত সোমাই পাকিল।

পাশ্চাত্য ভূমি লাটিয়ামত এটা পৱিত্ৰ প্ৰথা আছিল, জালবাৰ নগৰ-বিলাকে এই প্ৰথা পালন কৰিছিল। পুৰিৱীৰ শ্ৰেষ্ঠ নগৰী খোমতো, ৰোমবাসীসকলে মাছৰ উপাসনাৰে গোটাই, হাইকানিয়ান, আৰব আদি লাতিবিলাকৰ বিৰুদ্ধে ভয়ানক সামৰিক অভিযান আৰম্ভ কৰোতে, অৰণোদয়ৰ দেশ ভাৰতবৰ্ষলৈ যাত্ৰা কৰোতে, পাৰ্শিয়ানবিলাকক আমাৰ পতাকাবিলাক ওভোতাই দিবলৈ আদেশ দিয়াৰ সময়ত, এই প্ৰথা আজিও উদ্‌যাপন কৰে। যুদ্ধৰ দুখন ভাৰণ আছে, মানুহে সেই বুলিয়েই কয়। এই দুবাৰ দুখন অতি পৱিত্ৰ, কাৰণ মানুহে সম্মন কৰি চলা এই দুবাৰতে নিৰ্মম মাছৰ ভীষণ অস্তিত্ব জাগ্ৰত হৈ আছে। ব্ৰজৰ পাত আৰু মজবুত লোহাৰে সুৰক্ষিত এই দুবাৰ দুখন বন্ধ হৈ থাকে, দুবাৰ-ডলিৰ পৰা কিঞ্চিৎ মাত্ৰও লৰচৰ নকৰি জেনাছে তাত অবিবাৰ পহৰা দি থাকে। নগৰ-প্ৰধানসকলে বৰ্ণৰ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰিলে, প্ৰাচীন ৰোমান ৰাজবেংশৰে সজ্জিত শাসকজনে নিজ হাতেৰে এই দুবাৰ মুকলি কৰে। সজ্জিয়ুত খুটাবিলাকৰ পৰা তেতিয়া

আৰ্তনাদ নিশ্চয় হয়। তেওঁৰেই এইদৰে বগৰ আহ্বান কৰে আৰু পুৰুষ-সকলে তেওঁৰে অনুসৰণ কৰে, ব্ৰজৰ বগভেৰীয়ে কৰ্ণশ শ্বনিৰে অনুমোদন জনায়।

এই প্ৰথা অনুযায়ী এতিয়া ইনিয়াছ আৰু তেওঁৰ সঙ্গীসকলৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ ঘোষণা কৰি ভয়ঙ্কৰ তোৰণ ছুখন যুদ্ধ কৰিবলৈ লাটিনাছক অহ্ববোধ কৰা হ'ল। কিন্তু এই যুদ্ধ শাসকজনে ছুৱাৰ স্পৰ্শ কৰাৰ কথা সহ্যও কৰিব নোৱাৰিলে। এই বিৰক্তিকৰ কৰ্ত্তব্যৰ পৰা পিছ হুহকি গ'ল। তেতিয়া দেৱনাথী ছেটাৰ ছুহিতাই সৰগৰ পৰা নামি আহি নিজ হাতেৰে কন্ধ ছুৱাৰ ঠেলি দিলে, দাৰ সন্ধি আৱণ্টিত হ'ল আৰু যুদ্ধৰ লোহুৱাৰ উন্মুক্ত হৈ পৰিল।

ইটালী আছিল শাষ্টিপ্ৰায় দেশ, যুদ্ধৰ আহ্বানত এই দেশ কোনোদিনে জাগি উঠা নছিল। কিন্তু এতিয়া ইয়াকো বগৰ অগনি জ্বলি উঠিল। তেওঁলোকৰ এটা পন্থাতিক বাহিনী সমগ্ৰ অঞ্চলেদি যাত্ৰা কৰিবলৈ সাজু হ'ল। কিছুমানে ধ্বংস ঘোঁৰাত উঠি শূলি উৰুৱাই চেকুৰ মেলিও। অগ্ৰৰ সন্ধানত সকলোৱে ঘোঁৰাল কৰি ছল। কিছুমানে তেল-টেঙা ঘাঁহি ঢাল-বিলাক চিকচিকিয়া কৰি ছল। যাঠিৰ জোঙ বিলাকত জোক দিছিল আৰু কুঠাৰ-বিলাক শাণত ধৰাইছিল। অতি উল্লাহেৰে তেওঁলোকে ধ্বজা উৰাইছিল আৰু বগবাদাৰ ধ্বনি শুনিছিল। পাঁচখন মহানগৰীত কন্যাবাল বহুৱাই অগ্ৰাগাৰ-বিলাক পৰিপূৰ্ণ কৰা হৈছিল। এই পাঁচখন নগৰ আছিল—পৰাক্ৰমী আটিনা, গৰ্ভিত টাইবাৰ, আৰ্ডিয়া, ক্ৰুটা মেৰিয়াম আৰু স্তম্ভশোভিত এণ্টেমনি। তেওঁলোকে শিৰদ্বাৰ নিৰ্মাণ কৰিছিল আৰু ঢালৰ ফুল কটা উঠাঙা অংশটোত লগাবলৈ উইল'কাঠ বেঁকা কৰি বাৰ তৈয়াৰ কৰিছিল। বহুতে ব্ৰজৰ বৰ্ম আৰু ৰূপৰ পাট পিটি টোপ সাজিছিল। কৃষিৰ সঁজুলি, শস্ত্ৰৰ অংশ আদিৰ কথা পাহৰি গৈ তেওঁলোকে এইবিলাক কামত লাগিছিল। ঘৰত থকা পৈত্ৰিক তৰোৱালখন ভাটিত দি নতুনকৈ গঢ় দিছিল। এনেতে বগভেৰী বাজি উঠিল। যুদ্ধৰ অৰ্থ সূচোৱা সংকেত বিয়পি পৰিল। কোনোৱে কঁপা হাতেৰে শিৰদ্বাৰ ধৰি ঘৰলৈ লব মাৰিও, কোনোৱে চিহ্নিয়াই থকা ঘোঁৰা বথত জুটিলে

আৰু চাল, সোণৰ তিনিডলীয়া কিটা লগোৱা ভাখৰ আদিৰে সজ্জিত হৈ
কঁকালত ওবোৱাল বান্ধি ল'লে।

হে দেৱীসকল, তেলিকনৰ দুৱাৰ মুকলি কৰি তোমালোকে মোক
অনুপ্রাণিত কৰা; যুদ্ধত যোগ দিবলৈ কোন কোন বজা আহিছিল, তেওঁ-
লোকৰ প্ৰত্যেকৰে লগত কেনে ধৰণৰ সৈন্যবাহিনী আছিল সমুদল ভূমিত
সমাবিষ্ট হৈছিল, সেই প্ৰাচীন ইটালীৰ উৰ্বৰা ভূমিত কোনবিলাক বীৰ
শ্ৰেষ্ঠ বুলি পৰিগণিত হৈছিল আৰু দেশখনত জাগি উঠা উদ্দীপনা কেনেকুৱা
অগ্নৰ যোগেদি প্ৰতিভাত হৈছিল, এই সকলোবিলাক কথা যেন মই বৰ্ণনা
কৰিব পাৰো। তোমালোকৰ ঐশ্বৰিক শক্তি আছে আৰু সেইকাৰণে সকলো
ঘটনা তোমালোকৰ মনত আছে। কিন্তু এই মহান ইতিহাসৰ কিঞ্চে
প্ৰতিধ্বনিহে মোৰ শ্ৰুতিগোচৰ হৈছে।

সশস্ত্ৰ সৈন্য লগত লৈ প্ৰথমেই ৰণলৈ ভ্ৰমণ বীৰজন হ'ল দেৱ-দেৱী,
ক্ৰোধোদ্ভাস্ত মেজেন্টিয়াছ। ইট্ৰুছিয়া সীমান্তৰ পৰা এওঁ আহিছিল। তেওঁৰ
পুতেক লচাছ লগে লগে আহিছিল। দৈহিক সৌন্দৰ্যত তেওঁক লৰেণ্টাইন
বীৰ টাৰ্ণাছৰ বাহিৰে আন কোনেও চেৰ পেলাব পৰা নাছিল। অৰ্ধদমন
লচাছে যুদ্ধত হিংস্ৰ জন্তুকো পৰাভূত কৰিব পাৰিছিল; কিন্তু তেওঁলোক
মিছাকৈয়ে আছিল। পিতাকৰ নিষ্ঠুৰ আচৰণত তেওঁ জৰ্জৰিত হৈছিল,
কিন্তু প্ৰকৃততে তেওঁৰ পিতাক মেজেন্টিয়াছ নহৈ এজন ভাল মানুহহে হোৱা
উচিত আছিল।

তেওঁলোকৰ পিছতে আহিছিল হাবকিউলিছ-তনয় আভেণ্টিনাছ। পিতাকৰ
দৰেই তেওঁৰো সুদৰ্শন আছিল। তেওঁ সদৰ্পে জয়মাল্য ভূষিত বথ এখন
তৃণভূমিৰ ওপৰেদি চলাই আহিছিল। তেওঁৰ অখই এই সন্মান লাভ
কৰিছিল। তেওঁৰ চালখনত পিতাকৰ কুলমৰ্যাদাসূচক, কণামুক্ত এটা হাইড্ৰা
ক্ষোদিত কৰা আছিল। আভেণ্টাইন পৰ্বতৰ অৱগত্যত আভেণ্টিয়াছৰ অজ্ঞাত-
ভাৱে জন্ম হৈছিল। তেওঁৰ মাক বিয়া আছিল এগৰাকী ৰাজকীয়া, মৰণশীলা
ৰমণী হ'লেও তেওঁৰ মিলন হৈছিল এজন দেৱতাৰ লগত। কাৰণ সেই
সময়তে গেৰিয়ানক হত্যা কৰি বিজয় গৌৰৱেৰে টিবিষ্টিয়ান হাবকিউলিছে
লৰেণ্টাইনসকলে খেতি কৰা পথাৰত উপস্থিত হৈ তেওঁৰ স্পাইন দেশীয়
গাই গৰুবিলাকক ইট্ৰুবিয়ৰ এখন নদীত সাধুৱাইছিল। তেওঁৰ যুঁজাৰ

সৈনিকসকলৰ হাতত আছিল যাঠি আৰু বৰ্ষা, কিন্তু তেওঁলোকে শাণিত হৰোৱাল আৰু দাবেলীয়া কৃপাণেৰেও যুদ্ধ কৰিব পাৰিছিল। তেওঁলোকৰ সেনাপতিজনে ঠাৰঙা নোমৰ বিষাগোম সিংহৰ ছাল এখন কান্ধত আঁৰি লৈ পদব্ৰজে প্ৰাসাদলৈ গৈছিল। ছালখন তেওঁ মূৰলৈকে টানি লৈ ঈৰ্ষা হাসাত দৃঢ় বিকশিত কৰিছিল। হাৰকিউলিছৰ এই বেষ্ট তেওঁৰ চেহেৰা হিংস্ৰ হৈ পৰিছিল।

ইয়াৰ পিছত টাইবাৰ দুৰ্গৰ পৰা আহিছিল দুজন ককাই-ভাই। তেওঁ-লোকৰ ভৃত্যজন সছোদান নাম অনুসৰি প্ৰজাবিলাক টাইবাৰটোছ বুলি খাত হৈছিল। তেওঁলোক আছিল বেটিনাছ আৰু শক্তিমান কোৰাছ। আৰ্গাইভ বন্ধ শৰীৰত থকা এই যুদ্ধ দুজনে তদ্বৰ্ষণৰ মাজেদিও পাব হৈ গৈ সৰলোৰে আগত থাকি শত্ৰুক আক্ৰমণ কৰিব পাৰিছিল। মেঘাত্মক চেণ্টৰয়ুগলে তুমাতয়ত অশ্লিষ্ট অৰ্চইমন পৰ্বতৰ উচ্চ শিখৰৰ পৰা বিত্ৰাৎ বেগে নামি যাওঁতে অৱশ্যেই তেওঁলোকক বাট এৰা দিয়ে আৰু তেওঁ-লোকৰ গচকত গছৰ ডালবিলাক মৰমৰাই উঠে। এই চেণ্টৰ দুজনৰ দৰেই তেওঁলোকে যুদ্ধ কৰিছিল।

প্ৰিনেষ্টি নগৰৰ প্ৰতিষ্ঠাতা কেবুলাছো বণলৈ আহিছিল। তেওঁ ভালকানৰ পুত্ৰ বুলি উত্তৰ পুৰুষে বিশ্বাস কৰে। কৃষি পাম এখনৰ গোহালি এটাত তেওঁৰ কন্যা হৈছিল। ভৱিষ্যতে ৰাজ-সিংহাসন লাভ কৰা এই নৱজাত শিশুটি জুহালৰ ওচৰতে পৰি আছিল। তেওঁৰ লগত আহিছিল এদল গ্ৰাম্য প্ৰজা। তেওঁলোকক ভালেমান আঁতৰত থকা গাঁৱৰ পৰা মাতি অনা হৈছিল। কাৰণ তেওঁলোকৰ ঘৰ আছিল প্ৰিনেষ্টি পৰ্বতৰ উচ্চতাত অৱস্থিত জনোৰ নামত উজ্জীৱিত গোবাইৰ কূৰি ক্ষেত্ৰত। এই পৰ্বতত নিজবাৰ্ধোত শিলবিলাক ছিদ্ৰযুক্ত আৰু ইয়াৰ কাষেদিয়েই শীতল আনিয় নদী বৈ গৈছে। তেওঁলোকৰ লগতে আছিল আনাগ-নিয়াৰ উৰ্বৰ ভূমিত অথবা অমাছেনাছ নদীৰ পাৰত বাস কৰা লোকসকল। এই সৈন্ম বাহিনীৰ সকলোটি অস্ত্ৰ আৰু ঢাল-বৰ্ম আদিয়ে সজ্জিত নাছিল। ঘৰুৱাই চলা বধো সকলোৰে নাছিল। বেছি ভাগৰে হাতত আছিল সীহৰ বাটলুগুটি মৰা ধনু। কিন্তু কিছুমানৰ দুয়োহাতত দুডালকৈ বৰ্ষা আহিল। শিবস্ৰাগ হিচাপে সিহঁতে পিন্ধিছিল বাঘ-ছালৰ যুগা বৰণীয়া টুপী। সিহঁতৰ সোঁ

ভৰিত কেঁচা ছালৰ জোতা আছিল কিন্তু বাওঁ ভৰি আছিল খালি। সেইদৰে আহোঁতে সিহঁতৰ খোজৰ চিন জিলিকি উঠিছিল।

ইতিমধ্যে নেপচুনৰ পুত্ৰ, অশ্বদমন মেছাপাছ আহি উপস্থিত হৈছিল। সবগৰ বিধানমতে তেওঁৰ অগ্নি বা লৌহ নিৰ্মিত অস্ত্ৰ প্ৰয়োগৰ দ্বাৰা নবহত্যা কৰা নিষেধ আছিল। কিন্তু এতিয়া তেওঁ হাতত তবোৱাল লৈ, বণাভ্যাস পাহৰি গৈ সহজভাৱে শাস্তিত জীৱন যাপন কৰা জন-জাতীয় মানুহ কিছুমানক একত্ৰিত কৰি যুদ্ধত যোগ দিলেহি। সিহঁতৰ কিছুমানৰ ঘৰ আছিল ফেছেনিয়াম দুৰ্গত, আৰু কিছুমান আছিল এতিয়া ভৈয়ামত বাস কৰা ফেলিস্থান। আনবিলাকে খলা-বমা ছবেষ্টি পাহাৰৰ নামনিত আৰু ছিমিনাছ পৰ্বতৰ সমীপবৰ্তী সৰোবৰৰ পাৰত অৱস্থিত ফ্লেভিনিয়ামৰ পথাৰত বাঁ কাপেনাৰ পৱিত্ৰ বনভূমিত বাস কৰিছিল। বজাৰ ঞ্চগাম্বুকীৰ্ন কৰি গীত গাই তেওঁলোক ডল্ফোময় গতিত আগবাঢ়ি আহিছিল। ডাৱৰৰ মাজে মাজে উৰি অহা বৰফৰ দৰে বগা ৰাজহাঁহবিলাকে যেতিয়া ডিঙি মেলি সংযত স্বৰেৰে গান গায়, নদ-নদী আৰু এচিয়াৰ জলাহ-বিলাবত সিহঁতৰ সজ্জাত ধ্বনিত প্ৰতিধ্বনিত হয়। এতিয়া মানুহে ব্ৰজাপ্ত শাৰণ কৰা সৈন্য বাহিনীটোক সাগৰৰ স্তূগভীৰ জলৰ পৰা পাবলৈ সৰবে উৰি অহা এডাক চৰাই বুলিহে শাৰণা কৰিছিল।

আৰু চোৱা। প্ৰাচীন ছেবাইন ৰক্ত শাৰণ কৰা ক্লচাছে লগত এটি বলিষ্ঠ বাহিনী লৈ ক্ষৌণ্ৰ গতিৰে আহিছিল। কিন্তু তেওঁ অকলেই এশ-টাকো বলে পাৰিছিল। ক্লডিয়ান জাতি আৰু সেই বংশৰ তেওঁৰেই পূৰ্বপুৰুষ। ছেবাইনসকলক ৰোমত প্ৰতিষ্ঠিত কৰাৰ পাছত এই বংশই সমগ্ৰ লাটিয়ামতে বিস্তৃতি লাভ কৰিছে। ক্লচাছৰ লগত এটা স্ত্ৰবৃহৎ সৈন্যদল আছিল। তাৰে কিছুমান প্ৰাচীন কুইৰিনাছৰ অলুচৰ আছিল, আনবিলাক আমেটাৰ্গান, ইৰিটাম আৰু জলফাই গছৰ দেশ মুট্ৰাৰ পৰা আহিছিল। নমেৰ্টান নগৰ, চোকা শাৰ থকা শিলাখণ্ডেৰে ভৰা টেট্ৰিকা পাহাৰৰ ওচৰত থকা ভেলিয়াম সৰোবৰৰ উপকূলস্থ বজিয়া, কাম্পেৰিয়া, ফকলি আৰু হিমেলা নদীৰ ওচৰে পাছৰে থকা ঠাইবিলাকৰ পৰাও অসংখ্য সৈনিক আহিছিল। টাইবৰ আৰু ফাৰাৰিছ নদীৰ পানীয়ে বিসকলৰ

নিপাসা দূৰ কৰে, হিম-শীতল নাৰ্ছিয়াৰ যিসকল অধিবাসী তেওঁলোকেও যোগ দিছিল; আৰু আহিছিল ইটাৰ সৈন্তদল, লাটিন প্ৰজাৰে গঠিত বাহিনী। দুৰ্ভাগ্যৰ সূচনা কৰা আলিয়া নদীয়ে যি দেশ বিভক্ত আৰু বিধৌত কৰিছে সেই দেশৰ সেনাও বগলৈ আহিছিল। নিৰ্মম কালপুৰুষ শীতকালত যেতিয়া শুষ্ক বাৰ্ষিক মাজত মাৰ যায়, তেতিয়া লিবিয়াৰ ফেনিল সমুদ্ৰত যিমান লহৰ উঠে, তেওঁলোকৰ সংখ্যাও আছিল তদুপ। হাৰ্মাছৰ সমতল ভূমিত ব'ন্দৰ তাপত শুকাই যোৱা অসংখ্য থোক অথবা লিভিয়াৰ সোণালী ধাননি পথাৰৰ দৰেই সৈন্তসকলৰ ঘন সমাবেশ ঘটিছিল। ঢালৰ ঝনঝননি উঠিছিল আৰু পদভৰত মেদিনী কম্পমান হৈছিল।

ইয়াৰ পিছতে আগমেননৰ মিত্ৰ আৰু ট্ৰয়ৰ ঘোৰ শত্ৰু হালিচাছে বৰত অশ্ব সংযোজন কৰিছিল। টাৰ্ণাছৰ সাহায্যার্থে হাজাৰ হাজাৰ গৰিত লোকক তেওঁ পৰিচালিত কৰিছিল। তাৰে কিছুমানে দ্ৰাক্সালতাৰে সমুদ্ৰ মাছিক দেশৰ মাটি চহ কৰিছিল, কিছুমানক আৰক্ষানৰ নেতাসকলে ওখ পৰ্বত বা ছিভিছিনিয়াৰ ভৈয়াম অঞ্চলৰ পৰা প্ৰেৰণ কৰিছিল। কিছুমান কালিছৰ পৰা খোজ কাঢ়ি আহিছিল, কিছুমানে বালিচৰেৰে ভৰা ভলটাৰ্ণাছ নদীৰ পাৰত বাস কৰিছিল। তদুপৰি আছিল ছাটিকুলাৰ কিছুমান বৰৰ মানুহ, আৰু অস্থানবিলাকৰ ভালেমান বাহিনী। নমনীয় চৰ্ম বজ্জৰ সহায়ত নিক্ষেপ কৰিব পৰা কিছুমান কাঠৰ গোলক সিহঁতৰ হাতত আছিল। সিহঁতৰ বাওঁহাতত আছিল চাম্ৰাৰ এবিধ সৰু ঢাল, আৰু সৰু সৰু যুদ্ধত সিহঁতে এবিধ চুটি তৰোৱাল ব্যৱহাৰ কৰিছিল। এই বাহিনীত ইবেলাছৰ নামো উল্লেখ কৰিব লাগিব। প্ৰবাদ আছে যে কাপ্ৰিয়া দেশৰ টেলিবই নগৰত ৰাজত্ব কৰা টেলনে বুঢ়া কালত ছেবেথিছ নামে অপেশ্বৰী এগৰাকীৰ গৰ্ভত এটি পুত্ৰ সন্তান উৎপাদন কৰিছিল। উত্তৰাধিকাৰতে সন্তুষ্ট নাথাকি তেওঁ ছাবাষ্টিয়ান উপজাতিসকলে বাস কৰা ছান'ৰ্ছৰ জলধাৰাই পথালি যোৱা বিস্তীৰ্ণ দেশখন নিজৰ ৰাজ্যত চামিল কৰিবলৈ ইচ্ছা কৰিছিল। কফ্ৰি, বাটুলাম আৰু ছেলেমনাৰ কৃষি ক্ষেত্ৰ-বিলাকৰ অধিবাসীসকলক, আৰু আবেলাৰ দুৰ্গ প্ৰাক্কাৰৰ উচ্চতাৰপৰা দেখা পোৱা আপেল ফলৰ উদ্যান য'ত আছে তাত বাস কৰা লোক-

সকলক বশীভূত কৰিবলৈয়ো তেওঁ মন মেজিছিল। টিউটনবিলাকৰ দৰে এই মানুহবিলাকেও বুমেবা, ব্যৱহাৰ কৰা শিক্ষা পাইছিল। গছৰ বাকসি সিহঁতে মূৰত ৰেৰিয়াই লৈছিল। ব্ৰজৰ পাত লগোৱা, চিকমিকাই থকা ঢাল আৰু ব্ৰজৰ ত্ৰিবিধাই থকা তৰোৱাল তেওঁলোকৰ হাতত আছিল।

যুদ্ধত সৌভাগ্য আৰু সফলতা লাভ কৰা উফেন্‌ছ নামে এজন কীৰ্ত্তিমান ৰাজকোঁৱৰ বগলৈ সাক্ষি-কাৰি আহিছিল পাৰ্বত্য নাৰ্ছি দেশৰ পৰা। তেওঁৰ জ্ঞাতিসকল ইকুইকুলান নামে জনাজাত। ইহঁত আন মানুহতকৈ অসভ্য আৰু কঠিন ভূমিত বাস কৰি সাধাৰণতে হাৰিত চিনাক্ত কৰি ফুৰে। হাল বাওঁতেও ইহঁতে অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ লৈ থাকে। সিহঁতে লুটপাত কৰি পোৱা ধন-সম্পত্তি ঘৰ চপাই বৰ আনন্দ পায় আৰু সেয়ে সিহঁতৰ জীৱিকা।

মাকৰ্ভিয়ান জাতিৰ যাজক এজমো তালৈ আহিছিল। তেওঁ শিব-জ্ঞানৰ ওপতৰ জ্ঞানমূল জিত পত্ৰ পৰিধান কৰিছিল। এওঁৰেই আছিল অসম সাহসী অগ্নে, বজা আকিঞ্চাছে তেওঁক পঠাই দিছিল। অগ্নে আছিল সাপৰ ওজা। তেওঁ হাতেৰেই বা পেঁপা বজাই জ্বল-স্থলে থকা সকলো বিধ সাপকে টোপনিত অচেতন কৰিব পাৰিছিল। সিহঁতৰ ক্ৰোধ তেওঁ দমন কৰিব পাৰিছিল আৰু নিজৰ বিজাৰে সাপে খোৱা মানুহকো আৰোগ্য কৰিবলৈ সমৰ্থ হৈছিল। কিন্তু ডাৰ্ডান শক্তিশেলৰ আঘাত নিৰাময় কৰিবলৈ তেওঁৰ সামৰ্থ্য নাছিল। তেওঁৰ নিদ্ৰাবাগ আৰু গাৰ্ছিয়ান পৰ্বতত সংগ্ৰহ কৰা ঔষধবিলাকে তেওঁৰ শৰীৰৰ স্তম্ভ শুকুৱাব নোৱাৰিলে। আজিটিয়াৰ বনভূমি আৰু স্বচ্ছ লহৰেৰে ভৰা ফুছিল সৰোবৰে তেওঁৰ কাষে চকুপানী টুকিছিল; ফটিকৰ দৰে যেন পানীয়ে তেওঁৰ কাষে শোক কৰিছিল।

হিপ্পলিটাস-নন্দন ভাৰিগাছে চমৎকাৰ বেষণত যুদ্ধলৈ আহিছিল। এই কীৰ্ত্তিমান পুত্ৰক তেওঁৰ জননী আৰিভিয়াই বগলৈ পঠাইছিল। ইজিৰিয়াৰ অৰণ্যত তেওঁ প্ৰতিপালিত হৈছিল। এই অৰণ্যৰ কাষতে এখন জলাহ আছে। তাৰ ওচৰতে থকা হুদ এটাৰ পাতৰ আছে ডায়োনাৰ মন্দিৰ। উত্তম উপচাৰেৰে তাত পূজা কৰিলে অভীষ্ট সিদ্ধি হয়। মাহীমাকৰ বড়যুদ্ধত হিপ্পলিটাসৰ মৃত্যু হয়, ভয়ত জাঙুল খাই দৌৰি অহা এজাক

ঘোঁৰাৰ গচকত তেওঁৰ দেহ ছিন্ন ভিন্ন হৈছিল। এইদৰে তেওঁ নিজৰ ভেজৰে পিড়-ধণ পৰিশোধ কৰিছিল। কিন্তু এপলোৰ ঔষধ আৰু ডায়েনাৰ স্নেহত তেওঁ পুনৰ জীৱন লাভ কৰিলে। তেওঁ মুকলি আকাশৰ তললৈ আহি পুনৰ সবগৰ ভবা চাব পৰা হ'ল। কিন্তু মৰণশীল মানুহ এটাই বসাতলৰ অন্ধকাৰৰ পৰা ওলাই আহি জীৱনৰ জেউতি খুৱাই পোৱাত পৰম পিতা কুপিত হ'ল। এনে মৃত সঞ্জীৱনীৰ আৱিষ্কাৰত, এপলো-পুত্ৰ ইন্ডুলাপিয়াছক তেওঁ বজাঘাত কৰি বৈভৱশীৰ জললৈ নিক্ষেপ কৰিলে। কিন্তু দয়ালু ডায়েনাই ছিন্নলিটাছক ঐষ্ঠাইত অতি গোপনে লুকুৱাই থলে। দেৱীৰ তত্ত্বাবধানত তেওঁ ইজিৰিয়াৰ অৰণ্যত আবদ্ধ হৈ থাকিব লগা হ'ল। ইটালীৰ এই বনভূমিত অজ্ঞাতবাস কৰোঁতে তেওঁ নাম লৈছিল ভাৰ্ভিয়াছ। কঠিন খুড়াযুক্ত ঘোঁৰাবিলাক ডায়েনাৰ মন্দিৰ বা পৱিত্ৰ উপবনৰ ওচৰ চাপিব নোৱাৰে, কাৰণ সাগৰৰ পানীৰ পৰা ভয়ানক জীৱ এটা ওলাই অহাত ঘোঁৰাকেইটাই উচপ্ খাই ৰথখনেৰে সৈতে বাজকুমাৰক পাবতে পেলাই দিলে। কিন্তু তথাপি তেওঁক পুত্ৰই তেজী ঘোঁৰাই টনা ৰথ সবেগে সমতল অঞ্চলৰ মাজেদি চলাই বগলৈ আহিছিল।

অগ্ৰবৰ্তী সৈন্যসকলৰ মাজত থাকি টাৰ্গাছে ইতস্ততঃ বিচৰণ কৰিছিল, তেওঁ আনবিলাকতকৈ এৰেগেতমান ওখ আছিল আৰু চমৎকাৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ হাতত লৈ তেওঁ জাকতজিলিকা হৈ পৰিছিল। তেওঁৰ দীৰ্ঘ শিৰস্ত্ৰাণত তিনিডাল পাখি আছিল আৰু মুখৰ পৰা এটনাৰ অগ্নি-শিখা উদ্গীৰণ কৰা এটা কাইমেৰা তাৰ ওপৰতে আছিল। প্ৰচুৰ ৰক্ত প্লাবনত যেতিয়া যুদ্ধৰ অৱস্থা অতি ভয়ঙ্কৰ হৈ পৰিছিল তেতিয়া তাৰ গৰ্জন তীব্ৰতৰ হৈছিল, তাৰ মুখনিম্নত অগ্নিয়ে উদ্গত আৰু ভীতিসূচক ৰূপ ধাৰণ কৰিছিল। আয়োৰ স্বৰ্ণবেৰাঙ্কিত চিত্ৰই তেওঁৰ ঢালখনক এটা বিশেষ মৰ্যাদা দিছিল। তেওঁক দেখা গৈছিল এজনী গাই গৰুৰ ৰূপত, শিং দাঙি থকা থিয় নোমৰ গাই গৰু এজনীৰ আকৃতি—এটা ভয়াবহ শ্ৰেণীক-আৰু আছিল আয়োৰ কুমাৰিত্ব ৰক্ষাৰ কাৰণে ব্ৰতী আৰ্গাছ, এটা ৰূপৰ পাত্ৰৰ পৰা পানী ঢালি এখন নদীৰ সৃষ্টি কৰা ইনাকাছৰ ছবিও তাত ক্ষোদিত আছিল। অগণন পদাতিক সৈন্যই টাৰ্গাছক অতি ওচৰৰ পৰা অনুসৰণ কৰিছিল।

এই বাকবতী বাহিনীর বেছরে সমগ্র সমতল অঞ্চল নিসন্ধি ব'ৰি পেলাইছিল। আৰ্ঘৱ পুৰুষসকল, আৰক্ষান বাহিনী, কটুলীয়ান, হিকানীয়ান, ছাকানীয়ান চিত্ৰাঙ্কিত ঢাল ধারণ কৰা লাৰিকান—এই লোকসকলে যুদ্ধক্ষেত্ৰ আগুৰি ধৰিছিল। তেওঁলোকৰ লগত সমাবিষ্ট হৈছিল টাইবাৰ আৰু মুমিকাহ নদীৰ পৱিত্ৰ পাৰত খেতি কৰা কৃষকসকল, কটুলীয়ান পাহাৰত হালবোৱা খেতিয়কসকল, চাছাই অন্তৰ্দেশৰ যিবিলাক কৃষিক্ষেত্ৰ জুপিটাৰৰ দ্বাৰা অধিকৃত, ফেৰগীয়াৰ যিবিলাক শ্যামল বনাকলে মন-প্ৰাণ জুৰ কৰে; সেইবিলাক ঠাইৰ মানুহো আহি গোট খাইছিল। ছাটাবাৰ কঞ্চলা জলাহ য'ত অৱস্থিত, শীতল উফেন্‌ছ নদী য'ৰ পৰা ভৈয়ামৰ মাজেদি বৈ গৈ অৱশেষত সমুদ্ৰত লীন গৈছে, সেইবিলাক ঠাইৰ পৰাও যুঁজাৰু আহি যোগ দিছিল।

তেওঁলোকৰ লগতে আহিছিল কেমিল্লা। তেওঁ আছিল ভলছিয়ান কুমাৰী, ব্ৰজৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰেৰে সুসজ্জিত সৈন্য বাহিনী এটা তেওঁ পৰিচালনা কৰিছিল। তেওঁ আছিল এগৰাকী বীৰাঙ্গনা, সূতা কটা বা উল গোঠাৰ কাৰণে তেওঁ জন্ম লোৱা নাছিল, নাৰী হ'লেও তেওঁ যুদ্ধৰ বিভীষিকাৰ সম্মুখীন হ'ব পাৰিছিল, তেওঁৰ গতিবেগে বতাহকো চেব পেলাব পাৰিছিল। তেওঁ হয়তো এডালো থোক নিভিগাকৈ পকাধানৰ ওপৰেদিয়েই দৌৰি যাব পাৰিব, ভৰিৰ গোৰোহা নিতিতাকৈ সাগৰৰ চৌ অতিক্ৰম কৰি যাব। ঘৰৰ তিৰোতা আৰু পথাৰত কাম কৰা ডেকা ল'ৰা সকলোৱেই একেলগে আহি তেওঁৰ ফালে তথা লাগি চাইছিল। কি ৰাজকীয় জাকজমকতাবে তেওঁ নিটোল বাহু দুটি বক্ত বসনেৰে আবৃত কৰিছিল! চুলিটাবিত কি চমৎকাৰ সোণৰ হাৰে শোভা কৰিছিল। মেমপালকে ব্যৱহাৰ কৰা সেউজীয়া কাঠৰ দণ্ড এডালত তীক্ষ্ণ ফলক লগাই আৰু লিছিয়া দেশৰ টোণ কান্ধত লৈ তেওঁ কেনেকৈ খোজ দিছিল! তেওঁক সবলোৱে মুগ্ধভাৱে নিৰীক্ষণ কৰিছিল। বিশ্বয়ত সকলো বিহ্বল হৈছিল।

আঠ

আৰ্কেডিয়াত ইনিয়াছ

টাৰ্ণাছে লৰেণ্টাইন ছুৰ্গৰ ওপৰত যুদ্ধৰ পতাকা উত্তোলন কৰিলে। তেওঁৰ চোঁৱত ঘোঁৰাবিলাক জাঙুল খাই উঠিল। অস্ত্ৰৰ বনবননি আৰু বগভৈৰৱ কৰুণ নিনাদত দশোদিশ মুখবিত হ'ল। খল্লেকতে মানসিক ভ'ৰসামাৰ অৱসান ঘটিল; সংগ্ৰামৰ উত্তেজনাৰ সন্মুখ লাটিয়ামত প্ৰবাহিত হ'ল। যুদ্ধকসকল বস্ত্ৰৰ কাৰণে উদ্ভাদ হৈ পৰিল। মেছাপাছ, উফেল আৰু দেৱদ্বী মেজেকিয়াছ আদি সেনাপতিসকলে ব্যাপক অঞ্চল এটাৰ খেঁতয়কসকলৰ পথাৰৰ লস্য বলেৰে কাঢ়ি লৈ আহিল। সাহায্য ভিক্ষাৰ কাৰণে মহাবীৰ ডায়মিডিছৰ নগৰলৈ ভেমুলাছক প্ৰেৰণ কৰা হ'ল। ট্ৰজানবিলাকে লাটিয়ামত কেনেকৈ ধোপনি পুতিছেহি; পৰাজিত ইনিয়াছে গৃহদেৱতাসকলক লগত লৈ, বিমাতাৰ নিৰ্দেশ মতে তেওঁৰেই সেই ৰাজ্যৰ ৰজা হ'ব বুলি কেনেকৈ প্ৰচাৰ কৰিছেহি; কেনেকৈ অসংখ্য প্ৰজাই তেওঁৰ আশুগুণ্য স্বীকাৰ কৰিলে আৰু কেনেকৈ তেওঁৰ নাম লাটিন ভূমিত বিখ্যাত হৈ পৰিল, এই সকলোবিলাক কথা বিবৰি ক'বলৈ তেওঁক ভাৱ দিয়া হৈছিল। প্ৰাথমিক কাৰ্যবিলাকত ইনিয়াছৰ কি উদ্দেশ্য নিহিত আছিল আৰু ভাগ্য স্তম্ভসন্ম হ'লে, যুদ্ধখনৰ কেনে ফলাফল তেওঁ কামনা কৰিছিল, সেই কথা ডায়মিডিছৰ অবিদিত নাছিল, বৰং তেওঁৰ টাৰ্ণাছ বা ৰজা লাটিনাছতকৈয়ো এই বিষয়ে অধিক দৃষ্টি আছিল।

লাটিয়ামত এনেকুৱা এটা অৱস্থা বিৰাজ কৰিছিল। লাও-মিডনৰ বংশৰ বীৰজনস আগত সকলো ঘটনা স্পষ্ট হৈ পৰিছিল আৰু তেওঁৰ উৎকণ্ঠাৰ সীমা নাছিল। এই ঘোৰ সঙ্ঘটনৰ পৰা পৰিত্ৰাণ পাবলৈ তেওঁ অনেক কথাই চিন্তা কৰিছিল আৰু তেওঁৰ মনত দঘনে ইটোৰ পিছত সিটো ভাবৰ সঞ্চাৰ হৈছিল। এটা জলাশয়ত বন্দ পৰিলে নতুবা

জোনৰ পোহৰ প্ৰতিফলিত হ'লে তাৰ পানীত ভিৰবিৰনি উঠে আৰু এক
 বিস্তীৰ্ণ অঞ্চল প্ৰতিভাত কৰি এই দীপ্তিয়ে বায়ুমণ্ডল ভেদ কৰি অস্তৰীক্ষৰ
 উচ্চতা স্পৰ্শ কৰেগৈ। তেতিয়া ৰাতি গভীন হৈ আহিছিল আৰু সমগ্ৰ
 পৃথিৱীৰ পশু-পক্ষী গভীৰ ক্লান্তিত অকাতৰে নিদ্ৰা গৈছিল। ট্ৰয়ৰ সামন্ত ইনি-
 য়াছৰ অন্তৰ তেতিয়া যুদ্ধৰ বিতৰীক্ষাৰ কথা কল্পনা কৰি বিহ্বল হৈ পৰিছিল।
 আকাশৰ শীতল উচ্চতাৰ তলত থাকি তেওঁ নদীৰ পাৰত দাঁঘল দি
 পৰিছিল আৰু একেবাৰে শেষ নিশাতহে তেওঁৰ অকণমান টোপনি আহিছিল।
 তেনেকুৱাতে পপলাৰ পাতে ছাটি খোৱা মনোৰম জলভাগৰ পৰা এই
 ঠাইৰ অধিষ্ঠিত দেৱতা, স্বয়ং বৃদ্ধ টাইবাৰ তেওঁৰ সমুখত আবিষ্কৃত হ'ল।
 তেওঁ এখনি মৌৱা বৰ-নৈয়া পাৰে কাপোৰ গাত মেৰিয়াই লৈছিল আৰু
 জলজ উদ্ভিদৰ ছায়া-ঘন মালাৰে তেওঁৰ শিৰ বিভূষিত আছিল। ইনিয়াছৰ
 সকলো মানসিক যন্ত্ৰণাৰ উপশম কৰি তেওঁ এইদৰে মাতি লগালে “হে
 দেৱবংশসম্ভূত, বীৰ, ট্ৰয় নগৰ শত্ৰুৰ হাতৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰি তুমি ইয়ালৈ
 লৈ আহিছা, তুমি অনন্ত কাল সেই নগৰ ৰক্ষা কৰি থাকিব পাৰিবা; এই
 লৰেণ্টাইন ৰাজ্য আৰু লাটিন ভূমি তোমাৰ কাৰণেই প্ৰতীক্ষা কৰি আছে।
 শুনা, এয়েই তোমাৰ নিৰ্দেশিত দেশ, তোমাৰ গৃহদেৱতাসকলৰ এয়েই
 স্থানিষ্ঠিত নিলয়। পিছ ইহঁকি নাযাব। যুদ্ধৰ সূচনা দেখি ভয় নকৰিবা।
 কাৰণ দেৱতাসকলৰ প্ৰবল ক্ৰোধ আৰু বিদ্বেষৰ সামৰণি পাবিছে আৰু
 মোৰ এই আশ্বাস তুমি যাতে অলীক সপোন বুলি ঠাৱৰ নকৰা, তাৰ
 বাবে ইয়াতে এটা চিন ৰাখিম। উপকূল ভাগৰ ওচৰত থকা এজোপা
 ওক গছৰ তলত এজনী প্ৰকাণ্ড বগা গাহৰি মাটিত শুই আছে। তাইন
 লগত আছে ত্ৰিশটা সদাজাত পোৱালি সিহঁতো তাইৰ দৰেই ৰগা।
 সিহঁতে তাইৰ ওহাৰত মুখ দি আছে। সেয়েই হ'ব তোমাৰ নগৰখনৰ
 স্থান আৰু তাতেই তোমাৰ দুখ-কষ্টৰ ওৰ পৰিব। আজিৰ পৰা ডেৰ
 কুৰি বছৰৰ পিছত এক্সেনিয়াছে জালৰা নামে এখন প্ৰাসিদ্ধ নগৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰিব।
 মোৰ এই ভবিষ্যদ্বাণী বাৰ্থ নহয়। এতিয়া মন দি শুনা, এইবিলাক
 সমস্যাৰ আলকলীয়া পথ তুমি কেনেকৈ সফলভাৱে পাৰ হৈ যাব পাৰিবা,
 মই তাকে সংক্ষেপে ক'ম। এই দেশতে পালাছৰ বংশধৰ বুলি বিদিত

আৰ্কেডিয়ান নামে এটা জাতি আছে সিহঁত বজা ইভেণ্ডাবৰ অল্পগত আৰু তেওঁকেই সিহঁতে সদায় মানা কৰি আহিছে। পূৰ্বে পুৰুষৰ নামত; তেওঁলোকে পাৰ্বত্য প্ৰদেশত পালাটিয়াম বুলি নগৰ এখন প্ৰতিষ্ঠা কৰিছে। এই আৰ্কেডিয়ানবিলাক লাটিনবিলাকৰ লগত সততে যুদ্ধ-বাগৰ চলি থাকে। তেওঁলোকৰ লগত সন্ধি স্থাপন কৰি, তেওঁলোকক মিত্ৰশক্তি কৰি লগত লোৱা। তোমাক নই নিজে বাট দেখুৱাই গৈ যাম। মোৰ অল্প-গ্ৰহত তুমি নাৱেৰে উজাই যাব পাৰিব। আগ দৌৰীপুত্ৰ, উঠা, ভবা মান যোৱাৰ লগে লগে জনোক বিধিমতে প্ৰাৰ্থনা জনাবা আৰু ব্ৰত, উপাসনা আদি আগ কৰি তেওঁৰ ঋণ যোৱাবলৈ চেষ্টা কৰিবা। কুয়লাভ কৰাৰ পিছত তুমি উপযুক্ত সম্মান প্ৰদৰ্শন কৰি মোৰ ঋণ পৰিশোধ কৰিব লাগিব। মোৰ পৰিচয় দিওঁ শুনা : নীল সলিলবাণিৰে মই শস্য ক্ষেত্ৰৰ আদিৰ মাজেদি বৈ আহিছো। তুমি নিশ্চয় লক্ষ্য কৰিছা। মই টাইবাৰ দেৱতাসকলৰ অতি মৰমৰ নদী মই। মোৰ বিশাল নিক-তনৰ পৰা প্ৰবাহিত হোৱা জলধাৰাতেই বহুতো মহানগৰীয়ে জীৱনৰ উৎস বিচাৰি পাইছে।

নদীৰ দেৱতাই ইয়াকে কৈ গভীৰ জলত প্ৰৱেশ কৰিলে এনেতে বাহিৰ পুৱাল আৰু ইনিয়াছৰ টোপনিও ভাগিল। তেওঁ শোৱা পৰা টিউল আৰু প্ৰভাতী আলোকে আকাশ উদ্ভাসিত কৰা দৃশ্য স্থিৰভাৱে নিৰীক্ষণ কৰিলে। তেওঁ যথাস্থভাৱে নদীৰ পান হাতত লৈ, অতি আনন্দিকতাৰে ক'লে, “হে অপেশ্বৰীসকল, এই লেণ্টাইনা নদী নিবাসিনী জন্মদেৱীসকল, হে পিতা, পুণ্যতোয় টাইবাৰ, ইনিয়াছক তোমালোকৰ মাজত অকণমান স্থান দিয়। অৱশেষত আমাক বিপদৰ পৰা ৰক্ষা কৰি এখানি আশ্ৰয় দিয়া। এই বিপদত আমাৰ প্ৰতি সদয় হোৱা। তোমালোকে বাস কৰা এই জলাধাৰ পৰিপূৰ্ণ কৰা, নিজাববিলাক য'ৰেই নহওক, য'ৰে পৰাই লগে তোমালোকে নিজ মৰ্মিৰে আত্মপ্ৰকাশ নকৰা, মই টিবিদিন তোমালোকক ভক্তি আৰু প্ৰজ্ঞাৰে পূজা কৰি থাকিম। হে নদী, তোমাৰ ছুটি ধাৰাই কাঁচিজোনৰ আকৃতি লৈ পাশ্চাত্যৰ সমগ্ৰ জলভাগ নিয়ন্ত্ৰিত কৰিছে। মাথোন তুমি মোৰ কাষলৈ অহি তোমাৰ আশ্বাস প্ৰতিপন্ন

কথাহি ।' ইয়াকে কৈ ইনিয়াছে হেওঁৰ নৌবাছিনীৰ পৰা দুখন দুয়োফালে ব'ঠা থকা জাহাজ বাছি লৈ ন'বৰীয়াবিলাকক নিজ ঠাইত বহিবলৈ আদেশ দিলে আৰু লগে লগেই সমস্ত সৈন্যসকলক সজ্জিত কৰি তুলিলে ।

আকস্মিকভাৱে এটা অসাধাৰণ আৰু মনোহৰ দৃশ্য দৃষ্টিগোচৰ হ'ল । নদীৰ পাৰৰ শ্যামল বনভূমিত একজনী শুকুলা গাহৰি ত্ৰিশটা একে ধৰণৰে পোৱালি লগত লৈ গুই আছিল । সত্যসক ইনিয়াছে সা-সঁজুলি উলিয়াই ল'লে আৰু গাহৰিজনীক পোৱালিৰ সৈতে এটা বেদীৰ ওচৰত আবদ্ধ কৰিলে । এই আটাইকেইটা প্ৰাণীকেই তেওঁ জুনোৰ প্ৰতি, একমাত্ৰ পৰম শক্তিৰ অধিকাৰিণী জুনোৰ প্ৰতি উৰ্গা কৰি বলি দিলে । তেতিয়া টাইবাবৰ উত্তাল ভলপুৰ শাস্ত হৈ পৰিল, শব্দহীন ওৰফুৰ প্ৰবাহ বন্ধ হৈ গ'ল । ঢৌবিলাক মাৰ যোৱাত নদীখনৰ উপৰি ভাগ এখন বিলৰ দৰে স্থস্থিৰ হৈ গ'ল । এনে পানীত ব'ঠা মাৰিবলৈ অলপো কষ্ট নহয় । সেই সময়তে টুজানবিলাকে যাত্ৰা আৰম্ভ কৰিলে, ইনিয়াছৰ আগত প্ৰকাশ কৰা কথাবিলাকে তেওঁলোকক উৎসাহিত কৰিছিল আৰু ফলত তেওঁলোকে সোনকালেই বহু দূৰ আগবাঢ়ি যাবলৈ সক্ষম হ'ল । অগভীৰ ভলৰ ওপৰেদি তেল সনা সবল কাঠৰ নৌকা হেলাৰঙে বাবলৈ পৰিলে । ঢৌবিলাকেই তবধ মানিছিল আৰু কোনোফালে এনে দৃশ্য দেখিবলৈ নোপোৱা হাবি-বনবিলাকে যুঁজাৰণ ঢাল-বাকৰে জিলিকি যোৱা জাহাজ দুখন দেখি বিস্ময় মানিছিল । এটা দিন আৰু এটা ৰাতি টুজানবিলাকে অক্লান্তভাৱে ব'ঠা মাৰি গ'ল । বহুবিধ গজ-লতাৰ ছাঁ পৰি থকা ভাঁজবিলাকেদি আৰু অটৰ অৰণ্যৰ মাংসেদি তেওঁলোক প্ৰশান্ত নদীবক্ষৰ ওপৰেদি অগ্ৰসৰ হৈছিল । ভৰ দুপৰীয়া বেলি যেতিয়া মূৰৰ পোন পাইছিল, তেনেকুৱাতে তেওঁলোকে সমুখত প্ৰাচীৰ আৰু দুৰ্গ দেখিবলৈ পালে । অ'ত ত'ত থকা হুই-এটা ঘৰৰ চালো-তেওঁলোকৰ চকুত পৰিল । আজি বোমৰ শক্তিয়ে আকাশ লঙ্ঘন কৰিছে ; কিন্তু সেই সময়ত ইভেণ্ডাৰে দৰিদ্ৰৰ দৰে ভাত বাস কৰিছিল । তেওঁলোকে তুৰন্তে নৌকা পাৰত চপালে আৰু নগৰৰ ওচৰ চাপিল ।

ঘটনাক্ৰমে সেইদিনাই আৰ্কেডিয়াৰ বজাজনে নগৰৰ ওচৰতে থকা এখন হাবিত এফিট্ৰায়নৰ পৰাক্ৰমী পুত্ৰ হাবিকিউলিছ আৰু অন্যান্য দেৱতা

সকলৰ উদ্দেশ্যে বাৰ্ষিক পৰ্ব এটা পাতিছিল। তেওঁৰ লগত আছিল তেওঁৰ পুতেক পালাছ প্ৰমুখ্যে আৰ্কেডিয়াৰ শ্ৰেষ্ঠ যুবকসকল, তেওঁৰ পাত্ৰ বন্ধী আৰু দৰিদ্ৰ প্ৰজাসকল। তেওঁলোকে দেৱতাসকলক ধূপ-ধূনা জ্বলাই পূজা কৰিছিল আৰু বেদীৰ ওপৰেদি জীয়া তেওঁৰ সোঁত বলিছিল। হঠাতে গছ-বনৰ ছায়াৰ মাজেদি ব'ঠা মাৰি হাউলি থকা নাৰবীয়াবিলাকৰ সৈতে জাহাজ দুখন নিশকভাৱে পাবৰ ফালে আহি থকা দেখি তেওঁলোকে ভয় খালে। সকলো একেলগেই খোৱা-বোৱা এৰি থিয় হ'ল। কিন্তু পালাছে নিৰ্ভীকভাৱে তেওঁলোকক উঠিবলৈ মানা কৰি হাতত অস্ত্ৰ লৈ অচিনাকি মানুহবিলাকক লগ ধৰিবলৈ দৌৰি গ'ল। অলপ আঁতৰত থাকি এডোখৰ থকা ঠাইৰ পৰা তেওঁ চিঞৰি চিঞৰি ক'লে, “হে ব্ৰহ্মাসকল, এই আচছ্যা ঠাইখনলৈ তোমালোক কিয় আহিছা? তোমালোক ক'লৈ যাবা? তোমালোক কোন দেশৰ, কি জাতিৰ লোক? তোমালোক আমাৰ শত্ৰু নে মিত্ৰ?” অধ্যক্ষ ইনিয়াছে ৰেতিয়া নাৱৰ টিঙৰ ওপৰত উঠি, জলকাই গছৰ ডাল এটা হাতেৰে ভোকাৰি, শাস্তিৰ সঙ্কেত দেখুৱাই উত্তৰ দিলে, “ট্ৰয়দেশত জন্ম গ্ৰহণ কৰা লোকসকলক তুমি সমুখত দেখিলে পাইছা। লাটিয়ামত আমি আশ্ৰয় বিচাৰিছিলো। কিন্তু তাৰ কিছুমান মানুহে অতি অবজ্ঞাৰে আমাৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ ঘোষণা কৰিছে। আমি সেইবিলাক মানুহৰহে শত্ৰু। আমি ইয়ালৈ আহিছো ইভেণ্ডাৰৰ লগত সাক্ষাৎ কৰিবলৈ। তেওঁক কোৱাগৈ যে ডাৰ্ভানীয়াৰ নিৰ্বাচিত নেতাসকলে সশস্ত্ৰ সহযোগিতা কামনা কৰি তেওঁৰ ওচৰলৈ আহিছে।” এই অনন্য সাধাৰণ নাম কাণত পৰাত পালাছ বিস্ময়ত থৰ লাগি ব'ল। তাৰ পিছত তেওঁ ক'লে, “তোমালোক ৰেয়েই নোহোৱা, জাহাজৰ পৰা নামি আহি পিতাক নিজেই লগ ধৰাহি। আমাৰ অতিথিকপে এতিয়াই আমাৰ ঘৰলৈ আহাইক।” তেওঁ ইনিয়াছৰ লগত দীৰ্ঘদীয়াটক আৰু দৃঢ়ভাৱে কৰমৰ্দন কৰিলে নদীৰ পাৰৰ পৰা হাবিৰ মাজেদি তেওঁলোক আগবাঢ়িল।

ইয়াৰ পিছত ইনিয়াছে বদ্ধুৰ্পূৰ্ণভাৱে বজাক ক'লে, “মহাবাজ, গ্ৰীক বক্তৃতাৰণ কৰা লোকসকলৰ ভিতৰত আপুনিয়েই শ্ৰেষ্ঠ। ভাগ্যৰ নিৰ্দেশমতে

এই উল সূতাবে গাঁঠা জলফাই পাতৰ মালাধাৰ আপোনালৈকে শ্ৰদ্ধাৰে আগবঢ়াইছো। মই জানো আপুনি এজন আৰ্কেডিয়ান আৰু আট্ৰিয়াছৰ পুত্ৰদ্বয়ৰ আত্মীয়; কিন্তু সেইবুলি মই আপোনাক ভয় কৰা নাই। তাৰ পৰিৱৰ্তে ভাগ্যৰ নিৰ্দেশ মানি লৈ মই ইয়ালৈ আহিছো মোৰ সাহস, দেৱতাৰ বাণী, আপোনাৰ পিতৃৰ মোৰ পিতাৰ লগত পক, সম্বন্ধ আৰু পৃথিৱীজোৰা আপোনাৰ সূচ্যাত্তি, এই সবলোবিতাক কথা ভালকৈ গমি-পিত্তি চাইহে মই এইখিনি পাইছোহি। ডাৰ্ডানাছে টিউক্ৰিয়ান জাতিৰ লগত মিলিত হৈ ইলিয়াম নগৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল; তেওঁৰ চেপোতে এই নগৰ শক্তিশালী হৈ উঠিছিল। গ্ৰীকবিলাকে উল্লেখ কৰামতে তেওঁ আছিল আটলাছকন্যা ইলেঙ্ক্ৰাৰ বংশধৰ, কাৰণ নভোমণ্ডল স্বৰ্গদেশত বহন কৰি থকা প্ৰবল পৰাক্ৰমী আটলাছ ইলেঙ্ক্ৰাৰ জনক। আপোনাৰ পৰিয়ালৰ পূৰ্ব-পুৰুষ হৈছে মাৰ্কুৰী। ছিলনী পৰ্বতৰ শীতল শিখৰত তেওঁৰ জন্ম হৈছিল মায়াৰ গৰ্ভত। আমি শুনা কথা যদি বিশ্বাস কৰো, তেনেহ'লে এই মায়াও আছিল আটলাছৰ দুহিতা; সেই একেজন আটলাছেই স্বৰ্গ আৰু অমৃতদীক্ষা ধাৰণ কৰি আছে। সেই দেখি আমাৰ পৰিয়াল দুটাৰ পূৰ্বপুৰুষ একে-জনেই। এই পাৰিবাৰিক বন্ধনৰ ওপৰত ভাৰসা ৰাখিয়েই মই কোনো বাতৰি নিদিয়াকৈ নাইবা কোনো কুট কৌশল প্ৰয়োগ নকৰাকৈয়ে আপোনাৰ ওচৰলৈ আহিছো। বৰং মই নিজৰ জীৱন বিপন্ন কৰিছো আৰু এটা প্ৰাৰ্থনা লৈ আপোনাৰ দুৱাৰ মুখত উপস্থিত হৈছোহি। আপোনাৰ লগত ঘোৰ শত্ৰুতা থকা ডলিয়ান জাতিয়ে আমাৰ লগতো নৃশংসভাৱে যুদ্ধ কৰিবলৈ অগ্ৰসৰ হৈছে। তেওঁলোকৰ বিশ্বাস যে আমাক খেদাৰ পাৰিলে, সমগ্ৰ পাশ্চাত্য ভূমি অধিকাৰ কৰি পূব আৰু পশ্চিম উপকূল বিধৌত কৰা সমুদ্ৰ নিয়ন্ত্ৰণ কৰাৰ পথত তেওঁলোকৰ কোনো প্ৰতিবন্ধক নাথাকিব। আমাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি গ্ৰহণ কৰক আৰু আমাকো আশ্বস্ত কৰক। যুদ্ধৰ কাৰণে আমাৰ অন্তৰত আছে সাহস, আছে উদ্ধাপনা আৰু বীৰত্ব! কাৰ্য্যত: আমি তাৰ পৰিচয় দিব পাৰিছো।'

এয়ে আছিল ইনিয়াছৰ উক্তি। তেওঁ কথা কৈ থাকোতে ইভেণ্ডাৰে কিছু সময় তেওঁৰ মুখ আৰু চকুলৈ তথা লাগি চাই তেওঁৰ সমস্ত অৱয়ৱ

নিৰক্ষণ কৰিছিল। তাৰ পিছত তেওঁ চমুকৈ উত্তৰ দিলে, “ট্ৰয়ৰ শ্ৰেষ্ঠ বীৰ, তোমাক চিনি পাই আৰু তোমাক আদৰিবলৈ পাই মোৰ যে কিমান ৰং লাগিছে। মহান একাইচিছৰ চেহেৰা আৰু মাতৃ কথাবিলাক মোৰ যে এতিয়া ইমান স্পষ্টভাৱে মনত পৰিছে! মোৰ মনত আছে, লাওমিডনৰ পুত্ৰ প্ৰায়ম ভনীয়েক তেজিয়নৰ ৰাজ্য কলামিছলৈ আহিছিল। আমাৰ এই শীত-প্ৰধান আৰ্কেডিয়া দেশখনতো তেওঁ সোমাই গৈছিল। সেই সময়ত প্ৰথম যৌৱনৰ বঙে মোৰ গাল দুখন বোলাই গৈছিল। ট্ৰয়ৰ নেতাসকলক মই সন্মান কৰিছিলো, বিশেষকৈ ল্যাওমিডন পুত্ৰই মোৰ প্ৰজ্ঞা আকৰ্ষণ কৰিছিল। একাইচিছ যেতিয়া খোজ কাটি গৈছিল, তেতিয়া তেওঁৰ দীৰ্ঘ দেহ স্তম্ভৰ দৰে সকলোৰে মাজত জিলিকি উঠিছিল। তেওঁৰ লগত এবাৰ কথা পাতিবলৈ, তেওঁৰ হাতখনি এবাৰ আঁকোৱালি ধৰিবলৈ যে মোৰ তৰুণ অস্ত্ৰৰ আগ্ৰহত কিমান উত্তলা হৈ পৰিছিল। সেইদেখি মই তেওঁৰ কাষ চাপি অতি আগ্ৰহেৰে, তেওঁৰ লগতে থাকি ফেনছ নগন পৰিভ্ৰমণ কৰিলো। যাবৰ সময়ত তেওঁ মোক কেইটামান উৎকৃষ্ট উপহাৰ দি থৈ গৈছিল। উপহাৰসমূহৰ ভিতৰত আছিল লিছীয়া দেশত নিৰ্মিত এটা চমৎকাৰ টোণ। টোণটো শৰেৰে পূৰ্ণ হৈ আছিল; আৰু আছিল সোণৰ সৃতাৰে বনকৰা এখনি বগ্ন আৰু শুধ সোণৰ এঘোৰ লেকাম। এই লেকাম এতিয়া পালাছে ব্যৱহাৰ কৰিছে। তুমি ইয়ালৈ যি উদ্দেশ্য আহিছা সেই উদ্দেশ্য আমি সোঁহাত আগবঢ়াই সমৰ্থন কৰিছো; অকল সেয়ে নহয়, কালিলৈ যেতিয়া প্ৰভাতী পোহৰে পৃথিৱী আলোকিত কৰিব, সেই সময়ত তোমাক শুদাহাতে যাবলৈ নিদিওঁ। আমি পাৰ্থমানে সাজাৰ্য আৰু বয়-বস্ত্ৰ, সকলো তোমাক প্ৰদান কৰিম। কিন্তু এটা কথা, তোমালোক আমাৰ বন্ধু হিচাপে ইয়ালৈ আহিছা। গতিকে অল্পগ্ৰহ কৰি এতিয়া আমাৰ এই উৎসৱত যোগদান কৰা। এই উৎসৱ পিছলৈ থলে পাপ হ’ব। আহাহাঁক, আমাৰ লগত থাকলৈ বহাহি।”

ইয়াকে কৈ ইভেণ্ডাবে আহাৰ আৰু পানীয় আনিবলৈ আদেশ দিলে। অতিথিসকলক বননিৰ ওপৰত বহুৱাই খাদ্য পৰিবেশন কৰিবলৈ আমোজন কৰা হ’ল। বিশেষ সন্মান দেখুৱাই ইনিয়াকক বহিবলৈ দিয়া হ’ল সিংহৰ

ছালেবে আবৃত এখন কাঠৰ আসনত। এতিয়া পূজাৰীজনে লগত বাছক-বনীয়া ডেকা-গাভৰুৰ দল এটা লৈ গো-মাংস আৰু দেৱী চিৰিছৰ পৰা মানুহে পৰিভ্ৰমৰ বিনিময়ত পোৱা অন্ন-ব্যঞ্জনাদি হেমাৰ ভাবে আনি তেওঁলোকক খাবলৈ দিলে। তত্পৰি আছিল বেকাছৰ মৰ্দৰা। ইনিয়াছ আৰু ট্ৰলান-বিলাকে পূজাত উচ্চৰ্গা কৰা গো-মাংস ভোজন কৰিলে।

হেঁপাহ পলুৱাই তেওঁলোকে খালে। তেওঁলোকৰ ভোক-পিয়াহ দূৰ হ'ল। এতিয়া বজা ইভেঙাৰে মাত লগালে, “আমি যে ঐশ্বৰিক শক্তিৰ প্ৰতি উদ্দেশ্য কৰি এই বেদীত পূজা পাতিছো আৰু ভোক্তা খাইছো, এই বাৰ্ষিক অনুষ্ঠানটো কোনেও আমাৰ ওপৰত ভাপি দিয়া নাই। প্ৰাচীন দেৱতাসকলক উপেক্ষা কৰি বা অন্ধ বিশ্বাসৰ প্ৰভাৱতো এই কাম আমি কৰা নাই। ট্ৰলান বন্ধুসকল, এটা পৱিত্ৰ কৰ্তব্য হিচাপেহে এই উৎসৱটি উদ্‌যাপন কৰিছোঁহঁক। কাৰণ আমাৰ জাতিটোৱে এটা মাৰাত্মক বিপদৰ পৰা পৰিত্ৰাণ পাইছে। সৌ শিলাময় পাহাৰটোৰ ফালে চোৱা। তাৰ সিপাৰে এটা পৰিত্যক্ত খোৰোং আছে। ওপৰৰ পৰা প্ৰকাণ্ড শিল খহি পৰাৰ ফলত এই ঠাইখন এতিয়া একেবাৰে ভাগি-ভিগি গ'ল। এসময়ত তাতে বহু ঠাই জুৰি এটা গছৰ আছিল। বেলিৰ পোহৰো তাত নপৰিছিল। এই গছৰটোতে কেকাছ নামৰ এটা ভয়ঙ্কৰ দৈত্য আছিল। গুহাটোৰ ভিতৰত কেঁচা তেজৰ গোক প্ৰতিদিনেই পোৱা হৈছিল। গেলি-প চ যোৱা মানুহৰ মূৰ চুৱাৰ মুখত জঘন্যভাৱে আঁৰি ধোৱা আছিল। এই দৈত্যটোৰ পিতাক আছিল ভালকান। বিৰাট বপুৰে বিচৰণ কৰোঁতে পিতাকৰ তাটিৰ পৰা বাহিৰ হোৱাৰ দৰে তাৰ মুখৰ পৰা জুইৰ শিখা ওলাইছিল।

কিন্তু আমাৰ প্ৰাৰ্থনাৰ উত্তৰ স্বৰূপে এজন দেৱতাৰ আবিৰ্ভাব হ'ল। পৰম প্ৰতিহস্তা হাৰকিউলিছ স্বয়ং উপস্থিত হ'লহি। সেই সময়ত তেওঁ ত্ৰিদেহ বিশিষ্ট গেৰিয়নক হত্যা কৰি আনন্দত উৎফুল্ল হৈ আছিল। যুদ্ধত জয়লাভ কৰাৰ পিছতে তেওঁ কিছুমান প্ৰকাণ্ড গৰু লৈ এই ফালেই আহিছিল; গৰুবিলাক নদীৰ কাষৰ উপত্যকাটোতে বান্ধি ধোৱা হ'ল। কুবুজিয়ে কে কাছক উদ্ধৃত কৰি তুলিছিল, আৰু সি কৰিব নোৱৰা অপকৰ্ম একো নাছিল। সি গোহাবিল পৰাই চাৰিটা নিপোটল গৰু চাৰিজনী

আটক ধুনীয়া চেউৰী চুব কৰি লৈ গ'ল। এই জন্তুকটোক সি বেজন্তু ধৰি তাৰ গুহালৈ টানি নিছিল, কাৰণ খোজবোৰ ওভোতা হোৱাৰ কাৰণে সিহঁতক ক'লৈ নিয়া হৈছে নিৰ্ণয় কৰা সম্ভৱপৰ নাছিল। এই চুব কৰা পশুকেইটা সি তাৰ অন্ধকাৰ গুহাৰ ভিতৰত লুকুৱাই থৈছিল। এতিয়া গৰু বিচাৰি গুহাৰ ফালে যাবলৈ শুৱন্ত একোৱেই নাছিল। ইতিমধ্যে হাবকিউলিছে শকত-আৱত গৰুবোৰ বান্ধৰ পৰা মেলি দি আকৌ যাত্ৰাৰ আয়োজন কৰিলে। গৈ থাকোতে গৰুৰোৰে হেৰুৱিয়াইছিল। সিহঁতৰ হেন্সেল'নত অৰণ্য আৰু গিৰি-গুহা ধ্বনিত প্ৰতিধ্বনিত হৈছিল। সেই বিস্তীৰ্ণ গছবটোৰ ভিতৰত একজনী গৰুৱে হেন্সেলিয়াই সঁহাৰি দিলে। ইমান সতৰ্কতা অৱলম্বন কৰা সত্ত্বেও কেকাছৰ সান্দহ খোৱা বালি তল পৰিল।

“তেতিয়া হাবকিউলিছৰ ক্ৰোধ-বহি ভয়ানকভাৱে বলি উঠিছিল। গদাডাল আৰু আন কিছুমান অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ হাতত লৈ তেওঁ সেই ওখ পাহাৰটোৰ ওপৰলৈ বেগেৰে বগাই যাবলৈ ধৰিলে। ভেটিয়ালৈকে কোনেও কেকাছক আতঙ্কিত হোৱা দেখা নাছিল। তাৰ ভীতি-বিহ্বল দৃষ্টিও কাৰো চকুত পৰা নাছিল। কিন্তু এতিয়া সি উধাতু খাই তৰা-নৰা ছিটি, গুহাৰ ফালে ঢপলিয়াই যাবলৈ ধৰিলে। ভয়ৰ কোবত তাৰ ভৰিত পাখি গজিছিল। গুহাৰ ভিতৰ সোমাই সি এডাম শিকলি ছিটি অতি প্ৰকাণ্ড শিল এটা বগবাই দিলে। তাৰ পিড়াকে কোঁশল কৰি এই শিলটো ওপৰত দাঙি থৈছিল। এতিয়া শিলটোৱে দুৱাৰ মুখ একেবাৰে বন্ধ কৰি পেলালে আৰু তাৰ মাজেদি সবকি যোৱা কাৰো সাধা নাছিল।

“কিন্তু কি বিচিৰ লীলা! প্ৰচণ্ড ক্ৰোধত হাবকিউলিছ ইতিমধ্যে দুৱাৰ মুখ পাইছিলগৈ। তেওঁ দাঁত কৰাচ, ইফালে সিকালে চাই, ভিতৰলৈ কেনি সোমাব পাৰি পৰীক্ষা কৰিছিল। খঙত টিঙিৰি তুলা হৈ তেওঁ তিনিবাৰ এভেক্টাইন শৃংগটোৰ চাৰিওফালে পাক দিলে। তিনিবাৰ তেওঁ শিলে ভেটি খোৱা বাটটোৱোৰি ভিতৰ সোমাবলৈ চেষ্টা

কৰিলে। কিন্তু তেওঁৰ যত্ন গুথলে গ'ল। পৰিশ্ৰমত ক্লান্ত হৈ তেওঁ
 তিনিবাৰ উপত্যাকালৈ নামি আহিল। গুহাটোৰ ওপৰৰ পাহাৰ এটাত
 এটা গুহাটি আছিল। কাষৰ শিলবোৰ কাটি নিয়াত এই টিংটো একেবাৰে
 থিয় হৈ পৰিছিল। তাত আছিল অনেক চিকাৰী চৰাইৰ বাহ। দৃশ্যটো
 সঁচাকৈয়ে আকৰ্ষণীয়। পাহাৰৰ হেলনীয়া অংশটোৰ কালে টিংটো অলপ
 চাউলি আছিল আৰু সেইকালেই আছিল নদীখন। হাৰকিউলিছে সৌ-
 ফালৰ পৰা তালৈ অতি কষ্টেৰে উঠি গ'ল আৰু টিংটো হাতেৰে ঠোলবলৈ
 ধৰিলে। অৱশেষত তেওঁ এনে এটা প্ৰচণ্ড হেঁচা দিলে যে টিংটো ভয়ঙ্কৰ
 শব্দ কৰি খহি পৰিল। নদী তীব্ৰ বিদীৰ্ণ হৈ গ'ল আৰু নদীখন
 উত্ততি ববলৈ ধৰিলে। ফলত কেকাছৰ গুহাৰ ওপৰছোৱা মুকলি হৈ
 গ'ল। অন্ধকাৰ অভ্যন্তৰ-ভাগ দৃষ্টিগোচৰ হ'ল। যেন প্ৰবাহ খালোড়নৰ
 কলত ধবণী দ্বিধা হ'ল আৰু নবকৰ দৃশ্য যেন প্ৰতীক্ষ হৈ পৰিল,
 দেবতাসকলে ঘৃণা কৰা বিবৰ্ণ প্ৰেতপুৰী যেন প্ৰকাশমান হ'ল আৰু
 ডিওবলৈ পোহৰ সোমোৱাত পাতালৰ অন্ধকাৰ গভীৰ গাত থকা প্ৰেতবিলাকৰ
 যেন হাহাকাৰ লাগিল। নিজৰ গুহাতে আবদ্ধ হৈ থকা কেকাছৰ গাত
 এতিয়া ব'দ পৰিল। সি ভীষণভাৱে গৰজিবলৈ ধৰিলে। হাৰকিউলিছে
 ওপৰৰপৰা তালৈ নক্ষা কৰি, নতুন নতুন কন্দীৰে গছৰ ডাল আৰু প্ৰাণ-
 শিলাখণ্ড বৰবিবলৈ ধৰিলে। কেকাছৰ এতিয়া পলাই যোৱাৰ পথ নাছিল।
 সি অদ্ভুত ধৰণেৰে মুখৰ পৰা ধোৱা উলিয়ালে। ঘোৰ অন্ধকাৰে তাৰ
 গুহা আৱৰি ধৰিলে। এই অন্ধকাৰৰ দগতে জুইৰ শিখাও মিলিত হৈ
 আছিল। হাৰকিউলিছে আৰু সত্য কৰি থাকিব নোৱাৰিলে। জুইৰ
 মাজেদিয়েই তেওঁ সোঁৱাৰ নিবিড়তম অংশত ভুপিয়াই পৰিল। গুহাৰ
 ভিতৰত ধূমতৰঙ্গ আৰম্ভিত হৈছিল। তেতিয়াও নিফলভাৱে কেকাছে
 মুখৰ পৰা জুই বাহিৰ কৰি আছিল। তেওঁ তাক খামোচ মাৰি বৰি
 মুচৰি পেলালে আৰু অতি জেৰেৰে ডিঙিত চেপা মাৰি ধৰিলে। সেই
 জেৰে চোতাত তাৰ চকু ছুটা ওলাই আহিল, নিস্তেজ হৈ ডিঙি শুকাই
 গ'ল। তাৰ সৰ্বাস্থ মথিত হ'ল। তাৰ পিছত তেওঁ তৎক্ষণাত অন্ধকাৰ
 গুহাৰ ছৰাবোৰ খুলি দিলে। অপহৃত পশুবিলাক এতিয়া ওলাই পৰিল।
 শাক্তিহীন মৃত দেহটো বাহিবলৈ চোঁচোৰাই লৈ যোৱা হ'ল। এই

নবপল্লটোৰ ভয়ঙ্কৰ চকুহাল, মুখখন আৰু বুকুৰ খৰঙা মোমবোৰ সকলোৱে
ঠেঁপাত পলুৱাই চালে। তাৰ মুখৰ জুই তেতিয়া জ্বমাই গৈছিল।

“তেতিয়াৰ পৰাই এই উৎসৱ পুৰুষানুক্ৰমে পালন কৰি আহা হৈছে।
প্ৰথমে এই দক্ষিণ বহন কৰিছিল পটিটিয়াছে; হাৰকিউলিছ উৎসৱ
শুৰি শোভা পিনাৰিয়ানসকলে পিছত ভাৰ ল’লে। এই হাবিৰ মাজত
থকা বেনৌটো নিৰ্মাণ কৰিছিল পটিটিয়াছে। এই বেনৌটোকেই আমি
‘আমাৰ বৃহত্তম বেদী’ বুলি অভিহিত কৰোঁ আৰু ই চিৰকাল ‘বৃহত্তম’
হৈয়ে থাকিব। গতিকে অংগাইক যুৱকসকল, কোমোৰোকে জয়মালা
পৰিধান কৰা। কোমোৰোৰ মন্দিৰৰ পাত্ৰ লৈ ভক্তিয়ে সেই প্ৰসিদ্ধ বীৰ
প্ৰতি উৰ্পণ কৰা। দেৱতাসকলক আগাহন কৰা, তেওঁ আমাৰ কাৰণেই
নহয়, কোমোলোকৰ পক্ষে এজন দেৱতা। পবিত্ৰ মনেৰে সুৰাৰ আহুতি
দিয়া।” এইদৰে কৈ থাকোতেই তেওঁ পপ্লাম পাত্ৰৰ মালা এধাৰ
লৈ, হাৰকিউলিছৰ পূণা স্মৃতিত, নিজৰ মূৰত মেৰিয়াই ল’লে। কপালী
আৰু সেউজীয়া পাত্ৰবিলাক অন্তৰাৱৰ দৰে ছলিবলৈ শৰিলে। তেওঁৰ
হাতত আছিল পূজাত ব্যৱহাৰ কৰা কাঠৰ এটা কৰিয়া। তাৰ পিছত
সকলোৱে ক্ষিপ্ৰভাৱে আৰু উলাহেৰে ভোজনশাৰত সুৰাৰ আহুতি দি
দেৱতাসকলক উপাসনা কৰিলে।

ইতিমধ্যে অলিম্প’ছৰ ক্ৰমান্বয়ে নিম্নে ৰত সন্ধ্যা নামিছিল। এতিয়া
পটিটিয়াছৰ নেতৃত্বত, প্ৰচলিত, প্ৰথা অনুযায়ী চম পৰিহিত এটা
যাজকৰ দল হাতত কোৰ কৈ তাত উপস্থিত হ’ল। পুনৰ ভোজন
পৰ্ব আৰম্ভ কৰা হ’ল, সকলোৱে নিজে নিজে খাদ্য সামগ্ৰী লৈ আহিছিল।
উপচাৰেৰে বেনৌখন উপচি পৰিল। ইয়াৰ পিছত আছিল জয়মালা
বিহুৰিত ছ’লাইসকল। বেনৌৰ অগ্নিকুণ্ডৰ চৌপাশে তেওঁলোকে গীত
গাবলৈ আয়োজন কৰিছিল। তেওঁলোক ছটা দলত বিভক্ত হৈছিল।
এটা দলত আছিল তৰুণসকল, আনটো দলৰ লোকসকল প্ৰবীণ আৰু
অভিজ্ঞ আছিল। হাৰকিউলিছৰ বীৰত্বৰ কাহিনী তেওঁলোকে কীৰ্তন কৰি-
ছিল। কেনেকৈ তেওঁ মাহীমাকে পঠিয়াই দিয়া সাপ ছটা, নিজৰ শক্তিব
পৰিচয় দি চেপা মাৰি মাৰিলে, ট্ৰয় আৰু ইচ্ছেলিয়া নামৰ অতি শক্তিশালী

হুখন নগৰ তেওঁ কেনেকৈ ধ্বংস কৰিলে, জুনোৰ হিংসাৰ ফলত আৰু ভাগ্যৰ বিড়ম্বনাত তেওঁ ইউৰিষ্টিয়াছৰ ভৃত্যৰূপে কেনেকৈ এহেজান অশাঠন কাৰ্য সাধন কৰিলে, এইবিলাকেই তেওঁলোকৰ গীতৰ বিষয় আছিল। “হে অপৰাজেয়, প্ৰবল পৰাক্ৰম প্ৰদৰ্শন কৰি তুমি যুগ্মকপধাৰী, মেঘ সমুদ্ৰ, হাইলিয়াছ আৰু ফলাছক বধ কৰিছিল। ক্ৰীটদেশৰ ভয়ঙ্কৰ বাঁড় গৰুটো আৰু নিমিয়া পৰ্বতৰ সিংহটোও তোমাৰ হাততে নিহত হৈছিল। তোমাৰ বাহুবল দেখি বৈতৰণী নদী আলোড়িত হৈছিল, বক্তাক্ত গহ্বৰত, চৰিত হাড়ৰ ওপৰত পৰি থকা নৰকৰ বখীয়া কুকুৰটোও কম্পমান হৈছিল। কোনো ভূত-পিশাচে তোমাক ভীতিগ্ৰস্ত কৰিব পৰা নাছিল, অশ্বধাৰী, তাল গছৰ দৰে ওখ টাইফিয়াছেও তোমাক আতঙ্কিত কৰিব পৰা নাছিল। লাৰ্ণাৰ সৰ্পই তোমাক সহস্ৰ ফণাৰে আগুৰি ধৰাও সময়তো তুমি বিবুদ্ধি হোৱা নাছিল। হে জপিটাৰৰ সূৰ্যোগ্য সম্ভান, তোমাক নমস্কাৰ, দেৱতাসকলৰ লগত থাকি তুমি তেওঁলোকক অন্মান জ্যোতিৰে জ্যোতিৰ্ময় কৰি তুলিছা। আমাৰ কাষলৈ আহি পূজা গ্ৰহণ কৰা, আমাক অমুগ্ৰহীত কৰা।”

এইদৰেই তেওঁলোকে তেওঁৰ গুণাধ্বকীৰ্তন কৰিছিল। কাহিনীটোৰ মোখনি মাৰিবলৈ তেওঁলোকে কেকাছৰ গহ্বৰ আৰু সেই অগ্নিশৰ। দৈত্যৰ বিষয়ে গীত গাইছিল। সমগ্ৰ বনাঞ্চল সমলয়ৰে মুখৰিত কৰা এই আনন্দৰ স্তব পাহাৰত প্ৰতিধ্বনিত হৈছিল। পূজা ভগাৰ পিছত মানুহবিলাক নগৰলৈ পদব্ৰজে উভতি গ’ল। বজা বঢ়া হৈছিল আৰু সেইকাৰণে তেওঁ বৰ্ত্তেৰে খোজ কাঢ়িছিল। পুতেক আৰু ইনিয়াছ তেওঁৰ তুকাৰে আছিল। বজাই নানাবিধ গল্প কৈ পঞ্চাশ্ৰম অপনোদন কৰিছিল। বিশ্বয়ত মুগ্ধ হৈ ইনিয়াছে তেওঁক সতৰ্কভাৱে নিৰীক্ষণ কৰিছিল। তেওঁ বজাৰ প্ৰতি বৰ আকৃষ্ট হ’ল আৰু বংমনেৰে তেওঁক পুৰণি কালৰ কথা স্মৰিছিল। ৰোমত এটা দুৰ্গ প্ৰতিষ্ঠা কৰা বজা ইভেণ্ডাৰৰ উত্তৰ তেওঁ গভীৰ মনোযোগেৰে শুনিছিল। “এই অৰণ্যখনত এসময়ত কিম্ব্বী, অপেশ্বৰী আদিয়ে আছিল। তাৰ পিছত ইয়াৰ কঠিন গছবিলাকৰ পৰাই এটা জাতিৰ উদ্ভৱ হ’ল। এই মানুহবিলাকে সত্যভাৱ পোহৰ পোৱা নাছিল। হাল ৰোৱা, খেতি কৰা আদি কাম সিহঁতৰ অজ্ঞাত আছিল। ফল-মূল খাই আৰু চিকাৰ কৰি সিহঁতে পেট পূৰ্ত্তাইছিল।

পুতেক জুপিটাৰৰ দ্বাৰা অলিম্পাছৰ সিংহাসনৰ পৰা বিতাৰিত হৈ ছেটাৰ্ণ আহি এইখিনি পালেহি। পৰ্বতে-পাৰ্শ্বে বাস কৰা এই মানুহবিলাকক তেওঁ একত্ৰিত কৰিলে। সিহঁতক শিক্ষা দিয়া সহজ কথা নাছিল। তেওঁ সিহঁতৰ মাজত আইন-কানুন প্ৰবৰ্তন কৰিলে আৰু দেশখনৰ নাম দিলে 'লাটিয়াম'। ইয়াতে তেওঁ সফলভাৱে লুকাই থাকিব পৰাৰ কাৰণেই এই নাম হ'ল। তেওঁৰ শাসনকালত দেশতৰি স্থখ শান্তি বিৰাজ কৰিছিল আৰু সেইকাৰণেই সেই শতাব্দীকেইটাক 'স্বৰ্ণযুগ' বুলি অভিহিত কৰা হয়। কিন্তু তাৰ পিছত অৱনতি আৰম্ভ হ'ল। যুদ্ধ আৰু সম্পত্তিৰ লালসাত মানুহ উন্মাদ হৈ পৰিল। তাৰ পিছত আছিল অছনিয়ান আৰু ডিকানিয়াকবিলাক। ছেটাৰ্ণৰ ৰাজ্যখনৰ নামটোকে সকলোৱে প্ৰায় পাহৰি গ'ল। তালেমান ৰজা আহিল আৰু গ'ল; তেওঁলোকৰ ভিতৰত টাইব্ৰিছ নামৰ এটা ভয়ংকৰ দৈত্যও আছিল। আমি ইটালীৰ বাসিন্দাসকলে সেই নাম অলুসৰি আমাৰ নদীখনৰ নাম দিছো টাইবাৰ। প্ৰাচীন কালত নদীখনৰ নাম আছিল আলবুলা। এই নাম এতিয়া বিন্ধতিৰ গৰ্ভত লুপ্ত হৈ গ'ল। নিতৰ দেশৰ পৰা ময়ো নিৰ্বাসিত হ'লো। সেইকাৰণে মই সাগৰৰ উপকূলৰ ফালে যাত্ৰা কৰিছিলো। পিছে অদৃষ্টৰ অমোঘ নিৰ্দেশত মই ইয়াতে বাস কৰিবলৈ ধৰিলো। মোৰ জননী, অপেন্সৰী কাৰমেৰ্চিছ আৰু এপলো দেৱতাৰ মুখপাত্ৰসকলৰ ভয়ানক সতৰ্কবাণী শুনি বাধ্য হৈ মই ঠাই বাসস্থান হিচাপে বাছি ল'লো।"

তেওঁৰ কথা শ্রৱণ শেষ হৈছিলহে, এনেতে তেওঁ তৎক্ষণাত আগবাঢ়ি গৈ ইনিয়'ছক প্ৰথমে এটা বেদী আৰু তাৰ পিছত এখন তোৰণ দেখুৱালে। ৰোমানসকলে ইয়াকে কাৰ্মেণ্টেল তোৰণ বুলি অভিহিত কৰিছিল। অপেন্সৰী কাৰ্মেণ্টিছৰ সন্ধানিত নাম এইদৰেই স্বৰণীয় কৰা হৈছিল। তেওঁ আছিল এগৰাকী ভাবদৰ্শিনী। ইনিয়'ছৰ সতি-সন্ততিসকলৰ মহত্ব আৰু পালাটিয়ামৰ যশ-গৌৰৱৰ বিষয়ে তেওঁৰেই ভৱিষ্যৎবাণী কৰিছিল। ইয়াৰ পিছত ইডেণ্ডাবে ইনিয়'ছক এখন অটব্য অবগ্য দেখুৱালে। এয়ে আছিল পৰাক্ৰমী বয়ুলাছৰ নিভৃত আবাস। সেমেকা শিল এটাৰ ওপৰত আছিল লুপাৰকেল, বুক দেৱতা পানৰ নাম অলুসৰি ইয়াক বুক-গছৰ বুলি আৰ্কেডিয়ান প্ৰথামতে অভিহিত কৰা হৈছে। ৰজাই তেওঁক আৰ্জিলেটামৰ পৱিত্ৰ উপবনখনো

দেখুৱালে। এই ঠাইখনক সাক্ষী ৰাখি তেওঁ অতিথিকপে অগা আগাঘৰ
 যুগ্ম-কাহিনী বৰ্ণনা কৰিছিল। তাৰ পৰা তেওঁ ইনিয়াছক টাপিয়াৰ আলয়
 আৰু কেপিটললৈ লৈ গ'ল। কেপিটল এতিয়া কাঞ্চন-নিৰ্মিত; কিন্তু এসময়ত
 ই আছিল খলা-বনা আৰু হাবি-বনেৰে ভৰা। আনকি সেই প্ৰাচীন কালতে
 ঠাইখন বৰ জয়াৰ আছিল। মামুহে ভয়ত সেইকালে মুখে নকৰিছিল।
 ইয়াৰ গছ-গছনি নাইবা শিলবিলাক দেখা পালেই আভিকালিৰ মামুহৰ যেনেকৈ
 ভয়ত কঁপনি উঠে, সেই সময়গে সাইলাথ তেনে অৱস্থাই আছিল। ইভেণ্ডাৰে
 পুনৰ ক'বলৈ ধৰিলে, “এই যে গছে-বনে ছাটি খোৱা পাহাৰটো দেখিছা।
 ইয়াৰে ডাল-পাতে হাবিৰ খোৱা টিংটোত দেৱতা এজন থাকে কিন্তু কোন
 দেৱতা থাকে মামুহে গম নাপায়। আৰ্কেডিয়ানবিলাকে বৰ্ণন কৰে যে
 স্বয়ং জপিটাৰে ক'লা ঢাল এখন সোঁহাতে জোঁকাৰি মেঘ আৰু ধুমুহাৰ সৃষ্টি
 কৰে। তেওঁলোকে বোলে প্ৰায়ে দেখাও পায়। তাতে ছটা পাহাৰী দুৰ্গও
 দেখা পাব। তাৰ প্ৰাচীৰবিলাক এতিয়া ভাগি-ভিগি গৈছে। প্ৰাচীন
 জাতি এটাৰ স্মৃতিচিহ্ন কপে সিহঁত বিৰাঙ কান্ধে। এই ছটা দুৰ্গৰ এটা
 প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল জনক জেনাছে, আনটো সজাইছিল ছেটাৰ্ণে। সেই মতেই
 এটাৰ নাম জেনিকুলাম আৰু আনটোৰ নাম ছেটাৰ্ণিয়া। এই নাম ছটা
 বহুদিনীয়া।” এইদৰে কথা-বাৰ্তা পাত তেওঁলোক ইভেণ্ডাৰৰ ঘৰ পালেগৈ।
 ঘৰটোৰ গৰাকীজনৰ অৱস্থা যে টনকিয়াল নহয় সেই কথা কাৰো অবিদিত
 নাছিল। তাৰ চাৰিওফালে জাক জাক গৰুৱে হেৰেলিয়াইছিল; আধুনিক
 ৰোমৰ ক'ৰাম আৰু স্পৃঢ় কেৰিণি তাতেই গঢ়ি উঠিছে। ঘৰ পালত ইভেণ্ডাৰে
 ক'লে, “জয়লাভ কৰাৰ পিছত হাৰ কটলিছেও বেঁকা হৈছে এইখন দুৰাৰ
 সবকিৰ পাৰিছিল। পিছে বজাৰ ঘৰৰ ভিতৰখন তেওঁৰ কাৰণেও নিচেই
 সজোৰ নাছিল। অতিথিসকল, ধন-সম্পত্তিৰ প্ৰতি থকা আসক্তি ত্যাগ
 কৰিবলৈ মনত বল থাকি নোৱা, তোমালোকে নিজকে এনে ধৰণেৰে গঢ়ি
 লোৱা যাতে ঈশ্বৰৰ উপযুক্ত সেৱক হ'ব পাৰা। এইখন ঘৰৰপৰা তোমালোকে
 বৰ বেছি আশা নকৰিব। কাৰণ আমি দৰিদ্ৰ।” এইবুলি কৈ তেওঁ মহাৰলী
 ইনিয়াছক সেই পৰ্ণ-কুটাৰৰ এলীয়া চালৰ তলেদি দ্ৰুতবলৈ লৈ গ'ল আৰু
 বিছনা এখন দেখুৱাই দিলে। গছ-পাতৰ ওপৰত ডালুকৰ ছাল এখন পাৰি
 এই শেঙেলিখন তৈয়াৰ কৰা হৈছিল। এনেতে সন্ধ্যা দেখায়ে ক'লা ডেউকাৰে
 পৃথিৱী আবৰি ধৰিলে।

কিন্তু ইতিমধ্যে লৰেটাইনবিলাকে ভীষণভাৱে যুদ্ধৰ আয়োজন কৰা দেখা পাই ভেনাছৰ মাতৃ মন উচিঙাভাৱেই বাকুল হৈ পৰিল। তেওঁ তেওঁৰ স্বামীৰ ছিৰণ্যময় শয়ন-কক্ষত প্ৰৱেশ কৰি স্বৰ্গীয় প্ৰেমৰ মাদকতা চালিলে আৰু ভালকানৰ অংগত এইদৰে ক'লে, “অদৃষ্টৰ নিৰ্মম নিৰ্বন্ধত, আৰ্গাইড বীৰসকলে যেতিয়া ট্ৰয়ৰ প্ৰাচীৰ ধ্বংস কৰিছিল, বিধিৰ বিধানমতে যোদ্ধা সেই নগৰৰ দুৰ্গ প্ৰাচীৰ বিধ্বংস বন্ধিত জাহ যোৱাটো নিশ্চিত আছিল, তেতিয়া মই সেই দুৰ্ভাগীয়া জাতিটোৰ হৈ তোমাৰ পৰা অন্ত-শস্ত্ৰ বা আন কোনো সাহায্য প্ৰাৰ্থনা কৰা নাছিলো। কাৰণ তোমাক অথবা বিব্ৰত কৰিবলৈ মোৰ ইচ্ছা নাছিল। অথচ প্ৰায়মৰ পুত্ৰসকলৰ ওচৰত মই বহু প্ৰকাৰে ধনী আছিলো আৰু ইনিয়াছৰ দুখ-দুৰ্গতি দেখি মই চকুপানী টুকিছিলো। কিন্তু প্ৰিয়তম, এতিয়া জুপিটাৰৰ নিৰ্দেশমতেই ইনিয়াছে কটলীয়ানবিলাকৰ দেশত অকণমান আশ্ৰয় বিচাৰি পাইছে। আৰু সেইকাৰণেই এতিয়া মই তোমাৰ ওচৰত সামান্য এটি অনুগ্ৰহ ভিক্ষা কৰিব খুজিছো। তুমি দেৱতা প্ৰমুখ্যে সকলোৰে শ্ৰদ্ধাভাজন। মই ইনিয়াছৰ জননী আৰু সেই সূত্ৰেই তোমাক মিনতি কৰা কৈছো, মোৰ পুত্ৰৰ কাৰণে বৰ্ম-কবচাদি গঢ় দিয়া, নেৰিয়াছৰ কন্যা আৰু টিথনাছৰ পত্নীৰ চকুলো দোখ তুমি বিচলিত হৈছিল। চোৱাচোন, মোৰ অভিভাৱকত্বত থকা জাতিটোক আজি নিমূল কাৰণলৈ কিমানবিলাক ভাঙিয়ে মিলিতভাৱে অস্ত্ৰ ধাৰণ কৰিছে। কিমানবিলাক নগৰৰ দুৱাৰ তেওঁ-লোকৰ কাৰণে কক্ষ হৈ গৈছে। এয়া জানো মোৰ বিৰুদ্ধেই নহয়?” দেৱী ভেনাছে এইদৰে ক'লে। তেওঁৰ স্বামীয়ে প্ৰথমতে অলপ সন্দেহ কৰিছিল; কিন্তু তেওঁ শুভ্ৰ হাত দুখনেৰে তেওঁক নিৰ্বাড়াভাৱে সাৰটি ধৰি, প্ৰণয়ৰ আলিঙ্গনেৰে তেওঁক একেবাৰে বশ কৰি পেলালে। আৰু সচৰাচৰ যেনে হয়, ঠিক সেইদৰেই হঠাতে তেওঁ কামানলত দক্ষ হ'ল। এটি উদ্ভেজনাত তেওঁৰ অস্থি-মজ্জাৰ মাজেদি প্ৰবাহিত হ'ল। সশব্দে বস্ত্ৰপাত হওতে সৌদামিনীৰ ক্লান্ত শিখাই ঘনমেঘ বিদীৰ্ণ কৰে। এতিয়া তেওঁবো ভেনে অৱস্থাই হৈছিল। ভেনাছে তেওঁৰ অৱস্থাটো বুজিব পাৰিছিল। নিজৰ সৌন্দৰ্যৰ বিষয়ে তেওঁ সম্পূৰ্ণ সচেতন আছিল আৰু এতিয়া তেওঁৰ কৌশলটো কানত অহা দেখি তেওঁ মনে মনে বৰ আনন্দ পাইছিল। প্ৰেমৰ জড়িত নোৱৰা শিকলি-বাধ খাই এতিয়া পৰীণ দেৱগন্ধনে ক'লে, “তুমি ছল এটা বিচাৰি ইমান ছলবলনো

কিয় কৰিব লাগিছে? দেৱী, তোমাৰ মোৰ ওপৰত অকণো আস্থা নাইনে কি? আনকি ভাঙনি কালতো, তোমাক আজিৰ দৰে ব্যাকুল হোৱা দেখা হ'লে, মই কাৰো কোনো ক্ষতি নকৰাকৈয়ে তোমাৰ টুকুৰাবিলাকক অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ দিব পাৰিলোহেঁতেন। পৰম পিতাই বোলা শ অদ্ভুত বোলা, তেওঁলোকেতো ট্ৰয়ক সাজু হ'বলৈ নতুবা প্ৰায়ামক আৰু দহ বছৰ জীয়াই থাকিবলৈ নিষেধ কৰা নাছিল। আৰু এতিয়া তুমি যদি যুদ্ধৰ কাৰণে প্ৰস্তুত হৈছা আৰু এয়ে যদি তোমাৰ একান্ত বাসনা, তেন্তে তোমাৰ বিনিমি বন্ধ কৰা। মোৰ যিখিনি বিদ্যা আছে, সেয়া যদি তোমাৰ কামত লাগে; লোহা নাইবা সোণ-ৰূপ গলাই ভাটিৰ জুইৰে কিবা যদি গঢ়িব পাৰি, তেন্তে মই সেই সকলোখিনিয়ে কৰি দিম, তুমি চিন্তা কৰিব নালাগে। তোমাৰ যি শক্তি আছে সেই বিষয়ে সন্দিহান হোৱাৰ প্ৰয়োজন নাই।” এইবুলি কৈ তেওঁ কামনাত বিহ্বল হৈ ভেনাছক সাবটি ধৰিলে। অৱশেষত পত্নীৰ বুকুত মূৰ ধৈ তেওঁ টোপনি গ'ল। সেই টোপনিয়ে তেওঁৰ অস্ত্ৰ-প্ৰত্যস্ত তৃপ্তিৰ বোল সানি দিলে।

যামিনীৰ দ্বিতীয় প্ৰহৰ তেতিয়া পাৰ হৈ গৈছিল। তেওঁৰ এঘুমটি পূৰ হ'ল আৰু টোপনি ভাগিল। এনে সময়তে মিনাৰ্ভাৰ কিঞ্চিৎ সহায়্যত এগৰাকী গৃহিণীয়ে সাব পাই বোৱা-কটা কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে, কাৰণ সেয়েই তেওঁৰ জীৱন-নিৰ্বাহৰ উপায়। ছাইৰ তলৰ পৰা জুইকুৰা জ্বলাই লৈ বাতি এডোখৰৰ পৰাই তেওঁ লিগিৰাবিলাকক বস্ত্ৰৰ পোছৰত কাম কৰিবলৈ লগাই দিয়ে, বৈবাহিক পৱিত্ৰতা অটুট ৰাখিবলৈ আৰু আমা-ডিমা ল'ৰাকেইটিক লালন-পালন কৰিবলৈ তেওঁ এই কাম কৰিব লগা হয়। ঠিক সেই সময়তে, আৰু সদৃশ মনোবলেৰে, আয়েয় শক্তি নিয়োগ কৰিব পৰা এই দেৱভাজনে সুকোমল শয্যাৰপৰা গাত্ৰোত্থান কৰি কমাৰশালৰ ওচৰত কাম কৰিবলৈ বহিল। চিচিলীৰ কাষতে থকা ইয়লিয়ান লিপাৰৰ সমীপবৰ্তী সমুদ্ৰত এটা দ্বীপ আছে। এই দ্বীপটোত আছে এটা ওখ শিলাময় পাহাৰ আৰু সাগৰৰ পানী খুন্দা খাই তাত ডাৱৰৰ সৃষ্টি কৰে। তাত মাটিৰ ওলত এটা সুবজযুক্ত গছৰ আছে। এই সুবজ এটনাৰ লগত সংযুক্ত। ছাইক্লপ-বিলাকে কমাৰ শালৰ কাৰণে নিৰ্মাণ কৰা এই সুবজত মেঘ গৰ্জনৰ দৰে শব্দ হয়। কাৰণ তাত নিয়াৰিব ওপৰত হাহুৰিৰ কোব পৰি গুম-গুমনিৰ সৃষ্টি হয়। শিলৰ মাজত থকা খুপবিলাকত লোহা গৰম কৰোতে প্ৰবলভাৱে

কোচকোচনি উঠে আৰু অগ্নিকুণ্ডবিলাকত জুইব শিখাবিলাক ভয়ানকভাৱে
কঁপি থাকে। এই দ্বীপটোৱেই ভালকানৰ আলয় আৰু তাৰ নাম ভালকানিয়া।

আগ্নেয় শক্তিৰ অসিকাৰী দেহভাজন ভেতিয়াই স্বৰ্গৰ পৰা এই দ্বীপ-
টোলৈ নামি আহিল। এই বিশাল গুহাত ছাইক্লপ্সবিলাকে কমাৰু কাম
কৰিছিল। তাত আছিল ব্ৰটিছ, টেৰপিছ আৰু অনাবৃত দেহাৰ পাইবাকয়ন।
ভেঙলোকে হাতেবেই এডাল বজ্জ গঢ়ি আছিল; তাৰ এটা অংশ সম্পূৰ্ণ
হৈ চিকমিকাই আছিল, কিন্তু আনটো অংশৰ কাম ভেতিয়াও শেষ হোৱা
নাছিল। পৰম পিতাই এনেকুৱা বজ্জকে বিস্তীৰ্ণ আকাশৰ পৰা পৃথিৱীলৈ
অবিৰামভাৱে নিক্ষেপ কৰে। এই বজ্জত সূতাৰ নেচাৰ দৰে বৰষুণৰ তিনিটা
পাক, তিনি ভৰপ ডাৱৰ, তিনিটা অগ্নিপিত্ত আৰু তিনিজাক ধুমুহা সংলগ্ন
কৰা হৈছিল। তাৰ লগত ভেঙলোকে সংযোগ কৰিছিল ভীতিসূচক চমকনি,
প্ৰতিহিংসামূলক অগ্নিৰ গৰ্ভত নিহিত হৈ থকা উৰন্ত ফ্ৰোধৰ বিভীষিকা
আৰু প্ৰচণ্ড আঘাত। আনবিলাকে মাৰ্ছৰ কাৰণে অতি উত্তাপভৈয়াকৈ বথ
নিৰ্মাণ কৰিছিল। উৰণীয়া চকাৰ এনেকুৱা বথত আৰোহণ কৰিয়ে ভেঙ
নগৰে নগৰে যোদ্ধাসকলক উত্তেজিত কৰে। আৰু তৈয়াৰ কৰা হৈছিল এখন
ভয়ঙ্কৰ ঢাল। সাধাৰণতে অশান্তিৰ সময়ত এখেতীয়ে এনে ঢাল ধাৰণ
কৰে। ছাইক্লপ্সবিলাকে অতি আগ্ৰহেৰে ঢালখনৰ ক্ষোদিত কৰা সাপৰ
সোণোৱালী বাকলি আৰু ছয়ো কালৰ পৰা ফেট তুলি থকা সাপবিলাক
উজ্জল কৰি তুলিছিল। দেৱীৰ বন্ধৰ কাৰণে নিৰ্মিত হৈছিল গৰ্গনৰ শিৰ;
সদাছিন্ন এই শিৰত গৰ্গনৰ চকু ভেতিয়াও ঘূৰ্ণিত হৈ আছিল। ভালকানে
ক'লে, “এইবিলাক কাম এতিয়া সামৰি ধোৱা। এটনাৰ ছাইক্লপ্সসকল,
মোৰ কথা মন দি শুনাইক। এজন দুঃসাহসী, মৰণশীল মানুহৰ কাৰণে
আমি এতিয়া অন্ত্ৰ নিৰ্মাণ কৰিব লাগে। ইয়াৰ কাৰণে তোমালোকৰ
শৰীৰৰ শক্তি, লঘুহাত আৰু অতুলনীয় দক্ষতাৰ প্ৰয়োজন। এক মুহূৰ্ত্তও
পলম নকৰিবা।” ভেঙ আৰু একোকে কোৱা নাছিল। ছাইক্লপ্সবিলাকে
কামবিলাক ভগাই লৈ ততালিকে নিপুণ হাতেৰে কৰি যাবলৈ ধৰিলে।
নলীৰ মাজেদি ব্ৰজ আৰু খাটি সোণৰ সোঁত বৈ গ'ল আৰু প্ৰকাণ্ড অগ্নি-
কুণ্ডত লোহা গলোৱা হ'ল। ভেঙলোকে এনে এখন বিয়োগোম ঢাল তৈয়াৰ
৩১

কবিলে যিখনৰ সহায়ত লাটিয়ামৰ সমস্ত ক্ষেপণাত্ম নিৰাৰণ কৰিব পাৰি। কিছুমানে ভাটি মাৰি বায়ুপ্ৰবাহৰ সৃষ্টি কৰিলে। উত্তপ্ত ব্ৰজ পানীত জ্বৰুবিয়াওঁতে ভীষণ কোঁচকোঁচনি হৈছিল। হাতুৰিৰ শব্দত গুহাটো গুম,গুমাই উঠিছিল। সমস্ত শক্তি প্ৰয়োগ কৰি তেওঁলোকে ছন্দময় গতিৰে অস্ত্ৰবিলাক নিৰ্মাণ কৰিলে আৰু এই জাতৰ পদাৰ্থবিলাক চেপেনাৰে ধৰি লবাই ছবাই থাকিল।

লেমনছত পুঁজিত এই বিশ্বকমাজনে ইয়লিয়া অকলত ক্ষিপ্ৰভাবে কাম কৰি থকা সময়ত উবাদেবীয়ে পোহৰ বিলাই সুপ্ত ধৰাত প্ৰাণৰ সঞ্চাৰ কৰিলে; প্ৰভাতী পক্ষীৰ গানত ইভেণাৰে সাৰ পালে আৰু তেওঁ ক্ষুদ্ৰ কুটীৰটিৰ পৰা ওলাই যাবলৈ উপক্ৰম কৰিলে। বৃদ্ধ বজাজনে শুই উঠি বস্ত্ৰ পৰিধান কৰিলে আৰু ভৰিত ইটুংকান পাছকা বান্ধি ল'লে। তাৰ পিছত তেওঁ কান্ধত এখন তৰোৱাল আঁৰি ল'লে, বাওঁ হাতত পৰি থকাটক বাঘছাল এখনো গাত মেৰিয়াই ল'লে। তেওঁৰ লগত ছুটা পহৰা দিয়া কুকুৰ আছিল। সিহঁত তেওঁতকৈ আগতেই আগকালৰ ছবাবমুখ পাই এতয়া তেওঁৰ পিছে পিছে যাবলৈ ধৰিলে। ইনিয়াছ থকা ঘৰটোলৈ তেওঁ খোজ দিছিল, তেওঁ আছিল এক কথোৰ মাহুহ, আৰু এতিয়া তেওঁ তেওঁৰ অতিথি-জনক দিয়া আশ্বাসৰ কথা সঁুৱৰিছিল। তেওঁৰ দৰেই, ইনিয়াছেও নিচেই পুৰাতেনে শ্বেতেলি এৰি ইফাল সিফাল কৰি ফুৰিছিল। ইভেণাৰৰ লগে লগে তেওঁৰ পুতেক পালাছ গৈছিল আৰু ইনিয়াছৰ কাষত আছিল একেটিছ। তেওঁলোকে মিলিত হৈ কৰমৰ্দন কৰিলে। তাৰ পিছত তেওঁলোকে সুবিধা-জনকভাৱে ঘৰটোৰ মাজতে ভালকৈ বহি লৈ কথা পাতাবলৈ আৰম্ভ কৰিলে।

বজাই প্ৰথমে মাত লগালে, “ট্ৰয়ৰ নেভাসকলৰ ভিত্তবত তুমিয়েই শ্ৰেষ্ঠ। তুমি জীয়াই থকামানে মই কেতিয়াও বিশ্বাস কৰিব নোৱাৰোঁ যে ট্ৰয় ৰাজ্য আজি আৰু নাই আৰু ট্ৰয়বাসীসকল আজি সম্পূৰ্ণ পৰাজিত। এই প্ৰসিদ্ধ নামটোৰ লগত সামঞ্জস্য ৰাখি তোমালোকলৈ যুদ্ধৰ কাৰণে বিশেষ সহায় আগবঢ়াবলৈ আমাৰ সামৰ্থ্য নাই। আমাৰ একালে আছে ইটুংকান নদী আৰু আনফালে আছে ৰটুলীয়ানবিলাক। আমাৰ প্ৰাচীৰব চৌদিশে শুনো সিহঁতৰ অস্ত্ৰৰ ননকননি। কিন্তু মই কেইটামান শক্তিশালী

জাতিক তোমালোকৰ পক্ষ অৱলম্বন কৰিবলৈ অনুৰোধ কৰিব পাৰো।
তেওঁলোকৰ ৰাজ্যবিলাক সম্বন্ধিশালী আৰু তেওঁলোকৰ যথেষ্ট সা-সুবিধা আছে।

“ৰূপ্ৰত্যাশিত সৌভাগ্যৰ কাৰণেই আমি এই সুযোগ-সুবিধাবিলাক
পাম বুলি ভাবিছো। অদৰ্শৰ হাত আছে বাবেহে তুমি ইয়াত উপস্থিত
হ’ব পাৰিছা। আজিলা নগৰলৈ ইয়াৰ পৰা বৰ বেছি বাট নহয়, প্ৰাচীন
যি প্ৰস্তৰৰ ওপৰত নগৰখন প্ৰতিষ্ঠিত হৈছিল, নাগৰিকসকল আজিয়েও তাতেই
বাস কৰি আছে। বহুত দিনৰ আগতে ইট্ৰুবিয়াৰ এই পৰ্বত জেগীৰ
মাজত লিভিয়াৰ পৰা অহা এটা যুঁজাৰু জাতিয়ে এখন উপনিবেশ স্থাপন
কৰিছিল। বহু বছৰ ধৰি আজিলাই উন্নতিৰ পথত আগবাঢ়ি যাব পাৰি-
ছিল। পিছে মেজেন্টিয়াছ নামে ৰজা এজনে নৃশংস সৈন্যবাহিনী এটাৰ
সহায়ত নগৰখনত স্তম্ভাচাৰ চলায়। এই যুদ্ধাচাৰী ৰজাই বক্তৃপাতৰ
উদ্দেশ্যে লিপ্সাত কিমানবিলাক কু-কাৰ্য কৰিলে, সেইবিলাক মই উল্লেখ কৰিব
খোজা নাই। তেওঁ যিবিলাক দুৰ্দ্ধৰ্ম কৰিলে তাৰ বাবে দেৱতাসকলে তেওঁক
আৰু তেওঁৰ সতি-সম্বৃত্তিক শাস্তি দিয়ক। বিনো ক’ম বাক? তেওঁ
জীৱন্ত মানুহক গেলা-পচা মৰাশৰ লগত হাতত আৰু মুখত মুখ লগাই
বাঁন্ধি দিছিল। কি বিভৎস শাস্তি! এই যন্ত্ৰণাদায়ক আলিজনত আবদ্ধ হৈ,
গলিত মৃতদেহৰ দূষিত সান্নিধ্যত বহুত মানুহ তিলতিলকৈ মৰিছিল। অৱ-
শেষত প্ৰজাবিলাকে তেওঁৰ ছুনিগাৰ ৰক্তলালসা আৰু সহি থাকিব নোৱাৰিলে।
তেওঁলোকে অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰেৰে গৈ ৰাজকাৰে আক্ৰমণ কৰি ৰজাৰ পালি-পহৰীয়া-
বিলাকক হত্যা কৰিলে আৰু ঘৰটো জ্বলাই দিলে। কিন্তু এই হত্যাকাণ্ড
চলি থাকোতেই ৰজা পলাই গৈ কটুলিয়ানবিলাকৰ দেশ পালেগৈ। টাৰ্ণাছ
আছিল তেওঁৰ অভিধি-বন্ধু আৰু তাতেই তেওঁ আশ্ৰয় লাভ কৰিলে।
এতিয়া ইট্ৰুবিয়াৰ সকলো প্ৰজাই ন্যায্যভাৱেই প্ৰতিশোধ ল’বৰ কাৰণে
অস্থিৰ হৈ পৰিছে আৰু অচিৰে যুদ্ধ কৰিব বুলি ভয় দেখুৱাই ৰজাক
মৃত্যুদণ্ড দিবৰ কাৰণে তেওঁলোকৰ হাতত সমৰ্পণ কৰিবলৈ দাবী কৰিছে।
ইনিয়াছ, তেওঁলোকক সদলবলে পৰিচালিত কৰিবলৈ মই তোমাক সক্ষম
কৰিম। কাৰণ তেওঁলোকৰ নৌ-বাহিনী উপকূলত সজ্জিত হৈ আছে আৰু
যুদ্ধ যাত্ৰাৰ আদেশৰ কাৰণে অৰ্ধৈৰ্ঘ্যভাৱে প্ৰতীক্ষা কৰিছে। কিন্তু এজন
মঙ্গলতীয়েহে, ভৱিষ্যত বাণীৰ দ্বাৰা তেওঁলোকক ইমান দিনে যাবলৈ দিয়া

নাই। তেওঁ কয়, ‘লিভীয়াৰ বাছকবনীয়া বীৰসকল, তোমালোক এই প্ৰাচীন জাতিটোৰ সাহসৰ প্ৰতীক, তোমালোকৰ ক্ৰোধৰ বধেই কাৰণ আছে আৰু সেয়েহে তোমালোকে শত্ৰুৰ বিৰুদ্ধে বণ কৰিব যুজ্জিছা। মেজেন্টিয়াছৰ প্ৰতি ধৰ্মা তোমালোকৰ বোধ অতি যুক্তিযুক্ত। কিন্তু তোমালোকে এটা কথা জনা উচিত যে ইটালীৰ কোনো মানুহেই তোমালোকৰ নিচিনা এটা পৰাক্ৰমী জাতিক শাসন কৰিব নোৱাৰে। গতিকে তোমালোকে এজন বিদেশী বীৰৰ সন্ধান কৰা।’ ইয়াকে শুনি ইট্ৰুস্কান সৈন্য বাহিনীয়ে দৈববোৰৰ ভয়ত এতিয়া সমতল অঞ্চলত ছাউনি পাতি আছে। টাৰকণে নিজে মোৰ ওচৰলৈ কটকী পঠাইছিল। তেওঁলোকে লগত বাজমুকুট আৰু বাজদণ্ড লৈ আহিছিল। তেওঁ ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰিছিল যে মই বাজ-সম্পত্তি গ্ৰহণ কৰি সেই বাজ্যৰ সিংহাসনত আৰোহণ কৰো আৰু তেওঁলোকক নেতৃত্ব দিওঁ। কিন্তু মোৰ বয়সে ভাটি দিলে, মই এতিয়া জবাজীৰ্ণ হৈ পৰিছো। সেনাপতি হৈ বীৰৰ দৰে যুঁজ কৰিবলৈ এতিয়া মোৰ শক্তি নাই। মোৰ ল’ৰাটোকে মই কলোহেঁভেন, পিছে তাৰ গাত দুটা জাতিৰ তেজ আছে। তাৰ মাক ছাবেলিয়ান। কিন্তু ভাগ্যৰ বলত তোমাৰ বয়সো আছে, বংশ-পৌৰুষো আছে। তুমি অকল ষ্ট্ৰজানবিলাকৰে পৰাক্ৰমী নেতা নহয়, দেৱতা-সকলৰ নিৰ্দেশমতে তুমি ইটালীয়ানবিলাককো পৰিচালনা কৰিব লাগিব। তোমাৰ পথেদি তুমি আগবাঢ়ি যোৱা। তত্পৰি মই তোমাৰ লগত পালাছকো পঠাম। সিয়েই এতিয়া মোৰ আশা-ভাবসাব স্থল। তোমাৰ শুভাৱধানত থাকি সি মাছ’ৰ ভয়াবহ বণনীতি আয়ত্ত কৰক। তোমাৰ বীৰত্ব সি লক্ষ্য কৰি থাকক। এই কোমল বয়সৰ পৰাই সি তোমাৰ সহচৰ হওক। মই তাৰ লগত দুশ অশ্বাবোহী সেনা দিম। তেওঁলোক আমাৰ দেশৰ বাছকবনীয়া ডেকা। পালাহেঁ অকলেই সিহঁতৰ সমানে সমানে তোমাৰ সহায় কৰিব।’

তেওঁৰ কথা শেষ হোৱাই নাছিল; একাইটিছ-নন্দন ইনিয়াহে তেওঁৰ বিৰুদ্ধে বন্ধু একেটিছৰ সৈতে ভললৈ যুঁব কৰি থিয় হৈ আছিল; নিসঙ্গ বিধৱতাৰ নীৰৱ পৰিবেশত তেওঁলোকৰ অন্তৰ দুশ্চিন্তাৰে পূৰ্ণ হৈছিল। এনেতে অকস্মাতে ছাইথেবীয় ভেনাছে নিৰ্মল আকাশৰ পৰাই সঙ্কেত দিলে। কাৰণ হঠাতে শূন্যত বিজুলীৰ চমকনি দৃষ্টিগোচৰ হ’ল আৰু বজ্জপাতৰ শব্দত যেন পোটেই সবগখন খহি পৰিল। ইট্ৰুস্কান বণভেৰীৰ তুমুল ধ্বনি

যেন সমগ্ৰ দেশখন মুখৰিত কৰিলে। তেওঁলোকে মূৰ তুলি চালে। বাবে বাবে একেটা শব্দই কাণত পৰিল। এনেতে তেওঁলোকে আকাশৰ এটা মুকলি অংশত বৰ্ম-কবচাদি দেখিবলৈ পালে। নিৰ্মল বতাহত বক্তৃতা ৰূপেৰে আবিৰ্ভাব হোৱা এই কবচে মেঘ গৰ্জনৰ দৰে শব্দ কৰিছিল। সকলোবিলাক ভয়ত বিবৰ্ণ হ'ল। কিন্তু ট্ৰয়ৰ বীৰ পুৰুষে এই শব্দত তেওঁৰ জননী দেৱী ভেনাছৰ প্ৰতিশ্ৰুতিৰ সন্ধান পালে। তেওঁ ক'লে, “হে বিদেশী বন্ধু, এই আশ্চৰ্য ঘটনাৰ পৰিণাম কি হ'ব সেই বিষয়ে আপুনি আৰু অসুস্থান কৰাৰ প্ৰয়োজন নাই। এয়া, অলিম্পাছে মোক আহ্বান কৰিছে। মোৰ মাতৃ-দেৱীয়ে আগতীয়াকৈয়ে যুদ্ধৰ সম্ভাৱনা দেখা পালে তেওঁ এনে চিন দেখুৱাব আৰু ভালকানৰ দ্বাৰা বৰ্ম-কবচ আকাশীপথেদি মোলৈ প্ৰেৰণ কৰিব। হায়, কি দুখৰ কথা! হৰ্ভগীয়া লৰেটাইন জাতিটোৰ কাৰণে এক ভয়াবহ প্ৰলয় অপেক্ষা কৰি আছে! টাৰ্ণাছ, তুমি ইয়াৰ বাবে মোৰ পৰা যি প্ৰতিশ্ৰুতি পাবা সি অতি ভয়ংকৰ। আৰু হে পিতা টাইবাৰ, কিমান সাহসী যোদ্ধা, কিমান চাল আৰু শিবদ্ৰাণ, তোমাৰ তৰঙ্গিত বক্ষৰ ওপৰেদি ভাহি যাব। এতিয়া সিহঁতে সন্ধিৰ চৰ্ত ভঙ্গ কৰক। যুদ্ধৰ কাৰণে সিহঁত উন্মাদ হৈ পৰক।”

ইয়াকে কৈ তেওঁ ওখ আসনৰ পৰা গাত্ৰোত্থান কৰিলে। প্ৰথমে তেওঁ হাবকিউলিছৰ প্ৰতি উৎসৰ্গিত পবিত্ৰ যজ্ঞ-কুণ্ডত জুই জ্বলাই দিলে। তাৰ পিছত তেওঁ আনন্দমনেৰে আগদিনাই ধৰি থোৱা জুইকুৰাৰ ওচৰ চাপিল। ৰজাঘৰীয়া ইষ্ট দেৱতাসকলক তাতেই প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছিল। তাৰ পিছত ইভেণ্ডাৰ আৰু ট্ৰজানসকলে সমানে অংশ গ্ৰহণ কৰি কিছুমান বহা বহা দুখৰীয়া ভেড়া আত্মচানিকভাৱে বলি দিলে। অৱশেষত ইনিয়াছে জাহাজ-ঘাটলৈ গৈ তেওঁৰ সঙ্গীসকলক লগ ধৰিলে। তেওঁলোকৰ মাজৰ পৰা কেইজনমান অসম সাহসী বীৰক যুদ্ধৰ কাৰণে কৰিবলগীয়া হোৱা দৈত্যকাৰ্যত তেওঁৰ লগত যাবৰ কাৰণে বাছি ল'লে। বাকীবিলাকে ভটিয়নী সোঁতত নাও মেলা দিলে, কাৰণ এখেনিয়াছক পিতাকৰ সকলো ধা-ধবৰ দিবলৈ তেওঁলোক উত্ততি যাব লগা হ'ল। ইয়াৰ পিছত ইষ্ট্ৰ'কান দেশলৈ যাবলৈ ওলোৱা ট্ৰজানবিলাকক একোটাকৈ ঘোঁৰা দিয়া হ'ল। ইনিয়াছৰ কাৰণে যোগাৰ কৰা হ'ল এটা বিশেষভাৱে নিৰ্বাচিত অশ্ব। এখন ৰঙা-মুগা সিংহৰ ছালেৰে ঘোঁৰাটো সজ্জিত কৰা হৈছিল। সোণ-ছৰোৱা ৰথবিলাক তললৈ ওলমি আছিল।

এতিয়া এটা জনবৰ সৰু নগৰখনত বনজুইব দৰে বিয়পি পৰিল। ইটুকান ৰাজপ্ৰাসাদলৈ এটা অখাবোহী দলে যাত্ৰা কৰিছে বুলি মানুহে কোৱা-কুই কৰিবলৈ ধৰিলে। মাতৃসকলে ভয়ত ঘনাই ঘনাই প্ৰাৰ্থনা কৰিছিল। তেওঁলোকৰ ভয়ৰ অল্পপাতে বিপদো বাঢ়িল। যুদ্ধৰ বিভীষিকা পূৰ্বতকৈ স্পষ্টভাৱে দৃষ্টিগোচৰ হ'ল। বিদায় দিয়াৰ সময়ত ইভেণ্ডাৰে পুতেকৰ সোঁহাতত ধৰিলে আৰু শোকত জৰ্জৰিত হৈ তেওঁক আলিঙ্গন কৰিলে; তেওঁ কান্দি কান্দি ক'লে, “হায়, জুপিটাৰৰ কৃপাত আজি যদি বিগত দিনবিলাক ঘূৰাই পালেহেঁতেন! শ্বিনেষ্টিৰ প্ৰাচীৰৰ ওলত মই নিহঁতৰ অগ্ৰবৰ্তী সৈন্যবিলাক বিনাশ কৰি জয়লাভ কৰিছিলো। শত্ৰুৰ বাশীকৃত ঢালত মই অগ্নিসংযোগ কৰিছিলো আৰু নিজহাতেৰে বজা ইকলাছক বধ কৰিছিলো। শুনিলে এতিয়া হাঁহি উঠে, যদিও কথাটো সত্য যে জন্মৰ সময়ত মাক ফেৰণীয়াই ইকলাছক তিনিটা জীৱন দান কৰিছিল। ফলত তেওঁ তিনিবাৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ লৈ যুঁজিব পাৰিছিল আৰু তিনিবাৰৰ মূৰতহে তেওঁৰ প্ৰাণ ল'ব পৰা গৈছিল। কিন্তু সেই সময়ত মই এই হাতেৰেই তিনিবাৰ তেওঁক যুদ্ধত ঘটুৱাই বৰ্ম-কবচ হৰণ কৰি তেওঁৰ মৃত্যু ঘটাইছিলো। তেতিয়াৰ বয়স ঘূৰাই পোৱা হ'লে আজি আমাৰ বিচ্ছেদ নহ'লহেঁতেন। মোৰ পুত্ৰাই মেজেন্টিয়াছেও মোক উপেক্ষা কৰি ইমানবিলাক মানুহৰ প্ৰাণ ল'ব নোৱাৰিলেহেঁতেন, নগৰখনও ইমানবিলাক মানুহ নেহেৰুৱালেহয়। আহ, মই সীমান্তৰ ৰাজ্যখনত থকা-নথকা একেই হ'ল। কিন্তু হে সৰগৰ দেৱতা-সকল, হে পৰম পিতা জুপিটাৰ, তোমালোকক মিনতি কৰিছো, আমাৰ প্ৰতি সদয় হোৱা। আৰ্কেডিয়াৰ এই ৰজাজনৰ প্ৰাৰ্থনা, এজন পিতৃৰ প্ৰাৰ্থনা শ্ৰবণ কৰা। তোমালোকৰ ঐশ্বৰিক অভিলাষ আৰু ভাগ্যলিপি অনুসাৰে পালাছ যদি নিৰাপদে জীয়াই থাকে, আৰু তাক পুনৰ দেখা পোৱাটো যদি মোৰ কপালত আছে, তেনে'হলে তোমালোকক মিনতি কৰিছো, মোকো সিমান দিন জীয়াই ৰাখা। মোৰ যিমানেই দুখ-কষ্ট নহওক, মই সকলো সহ্য কৰি মান। কিন্তু হে নিয়তি, তোমাৰ মনত যদি কিবা নিচুৰ অভিপ্ৰায় আছে, তেন্তে এই মুহূৰ্ততে মোৰ এই দুখময় জীৱনৰ অবসান ঘটোৱা। মোৰ উৎকণ্ঠিত মনত এতিয়াও সন্দেহ আছে, ভৱিষ্যতৰ বিষয়ে মই অনিশ্চিত, শেষ বয়সত জন্ম হোৱা এই ল'ৰাটিয়েই মোৰ একমাত্ৰ আনন্দৰ

স্থল ! কিবা এটা বেয়া বাতৰি পোৱাৰ আগতেই মোক মৰণে সাবটি লওক ।”

এয়ে আছিল পিতৃৰ ঐকান্তিক প্ৰাৰ্থনা, বিদায়ৰ ঠিক আগ যুহুৰ্ত্তত । তাৰ পিছত তেওঁ আচেন্তন হৈ মাটিত ঢলি পৰিল । অনুচৰবিলাকে তেওঁক কাৰেঙৰ ভিতৰলৈ লৈ গ’ল ।

আক ইতিমধ্যে অৰ্দ্ধাৰোহীসকল নগৰৰ উন্মুক্ত ছুৰাৰ পাৰ হৈ গ’ল । একেবাবে আগত আছিল ইনিয়াছ আৰু বিশ্বস্ত একেটিহ । তেওঁলোকৰ পিছত আছিল ট্ৰয়ৰ সম্ভ্ৰান্ত লোকসকল । সেই সমদলটোৰ ঠিক মাজতে আছিল পালাছ । বংচীয়া সাজ-পাৰ আৰু বৰ্ম-কবচ পৰিধান কৰি তেওঁ সকলোৰে দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিব পাৰিছিল । তেওঁ আছিল নক্ষত্ৰমণ্ডলীৰ ভিতৰত ভেনাছে সকলোতকৈ ভাল পোৱা পুৰতি তৰাটিৰ নিচিনা, সাগৰৰ ঢৌৰ মাজৰ পৰা ওলাই আহি পৰিৱাজ্যে আকাশত উদয় হোৱাৰ লগে লগে অন্ধকাৰ জাঁতৰি যায় । জননীসকল সমুগ্ৰ হৈ নগৰৰ প্ৰাচীৰৰ ওপৰত থিয় হৈ আছিল ; অৰ্দ্ধাৰোহীসকলৰ উজ্জল বৰ্ম-কবচ আৰু ঘুলিৰ ডাৱৰলৈ তেওঁলোকে সতৃষ্ণ নয়নেৰে চাই আছিল । অগ্ন-শস্যেৰে সজ্জিত এই সৈন্যদলটোৱে হাবি-বনৰ মাজেদি গম্ভীৰ স্থানলৈ পোনাই দিছিল । উচ্চৈশ্বৰে আদেশ ঘোষিত হ’ল, তেওঁলোক শ্ৰেণীবদ্ধ হ’ল, অৰ্দ্ধক্ষুৰৰ চতুৰ্দী অশনি নিৰ্ঘোষত অসমতল উপত্যকা কম্পমান হ’ল । শীতল ছিৰী নদীৰ পাৰত এখন অটব্য অৰণ্য আছে । অতীতৰে পৰা এই অৰণ্যখন সকলোৰে প্ৰাণৰ চকুৰে চায় । এৰাবী বক্ৰিম পাহাৰে এই বন বেৰি আছে । হাবিৰ মুকলি ঠাইবিলাকত প্ৰহৰীৰ দৰে থিয় হৈছে প্ৰকাণ্ড সবল গছ । অতি প্ৰাচীন কালত, লাটিম ভূমিৰ আদিম অধিবাসী পেলাস্থিয়ানসকলে এই অৰণ্য কৃষি ক্ষেত্ৰৰ দেৱতা ছিল-ভানাছৰ প্ৰতি উৰ্গা কৰি এটা ঔৎসৱ পালন কৰিছিল । তেওঁলোকৰ গৰু-ম’হবিলাকো ইয়াতেই চৰিছিল । অনতিদূৰত টাবকণে তেওঁৰ সৈন্য-সকলৰ সৈতে ছাউনি পাতি আছিল, প্ৰকৃতিয়ে তেওঁৰ শিবিৰ সুৰক্ষিত কৰি ৰাখিছিল ।, এটা ওখ পাহাৰৰ পৰা ৰাজ্যৰ বিস্তীৰ্ণ অঞ্চলত সন্ধিয়া হৈ থকা তেওঁৰ সৈন্য-বাহিনী দৃশ্যমান হৈছিল । ৰাজকুমাৰ ইনিয়াছে বহু বহু লোকেৰে গঠিত এটি সৈন্যদল লগত লৈ শিবিৰলৈ যাত্ৰা কৰিলে ।

ইমান দুৰ্ঘ আহি ক্লান্ত হৈ বাকীবিলাকে নিজৰ আৰু ঘোঁৰাবিলাকৰ বস্তু লৈছিল।

কিন্তু ইতিমধ্যে দেৱধামৰ পৰা, মেঘৰ মাজেদি জ্যোতিৰ্ময় ৰণত ভেনাছ নামি আহিল; তেওঁ উপহাববিলাক লৈ আহিছিল। নদীখনৰ পৰা অলপ আঁতৰত, এটা নিৰ্জন উপত্যকাত তেওঁ ইনিয়াছক দেখা পাইছিল। তেওঁ পোনে পোনে গৈ প্ৰত্যক্ষভাৱে তেওঁক ক'লে, “চোৱা, এয়ে সেই প্ৰতি-শ্ৰুত উপহাব, মোৰ স্বামীয়ে অগুৰু কৌশলেৰে এইবিলাক নিৰ্মাণ কৰিছে। কোনো গৰ্ভিত লবেণ্টাইনৰ লগত যুদ্ধ কৰিবলৈ কুণ্ঠিত নহবা। স্বয়ং ক্লান্ত চাৰ্ণাছকো তুমি আহ্বান কৰিব পাৰা।” এইদৰে কৈ ভেনাছে এজোপা ওক গছৰ তলত বিনন্দীয়া হাতেৰে পুতেকক সাৰট মাৰি ধৰিলে। উপহাব-সমূহ আৰু তাৰ যোগেদি তেওঁৰ প্ৰতি প্ৰদৰ্শিত সন্মানও ইনিয়াছ উৎক্ল হ'ল। তেওঁ যুদ্ধভাৱে প্ৰতিপদ বস্তু নিৰীক্ষণ কৰিলে। তথাপি তেওঁৰ চাই চাই হেঁপাহ হুগুচিল। তেওঁ উপহাববিলাক হাতত ল'লে, কোলাত ল'লে, লুটিয়াই-বগৰাই চালে; উজ্জল, ভীষণ দৰ্শন শিৱদ্ৰাণ, শমনসদৃশ অসি, কলীয়া ডাৱৰ ব'দালিয়ে পৰণ কৰিলে যেনে হয় ঠিক সেইদৰে ভেজবড়া জেউতি বিকীৰণ কৰা, ব্ৰহ্মৰ বিশাল আৰু কঠিন বৰ্ম, বহুবাৰ সোণ-ৰূপ গলাই তৈয়াৰ কৰা জংঘাত্ৰাণ, বৰ্শা আৰু অনবদ্য ঢাল, এই সকলোবিলাক তেওঁ এটি এটিকৈ পৰীক্ষা কৰি গ'ল।

আগ্নেয় শক্তিৰ অধিকাৰী এই দেৱতাজনে ঢালখনত ইটালীৰ ইতিহাস আৰু ৰোমৰ দিৱিঞ্জয়ৰ কাহিনী অঙ্কিত কৰিছিল; ভাবদৰ্শীসকলৰ বাণী তেওঁৰ প্ৰতিগোচৰ হৈছিল আৰু অনাগত দিনৰ ঘটনা সম্বন্ধেও তেওঁৰ সম্যক জ্ঞান আছিল। একেইনিয়াছৰ পৰা আৰম্ভ কৰি তেওঁৰ পৰৱৰ্তী পুৰুষসকল অন্তৰ্ভুক্ত হৈছিল; তেওঁলোকৰ দিনত হ'বলগীয়া যুদ্ধ-বিগ্ৰহ আদিও একাদিক্ৰমে প্ৰদৰ্শিত হৈছিল। কুকুৰনেচীয়া বাঘৰ কাহিনীটোৰো তেওঁ চিত্ৰৰূপ দিছিল। বাহিনীজনীয়ে মাছৰ সেউজীয়া গুহাটোত পোৱালি জগাই মাটিত বাগৰ এদি আছিল; এহাল বয়স শিশুৱে নিৰ্ভয়মনেৰে তাইৰ ওহাবত মুখ দি পি আছিল; আৰু তাই চিকুণ ভিঙিটো মেলি প্ৰত্যেকটো শিশুকো শুভিছিল আৰু জিভাৰে চেলেকি সিহঁতৰ অঙ্গ-প্ৰত্যঙ্গবিলাক পঢ়িত কৰিছিল। দেৱতাজনে তাৰ কান্ধতে ৰোমৰে ছবি এখন আঁকিছিল। জগতৰ

মাজৰ পৰা সমাজৰ বাঁতি-নীতি উলংঘা কৰি ছেৰাইন মহিলাসকলক ধৰি নি বঙ্গালয়ত বহিবলৈ দিয়া হৈছিল, আৰু তেতিয়া তাত নানা বিধ খেল-ধেমালি চলি আছিল। তাৰ পিছতে বম্বুলাছৰ আৰু বজা টাটিয়াছৰ মাজত যুদ্ধ লাগিছিল। টাটিয়াছৰ সৈন্তবিলাক আছিল কিউৰিছৰ কাঠ-চিঠীয়া প্ৰজা। কিন্তু পিছত তাত দেখা গৈছিল য়ায়ে বজা হুজুমক, তেওঁলোকে যুদ্ধৰ সাৰাংশ মাৰি ছাত্তৰ পাত্ৰ লৈ সশস্ত্ৰ জুপিটাৰৰ বেদীত এজনী গাহৰি বলি দি সন্ধি স্থাপন কৰিছিল। এই দৃশ্যৰ ওচৰতে দেখুওৱা হৈছিল মেট্ৰাছক; চাৰিটা ধাৰমান অশ্বই তেওঁক প্ৰচকি খণ্ড খণ্ড কৰিছিল। আলবাৰ প্ৰজাসকল, ভোমালোকে কথাটো বাখিব লাগিছিল। আৰু টুলাছে সেনাপতিজনৰ দেহাবশেষ এখন হাবিলৈ টোচোৰাই নিওঁতে তেজ পৰি তৃণ গুল্মবিলাক তিত্তি গৈছিল। নিৰাসিত টাবকুইনক পুনৰ বোমত প্ৰবেশ কৰিবলৈ অনুমতি দি প্ৰজাসকলক আদেশ দি থকা অবস্থাত পছে'নাকো চিত্ৰিত কৰা হৈছিল। বোম অবকল্প হৈছিল আৰু ইনিয়াছৰ বংশধৰসকলে স্বাধীনতাৰ কাৰণে প্ৰাণ বিসৰ্জন দিবলৈ বৰত জঁপিয়াই পৰিছিল। কক্লিজে মৰসাত কৰি দলংখন ভাঙি দিলে আৰু কুমাৰী ক্লৰেলিয়াই বন্দিত্বৰ পৰা মুক্ত হৈ নদীখন সাঁতুৰি পাব হৈ গ'ল, সেইকাৰণে এজন শমভাশালী বজা অতিশয় ক্ষুণ্ণ আৰু ক্ৰুদ্ধ হৈছিল। তেওঁৰ প্ৰতিকৃত্ত অঙ্কিত হৈছিল।

ঢালখনৰ একেবাৰে ওপৰত আছিল টাৰ্ণিয়ান হুৰ্গৰ অধীক্ষক মেনলিয়াছ; তেওঁ মন্দিৰৰ সমুখত থাকি কেপিটলৰ হুৰ্গ প্ৰাচাৰ বন্ধা কৰিছিল। তলত আছিল বম্বুলাছৰ পৰ্ণ কুটাৰ। আৰু কেপিটলৰ এজনী কপালী বাজহাঁহে সোণোৱালী স্তম্ভবিলাকৰ মাজেদি উৰি গৈ গলবিলাক ছৰাৰ মুখ পালেহি বলি সকলোকে সতৰ্ক কৰি দিছিল। বাতিৰ আন্ধাৰত সিহঁতে সকলোৰে অলক্ষিতে হাবি-বনৰ মাজেদি সাৰণানে আহি প্ৰায় হুৰ্গৰ ওচৰত উপস্থিত হৈছিলহি। সিহঁতৰ চুলিবিলাক সোণোৱালী বগৰ আছিল আৰু সাজ-পাৰবিলাকো আছিল সোণৰ। সিহঁতৰ বৰ্ণীণ আঁচ-পকা গাভুলোৱা কপোৰবিলাক জিলিকি উঠিছিল, সিহঁতৰ গাখীৰৰ দৰে

বগা ডিঙিত সোণৰ হাৰে শোভা কৰিছিল। প্ৰতিটো সৈন্যই দুডাল চুটি আলপাইন বৰ্শা হাতেৰে জোঁকাৰিছিল; দীৰ্ঘ ঢালেৰে সিহঁতে আশ্বৰ্ষ্য কৰিছিল। ইয়াৰ পিছত ভালকানে জঁপিয়াই থকা ছালাই আৰু উল্লঙ্গ লুপাৰ্ছিক অঙ্কিত কৰিছিল। তাত আছিল ওপৰছোৱা উল্লেৰে গোঁঠা ওৰণি আৰু স্বৰ্গৰ পৰা বৃষ্টি হোৱা সোণৰ পাত। সাধবী জননীসকলকো তাতে দেখা গৈছিল। তেওঁলোকে গাড়ীৰ কোমল তুলিত ধৰ্মৰ পৱিত্ৰ প্ৰতীকসমূহ তুলি লৈ বোমত বিচৰণ কৰিছিল। এইবিলাক দৃশ্যৰ অলপ আঁতৰত দেৱতাজনে প্লুটোৰ উচ্চ তোৰণ আৰু টাৰ্টাৰাছত পানীক শাস্তি দিয়াৰ চিত্ৰ অঙ্কন কৰিছিল। কেটলিনক এটা ভয়ঙ্কৰ শিলত বান্ধি থোৱা আছিল; হিংসাদেৱীসকলক আগত দেখা পাই তেওঁ ভয়ত কঁপিছিল। এডোখৰ আঙুতীয়া ঠাইত আছিল পুণ্যবানসকল। তাত শাসন-বিধি প্ৰণয়ন কৰা কেটোক দেখা পোৱা হৈছিল। এই দৃশ্যবিলাকৰ ব্যৱধানত ক্ষোদিত কৰা হৈছিল উদ্ভাল সমুদ্ৰ। নীল উপৰি ভাগত শুভ্ৰ ফেনিস তবঙ্গ শীৰ্ষ প্ৰদৰ্শিত হৈছিল। চৌৰ মাজে মাজে সঁতুৰি ফুৰিছিল উজ্জল নপালী বঙা ডলফিনবিলাক। সিহঁতৰ নেজবিলাকে পানীৰ ওপৰ-ছোৱা কোৱাই গৈছিল।

ঠিক মাজতে আছিল এণ্টিয়ানৰ যুদ্ধ কৰা ব্ৰজাবৃত নৌ-বাহিনী। সামৰিক উত্তেজনাৰে শাৰী পাতি লিউলেটিসকল ওলাই আহিছিল। সোণালী চৌবিসাক জ্বলিকি উঠিছিল। একালে আগাষ্টাছ ছিদ্ধাৰৰ নেতৃত্বত ইটালীয়ানবিলাকে যুদ্ধ-ষাডা কৰিছিল। তেওঁৰ লগত আছিল ছিনেটৰ সভ্য প্ৰজাসকল, সৰু বব, ঘৰুৱা আৰু জাতীয় দেৱ-দেৱীসকল। তেওঁ জাহাজৰ উচ্চ পাটাখনত থিয় হৈ আছিল; তেওঁৰ দুটি নয়ন প্ৰদীপ্ত হৈ উঠিছিল আৰু পিতাকৰ পদমৰ্যাদামুচক তাৰকাটিয়ে তেওঁৰ শিৰ অলঙ্কৃত কৰিছিল। আন একালে দেৱতা আৰু পৰ্বনসকলৰ সাহায্যত আণ্ড্ৰিয়াই তেওঁৰ আকুলশব্দৰ বণতৰীসমূহ পৰিচালনা কৰিছিল। বণৰ দীপ্ত আৰু বিশিষ্ট জ্যোতিয়ে তেওঁৰ ললাট উদ্ভাসিত কৰিছিল। শিৱত শোভা কৰিছিল বক্ৰিম কিৰীটি। তেওঁলোকৰ বিপৰীত ফালে আছিল এট্টনী, তেওঁৰ সহযাত্ৰী আছিল মিছৰীয়সকল আৰু বেটিয়া পৰ্বন্ত বিস্তৃতি পূৰ্বদেপায় সেনানী, প্ৰাচ্যৰ সকলো ঐশ্বৰ্য তেওঁৰ কাষতেই থুপ খাই

আছিল আৰু আছিল বিভিন্ন অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ । উৰাব প্ৰথম আলোকেৰে আলোকিত দেশ-বিলাকৰ পৰা, লোহিতসাগৰৰ উপকূলৰ পৰা তেওঁ বিহীন গৌৰৱেৰে উভতি আহিছিল । আৰু তেওঁৰ লগত আহিছিল—কি লজ্জাৰ কথা—এগৰাকী মিছৰীয় পত্নী । পূৰ্ণবেগেৰে জাহাজবিলাক চাপি আহিছিল । ক্ষেপনি আৰু ত্ৰিশূলাকৃতি দণ্ডৰ দ্বাৰা মথিত হৈ সমুদ্ৰ কেনিল হৈ পৰিল । মুক্ত বাৰিধিৰ অভিমুখে সকলোটি অগ্ৰসৰ হৈছিল । যেন চাইক্লাডিছ দ্বীপপুঞ্জ উৎপাটিত হৈ মহাসমুদ্ৰত ভাসমান হৈছিল, যেন স্তূভত এটা পৰ্বত হঠাতে আন এটা পৰ্বতৰ সমুখীন হৈছিল, এই আক্ৰমণকাৰী-সকল আৰোহণ কৰা নৌ-বাহিনীৰ পশ্চাদভাগ ইমান উচ্চ আৰু বিশাল আছিল ! জলন্ত আগ্নেয়াস্ত্ৰ বৰ্ষণ কৰা হৈছিল আৰু নিষ্কিপ্ত হৈছিল বায়ুবেগী তীক্ষ্ণ জীৱ । বক্তৃতাৰ কলত সমুদ্ৰই লোহিতকৰ্ণ ধাৰণ কৰিছিল । বাণীয়ে মাজৰ পৰা নাদল বজাই সৈন্যলোকক উৎসাহিত কৰিছিল । সপৰাংশনত যে তেওঁ দুৰ্ভাগ্যক্ৰমে প্ৰাণ হেৰুৱাব, তেতিয়া তেওঁ সেই কথা ভাবিবও পৰা নাছিল । ভূকি থকা এনাথিকৈ গৰি তেওঁৰ ৰিকটদৰ্শন দেশীয় দেবতাসকলে নেপচুন, ভেনাছ আৰু আনকি মিনাৰ্তাকো অস্ত্ৰাঘাত কৰিবলৈ উদ্যত হৈছিল । ৰণজ্ঞনৰ মাজত নাছে’ লোহাস্ত্ৰ হাতত লৈ কঙ্গমূৰ্তি গৰিছিল, আকাশত কুটিল হিংসাদেৱীসকলে বিভীষিকাৰ সৃষ্টি কৰিছিল । বিবাদৰ সৃষ্টিকাবিণী দেৱীয়ে ছিন্ন বস্ত্ৰ পৰিধান কৰি উল্লাসত নৃত্য কৰিছিল । বক্তাক্ত মহামাৰী লগত লৈ বেৰুনাই তাত যোগ দিছিল । কিন্তু এক্তিয়ারৰ পৰা এপলোৱে সকলো দেখা পাইছিল । সুবিধাজনক ঠাইত থাকি তেওঁ শব্দত টকাৰ দিছিল । মিছৰ, ভাৰত, আৰব আৰু ছেৰাব সকলো শত্ৰুৱে আতঙ্কত পলায়নৰ উপক্ৰম কৰিছিল । কুঁহৰীয়ে নিজেই পবনসকলক আহ্বান কৰি ওৰীসমূহ বিপৰীত মুখে চলাই দিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল । পালবিলাকে টানি-আজুৰি টিলা কৰি থকা অৱস্থাতে তেওঁক চিত্ৰিত কৰা হৈছিল । আয়েয়শক্তিৰ অধিকাৰী দেৱতাজনে সেই সংহাৰ লীসাৰ মাজত যেতিয়া তেওঁক জঙ্ঘন কৰিছিল, তেতিয়া আসন্ন মৃত্যুৰ আশঙ্কাত তেওঁ বিবৰ্ণ হৈ পৰিছিল, তেতিয়া তেওঁ উত্তৰ-পশ্চিম ফালৰ পৰা বলা প্ৰবল বতাহত চৌৰ ওপৰেদি পাবি দিছিল । তেওঁৰ সমুখত আছিল নীল নদীৰ বিহীন বাৰিধাৰা । বিস্তীৰ্ণ জলবান্ধিৰ বাধাহীন পথ

উন্মুক্ত কবি তেওঁ পৰাজিত কুঁৱৰীক নিৰাপদ নীল সলিলত আশ্ৰয় দিবলৈ আগবাঢ়ি আহিছিল।

ইয়াৰ পিছত দৃশ্যমান হৈছিল আগাষ্টাছ ছিজাৰ। তিনিবাৰ জয়লাভ কৰাৰ পিছত ৰোমৰ শাৰী শাৰী অট্টালিকা পাৰ হৈ তেওঁ নগৰখনত দেৱ-দেৱীৰ ভিনিশ মন্দিৰ নিৰ্মাণ কৰিবৰ কাৰণে আত্মত্যাগিকভাৱে প্ৰতিজ্ঞা বদ্ধ হৈছিল। তেওঁৰ এই অঙ্গীকাৰ আতি অমৰ হৈ আছে। আনন্দোৎসৱ আৰু হৰ্ষধ্বনিত ৰাজপথ মুখৰিত হৈছিল। মন্দিৰত মহিলাসকলে নৃত্য কৰিছিল, প্ৰতিটো মন্দিৰৰ বেদীৰ কাষত বলি দিয়া বাঁড় গৰু পৰি আছিল। আগাষ্টাছ ছিজাৰে স্বয়ং এপলোৰ মন্দিৰৰ তুৰাৰ স্তম্ভ দেহলীত উপবেশন কৰি বিভিন্ন জাতিয়ে দিয়া উপঢৌকনসমূহ নিৰীক্ষণ কৰিছিল; তেওঁ এই সামগ্ৰীবিলাক শাৰীৰ পাতি খোজ কাঢ়ি গৈছিল, তেওঁলোকৰ সাজ-পাৰ, অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ আৰু ভাষা আছিল পৃথক পৃথক। ভালকানে অঙ্কিত কৰামতে এঠাইত হয়তো আছিল মুসলিম, আন ঠাইত ঢিলা কাপোৰ পিন্ধা আফ্ৰিকানবিলাক; মেলিডিয়ান, কেৰিয়ান, খলুৰ্দ্ৰৰ জিলনিয়ানসকলক ইতস্ততঃ দেখা গৈছিল। ইউফ্ৰেটিছ নদখন পৰিলক্ষিত হৈছিল, তেতিয়া তাৰ সোঁতত পূৰ্বৰ প্ৰখৰতা নাছিল। মানৱ জাতিৰ শেষ সীমাত থকা মৰিণিবিলাকো অঙ্কিত হৈছিল। আৰু হৈছিল দুখাবাত বিভক্ত হোৱা ছাইন নদী। ইমান দিনে অপৰাজয় হৈ থকা ছিথিয়ান সকলো তাত আছিল। সেতু নিৰ্মাণ কৰাৰ কাৰণে অসম্ভৱ হোৱা আবাক্সিছ নদীও পটত উঠিছিল।

ভালকানে নিৰ্মাণ কৰা ঢালখনত অঙ্কিত এই দৃশ্যপটবিলাক দেখি ইনিয়াছ মুৰু বিস্ময়ত অভিভূত হৈছিল। মাকৰ অনুগ্ৰহতে তেওঁ এই অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰসমূহ লাভ কৰিলে। চিত্ৰবিলাকে সূচনা কৰা ঘটনাবিলাকৰ বিষয়ে তেওঁৰ কোনো জ্ঞান নাছিল। তথাপি তেওঁ সেই ছবিবিলাক দেখি আনন্দিত হৈছিল। তেওঁৰ উত্তৰ পুৰুষসকলৰ কীৰ্তি, যশস্যা আৰু অদৃষ্টৰ আগজাননী দিয়া ঢালখন তেওঁ কান্ধত তুলি ল'লে।

টুজান শিবির অৱবোধ

দেশখনৰ আওহতীয়া অংশ এটাত এই ঘটনাবিলাক ঘটি থকাৰ সময়তে ছেটাৰ্ণ-ছহিতা জুনোৱে আইবিছক পৰমোৎসাহী টাৰ্ণাছৰ ওচৰলৈ প্ৰেৰণ কৰিলে। ঘটনাক্ৰমে টাৰ্ণাছে সেই সময়ত তেওঁৰ পূৰ্বপুৰুষ পিলুমনাছৰ পৱিত্ৰ নামত উচ্চাৰণ কৰা এখন উপবনত বহি আছিল। এটা সঙ্কীৰ্ণ উপত্যকাৰ মাজত এই উপবনখন অৱস্থিত আছিল। ঠাণ্ডাৰ জীয়াবীয়ে জ্বাফুলীয়া ওঁঠেৰে তেওঁক মাত লগাই ক'লে, “চোৱা টাৰ্ণাছ, সময়ৰ ছবন্ত সোঁতে তোমাৰ কাৰণে বহন কৰি আনিছে এটা স্তূৰ্ণ স্তূৰ্ণাগ। তুমি অতিশয় ভক্তিৰে প্ৰাৰ্থনা কৰিলেও দেৱতাসকলে তোমাৰ প্ৰতি এনে এটা অনুগ্ৰহ প্ৰদৰ্শন নকৰিলেহেঁতেন। ইনিয়াছে তেওঁৰ উপনিবেশ, সৈন্ত-সামন্ত আৰু নৌ-বাহিনী এৰি থৈ পেলেটাইন পৰ্বতত অৱস্থিত ইভেণ্ডাৰ বাজধানীলৈ যাত্ৰা কৰিলে। ইমানভো সন্তুষ্ট নহৈ এতিয়া তেওঁ কৰিছাছৰ সেই স্তূৰ নগৰবিলাকত উপস্থিত হৈছে। লিডীয়াৰ নগৰে-চহৰে তেওঁ সৈন্ত-সামন্ত সংগ্ৰহ কৰি আছে। তুমি হাত সাবটি বহি আছা কিয়? তোমাৰ বখী আৰু অস্বাৰোহীসকলক যুদ্ধৰ কাৰণে প্ৰস্তুত কৰাৰ এয়েই প্ৰকৃত সময়। সকলো বাধা-বিঘিনি অতিক্ৰম কৰি অভিক্ৰিতে শিবির আক্ৰমণ কৰা; সিহঁত ভয়ত পেপুৱা লাগিব আৰু তুমি হেলাবঙে সিহঁতক পৰাজিত কৰিব পাৰিবা।” এইদৰে কৈয়েই আইবিছে পাখি মেলি আকাশলৈ উৰি গ'ল। তেওঁ যাওঁতে আকাশত ওলাই থকা প্ৰকাণ্ড বায়ধেয়ু এখন খণ্ড বিখণ্ড হৈছিল। তৰুণ ৰাজকুমাৰে তেওঁক চিনি পালে। তেওঁ বায়ুবেগে উৰি যাওঁতে টাৰ্ণাছে ওপৰলৈ হাতযোৰ কৰি চিঞৰি চিঞৰি ক'লে, “আইবিছ, তুমি অমৰাৱতীৰ গোঁৱৰ, মোক এই ৰাতৰি দিবলৈ কোনে তোমাক পৃথিৱীলৈ পঠাইছে? দিনৰ পোহৰ হঠাতে ইমান উজ্জল হৈ উঠিছে কিয়? মই দেখা পাইছো, আকাশৰ ওৰণিখন ঠিক

মাজতে দুফাল হৈছে। মূৰৰ ওপৰতে সোঁৱা তৰাবিলাক ভাহি আছে। তুমি যেয়েই নোহোৱা লাগে, তোমাৰ এই আদেশ মই পালন কৰিম, এই মহৎ সংস্কৃত মই অৱহেলা নকৰোঁ।” এইদৰে নিজৰ মনোভাৱ প্ৰকাশ কৰি তেওঁ পানীলৈ নামি গ’ল আৰু নদীৰ সোঁতৰ পৰা ঝাঁজলি ভৰাই পানী ল’লে। তাৰ শিছত তেওঁ তন্ময়ভাৱে বহুত সময় প্ৰাৰ্থনা কৰিলে আৰু পূজা-পাতল আগ কৰি থলে।

আৰু এতিয়া তেওঁৰ বিশিষ্ট সৈন্য-বাহিনীয়ে সোণৰ বনকৰা কাপোৰ গাত লৈ আৰু চমৎকাৰ ঘোঁৰাত উঠি মুকলি উপত্যকাটোৰ ফালে আগবাঢ়ি যাবলৈ ধৰিছে। একেবাৰে আগত থাকি মেছাপাছে আৰু পাছফালে টাইবাছৰ তৰুণ পুত্ৰসকলে এই সৈন্য-বাহিনীটো নিয়ন্ত্ৰণ কৰিছিল। সৰ্বাধিনায়ক টাৰ্ণাছ আছিল সোঁমাজত। (ইফাল-সিফাল কৰোঁতে তেওঁৰ স্তম্ভিত দীৰ্ঘ দেহ দৃষ্টিগোচৰ হৈছিল)। সাতখন উপনদীৰ প্ৰবাহ প্ৰতি-বোধ কৰি গঙ্গাৰ সলিলবাশি গভীৰতৰ হৈ যেনেকৈ বাঢ়ি আহে, নতুবা নীলনদীয়ে সমতল প্লাবিত কৰা জলবাশি আকষণ কৰি গতিপথেদি যেনেকৈ প্ৰবাহিত হয়, ঠিক সেইদৰেই এই সৈন্য-বাহিনীয়ে যাত্ৰা কৰিছিল। পহৰাদাৰী ট্ৰজানবিলাকে দুৰ্গৰ ঘনোৱত হোৱা ধূঁবিৰ কলীয়া ডাবৰ দেখা পাইছিল। সমতল অঞ্চল অন্ধকাৰে আৱৰি ধৰাও তেওঁলোকৰ দৃষ্টিগোচৰ হৈছিল। সেই সময়ত কেইকাছে এটা ওখ গড়ৰ ওপৰত থিয় হৈ শত্ৰুৰ গতি-বিধি লক্ষ্য কৰি আছিল আৰু তেওঁৰেই প্ৰথমে উচ্চৈঃস্বৰে ক’লে, “বন্ধুসকল, ঘোপনৰা আন্ধাৰৰ স্তূপ এটা আমাৰ ফালে আহি আছে, সেইটো কি বস্তু? তৰোৱাল আৰু ক্ষেপণাত্ৰ লৈ তুৰন্তে আহাঁহক। প্ৰাচীৰও আৰোহণ কৰা। সোঁৱা, সোঁৱা শত্ৰু আহি ছৰাৰমুখ পালেহি।” তুমুল নিনাদ কৰি ট্ৰজানবিলাকে ছৰাৰ পাৰ হৈ আহি গড়ৰ ভিতৰত আশ্ৰয় ল’লে। তেওঁলোক প্ৰকাৰৰ ওপৰত অৱস্থিত হ’ল। বিচক্ষণ সেনাপতি ইনিয়াছে ঘাবৰ সময়ত তেওঁলোকক সকাষাই থৈছিল যে তেওঁৰ অমুপস্থিতিত যদি নিতান্ত প্ৰয়োজন হয়, তেনেহ’লে তেওঁলোকে মুকলি ঠাইৰ পৰা যুদ্ধ নকৰি গড়ৰ ভিতৰতে সোমাই থাকি আত্মৰক্ষা কৰাই উচিত হ’ব। সেই কাৰণে খং আৰু লাজত তেওঁলোকে শত্ৰুৰ সন্মুখীন হোৱাই উপযুক্ত হ’ব

বুলি বিবেচনা কৰিছিল যদিও, সেনাপতিৰ আদেশ অনুসাৰে দুৰ্গৰ দুৱাৰ বন্ধ কৰি তেওঁলোকে অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰেৰে সজ্জিত হৈ শত্ৰুৰ কাৰণে অপেক্ষা কৰি থাকিল।

কিন্তু মন্ত্ৰৰ গতিৰে আহি থকা সৈন্যসকলক আতঙ্কিত কৰি টাৰ্ণাছে কুৰিজন বাছকবনোয়া অস্থাবোহী লগত লৈ ঘোঁৰা মেলি দিলে। বিন্ধ্য-জনক ক্ষিপ্ৰতাৰে তেওঁ ব্ৰেছৰ পথৰা ঘোঁৰা এটাত উঠি শিবিৰৰ ওচৰ পালেহি। শিৰত থকা সোণালী শিৰস্ৰাণত বড়ো পাখি লগোৱা আছিল। তেওঁ চিঞৰি চিঞৰি ক'লে, “তকণ যোদ্ধাসকল, তোমালোকৰ মাজৰ পৰা কোন আহি মোৰ লগত প্ৰথমে শত্ৰুৰ সন্মুখীন হ'ব পাৰিব? কাৰণ, চোৱাইক,” এইবুলি কৈয়েই তেওঁ এপাট বৰ্ষা নিক্ষেপ কৰি বুলি কৰিলে। ঘোঁৰাৰ ওপৰত থকা হৈ ভিলিকি থাকি তেওঁ বগন্ধেৰে হ'ল। তেওঁৰ সহচৰসকলেও সিংহনাদ কৰি, তেওঁৰ আহ্বান গ্ৰহণ কৰিলে আৰু সকলোটি তেওঁৰ পিছে পিছে গ'ল। আপাত দৃষ্টিত ঐজানসকলৰ এই কাপুৰখালি লক্ষ্য কৰি তেওঁলোক আচৰিত হ'ল, কাৰণ তেওঁলোক বগন্ধেৰে ওলাই নাহি গড়ৰ ভিতৰতে সোমাই আছিল। টাৰ্ণাছে উদ্ভান গতিৰে গড়টোৰ চৌমেৰ ঘূৰি ভিতৰ সোমাবলৈ বাট-পথ বিচাৰিবলৈ ধৰিলে। কিন্তু ছিদ্ৰ এটাও তেওঁৰ চকুত নপৰিল। ভেড়া-ছাগলীৰে ভৰি থকা গঁড়াল এটাৰ বাহিৰত জোপ লৈ থকা বাঘ এটাই গুঁজৰি গুমৰি মাজ ৰাতি গঁড়ালটোৰ ওচৰ চাপে। বতাহ-বৰষুণলৈ তাৰ জ্বৰুপ নাই। ছাগলী পোৱালিবিলাকে মাকৰ পেটৰ তলৰ পৰা নেবানেপেৰাকৈ বেবাই থাকে। বাঘটোৱে চিকাৰ ধৰিবলৈ নাপাই খঙত তৰ্জান গজান কৰে। ভোকত কলমলাই থাকে যদিও তাৰ মুখখন শুকান, তেজৰ জ্বতি সি নাপায়। এই কটলীয়ান বীৰজনৰো এতিয়া একে অৱস্থাই হৈছিল। তেওঁ ক্ৰোধত উদ্ভূত হৈ পৰিছিল শিবিৰ আৰু তাক সুৰক্ষিত কৰি থোৱা প্ৰাচীৰৰ ফালে চাই তেওঁৰ চকুত জ্বই জ্বলিছিল। হিংস্ৰতাও তেওঁৰ কঠিন হাড়বিলাক উত্তপ্ত হৈ পৰিছিল। কেনেকৈ ভিতৰ সোমাই ঐজানবিলাকক ভালদৰে এসেকা দিব পাৰিব তাৰবাবে তেওঁ চিন্তা কৰিছিল। কি কৰিলে সিহঁত গড়ৰ ভিতৰৰপৰা জাকে জাকে ওলাই আহি

সমস্তলত ভৰি পৰিবহি সেই বিষয়েও তেওঁ উপায় বিচাৰিছিল। অৱশেষত তেওঁ শিবিৰ পাছফালে, চকুৰ আঁৰত থকা জাহাজবিলাককে আক্ৰমণ কৰিলে। ভৰীসমূহৰ সমুখ ভাগত মাটিৰ ধাপ এটা মাৰি ধোৱা আছিল যদিও আনফালে নদীৰ চৌবিলাকৰ বাহিৰে একো নাছিল। টাৰ্ণাছে পৰমোৎসাহী সঙ্গী-বৃন্দক জুই আনিবলৈ আদেশ দিলে। ক্ৰোধত মতলীয়া হৈ তেওঁ হাতত জ্বলি থকা জোঁৰ একুৰা ল'লে। তেওঁৰ শক্তি আৰু ব্যক্তিত্বৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱান্বিত হৈ সৈন্যবিলাকে অতিশয় আগ্ৰহেৰে কামত ধৰিলে। প্ৰতিটো সৈন্তই ক'লা ধোৱা ওলাই থকা জোঁৰ একোৰুৰা যেনে ভেনে সংগ্ৰহ কৰিবলৈ সমৰ্থ হ'ল। সবল গছৰ ডালবিলাক ধোঁৱাই ধোঁৱাই জ্বলি ৰাছাইছিল। তাৰ ছাই আৰু ফিৰিঙতিয়ে আকাশ চুলেগৈ।

মই জোন দেৱতাই টুৰ্জানবিলাকক এই ভয়ঙ্কৰ বিপদৰ পৰা ৰক্ষা কৰিলে? কাৰ অমুগ্ৰহত সেই জ্বলন্ত হতাশনৰ গ্ৰাসৰ পৰা জাহাজবিলাক সাৰিব পাবিলে? হে সঙ্গীতৰ দেৱীসকল, তোমালোকে মোৰ আগত সকলো প্ৰকাশ কৰা। এই ঘটনা ঘটিছিল অতি প্ৰাচীন কালত, কিন্তু তাৰ স্মৃতি এতিয়াও লুপ্ত হোৱা নাই।

ফ্ৰিজিয়াৰ ইডা পৰ্বতৰ ওচৰত যেতিয়া ইনিয়াছে এটা নৌ বাহিনী গঠন কৰাৰ প্ৰস্তুতি চলাই আছিল, আৰু যেতিয়া তেওঁ জাহাজ মেলি দিবলৈ যো-জা কৰিছিল, ঠিক তেনেকুৱাতে বিৰিছিয়াছৰ দেৱমাতাই বোলে সৰ্বশক্তিমান জুপিটাৰক এইদৰে প্ৰাৰ্থনা কৰি কৈছিল, “পুত্ৰ তুমি এতিয়া অলিম্পাছৰ অধীশ্বৰ। তোমাৰ জননীৰ এই নিবেদন যেন বিফল নাযায়। মোৰ অম্লবোধ যেন তুমি ৰক্ষা কৰা। এসময়ত মোৰ সবল গছৰ কানন এখন আছিল। বহুত দিন ধৰি এই বন মোৰ অতি প্ৰিয় আছিল। অৱশ্যে নিবিড় আৰু উচ্চতম অংশত এই বন অৱস্থিত আছিল। গছ-বিলাকৰ গুৰিত কলীয়া বৰণ ধৰি ঠাইখন অন্ধকাৰ কৰি ৰাখিছিল। মানুহে ভালৈকে পূজাৰ নৈবেদ্য লৈ আহিছিল। কিন্তু ডাৰ্ডান যুৱকজনৰ যেতিয়াই জাহাজৰ প্ৰয়োজন হৈছিল, তেতিয়াই মই অলপো কুৰ্ণাবোধ নকৰি তেওঁক মোৰ গছবিলাক দান কৰিছিলো। কিন্তু এতিয়া মই উৎকণ্ঠিত হৈছো। মোৰ মনত ভয় সোমাইছে। মোৰ এই ভয় তুমি দূৰ কৰিব লাগিব।

মোৰ এই প্ৰাৰ্থনা মজুৰ কৰি তুমি তোমাৰ নিজস্ব পৰাক্ৰমেৰে সোঁ ভৰী-সমূহ উদ্ধাৰ কৰা। জলবাত্ৰাত নতুবা বতাহৰ আঘাতত যেন সিহঁতৰ কোনো ক্ষতি নহয়। মোৰ এই পৰ্বততে সিহঁতৰ উৎপত্তি। 'গতিকে সিহঁতে যেন তাৰ সফল লাভ কৰে।' নভোমণ্ডলত গ্ৰহ-নক্ষত্ৰৰ গতিপথ নিৰ্দ্ধাৰিত কৰা তেওঁৰ পুত্ৰই উত্তৰ দিলে, "হে জননী, কি উদ্দেশ্যে তুমি দৈবশক্তিৰ বিকটচৰণ কৰিব খুজিছা? তোমাৰ ভৰীসমূহৰ বাবে তুমি যোঁক এইবিলাক কি কৈছা? এই জাহাজবিলাক মাজুহে নিৰ্মাণ কৰিছে। তেনেহ'লে কি অধিকাৰত সিহঁতে অস্তৰ-অমৰ হৈ থাকিব লাগে? ইনিয়াছে এটা বিপদজনক অভিযানত জঁপ দিছে। তুমি কি ইচ্ছা কৰিছা যে তেওঁৰ গাৰ মাখিছাল অকণো ভিগিব নালাগে? কোনজন দেৱতাৰ গাত ইমান শক্তি আছে? ওঁহো, এই কথা সম্ভৱ নহয়। কিন্তু যিদিনা তেওঁৰ অভিযানৰ সামৰণি পৰিব, যিদিনা ইটালীৰ বন্দৰত তেওঁৰ নৌ-বাহিনীয়ে নিৰাপদভাৱে আশ্ৰয় লাভ কৰিব সেইদিনা সাগৰৰ চৌৰ মাজেদি ডাৰ্ডান বাজকুমাৰজনক লৰেণ্টাইন বাজ্যলৈ বহন কৰা প্ৰতিখন জাহাজৰ নম্বৰ ৰূপৰ অৱসান ঘটিব। বিশাল সমুদ্ৰত সিহঁতে বিচৰণ কৰিব দেৱীৰ দৰে। জলকুঁৱৰী ভ'টো আৰু গেলে-টিয়াৰ নিচিনাকৈ সাগৰৰ কেনিল বাৰিধাৰাত সিহঁতে সাঁতুৰি ফুৰিব।" তেওঁ এইদৰেই ক'লে। আৰু এই উক্তিৰ সমৰ্থনত, ভায়েকৰ সপ্ত পাতালত অৱস্থিত নদীবিলাকৰ কজলা পানী আৰু অতল অন্ধকাৰ গৰ্ভত ধাৰণ কৰি ছুকালে থিয় হৈ থকা নদীতীৰবিলাকলৈ লক্ষ্য কৰি মন্তক অৱনত কৰিলে। লগে লগে সমগ্ৰ অলিম্পাছ কম্পমান হ'ল। আৰু এতিয়া নিয়তিৰ ভোগ উকলিল; প্ৰতিশ্ৰুত ৰূপ উপস্থিত হ'ল। পৱিত্ৰ ভৰীসমূহৰ ক্ষতি সাধন কৰিবলৈ টাৰ্ণাছে কৰা অভিসন্ধিত সতৰ্ক হৈ দেৱমাতাই নৌ-বাহিনীটোক জুইৰ গবাহৰ পৰা ৰক্ষা কৰিবলৈ সঠৈ হৈ পৰিল। অতি আকস্মিকভাৱে এটা অদ্ভুত জ্যোতি সকলোৰে চকুত পৰিল। এচপৰা প্ৰকাণ্ড মেঘৰ আবিভাৱ হ'ল আৰু তাৰ লগতে ইডা পৰ্বতৰ পৰা গুৰু-গুৰীৰ ধ্বনি নিসৃত হ'ল। সেই নিৰ্বোধ পূৰ্ব দিশৰ পৰা তীব্ৰগতিৰে মহাশূন্য ভেদ কৰি আহিছিল। এনেতে টুকান আৰু কট্টলীয়ান যোদ্ধাসকলে এক ভয়ংকৰ দৈৱবাণী শুনিবলৈ পালে। "টুকানসকল, নৌ-বাহিনী ৰক্ষা কৰিবৰ কাৰণে

তোমালোকে ভয় খাই লবালবি কবাব প্রয়োজন নাই। টাৰ্ণাছে এই সাগৰ-খনতেই অগ্নি-সংযোগ কবাব শক্তি আহৰণ কৰিব পাৰে, কিন্তু সেইবুলি তেওঁ পদ্ধিত সৰল কাঠৰ জাহাজবিলাক পুৰিবলৈ সমৰ্থ নহয়। তবীসমূহ, তোমালোক মুক্তভাবে চলি যোৱা, জলদেৱীসকল, তোমালোকেও যাত্ৰা কৰা। তোমালোকৰ মাতৃৰ এই আদেশ।” আৰু তৎক্ষণাৎ জাহাজবিলাক বান্ধি থোৱা বচিবিলাক ছিগি গ’ল। ডলফিনৰ দৰে ডুব দি সিহঁত সাগৰৰ তলি পালেগৈ। আৰু কি অলৌকিক দৃশ্য! ঘাটত যিমানকেইখন জাহাজ লাগি আছিল, ঠিক সমসংখ্যক জলকুঁৱৰীয়ে পানীৰ তলৰ পৰা ওলাই আহি সাগৰত সাঁতুৰিবলৈ ধৰিলে।

ইয়াকে দেখি কটুলীয়ানবিলাক স্তম্ভিত হৈ পৰিল। মেছাপাছ আতঙ্কিত হ’ল, তেওঁৰ ঘোঁৰাবিলাকেও ভয় খালে। আনকি টাইবাৰ নদীৰ সোঁত সশব্দে বহু হৈ গ’ল, আৰু সঙ্কুচিত হৈ সঙ্গমৰ পৰা উভতি ক’বলৈ ধৰিলে। কিন্তু তথাপি জলন্ত টাৰ্ণাছৰ আত্মবিশ্বাস অলপো মুটুটিল। বৰং তেওঁ সঙ্গীসকলক উৎসাহ দি আৰু ভিৎস্বাৰ কৰি ক’বলৈ ধৰিলে।

“এই অলৌকিক ঘটনাই ট্ৰজান বিলাককহে ভীতি প্ৰদৰ্শন কৰিছে। কাৰণ তেওঁলোকৰ প্ৰধান অস্ত্ৰলক্ষ্যনটোকে জুপিটাৰে লৈ গ’ল। কটুলীয়ান-বিলাকে অগ্নিসংযোগ কৰা সময়লৈকে তবীসমূহে অপেক্ষা কৰি নেধাকিল। সেয়েহে ট্ৰজানবিলাকৰ কাৰণে জলপথ বন্ধ হৈ গ’ল। এতিয়া সিহঁতৰ পৰিত্ৰাণ নাই। অধৰ্কে পৃথিৱী সিহঁতৰ পৰা বিচ্ছিন্ন হৈ গ’ল। স্থলভাগ এতিয়া আমাৰ হাতৰ মুঠিত। কাৰণ ইটালীৰ হেজাৰ হেজাৰ লোকে আন্ধা অস্ত্ৰ ধাৰণ কৰিছে। ফিজীয়ানবিলাকে দৈৱৰ আত্মকৃত্য লাভ কৰিব পাৰে বুলি গৰ্ব কৰিব পাৰে, কিন্তু সেইবিলাকত মই ভয় নাখাওঁ। ইটালীৰ উৰ্বৰা ভূমিত ট্ৰজানবিলাক উপনীত হ’লহি, এয়ে আছিল ভেনাছৰ ইচ্ছা আৰু অদৃষ্টৰ ইঙ্গিত। সেয়ে ঘটি গ’ল। মোৰ নিজৰো এখন কপাল আছে। মোৰ ভাবী পত্নীক হৰণ কৰা অপৰাধী জাতিটোক এই ভৱোৱালেৰেই মই টুকুৰা টুকুৰ কৰি সিহঁতৰ অস্তিত্ব শেষ কৰি দিম। অকল আট্ৰিউছৰ পুত্ৰ হুজ্জনৰে সেই শোকাবহ অভিজ্ঞতা হোৱা নাছিল, একমাত্ৰ মিছিনীৰে অস্ত্ৰধাৰণ কৰাৰ অধিকাৰ একচেটিয়া নহয়। ট্ৰজানবিলাকে ক’ব পাৰে যে সিহঁতৰ জাতিটোৰ এবাৰ পতন হ’ল যেতিয়া সেয়ে যথেষ্ট। তাৰ উত্তৰত

মই কওঁ, এবাৰ অপকৰ্ম কৰিয়েই সিহঁত ক্লান্ত নহয় কিয় ? পৃথিৱীৰ সমস্ত নাৰীজাতিকে ঘোৰ অপমান কৰা সিহঁতৰ উচিত হোৱা নাই। আৰু এতিয়া এই গড় আৰু গড়খাৱৈয়েই সিহঁতক মৰণৰ পৰা বন্ধা কৰিব বুলি সিহঁত নিশ্চিন্ত হৈ আছে। কিন্তু সিহঁতে কি দেখা নাছিল যে নেপচুনে নিজ-হাতে নিৰ্মাণ কৰা ট্ৰয়ৰ দুৰ্গ কেনেকৈ ভস্মীভূত হ'ল ? হে মোৰ সঙ্গীহুন্দ, হে মোৰ বাছকবনীয়া যোদ্ধাসকল, তোমালোকৰ ভিতৰত কোনেনো বাক এতিয়া এই গড়টো অস্ত্ৰেৰে ধকা-সৰকা কৰিব পাৰিব ? সিহঁতৰ ভদ্ৰাৰ্ত সৈন্য-শিবিৰ আক্ৰমণ কৰোঁতে কোনে মোৰ লগত যোগ দিব ? এই ঐজানবিলাকৰ লগত যুদ্ধ কৰিবলৈ মোক ভালকানে নিৰ্মাণ কৰা বৰ্ম-কবচ বা সহস্ৰ তৰীৰ প্ৰয়োজন নাই। আমাৰ পক্ষৰ সকলো সৈন্য একত্ৰিত হওক, অগণন হওক। কোনোবাই বাতিৰ আন্ধাৰত কাপুক্ষৰ দৰে বন্ধা-কবচ চুৰ কৰি নিব বুলি আশঙ্কা কৰিব নালাগে। দুৰ্গ শিখৰত পহৰা দিয়া বন্ধীবিলাকক মৰ্ম্মৰ কৰিব বুলি ভয় কৰাও অমূলক। আমিও ঘোঁৰাৰ পেটত সোমাই লুকাই নাথাকো। কালিলৈ চলপুৱাতে মই প্ৰত্যক্ষভাৱেই গড়বিলাক ফুলাই দিম। মই শীঘ্ৰেই সিহঁতক স্বীকাৰ কৰিবলৈ বাধ্য কৰিম যে আমি ডানানবিলাকৰ দৰে নহয়। হেঁচুৰে দহ বছৰ ধৰি প্ৰতিহত কৰি ৰাখিব পৰা গ্ৰীকসেনা আমি নহয়, কিন্তু সৈন্যসকল, এটা কথা, দিনটোৰ বেছিভাগ সময় গ'লেই। যিখিনি বাকী আছে, তাৰ ভিতৰতে নিজৰ যা-যোগাৰ কৰি লোৱা। আজি দিনটো আমাৰ ভালৈই ভালৈই গ'ল, কালিলৈয়ো যে তোমালোকে এঘড়ি লৰিব পাৰিবা সেই বিষয়ে নিশ্চিন্ত হৈ থাকিব পাৰা।'

ইতিমধ্যে পহৰাদাৰী সেনা নিয়োগ কৰা, দুৱাৰবিলাক বন্ধ কৰা আৰু গড়ৰ চাৰিওফালে জুই ধৰি ভাললৈকে চোৱা-চিতাৰ ব্যৱস্থা কৰাৰ ভাৱ মেছি-পাহক দিয়া হৈছিল। পহৰা দিবৰ কাৰণে চৈধ্যজন কটলীয়া সৈন্য বাছি লোৱা হ'ল। তেওঁলোকৰ প্ৰত্যেকৰে লগত আছিল এশজনকৈ ঘুঁজাক। তেওঁলোকে বঙা পাখি আৰু সোণৰ সাজ-পাৰ পিন্ধি জিলিকি আছিল। সকলোৱেই লৰালৰিকৈ নিজৰ কামে কামে গ'ল। নিজৰ পাল পৰাত কিছু-মানে ৰখীয়াবিলাকক আজৰাই দিছিল আৰু কিছুমানে ঘাঁহনিতে বাগৰ দি ব্ৰজৰ পাত্ৰ লৈ আৰামত মদ্যপান কৰিছিল। দপ-দপকৈ জ্বলি থকা জুয়ে

এটা বৃন্তৰ সৃষ্টি কৰিছিল। বখীয়াবিলাকে খেলা-ধূলা কৰি গোটেই ৰাতি উজাগৰে কটাই দিছিল।

টুকানবিলাকে সশস্ত্ৰে দুৰ্গৰ উচ্চতৰ স্থানত বহি ভিতৰৰ পৰাই শত্ৰুৰ আলোখ-লেখ চাই আছিল আৰু অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ হাতত লৈয়েই দুৰ্গৰ বাহ্যিক কাম-কাজবিলাক সম্পূৰ্ণ কৰিছিল। ইয়াৰ ভিতৰত আছিল যোগাযোগ ব্যৱস্থা আৰু অস্ত্ৰ-চালনাৰ বাবে প্ৰাচীৰত ছিদ্ৰ নিৰ্মাণ। অপ্ৰত্যাশিতভাৱে আক্ৰান্ত হ'ব পাৰে বুলি ইনিয়াছে মেনিষ্টাছ আৰু বহুবলী চেৰেইছক সেনাপতিৰ ভাৱ দি গৈছিল আৰু এতিয়া তেওঁলোকেই সক্ৰিয়ভাৱে দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰি সৈন্য-বিলাকক পৰিচালনা কৰিছিল আৰু ৰণকৌশল উদ্ভাৱন কৰিছিল। গোটেই বাহিনীটোৱে গড়ৰ কাষে কাষে অৱস্থান লৈছিল, বিপদজনক কামৰ কাৰণে ভাগ্য-পৰীক্ষা কৰা হৈছিল। প্ৰতিজন সৈন্যই কৰ্তব্যৰত অৱস্থাত থাকি অতি সতৰ্কভাৱে প্ৰাচীৰ ৰক্ষাৰ কামত আত্ম-নিয়োগ কৰিছিল।

হাৰ্টেকাছ-তনয় নাইচাছ আছিল এজন দুৰ্ধৰ্ষ বীৰ। তেওঁ এখন দুৱাৰৰ বখীয়া আছিল। মৃগয়াৰ কাৰণে বিখ্যাত ইডা পৰ্বতৰপৰা তেওঁ ইনিয়াছৰ লগত আহিছিল। বৰ্ষা-নিষ্কোপ আৰু শব-সন্ধানত তেওঁ আছিল অতি ক্ষিপ্ৰ। তেওঁৰ কাষতে আছিল তেওঁৰ বন্ধু ইউৰিয়েলাছ। ইনিয়াছৰ অম্লচৰবিলাকৰ ভিতৰত তেওঁৰ সমান সন্মুখত কোনো নাছিল। ট্ৰয়ৰ বৰ্ম-কবচৰে সজ্জিত এই বীৰজনৰ বয়স অতি কম আছিল। ডাঢ়ি মুখুৰোৱা মুখখনিয়েই তেওঁৰ কৈশোৰৰ পৰিচয় দিছিল। চেনেহৰ এনাজৰিয়ে দুয়োজনকে বান্ধি থৈছিল আৰু মুকলৈ খৰখেদাকৈ যাব লগা হ'লেও দুয়োজন অভিন্ন আছিল। স্বাভাৱিকতে এতিয়া দুয়ো একেলগে দুৱাৰখনৰ ওচৰত পহৰা দি আছিল। নাইচাছে এতিয়া মাত লগালে, “দেৱতাসকলেই বাক আমাৰ অন্তৰত যুদ্ধৰ প্ৰেৰণা যোগাইছেনে? আচলতে কি এয়া আমাৰ নিজৰেই অবাধ আকাঙ্ক্ষা যাক আমি এজন দেৱতাৰ নামত আৰোপ কৰিছোঁ? মোৰ হ'লে এইদৰে এনেয়ে বহি থাকি বৰ আমনি লাগিছে। যুদ্ধত জঁপিয়াই পৰা বা আন কিবা এটা অসাধ্য কাম কৰাৰ কথাকে মই ভাবি-গুণি আছোঁ। নিজৰ ওপৰত বৰ বেছি বিশ্বাস থকাৰ কাৰণে এই কটুলীয়ানবিলাক কিমান অসাৱধান হৈ পৰিছে তুমি নিজেই

দেখিছা। অ'ত ত'ত দুই-এটা চাকিহে চিমিক ঢামাক কৰি জ্বলি আছে। তাতে মদৰ জ্বলত সিহঁত মাটিতে পৰি টোপনি গৈছে। সিহঁতৰ আহল-বহল ছাউনী এতিয়া নিসাবসাৰ। মোৰ মনত কি খেলাইছে আৰু মই কি কৰিবলৈ আলচিছো তুমি বোধহয় অলপ বুজিব পাৰিছা। আমাৰ সৰু-বৰ সকলো মানুহে ইনিয়াছক সকলো বাতৰি দি স্বাতি পঠিয়াবলৈ এজন দূত বিচাৰি আছে। মই আশা কৰা মতে যদি পূৰ্ণকাৰ এটা পাওঁ—অৱশ্যে এই কাম কৰিলে যিকণ খ্যাতি হ'ব মই তাকেহে বিচাৰিছো—তেন্তে মই পাহাবন নামনিয়েদি গৈ পেলেষ্টিয়ামৰ দুৰ্গ আৰু প্ৰাচীৰ বিচাৰি উলিয়াব পাৰিম বুলি ভাবো।”

ইউৰিয়েলাছ আচৰিত হ'ল। তেওঁ প্ৰথমে সামান্য আপত্তি তুলিছিল যদিও খ্যাতি লাভৰ বাসনাত অতি উল্লসিত হৈ দুঃসাহসী বন্ধজনক উত্তৰ দিলে, “নাইচাছ; তাৰমানে মোক এই বীৰত্বপূৰ্ণ কাৰ্যত সঙ্গীকপে ল'বলৈ তোমাৰ ইচ্ছা নাই? মই কি তোমাক এনে এটা বিপদজনক কামত অকলশৰে যাবলৈ এৰি দিম? মোৰ পিতা, বণত অতি অভিজ্ঞ একেনেটিছে, আৰ্গাইভ আক্ৰমণত উত্তৰ হোৱা ট্ৰয়ৰ অগ্নি-পৰীক্ষাৰ সময়ত, মোক লালন-পালন কৰোতে এনে শিক্ষাতো মোক দিয়া নাছিল। সাহসী ইনিয়াছৰ লগত আহি, ভাগ্যৰ বিড়ম্বনাৰ সন্মুখীন হৈ তোমাৰ কাষত থাকি যুদ্ধ কৰাৰ সময়তো মোৰ মনলৈ তেনে ভাব অহা নাই। বাস্তৱিকতে জীৱনটো অতি তুচ্ছ বুলি মই বিবেচনা কৰো। তুমি যি সন্মানৰ কাৰণে আগ্ৰহী হৈছা তেনেকুৱা কাৰণত প্ৰাণ বিসৰ্জন দিয়াটো অতি সাধাৰণ কথা।” নাইচাছে উত্তৰ দিলে, “তোমাৰ বিষয়ে মোৰ মনত অলপো সন্দেহ নাই। তেনে কৰিলে মোৰ পাপ হ'ব। সৰ্বশক্তিমান জুপিটাৰ বা আন যিকোনো নিৰপেক্ষভাৱে আমাৰ কৰ্মবিলাক নিৰীক্ষণ কৰে, তেওঁ মোক তোমাৰ ওচৰলৈ বিজয়ীৰ দৰে নিৰাপদে ঘূৰাই অনাৰ বিষয়ে যদি আজি মই নিশ্চিত হ'ব পাৰিলোহেঁতেন! কিন্তু কোনো দুৰ্ঘটনা বা কোনোবা দেৱতাৰ প্ৰভাৱত যদিহে মোৰ সৰ্বনাশ হয়, আৰু এনেকুৱা বিপদজনক কামত বিধিনি আছেই, তেনেহ'লে মই তুমি জীয়াই থকাটোকে কামনা কৰো। কাৰণ এই বিষয়ত তোমাৰ জীয়াই থকাৰ অধিকাৰ মোতকৈ বেছি। বণক্ষেত্ৰৰ পৰা মোৰ মৃতদেহ উদ্ধাৰ কৰিবলৈ, বা উপযুক্ত মূল্যত মুক্ত কৰি শেষ সংকাৰ কৰিবলৈ

কোনোবা এজন থকা বাঞ্ছনীয়। আক অদৃষ্টই যদি মোক তাৰ পৰা বঞ্চিত কৰে, (অদৃষ্টৰ আচৰণ তেনেকুৱাই) তেন্তে অন্ততঃ এটা স্মৃতি-স্তম্ভ নিৰ্মাণ কৰি তাতে পিণ্ডদান কৰি মোক সন্মান দেখুৱাবলৈ কোনোবা এজন জীয়াই থকাৰ প্ৰয়োজন আছে। আক এটা কথা, তোমাৰ মাৰাই শক্তিমান এচেতিছৰ প্ৰাচীৰাবৃত নগৰ উপেক্ষা কৰি ইমান দূৰ বাট সাহসেৰে তোমাৰ লগে লগে আহি আছে। আনবিলাক মাকে সিমানখিনি কৰিব পৰা নাই। এতিয়া মই তেওঁৰ পুত্ৰ-শোকৰ কাৰণ হ'ব নোখোজো।” কিন্তু ইউৰিয়েলাছে উত্তৰ দিলে, “তোমাৰ অজুহাতবিলাকৰ কোনো যুক্তি নাই। তাৰ পৰা কোনো উদ্দেশ্যও সিদ্ধি নহয়। মোৰ মন পৰি যোৱা নাই, বদলিও হোৱা নাই। আমি শীঘ্ৰে কামত ধৰাই তুলিলো।” এইবুলি কৈ তেওঁ অগ্ৰাস্ত প্ৰঃবীবিলাকক জগাই দি সিহঁতক তেওঁলোক দুজনৰ কাম চমকুৱাই দিলে। ৰাজকুমাৰৰ সন্ধানত দুয়ো তাৰ পৰা ঘাভা কৰিলে। ইউৰিয়েলাছে নাইচাছৰ লগে লগে বাট বুলিছিল।

সেই সময়ত পৃথিৱীৰ সকলো প্ৰাণীয়ে নিদ্ৰাদেৱীৰ কোলাত আশ্ৰয় লৈ সাংসাৰিক হুচিন্তাৰ পৰা শস্ত্ৰক অব্যাহতি পাইছিল, দুখ-যত্ন পাৰি গৈ সকলোটিয়ে জিৰণি লৈছিল। কিন্তু ট্ৰয়ৰ প্ৰধান নেতা আক স্ৰযোগ্য পুৰুষসকলে এখন অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ সভা পাতি কি উপায়েৰেনো আক কাৰ ৰোগেদি ইনিয়াছলৈ সকলো বাতৰি পঠাব পাৰি সেই বিষয়ে বিশদভাৱে আলোচনা কৰিছিল। শিবিৰৰ ঠিক মধ্যভাগতে তেওঁলোক সমবেত হৈছিল; দীঘল বৰ্ষাত ভৰ দি তেওঁলোক থিয় হৈ আছিল আক ঢালবিলাকত তেওঁলোকে হাত দি আছিল। হঠাতে নাইচাছ আক ইউৰিয়েলাছ তাত উপস্থিত হ'ল। অতি আগ্ৰহেৰে তেওঁলোকে তুবন্তে আহি সভাত যোগ দিবৰ কাৰণে অনুমতি বিচাৰিছিল। তেওঁলোকৰ কাম যে অতি জৰুৰী আৰু মূল্যবান বুলি প্ৰমাণিত হ'ব সেই কথাও উল্লেখ কৰিছিল। ইউলাছে সকলো দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰি উত্তেজিত যুৱক দুজনক মাতি আনিলে। তেওঁ নাইচাছক সকলো কথা বিৱৰি ক'বলৈ আদেশ দিলে।

হাটেকাহ-তনয় নাইচাছে ক'লে, “ইনিয়াছৰ অনুচৰসকল, আমাৰ কথা মন দি শুনক, বয়সত সকলো বুলি আমাৰ প্ৰস্তাৱটো উকুৱাই নিদিব। মদৰ জালত কটলীয়াবিলাক নিটাল মাৰি শুই আছে। আমি ভালকৈ চাই-চিতি

এডোখৰ সুবিধাজনক ঠাইৰ সন্ধান পাইছো। তাৰ পৰা সিহঁতক অন্তৰ্কিতে আক্ৰমণ কৰিব পৰা হ'ব। দুৱাৰৰ বাহিৰত আৰু সাগৰৰ নিচেই কাষতে থকা বাট হুটাৰ মাজতে অকণমান কঁক আছে। পহৰা দিবৰ কাৰণে ধৰা জুইৰ সুবগীয়া শাৰীটোৰ ব্যৱধান সেইখিনিতে বেছি। তাৰ পৰা কেৱল ক'লা ধোঁৱাহে বাহিৰ হৈছে, আমাক যদি পালাষ্টিয়ান দুৰ্গত থকা ইনিয়াছক বিচাৰি যাবলৈ অনুমতি দিয়ে তেন্তে আমি আমাৰ ভাগ্যভনো কি আছে এবাৰ পৰীক্ষা কৰি চাব পাৰো। বহুতো শত্ৰু নিধন কৰি আমি সিহঁতৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ খুলি লৈ নিশ্চয় সময় মতে উভতি আহিব পাৰিম। যাওঁতে আমাৰ বাট ভুল হোৱাৰো কোনো সম্ভাৱনা নাই, কাৰণ চিকাৰ কৰি ঘূৰি ফুৰোতে পাহাৰৰ নামনিৰ পৰা আমি নগৰখন বিনিকি বিনিকি দেখা পাইছিলো। অৱশ্যে আমাক কোনেও দেখা নাছিল! তত্পৰি নদীখনৰ গতিপথে আমাৰ পৰিচিত।”

ইয়াকে শুনি বয়োবৃদ্ধ আৰু জ্ঞান আলিটিছে উত্তৰ দিলে, “হে আমাৰ ইষ্টদেৱতাসকল, তোমালোকেই চিৰদিন ট্ৰয়ৰ ভাগ্য নিয়ন্ত্ৰণ কৰি আহিছা। এনে তেজস্বী আৰু দৃঢ়চেতা তৰুণ যোদ্ধা আছে যেতিয়া ট্ৰজানসকল লুপ্ত হৈ যোৱাটো তোমালোকৰ অভিপ্ৰায় নহয় বুলি ঠাৱৰ কৰিব পাৰিছো।” এইদৰে কৈ থাকোতেই তেওঁ দুয়োজনৰ পিঠিত চপৰিয়ালে আৰু তেওঁলোকৰ সোঁহাত জোৰেৰে ধামোচ মাৰি ধৰিলে। ইয়াকে কবোতে তেওঁৰ চকুৰ পৰা ধাৰাসাৰে পানী ওলাই গাল-মুখ ভিয়াই দিছিল। তাৰ পিছত তেওঁ পুনৰ ক'লে, “তৰুণ বীৰ যুগল, তোমালোকৰ এই মহান কৰ্মৰ উপযুক্ত পুৰস্কাৰ কি হ'ব পাৰে? প্ৰথমে ভগৱন্তই তোমালোকৰ মনোবাঞ্ছা পূৰ্ণ কৰিব, নিজৰ হৃদয়তে তোমালোকে সকলো পাবা, আশাতীতভাৱে পাবা। কিন্তু তাৰ বাহিৰেও সত্যসদ্ধ ইনিয়াছে তোমালোকক নিশ্চয় পুৰস্কৃত কৰিব। তেওঁৰ লগতে হাত উজান দিব এক্সেনিয়াছে, বয়সৰ আঁচোৰ তেওঁৰ গাত পৰা নাই, এনে এটি গৌৰৱজনক অৱদান তেওঁ কেতিয়াও পাহৰি নাযায়।”

এক্সেনিয়াছে লগে লগে ক'লে, “নিশ্চয় পাহৰি নাযাওঁ, পিতা নিৰাপদ-ভাৱে উভতি অহাৰ ওপৰতে মোৰ গোটেই জীৱনটো নিৰ্ভৰ কৰিছে। চিৰজাগ্ৰত মহান দেৱতাসকলৰ নামত, এচাৰেকাছে পূজা কৰা পৰিচিত দেৱতা-জনৰ নামত, আৰু ধুম্ৰকেশী ভেট্টাৰ পত্নী হান্দিবৰ নামত, মই তোমালোক

হুয়াকে আক বিশেষকৈ নাইচাছক অনুবোধ কৰিছো, মোৰ ভাগ্য, মোৰ আস্থা, সকলো তোমালোকৰ হাতত সমৰ্পণ কৰিছো। তোমালোকে নিশ্চয় মোৰ এই বিশ্বাসৰ মৰ্যাদা ৰাখিব পাৰিব। মোৰ পিতাক ঘৰলৈ ঘূৰাই আনা, তেওঁক মোৰ চকুৰ অংগলৈ লৈ আনা। তেওঁ মোৰ কাষত থাকিলে মই একোঁলৈকে ভয় নকৰো। মোৰ পিতাই আবিহ্বাক পৰাজিত কৰি ছটা ৰূপৰ চিত্ৰাঙ্কিত পাত্ৰ হস্তগত কৰিছিল। সেই পাত্ৰ ছটা মই তোমালোকক উপহাৰ দিম। আক দিম হুডাল জাঁতি, ছতোলা সোণ আক মই ডিডোৰ পৰা পোৱা এটা প্ৰাচীন সূৰা মিশ্ৰণ কৰা ভূঙ্গাৰ। আক আছে। মোৰ পিতাই যদি ভাগ্যৰ বলত ইটালী অধিকাৰ কৰিব পাবে, ইটালীৰ ৰাজদণ্ড ধাৰণ কৰিবলৈ যদি তেওঁ সমৰ্থ হয়, তেনেহ'লে যুদ্ধত জয়লাভ কৰাৰ পিছত লুণ্ঠিত সামগ্ৰীসমূহ বিতৰণ কৰা হ'ব। টাৰ্ণাছ উঠা ঘোঁৰাটো তোমালোকে নিশ্চয় দেখিছা, সোণৰ দৰে জিলিকি থকা তেওঁৰ অন্ত-শত্ৰুবিলাকো তোমালোকৰ চকুত পৰিছে। সেই ঘোঁৰাটো মই আছুতীয়াকৈ ৰাখিম, তাৰ লগতে থাকিব তেওঁৰ ঢাল আক শিৰস্ত্ৰাণ, শিৰস্ত্ৰাণৰ বঙা চূড়াটো তিববিবাই থাকে। “নাইচাছ, সেইবিলাক তোমাৰ প্ৰাণ্য। এতিয়াৰ পৰাই সেই কথা ঠিক হৈ থাকিল। পিতাই তোমাক বাঁৰঙনী বহা বহা দাসী আক যুদ্ধত বন্দী হোৱা ভালেমান মানুহো দিব। মানুহবোৰৰ লগত সিহঁতৰ অন্ত-শত্ৰুবিলাকো থাকিব। ইয়াৰ উপৰিও লাটিনাছৰ ৰাজ্যখনো তোমাক প্ৰদান কৰা হ'ব। আক ইউৰিয়েলাছ, তুমি বয়সত মোতকৈ বেছি ডাঙৰ নহয়। তুমি মোৰ অতি অন্তৰঙ্গ আক ভৱিষ্যতে সকলোবিলাক অভিযানতে তুমি মোৰ সঙ্গী হ'বা। যুদ্ধতেই হওক বা শান্তিতেই হওক, মোৰ জীৱনৰ অভিল্যিহিত সকলোবিলাক গোৰমৰে তুমি অশ্লীদাৰ হ'বা। কথাই-কামে মই একমাত্ৰ তোমাকেইহে বিশ্বাস কৰিম।”

ইউৰিলিয়াছে উত্তৰ দিলে, “আজি যি হুঃসাহসী অভিযানত আমি ওলাইছো, বিধি স্প্ৰেঙ্গল হ'লে সেই কামত মোৰ বিশ্বস্ততাৰ অভাৱ কেতিয়াও নহয়। তুমি মোক যি ইচ্ছা তাকে দিব পাৰা, কিন্তু মই আচলতে তোমাৰ পৰা আন এটা অনুগ্ৰহহে প্ৰাৰ্থনা কৰিছো। মোৰ জননী প্ৰায়ামৰ বংশৰে জীয়াবী। মই ঘৰ এৰি অহাৰ পৰা তেওঁ মোৰ লগে লগে আহিছে। তেওঁ ইলিয়ামডো নাথাকিল, বজা এচেপ্তিছৰ নগৰখনেও তেওঁক আকৰ্ষণ কৰিব

নোৱাৰিলে। মই এতিয়া তেওঁক এৰি যাবলৈ উত্তত হৈছো, মোৰ কি বিপদ—
আপদ হ'ব পাৰে সেই বিষয়ে তেওঁ একোকে নাজানে। আনকি মই তেওঁক
যাবৰ সময়ত মাত লগাব নোৱাৰো। সাক্ষী হৈ থাকক এই বজনী—তোমাৰ
দক্ষিণ পাণি—মই জানো, মোৰ জননীৰ সজল নয়ন দুটিলৈ চাই মই কেতিয়াও
অবিচলিত হৈ থাকিব নোৱাৰিম। কিন্তু মই তোমাক মিনতি কৰিছো, তুমি
তেওঁক শোকত সাস্থনা দিবা, নিঠকৰা হ'লে অকণমান সহায় কৰিবা। এই
বিষয়ে তোমাৰ যে সহানুভূতি আছে সেইটো স্থনিশ্চিতভাৱে মোক জনোৱা।
তেতিয়াত'লে ভৱিষ্যতৰ সকলো বিপদ যুৰ পাতি ল'বলৈ মই সাহস পাম।”

ডাৰ্ডানসকল শোকত অভিভূত হৈছিল, তেওঁলোকে কান্দিছিল, সুকুমাৰ
ইউলাছেই বেছি বিচলিত হৈছিল, কাৰণ পিতাকৰ কাৰণে থকা গভীৰ স্নেহে
তেওঁৰ মনত প্ৰতিক্ৰিয়াৰ সৃষ্টি কৰিছিল। তেওঁ নিজৰ মনোভাব প্ৰকাশ
কৰি ক'লে, “তোমাক মই খাটুংকৈ কৈছো, তোমাৰ এই বীৰত্বপূৰ্ণ কামৰ
কাৰণে সকলো স্বীকৃতি তোমাক দিয়া হ'ব। তোমাৰ মাতৃকেই মই মাতৃৰূপে
স্বীকৰণ কৰিম, যদিও তেওঁ ক্ৰিউজা নহয়। তোমাৰ নিচিনা সন্তানৰ জননী
কাৰণে অকল কৃতজ্ঞতাই যথেষ্ট নহয়, তাৰ বাহিৰেও তেওঁৰ কিছু প্ৰাপ্য আছে।
তোমাৰ এই কামৰ ফলাফল যিয়েই নহওক মই জীৱন পণ কৰি এই প্ৰতিজ্ঞা
কৰিছো, মোৰ পিতায়ে মোৰ নামতে শপত খায়। তুমি সাক্ষ্যমণ্ডিত
হৈ উভতি আহিলে তোমাক যি উপহাৰ দিবলৈ প্ৰতিশ্ৰুত হৈছো, তোমাৰ
অবিহনে সেই উপহাৰ তেওঁকেই প্ৰদান কৰা হ'ব। নতুবা তেওঁৰ আপোনজনক
দিয়া হ'ব।” এইদৰেই তেওঁ কৈছিল, নিজৰ কথাত নিজে অভিভূত হৈ তেওঁ
চকুপানী টুকিছিল। সেই অৱস্থাতে তেওঁ কান্ধত আৰি থোৱা সোণখটোৱা
তৰোৱালখন খুলি ল'লে। এই তৰোৱালখন নছহৰ লিকাণ্ডনে বিশ্বয়জনক
দক্ষতাৰে নিৰ্মাণ কৰিছিল। সহজে লৈ ফুৰিবৰ কাৰণে ইয়াৰ খাপটো আছিল
হাতী দাঁতৰ। ইয়াৰ পিছত মেনিষ্টিয়াছে নাইচাছক নোমাল সিংহৰ ছাল
এখন দিলে। বিশ্বস্ত আলিটিছে তেওঁৰ লগত শিৱস্ৰাণ বিনিময় কৰিলে।
ছুয়ো অস্ত্ৰে-শস্ত্ৰে সজ্জিত হৈ তুৰন্তে যাত্ৰা কৰিলে। তেওঁলোকৰ যাত্ৰাৰ
সময়ত নৱীন আৰু প্ৰবীণ সেনাপতিসকলে ছুৱাৰ-মুখত থিয় হৈ তেওঁলোকৰ
মজলৰ কাৰণে প্ৰাৰ্থনা কৰিছিল। সুদৰ্শন ইউলাছৰ বয়স কম আছিল

যদিও বুদ্ধি পৰিণত হৈছিল। প্ৰাপ্তবয়স্ক লোকৰ নবে দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰি তেওঁ পিতাকলৈ বহুতো বাৰ্তা প্ৰেৰণ কৰিছিল। কিন্তু প্ৰতিকূল বায়ু প্ৰবাহত সকলো বিক্ষিপ্ত হৈ মহাশূন্যত বিলীন হ'ব লগা হৈছিল।

চুয়ো বাহিৰ ওলাই গড়খাটৈ পাৰ হ'ল আৰু বিপদসঙ্কুল নৈশ অন্ধকাৰৰ মাজেদি শত্ৰু-শিবিৰৰ ফালে যাবলৈ ধৰিলে। বহুতো শত্ৰু সৈন্য নিধন কৰাৰ পিছত নিশ্চেষ্ট মৃত্যু-বৰণ কৰাই তেওঁলোকৰ কপালত লিখা আছিল। মদৰ বাগীত মাটিয়ে বালিয়ে পৰি থকা মানুহবিলাকক তেওঁলোকে দেখিবলৈ পাইছিল, সাগৰৰ পাবত বথবিলাক উলৰ হৈ আছিল, সাৰথিবিলাক বাঘজৰি আৰু চকাৰ মাজতে বাগৰি আছিল। অন্ত-শব্দবিলাক কাষতে পৰি আছিল, স্তৰাৰ পিয়লাবিলাক কেউকালে সিঁচৰতি হৈ আছিল। হাটাকাছ-পুত্ৰই প্ৰথমে মাত লগাই ক'লে, “ইউৰিয়েলাছ আমি আমাৰ বলিষ্ঠ বাহু কামত লগোৱাৰ এয়ে উপযুক্ত সময়। এইকালেই আমাৰ পথ। তুমি লক্ষ্য কৰিব লাগিব যাতে পাছকালৰ পৰা কোনেও আমাক চঠাতে আক্ৰমণ কৰিব নোৱাৰে। সমুখত থকাবোৰক মই কিছু কটা দিন আৰু বাট উলিয়াই তোমাক লৈ যাম।” ইমানকৈ কৈ তেওঁ নিটাল মাৰিলে আৰু তৰোৱালেৰে দান্তিক বামনিক আক্ৰমণ কৰিলে। ঘটনাক্ৰমে তেওঁ তেতিয়া দলিছাৰ দ'ম এটাৰ ওপৰত নাক ঘোৰঘোৰাই শুই আছিল। তেওঁ আছিল এজন বজা, তত্পৰি এজন দৈবজ্ঞ। নৃপতি টাৰ্ণাছৰ তেওঁ প্ৰিয়পাত্ৰ আছিল। কিন্তু জ্যোতিষ শাস্ত্ৰই তেওঁক মৃত্যুৰ পৰা বন্ধা কৰিব নোৱাৰিলে। ইয়াৰ পিছত নাইচাছে তেওঁৰ তিনিজন অনুচৰক পৰাজিত কৰিলে। সিহঁতে কাষত অন্ত-শব্দ থৈ বজাৰ ওচৰতে শুই আছিল। অনুবাহী বিমাছ আৰু সাৰথিজানো ঘোঁৰাৰ ওচৰতে আছিল। নাইচাছে সকলোকে একালৰ পৰা কাটি যাবলৈ ধৰিলে। বজাৰ মূৰো তৰোৱালৰ কোবত উফৰি গ'ল আৰু তেওঁৰ ডিঙিৰ পৰা হোলন্দকা হোলেকে তেজ ওলাই শেতেলি তিয়াই দিলে। মাটিতো তেজৰ ডোঙা বান্ধিলে। লামিৰাহ, লামাহ আৰু আটকধুনীয়া ছেবানাছবো তেওঁৰ হাতত মৃত্যু হ'ল। ছেবানাছে বাতি বহুত পৰলৈকে খেলা-খুলা কৰি আছিল। মদৰ জালত তেওঁৰ অঙ্গ-প্ৰত্যঙ্গ অৱশ হৈ পৰিছিল। অৱশ্যে তেওঁ পুৱালৈকে খেলি থকা হ'লেই ভাল

হ'লহেঁতেন। ভোকত কল-মলাই থকা সিংহ এটাই ছাগলীৰ গড়াল ভাঙি, ভয়ত পেপুৰা লাগি, নিমাত হৈ পৰা নিমাখিত জীৱবিলাকক একালৰ পৰা কামুৰি, নখেৰে কালি-ছিৰি নেকানেক কৰি ভেজ লাগি থকা মুখেৰে সোঁজৰাব দৰে নাইচাছেও কৰ্মমূৰ্তি ধৰি শত্ৰু সংহাৰ কৰিছিল।

তেওঁৰ দৰেই ইউৰিয়েলাছেও ক্ৰোধত জ্বলন্ত হৈ মুক্তভাৱে ধ্বংসলীলা সম্পন্ন কৰিছিল। কাডাছ, হাৰ্বেচাছ, বিটাছ আৰু আৰাবিছ আদি বহুতো অখ্যাত যোদ্ধাক অতৰ্কিতে আক্ৰমণ কৰিছিল। মাত্ৰ বিটাছেহে চক্ৰমকৈ সাৰ পাই ভয়ত এটা প্ৰকাণ্ড সুৰাপাত্ৰৰ আঁৰত লুকাই আছিল। পিছত নিচেই ওচৰৰ পৰা আক্ৰমণ কৰি ইউৰিয়েলাছে তেওঁৰ বুকুত তৰোৱাল বহুৱাই দিলে। আমূলবিন্দু অসি আজুৰি উলিয়াই নিয়াৰ লগে লগেই বক্তাপ্লুত বিটাছৰ প্ৰাণধায়ু বাহিৰ হৈছিল, তেওঁৰ তেজৰ লগতে মিহলি হৈ আছিল মদ। ইউৰিয়েলাছে উত্তপ্তভাৱে অগ্ৰসৰ হৈ গোপনে আক্ৰমণ কৰি গৈছিল। এতিয়া তেওঁ মেছাপাছৰ দলটোৰ ফালে গাবিত হৈছিল। এবাল দিয়া ঘোঁৰাবিলাকে ঘাঁহ পাণ্ডুলি আছিল, জুইবিলাক প্ৰায় মূৰাই গৈছিল। নাইচাছে উপলব্ধি কৰিলে যে ৰক্তলিপ্সাৰ আতিশয্যত তেওঁলোক আত্মবিস্মৃত হৈ পৰিছে। তেওঁ ধাওকতে ক'লে, “আৰি ইমানতে ক্ষান্ত হোৱাই ভাল। ৰাতি পূৰাবলৈ বেছি সময় নাই। দিনৰ পোহৰ আমাৰ কাৰণে বিপদজনক। শত্ৰু সৈন্যৰ মাজেদিয়েই আমাৰ পথ পৰিষ্কাৰ হৈছে। আমাৰ জিৰাংসা পৰিতৃপ্ত।”

কপঞ্চটোৱা বহুতো বৰ্ম-কবচ তেওঁলোকে তাতে এৰি থৈ যাব লগা হ'ল। তাৰ লগতে আছিল সুৰাৰ ভুঙ্গাৰ আৰু চমৎকাৰ দলিছা। কিন্তু ইউৰিয়েলাছে ৰাম্‌নিছৰ ধুনীয়া সাজ-পাৰ আৰু সোণৰ কাককাৰ্য কৰা তৰোৱাল বন্ধা ফিটাডাল খুলি লৈ নিজৰ বলিষ্ঠ দেহত পৰিধান কৰিলে। অৱশ্যে এইবিলাক কোনো কামত নাছিল। বহুত দিনৰ আগতে আঢ্যৱন্ত ছিডিকাছে বন্ধুত্বৰ চিন স্বৰূপে এইবিলাক টাইবাৰৰ তীব্ৰত থকা বেয়ুলাছলৈ প্ৰেৰণ কৰিছিল। বেয়ুলাছে মৃত্যুৰ সময়ত তাকে নাভিয়েকক দি গ'ল। তেওঁৰ মৃত্যুৰ পিছত কটুলীয়ানবিলাকে বৃদ্ধত এই আভৰণবিলাক হস্তগত কৰিছিল। ইয়াৰ পিছত ইউৰিয়েলাছে মেছাপাছৰ স্তম্ভৰ পাখিৰে শোভিত শিৱদ্ৰাগটো পিন্ধিলে।

তেওঁৰ মুকুট এই বগ-টুপীটো খাপ খাই পৰিছিল। তাৰ পিছত দুয়ো শিবিৰৰ পৰা নিৰাপদ ঠাইলৈ যাত্ৰা কৰিলে।

কিন্তু ইতিমধ্যে লাটিন নগৰখনৰ পৰা প্ৰেৰণ কৰা কিছুমান অশ্বাবোহীয়ে কুমাৰ টাৰ্ণাছৰ প্ৰাৰ্থনাৰ উত্তৰ লৈ আহি আছিল। নগৰৰ সৈন্যবাহিনী যুদ্ধৰ কাৰণে প্ৰস্তুত হৈ সমতল অঞ্চলত অপেক্ষা কৰি আছিল। অশ্বাবোহীৰ সংখ্যা আছিল তিনিশ। ভলছেলৰ নেতৃত্বত সকলোৰে হাতত ঢাল লৈ আহিছিল। তেওঁলোক ইতিমধ্যে শিবিৰৰ ওচৰ চাপিছিল। এনেতে বাওঁফালে ঘাবলৈ ধৰা ট্ৰজান দুজন তেওঁলোকৰ দৃষ্টিগোচৰ হ'ল। সেই শিৰশ্বাণটোৱেই ইউৰিয়েলাছৰ কাল হ'ল। বাতিৰ অন্ধকাৰতো সি জ্বলিলি উঠিছিল আৰু তাৰ পৰা পোহৰ প্ৰতিফলিত হৈছিল। তেওঁ তাৰ পৰা বিপদত পৰিব বুলি চিন্তা কৰা নাছিল। এই দৃশ্য দেখি শত্ৰু হাত সাবটি নাখাকিল। সৈন্য দলটোৰ সমুখৰ পৰা ভলছেলে উচ্চকণ্ঠে ক'লে, “অচিনাকি লোক, লৰচৰ নকৰিবা, য'তে আছা ত'তে বৈ থাক। তোমালোকৰ যাত্ৰাৰ উদ্দেশ্য কি? তুহুপৰি তোমালোকৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰও আছে। কোন তোমালোক? কোনফালে যাৰ খুজিছা?”

তেওঁলোকে কোনো উত্তৰ নিদি অন্ধকাৰৰ ওপৰত ভাবসা কৰি কোবাকুৰি হাবিৰ ফালে পলায়ন কৰিলে। চোৱাবীবিলাকে তেওঁলোকক ধৰিবৰ কাৰণে বাস্তাৰ দুয়োফালে বৈ থাকিল। হাবিতলীয়া পটবিলাক লগ লগা ঠাইত আৰু যিবিলাক বাটেদি পলাই সাৰিব পাৰি, তেনেকুৱা ঠাইত পহৰা দিবলৈ সৈন্য ৰাখিলে। অৱণ্যখন জোপোহা গছ-বনেৰে অভেদ হৈ বহু দূৰ বিস্তৃত হৈ পৰিছিল। ওখ ওখ সবল গছে ছাটি শৰাত ভিতৰখন অন্ধকাৰ হৈ আছিল আৰু কাঁইটীয়া জোপাবিলাকে জুৰি থকাত তাৰ মাজেদি যোৱা অতি দুৰ্গম আছিল। একাৰৰ মাজেদি ঘাবলৈ ইউৰিয়েলাছৰ বৰ অনুবিধা হৈছিল, তুহুপৰি গধুৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰবিলাকৰ কাৰণেও তেওঁৰ গতি ব্যাহত হৈছিল। ভুলবাটে যোৱাৰ সম্ভাৱনাই তেওঁক ভয়ত পেলাইছিল। অগাধ অৱণ্যখনৰ মাজে মাজে অলপ মুকলি ঠাই পালেহে তেওঁ আচল বাটটো চকামকাকৈ দেখা পাইছিল। পিছে নাইচাছে কোৰেৰে আগবাঢ়ি ঘাবলৈ ধৰিলে আৰু একেবাৰে নিশ্চিন্ত মনে দৌৰি তেওঁ শত্ৰুক চেৰাই গৈ

বিপদমুক্ত হ'ল। তেওঁ যিডোখৰ ঠাইত ওলাইছিলগৈ সেই ঠাইখনক পিছত আলবালগাৰ অক্ষুৰণত 'আলবান' বুলি অভিহিত কৰা হৈছিল। কিন্তু সেই সময়ত তাত বজা লাটিনাছৰ টাটিৰে বেৰি ঘোৱা গক-ম'হৰ খুটি এটাহে আছিল। তাতে তেওঁ বৈ বন্ধুজননো ক'ত হেৰাল তাকে ইফালে সিকালে চাবলৈ ধৰিলে। তেওঁক দেখা নাপাই তেওঁ ব্যাকুলভাৱে চিঞৰিলে, "হায়, বেচেৰা ইউৰিয়েলাছ! মই তোমাক ক'ত এৰি থৈ আহিলো? তোমাক এতিয়া ক'তনো বিচাৰি পাম? এই অটব্য হাবিখনৰ অঁকোৱা-পকোৱা বাটোদি এতিয়া মই কোন ফালে যাম?" এইদৰে কৈ থাকোতে তেওঁ নিবিষ্ট-ভাৱে পাব হৈ অহা দণ্ডবিলাক নিৰীক্ষণ কৰিলে আৰু খুশি খুশি নিসাব সাৰ জোপাবিলাকৰ ভিতৰ সোমাই বাট বিচাৰিবলৈ ধৰিলে। এনেকুৱাতে তেওঁক খেদি অহা অৰ্ধাবোহীৰ সঙ্কেত ধ্বনি তেওঁৰ কাণত পৰিল। তেওঁ বেছি সময় বৰ লগা নহ'ল। হাবিৰ মাজত চিঞৰ-বাখৰ লাগিল আৰু তেওঁ ইউৰিয়েলাছক দেখা পালে। দুৰ্গম বনৰ অন্ধকাৰত তেওঁ একেবাৰে আড়ষ্ট হৈ পৰিছিল। হঠাতে কোলাহল হোৱাত তেওঁ হতবুদ্ধি হৈছিল। তেওঁক অৰ্ধাবোহীৰ দলটোৱে বন্দী কৰি ধৰি লৈ গৈছিল আৰু তেওঁ তেতিয়াও এবাই আহিবলৈ প্ৰাণ টানি টনা-আঁজোৰা কৰিছিল।

নাইচাছে এতিয়া কি কৰিব? কি শক্তিকে, কি দুঃসাহসেৰে অস্ত্ৰ-চালনা কৰি তেওঁ বন্ধুক মুক্ত কৰিব পাৰিব? তেওঁ কি তবোৱালৰ আগত জঁপিয়াই পৰি শীঘ্ৰে ক্ষত-বিক্ষত হৈ সন্মানজনকভাৱে মৃত্যু বৰণ কৰিব? বৰ্ষা নিক্ষেপৰ কাৰণে প্ৰস্তুত হৈ জোনটোলৈ চাই তেওঁ সবৰে প্ৰাৰ্থনা কৰি ক'লে, "হে তাৰকাসকলৰ কুঁৱৰী, হে দেৱী, হে লাটিনা-ডনয়া, আৰু অৰণ্যৰ অভিভাৱিকা, এই দুয়োগত আমাক সহায় কৰা। মোৰ পিতা হাটাকাছে যদি কেতিয়াবা তোমাৰ বেদীত নৈবেদ্য উছৰ্গা কৰি, মোৰ হৈ প্ৰাৰ্থনা কৰিছিল আৰু চিকাৰত কৃতকাৰ্য হৈ মই যদি কেতিয়াবা বেদীৰ শোভা বধনৰ বাবে মন্দিৰৰ চূড়াত বা ছালঙ কিবা স্মৃতি-চিহ্ন স্থাপন কৰিছিলো, তেনেহ'লে মোৰ বৰ্ষা চালনা তুমি এনেদৰে নিয়ন্ত্ৰিত কৰা যাতে মই শত্ৰুবিলাকৰ মাজত এটা বিশৃঙ্খল অৱস্থাৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰো।" প্ৰাৰ্থনা সমাপ্ত কৰি তেওঁ সমস্ত শক্তি প্ৰয়োগ কৰি বৰ্ষা নিক্ষেপ কৰিলে। অন্ধকাৰ বিদীৰ্ণ কৰি বৰ্ষাপাট

উৰি গ'ল আৰু পূৰ্ণগতিৰে ছালমোৰ নিষ্ঠিত বিন্ধ হ'ল। জোংটো তেওঁৰ কলিজাত সোমাল, নালটো ভাগি গ'ল আৰু তাৰ পৰা কাঠৰ ছলি সিঁচৰতি হৈ পৰিল। ছালমো মাটিত বাগৰি পৰিল, ওপত তেজ তেওঁৰ মুখৰ পৰা বাহিৰ হ'ল, দীঘল দীঘল উশাহ লওঁতে তেওঁৰ ছয়োকাষ কঁপি উঠিছিল। অৱশেষত তেওঁক শীতল মৃত্যুৱে আলিঙ্গন কৰিলে। বাকীবিলাকে ইফাল সিফাল কৰি চাৰিওফালে চাইছিল। আৰু এই সফলতাত উৎসাহিত হৈ নাইচাছে আৰু এডাল বৰ্শা ইতিমধ্যে হাতত লৈছিল। কাণৰ পোন কৰি তেওঁ বৰ্শা পাট ভুলি লৈছিল। শত্ৰুৰ বিমূঢ় অৱস্থাৰ অৱসান নৌহওঁতেই সেই অশ্ব সশব্দে গৈ টেগাছৰ কুমত সোমাই মস্তিষ্ক ভেদ কৰিলে। ভলছেলস ক্ৰোধত উন্নত হৈ পৰিল, কিন্তু কোনেনো বৰ্শা চালনা কৰিছে তেওঁ মণিৰ নোৱাৰিলে। কাৰ ওপৰত খং সাৰিব ঠাৱৰ কৰিব নোৱাৰি তেওঁ ইউৰিয়েলাছক চিঞৰি চিঞৰি ক'লে, “মোৰ হুজুন যোদ্ধাৰ মৃত্যুৰ কাৰণে তোৰ ওপৰতে পোটক তুলিম। তোৰ ওপত তেজেৰে মই প্ৰতিশোধ লম।” এইবুলি কৈ তেওঁ হাতত তবোৱাল লৈ ইউৰিয়েলাছৰ ওপৰত জঁপিয়াই পৰিল। এই দৃশ্য দেখি নাইচাছ ভয়ত বিহ্বল হৈ পৰিল। এই যত্নণা তেওঁ আৰু সহ কৰিব নোৱাৰিলে। একাৰত লুকাই থকাও তেওঁৰ বাবে অসম্ভৱ হ'ল। তেওঁ উচ্চৈঃস্বৰে ক'লে, “এইফালে লক্ষ্য কৰা, সেই কাৰ্যৰ বাবে মইহে দায়ী। হেৰোঁ কটুলীয়ানহঁত, তহঁতৰ অশ্ব এইফালে পৰিচালনা কৰহঁক। সকলো দোষ মোৰেই। সেই ল'ৰাটো একেবাৰে নিৰ্মাখিত; ইয়াৰ বাবে মই সাক্ষী মানিছো আকাশখনক, তৰাবিলাকক। কাৰণ তেওঁলোকেহে সত্যটো জানে। তেওঁ মাত্ৰ দুৰ্ভগীয়া বন্ধু এজনক অতিশয় ভাল পাইছিল।” কিন্তু তেওঁ কৈ থাকোতেই তবোৱালখন ইউৰিয়েলাছৰ কামিহাড় ভেদ কৰি গ'ল। তেওঁৰ শুভ্ৰ বন্ধ বিদীৰ্ণ হ'ল। বৃত্ত-যত্নণাত তেওঁ ধমাশায়ী হ'ল। তেওঁৰ হুকুমাৰ দেহ বস্ত্ৰপ্লুত হ'ল। তেওঁৰ ডিঙি কান্ধৰ কালে হালি পৰিল। নাঙলৰ কাল লাগি ছিগি ঘোৱা এপাহ ফুলৰ দৰেই তেওঁ মৰহি গ'ল। বৰষুণে খুন্দা পণিকুলৰ দৰেই তেওঁৰ অৱসৰ শিৰ অৱনত হৈ পৰিল। নাইচাছ তুৰন্তে শত্ৰু সৈন্যৰ মাজত সোমাল। আৰু একমাত্ৰ ভলছেলক বিচাৰিবলৈ ধৰিলে। শত্ৰুৱে তেওঁক বেৰি ধৰিলে আৰু যুদ্ধত তেওঁক পাহ হোঁহকাৰলৈ

চেঁটা কৰা সৰ্বেও তেওঁ বজ্জসম খড়্গ হাতত লৈ অগ্ৰসৰ হ'ল। অৱশেষত তেওঁ চীংকাৰ কৰি থকা কটলীয়াসমূহৰ মুখত ভৰোৱাল বহুৱাই দিলে। এইদৰে শত্ৰুৰ প্ৰাণ লৈ তেওঁ নিজৰ জীৱনো আহুতি দিলে। তেওঁৰ ক্ষত-বিক্ষত দেহ মৃত বন্ধুৰ শৰীৰৰ ওপৰতে পৰি গ'ল। অৱশেষত তেওঁ বাহুত মৰণৰ মাজতে শান্তি লাভ কৰিলে।

সৌভাগ্যবান বীৰ যুগল, মোৰ কাব্যৰ যদি অৰুণমাণো প্ৰভাৱ আছে, তেন্তে তোমালোকৰ স্মৃতি মহাকালে লুপ্ত কৰিব নোৱাৰিব। ইনিয়াছৰ সন্নি-সন্নিতিসকল কেপিটলৰ প্ৰস্তৰ আয়তনত বিমান দিন থাকিব, ৰোম সাম্ৰাজ্য বিমান দিন জীয়াই থাকিব, সিমান দিন তোমালোকক কোনেও পাহৰি নাযায়।

বিজয়ী কটলীয়াসকলে এতিয়া আগৰ লুপ্তিত সামগ্ৰীবিলাক উদ্ধাৰ কৰাৰ উপৰিও, কিছুমান নতুন বস্ত্ৰ হস্তগত কৰিবলৈ সমৰ্থ হ'ল। তেওঁলোকে শোকত কাতৰ হৈ ভলছেলৰ মৃতদেহ শিবিৰলৈ লৈ গ'ল। তাৰো সকলোৱে বামনিছ, ছেৰেনাছ, লুমা আদি সেনাপতিসকলৰ মৃত্যুত বিচলিত হৈ বিলাপ কৰিছিল। মৃত আৰু আহত সেনাসকলৰ ওচৰত বহুতো লোক সমবেত হৈছিল। তেজৰ ঢল তেতিয়াও বৈ আছিল আৰু মাটিত তেতিয়াও তাৰ উম আছিল। ইমান কষ্ট আৰু পৰিশ্ৰমৰ বিনিময়ত উদ্ধাৰ কৰা মেছাপাছৰ উজ্জল শিৰস্ত্ৰাণ আৰু পৰিচ্ছদ সকলোৱে চিনিব পাৰিছিল।

কিন্তু ইতিমধ্যে টিঠনাছৰ হেডুলীয়া শেতেলিৰ পৰা উঠি আহি উৰা দেৱীয়ে প্ৰভাৱী আলোকেৰে ধ্বাতল আলোকিত কৰিছিল। বেলি ওলাল আৰু ঠাইখনত পোহৰ পৰাৰ লগে লগে টাৰ্ণাছে অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰে সজ্জিত হৈ বাকীবিলাক যোদ্ধাকো জগাই দিলে। সৈন্যবাহিনী প্ৰস্তুত কৰি সেনাপতিসকল যুঁজলৈ ওলাল। তেওঁলোকক উত্তেজিত কৰিবৰ কাৰণে প্ৰতিটো কথা প্ৰচাৰ কৰা হৈছিল। আনকি কিছুমানে নাইচাছ আৰু ইউৰিয়েলাছৰ মূৰ দুটা বৰ্ষাৰ আগত খুচি ল'লে। কি শোকাবহ দৃশ্য! বাকীবিলাকে সবৰে তেওঁলোকক অনুসৰণ কৰিছিল। ইনিয়াছৰ সৈন্যসকলে গড়ৰ বাওঁফালে মাৰ বান্ধি নিৰ্ভীকভাৱে অপেক্ষা কৰিছিল; কাৰণ তেওঁলোকৰ সোঁফালে আছিল মদীখন। গভীৰ পৰিধাবিলাকৰ পাবত তেওঁলোকে বেজাৰ মনেৰে শাৰী পাতি আছিল। দুৰ্গৰ উপবিভাগৰ বেহুতে অৱস্থান লৈছিল। তাৰ

পৰাই এটা অতি কৰণ দৃষ্টি তেওঁলোকৰ দৃষ্টিগোচৰ হ'ল। তেওঁলোকৰ বহু ছজনৰ কটা মূৰ বৰ্ষাৰ আগত খুচি বখা অৱস্থাতে তাৰপৰা ক'লা তেজ বৈ আছিল। এই পৰিচিত মুখ দুখন দেখা পাই তেওঁলোকে তীব্ৰ মানসিক যন্ত্ৰণা অনুভৱ কৰিছিল।

ইতিমধ্যে উৰা-বাতৰি বায়ু বেগে বিয়পি পৰিল। ট্ৰেন্জান শিবিৰত থকা ইউৰিয়েলাছৰ মাকেও সকলো শুনিলে। হাঁয় অভাগিনী! তেওঁৰ সকলো উৎসাহ পলকতে মৰহি গ'ল। মাকোটো তেওঁৰ হাতৰ পৰা উৰি পৰিল আৰু মুছবাটোৰ সূতাৰোবো খোপ খাই গ'ল। নিদাকণ মানসিক যন্ত্ৰণাত তেওঁ উধাতু খাই ওলাই আছিল। তেওঁ চুলি ফিঙি, ইনাই বিনাই, অতি বিভ্ৰান্তভাৱে লৰি গৈ প্ৰাচীৰৰ সমুখ পালেগৈ। শব্দৰ উপস্থিতি আৰু বিপদ-বিঘিনিৰ প্ৰান্ত তেওঁৰ কাণৰাৰ নাছিল। তেওঁ কান্দি কান্দি গগন ফালিছিল। তেওঁ এইদৰে বিলাপ কৰিছিল, “ইউৰিয়েলাছ, মই এয়া কি দেখিছো, সেয়া সঁচাকৈয়ে তইনে? বুঢ়াকালত একমাত্ৰ তইয়ে মোৰ ভাবসা আছিলি। উঃ কি নিৰ্দয়, তই বাক কোন সতে মোক অকলে এৰি থৈ গ'লি? তই যাবৰ সময়ত মোক মাত্ৰ এম্বাৰো লগাই যাব নোৱাৰিলিনে? অথচ কি বিপদৰ মাজলৈ তই গুচি গ'লি? হায়, তই এতিয়া অচিন দেশ এখন পালিগৈ। লাটিয়ামৰ কুকুৰ-শব্দে তোক এতিয়া ছিৰি ছিৰি ধাব। তোৰ মাৰে তোৰ লগত শুল'নলৈও যাবলৈ নাপালে, তোৰ চকু-হাল জপাই দিবলৈ, তোৰ ঘাবোৰ ধুৱাই দিবলৈ, মোৰ ভাগ্য নহ'ল। দিনে-ৰাত্ৰিয়ে তোৰ কাৰণে কাপোৰ এখন বৈছিলো, এতিয়া তোৰ গাটোও তাৰে ঢাকিব নোৱাৰিলো। কাপোৰখন বৰঙে হুখৰ কথা পাহৰি আছিলো। এতিয়া তোক ক'ত বিচাৰি পাম? তোৰ টুকুৰা টুকুৰ হোৱা শব্দটো ক'ত পৰি আছে? তোৰ হাত-ভৰিবোৰ ছিগি ছিগি ক'ত পৰিল? বোপাই, এতিয়া এইটো অৱস্থাৰেহে তই মোৰ চকুৰ আগলৈ আহিলি? নদী-সাগৰ পাৰ হৈ তোৰ লগে লগে আহি এতিয়া ইয়াকেহে পালোহি, সোণাই? হেৰো, কটলীয়ানহঁত, তইঁতৰ যদি অকণমান দম্মা-মায়্যা আছে তেন্তে মোক শালি পেলাইক। তইঁতৰ বৰ্ষাৰোৰ মাৰি পঠিয়া। আন কাৰবাক মৰাৰ আগতে তবোৱালেৰে মোকে কট। সেয়ে যদি নহয়, তেন্তে হে পৰম পিতা, মোক পুৰ্তো কৰা, মোক বজ্জাদাত কৰা, যাতে এই হুখনী যমপুৰীলৈ

যাব পাৰে, তাৰ বাহিৰে মোৰ মৰাৰ কিবা উপায় আছে জানো ?” তেওঁৰ কান্দোনত সকলো বিচলিত হৈছিল। সৈন্যসকলে উচুপি উচুপি কান্দিছিল। তেওঁলোকৰ বগোদ্যম নাইকিয়া হ’ল। জননীৰ অন্তৰত অন্তহীন শোক ভীৰ্ত্তৰ হোৱাত ইডিয়াছ আৰু এক্টৰে ইলিয়নিয়াছ আৰু শোকাবুল ইউলাছৰ কথামতে তেওঁক দাঙি লৈ গ’ল আৰু ভিতৰত পুৱাই দিলেগৈ।

কিন্তু এতিয়া অলপ আঁতৰত ব্ৰজৰ বগভেৰী ভয়ংকৰ শাস্তৰীয়া ধ্বনিৰে বাজি উঠিল। তাৰ পিছত তুমুল কলবহু আকাশ মুখৰিত হ’ল। ইটালীয়সকল সংঘবদ্ধভাৱে ঢাল লৈ স্মিগ্ৰগতিৰে অগ্ৰসৰ হৈছিল, ‘গড়খায়ে পাৰ হৈ গড়টো ভাঙি দিয়াই তেওঁলোকৰ উদ্দেশ্য আছিল। এটা দলে পোনবাটেৰে আহি, যি ঠাইত ঔজান সৈন্য সেবেঙা হৈ আছিল আৰু তেওঁলোকৰ সমুখ ভাগ পোহৰ পৰি জিলিকি আছিল, সেই ঠাইতে জখলাৰে গড়ৰ ওপৰলৈ উঠিবৰ কাৰণে প্ৰয়াস কৰিছিল। ঔজানসকলে এই আক্ৰমণকাৰীবিলাকৰ ওপৰত বিভিন্ন অস্ত্ৰ-বধন কৰিবলৈ ধৰিলে; দৌঘল দৌঘল ৰাঠিৰ সহায়ত সিহঁতক নামি যাবলৈ বাধ্য কৰিলে। ট্ৰয়ৰ সুদীৰ্ঘ অৱবোধৰ সময়ত তেওঁলোকে প্ৰাচীৰ ৰক্ষা কৰাৰ এনে কৌশল আয়ত্ত কৰিছিল। তেওঁলোকে গধুৰ শিল তললৈ বগবাই দিছিল আৰু এইদৰে সমুখৰ বৰ্মাবৃত্ত বাহিনীটো ভেদেলি ভেদেলি কৰিব পাৰিব বুলি আশা কৰিছিল। অৱশ্যে কঠিন কবচ পৰিধান কৰা সৈন্যক সেই আঘাতে বিপন্ন কৰিব পৰা নাছিল। কিন্তু লাহে লাহে তেওঁলোকৰ স্পৰ্দ্ধা অৱস্থান শিথিল হৈ পৰিল, কাৰণ একত্ৰিত হৈ আক্ৰমণ কৰা অসংখ্য শত্ৰু সৈন্যৰ ওপৰত ঔজানবিলাকে এটা বিয়োগোম পাথৰ বগবাই দিয়াত তাৰ তলত পৰি কটুলীয়ান আক্ৰমণকাৰীবিলাক মৰিমূৰ হ’ল। এতিয়া সিহঁতৰ সাহস আৰু উদ্যম কমি আহিল, নিজকে সম্পূৰ্ণ আৱৃত কৰি অন্ধভাৱে যুদ্ধ কৰাৰ স্পৃহা সিহঁতৰ নাইকিয়া হ’ল। সিহঁতে এতিয়া আঁতৰৰ পৰা ক্ষেপণাস্ত্ৰৰ সহায়ত দুৰ্গবক্ষীসকলক গড়ৰ সমুখ ভাগৰ পৰা খেদি পঠিয়াবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। কিন্তু স্থানান্তৰত মেৰুটিয়াছে বিভীষণ মূৰ্ত্তি ধৰি, সবল কাঠৰ জ্বলা জোঁৰ লৈ আকালন কৰিছিল আৰু তাৰ দোৱাত দুৰ্গটো ধুঁৱলি-কুঁৱলি হৈছিল। ইতিমধ্যে নেপচুন-পুত্ৰ, অৰুদমন

মেছাপাছে সমুখৰ হেঙাৰ ভঙাৰ উদ্দেশ্যে গড়ৰ ওপৰত উঠিবৰ কাৰণে জখলা বিচাৰি হলস্থল কৰিছিল।

হে কেলিয়ুগি, হে সঙ্গীতৰ অধিষ্ঠাত্ৰী দেৱী, তোমাক মিনতি কৰিছো, তোমাৰ অনুপ্ৰেৰণা লাভ কৰি, সেইদিনা যুদ্ধত টাৰ্ণাছৰ তৰোৱালে কি ধ্বংস-লীলাৰ সৃষ্টি কৰিছিল, তেওঁৰ হাতত কিমান বীৰৰ পতন হৈছিল আৰু কিমান লোক নিহত হৈ থুটোৰ প্ৰেতপুৰীলৈ প্ৰস্থান কৰিছিল, এই সকলো-বিলাক ঘটনা মই যেন বৰ্ণনা কৰিব পাবো। বৰৰ সেই সুবিশাল পুথিখন উন্মোচন কৰা। কাৰণ তুমি দেৱী আৰু এই ইতিবৃত্ত তোমাৰ অজ্ঞাত নহয়। প্ৰকাশ বৰাৰ শক্তিও তোমাৰহে আছে।

ভলৰ পৰা চালে মূৰ আচন্দাই বৰা এটা অতি ওখ দুৰ্গচূড়া আছিল। তাৰ ওপৰত আছিল যোগাযোগৰ সেতু। ইটালীয়ানবিলাকে সামগ্ৰিক শক্তিয়ে এই দুৰ্গচূড়া ধ্বংস কৰিবলৈ চেষ্টা চলালে। ইয়াৰ উত্তৰত ট্ৰজানবিলাকে প্ৰাচীৰৰ খিৰিকিয়েদি শত্ৰু সৈন্যৰ ওপৰত শিলাবৰ্ষণ কৰি দুৰ্গ বন্ধা কৰিবলৈ সিদ্ধান্ত কৰিলে। টাৰ্ণাছে আক্ৰমণকাৰীবিলাকৰ আগত থাকি দপ্‌দপ্‌ কৰি জ্বলি থকা জোঁৰ এঁকুৰা চূড়াটোৰ একাৰে সংযোগ কৰিবলৈ সমৰ্থ হ'ল। বতাহৰ বা পাই জুই বিয়পি পৰিল, তক্তা, খুটা আদি জ্বলিবলৈ ধৰিলে। ভয়ত তাত থকা মানুহবিলাকৰ মাজত ছৰা-ছৰা লাগিল; সেই ভয়ঙ্কৰ অৱস্থাৰ পৰা পাৰিত্ৰাণ পাবলৈ সকলোৱে অতি অসহায়ভাৱে আশা কৰিছিল। ট্ৰজানবিলাকে তাৰ পৰা পাছ হুঁহকি গৈ তেতিয়াও অগ্নিৰ গৰাহত নপৰা এডোখৰ ঠাইত থুপ খালে আৰু তেওঁলোকৰ ভৰত হঠাতে দুৰ্গৰ সেই অংশটো খহি পৰি চুচুৰৈ হ'ল। বজ্ৰপাত পৰাৰ দৰে প্ৰচণ্ড শব্দৰ সৃষ্টি হ'ল। নিজৰ বৰ্ষাত নিজে বিদ্ধ হৈ মৃতপ্ৰায় সৈন্যবিলাক মাটিত পৰিছিল, সিহঁতৰ ওপৰত নিপতিত হৈছিল বিৰাট দুৰ্গটোৰ ভগ্নাৱশেষ। কঠিন কাঠ-বিলাকৰ ভাগি-ছিগি যোৱা অংশবিলাকে সিহঁতৰ বুকু শালি পেলাইছিল।

মাথোন হেলেনৰ আৰু লাইকাছেই এই যাত্ৰাত বঁকা পৰিল। হেলেনৰ আছিল চফল ডেকা। তেওঁৰ মাক লাইজিমিনিয়া আছিল এগৰাকী দাসী। কিন্তু হেলেনৰ আছিল লিভিয়াৰ ৰাজপুত্ৰ। দাসীগৰাকীয়ে তেওঁক তুলি-তালি ডাঙৰ-দীঘল কৰিছিল যদিও তেওঁৰ জন্মৰ কথা গোপনে ৰাখিছিল। মাকে বাৰণ কৰা সত্ত্বেও তেওঁ মাত্ৰ তৰোৱাল এখন লৈয়েই

ঐয় যুদ্ধত যোগ দিছিল। তেওঁৰ ঢালখনত কোনো মৰ্যাদাসূচক চিহ্ন নাছিল আৰু বগত তেওঁ বিশেষ সুখ্যাতিও লাভ কৰিব পৰা নাছিল। হেলেনৰ এতিয়া টাৰ্ণাছৰ হেজাৰ হেজাৰ সৈন্যৰ মাজত পৰিল। লাটিনবিলাক তেওঁৰ নিচেই ওচৰতে সুবিন্যস্তভাৱে থিয় হৈ আছিল। বহুতো চিকাৰীয়ে বেৰি ধৰা বনৰীয়া জন্তু এটাই অতি ক্লান্তভাৱে অস্ত্ৰৰ সন্মুখীন হয়, ফুটু স্থান্ধিত বুলি, সি চিকাৰীৰ যাঠি-জোড়ৰ ওপৰতে জাঁপ মাৰি পৰেগৈ। ঠিক সেইদৰে এই ডেকাজনেও, শত্ৰুৰ ব্যুহত সোমাই, যি ঠাইত অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰৰ ঘন সমাবেশ হৈছিল, সেইফালেই ধাৰিত হৈ যুঁজাৰণ কৰিলে। কিন্তু লাইকাছৰ গতি আছিল ক্ষিপ্ৰওৰ। তেওঁ সশস্ত্ৰ শত্ৰুৰ মাজেদিয়েই দৌৰি গৈ বুকুৰ সমান ওখ দেৱাল আঙুলিৰে খামুচি, ওপৰত থকা সঙ্গীসকলৰ হাতত ধৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। কিন্তু টাৰ্ণাছে খেদি গৈ তেওঁৰ গালৈ বৰ্ষা মাৰি পঠিয়ালে আৰু বিজয় গৰ্বেৰে তেওঁক নিন্দা কৰি ক'লে, “মহামুৰ্খ মোৰ হাতৰ পৰা সাৰি যাও পাৰিবি বুলি ভাবিছিলি হ'বপায়?” কৈ থাকোতেই তেওঁক ধৰি আজোৰ মাৰি আনিলে আৰু লগতে গড়ৰ এছো-ৱাও এবাই আছিল। জুপিটাৰৰ অস্ত্ৰবাহী ঈগল চৰাইটোৱেই এইদৰেই লহাপহ বা বাজহাঁহ হাকোটা যেন নখেৰে ধৰি উলুৱাই নিয়ে। মাছৰ নিচৰ কুকুৰনেচীয়া বাঘটোৱেও এইদৰেই গড়ালৰ পৰা ভেড়া পোৱালি খাপ মাৰি লৈ যায় আৰু পাছে পাছে মাকজনীয়ে বেবাই যায়।

চাৰিওফালে তুমুল কোলাহল হৈছিল। লাটিনবিলাকে ক্ষিপ্ৰভাৱে আগবাঢ়ি গৈ শিলগুটিৰে গড়খাটোৱে পুতিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল, কিছুমানে দুৰ্গৰ এটলীয়া ঢাললৈ ঝুলা জোঁৰ দৰিয়াইছিল। ইলিয়নিয়াছে পৰ্বতীয়া প্ৰকাণ্ড প্ৰস্তৰ এটাৰ আকৃতিৰ শিল এটা সিহঁতৰ মাজলৈ বগবাই দিছিল। সেই সময়ত লুছেটিয়াছে অগ্নি-সংযোগৰ আহিলা-পাতি লৈ প্ৰৱেশ-পথ এটাৰ কাষ চাপিছিল। শিলটো তেওঁৰ ওপৰতে পৰিল। লাইকাৰে ইমাঠিয়নক আৰু এছিলাছে কৰিনিয়াছক বধ কৰিলে। লাইকাৰৰ বৰ্ষাৰ লক্ষ্য অব্যৰ্থ আছিল, এছিলাছে লুকাই থাকি কাঁড় মাৰিছিল। ইয়াৰ পিছত চিনিয়াছে আৰ্টিজিয়াছক বধ কৰিলে, কিন্তু সেই মুহূৰ্ততেই চিনিয়াছ টাৰ্ণাছৰ হাতত নিহত হ'ল। প্ৰাচীৰৰ ওপৰত উঠি থকা অবস্থাতে ইটিছ, ক্লনিয়ছ, ডায়ক্সিপাছ, প্ৰমলাছ ছাগাবিছ আৰু ইডাছকো টাৰ্ণাছে হত্যা কৰিলে।

খামিলাছে নিক্ষেপ কৰা বৰ্ষা প্ৰাইভাৰ্ণাছৰ গাত সামান্যভাৱে লাগিছিল, কিন্তু তেওঁ নিৰোধৰ দৰে ঢালখন আঁতৰাই ঘাড়োখৰ হাতেৰে চুবলৈ চেষ্টা কৰোতেই কেপিছৰ হাতত মৃত্যুবৰণ কৰিলে। পাৰ্শ্ব লগা কাঁড়টোৱে অতি সহজে হাতখনৰ সৈতে তেওঁৰ বাওঁফালছোৱা শালি পেলালে আৰু এইদৰেই তেওঁৰ প্ৰাণবায়ু বাহিৰ হ'ল। চমৎকাৰ বম-কবচেৰে সজ্জিত হৈ, আৰু স্পেইন দেশৰ বঙেৰে বোলোৱা ফুলাম বঙা কাপোৰ এখন গাত লৈ সুদৰ্শন আৰ্চিল-ভনয় সেই ঠাইতে থিয় হৈ আছিল। মাছ'ৰ পবিত্ৰ উপবন এখনত জিমিথাছ নদীয়ে তেওঁক তুলি-তালি ডাঙৰ-দীঘল কৰিছিল। তাতে আছে পালিকাছৰ মন্দিৰ আৰু এই মন্দিৰত পূজা দিলে মনোবাঞ্ছা পূৰ্ণ হয়। পিতাকে তেওঁক মুক্তলৈ পঠাই দিছিল। মেজেন্টিয়াছে বৰ্ষাপাট আঁতৰাই থৈ কেটেপা এখন হাতত ল'লে আৰু ভালকৈ টোঁৱাই ভিৰাই মাৰি পঠি-ওৱা বাটলুগুটিটো তেওঁৰ কপালৰ সোঁমাজতে লাগিল। সোঁহৰ সেই গুটি-টোৰ আঘাতত তেওঁৰ কপালৰ হাড় ভাগি গ'ল আৰু তেওঁ বালিত বাগৰি পৰিল।

ইমানদিনলৈকে এক্সেনিয়াছৰ বনৰীয়া চকু চিকাৰ কৰাৰ বাহিৰে আন একো অভিজ্ঞতা নাছিল। কথিত আছে যে এতিয়া তেওঁ প্ৰথমবাৰৰ বাবে বৃহত্ত অংশ গ্ৰহণ কৰি যত্নস্বৰ হাতত ল'লে। মুমানাছ নামে এজন সাহসী বীৰ আছিল। তেওঁৰ আন এটা নাম আছিল বেমুলাছ। অলপতে তেওঁ টাৰ্ণাছৰ ভনীয়েক এডনৌক বিয়া কৰাংছিল। মতুনকৈ ৰাজপদ পাই গণত গজাটোপ হৈ, মুমানাছে শুকাইদাং মাৰি নিজৰ বিয়াগোম শৰীৰটো দেখুৱাই আগবাঢ়ি আহিল। অকথ্য আৰু অশ্লীল ভাষাৰে গুজৰি গুমৰি তেওঁ নিজকে জাহিৰ কৰিবলৈ বিচাৰিছিল। “হেবো ফ্ৰিজিয়ানহঁত, ছুৰাবকৈ জোলোকা-জোলোকে পানী খায়ো তহঁতৰ লাজ লগা নাইনে? এতিয়া দ্বিতীয়বাৰৰ বাবে তহঁত দুৰ্গৰ ভিতৰত আবদ্ধ হৈ আছ। আশা কৰিছ, গড়টোৱেই তহঁতক বচাব। তহঁতৰ নিচিনাবোৰেই যুদ্ধ কৰি আমাৰ ছোৱালী-বোৰ বলৰে লৈ যাবি? কোন দেৱতাই তহঁতক ইটালীলৈ পঠালে? নহয় তহঁতৰ মূৰত বিকাৰ হৈছে, সেই কাৰণেহে আহিছ। ইয়াত আফ্ৰিউছৰ পুত্ৰকহঁত নাই; ফাকি কথা কোৱাত ওস্তাদ ইউলিচিছো নাই। আমাৰ

মানুহবিলাক জন্মৰে পৰাই একাচেকা। আমাৰ ইয়াত ল'ৰা এটা ওপজা মাত্ৰকে নদীৰ বৰফেৰে চোঁচা পানীত জৰুৰিহাই দুখ-কষ্ট সহিব পৰা কৰি লওঁ। আমাৰ ল'ৰাবিলাকে চিকাৰ কৰিবলৈ গ'লে খাবলৈ-শুবলৈও পাহৰে। সিহঁতৰ প্ৰত্যাপত হাবি-বননিয়ৈ তৎ নাপায়। সিহঁতে ঘোঁৰা চেকুৱায় আৰু চোকা চোকা কাঁড় মাৰে। আমাৰ ডেকাবিলাকে কাম কৰি ভাগৰি নপৰে, সিহঁতে দুখ-কষ্ট সহিব পাৰে; সেই শিক্ষা সিহঁতৰ আছে। সিহঁতে কোৱা মাৰি মাটি চহায় আৰু যুঁজ কৰি ধৰণী কঁপায়। আমাৰ ল'ৰা-বুঢ়া সকলোৰে দুই-এটা লোহাৰ আঁচোৰ খোৱা অভ্যাস আছে। খবকৈ গৰু খেদাবলৈ আমি যাঠিডালকে ওভোতাই লওঁ। বুঢ়াকালত ভালকৈ ভৰি নচলিলেও আমাৰ মনৰ জোৰ আৰু শৰীৰৰ শক্তি কমি নাযায়। পকা চুলি কেইডাল টপীৰ তলত হেঁচা মাৰি থৈ আমি লুটপাট কৰিবলৈ ওলাই যাওঁ, আৰু সেইদৰেই ঘৰলৈ অনা বস্তু বাহানিৰেট চলি থাকে। কিন্তু তহঁত যে কি! বঙচঙীয়া, চিত্ৰ বিচিত্ৰ চোলা পিন্ধ তহঁতে কাম-কাজ নকৰি বহি থাকিবলৈহে ভাগ পাব। নাচি-বাগি তহঁতে ফুৰ্তি কৰ। তহঁতে হাৰ দীঘল চোলা পিন্ধ, গাত লোৱা কাপোৰখনতো ফিটা লগাই লৈছ। 'হুঙ ফ্ৰিডীয়াৰ জিৰোতাহে, মুনিহ নহয়। যা: যা, ভিণ্ডিমা পাভাৰৰ ওপৰলৈ উঠি গৈ, ইকবাৰ পেঁপা বজাগৈ। তহঁত তাৰ বাবেহে লায়ক। বাঁহী আৰু ডগ্ৰকহে তহঁতৰ হাণ্ডিয়াৰ। অস্ত-শস্ত্ৰ নিবিচাৰিবি। সেইবিলাক মতা মানুহৰ কাৰণে এৰি থৈ যাওঁক।"

এইদৰেই তেওঁ সদৰ্পে এই অমঙ্গলীয়া সতৰ্কবাণী শুনাইছিল। একে-নিয়াচে আৰু সহ্য কৰি থাকিব নোৱাৰিলে। তেওঁ মনুখন হাতত লৈ গুণ্ড টান দিলে। তেওঁৰ হাত দুখনৰ ব্যৱধান বেছি হৈ গ'ল। কিন্তু প্ৰথমতে তেওঁ জুপিটাৰৰ প্ৰতি পূজা প্ৰভাগ আগ কৰি এইদৰে প্ৰাৰ্থনা কৰিলে, "হে সৰ্বশক্তিমান জুপিটাৰ, মই সাহস কৰি চেষ্টা এটা কৰিব খুজিছো, এই চেষ্টা যেন অথলৈ নাযায়। প্ৰতি বছৰে মই নিজে তোমাৰ মন্দিৰলৈ নৈবেদ্য লৈ যাম। সোণেৰে শিংখোৱা শুকুলা গৰু এটা মই তোমাৰ বেদীত বলি দিম। গৰুটো মাকৰ সমানেই ওখ-পাৰ হ'ব আৰু সি ভৰিৰ খুঁড়াবে বালি ছটিয়াব পৰা বয়সৰ হ'ব।" এই

প্রার্থনা পৰম পিতাৰ শ্রুতিগোচৰ হ'ল। তেওঁ বাওঁফালে বহুপাত কৰিলে আৰু সেই ঠাই আছিল নীল আকাশৰ তলত। আৰু ঠিক সেই মুহূৰ্ততে নিয়তিৰ দৰে ধনুখনৰ পৰা টকাৰ ধ্বনি নিসৃত হ'ল। টানি অনা কাঁড়পাট সোঁসোঁৱাই উৰি গৈ বেমুলাছৰ কপাল ভেদ কৰি মগজুৰ ভিতৰত সোমাল। একে নিয়াছে ক'লে “ডাকোপ মৰা মানুহ, যা এঁতয়া, মানুহক উপলুঙা কৰগৈ বা। দুবাৰকৈ আৱদ্ধ হোৱা ফ্ৰিজীয়ানবিলাকে কটলীয়ানবিলাকক এইদৰেই উত্তৰ দিয়ে।” তেওঁ ইমানকে মাথোন ক'লে। তেওঁৰ কৃতকাৰ্য্যতাত ট্ৰেনান-বিলাকে বুকু ফুলাই আনন্দত চিঞৰি উঠিল।

ঘটনাক্ৰমে সেই সময়ত দীৰ্ঘকেশী এপলোৱে আকাশৰ পৰা ইটালীয়ান সৈন্যবিলাকৰ ফালে দৃষ্টিপাত কৰিছিল। উপনিবেশটোৰ ওপৰতো তেওঁৰ চকু পৰিছিল। মেঘৰ স্তম্ভৰ পৰাই তেওঁ বিচয়ী ইউলাছক সন্ধান কৰি ক'লে, “ডকণ বাক্কুমাৰ, তোমাৰ নৱলক পৌৰুষৰ প্ৰতি মোৰ শুভাশীষ থাকিল। তুমি দেৱকুল জাত, তোমাৰ ভৱিষ্যত বংশধৰ সৰলো দেৱহুলা হ'ব। দিব্যধামৰ পথ তুমি বিচাৰি পাইছা। অদৃষ্টৰ ইঞ্জিতত যিবিলাক যুদ্ধ উত্তৰ ফালত সংঘটিত হ'ব, সেই প্ৰতিখন বগেই এছাবাকাছৰ বংশধৰ-সকলৰ দিনত শান্তিৰে আৰু সুখীমাংসিতভাৱে সমাপ্ত হ'ব। ট্ৰয়ে তোমাৰ পৰিসৰ সীমাবদ্ধ কৰিব নোৱাৰে।” এইবুলি স্পষ্টভাৱে কৈ তেওঁ বতাহত আলোড়নৰ সৃষ্টি কৰি, উচ্চ আকাশৰ পৰা নামি আহি একে নিয়াছৰ অলুচৰৰ পদত নিমুক্ত হোৱা বুদ্ধ বুটিছৰ কপ শৰি আহি থাকোতে এপলোক সাই-লাথ সেই বয়সস্থ ভৃত্যজনৰ দৰেই দেখিছিল। তেওঁৰ মাত, গাৰ বৰণ আৰু পকা চুলি, এই সকলোবিলাকেই তেওঁৰ ছদ্মবেশ সাব্যস্ত কৰিছিল আৰু তেওঁৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰবিলাকৰ ভয়ানকভাৱে বনবননি উঠিছিল। উত্তেজনাৰ অভিভূত হৈ থকা ইউলাছক পোনে পোনে মাত লগাই তেওঁ ক'লে, “ইনিয়াছ-তনয়, যথেষ্ট হৈছে, তোমাৰ শৰত জুমানাছৰ পতন হ'ল; তেওঁৰ যত্নৰ প্ৰতিশোধ কোনেও ল'ব পৰা নাই। পৰম শক্তিমান এপলোৱেই তোমাক এই বিজয় গৌৰৱ লভ কৰিবলৈ সমৰ্থ কৰিছে। তাৰ বাবে তেওঁৰ কোনো কৃত্তা নাই, কাৰণ তোমাৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰবিলাক তেওঁৰ বিলাকৰ নিচিনাই। কিন্তু তুমি এতিয়াও ল'ৰা হৈয়েই আছা। সেইকাৰণে ভৱিষ্যতে

যুদ্ধৰ পৰা বিৰত থাকিবা।” এইদৰে কোৱাৰ লগে লগেই এপলো লোকচক্ষুৰ পৰা অদৃশ্য হৈ পাতল বতাহৰ লগত মিলি গ’ল। কিন্তু কেইজনমান ডাৰ্ভান সামন্তই দেৱতাজনক চিনি পালে, কাৰণ তেওঁৰ উৰি যাওঁতে চোখৰটো কৰকৰাই উঠিছিল আৰু তেওঁলোকে সেই অলৌকিক অস্ত্ৰৰ ধ্বনি বুজিব পাৰিছিল। সেইকাৰণে তেওঁলোকে কিবাহৰ আদেশত শুকৰ দি এক্সেনিয়াছক যুদ্ধৰ পৰা পৰা নিবন্ত কৰিছিল। বণৰ আগ্ৰহ তেওঁৰ কমা নাছিল, কিন্তু তেওঁলোকে নিজে আগবাঢ়ি গৈ, নিজৰ জীৱন বিপন্ন কৰি যুদ্ধত যোগ দিছিল। তুমুল ধ্বনিৰে প্ৰাচীৰৰ সকলো অংশ নিনাদিত হ’ল। অস্ত্ৰশয় ব্যগ্ৰ হৈ তেওঁলোকে ধনুত টকাৰ দিছিল আৰু ক্ষেপণশূৰ সন্ধান কৰিছিল। নিষ্কিপ্ত অস্ত্ৰ বাশিকৃত হৈ নাটিত পৰিছিল। ঢালৰ লগত ঢালৰ আৰু শিবস্ত্ৰাণৰ লগত শিবস্ত্ৰাণৰ সংঘৰ্ষ ঘটছিল। মেঘাচ্ছন্ন আকাশৰ তলত পশ্চিম ফালৰ পৰা দুৰ্ভাৰ গতিৰে অহা ধুমুহা আৰু বৰষুণে পৰিৱীত যেনেকৈ দুৰ্ভোগ্য সৃষ্টি কৰে, জুপিটাৰে ঘূৰ্ণিত কৰা বৃষ্টিবাহী বজ্জাই ঘনমেঘ আন্দোলিত কৰি অগভীৰ সমুদ্ৰত যেনেকৈ শিলাৰষণ কৰে, সেইদৰে প্ৰলয়ৰ সূচনা কৰি এতিয়া কতকপত মহাসমৰৰ আৰম্ভ হৈছিল।

পাণ্ডাবাহু আৰু বিটিগ্ৰাছ আছিল আলকানৰৰ পুত্ৰ। ইডা পৰ্বতত থকা জুপিটাৰৰ পৱিত্ৰ কাননত বনদেৱী আয়েবাই তেওঁলোকক প্ৰতিপালন কৰিছিল। পিতাকৰ পৰ্বতত থকা সবল গছৰ দৰে দীৰ্ঘদেহী এই তৰুণ বীৰ ছুজনে এতিয়া সেনাপতিৰ আদেশমতে তেওঁলোকৰ তত্ত্বাবধানত থকা দুৰ্ভাৰখন উগ্ৰকৃত কৰি দিলে। একমাত্ৰ নিজৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰৰ ওপৰতে নিৰ্ভৰ কৰি তেওঁলোকে স্বেচ্ছাই প্ৰাচীৰৰ ভিতৰলৈ শত্ৰু-সৈন্যক আহ্বান কৰিলে। তেওঁলোকৰ শিবস্ত্ৰাণও দীঘল দীঘল পাখিবোৰ জোকাৰ খাই আছিল। হাতত শাণিত অস্ত্ৰ লৈ তেওঁলোক দুৰ্গৰ সমুখত থকা প্ৰৱেশ-পথৰ দুয়োফালে অৱস্থিত হ’ল। তেওঁলোক আছিল ছজোপা ওক গছৰ দৰে; বোৱতী নদীৰ পাৰত, পো-নদী বা হৃদয় এৰেচিছৰ তীৰত লহণহকৈ বাঢ়ি অসংখ্য ডাল-পাতেৰে ভৰি থকা গগনচুখী গছ ছজোপাৰ ওখ আগৰিলাক বতাহত হালি-জালি থাকে। প্ৰৱেশদ্বাৰ মুক্ত হোৱা দেখি কটুলীয়া-বিলাক ভিতৰলৈ সোমাই আছিল। সেই সন্ধিক্ষণত কোৱেছেল, হৃদয়ৰ্শন

একুইকলাছ, অনুভূতিপ্ৰবণ টামাৰাছ আৰু মাৰ্ছ-পুত্ৰ হিম্মন আদি যোদ্ধাসকল শত্ৰু সৈন্যৰ হেঁচাত হয় 'পলাই গ'ল, নহয় ছুৰাবমুখতে তেওঁলোকে জীৱন আহুতি দিলে। এই দৃশ্য দেখি প্ৰত্যেকৰে অন্তৰত ভীতভাৱে সমবৰহি জ্বলি উঠিল। ট্ৰজানবিলাকে এতিয়া সংঘবদ্ধভাৱে বিপদজনক স্থানত সমবেত হ'ল। অসীম সাহসেৰে অনুপ্ৰাণিত হৈ তেওঁলোকে মুক্ত বণাজনলৈ আগবাঢ়ি গ'ল আৰু হতাহতিকে যুঁজ কৰিবলৈ ধৰিলে।

সৰ্বাধিনায়ক টাৰ্ণাছে যুদ্ধক্ষেত্ৰৰ অগ্ৰ এটা অংশত বিত্তীমিকাৰ সৃষ্টি কৰি তেওঁৰ জ্বলন্ত ক্ৰোধ প্ৰকাশিত কৰি আছিল। এনেতে তেওঁ শত্ৰুৰে বণত সাফল্য লাভ কৰাৰ সংবাদ পালে। প্ৰৱেশদ্বাৰ মুক্ত হৈ থকা বুলিও তেওঁ জানিব পাৰিলে। টাৰ্ণাছে সেই ঠাইৰ যুদ্ধ পৰিত্যাগ কৰি, দুৰ্দ্মনীয় জিঘাংসাৰে, ভ্ৰাতৃদ্বয়ৰ দ্বাৰা স্তব্ধিত ডাৰ্ভান ভোৰণত উপস্থিত হ'ল। পোন প্ৰথমে এণ্টিকেটিছকে সমুখত দেখা পাই, বৰ্ষাঘাত কৰি টাৰ্ণাছে তেওঁক সংহাৰ কৰিলে। এণ্টিকেটিছ আছিল ছাৰ্পিডনৰ অবৈধ সন্তান, তেওঁৰ মাক আছিল শিবছ, দেশীয়। ইটালীয় কাঠেৰে নিৰ্মাণ কৰা বৰ্ষা অৰাধে নিষ্কপ্ত হৈ তেওঁৰ পেটত লাগি বুকুৰ ফালে সোমাই গ'ল। এই উন্মুক্ত ক্ষতৰ পৰা ধাৰাসাৰে হেজৰ প্লাবলৈ ধৰিলে। বৰ্ষাৰ আগটো হাওঁফাওঁৰ ভিতৰত সোমাই থাকিল। ইয়াৰ পিছত টাৰ্ণাছে পৰম বিক্ৰমেৰে মেবপ্স, ইৰিমাছ, আফিডনাছ আৰু বিটিয়াছক বধ কৰিলে। বণৰ উদ্গাদনাত নিটিয়াছৰ চকু ভিৰবিৰাই আছিল। সাধাৰণ বৰ্ষাৰ আঘাততো তেওঁৰ মৃত্যু হোৱা নাছিল। বহুৰ দৰে গৰ্জন কৰি উৰি অহা শক্তিশেলে তেওঁক আঘাত কৰিলে। বুধ চৰ্ম আৰু ত্বতৰপীয়া সোণৰ পাতেৰে তৈয়াৰ কৰা নিৰ্ভৰযোগ্য বর্মই সেই আঘাত প্ৰতিহত কৰিব নোৱাৰিলে। তেওঁৰ বিৰাট বপু ধৰাশায়ী হ'ল। মেদিনী কঁপি উঠিল আৰু প্ৰকাণ্ড ঢালখন তেওঁৰ গাৰ ওপৰতে পৰাত ভয়ঙ্কৰ শব্দ হ'ল। ৰাজমিস্ৰিয়ে আগতীয়াকৈয়ে প্ৰকাণ্ড প্ৰস্তৰ খণ্ডেৰে নিৰ্মাণ কৰি ধোৱা অতি ওখ স্তম্ভ এটা মাত্ৰহে কুমি উপকূলৰ পৰা সাগৰত স্থাপন কৰিবলৈ চেষ্টা কৰোতে কেতিয়াবা স্তম্ভটো এইদৰেই পৰি যায়। প্ৰচণ্ড শব্দৰ সৃষ্টি কৰি বাম পানীত ডুবি যাওঁতে ধ্বংসলীলাৰ সৃষ্টি কৰে। অৱশেষত ই সাগৰৰ তলিত থিতাপি লয় আৰু সেই সময়ত সমুদ্ৰৰ উপৰিভাগ চঞ্চল আৰু ভৰজিত হৈ

পৰে। পানীৰ তলত থকা কলীয়া বালিবিলাকো চাৰিওফালে ছিটিকি যায়। এই পতনৰ ফলত প্ৰকৃতিৱ পাৰ্হাৰ অ'ক জুপিটাৰৰ আদেশ মতে টাইফিয়ানৰ বকৃত জগ্ন লাভ কৰা ইনাৰাইম স্বীপো কম্পমান হয়।

আৰু এতিয়া বণদেৱতা মাৰ্ছ' লাটিনসকলক সাহস আৰু মনোবলৰে অনুপ্রাণিত কৰিলে। তেওঁলোক উৎসাহিত হ'ল। কিন্তু পৰাজয়ৰ মনোভাৱ আৰু আতঙ্কই ট্ৰজানসকলৰ মাজত অশান্তিৰ সৃষ্টি কৰিলে। লাটিনবিলাক যুদ্ধৰ কাৰণে একত্ৰিত হ'ল। বণদেৱতাজনে তেওঁলোকক বিভীৰ্ণ কৰি তুলিলে। ভায়েকক হতলশায়ী হোৱা দেখা পাই পাণ্ডাৰাছে এতিয়া যুদ্ধৰ ভয়াবহ পৰিণতিৰ কথা উপলব্ধি কৰিলে। সমস্ত শক্তি প্ৰয়োগ কৰি তেওঁ প্ৰচণ্ড প্ৰচেষ্টাৰে দুৰাবতন টান মাৰি আনি বন্ধ কৰি দিলে। তাকে কণোতে তেওঁৰ বহুতো বন্ধু বাহিৰতে থাকি নৃশংস সংগ্ৰামৰ সন্মুখীন হ'ব লগা হ'ল। কিন্তু ভালেমান সৈনিক তিহঁত সোমাবলৈ সক্ষম হ'ল। তেওঁৰ বোৰশক্তি ৰোধহয় লোপ পাইছিল, কাৰণ বহুতো লোকৰ মাজেদিয়েই ভিতৰলৈ সোমাই অহা কটলীয়ান ৰজাজনক তেওঁ দেখা পোৱা নাছিল। ভয়ৰ ৰাঘ এটা নিৰ্মাণিত গৰু-ম'হৰ মাজত বন্ধ কৰাৰ দৰে তেওঁ নিজ ইচ্চাবেই এই দুৰ্ধৰ্ষ বীৰজনক ট্ৰজানবিলাকৰ মাজত আৱদ্ধ কৰি ৰাখিলে। ট্ৰজানবিলাকে টাৰ্ণাজক দেখা পালে আৰু এক অপাৰ্থিব আতঙ্কত তেওঁলোক আতঙ্কিত হ'ল। তেওঁৰ অস্ত্ৰৰ বনবননি আৰু শিৰদ্বাণৰ শিখৰত থকা তেজৰঙা পাখিকেইটো, তেওঁৰ ঢালৰ পৰা বিকিৰিত হোৱা বিদ্যুৎ-শিখা—এই সকলোবিলাকেই সন্মুখৰ সৃষ্টি কৰিছিল। ইনিয়াছৰ সঙ্গীসকলে এই দানবীয় আকৃতিটো অৱশেষত চিনিব পাৰি চক খাই উঠিল! কিন্তু ইতিমধ্যে বিৰাট বশু পাণ্ডাৰাছৰ জাঁপ মাৰি আগলৈ আহিল; ভায়েকৰ মৃত্যুত তেওঁৰ ক্ৰোধাগ্নি জ্বলি উঠিছিল। তেওঁ ক'লে, “এইটো আনাতাব কাৰে নহয়, যিটো তুমি ভৱিষ্যতে বৌতুকত পালা-ঠেঁতেন। এয়া টাৰ্ণাজৰ নগৰ আভিয়াও নহয়। তুমি এতিয়াও শত্ৰুৰ মাজত, এতিয়া তোমাৰ পৰিত্ৰাণ নাই।” টাৰ্ণাছে মিচিকিয়া হাঁহি মাৰি ধীৰভাৱে উত্তৰ দিলে, “তোমাৰ সাহস আছে যদি আহা, যুদ্ধ কৰো, তুমি ইয়াত কোনে এজন দিভীয় একিলিছক লগ পোৱা, সেইকথা প্ৰায়ামক ক'ব পাৰিবগৈ।”

তেওঁৰ কথা শেষ হ'ল। পাণ্ডাৰাছে শৰীৰৰ সকলো শক্তি প্ৰয়োগ কৰি এডাল অৰ্ধ'নিৰ্মিত বৰ্ষা নিষ্ক্ষেপ কৰিলে। নচ্চা শেলডালৰ গাঁঠিবিলাকো তেতিয়া ভালকৈ কৰলা হোৱা নাছিল। কিন্তু বতাহৰ কাৰণেই লক্ষ্যভ্ৰষ্ট হ'ল। আচলতে ছেটাৰ্গিয়ান জুনোৱে ইয়াৰ গতি পৰিৱৰ্তন কৰিলে আৰু এই বিপদজনক অস্ত্ৰপাট ছুৰাবত লাগিল। “ভোমাৰ অস্ত্ৰ ব্যৰ্থ হ'ল, কিন্তু মোৰ হাতত ভোমাৰ পৰিত্ৰাণ নাই। মই সোঁহাতেৰে সজোৰে অস্ত্ৰ চালনা কৰো। মোক ভোমাৰ নিচিনা বুলি নাভাবিবা। এতিয়াই মই ভোমাক আঘাত কৰিম।” এইবুলি কৈ টাৰ্ণাছে, উজাত অসিৰে আক্ৰমণ কৰি তেওঁৰ কপালৰ সোঁমাজতে প্ৰচণ্ডভাৱে আঘাত কৰিলে। কপালৰ পৰা মুখলৈকে এই অংশ ছুছোৱা হ'ল। তবোৱালৰ কোবত ভীষণ শব্দ হ'ল আৰু বস্তুমণ্ডী কঁপি উঠিল। পাণ্ডাৰাছৰ দেহ সোঁত-মোঁচ খাই মাটিত বাগৰি পৰিল আৰু তেওঁৰ প্ৰাণবায়ু বাহিৰ হ'ল। তেওঁৰ গৰটো ঢুকাল হৈ ছুয়ো কান্ধত হালি পৰিছিল। আৰু তেওঁৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰবিলাক হেজ আৰু মগজুৰে লেটি-পেটি হৈ পৰিছিল। অতিশয় ভয়ত ট্ৰজানবিলাকে খৰখেদাকৈ পলাই যাবলৈ ধৰিলে। তেওঁলোক ছেদেলি ভেদেলি হৈ পৰিল। সেই মুহূৰ্তত বিজেতাজনে অ'ৰ্গলডাল দাঙি মুকলি ছুৰাবখনেদি নিজৰ সৈন্তবিলাকক সোমাবলৈ দিয়াৰ কথা যদি চিন্তা কৰিলেহেঁতেন তেন্তে সেইদিনাই যুদ্ধৰ সামৰণি পৰিলহেঁতেন আৰু ট্ৰজান জাতিটোও সেইদিনাই বিলুপ্ত হ'লহেঁতেন। কিন্তু তেতিয়া টাৰ্ণাছ ক্ৰোধত জ্বলন্ত হৈ আছিল আৰু বস্তুলিপ্সাত উদ্গত হৈ তেওঁ আক্ৰমণ চলাইছিল। অকস্মাতে তেওঁ কালাবিছক বধ কৰিলে আৰু পাছফালৰ পৰা গাইজিছৰ আঠু কাটি ছুছোৱা কৰিলে। তেওঁলোকৰ বৰ্ষা ছুডাল পলাই যোৱা সৈন্তবিলাকলৈ পাছফালৰ পৰা মাৰি পঠিয়ালে। জুনোৱে তেওঁক নতুন উৎসাহ আৰু উদ্দীপনাৰে অনুপ্ৰাণিত কৰিছিল। হেলিছ তেওঁৰ হাতত নিহত হ'ল, ঢাল বিদীৰ্ণ কৰি বৰ্ষা কিজিয়াছৰ দেহত বিন্ধ হ'ল। আলকেন্দাৰ, হালিয়াছ, নিমন আৰু প্ৰাইটানিছে তেতিয়া দুৰ্গৰ পৰা অতি নিবিষ্টভাৱে মূৰ্ত্ত কৰি আছিল। টাৰ্ণাছে হঠাতে আক্ৰমণ কৰি তেওঁলোকক বধ কৰিলে। লাইচেনিছে সঙ্গীসকলক আহ্বান কৰিবলৈ আহি তেওঁৰ আগত পৰাত টাৰ্ণাছে সোঁফালে থকা দেৱালৰ ফালে খিৰীচত ঘূৰি নিচেই ওচৰৰ পৰা তবোৱালেৰে ঘাপ মাৰি তেওঁৰ শ্বিৰক্ষেদ কৰিলে। বগ-টুপী শিকি থকা মূৰটো অঁতবত উফৰি পৰিল। ইয়াৰ পিছত

টাৰ্ণাছৰ বলি হ'ল আমিকাছ। বনৰীয়া জন্তু চিকাৰ কৰাত তেওঁ সুদক্ষ আছিল, তদুপৰি তেওঁ অস্বত বিহু লগাই ল'ব জানিছিল। ইয়লাছ-পুত্ৰ ক্লিটিয়াছ আৰু ক্ৰিষ্টিয়াছ বণ্ডত পৰিল। কলাদেবীসকলে ক্লিটিয়াছ-ক্ৰিষ্টিয়াছক মৰম কৰিছিল। কণ্ঠ আৰু যন্তু-সঙ্গীত তেওঁৰ প্ৰিয় আছিল। বীণাৰ তাঁবত তেওঁ সুবৰ মুহূৰ্ত্তা তুলিব পাৰিছিল। তেওঁৰ সঙ্গীতৰ বিষয় আছিল অস্ত্ৰ, সশস্ত্ৰ, সৈনিক আৰু সংগ্ৰাম।

অৱশেষত মেনিষ্টিয়াছ আৰু সাহসী ছেবেষ্টাছ ট্ৰয়ৰ এই সেনাপতি দুজনে সৈন্যসকলৰ বিপৰ্য্যয়ৰ বাতৰি পাই সেই ঠাইত উপস্থিত হ'ল। শত্ৰু সৈন্য দুৰ্গত প্ৰবেশ কৰি টুজানবিলাকক পৰাজিত কৰাৰ দৃশ্য তেওঁলোকৰ দৃষ্টিগোচৰ হ'ল। মেনিষ্টিয়াছে উচ্চৈঃস্বৰে ক'লে, “বন্ধুসকল, পলাই ক'ত সাবিবা? এই দুৰ্গৰ বাহিৰে মোৰ কি আশ্ৰয় আছে? তোমালোকৰ প্ৰাচীৰৰ ভিতৰত আৱদ্ধ হোৱা এজন মানুহেই এই নগৰৰ মানুহবিলাকক কচু কটা দিলে, আৰু তেওঁক এপালি দিবলৈ কোনো নোলাল, এই কথা প্ৰচাৰ হ'লে তোমালোকে ভাল পাবানে? তোমালোক কাপুক্ষ হ'ব পাবা, সেইবুলি অকণমান লাজে লগা নাইনে? তোমালোকৰ দুখুণী দেশ, ইষ্ট দেৱতাসকল আৰু মহান ইনিয়াছৰ কাৰণে পুতৌ অকণো ওপজা নাইনে? এইদৰে আবেদন কৰাত টুজানবিলাকে শক্তি আৰু সাহস ঘূৰাই পালে। তেওঁলোক একত্ৰিত হৈ ব্যৱ নিৰ্মাণ কৰিলে। টাৰ্ণাছে লাহে লাহে বণক্ষেত্ৰ ত্যাগ কৰি নদীৰ কালে ঘাবলৈ ধৰিলে। টুজানবিলাক নতুন বলত বলীয়ান হৈ, ছংকাৰ কৰি বণৰ কাৰণে প্ৰস্তুত হ'ল। এজাক চিকাৰীয়ে যেন হাতত যাঠি-জোং লৈ ভয়ঙ্কৰ সিংহ এটাক আক্ৰমণ কৰিবলৈ উত্তত হৈছিল। সিংহটো সতৰ্ক হয় আৰু সি প্ৰবল ফোণত হিংস্ৰ দৃষ্টিৰে পাছ ত'হকি যায়। তাৰ বোৰ প্ৰশমিত নহয়, তদুপৰি তাৰ আছে অসীম সাহস। সেইকাৰণে সি পলাই নাযায়। চিকাৰীবিলাকৰ হাতত থকা অস্ত্ৰ শস্ত্ৰবিলাকৰ কাৰণে সি সিহঁতকো উভতি ধৰিব নোৱাৰে। এতিয়া সিংহটোৰ দৰেই টাৰ্ণাছে অতি অনিচ্ছাবে আৰু ধীৰে ধীৰে প্ৰস্থান কৰিছিল। তেওঁ তেতিয়াও খঙত দেইপুৰি মৰিছিল। তথাচ, সেই অৱস্থাতে তেওঁ ছুবাৰ শত্ৰুক আক্ৰমণ কৰিছিল আৰু দুয়োবাৰেই তেওঁলোকৰ মাজত বিশৃংখল অৱস্থাৰ সৃষ্টি কৰিছিল। কিন্তু এতিয়া শিবিৰৰ

পৰা আৰু এটা দল আহি বোগ দিলেহি। জনোৱেও টাৰ্ণাছক নতুন শক্তি যোগাবলৈ সাহস কৰিব নোৱাৰিলে। কাৰণ জুপিটাবে আইবিছক পঠাই তেওঁক সতৰ্ক কৰি দিছিল যে টাৰ্ণাছ ট্ৰজানবিলাকৰ দুৰ্গ প্ৰাকাৰৰ পৰা নিক্ৰান্ত নহ'লে তেওঁৰ অৱস্থা বিষম হ'ব। এতিয়া জাউৰিয়ে জাউৰিয়ে অস্ত্ৰ-বৰ্ষণ হোৱাত এই তৰুণ যোদ্ধাজনৰ পুনৰ শত্ৰুৰ সমুখীন হ'বলৈ বাহুত বল নাছিল। তেওঁৰ ঢালখনো প্ৰায় অচল হৈ পৰিছিল। শত্ৰুৱে নিক্ষেপ কৰা শিলে তেওঁৰ শিৰস্ত্ৰাণত বৰষনিৰ সৃষ্টি কৰিছিল। আৰু তাৰ আঘাতত বৰ্ষ-কবচ মেটোবা মেটুৰি হৈছিল। মূৰৰ পাখিকেইটা ফুলকি পৰিছিল, ঢালখনে অস্ত্ৰাঘাত নিবাৰণ কৰিব পৰা নাছিল। এতিয়া মেনিষ্টিয়াছৰ নেতৃত্বত ট্ৰজানবিলাকে দুগুণ উৎসাহেৰে বণ-নিবাদ কৰি বৰ্ষা নিক্ষেপ কৰিছিল। টাৰ্ণাছৰ গাৰ পৰা ক'লা ঘাঁমৰ সোঁত বলিছিল, কাৰণ জিৱি ল'বৰ কাৰণে তেওঁৰ সময় নাছিল। তেওঁ অৱশ্যে হৈ পৰিছিল, কপিছিল আৰু তেওঁৰ ফৌপনি উঠিছিল। শেষ মুহূৰ্ত্ততহে তেওঁ বৰ্ষ-কবচৰ সৈতেই পানীত জঁপিয়াই পৰিল। নদীখনৰ হালধীয়া সোঁতত তেওঁ ভটিয়াই গ'ল। সৰু সৰু চৌবিলাকে তেওঁৰ গাত লাগি থকা তেজবিলাক খুৱাই দিলে। অৱশেষত তেওঁ বংমনেৰে বন্ধুবৰ্গৰ মাজত উপস্থিত হ'ল।

ইনিয়াছৰ প্ৰত্যাৱৰ্তন

ইতিমধ্যে দেৱলোক অলিম্পাছৰ দুৱাৰ উন্মুক্ত হ'ল। দেৱতাসকলৰ জনক আৰু মানৱ জাতিৰ অধিপতিজনাই তাৰকাখচিত উজ্জ্বল প্ৰাসাদত এখন সভা আহ্বান কৰিলে। এই প্ৰাসাদৰ পৰাই তেওঁ প্ৰায়ে পৃথিৱীলৈ দৃষ্টিপাত কৰিছিল; ডাৰ্জান শিবিৰ আৰু লাটিয়ামৰ প্ৰভাসকলো তেওঁৰ চকুত পৰিছিল। হুখন প্ৰৱেশ-দ্বাৰ থকা বিশাল কক্ষটোত সোমাই দেৱতাসকলে আসন গ্ৰহণ কৰিলে। স্বয়ং জুপিটাৰে সকলোকে সম্বোধন কৰি ক'লে, "হে স্বৰ্গধামত বাস কৰা মহান দেৱতাসকল, তোমালোকৰ সিদ্ধান্ত এতিয়া সলনি হ'ল কিয়? পৰস্পৰ বিৰোধী ভাবৰ বশৱৰ্তী হৈ তোমালোকে কিয় বিবাদ কৰিছা? ইটালীক ট্ৰজানবিলাকৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ কৰিবলৈ দিয়া অনুমতি মই প্ৰত্যাহাৰ কৰিছো। মোৰ নিষেধাজ্ঞাৰ বিৰোধিতা কিয় কৰিছা? যুদ্ধৰ পথ তোমালোকে কিয় বাছি লৈছা? কিহৰ ভয়ত তোমালোকে সমবানল প্ৰস্থলিত কৰিবলৈ তুংপৰ হৈ পৰিছা? সংগ্ৰামৰ উপযুক্ত ক্ষণ উপস্থিত হ'ব। তোমালোকে ধৰণেদা লগাব নালাগে। শক্তিশালী কাৰ্য্যক্ষেত্ৰ এদিন আলস্ পৰভমালা অতিক্ৰম কৰি ৰোমৰ সুবক্ষিত দুৰ্গৰ ধ্বংস সাধন কৰিব আৰু তেতিয়াই সমুপস্থিত হ'ব ৰণৰ সময়। তেতিয়া তোমালোকে স্বাধীনভাৱে হিংসা প্ৰযুক্তি চৰিতাৰ্থ কৰি, অস্ত্ৰধাৰণৰ বিধিসম্মত বাট বিচাৰি পাবা। কিন্তু এতিয়া সেইবিলাক কথা উল্লেখ কৰাৰ প্ৰয়োজন নাই। মই এতিয়া শান্তি স্থাপন কৰিবলৈ ইচ্ছা কৰিছো। আশাকৰো তোমালোকে মোক সহৰ্ষে সমৰ্থন কৰিবা।"

এইদৰেই জুপিটাৰে সংক্ষিপ্তভাৱে মন্তব্য প্ৰকাশ কৰিলে। কিন্তু কাকন বৰ্ণা ভেনাছৰ উত্তৰ সিমান চমু নাছিল। তেওঁ ক'লে, "হে পিতা, হে বিশ্ব চৰাচৰৰ অবিসংবাদী অধীশ্বৰ, তোমাৰ বাহিৰে আমি আন কোন শক্তিক কাকূতি কৰিম? তুমি জানো দেখা নাই কটুলীয়ানবিলাকে জয়লাভ কৰি

কিমান ওফন্দি পৰিছে? টাৰ্ণাছে বিজয় গৌৰৱেৰে কেনেকৈ অৰ্ধ চালনা কৰি টুজান সৈন্যক মহটিয়াই নিছে? মাৰ্ছৰ অজুগ্ৰহ লাভ কৰি ডেওঁ কেনেকৈ গৰ্বত বুকু ফিন্দাই ফুৰিছে? টুজানবিলাকৰ প্ৰাচীৰ এতিয়া কহু হৈ থকা নাই, তেওঁলোক এতিয়া সুবক্ষিত নহয়। কাৰণ শত্ৰুৱে এতিয়া প্ৰৱেশ-দ্বাৰৰ ভিতৰত থাকি তুমুল যুদ্ধ কৰিছে, গড়ৰ কাষে কাষে বণ কৰি গড়খাৱৈবিলাক বন্ধেৰে প্লাবিত কৰিছে। ইনিয়াছে একোকে নাজানে, কাৰণ ডেওঁ বহু দূৰত। এই অৱৰোধৰ পৰা তুমি ডেওঁলোকক নিষ্কৃতি নিদিবানে? নৱজয় লাভৰ সময়ত ট্ৰয়ৰ প্ৰাচীৰ শত্ৰুৰ দ্বাৰা পুনৰ বিপন্ন, সৈন্যবাহিনীয়ে তেওঁলোকক সমূলকৈ বিনাশ কৰাৰ ভাবুকি দিছে। ইটালীয়ান আৰ্পিৰ পৰা ডায়মিডিক্স পুনৰ অগ্ৰসৰ হৈছে, দ্বিতীয়বাৰ টুজানবিলাকক এসেকা বিয়াই তেওঁৰ উদ্দেশ্য। মোৰ আশঙ্কা হৈছে যে মই পুনৰ যুদ্ধত আহুত হ'ম; মই তোমাৰ হুহিতা হৈয়ো ভয় কৰিবলগীয়া হৈছে যে সামান্য এটা মানুহৰ হাতত মোৰ আকৌ লবু-লাতুনা হ'ব। তোমাৰ ঐৰষিক ইচ্ছা উলংঘা কৰি যদি টুজানবিলাকে ইটালীলৈ যাত্ৰা কৰিছে, তেন্তে সিহঁতে তাৰ প্ৰায়শ্চিত্ত কৰক, তুমি সিহঁতক সহায় কৰাৰ কোনো প্ৰয়োজন নাই। কিন্তু বনিহে স্বৰ্গ আৰু পাতালৰ বিশিষ্ট দেৱগণসকলৰ নিৰ্দেশ মতেহে ডেওঁলোক পৰিচালিত হৈছে, তেন্তে এতিয়া তোমাৰ আদেশ উপেক্ষা কৰি ডেওঁলোকৰ ভাগ্য নতুনকৈ নিৰ্ধাৰণ কৰিবৰ কাৰণে কেনে সাহস কৰিছে? ইৰিক্সৰ উপকূলত ডেওঁলোকৰ নৌ-বাহিনী কেনেকৈ দক্ষ হ'ল সেই কথাৰ পুনৰাবৃতি মই কৰিব খোজা নাই। বায়ু দেৱতাই ক্ৰম পৰনসকলক কেনেকৈ জাগৃত কৰি ইয়লিয়াৰ পৰা প্ৰেৰণ কৰিছিল, আইৰিছক কেনেকৈ মেঘৰ মাজেদি তৰিণ গতিৰে পঠোৱা হৈছিল, সেইবিলাকে মই উল্লেখ নকৰো। এতিয়া জুনোৱে নিজৰ কাম সমাধা কৰিবলৈ দৈত্য-দানৱকো নিযুক্ত কৰিছে। পূৰ্বে ডেওঁ সৃষ্টিৰ সেই অংশটোত হস্তক্ষেপ কৰা নাছিল। এলেক্টোৱে পৃথিৱীৰ উপৰি ভাগলৈ আহি ইটালীৰ নগৰবিলাকত ভয়ানক অশান্তিৰ সৃষ্টি কৰিছে। এখন ৰাজ্যৰ কাৰণে মোৰ হাবিয়াস নাই। ভাগ্য বেতিয়া আমাৰ প্ৰতি সুপ্ৰসন্ন আছিল ভেতিয়াহে তেনে আশা পোষণ কৰিছিলো। এতিয়া তোমাৰ ইচ্ছা মতেই যিকোনো এটা পক্ষই জয়লাভ কৰক। যদি তোমাৰ দয়া মমতাহীন কুঁৱৰীয়ে টুজানবিলাকক কোনো ঠাইতে থাকিবলৈ

দিব নোৱাৰে, তেন্তে হে পিতা, বিশ্বস্ত ট্ৰয়ৰ ধনসম্পূৰ্ণৰ দোহাই দি মই তোমাক মিনতি কৰি কৈছো, এক্সেনিয়াছক বণৰ পৰা নিৰাপদে লৈ আহিবলৈ মোক অনুমতি দিয়া। মোৰ নাতিটোৱেই অদ্ভুত: জীয়াই থাকক। অজ্ঞান সাগৰত ধুমুহা বতাহে ইনিয়াছক জৰ্জৰিত কৰি থাকক, কপালকে ধিয়াই তেওঁ য'লৈ যায় যাওক। কিন্তু এক্সেনিয়াছক যুদ্ধৰ বিত্তীয়িকাৰ পৰা জীভাই আনিবলৈ মোক সক্ষম কৰি তোলা। তাক বন্ধা কৰিবলৈ বেন মোৰ শক্তিয়ে কুলায়। আমাঠাহ, ছাইঠিৰা আৰু পাকছ পৰ্যন্তৰ মই গৰাকী। ইডালিয়ামত মোৰ মন্দিৰ এটাও আছে। সি অশ্রু-শ্রু বিসৰ্জন দি অধ্যাত্মভাৱে ইয়াৰ যি কোনো এঠাইতে বাস কৰক। প্ৰবল শক্তিয়ে কাৰ্ষেজে ইটালী ছাবধাৰ কৰক। তোমাৰ মনত যদি তেনে অভিলাবেই আছে, এক্সেনিয়াছে কোনো টায়াবীয় নগৰৰ বিৰোধিতা নকৰে। যুদ্ধৰ অভিশাপৰ পৰা পৰিত্ৰাণ পাই, আৰ্গাইভবিলাকে জলোৱা জুই নিৰাপদে পাৰ হৈ জলে স্থলে সকলো বিপদ-বিঘিনি অতিক্ৰম কৰি অহাৰ পিছত ট্ৰজানবিলাকে লাটিয়ামখন বিচাৰি ফুৰাৰ পৰা তাৰ কি লাভনো হ'ল? তাৰ সলনি ট্ৰয়ৰ মাটিতে, ছাই আৰু এডাববিলাকৰ ওপৰতে পৰি থকাই বেছি ভাল আছিল। হে পিতা, মই তোমাক কাৰো কৰিছো, ট্ৰজানবিলাকৰ কপালত যদি কষ্ট আছে, তেন্তে জেষ্ঠাহ আৰু ছিমইছ সিহঁতৰ হাতত সমৰ্পণ কৰা, বিঘিনি দুৰ্দ্দশা সিহঁতে ভোগ কৰিলে, পুনৰ তাকে আগত লৈ সিহঁত উভতি যাওকগৈ।”

ইয়াৰ পিছত ভীত হুগাবে কুঁৱৰী জনোৱে গুৰুত্বপূৰ্ণভাৱে মাত লগালে, “ইমান সময় মই মাতবোল কৰা নাই। মোৰ মনৰ ক্ষোভো প্ৰকাশ কৰা নাই। এতিয়া কিয় মোক কথা ক'বলৈ বাধ্য কৰিছা? কোনোবা মানুহ বা দেৱতাই কেতিয়াবা ইনিয়াছক যুদ্ধৰ পথ ৰাখি ল'বলৈ কৈছিলনে? অপ্ৰবোচিওভাৱে বন্ধা লাটিনাছক আক্ৰমণ কৰিবলৈ তেওঁক কোনে উদগনি দিছিল? নিয়তিয়ে তেওঁক ইটালীলৈ লৈ আহিল।” মিছা কথা, কেছেল্লাৰ প্ৰলাপ শুনিহে তেওঁ সেই উৎসাহ পালে। নিজৰ জীৱন বিপন্ন কৰি, উপনিবেশ এৰি থৈ যাবলৈ মই তেওঁক বাধ্য কৰিছিলোনেকি? কি কাৰণে তেওঁ যুদ্ধৰ দায়িত্ব আৰু প্ৰতিবন্ধাৰ ভাৰ ল'বা এটাৰ হাতত সোমাই গুচি গ'ল? ইট্ৰুস্কানসকলৰ আত্মগত, ভাঙোন ধৰাই, জীভবিলাকৰ মাজত অশান্তিৰ

সৃষ্টি কবিকলৈকে তেওঁ যোৱা নাইনে? কোন দেৱতাই, কোন নিদাক্ষ শক্তিয়ে তেওঁক এই অনায়াস কাৰ্যত প্ৰবৃত্ত কৰিলে? এইবিলাকত জনো কেনেকৈ জড়িত হ'ল? মেঘৰ মাজেদি উৰি যোৱা আইবিছৰ কি ভূমিকা আছিল? ইটালীয়ানবিলাকে চালুকীয়া অৱস্থাতে ট্ৰয় নগৰখনত অগ্নি-সংযোগ কৰাটো নীতিবিকল্প কাম, পিলুমনাছৰ বংশধৰ আৰু দেৱী ভেনিলিয়াৰ পুত্ৰ টাৰ্ণাছে স্বদেশৰ মাটিত প্ৰতিবন্ধাৰ দৃঢ় ব্যৱস্থা অৱলম্বন কৰা উচিত। কিন্তু এইটো কি কথা? উজানবিলাকে হাতত জ্বলা জোঁৰ লৈ লাটিনবিলাকক জানো নিদাক্ষণভাৱে আক্ৰমণ কৰা নাই? পৰৰ পথাৰৰ পৰা জানো শস্য আদি লুট-পুট নিয়া নাই? সিহঁতে গাভৰু ছোৱালীবোৰ ধৰি নিছে আৰু বিয়াৰ বন্দবস্ত হৈ থকা কন্যাকো হৰণ কৰিছে। সিহঁতে হাতঘোৰ কৰি শাস্তিৰ কথা কয় আৰু জাহাজৰ পাছফালৰ পৰা অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ প্ৰদৰ্শন কৰে। গ্ৰীকবিলাকৰ কবলৰ পৰা তুমি ইনিয়াছক পলুৱাই নিব পাৰা, সেই বীৰ-জনৰ পৰিৱৰ্তে সিহঁতৰ চকুৰ আগত কুঁৱলিৰ সৃষ্টি কৰিবলৈ তোমাৰ শক্তি আছে। তেওঁৰ জাহাজবিলাকো দেখোন একোজনী জলকুঁৱৰী হ'ল। তেনে-হ'লে মই কটুলীয়ানবিলাকক অকণমান সহায় কৰাটো কি ইমান সাংঘাতিক কথা হ'ল? 'ইনিয়াছে একোকে নাজানে, কাৰণ তেওঁ বহু দূৰত।' তেওঁ দূৰতেই থাকি যাওক, তেওঁ একো নাজানিলেও হ'ব। পাকছ, ইডালিয়ান আৰু ছাইঠেৰীয়া পৰ্বতৰ তুমি গৰাকী। নেনেত'লে প্ৰচণ্ড ক্ৰোধান্ত যুদ্ধৰ কাৰণে প্ৰস্তুত হৈ থকা নগৰ এখনত কিয় হস্তক্ষেপ কৰিব লাগে? ফ্ৰিজীয়ান-বিলাকৰ ভেটিটো এতিয়াই থৰক-বৰক। এতিয়া মইহে সিহঁতক সা-সম্পত্তিৰ পৰা বঞ্চিত কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছোনেকি? ভাগ্যহীন ট্ৰজানবিলাকক গ্ৰীক-বিলাকৰ কবলত কোনে পেলালে? মইনে সেইজন? কি কাৰণত এতিয়া আৰু ইউৰোপৰ মাজত যুদ্ধ লাগিল? বিশ্বাসঘাতকতা কৰি কোনে শাস্তি ভঙ্গ কৰিলে? সেই লম্পট ডাৰ্ডানটোক স্পাৰ্টালৈ মই বাট দেখুৱাই নিছিলো-নেকি? তাক জানো মই কিবা অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ দিছিলো? নাৰীৰ লোভ দেখু-ৱাই মই জানো যুদ্ধৰ কাৰণে ইন্ধন যোগাইছিলো? তুমি সেই সময়তে তোমাৰ মৰমৰ মানুহবিলাকৰ কাৰণে অলপ চিন্তিত হ'ব লাগিছিল। এতিয়া বহুত দেৱী হৈ গ'ল, মোক নিছাকৈয়ে গালি পাৰি, হোৱাই নোহোৱাই দোষাৰোপ কৰাৰ কোনো কাৰণ নাই।"

এয়েই আছিল জনোৰ ভাষণ। স্বৰ্গবাসীসকলে এবাৰ এগৰাকীৰ আৰু অন্যবাৰ ইগৰাকীৰ সমৰ্থনত যুহু গুঞ্জন কৰিছিল। এইদৰেই গছ-লতাই পচোৱা বতাহৰ প্ৰথম ছাটি-বাৰ যুহু পৰশ পালেই নাৰিকবিলাকে আগ-মুখক ধুমুহা বতাহৰ কাৰণে সঁতৰ্ক হৈ পৰে, যদিও আপাতদৃষ্টিত, কোনো পৰিৱৰ্তন চকুত নপৰে।

কিন্তু ইয়াৰ পিছতেই ভূমণ্ডলৰ মুখ্য নিয়ন্ত্ৰক পৰম পিতাই ক'বলৈ আৰম্ভ কৰিলে। তেওঁ ভাষণ দিয়াৰ সময়ত দেৱতাসকলৰ বিশাল সভাকক্ষ ভিন্ধক হৈ পৰিল; বহুতো তলত থকা পৃথিৱীখন কপি উঠিল; মহাশূন্যত শব্দ-ভৰসৰ গাঁতি কৰি হৈ গ'ল; বায়ু-প্ৰবাহ বন্ধ হ'ল আৰু সমুদ্ৰই শান্ত মুক্তি ধাৰণ কৰিলে। “এতিয়া মোৰ কথা শুনাইক, সেই কথাই তোমাগোন্ধৰ অন্তৰত বেথাপাত কাৰব লাগিব। অছনীয়ানবিলাকে উজানবিলাকৰ লগত শান্তি স্থাপন কৰাটো অবাঞ্ছনীয় বুলি এতিয়া প্ৰতিপন্ন হৈছে। তোমা-গোন্ধৰ মাজত বিৰোধৰো শেষ নহয়। কোনো এজন মানুহ ব্যক্তিগতভাৱে যেনে ভাগ্যৰে অধিক'বী নহওক, আশাৰ পথাৰখন তেওঁলোকে যেনেভাবেই কৰণ নকৰক, মই তেওঁলোকৰ প্ৰতি পক্ষপাতিত্ব কৰিব খোজা নাই। তেওঁ উজানো হ'ব পাৰে বা কটুলীয়ানো হ'ব পাৰে। হয়তো ইটালীয়ান-বিলাকে অদূৰৈ নৈৰ্দেশতে ট্ৰুৱৰ উপনিবেশ অৱস্থাপন কৰিব পাৰে, ন'হলে কিছুমান ক্ষতিকাৰ ভৱিষ্যৎ-বাণী বা অভিশাপৰ প্ৰভাৱত উজানবিলাকে অনাই বনাই ফুৰিব লগা হোৱাটোও অসম্ভৱ নহয়। কটুলীয়ানবিলাকে মই নিৰ্দোষ বুলি ক'ব খোজা নাই। নিজৰ কৰ্মৰ পৰা মানুহে ফুল বা ফুল ভোগ কৰে। জুপিটাৰ সকলোৰে ৰজা, তেওঁ কাকো বিশেষ অনু-গ্ৰহ নেদেখুৱায়। ললাটৰ লিখন কোনেও খণ্ডন কৰিব নোৱাৰে।” জুপিটাৰে তেওঁৰ ভ্ৰাতৃৰ পাভাল ৰাজ্যত থকা নদী আৰু কজলা পানী আৱৰি থোৱা কৃষ্ণবৰ্ণ তীৰবিলাকৰ নামত তেওঁৰ উক্তি দৃঢ়ীভূত কৰি শিৱ সন্মিলন কৰিলে। সেই সন্মিলনত সমগ্ৰ অলিম্পাছ কম্পিত হ'ল। ইমানতে সভা ভঙ্গ হ'ল। সোণৰ সিংহাসনৰ পৰা জুপিটাৰে গাত্ৰোত্থান কৰিলে; দেৱতাসকলে তেওঁক ছবাব-মুখলৈকে আগবঢ়াই দিলে।

ইতিমধ্যে কটলীয়ানবিলকে প্রতিখন দুবাংতে প্রবেশ চাপ দিছিল।
 তেওঁলোকৰ উদ্দেশ্য আছিল বক্ষীসকলক হত্যা কৰি দুৰ্গত অগ্নি-সংযোগ
 কৰা। ইনিয়াছৰ সমগ্ৰ সৈন্য-বাহিনী অৱক্ৰম হৈ প্ৰাচীৰৰ ভিতৰতে
 আবদ্ধ হৈ থাকিব লগা হৈছিল, তেওঁলোকৰ যুক্তিৰ কোনো পথ নাছিল।
 দুৰ্গৰ চূড়াবিলাকত ট্ৰাণ'বিল'ক ককণ আৰু অসহায়ভাৱে থিয় হৈ আছিল;
 গড়বক্ষীৰ শাৰীটো সেবেঙা হৈ পৰিছিল। একেবাৰে আগৰ শাৰীত আছিল
 ইন্দ্ৰচাঁদ-পুত্ৰ আচিয়াছ : ভিভিটাণ্ডন-ডনয় থাইমিটিছ আৰু বয়সক থাথুছ।
 তেওঁৰ কাষতে আছিল কেইবোৰ তেওঁলোকে পাছতেই আছিল গৌৰবময়
 লিছীয়া দেশৰ পৰা অহা ছাপিডনৰ ভ্ৰাতৃদ্বয়, ক্লাবছ আৰু থিয়ন। লাৰ্ণেচাঁদ
 বাজাৰ ইমানে কেৰেকো-কেৰেকোৱাকৈ এটা প্ৰকাণ্ড প্ৰস্তৰ খণ্ড কঢ়িয়াই আনিছিল।
 পিতাক ক্লিটিয়াছ বা ভায়েক মেনিষ্টিয়াছতকৈ তেওঁ কোনো গুণে হীন নাছিল।
 কোনোৱে শিল বগৰাই, কোনোৱে বৰ্ষা নিক্ষেপ কৰি আৰু কোনো কোনোৱে
 অগ্নিগুটি বা দৰ-সন্ধানৰ দ্বাৰা শত্ৰুক বিপৰ্য্যস্ত কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰিছিল।

আৰু চোৱা, তেওঁলোকৰ ঘন বিন্যাসৰ মাজতে আছিল স্বয়ং ডাডাম
 বাজকুমাৰ। ভেনাছৰ বিশেষ অনুগ্ৰহৰ বাবে তেওঁ প্ৰকৃততে উপযুক্ত আছিল।
 তেওঁৰ সূদৰ্শন শিৰ উন্মুক্ত আছিল। গ্ৰীষ্ম বা মন্থকৰ্ম'ওত থকা সোণৰ
 অলঙ্কাৰখচিত বস্ত্ৰৰ দৰে তেওঁ জিলিকি উঠিছিল, বস্তুৰ কাণ্ড সংযোগ
 কৰা উজ্জল হাতীপাণ্ডৰ দৰে তেওঁ শোভা কৰিছিল। মননীয় স্বৰ্ণবলয়েৰে
 ভূষিত তেওঁৰ কেশদানে দুষ্ক-শুভ কঠদেশ আৱৰি আছিল। আৰু সেই
 গৰ্ভিত-হৃদয় বাহিনীটোৰে আৰু এজনক লক্ষ্য কৰিছিল। তেওঁ আছিল
 ইচ্ছমেভাছ, ইকৰাৰ কাণ্ডত তেওঁ বিহু লগাই শত্ৰুক আহত কৰিবলৈ সঠিক
 হৈছিল। তেওঁ আছিল লিডিয়াৰ এটা সম্ভ্ৰান্ত বংশৰ সন্তান : বনিষ্ট লোক-
 সকলে তাত খেতি কৰে আৰু পেটুলাছে পথাৰত সোণ সিঁচে। মেনিষ্টিয়াছো
 তাত আছিল। টাৰ্ণাছক প্ৰাচীৰৰ পৰা বিতাড়িত কৰি তেওঁ যি গৌৰৱৰ
 অধিকাৰী হৈছিল, সেই গৌৰৱে তেওঁক তেতিয়াও উচ্চ আৰু জ্যেষ্ঠ কৰি
 ৰাখিছিল। তাত আৰু আছিল কেপিছ, তেওঁৰ নামৰ পৰাই কোম্পানীৱান
 নগৰৰ উদ্ভৱ হৈছে।

এইদৰে এখন দুবাংৰী যুদ্ধত দুটা সৈন্য-বাহিনীৰ মাজত তুমুল সং-
 ঘৰ্ষৰ সৃষ্টি হৈছিল। ইতিমধ্যে ইনিয়াছে মাজবাতি সাগৰৰ প্ৰণালী পাৰ

হৈ আছিল। ইভেণ্ডাৰ পৰা বিলায় লৈ তেওঁ ইটু কান শিবিৰত প্ৰবেশ কৰি বজাৰ ওচৰলৈ গৈছিল। তেওঁ নাম আৰু বংশ উল্লেখ কৰি নিজৰ পৰিচয় দিলে, নিজৰ প্ৰয়োজন আৰু সজ্জাৰ বিষয়ে সকলো প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিলে আৰু মেডেচিয়াৰ আচৰণত কেনেকৈ এটা 'বিৰাট' সৈন্যবাহিনীয়ে তেওঁলোকৰ পক্ষ অৱলম্বন কৰিলে সেই বিষয়েও বহুলাই ক'লে। টাৰ্ণাছ কেনে ভিত্তি প্ৰকৃতিৰ মানুহ তাকো উল্লিখ কৰিলে। তেওঁৰ জনবল কিমান সীমিত সেই কথাও প্ৰকাশ কৰি বজাৰ ঘূৰি ফিৰিছিল। শীঘ্ৰে তেওঁৰ উদ্দেশ্য সফল হ'ল। টাৰ্ণাছ এখনি চুক্তি সম্পাদন কৰি তেওঁৰ লগত যোগ দিলে। আৰু এ'ভাৰা লিডীয়াৰ এই কাৰ্য্যটোৱে আনহেৰু লগ পৰিশোধ কৰিলে। স্থায়ী নিৰ্দেশ মানি লৈ তেওঁলোকে এজন বিদেশী নেতাৰ সন্ধানত নিজক সন্মিলন কৰিলে। অবশেষত তেওঁলোকে জাহাজ মেলি দিলে। সকলোৰে আগত আছিল ইনিয়াকব এৰা। সেই ভাৰী চৰাই-চুটিয়া আগত ফিল্ডীয়াৰ সিংহ চিত্ৰিত কৰা হৈছিল, তাৰ ওপৰত আছিল ইটা পৰত। নিৰ্মিত ট্ৰান্সপ'ৰ্টকে এই দৃশ্যটোৰ বৰ ভাল পাইছিল। ইনিয়াকব সন্মিলনত আগবঢ়াই যুৱক ফলাফলৰ বিষয়ে চিন্তা কৰি আছিল। তেওঁৰ বাওঁফালে নিচেই ওচৰতে আছিল পালাছ। তেওঁ বাতি বাট দেখুৱাই নিয়া নক্ষত্ৰবিলাকৰ বিষয়ে নানা কথা শুনিছিল আৰু মাজে মাজে ভালে-মাজে তেওঁৰ দুঃসাহসী ভ্ৰমণৰ কাহিনী শুনিবলৈ ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰিছিল।

হে সজীৱ আৰ্থীয়া দেৱীসকল, হেলিকন উন্মুক্ত কৰি মোক অনুপ্ৰাণিত কৰা। ইটু কান উপকূলৰ পৰা সমুদ্ৰ-যাত্ৰা কৰি ইনিয়াকব অনুসৰণ কৰা সৈন্যসকলৰ বিষয়ে যেন মই বৰ্ণনা দিব পাৰো।

মাটিকাছ আছিল প্ৰধান সেনাপতি; 'বাহিনী' নামৰ ব্ৰহ্মৰ পাঁচ মেৰিওৱা জাহাজত উঠি তেওঁ সাগৰৰ উপৰভাগেদি আহি আছিল। কাছি নগৰৰ ক্লাভিয়াম দুৰ্গৰ পৰা অহা এডেকাৰ তৰুণ যোদ্ধা তেওঁৰ অধীনত আছিল। তেওঁলোকৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰৰ ভিতৰত আছিল মাৰাত্মক ধনু-শৰ আৰু কাছত ওলমি থকা পাতল ছোখৰ। মাটিকাছৰ লগত আছিল দুৰ্দ্ধৰ আবাহ! তেওঁৰ সৈন্য দলটোৱে চমৎকাৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ ধাৰণ কৰিছিল। তেওঁৰ জাহাজৰ পাছফালে ভিলিকি আছিল এপলোৰ স্বৰ্ণমূৰ্তি। মাতৃভূমি পপুলনীয়াই তেওঁক দান কৰিছিল-ছন্দন পুত্ৰ। তেওঁলোক আছিল তৰুণ আৰু অজ্ঞান

যোদ্ধা। লোহাব খনিবে সমৃদ্ধ ইল, ভাঙ্গীপৰ পৰা আৰু তিনিশ সৈন্য তেওঁৰ লগত আহিছিল। তৃতীয় জাহাজখন আছিল আছিল। তেওঁ আহিল এজন সুবিদ্ব জ্যোতিষী। পশুৰ অন্ত্ৰ, আকাশৰ ভাৰা, চৰাইৰ মাত আৰু বিজুলীৰ চিকমিকনি দেখিয়েই তেওঁ ভবিষ্যৎ গণনা কৰিব পাৰিছিল। দেহতা আৰু মানুহৰ তেওঁ ন্যায্যতা কৰিব পাৰিছিল। তেওঁৰ লগত আছিল এহেজাৰ সেনা। তেওঁলোকৰ সংহত পুঞ্জিৰ সমুখত শাৰী শাৰী বৰ্ষা জিলিকি আছিল। আল-কিয়াছ নদীৰ পাৰত থকা গ্ৰীক নগৰা পিছাৰ অধিবাসীসকলে প্ৰতিজ্ঞা কৰা ঈশী নামৰ ইষ্ট্ৰুস্কন পুৰীৰ পৰাই তেওঁলোকে যাত্ৰা কৰিছিল, তেওঁৰ পাছতে আছিল চাকদৰ্শন আৰু; ঘোঁৰা আৰু জিলমিলাই থকা অন্তৰ ওপৰত তেওঁৰ যথেষ্ট আস্থা আছিল। ঐক্যবদ্ধ তিনিশ যোদ্ধাৰ দ্বাৰা তেওঁৰ সৈন্য-বাহিনী গঠিত হৈছিল। ছিবি উপত্যকা আৰু মিমিয়ৰ গ্ৰামাঞ্চলত এওঁলোকৰ ঘৰ আছিল। প্ৰাচীন পিৰ্জি আৰু অশ্বাত্মকৰ গ্ৰাতিস্থিৰ পৰাও এটা অংশ আছিল।

কুনাৰাছ, লিগাবিয়ানসকলৰ সাহসী সেনাপতি। মই তোমাক উপেক্ষা কৰিব নোৱাৰোঁ। আৰু কুপাতো, তোমাৰ লগত বেছি সৈন্য নাছিল সঁচা, কিন্তু তথাপি তুমি অৱজ্ঞাৰ পাত্ৰ নহয়। তোমাৰ শিবভাগৰ চূড়াত শোভা কৰিছিল বগা ৰাজহাঁহৰ পাখি। এই পাখি তোমাৰ পিতৃৰ কপাস্তবৰ প্ৰভাৱ আৰু ইয়াৰ কাৰণেই কিউপিড আৰু তেওঁৰ জননীয়ে লাজ পোৱা উচিত। কাৰণ প্ৰবাদ আছে যে প্ৰিয়তমা পত্নী ফিখনৰ বিয়োগত ব্যথিত হৈ ছিকলাহে স্কুমাৰ কলাৰ অধিকাৰী দেৱীসকলৰ দয়াত, পপ্লাৰ গছৰ পত্ৰবহুল ছায়াত ককণ সুবেবে গান গাই হিয়া দহি নিয়া শোক পাতলাইছিল। এই পপ্লাৰ তক্ৰেণী আছিল ফিখনৰ ভগিনী। এইদৰে গান গাই থাকোঁতেই বাৰ্ধক্যৰ পকা চুলিৰ পৰিৱৰ্তে, তেওঁৰ শৰীৰ কোমল পাখিয়ে আবৰি ধৰিলে আৰু সেই ৰূপতেই গীত গাই তেওঁ ইহলগতৰ পৰা বিনায় লৈ নক্ষত্ৰলোকৰ কালে উৰা মাৰিছিল। তেওঁৰ পুত্ৰ কুপাতোৱে এতিয়া সম-বয়স্ক সৈন্যবাহিনী এটা লগত লৈ জাহাজ মেলি দিছিল। ব'ঠাৰ চাবত তেওঁৰ বিশাল তৰী চেণ্টৰ আগবাঢ়িছিল। তেওঁৰ জাহাজৰ আগত থকা ভয়ঙ্কৰ পাথৰ এটাই সাগৰৰ চৌ জিনিব পাৰিছিল; সুদীৰ্ঘ নৌকাতলেৰে সমুদ্ৰত জলখাতৰ সৃষ্টি কৰি 'চেণ্টৰ' অগ্ৰসৰ হৈছিল।

অদেখৰ সীমাৰ ভিতৰৰ পৰাই সৈন্য সংগ্ৰহ কৰি লোৱা আৰু এজন বীৰ আছিল একলাভ। তেওঁ আছিল ভৱিষ্যদ্বাণীনি মানো আৰু ইষ্টুস্কান নদীৰ সন্তান। তেওঁৰ মাকৰ নামেৰেই প্ৰাচীৰায়ুত মান্টুৱা নগৰ প্ৰতিষ্ঠিত হৈছে। মান্টুৱাৰ পূৰ্বপুৰুষসকল প্ৰসিদ্ধ, অৱশ্যে তেওঁলোক বিভিন্ন বংশৰ। এই নগৰত আছে তিনিটা প্ৰধান গোট। প্ৰতিটো গোটৰ চাৰিটাকৈ শাখা আছে। সকলোৱেই মান্টুৱাকে ৰাজধানী বুলি গ্ৰহণ কৰিছে। কিন্তু প্ৰধানতঃ ইষ্টুস্কান বংশৰ পৰাইহে নগৰখন শক্তিশালী হৈছে। সেই অকলৰ পৰাই আৰু পাঁচল লোকে মেডেণ্টিয়াছৰ নিকটস্থ অগ্নি ধাৰণ কৰিছিল। ধোঁৱা বৰণীয়া নল-খংগৰিৰ মালা শিঙা, বেৰাকাছ হৃদয় পুত্ৰ মিনিকাছে সৰল কাঠেৰে সজা যুদ্ধ-জাহাজত তেওঁলোকক মহাসমুদ্ৰৰ মাৰ্গেদি পৰিচালিত কৰিছিল। প্ৰশপাট ব'ঠাৰ চাৰেৰে এমুন কৰি সমুদ্ৰ-পথ শুকুলা কৰি তোলা অলিষ্টিত গন্তীৰ গতিৰে আহি আছিল। তেওঁৰ জাহাজখন আছিল ট্ৰাইটন। এইখন জাহাজৰ আকৃতি দানৱৰ দৰে। ইয়াৰ চাৰিফাল আবৰা দেৱালে সাগৰৰ সুনীল সলিলকো শঙ্কিত কৰে; পানীত চলি থাকোতে নোমাল অগেকালচোৱা মানুহৰ দৰে দেখি, কিন্তু মাজ ভাগৰ আকৃতি জন্তুৰ নিচিনা। এই দানৱীয় নৌকাৰ আঘাতত খলকনি উঠি পানী কেনেৰে উপচি পৰিছিল।

এয়ে সেই বিশিষ্ট নেতৃবৃন্দৰ বৰ্ণনা। একুৰি দহখন, জাহাজত, ট্ৰজান-সকলৰ কাৰণে তেওঁলোকে যাত্ৰা কৰিছিল। ব্ৰহ্মৰ চৰাইটোৱা আগবীলাকে সমুদ্ৰৰ লবণাক্ত ঢল তল-ওপৰ কৰিছিল।

আৰু এতিয়া আকাশৰ পৰা দিনৰ পোহৰে মেলানি মাগিলে। কৰুণা-ময়ী দেৱীয়ে নৈশ সহচৰসকলৰ সৈতে অলিম্পাছৰ মাজ ভাগত বিচৰণ কৰিছিল। কিন্তু ইনিয়ান্দ্ৰৰ বিজ্ঞানৰ অৱসৰ নাছিল। তেওঁ নিজেই গুৰি ধৰিছিল আৰু পালৰিলাক ঠিক ঠাক কৰি পাৰি দিছিল। আৰু কি বিনয়-জনক কথা! মাজ বাটতে হঠাতে তেওঁ এদল বহুক লগ পালে। এওঁলোক আছিল ছিৰিলৰ আদেশত, জলকুঁৱৰীৰ ৰূপ ধাৰণ কৰা ইনিয়ান্দ্ৰৰ ভ্ৰত-বিকৃতিত জলময়্য ভবীসমূহ। এসময়ত পাবত বান্ধি থোৱা এই জাতি-বিলাকেই এতিয়া দেৱীৰ দৰে শক্তিশালী হৈ তেওঁৰ লগে লগে সাঁতুৰি গৈছিল। আঁতৰৰ পৰাই তেওঁলোকে ৰজাজনক চিনি পাইছিল, সন্মান

প্রদর্শনৰ ভঙ্গীত তেওঁলোকে নৃত্য কৰিছিল। তেওঁলোকৰ ভিতৰত বাগ-
নিপুণ আছিল ছাইমিডিক। তেওঁ ইনিয়াছৰ পাছতে থাকি সোঁহাতেৰে
জাহাজখনৰ স্তৰিত বৰিছিল আৰু বাওঁহাতেৰে অলপো শব্দ নোহোৱাকৈ
পানী মাৰি গৈছিল। তেওঁৰ পিঠিলৈকে ওপৰ চোৱা এলাই আছিল।
ইনিয়াছে একো বৃদ্ধিৰ পৰা নাছিল। এনেতে তেওঁ মাত লগাই ক'লে,
“দেৱীপুত্ৰ ইনিয়াছ, তুমি সাৰ পাইছোন। উঠা, তোমাৰ পালবিলাক ওৰি
লোৱা। আমি হৈছো তোমাৰ তৰনীসমূহ : এসময়ত আমি আছিলো ইডা
পৰ্বতৰ পৱিত্ৰ ক্ষেত্ৰত থকা সবল গছ। কিন্তু এতিয়া আমি সাগৰৰ
ভলকুঁৱৰী। বিশ্বাসনা কৰ কটল'য়ান বিলাকে অশ্ল আৰু অগ্নি-প্ৰয়োগ কৰি
আমাক ধ্বংস কৰিবলৈ উদ্যত হৈছিল, কিন্তু আমি অগ্নি গনিচ্ছাবেতে
ৰচি ছিডি সাগৰে সাগৰে তোমাৰ সন্ধান কৰি ফুৰিছে। জননীয়ে দয়া
কৰি আমাক এই ৰূপ দিছে। তেওঁৰ অনুগ্ৰহত আমি দেৱীৰ দৰে তৰল
মাজত চিৰদিন বাস কৰিব পাৰিম। কিন্তু ইতিমধ্যে তোমাৰ স্কুমাৰ সন্ধান
একেনিয়াছ প্ৰাচীৰ আৰু পৰিখাৰ ভিতৰে অৱতৰ হৈছে। বৰ মদত
মত্ত হৈ লাটিনবিলাকে তেওঁক চাৰিফেলৰ পৰা ৰেৰি পৰা তুৰ্গলৈ অস্ত-
বৰ্ণন কৰি আছে। আৰ্কেডিয়ান অৰাৰোজী আৰু কেইজনমান সাহসী
ইট্ৰুস্কান সেনাপতি যুদ্ধৰ কাৰণে-সাজ হৈ আছে। কিন্তু টুজান শিবিৰ
লগত মিলিত হোৱাৰ আগতেই তেওঁলোকক সৈন্যে বাগ দিবৰ কাৰণে
টাৰ্ণাচে পূৰ্ণ প্ৰস্তুত চলাই আছে। উঠা জাগি উঠা, কেঁচজালি দিয়াৰ
আগতেই তুমি সৈন্যসকলক ৰণভূমিত পৰিচালনা কৰিব লাগিব। আয়েয়
শক্তিৰ অমিকাৰী দেৱতাজনে তোমাক প্ৰদান কৰা সুবৰ্ণ ৰসয়েৰে শোভিত
অঙেয় ঢালখন ধাৰণ কৰিব লাগিব। মোৰ এই বক্তব্য যদি তুমি বিশ্বাস
কৰা, তেন্তে কালিলৈ যুদ্ধাট দিয়াৰ সময়তে নিচত কটল'য়ানৰ মৃতদেহ
ৰণস্থলত স্তূপীকৃত হৈ পৰিব।” কথা শেষ কৰি তেওঁ পুনৰ হাতেৰে
জাহাজৰ পশ্চাদ ভাগ সজোৰে ঠেলিবলৈ ধৰিলে। নিশ্চিন্ত বৰ্ণা বা বাগতকৈয়ো
অধিক বেগেৰে জাহাজখন চৌৰ মাজেদি চ'ল গ'ল বাণবিলাক জাহাজো
এওঁয়া ক্ষিপ্ৰ গতিৰে ৰাবলৈ ধৰিলে।

টুয়ৰ সন্তান, একাইচিছৰ পুত্ৰ স্তম্ভিত হ'ল। কিন্তু তেওঁক দিয়া
সঙ্কেতৰ অৱমাননা নকৰি, তেওঁ বুকুত বৰ্ণি বান্ধি ল'লে। তাৰ পিছত

তেওঁ আকাশৰ ফালে চাই প্ৰাৰ্থনা কৰি ক'লে, “হে ইডাৰ জননী, হে দেৱমাতা, হে প্ৰাণদায়িনী, ডিঙিমা পাছৰ, তথ দুৰ্গেৰে জিলিকি থকা নগৰ আৰু ঘূৰলিত জটি থোৱা বজ্জাযুক্ত সিংহৰ প্ৰতি স্নেহশীলা দেৱী, এই বগত এতিয়া তুমিয়ে মোৰ পৰিচালিকা। এই ভৱিষ্যৎ-বাণী যেন তুমি সাৰ্থকভাৱে কণ্ঠস্থ কৰা, উজানবিলাকৰ সম্বৰ্ণনত তোমাৰ প্ৰচেষ্টাই যেন আমাক অক্লান্ত কৰে।” এয়ে আছিল তেওঁৰ আন্তৰিক মিনতি। ইতি-মধ্যে দিনৰ আগমনত অন্ধকাৰ আতঁৰ গ'ল আৰু ক্ষিপ্ৰ আবৰ্তনৰ পিছত পৃথিৱী পূৰ্ণভাৱে আলোকিত হ'ল। তেওঁৰ প্ৰথম কাম আছিল ধৰেৰ উলত সৈন্যসকলক সজ্জিত কৰি বগৰ কাৰণে মানসিকভাৱে প্ৰস্তুত কৰি তোলা; আৰু এতিয়া জাহাজৰ সমুখৰ উচ্চ পাটাতনত থিয় হৈ ইনিয়াছে তেওঁৰ শিৰৰ আৰু উজান সহচৰসকলক দেখা পালে। ‘নৰ্মমতে তেওঁ চিকমিকীয়া ঢালখন বাঁহাতেৰে ওপৰলৈ দাঙি ধৰিলে। প্ৰাচীৰৰ ভিতৰত থকা ডাৰ্ডান-বিলাকে তুমুল ‘নিনাদেৰে গগন মুখৰিত কৰিলে। আশাৰ নতুন বেঙণি দেখি তেওঁলোকৰ ক্ৰোধ তীব্ৰ হৈ পৰিল। ক'লা মেঘে আবৰা আকাশী পটত ধুমুগা বতাহৰ আগে আগে, ধনিৰ অৱশেষ পিছত বাৰি, ষ্টাইমেন নদীৰ পৰা সজ্জিতসূচক কলৰেণে উৰি যোৱা সাৰসৰ দৰেই তেওঁলোকে মহা পৰাক্ৰমেৰে বৰ্ষা নিক্ষেপ কৰিছিল। কটলীয়ান বজ্জাচন আৰু তেওঁৰ ইটালীয়ান সেনাপতিসকল হতভয় হৈছিল। তেওঁলোকে ইফালে সিকালে চাই অৱশেষত উপকূলৰ ফালে আগবাঢ়ি অহা নৌ-বাহিনীটোৰ জাহাজবিলাক সাগৰৰ উপৰি ভাগত দেখা পালে। ইনিয়াছৰ শিৰস্থাগ জিলিকি উঠিছিল, চূড়ৰ পাৰ্শ্ববিলাকৰ পৰা ভ্যোতি বিচ্ছুৰিত হৈছিল। তেওঁৰ সোণৰ ঢাল-খনৰ কেন্দ্ৰৰ পৰা পোহৰৰ প্ৰশস্তি ৰেখা বাহিৰ হৈছিল। মেঘমুক্ত নৈশ আকাশত ধূমকেতুৰ অন্তত বক্তিম আভা এইদৰেই বিয়পি পৰে, দুঃখপীড়িত মানৱৰ তৃষ্ণা আৰু বোগৰ কাৰণ অস্তিত্ব নক্ষত্ৰয়ো এইদৰেই আকাশত ফলাই অমঙ্গলীয়া দীপ্তিৰে আতঙ্কৰ সূচনা কৰে।

কিন্তু টাৰ্ণাছৰ সাহস অকণো হ্ৰাস পোৱা নাছিল। তেওঁৰ দৃঢ় বিশ্বাস আছিল যে সময়মতে উপকূল অধিকাৰ কৰি তেওঁ জাহাজৰ পৰা অৱতৰণ কৰিবলৈ উদ্যত হোৱা ক্ষত্ৰক বিভাৰিত কৰিব পাৰিব। তেওঁ অপেক্ষা কৰা নাছিল, বৰং সৈন্যবিলাকক উৎসাহিত কৰিবৰ কাৰণে তেওঁ লঘুভাৱে

কৈছিল) “যিটো সন্ধ্যোগৰ কাৰণে তোমালোকে ইমান দিন বাট চাই আছিল। আনকি দেৱতাক প্ৰাৰ্থনাও কৰিছিলো, সেই সন্ধ্যোগ এতিয়া আহিল। তোমালোকে তৰোৱালেৰে সিঁতক ছেদেলি-ভেদেলি কৰি দিয়াৰ ঐয়ে সময়। যুদ্ধৰ ফলাফল তোমালোকৰ হাতত-যদিহে তোমালোকে বীৰৰ দৰে বণ কৰিব পাৰা। এতিয়া তোমালোক প্ৰতিজ্ঞেনেই নিজৰ স্ত্ৰী বা ঘৰখনৰ কথা সোঁৱৰা, তোমালোকৰ পিতৃসকলে যি কাম কৰি কীৰ্ত্তি অৰ্জন কৰিছিল সেই কথা মনত ধোঁৱোৱা। আমি উদামেৰে পানীৰ যুৱলিতে সিঁতক আক্ৰমণ কৰিম। সিঁতে এতিয়াও দিখা আৰু সন্ডোচ কৰি আছে, কাৰণ জাহাজৰ পৰা নামি অহাৰ প্ৰথম পৰ্যায়টো অতি বিপদজনক। সাহসেই সিঁচি।” তেওঁ এইদৰেই কৈছিল, শত্ৰুৰ বিৰুদ্ধে যুঁজিবলৈ কাক লগত ল'ব আৰু প্ৰাচীৰ অৱবোধ কৰিবলৈ কাক থৈ যাব সেই বিষয়ে তেওঁ নিজৰ মনতে গুণা-গাঁথা কৰিছিল।

কিন্তু ইনিয়াছে ইডিনথে তেওঁৰ সৈন্যসকলক জাহাজৰ পাৰ্চকালৰ ওখ অংশৰ পৰা জখলাৰে পাবলৈ নমাই দিছিল। কিছুমানে চৌ মাৰ যাব বুলি ভাবি বাম পানীত জঁপিয়াই পৰিছিল আৰু কিছুমানে ব'ঠাৰ ওপৰত খোপনি পুতি নাহিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। টাবকণে উপকূল বেধা পৰীক্ষা কৰি হঠাতে ভৱজহীন অংশ এটালৈ জাহাজ পোনাই দিলে। সেই ঠাইত জোৱাৰৰ প্ৰভাৱত সাগৰৰ পানী উপচি আছিল আৰু তাত চোৱে পুন্না মাৰি উভতি অহাৰ আশঙ্কাও নাছিল। তেওঁ সঙ্গীসকলক অনুবোধ কৰি ক'লে, “নোৰ বাছকবনীয়া সেনাইত, কঁকাল ভাঙি ভাঙি ব'ঠা মাৰাইক। জাহাজ আগলৈ লৈ যোৱা আৰু টিংবোৰ লক্ষ্যৰ দেলত উঠাই দিয়া। টিঙৰ লগতে জাহাজৰ এডোৱাও উঠি যাক।” এইদৰেই টাবকণে সকীয়াই দিলে। তেওঁৰ সঙ্গীসকলে বিপুল উৎসাহেৰে ব'ঠা মাৰি - কেনীল জলৰ ওপৰেদি জাহাজবিলাক লাটিয়াম ভূমিৰ অভিমুখে চলাই লৈ গ'ল আৰু অৱশেষত টিংসহ নৌকাৰ তলিবিলাকো নিৰাপদে ব্ৰুহান মাটিৰ ওপৰলৈ উঠি গ'ল। কিন্তু টাবকণৰ নিজৰ জাহাজখন হ'লে যাব নোৱাৰিলে। বাম পানীৰ ওপৰেদি যাবলগীয়া হোৱাত জাহাজখন অসমানে খিল এটাত পুন্না খাই লাগি হবিল। ডালেমান সময় অমিত্তিতভাৱে ডাতে পুন্না থাকি, চৌৰ আঘাতত জাহাজখন ডাগি গ'ল আৰু নাৰিকবিলাক পানীত

হিতিকি পৰিল। ভগা-ছিগা কাঠৰ টুকুৰা আদিৰ মাজত আবদ্ধ হৈ তেওঁলোক বিব্রত হৈ পৰিল। ইতিমধ্যে ভাটীৰ টানত তেওঁলোকৰ ভবির খোপনিও নোবোৱা হ'ল।

কিন্তু টাৰ্ণাভৰ সমুখত কোনো প্ৰতিবন্ধক নাছিল। নিঃপ্ৰত্যাবে সকলো কাম সম্পন্ন কৰি প্ৰবলভাৱে সৈন্য-বাহিনী পৰিচালিত কৰি তেওঁ ইজাক বিলাকৰ সমুখীন হ'বলৈ উপকূলৰ ফালে আগবাঢ়ি আহিল। বগভেৰী বাজিল আৰু ইনিয়ান্সে গ্ৰোমাকলৰ পৰা সংগৃহীত সৈন্যবিলাকেই প্ৰথমে আক্ৰমণ কৰিলে। যুদ্ধৰ ফলাফল যে তেওঁৰ অনুকূল হ'ব ইয়াৰ পৰাই তেওঁ বুজিব পাৰিছিল, কাৰণ এইটো আছিল এটা সুত লক্ষণ। তেওঁই প্ৰথমে লাটিনবিলাকক বধ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ল। তেওঁক আগশাৰীৰ পৰা আক্ৰমণ কৰোঁতে ইনিয়ান্সে দীৰ্ঘতম দেহৰ অধিকাৰী খেৰণক হত্যা কৰিলে। ব্ৰহ্মৰ বর্ম আৰু সোণৰ কবচ যোৰা লগা ঠাইতে তবোৱালেৰে আঘাত কৰাত পাখদেশৰ পৰা বক্তৃপাত হৈ খেৰণৰ মৃত্যু হ'ল; ইয়াৰ পিছত লিবাছক নিহত কৰিলে। মৃত জননীৰ ভৰ্তাৰ পৰা অন্ত্ৰোপচাৰৰ সহায়ত উদ্ধাৰ কৰা লিকাছক এপলোৰ প্ৰতি উচ্চৰ্গা কৰা হৈছিল। শৈশৱত ঘাড়ে তেওঁ অস্ত্ৰাঘাতৰ পৰা বক্ষা পায় তাৰ কাৰণেই এই বাহন্য গ্ৰহণ কৰা হৈছিল। ইয়াৰ অলপ পিছতে ইনিয়ান্সে বলিষ্ঠ চিহ্নিয়াছ দানবাকৃতি জায়াছক যমপুৰীলৈ পঠালে। তেওঁলোকে গদা-যুদ্ধ কৰি সৈন্যবিলাকক নিপাত কৰিছিল। তেওঁলোকে হাবকিউলিছৰ প্ৰেৰণ ধাৰণ কৰিছিল আৰু তেওঁলোকৰ বক্তৃতা বল আছিল; তেওঁলোকৰ পিতৃ মেলাস্পাছ ছুৰ্বৰ সময়ত হাবকিউলিছৰ লগবীয়া আছিল; কিন্তু তাৰ পৰা একো লাভ নহ'ল। ইতিমধ্যে ইনিয়ান্সে কাৰাজছক লক্ষ্য কৰি বৰ্ষা নিক্ষেপ কৰিলে। কাৰাজ কামৰ মাজুছ নাছিল, তেওঁ ডাকোপ মাৰি কথা কোৱাতহে পাৰ্গত আছিল। এতিয়া বৰ্ষাপাত বৰষুণকই থকা মুখখনতে সোমাল। অসহায় ছাইডনৰো পতন হ'লহেঁতেন; নতুনকৈ হুঁদীওৱা ডাকিৰে মুখখন সোণোৱালী হৈ থকা ক্লিটিয়ান্সৰ প্ৰতি তেওঁ প্ৰবলভাৱে আসক্ত হৈ পৰিছিল। ডেকাভালৰ এই দুৰ্দৰনীয়া অনুৰাগৰ ইজাকতে অন্ত পৰিলহেঁতেন। নিহে তেওঁৰ আটাই-

কেউজন ককায়েকে মাৰ বান্ধি ইনিয়াছক আক্ৰমণ ক'লে। ফৰ্ক'ছৰ পুত্ৰ এই সপ্ত ভাড়াই সাতডাল শেল একেলগে নিক্ষেপ কৰিলে। কেইডালমান তেওঁৰ শিৰস্থাপত লাগি অ'ক কেইডালমান ঢালত থুলা খাই উফৰি গ'ল। মাত্ৰ দুই এডালেহে তেওঁক অকণমান চুই গ'ল; কাৰণ তেনাতে তেওঁক আৰম্ভি আছিল আৰু শেলকেইডাল একলীয়া কৰি দিছিল।

এতিয়া ইনিয়াছে বিশ্বস্ত একেটুক ক'লে, "সোঁ ঘাঠিবোৰ গোটাই মোক দিয়া।" ইলিয়ামৰ বগাফণও সিহঁত গ্ৰীক'ৰলাকৰ গাত সোমাইছিল। মই এতিয়া সেইবিলাক অস্ত্ৰ কটলীয়ানৰ নিকটে ব'কহাব ক'ৰম; ইয়াৰ এপাটো বাৰ্ষ নহয়, তুমি নিজ চকুৰে দেখিব।" এইবুলি কৈ তেওঁ দীঘল বৰ্ষা এপাট হাতত ল'লে আৰু মাৰি পঠিয়ালে। 'ময়নৰ ঢাল' বিন্দু কৰি এই নিক্ষেপ অস্ত্ৰ বৰ্ষৰ ভিতৰেদি গৈ তেওঁৰ বুকুত বহু হ'ল। তেওঁৰ ভায়েক আগফণেৰে অতিশয় ক্ষিপ্ৰভাৱে তেওঁক সোঁহাতেৰে দাঙি ধৰিলে; এনেতে তীব্ৰগতিৰে অহা ডান এডাল বৰ্ষাই তেওঁৰ হ'ফখন ভেদ কৰি বাহিৰ ওলাই গ'ল। বক্তাক্ত বৰ্ষাৰ গাত তেতিয়াও বাহক হোৱা নাছিল। হাতখন বাঁউস'ৰ পৰা অকামিলাভাৱে ওলাই থাকিল আৰু এতিয়া মুনিটাবে তেওঁৰ ভাতৃৰ দেহৰ পৰা বৰ্ষাপট আঙুৰি উলিয়াই ইনিয়াছক লক্ষ্য কৰি নিক্ষেপ কৰিলে। কিন্তু এইবাৰো তেওঁ লক্ষ্যভ্ৰষ্ট হ'ল আৰু পৰাক্ৰমী একেটিহে সামান্যভাৱে গ্ৰাস্ত হ'ল। এই সময়তে ভৰ ডেকা বয়সৰ বল-শক্তিৰ ওপৰত সম্পূৰ্ণ আস্থাৰান হৈ কুৰিছৰ ক্লচাছ আগবাঢ়ি আহিল, আৰু তেওঁ দীঘলীয়াকৈ নিক্ষেপ কৰা বৰ্ষাৰ কঠিন আগটোৱে ভ্ৰায়পতৰ খুঁতৰিৰ তলতে ঐচ্ছন্দ্ৰভাৱে আঘাত কৰিলে। বৰ্ষা-পাটে তেওঁৰ ডিঙিটো লাগি তেওঁৰ মুখৰ মাত আৰু প্ৰাণ নিমিষতে হৰি নিলে। তেওঁ হাললৈ যুৰ কৰি হামখুৰি খাই মাটিত পৰিল। মুখত তেজ গোট মাৰি থকাতে তেওঁৰ উলাহ-নিলাহ বহু হ'ল, ক্লচাছে বৰিয়াছৰ সজ্জাত বংশত জন্ম লোৱা তিনিজন খেতীয়ানক বধ কৰিলে; ইচ্ছমাৰাৰ পৰা পিতাক ইভাছে যুদ্ধলৈ প্ৰেৰণ কৰা তিনিজন পুত্ৰও তেওঁৰ হাতত নিহত হ'ল। এতিজনহে বিচিহ্নভাৱে থকাশায়ী হৈছিল। এনেতে আৰাফান সৈনিকৰ দল এটা লৈ হালিচাছ ওচৰ চাপি আহিল। তেওঁৰ পাছে পাছে আহিছিল

এটা উৎকৃষ্ট সৈন্য-বাহিনী লৈ নেপচুন-পুত্ৰ মেচাপাছ। তেওঁলোকে আক্ৰমণ-কাৰ্য্যবিলাকক বিভাঙিত ক'বলৈ প্ৰয়াস কৰিছিল। ইটালীৰ দুয়াবমুখতে এইদৰে সংঘৰ্ষ চলিছিল। বিস্তীৰ্ণ আকাশত প্ৰবলভাৱে প্ৰবাহিত হোৱা পৰনসকল অপৰাজেয় সাহস আৰু শান্তিৰে সংগ্ৰামত প্ৰবৃত্ত হয়, তেওঁলোকে কাৰো ওচৰত পৰাজয় স্বীকাৰ নকৰে, মেথমালা আৰু মহাসমুদ্ৰত প্ৰতিদ্বন্দ্বিতাৰ পৰা বিৰত নহয়, এই দীঘলীয়া সংগ্ৰাম মিচিষ্টভাৱে চলি থাকে আৰু পৰনসকলে সমগ্ৰ বিশ্ব-চৰায়েৰ যিক্ৰমে অবিচাৰ্য শক্তি প্ৰদোষ কৰে। অন্তৰ্গতৰে ট্ৰয় আৰু লাটিনাছৰ সৈন্যসকলৰ মাজত এতিয়া কুমূল সংঘৰ্ষ সৃষ্টি হৈছিল, তেওঁলোকে পৰস্পৰক ভৰিৰে গচকি হতাহতি কৰি সঙ্কল সময়ত অংশ গ্ৰহণ কৰিছিল।

বগন্ধেত্ৰৰ আন এটা বিস্তৃত অংশ বানপানীয়ে মৰ্দীৰ পানৰ পৰা উটাই নিয়া লিল আৰু কাঠ আদিৰে পৰিপূৰ্ণ হৈছিল। এনেকুৱা অসমান সাইত আৰ্কডিয়ান-বিলাকে যুঁজ কৰিব নোৱাৰি ঘোঁৰাবিলাক এৰি দিলে। তেওঁলোকে লাটিনবিলাকৰ আক্ৰমণত পলাই যোৱাৰ উপক্ৰম কৰা দেখা পাই পাল্লাছে এনে সংকটৰ সময়ত মাত্ৰ এটা উপায় বিচাৰি পালে। ক্ৰয়োজন মতে অনুসৰ—এনে কবি আৰু সময়ত তীব্ৰ বিজ্ঞপেৰে তেওঁ উচ্চৈঃস্বৰে ক'বলৈ ধৰিলে, “ক্লুসকল, পলাই ক'ত সাৰিব? তোমালোকৰ বোৰতপূৰ্ণ কাৰ্যাৱলীৰ নামত, তোমালোকৰ ৰজা ইভেণ্ডাবৰ নামত, তেওঁ বৈয় গৌৰৱ লাভ কৰা যুদ্ধৰালীৰ নামত, পিতাৰ পদাৰ্থ অনুসৰণ কৰি তেওঁৰ কীৰ্ত্তি আৰু মৰ্য্যদাৰ সমন্বয় হ'বলৈ মই বৰা হাবিচাস আৰু উচ্চাকাঙ্ক্ষাৰ নামত তোমালোকক মিনতি কৰি গৈছো, পলাতকৰ ক্ষিণভাৱ উপৰত নিৰ্ভৰশীল নহ'ব। অস্ত্ৰ ধৰি শত্ৰুৰ মাজেদি বাট উলিয়াই যোৱা। মই পাল্লাছ, তোমালোকৰ সেনাপাত্ৰ, মই কওঁ তোমালোকৰ শত্ৰুৰ বেজৰ মাজেদি পাব হৈ যাবা, অসমৰ গৰব বিনা কল্যাণমিয়েও তাকেই বিচাৰে। কোনো দেশতাই আমাৰ বিৰোধিতা কৰা নাই। অমাবসকালে অগস্ত্য হোৱা সৈন্যবিলাকো অসমৰ দৰে কৰণশীল ম'হুৱছে। তেওঁলোকৰ দৰেই আমাৰ প্ৰাণ আছে আৰু আছে হৃদয় জাত। আৰু চোৱা, আমাক চাৰিওফালে নগৰে আগুৰি আছে। এনে ঠাই নাই যিফালে আমি পশ্চাদপসৰণ

কবির পাৰিম। আমি কি এতিয়া এই সাগৰলৈকে পোনাই দি চিৰাচিহ্ন
ইয়ালৈ যাত্ৰা কৰিম?’

এইবুলি কৈয়েই তেওঁ শত্ৰুৰ সংহত দল এটা আক্ৰমণ কৰিলে।
প্ৰথমেই তেওঁৰ সন্মুখীন হ’ল লাগাছ; নিষ্ঠুৰ নিয়ন্ত্ৰিয়ে তেওঁক সেই ঠাইলৈ
লৈ আহিছিল। কাৰণ তেওঁ মাটিৰ পৰা শিল এটা ‘হুজি ল’বলৈ ধৰোতেই
পালাছে নিক্ষেপ কৰা বৰ্ষা তেওঁৰ পিঠিত লাগি ৰাজহাড় ভেদ কৰি গ’ল।
তেওঁ হাড়ৰ মাজত লাগি ধৰা শেলপাট আঁজুৰি আনিবলৈ চেষ্টা কৰোতেই
হিছৰোৱে প্ৰবল বেগেৰে আহি তেওঁক আক্ৰমণ কৰিলে। পিছে সেই
আক্ৰমণ ব্যৰ্থ হ’ল। কাৰণ ইতিমধ্যেই পালাছ প্ৰস্তুত হ’ল। প্ৰিয় বন্ধুৰ
ভয়ঙ্কৰ মৰণৰ দৃশ্য দেখি অসতৰ্কভাৱে অগ্ৰসৰ হোৱা হিছৰোৱৰ বুকুত তেওঁ
তৰোৱাল বহুৱাই দিলে। ইয়াৰ পিছত পালাছে স্কেনিয়াছ আৰু এন্টিমলাছক
আক্ৰমণ কৰিলে। এন্টিমলাছে ৰিটাছৰ প্ৰাচীন বংশত জন্ম লাভ কৰিছিল
আৰু তেওঁ এবাৰ নিৰ্লক্ষ্যভাৱে মাহীমাৰৰ লগত পতিত হৈছিল। সেই
কটলীয়াখন বণভূমিত আৰু দুজনৰ মৃত্যু হৈছিল। তেওঁলোক আছিল ডকাছৰ
বমাজ সন্তান লেবাইডিছ আৰু ঠিগাৰ। তেওঁলোক দুজনৰ চেহেৰাৰ ইমান
মিল আছিল যে শ্বাক-বাগেকেও তেওঁলোকক চিনিব নোৱাৰি বিনোৰ হৈ
গভীৰ স্নেহেৰে তেওঁলোকক নিৰীক্ষণ কৰিছিল। কিন্তু এতিয়া পালাছে
অতি নিৰ্মমভাৱে তেওঁলোকৰ চেহেৰা বদলাই দিলে। কাৰণ, তেওঁ ইভেণ্ডাৰ
তৰোৱালখনেৰে ঠিগাৰৰ শিৰশ্ছেদ কৰিলে আৰু লেবাইডিছৰ সোহাত কাটি
পেলালে। হাতখনে এতিয়া গৰাকীজন বিচাৰি আছিল আৰু আঙুলি-
কেইটাই তৰোৱালখন মুঠি মাৰি খৰি ঝাৰিয়েই কঁপি কঁপি লাহে লাহে
নিষ্কাশ হৈ পৰিছিল।

সেনাপতিৰ ভৰ্ৎসনা শুনি আৰু এতিয়া তেওঁৰ বীৰত্বৰ পৰিচয় পাই
আৰ্কোডিয়ানবিলাক অস্থগ্ৰাণিত হ’ল। মিশ্ৰিত অস্থগ্ৰাণনা আৰু লজ্জাৰ
পৰা মূৰ তুলি তেওঁলোকে শত্ৰুৰ সন্মুখীন হ’বলৈ প্ৰস্তুত পালে। আৰু
এতিয়া পালাছে এহাল ঘোঁৰাই টনা ৰথ এখনত পলাই যাবলৈ উত্তত
হওঁতে ৰিটাছক বৰ্ষাধিক কৰিলে। তেওঁ সেইদৰে ব্যস্ত হৈ থাকোতে
ইলাছে অকণমান সকাহ পাইছিল; পিছে সেয়া বৰ অকৃতকাৰী আছিল।
কাৰণ আচলতে পালাছে কঠিন বৰ্ষা ইলাছক লক্ষ্য কৰিহে নিক্ষেপ কৰিছিল;

মহানুভৱ টিউপাছ আৰু ভায়েক টাইবিছৰ আগে আগে পলাই যোৱা
 বিটিচাছ সোঁ-সোঁবাই উৰি যোৱা বৰ্ষাৰ সমুখত পৰিল। বৰষুণ পৰা বাগৰি
 গৈ কটলীয়াৰ ভূমিত তেওঁ প্ৰাণ ত্যাগ কৰিলে। বহু প্ৰাৰ্থনাৰ ফলত
 গ্ৰীষ্মকালীন বায়ু বেজিয়া প্ৰবাহিত হয়, কোনো এজন ভেড়াবন্ধীয়াই তেতিয়া
 বনাঞ্চলৰ বিভিন্ন অংশত অগ্নি-সংযোগ কৰে আৰু লাহে লাহে মাজত থকা
 গছ-গছনিবিলাকো জ্বয়ে ঢুকি পায়গৈ। ভালকানৰ এই আদিম অগ্নি
 জ্বাৰহ দাবানল বিস্তীৰ্ণ উপত্যকা পৰ্যন্ত বিস্তৰি পৰে। এই দিগন্ত
 বিস্তৃত, লেলিহান অগ্নি-শিখালৈ দৃষ্টিপাত কৰি ভেড়াবন্ধীয়াজন বিজয়ী
 দৰে বহি থাকে। এতিয়া সজীসকলৰ সাহসৰ জ্বই একেলগে ছলি উঠাত
 পালাছে, পৰম উৎসাহ লাভ কৰিলে। কিন্তু সাহসী হালিচাছে বৰ্ম-কবচেৰে
 নিজকে সূক্ষ্মকিত কৰি এতিয়া ক্ৰন্তগতিৰে শত্ৰুৰ সন্মুখীন হ'ল। লাডন,
 কেৰছ আৰু ডিমাৰাছক বধ কৰি তেওঁ শাপিত কৃপাণেৰে ট্ৰাইমনিয়াছৰ
 সোঁহাতখন কাটি পেলালে, কাৰণ তেওঁ এই হাতখনেৰেই হালিচাছৰ ডিঙিত
 ধৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। ইয়াৰ পিছত তেওঁ শিল এটাৰে ঠোৱাছৰ উত্তমাজত
 আঘাত কৰিলে, ফলত ঠোৱাছৰ মূৰৰ ঘিউ আৰু তেজ একাকৈ হ'ল।
 হালিচাছৰ কপালত কি লেখা আছে জানিব পাৰি পিতাকে তেওঁক প্ৰথমে
 জাৰি মাজত গুৰুৱাই থৈছিল। কিন্তু লাহে লাহে পিতাক বুঢ়া হ'ল, তেওঁৰ
 মূৰৰ চুলি পকিল আৰু অবশেষত চিৰদিনৰ কাৰণে চকু মুদিলে। এতিয়া
 তেওঁৰ পুতেকৰ ওপৰত ধৰ্মবজাৰ চকু পৰিল আৰু ইতেওঁৰ অৱস্থাৰ দাবাই
 তেওঁৰ মৃত্যু হোৱাটো নিৰ্ধাৰিত হৈ পৰিল। তেওঁক আক্ৰমণ কৰাৰ সময়ত
 পালাছে এইদৰে প্ৰাৰ্থনা কৰিলে, “হে পিতা টাইবাছ, এই বৰ্ষা নিক্ষেপ
 কৰিবলৈ মই উদ্যত হৈছো। ইয়াৰ চোকা আগটোক এনেভাৱে পৰিচালিত
 কৰা যাতে ই সাহসী হালিচাছৰ হৃদয় ভেদ কৰি যাব পাৰে। মোৰ
 শত্ৰুৰে ধাৰণ কৰি থকা অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ মই তোমাৰ ওক গছজোপাত প্ৰতিষ্ঠা
 কৰিম।” সেই প্ৰাৰ্থনা দেৱতাজনৰ ক্ৰটিগোচৰ হ'ল। ইমানক বন্ধা
 কৰিবলৈ চেষ্টা কৰোতে হালিচাছৰ বন্ধ-পত্নী হৰ্ভান্যবশতঃ অনাবৃত হৈ
 পৰিল আৰু আৰ্কেডিয়ান বৰ্ষাৰ আঘাত প্ৰতিহত কৰাৰ ক্ষমতা হেৰুৱালে।
 কিন্তু পৰম শক্তিশালী লচাছে এতিয়া যুদ্ধখনৰ ওৰি ধৰি, এনে এজন
 বীৰৰ মৃত্যুত সৈন্তসকল যাতে নিকংসাহ হৈ নপৰে, তাৰ কাৰণে প্ৰয়াস

কবিলে। যুদ্ধৰ মৰণী স্বৰূপ আৰাধ তেওঁৰ মুখৰ আগত পৰাও লঢ়াছে তেওঁক বধ কবিলে। আৰ্কেডিয়াৰ তৰুণ সন্তানসকল বগত পৰিল; ইট্ৰ-কানবিলাকেও ঐশ্বৰ্য্য হেৰুৱালে; গ্ৰীকবিলাকৰ হাতৰ পৰা যিবিলাক ট্ৰজান সাৰি আহিছিল, এতিয়া তেওঁলোকে নিহত হ'ল। দুজন সমকক্ষ সেনাপতিৰ পৰিচালনাত এতিয়া দুটা সমান শক্তিশালী সৈন্ত-বাহিনী তুমুল যুদ্ধত প্ৰবৃত্ত হ'ল। পিছত থকা সেনাবিলাকৰ হেঁচাত আগশাৰীত থকা যোদ্ধাবিলাকৰ মাজত থকা ব্যৱধান নাইকিয়া হ'ল। এতিয়া তেওঁলোকে হাতেৰে অস্ত্ৰ-লগুও লবচৰ কৰিব নোৱাৰা অৱস্থাত পৰিল। একান্তৰ পৰা পালাছে ভীৰ ঠেলি অগ্ৰ বাঢ়িছিল আৰু সিফালৰ পৰা সমবয়স্ক আৰু স্তম্ভন লঢ়াছেও অল্পকণ চেপ্তা কৰিছিল। নিয়তিৰ নিবন্ধত তেওঁলোকৰ এজনো স্বদেশলৈ উভতি যাব পৰা নাছিল কিন্তু অলিম্পাছৰ অংশপাওজনৰ ইচ্ছাত তেওঁলোক দুজনৰ মাজত যুদ্ধ নহ'ল। তেওঁলোক দুজনৰ মৃত্যু নৈৰ বৰ হৈ আছিল অধিক পৰাক্ৰমী শত্ৰুৰ হাততহে।

ইতিমধ্যে টাৰ্ণাছৰ অভিভাৱিকাস্বৰূপ ভগিনী ক্ৰটুৰ্ণাই তেওঁক লঢ়াও সাহায্যার্থে আগবাঢ়ি যাবলৈ নিৰ্দেশ দিলে। বায়ুবেগী বধত আবেহুণ কৰি তেওঁ বগভূমিৰ মাজেদিয়েই বাট উলিয়াই যাবলৈ ধৰিলে। সঙ্গীসকলক দেখা পাই তেওঁ ক'লে, "তোমালোকে যুদ্ধ কৰিব নালাগে। মই একলে পালাছক আক্ৰমণ কৰিম। তেওঁৰ সন্মুখীন হোৱাৰ অধিকাৰ মোৰহে আছে। অৱশ্যে তেওঁৰ পিতাকে এতিয়া বগখন চাব পৰা হ'লে মই কৃত্কাৰ্য্য হ'লোহয়।" তেওঁ ইয়াকে ক'লে আৰু তেওঁৰ আদেশমতে তেওঁৰ সৈন্যসকল নিজ নিজ অৱস্থানৰ পৰা আঁতৰি গ'ল। কটুলীয়ানবিলাকে যুদ্ধক্ষেত্ৰৰ পৰা বিদায় লোৱাত, পালাছে টাৰ্ণাছৰ সদন্ত নিৰ্দেশত বিস্তৃত হৈ তেওঁৰ বিশাল অৱয়বৰ ফালে দৃষ্টিপাত কৰিলে। তেওঁলোকৰ মাজত থকা দূৰত্বৰ পৰা, তেওঁ বৈৰী ভাষণত হৈ টাৰ্ণাছৰ শৰীৰৰ প্ৰতিটো অংশ নিৰীক্ষণ কৰিলে। এতিয়া তেওঁ সেই পবিত্ৰ বাজকুমাৰজনৰ উজ্জ্বল উপযুক্ত ঠাট্টাৰ দি মাত লগালে, "ময়ো শীঘ্ৰে অতুল বলম্যা লাভ কৰিম। হয় মই এজন অধিনায়কৰ অস্ত্ৰ খুলি লম্ব নহয় মই ঐশ্বৰ্য্যৰ বিনিময়ত অকল্প কীৰ্ত্তি অৰ্জন কৰিম। মোৰ পিতামহো যি কোনো এটা অৱস্থাতে মানি ল'বলৈ প্ৰস্তুত। তুমি মোক ভীতি প্ৰদৰ্শন কৰাৰ প্ৰয়োজন নাই।" এইবুলি কৈ তেওঁ

বগভূমিৰ মাজ পালেগৈ। আৰ্কেডিয়ানবিলাকৰ কলিকাব তেজ গোট মাৰিলে টাৰ্ণাছে বধৰ পৰা জাপ মাৰি নামি পদত্ৰক্ষে ওচৰ চাপি আছিল। এটা সিংহই সুবিধাজনক ঠাই এডোখৰৰ পৰা, দুবাৰ উপভ্যাকাত যুঁজিবৰ কাৰণে শিৰ জোঁকাৰি থকা ষাড্‌গক এটা দেখি যেনেকৈ সেই কালৈ চোঁচা মাৰি যায়, এতিয়া ঠিক তেনেকৈয়ে টাৰ্ণাছে আক্ৰমণৰ ভয়ীত আগ বাঢ়ি আহিছিল। বৰ্ষাবে ঢুকি পোৱা দুবন্ধত টাৰ্ণাচ উপস্থিত হ'ল। পালাছে মনতে বিচাৰ কৰি চালে যে তেওঁ শক্তিত টাৰ্ণাছৰ সমকক্ষ নহ'লেও, এক মাত্ৰ সাহসৰ বলতেই হয়তো তেওঁ এটা সুযোগ লাভ কৰিব পাৰে। তেওঁ আগ বাঢ়ি গ'ল অক 'বন্ধৰ্ণ আকালৰ ফালে লক্ষ্য' ৰুৰি ক'লে, "হাবকিউলিছ, তুমি মোৰ পিহাৰ আতিথ্য গ্ৰহণ কৰিছিলো আৰু তোমা-
লোকৰ মাজত বন্ধুত্ব গঢ়ি উঠিছিল, যদিও তেতিয়া তুমি তেওঁৰ অপৰিচিত আছিল। সেই বন্ধুত্বৰ নামত মই তোমাক প্ৰাৰ্থনা কৰিছো, মোৰ মহান অভিলাষ ফলস্বৰূপে হোৱাত তুমি যেন সহায় কৰা। মৰণৰ ভৱাৰ দলিৰ পৰা টাৰ্ণাছে যেন তেওঁৰ বন্ধুত্ব বৰ্ম-বনচ হৰণ কৰোঁতে মোক দেখা পায় মৰণ কালৰ ক্ষণ দৃষ্টিৰে তেওঁৰ বিজ্ঞেয়ক তেওঁ যেন চিনিব পাৰে।"

যুৱকজনৰ প্ৰাৰ্থনা হাবকিউলিছৰ কণ্ঠ পৰিল। অক্ষৰ গভীৰতম কোণৰ পৰা নিৰ্গত হ'ব খোজা জুমুনিয়াহ এটি তেওঁ অক্ষৰত দমাই বাৰিলে। নিশাস্ত অসহায়ভাৱে তেওঁ চকুপানী টুঙ্গিলে। তেতিয়া পৰম দিতাই তেওঁৰ পুত্ৰক সন্তোষন কৰি মৰম সনা মাতেৰে ক'লে, "প্ৰতিজন মানুহৰ কাৰণেই এটা দিন নিদিষ্ট হৈ আছে। সমগ্ৰ মানৱ জাতিৰেই জীৱন কাল সংক্ষিপ্ত। এই কাল বঢ়াব নোৱাৰি। কিন্তু বীৰত্বপূৰ্ণ কাৰ্যই মানুহৰ স্মৃতি স্তম্ভীৰ্ণ কৰে। ট্ৰয়ৰ প্ৰ'ট'ৰৰ ওলত দেৱতাসকলৰো অনেক সতি-সম্ভতি নিহত হ'ল। তেওঁলোকৰ ভিতৰত মোৰ পুত্ৰ ছাপিভনো আছিল। টাৰ্ণাচকো মহাকালে আহ্বান কৰিছে। তেওঁৰ আহ্বাসো এতিয়া শেষ হৈছে। এই বুলি কৈ তেওঁ কটুপীয়ান কৃষি ক্ষেত্ৰবিলাকৰ পৰা চকু মুৰালে। কিন্তু পালাছে পূৰ্ণ শক্তিয়ে বৰ্ষা নিক্ষেপ কৰিলে। জাৰ পিছত তেওঁ বাপৰ পৰা চিকচিকীয়া ওবেহাতখন উলিয়াই ল'লে। বৰ্ষাপাট তাঁত বেগেৰে

চালখনৰ সোঁমাজেদি সৰহি, স্বৰূপ দেশ আবৃত্ত কৰি খোৱা কথচৰ আগত লাগিল আৰু মহাপৰাভৱী টাৰ্ণাছৰ ভালত সামান্য আঁচোৰ এটা মাৰি পাব হৈ প'ল। টাৰ্ণাছে লৌহ ফলকবুজ, ওক কাঠৰ কঠিন বৰ্শা এপাট ভালমান সময় চোৱাই ভিৰাই হাতত লৈ আছিল। এতিয়া তেওঁ সেই বৰ্শা পালাছৰ প্ৰতি নিক্ষেপ কৰি লগে লগে ক'লে, “চোৱা, মোৰ অন্তৰই কেনেদৰে লক্ষ্য ভেদ কৰিব পাৰে।” বৰ্শাগ্ৰই প্ৰচণ্ড আঘাত হানি তৰপে তৰপে লোহা, ব্ৰহ্ম আৰু বৃষ চৰ্মেৰে দৃঢ়ভাৱে নিৰ্মাণ কৰা চালখন বিদীৰ্ণ কৰিলে আৰু বৰ্ষৰ মাজেদি পাব হৈ গৈ তেওঁৰ বহল বুকুত সোমাল। তেওঁ তৰপে সেই উত্তপ্ত আবৃত্ত আকোৰ মাৰি উলিয়াই আ'নলে, কিন্তু তাৰ পৰা একো লাভ নহ'ল। কাৰণ সেই ভয়ানক ক্ষতৰ পৰা প্ৰচুৰ বক্তাপাত হোৱাৰ ফলত তেওঁৰ প্ৰাণবায়ু বাহিৰ হ'ল। তেওঁ মাটিত বাগৰি পৰিল আৰু তেওঁৰ-অন্ত-শব্দ নকৰনাই উঠিল মৰিবৰ সময়ত তেওঁ বক্তাক মুখেৰে শব্দ বাহ্যৰ মাটি কামুৰি ধৰিছিল। তেওঁৰ একেবাৰে কাষতে থিয় হৈ টাৰ্ণাছে ক'লে, “আৰ্কেডিয়ানসকল, মনত ৰাখিবা, মোৰ এই বাৰ্তা ইভেণ্ডাৰক দিবগৈ; পালাছক মই তেওঁলৈ পঠাই দিম, কিন্তু এটা বেলেগ ৰূপত, যিটো ইভেণ্ডাৰৰ প্ৰাণ। অন্ত্যেষ্টিক্ৰিয়াৰ ঘাণা ৰা মৈদাম আদি সাজি মৃতকক সন্মান জনাই হয়তো অলপ সাহসনা পাব পাৰি। ইভেণ্ডাবে ইনিয়াছক মিত্ৰৰূপে আদৰি লোৱাৰ এয়ে প্ৰাক্কল।” এইবুলি কৈ তেওঁ পালাছৰ প্ৰাণহীন দেহ বাওঁভৰিৰে গঢ়কি ধৰি তেওঁৰ গাৰ পৰা তৰোৱাল খোৱা প্ৰকাণ্ড টঙালীডাল সোলোকাই ল'লে। কিছুমান বিত্তীৰিকাময় দৃষ্ট তাত ক্ষোদিত আছিল। বিয়াৰ দিনা ৰাতি সাতজন ডেকাক অন্ত্যভাৱে হত্যা কৰা হয় আৰু বিবাহ কৰুত ডোঙা বান্ধি থাকে তেওঁলোকৰ শুভ। সোণৰ টঙালীডালত এই দৃষ্টটো অঙ্কন কৰিছিল ইউৰিটাছ পুত্ৰ জনাছে। জয়ৰ এই স্মৃতিচিহ্ন লাভ কৰি টাৰ্ণাছ উল্লসিত হৈছিল। নিয়তি আৰু ভৱিষ্যতৰ বিষয়ে মাথুহে একো নাজানে। সাকল্য লাভৰ গৌৰৱজনক ক্ষণত, তেওঁলোকে আত্ম-সংঘৰ্ষ হেৰুৱাই পেলায়। এনে এটা দিন আহিব বিদিনা হয়তো টাৰ্ণাছে সৰ্ব্বদা দান কৰিও পালাছক অক্ষত অৱস্থাবে সুবাই আনিবলৈ ইচ্ছা কৰিব। আজিৰ দিনটোত বলেৰে কাঢ়ি লোৱা বক্তাবিলাক তেওঁৰ কাৰণে বিষময় হৈ পৰিব। ইতিমধ্যে

পালাছৰ বন্ধুবান্ধৱই কান্দি কান্দি তেওঁক চাৰুখৰ ওপৰত তুলি তাৰ পৰা কঢ়িয়াই লৈ গ'ল। হায় পালাছ, পিতাৰ কাৰণে তুমি তীব্ৰ যন্ত্ৰণা আৰু অসুস্থ গৌৰৱ লৈ উভতি যাব। আজিয়েই তুমি প্ৰথমবাৰৰ বাবে মুক্ত কৰিছিল। আৰু আজিৰ দিনটোৱেই তোমাক সিপুৰীলৈ লৈ গ'ল। কিন্তু তথাপি তুমি বহুতো কষ্টলৈয়ানক বধ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল।

এতিয়া এবমাত্ৰ এই মৰ্যাদিত ঘোঁৰাৰ জনবৰেই যে ইনিয়াছৰ প্ৰতি-গোচৰ হৈছিল এনে নহয়, এজন বিশ্বাসযোগ্য কটকীৰ পৰা তেওঁৰ সৈন্য-বাহিনীৰ আসন্ন দুখোগৰ কথাও তেওঁ জনিবলৈ পাৰে। ট্ৰজানবিলাক পৰাজিত হৈছিল আৰু তেওঁলোকক সাহায্য কৰাৰ অস্তি প্ৰয়োজন হৈছিল। এই বাতৰি পাই ইনিয়াছ ক্ৰোধত জ্বলি উঠিল। তেওঁ তৰোৱাল হাতত লৈ শত্ৰু সৈন্য এফালৰ পৰা কচু কটা দি যাবলৈ ধৰিলে। তেওঁ শত্ৰুৰ বেছ ভেদ কৰি সদাশয়ক বিজয় গৌৰৱত গৰিত টাৰ্ণাটক বিচাৰিবলৈ ধৰিলে। তেওঁৰ মানস পটত জ্বলিকি উঠিল পালাছ, ইভেণ্ডাৰ; অচিনাকি লোক দ্বিঢ়াপে তেওঁ লাভ কৰা আতিথ্য আৰু মিত্ৰতাৰ প্ৰত্যেক কপে মিলিত হোৱা দক্ষিণ পাণিগুণল। তেওঁ তবিন্ গতিৰে অগ্ৰসৰ হওঁতে ছালমোৰ চাৰিজন কুনল'য়া ল'ৰা আৰু উফেলৰ দ্বাৰা প্ৰতিপালিত আন চাৰিজন যুৱকক জীতে অৱস্থাত বন্দী কৰিলে। তেওঁৰ-উদ্দেশ্য আছিল পালাছৰ আত্মাৰ প্ৰতি তেওঁলোকক বলি দি চিতাৰ জ্বলিত শোণিত তৰ্পণ কৰা। তাৰ পিছত তেওঁ অলপ আঁতৰতে থকা মেগাছক লক্ষ্য কৰি মাৰাত্মক বৰ্ষা মাৰি পঠিয়ালে। কিন্তু মেগাছে ঠাইতে বাগি দি ওচৰ চাপি আহিল আৰু বৰ্ষাপাট তেওঁৰ মূৰৰ ওপৰেদি গ'ল। মেগাছে ইনিয়াছৰ ভৰিত ধৰি কাবো-কাকূতি কৰি ক'লে, “তোমাৰ পিতাৰ আত্মাৰ নামত, ডকণ ইউলাছৰ ওপৰত থকা তোমাৰ আশা-ভাৱসাৰ নামত, মই তোমাক মিনতি কৰিছো, মোৰ জীৱন ৰক্ষা কৰা, যাতে মই নিৰাপদে মোৰ পিতা আৰু পুত্ৰৰ ওচৰত উপনীত হ'ব পাৰো। মোৰ এটা বৃহৎ অট্টালিকা আছে, তাতে মই প্ৰচুৰ সোণ-ৰূপ পুতি থৈছো। তোমালোকৰ জয়-পৰাজয় মোৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ নকৰে, কাৰণ অকল এটা মানুহে কিটো কৰিব পাৰে?” তেওঁৰ কোৱা হ'লত ইনিয়াছে উত্তৰ দিলে, “সেইবিলাক ধন-সোণ পুতেৰৰ ৩২

কাৰণেই সাঁচি ধ। টাৰ্ণাছেই বগনীতি ভঙ্গ কৰি পালাছক হত্যা কৰিছে। ঘোৰ পিতা এছাইচিৰ আত্মাই সেইদৰেই ভাবিছে আৰু পুত্ৰ ইউলাছৰো মত সেয়েই।” এইদৰে কৈ তেওঁ নোগাছৰ শিৰস্ত্ৰাণ বাওঁহাতেৰে খুলি লৈ, তেওঁৰ অৰনত ঐশ্যত তৰোৱাক আনুল বিদ্ধ কৰিলে।

অলপ দূৰতে ফিৰাছ আৰু ট্ৰিভিয়াৰ পূজাবী গিমনাইডিছ বৈ আছিল। তেওঁৰ ললাটত পৱিত্ৰ বহনো বিৰাজ কৰিছিল। তেওঁ খেতবস্ত্ৰ পৰিধান কৰিছিল আৰু তাত যি প্ৰতীক আছিল, সিয়ো আছিল শুকুলা। ইনিয়াছে তেওঁক খেদি গ’ল তেওঁ দোৰি যাওঁতে উজুটি খাই পৰিল। ইনিয়াছ তেওঁৰ ওচৰত থিয় হৈ দীঘল জাটোৰে ঢাকি ধৰি তেওঁক বধ কৰিলে। ছেৰেষ্ঠাছে বগদেৱতা মাছ’ৰ প্ৰতি নিৰ্বদন কৰিবৰ কাৰণে তেওঁৰ ধৰ্ম-ধ্বংস খুলি কন্ধত তুলি ল’লে। বিদ্ধ এতিয়া ভালকন বংশৰ ছিকুলাছ আৰু মাৰ্ছিয়ান পৰ্বতৰ অধিবাসী আশ্বেৰে নৈন্যসকলক একত্ৰিত কৰিলে। ডাৰ্ডান বীৰজনে তেওঁলোকক প্ৰবল গতিৰে আক্ৰমণ কৰিলে। তেওঁ তৰোৱালেৰে ঘাপ মাৰি আংজাৰ বাওঁহাত আৰু লগতে ঘৰণীয়া ঢালখনো কাটি পেলালে। আংজাৰে ডাঙ্কোপ মাৰি বধ কৰি আছিল। কথাৰ ওপৰতে তেওঁ বেছি জোৰ দিছিল। সম্ভৱতঃ ডাৰ্চ চুলি পকি বুঢ়া হোৱালৈকে বহুত দিন জীয়াই থাকিব বুলি তেওঁৰ ধাৰণা আছিল; মামুতৰ ভীৱনটো কিমান ক্ষণস্থায়ী সেই বিষয়ে তেওঁ হয়তো ভবাই নাছিল। এতিয়া দাপানান ধৰ্ম-কবচাদিৰে সজ্জিত টাৰ্ণকুইনাছ ধুষ্টতাৰশতঃ ইনিয়াছৰ ক্ৰোধানলত পতিত হ’ল। তেওঁৰ মাক আছিল দেৱী ডায়প আৰু পিতাক অৰণ্যবাসী ফনাছ। ইনিয়াছে বৰ্ষা এপাৰ্ট দাঙি লৈ বৰ্মেৰে সৈতে তেওঁৰ ঢালখন ফালি পেলালে আৰু তেওঁ কাৰো-কাকুতি কৰি থাকোতেই; কথা বেছি বহলাবলৈ সুবিধা নিদি তেওঁৰ শিৰচ্ছেদ কৰিলে। তেওঁৰ ভূপতিত কবন্ধত পদাঘাত কৰি তেওঁ প্ৰতিহিংসাৰ মনো-ভাবেৰে ক’লে, “তোক ভয় কৰিম বুলি ভাবিছিলি হ’ব পায়, এতিয়া পৰি থাক। তোৰ ম’ৰে তোক কবৰ দিব নোৱাৰিব, সমাপ্তি মৈদাম এটাও ৰাখিব নোৱাৰিব। তোক কাউবী-গুণে খাব, পানীয়ে উটাই নিলে তই মাছৰ আহ’ব হ’ব।”

তাৰ পিছত ইনিয়াছে দ্ৰুতগতিৰে টাৰ্ণাছৰ সৈন্যবাহিনীৰ সমুখত থকা আৰ্টিয়াছ আৰু লুকাৰ খেদি গ’ল। সাহসী যুগা, মহামুগ্ধ ভলহেলৰ পুত্ৰ,

পিতৃলকেশী কৰ্মাচকো তেওঁ অনুসৰণ কৰিলে। ভালহেলে এসময়ত নিৰ্জন আমিলিত বাজন্ত কৰিছিল আৰু ইটালীয়ানসকলৰ ভিতৰত তেওঁই আছিল ভূ-সম্পত্তিৰ শ্ৰেষ্ঠ অধিকাৰী। প্ৰবাদ আছে যে শতবাহু আৰু শতকৃত্ত ইজিয়নে শতভূমি মুখেৰে অগ্নি উদগীৰণ কৰি, পক্ষাশ্বখন ঢাল আৰু সমন্বয়ত তবোৱাল লৈ গুণিটাবৰ বজ্জৰ সন্মুখীন হৈছিল। এতিয়া ইনিয়াকে সেইদৰেই কল্পকপ দৰি বগন্তেৱত সংহাৰ লীলাৰ সৃষ্টি কৰিছিল, শোণিতসিক্ত অসিৰ উত্তাপে তেওঁক উত্তেজিত কৰিছিল। আৰু এতিয়া তেওঁ নিকিয়াকে পৰিগলিত কৰা চাৰিটা ঘোঁৰাৰ যুটিটোৰ ওচৰ চালিললৈ সৰ্বশক্তি নিয়োগ কৰিছিল। কিন্তু দীঘল দীঘল বেঙা মেলি, প্ৰবল চক্কাৰে তেওঁ কবাল মূৰ্ত্তি ধৰি আগ-বাঢ়ি যোৱা দেখা পাই ঘোঁৰাকেইটাই ভয়ত পাৰ্শ্বকালে ঢেঁকুৰ মেলিলে। বথখন সাগৰৰ পাৰত বাগৰি পৰিল আৰু বখীজন উকৰি গ'ল। ইতিমধ্যে ঘোঁৰা বৰগীয়া ঘোঁৰা এহালৰ পাৰত লুকাগাছ যুদ্ধ ক্ষেত্ৰলৈ আগ বাঢ়ি আহিছিল। তেওঁৰ ভায়েক লাইজাৰ বথৰ সাৰথি আছিল। লুকাগাছে পাব জোৰেৰে তবোৱালখন ঘূৰাই আছিল। উদ্ভূত হিংস্ৰভাবে ইনিয়াকে আক্ৰমণ কৰিলে, তেওঁৰ বিশাল দেহ আৰু উজ্জ্বল শক্তিশেল দৃশ্যমান হ'ল। লাইজাৰে তেওঁক ক'লে, "ইয়াক ডাঙমিছিহৰ তথ অথবা একিলিছিৰ বথ নাই। মিছ্ৰীয়াৰ উপত্যাকাও বহুত দূৰত। আমাৰ বাজন্ত ইয়াতে আৰু এতিয় ই তোমাৰ জীৱনৰ অৱসান হ'ব।" এয়ে আছিল উদ্ভাদ লাইজাৰৰ উক্তি। তেওঁৰ বচন বহু দূৰ বিয়পি পৰিল। কিন্তু ট্ৰেছৰ বীৰে তাৰ উত্তৰ কথাবে নিদি অস্ত্ৰেৰে দিলে। তেওঁ নিক্ষেপ কৰা বৰ্ণা লুকাগাছৰ বাম উৰু-সন্ধিত বিন্ধ হ'ল। কাৰণ তেতিয়া তেওঁ আগলৈ হাটলি ঘোঁৰাহাল তবোৱালৰ গাদিৰে কোবাই বথখন বেগেৰে চলাবলৈ চেষ্টা কৰিছিল আৰু তেওঁৰ বাওঁ ভৰিটো আগবাঢ়ি আছিল। তেওঁ বথৰ পৰা বাগৰি মাটিত পৰিল; তেওঁৰ যত্নাৰ যত্নত সত্যসঙ্গ ইনিয়াকে বিজ্ঞপ কৰি ক'লে, "লুকাগাছ, ঘোঁৰাকেইটাই ভয়ত পলাই যাব খোজোতে যে তোমাৰ বথখনৰ এই অৱস্থা হ'ল এনে নহয়, কলিত অপ-দেহতাৰ প্ৰভাৱতো সিহঁত শত্ৰুৰ সন্মুখৰ পৰা আতঁৰ যোৱা নহ'ল। পিছে তুমিয়েহে ঘোঁৰাকেইটাক এৰি যাবলৈ উপক্ৰম কৰি বথৰ পৰা জঁপ দৰি পৰিল।" এহদৰে উপহাস কৰি ইনিয়াকে ঘোঁৰাকেইটা হস্তগত কৰিলে। দুৰ্ভাগীয়া ভায়েকজনো বথৰ পৰা পৰিছিল। তেওঁ আঁঠু আতুৰভাৱে বৰষোণ

কবি ইনিচ্ছাছক ক'লে, “ট্রয়ৰ বীৰ, তোমাৰ শপত, তোমাৰ নিচিনা মহৎ সন্তানক জন্ম দিয়া তোমাৰ পিতৃ-মাতৃৰ শপত, মোক বধ নকৰিবা। মই তোমাক মিনতি কৰিছো, মোক দয়া কৰা।” তেওঁ আৰু কিবা ক'ব খোজোতেই ইনিচ্ছাছে বাধা দি ক'লে, “ক'তা, অলপ আগতে দেখোন বৰ বৰ কথা কৈছিল। ভায়েকৰ লগত তয়ো এঙ্গেলগে যাব। তোৰ নিকৃতি নাই।” এইবুলি কৈ তেওঁ তৰোৱালৰ আগটোৰে তেওঁৰ বুকুত বন্দী হৈ থকা প্ৰাণবায়ুক মুক্ত কৰি দিলে।

এইদৰেই গাৰ্ডিয়ান অমিনায়কজনে ব'ক্ষেত্ৰত সংহাৰ লীলাৰ সৃষ্টি কৰিছিল। পৰ্বতৰ পৰা প্ৰবল বেগে বৈ অহা নদী নাইবা ধুমগত দৰেই তেওঁৰ প্ৰচণ্ড ক্ৰোধ মূৰ্ত্তিমান হৈছিল। আৰু অৱশেষত কুমাৰ এন্সেনিয়াছ আৰু ট্ৰয়ৰ গুৰুসকল শিবিৰৰ পৰা প্ৰত্যাহা আছিল। অৱশ্যে বাৰ্থ হ'ল।

এইবিলাক ঘটনা ঘটি থাকোতে জৰ্জাৰ্টাৰে জনোক সন্মোদন কৰি ক'লে, “ভগিনী আৰু প্ৰিয়তমা কুঁৱৰী, তুমি ভবাৰ দৰেই কাম হৈছে। তোমাৰ বিচাৰ সদায় নিৰ্ভুল। ভেনাছে ট্ৰয়ৰ পক্ষ সমৰ্থন কৰিছে সঁচা, কিন্তু ট্ৰজান-সকলৰ অতুল সাহস, গোঁৱৰোণ আৰু বিপদৰ সময়ত নিৰ্ভীকভাবে ধাৰিব পৰা ক্ষমতা, এইবিলাক ভালকৈ উপলব্ধি কৰা নাই।” জনোৱে শান্তভাবে উত্তৰ দিলে, “কিয় প্ৰিয়তম, বিয় তুমি মোক বিবক্ত কৰিছা? তোমাৰ ভীষণ আদেশ শুনি মোৰ ইতিমধ্যেই বুকু টিপটিপাই আছে। এসময়ত মোৰ ভালপোৱাই তোমাক প্ৰভাৱিত কৰিছিল। এতিয়া সেইদিন থকা হ'লে, টাৰ্ণাছক যুদ্ধৰ পৰা আঁতৰাই, পিতাক ডনাছৰ ওৰেত চমজাই দিবগৈ পাৰিলো-হেঁতেন আৰু তুমিও আপত্তি নকৰিলা হয়। কিন্তু যি হৈছে হৈ থাকক। নিষ্পাপ শোণিত ওপৰণ কৰি তেওঁ ট্ৰজানবিলাকৰ সহৃদয় সাধন কৰক। টাৰ্ণাছৰ মৃত্যু হওক। তথাপি এটা কথা, তেওঁ দেৱতাৰ বংশৰে লোক। পিলুমনাছ আছিল তেওঁৰ পিতাকৰ প্ৰপিতামহ। তত্পৰি তেওঁ জতি উদাৰ মনেৰে তোমাৰ মন্দিৰৰ বেদীত অৰ্জস উপহাৰ প্ৰদান কৰিছে।” অম্বাৱতী অলিম্পাছৰ অধিপতিজনে সংক্ষেপে ক'লে, “যদিহে তুমি টাৰ্ণাছ এতিয়াই নিহত হোৱাটো নিষিচাৰা, তেন্তে তেওঁ পলায়ন কৰক। কিন্তু এটা কথা মই কৈ থওঁ। এই ব্যৱস্থা সাময়িকহে। তেওঁৰ মৃত্যু অনিবাৰ্য, আৰু মোৰো সৈয়ে ইচ্ছা। এই

চৰ্ত্তত তুমি এতিয়া তেওঁক মৰণৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰিব পাৰা। তোমাৰ অনুৰোধ মই ইমানখিনিয়েই বাৰিষ পাৰো। কিন্তু তুমি যদি তাতকৈ বেছি আশা কৰিছা, যদিহে তাৰিছা যুদ্ধৰ গতি ব্যাহত বা পৰিবৰ্ত্তিত কৰিব পাৰি, তেনেহ'লে তোমাৰ তেনে আশা সকল নহয়।" সজল নৱনেৰে জুনোৱে উত্তৰ দিলে, "উস, তুমি যদি তেওঁৰ প্ৰতি অকণমান সদয় হ'লাহেঁতেন! মুখ ফুটাই যদি ক'লাহেঁতেন তেওঁ আক ক্ষুদ্ৰদিন জীয়াই থাকক। নহয়, নহয় তেওঁৰ ভয়ানক মৃত্যু সন্নিহিত। অথচ তেওঁৰ কোনো দোষ নাই। মই প্ৰকৃত সত্যটোৰ পৰা আঁতৰি যাবলৈ চেষ্টা কৰিছো। কিন্তু হায়, মোৰ এই আশঙ্কা যদি নিবৰ্ণক হ'ল হয়, আৰু তুমি যদি নিজৰ বহিৰাং, তোমাৰ পাকচক্ৰ অলপ অদল-বদল কৰি, শেষ পৰিণতিটো অলপ সুখৰ কৰিলা হয়।"

ইয়াক কৈ জুনোৱে স্বৰ্গশাসক উচ্চতাৰ পৰা নেৰ মাৰ্জেদি, সমুখত একাক ধুমুচা লৈ, তাৰে গতিৰে ট্ৰেজান আৰু লৰেণ্টাইনবিলাকৰ ছাউনিৰ কালে যাত্ৰা কৰিলে। তেওঁ এধানমান চাঁ আৰু এপদমান বাপ্পৰে ইনিয়াছৰ এটা প্ৰতিকৃতি স্ৰজন কৰিলে। এই প্ৰতিকৃতি আছিল অলৌকিক আৰু প্ৰেৰণাকামৰ এই ছায়ামূৰ্ত্তিটো তেওঁ ডাৰ্জিন কবচ, দেৱীপুত্ৰৰ ঢাল আৰু শিৰস্ৰাণৰ পাখি আদিৰে সজ্জিত কৰিলে। মূৰ্ত্তিটোৰ দুখত তেওঁ মাত দিলে, এই মাত আছিল অবাঞ্ছনীয়, অলৌকিক। ইয়াৰ খোজ-কাটলো কৰিছিল ইনিয়াছৰ দৰেই। এনে মূৰ্ত্তিয়ে বোলে মৰণৰ পিছত ছায়াময়াকৈ দেখা দিয়ে; গভীৰ নিদ্ৰাত চেতনা লুপ্ত হ'লে, স্বপ্নত এনে ৰূপ দৃশ্যমান হয়। এতিয়া এই ছায়ামূৰ্ত্তিটোৱে সৈন্য বাহিনীৰ সমুখদি ছেলৰঙে যাবলৈ স্বাভাৱ, টাৰ্ণাছে ইয়াৰ অস্ত্ৰ-শব্দবিলাক দেখি ক্ৰুদ্ধ হৈ, যুদ্ধৰ কাৰণে আহ্বান জনালে। তেওঁ তুৰন্তে ধাৰিত হৈ এই বেতালৰ প্ৰতি বৰ্শা নিক্ষেপ কৰিলে। ছায়ামূৰ্ত্তিয়ে পঠায়নৰ ভঙ্গীত খোজ দিলে। ইনিয়াছেই তেওঁৰ ভয়ত পলাব খুজিছে বুলি ভাবি টাৰ্ণাছৰ মনত ভ্ৰান্ত আৰু প্ৰভাৱশালী আশাৰ উদয় হ'ল। তেওঁ চিঞৰি চিঞৰি ক'লে, "ইনিয়াছ, ক'লৈ পলাই গৈছা? বিয়াখন নপতাকৈ নাযাব। যিখন দেশ বিচাৰি সাগৰৰ মাৰ্জেদি আহি এইখিনি পালাছি, সেইখনকে এতিয়া মই তোমাক দিবলৈ সোঁতাত আগবঢ়াইছো।" এইদৰে বিক্ৰপ কৰি আৰু খোলা তৰোৱাল-খন জোকাৰি জোকাৰি তেওঁ অনুসৰণ কৰিবলৈ ধৰিলে, তেওঁ বুজা নাছিল যে তেওঁৰ উল্লাসৰ এই উৎস আছিল অলৌকিক আৰু বায়বীয়। শিল এটাৰ

দাঁড়িতে জ'হাজ এখন বান্ধি থোৱা আছিল। জাহাজখনত জখলা লগোৱা আছিল আৰু ভিতৰলৈ যোৱা বাটটোও মুকলি হৈ আছিল। ক্লডিয়াম সীমান্তৰ পৰা এই ভাৰাজতে বজা অচিনিয়াছ লাটিয়ামলৈ আহিছিল। ইনিয়াছৰ অস্থিৰ আৰু পলায়মান প্ৰেতমূৰ্তি লুকোৱাৰ ছলেৰে তাতৈ সোমাল। টাৰ্ণ'ছেও সকলো বাধা-বিঘিনি অতিক্ৰম কৰি ক্ষিপ্ৰতাৰে খেদি গৈ এটলীয়া বাটটোৱেদি জাঁপ মাৰি জাহাজৰ ভিতৰ সোমাল। কিন্তু তেওঁ বেছি দূৰ আগ বাঢ়ি যাবলৈ নো পাওঁতেই ছেটাৰ্ণ ছুইতা জনোৱে বান্ধি থোৱা বঁচিডাল ছিঙি জাহাজখন মেলি দিলে। পাবৰপৰা আঁতৰি যোৱা চোবিলাকে জাহাজখন সাগৰৰ মাজলৈ লৈ গ'ল।

সেয়েহে, ইনিয়াছে যুদ্ধ কাৰ্যৰ কাৰণে যোগা ওভিৱন্দ'জনক ক'তো বিচাৰি পোৱা নাছিল। সেই সময়ত তেওঁৰ মুখৰ আগত পৰা বহুতো বাহুৱালী যুঁজাৰু তেওঁ যমপুৰীলৈ পঠাইছিল। আৰু সেই সময়ত অথালি-পথালিকৈ বজা বতাহে টাৰ্ণাছক সাগৰৰ মাজলৈ উঠুৱাই নিছিল। আৰু এনে সময়ে ছায়ামূৰ্তিটোৱে আত্মগোপন কৰাৰ চেষ্টা নকৰি আকাশৰ ওপৰলৈ উৰি গৈ লাহে লাহে ক'লা মেঘ এটুকুৰাৰ লগত মিলি গ'ল। টাৰ্ণাছ হতভম্ব হ'ল। এইদৰে পৰিত্ৰাণ পাই তেওঁ সুখী হ'ব পৰা নাছিল। তেওঁ হাত-যাৰ কৰি ওপৰলৈ চাই ক'লে, "হে পৰম পিতা, কি দোষৰ কাৰণে তুমি মোক এইদৰে শাস্তি দিছা? মই ক'লৈ উঠি গৈছোঁ? মই ক'ত আছিলোঁ? মই এইদৰে পলাইছোঁ কিয়? উভতি যাম কেনেকৈ? মই আমাৰ জাউনি বা লেণ্টাইনৰ প্ৰাচীৰ কেতিয়াবা দেখিবলৈ পাম নে বাক? মোৰ পতাকা অনুসৰণ কৰা সৈন্যবাহিনীটোক কি হ'ব? উস্ কি ভীষণ দুৰ্যোগ! মই সিহঁতক পৰিত্ৰাণ কৰিলো আৰু সিহঁতৰ এতিয়া মৰণৰ বাহিৰে গত্যন্তৰ নাই। সিহঁত ভেদেলি-ভেদেলি হৈ পৰিব, মৃত্যু যন্ত্ৰণাত সিহঁতে আৰ্তনাদ কৰিব, মই কি এতিয়া সেইটো দৃশ্যকে দেখিবলগীয়া হ'ব? কিন্তু মই কি কৰিছোঁ? আই বহুমানীয়ে ফাট মেলি মোক গিলি"নথয় কিয়? হে দেৱতা মোক কৃপা কৰা। জাহাজখনে লিহুত থুকা মাৰক। মই টাৰ্ণাছে তোমাক নিশ্চিতি কৰিছোঁ। ছাটিছৰ ওয়াবহ পলম্বা বালিত যেন জাহাজখন গোট যায়। তেতিয়াহঁলে কোনো কটলীয়ানে মোক বিচাৰি নাপাব। মোৰ এই কল্পৰ কাহিনী

কাৰো শ্ৰুতিগোচৰ নহ'ব।" এইদৰে কৈ তেওঁ অস্থিৰভাৱে ইফাল-সিকাল কৰিছিল। এই নিদাক্ষণ অপমানে তেওঁক বিহ্বল কৰি তুলিছিল। নিৰ্মম কৃপাণ নিজৰ বক্ষত বহুৱাই দিবলৈ তেওঁ উদ্যত হৈছিল, তৎক্ষণ মাল্যৰ মাজত ভঁপিয়াই পৰি, বক্ৰ উপকূল ৰেখা পৰ্যন্ত সাতুৰি গৈ টুকান অস্ত্ৰৰ সম্মুখীন হ'বলৈ তেওঁ চিন্তা কৰিছিল। তিনিবাৰ তেওঁ এই ভাব কাৰ্ণত পৰিণত কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল, কিন্তু তিনিওবাবেই জনোৱে তেওঁক বিহত কৰিছিল। তকণ বাত্ৰকুমাৰজনৰ দুখত ব্যথিত হৈ তেওঁ তেওঁক প্ৰবলভাৱে বাধা দিছিল। সেইদেখি তেওঁ গভীৰ সমুদ্ৰৰ মাজেদি লাহে লাহে গৈ তো আ'ক সোঁতৰ সহায়ত অৱশেষত পিতাক ডনাছৰ প্ৰাচীন নগৰখন উপনীত হৈছিলগৈ।

ইতিমধ্যে জুপিটাৰৰ সকাঁয়নিও, মেজেন্টিয় হৈ মহাপৰাক্ৰমেৰে যুদ্ধ কৰিবলৈ ধৰিলে। উল্লাসিত টুকানবিলাকক তেওঁ আক্ৰমণ কৰিছিল। ইটুস্থান সৈন্যসকলে বেচ নিৰ্মাণ কৰি অভিযন্তা যুগ্মৰে সেই নিঃসঙ্গ যোদ্ধাজনৰ ওপৰত অস্ত্ৰ বৰ্ষণ কৰিছিল। কিন্তু তেওঁ আছিল অগাধ জলৰ মাজলৈ আগ বাঢ়ি যোৱা শিল এটাৰ দৰেই অচল-অটল। শিলটোৰ গৰৰ ওপৰেদি প্ৰচণ্ড ধুমুহা পাৰ হৈ যায়, বিস্তীৰ্ণ বাৰিধাৰাৰ মাজত থাকি সি সমুদ্ৰ আৰু আকাশৰ সকলো আঘাত অকাংগে সহ্য কৰি যায়। কিন্তু তথাপি সি বিচৰ্চিত নহয়। সেইদেৰেই মেজেন্টিয়াছে এতিয়া ডলিকান্ধৰ পুৰ হিৰাচক ভূপতিত কৰিলে। তেওঁৰ লগতে পলায়মান লাটাগাছ আৰু পালামাছো বগত পৰিল। এটা প্ৰকণ্ড খহটা শিল লাটাগাছৰ মুখলৈ নাৰি পৰিয়ালে। ভৰিৰ শিৰকেইডাল কাটি পেলোৱাত পালানাছ সংকৰাই পৰি থাকিল। তেওঁৰ বৰ্মকবচ খুলি লৈ লচাছৰ গাত পিন্ধাই দিলে আৰু শিৰস্থগৰ চূড়াৰে তেওঁৰ শিৰ ভূষিত কৰিলে। ফ্ৰিডীয়ান ইভাৰ্ছিছ আৰু পেৰিছৰ সমনীয়া আৰু পৰম বন্ধু মাইমাছকে তেওঁ বধ কৰিলে। মাইমাছৰ পিতাক আছিল আমিকাছ আৰু মাক আছিল থিয়ানো, চিভিয়াছ দুহিতা হিকবাই গৰ্ভত অগ্নিপিতৃ ধাৰণ কৰি যদি নাই পেৰিছক জন্ম দিছিল সেইদিনাই মাইমাছেও পৃথিৱীৰ পোহৰ দেখা পাইছিল। স্বদেশতে পেৰিছৰ মৃত্যু হ'ল। কিন্তু মাইমাছৰ মৰণ

আছিল বিদেশত, এই লৰেটাইন উপকৃত । পাইন গছেৰে ছাটি খোৱা
 ডেচুলাছৰ নতুবা লৰেটাইনৰ নিম্নভূমিত, নল-খাগৰিৰ মাজত বহু দিন
 নিৰাপদে বাস কৰা ভয়ঙ্কৰ বৰা গাহৰি এটাক চিকাৰী কুকুৰে কামুৰি
 কামুৰি পৰ্বতৰ ওপৰৰ পৰা খেদি নি জালৰ মাজত পেলালে যেনে হয়,
 এতিয়া মেজেক্টিয়াছো তেনে অৱস্থাই হৈছিল । শ'ল ঠেকত পৰি বৰা-
 টোৱে গুজৰি-গুজৰি ফেপেৰি পাতে, তাৰ গাৰ নোমবোৰ ঠবঙা হয়;
 তাৰ ওচৰ চাপি যাবলৈ কোনেও সাহ নকৰে, নিৰাপদ দূৰত্বৰ পৰা
 ষাঠি-ছোং নাৰি বা চিঞৰ-বাখৰ কৰি মাতুহে ত'ক জোকাইহে লয় ।
 ঠিক সেইদৰে মেজেক্টিয়াছৰ প্ৰতি শত্ৰু ভাবাপন্ন কেনো এজন লোকেই
 ভবোৱাল হাতত লৈ তেওঁৰ কাষ চাপিবলৈ সাহস গোটাৰ নোৱাৰিলে ।
 দূৰৰ পৰা বৰ্ষা নিক্ষেপ কৰি আ'ক তুমুল নিমাদেৰে তেওঁলোকে তেওঁক
 উত্থাপ্ত কৰিছিল মাত্ৰ । তেওঁ নিশ্চিত আ'ক নিভীকভাবে, দাঁত বৰচি,
 ঢাল আ'ক বৰ্ষা আন্দোলিত কৰি চাৰিওফালে দৃষ্টিপাত কৰিছিল ।

কথিত্যছ নামে প্ৰাচীন প্ৰদেশ এখনৰ পৰা আক্ৰমণ নামেৰে এজন
 গ্ৰীক যোদ্ধা আহিছিল । তেওঁ তাৰ পৰা নিৰ্বাসিত হৈছিল আ'ক সেই
 কাৰণে তেওঁ বিয়াখন পাতিব নোৱাৰিলে । তেওঁৰ শিবগ্ৰাণৰ পাৰি-
 কেইটা আছিল বঙা ; তেওঁ পৰিধান কৰা বস্ত্ৰবস্ত্ৰ আছিল তেওঁৰ ভাবী
 পত্নীয়ে দিয়া উপহাৰ । তেওঁ এতিয়া যুদ্ধক্ষেত্ৰৰ মাজ ভাগত থাকি
 শত্ৰু সৈন্যক সংহাৰ কৰিছিল । মেজেক্টিয়াছে তেওঁক দূৰৰ পৰাই দেখা
 পালে । তোকত কলমলাই থকা সিংহ এটাই চাৰিওফালে চেঙাব দি বেৰি
 খোৱা গৰু-ম'হৰ পুটিৰ ওচৰত তহল দি থাকোতে, হঠাতে দৌৰি পলাই
 যাব খোজা চেড়া বা দীপলশিঙীয়া শৰপহ এটা দেখা পালে পৰম
 আনন্দ পায় ; সি মুখখন বহলকৈ মেলি চিকাৰটোৰ ওপৰত জঁপিয়াই
 পৰেগৈ আ'ক নাৰী-ভুক চিকাৰি কৰে । তেতিয়া তাৰ কেশবোৰ ঠবঙা
 হৈ পৰে আ'ক কবাল মুক্তি পৰি সি তৰুপান কৰে । ঠিক সেইদৰেই
 এতিয়া মেজেক্টিয়াছে নিশ্চয়ভাবে শাবী পাতি থকা শত্ৰু সৈন্যক আক্ৰমণ
 কৰিলে । হতভঙ্গীয়া আক্ৰমণ নিহত হ'ল । অবিবৰ সময়ত তেওঁ তেজোৰে
 ভিত্তি থকা মাটিত ভৰি হুটা আচাৰিছিল আ'ক তেওঁৰ ওপৰৰ-কবচ

বক্তাৰ হৈ পৰিছিল। এনেদৰেতে অৱস্থিছে গলাবলৈ উপক্ৰম কৰিছিল; কিন্তু মেজেক্টিয়াছে তালৈ জ্ঞপ্তি নকৰিলে, তেওঁক পাহৰাৰ পৰা আঁতৰ কৰিবলৈও তেওঁ উন্নত নহ'ল। বৰং তেওঁ পাক এটা মাৰি সমুখ সমবত জ্বাৰ-তাৰে শঙ্কজনক সন্মুখীন হ'বলৈ সঁচাই হ'ল। কোনো কৌশলৰ আশ্ৰয় তেওঁ নল'লে। অৱশিষ্ট ভূপতিত হ'ল। মেজেক্টিয়াছে তেওঁৰ পাত ভৰি এটাৰে হেঁচা মাৰি ৭বি বৰ্ষাপাট আকৰ্ষণ কৰি ক'লে, “সঙ্গীতকল, দান্তিক অৱশিষ্ট দৃষ্টিত বিচক্ষণ আছিল। তেওঁ এতিয়া ধৰাশায়ী হ'ল।” তেওঁৰ সিংহাসনৰ লগে লগে সঙ্গীতবিলাকেও তুফল জয়ধ্বনিৰ সৃষ্টি কৰিলে। কিন্তু বৃত্তপ্ৰায় অৱস্থিছে সেৱাই সেৱাই ক'লে, “তুমি জয়লাভ কৰিছা। তুমি কোন মই নাজানো। কিন্তু এটা কথা কৈ থলো, তুমি বেছি সময় এইদৰে আনন্দ কৰিব নোৱাৰিবা। মোক বধ কৰাৰ প্ৰতিকূল তুমি শীঘ্ৰে ভোগ কৰিবা। তোমাৰ দশাও মোৰ নিচিনাই হ'ব। মোৰ পিছতই তুমি এই বণভূমিতেই শেষ আশ্ৰয় ল'ব লাগিব।” এই কথা শুনি মেজেক্টিয়াছে ঈৰ্ষা হস্ত কৰিলে। সেই হাঁহি আছিল ফ্ৰোণিমিঞ্জিত। তেওঁ ক'লে, “তই মৰ, মোৰ কথা তই ভাবিব নালাগে, দেহতা আৰু মানুহৰ গৰাকীজনে সেই বিচাৰ কৰিব।” ইয়াকে কৈ তেওঁ বৰ্ষাপাট আঁতৰি উলিয়ালে। নিসাদেৱীয়ে লৌহ কঠিন হাতেৰে তেওঁৰ চকুত পতা জপাই দিলে। অনন্ত অৱকাৰে তেওঁক আবৰি থৰিলে। এতিয়া চিহ্নিকাছে আলংকাৰ্য্যক, ছাক্ৰাটৰে হাইডাম্পিছক আৰু বাপ'ই পাৰ্থনিয়াছক হত্যা কৰিলে। পৰাক্ৰমী অৰ্চিছবো তেওঁৰ হাততে পতন হ'ল। মেচাপাছে ক্লিনিয়াছক আৰু লিকাএন পুত্ৰ ইৰিকিটছক বধ কৰিলে। বজ্জাবিহীন ৰোঁৱাৰ পৰা বাগৰি গৈ ক্লিনিয়াছ ধ্বংসৰ খাই মাটিত পৰি আছিল। কিন্তু মেচাপাছ আৰু ইৰিকিটছে থিয় হৈ যুঁজ কৰিছিল। লিহীয়ান আগতেও দুৰূৰ কাৰণে আগ বাঢ়ি গৈছিল। তেওঁ দণ্ডায়মান আছিল যদিও শিঙামহৰ শক্তিৰ উত্তৰাবিকাৰী তালেবাহে তেওঁক ভূপতিত কৰিলে। ইতিমধ্যে হালিগ্ৰাহে ক্লিনিয়াছক নিহত কৰিলে; কিন্তু সিগুণ্ডাৰে বৰ্ষা নিক্ষেপ আৰু শব্দসজ্জা কৰিব পৰা নিয়ন্ত্ৰণটিতে দূৰ পৰাই অলক্ষিতে হালিগ্ৰাহক হত্যা কৰিলে।

এতিয়া বণদেবতাই উভয় পক্ষৰ ওপৰতেই প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰি ভেঁৰ-
লোকক সমানে মৃত্যু আৰু বহুশাৰ ভাগী কৰিলে। বিজেতা আৰু বিজিত
সকলোটিয়েই সমানে মাৰিছিল আৰু মৰিছিল। কোনো পক্ষই পাছ
হুঁকি ধোৱাৰ কথা চিন্তা কৰা নাছিল। জুপিটাৰৰ প্ৰাসাদত দেৱতাসকলে
এই নিবৰ্ণক জিহ্বাংসা লক্ষ্য কৰি হুখ পাইছিল। মানুহ হ'লে এগিন মৰিব
লাগিবই; কিন্তু তথাপি এনে ভয়ঙ্কৰ হৃদশা দেখি ভেঁৰলোক বাহিত
হৈছিল। ভেনাছ আৰু চেণ্টাৰ্ণ দুহিতা জনোৱে মুখামুখীকৈ বহি সকলো
নিবীক্ষণ কৰি আছিল। হেজাৰ হেজাৰ সংগ্ৰামী সৈনিকৰ মাজত বিবৰ্ণ
টিফিনিয় জীৱ উত্তেজনা আৰু হিংস্ৰতাৰ সৃষ্টি কৰিছিল। কিন্তু এতিয়া
এপাট প্ৰকাণ্ড বৰ্ষা হাতত লৈ মেৰুটিয়াছ অতি ক্ৰুদ্ধতাৰে বণজনেসে
আগ বাঢ়ি আহিল। সাগৰৰ মাজত, নেৰিয়াছৰ গভীৰতম জলৰ মাজেদি
ঘাওঁতেও ওবায়েণৰ কাছৰ পৰা ওপৰছোৱা চৌৰ ওপৰত জিলিকি থাকে।
পৰ্বতৰ পৰা সৰল গছ এজোপা কঢ়িয়াই লৈ ঘাওঁতেও ভেঁৰৰ শিৰ
ডাৱৰৰ মাজত লুকাই থাকে। এতিয়া ওবায়েণৰ দৰেই দীৰ্ঘদেহী মেৰুটিয়াছে
দিশাল বৰ্মেৰে আবৃত হৈ পদক্ষেপ কৰছিল। যুদ্ধক্ষেত্ৰত থকা সৈন্যৰ
সুদীৰ্ঘ পংক্তিবিলাকৰ মাজেদিয়েই ইনিয়াছে। তেওঁক দেখা পালে আৰু
ভেঁৰৰ সন্মুখীন হ'বলৈ প্ৰস্তুত হল। মেৰুটিয়াছে অলপো আতঙ্কিত
নাই, দিশাল দেহেৰে অবিচলিতভাৱে অসম সাহসী শত্ৰুজনৰ কাৰণে
অপেক্ষা কৰি থাকিল। বৰ্ষাৰে ঢুকি পোৱা দুৰ্ঘৰ প্ৰতি তীব্ৰ দৃষ্টি
ৰাখি ভেঁৰ প্ৰাৰ্থনা কৰি ক'লে, “হে দক্ষিণ প'ণি, তুমিয়েই যোৱ দেৱতা,
মই এই অস্ত্ৰ সন্ধান কৰিব খুজিছো। তুমি যোৱ সহায় চোৱা। মই
প্ৰতিজ্ঞা কৰিছো বিজয়ৰ স্মৃতিচিহ্ন হিচাপে ইনিয়াছৰ পৰা, সেই দম্ভটোৰ
দেহৰ পৰা বিৰিলাত অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ টানি-ভাঙৰি থুলি লয়, সেই সকলো-
ৰে বাবেই লচাছক বিভূষিত কৰিম।” এটাবুলি কৈ ভেঁৰ জালেয়ন আঁতৰব
পৰাই তীব্ৰবেগেৰে বৰ্ষা নিষ্ক্ষেপ কৰিলে। ষ্টৰব্ব বৰ্ষাই ইনিয়াছৰ
চালধন ওপৰে ওপৰে চুই গৈ কান্ধতে থকা স্তম্ভৰন একেবিছৰ কঁকাল
আৰু উৰুৰ মাজতে বিন্ধ হ'ল। একেবিছ আছিল চাবিকটিলিছৰ বন্ধু।
কিন্তু আৰ্গছৰ পৰা বহিহুত ধোৱাৰ নিছত ভেঁৰ ইডেজাৰৰ লগতে
থাকি ইটালীৰ নগৰ এখনক বাস কৰিছিল। দুৰ্ভাগ্যবশতঃ লোকলৈ

বুলি নিষ্কপ কৰা অন্তৰ আঘাতত তেওঁ লুটি খাই পৰিল। তেওঁ আকাশৰ ফালে চালে আৰু মংগৰ সমুদ্ৰত তিতি মৰম্বৰ আৰ্গছখনৰ কথা তেওঁৰ স্মৃতিপটত জ্বিলিকি উঠিল। ইয়াৰ পিছত সত্যসন্ধ ইনিয়াকে বৰ্ণা নিষ্কপ কৰিলে। ঢালৰ মাজত থকা সুবৰীয়া উঠা অংশৰ তিনিভৰপীয়া ব্ৰহ্মৰ পাভ, গৰুৰ ছাল আৰু কাপোৰৰ স্তূপত আবৰণ ভেদ কৰি সেই স্তল নৰঙণৰ চুকত লাগিল, কিন্তু ভেতিয়া তাৰ জোৰ কমি আহিছিল। ইটু, সান বস্তু নিবীক্ষণ কৰি ইনিয়াক উল্লাসিত হ'ল। তেওঁ তৎক্ষণাত অসি নিক্ষেপ কৰি বিচলিত হৈ পৰা খতুক খেদি গ'ল। এই দৃশ্য দেখি লচাঙ স্থিৰ হৈ থাকিব নোৱাৰিলে। শিতাকক তেওঁ গভীৰভাৱে ভাল পাইছিল। তেওঁ উচুপিছিল আৰু তেওঁৰ মুখমণ্ডল অক্লান্ত হৈ পৰিছিল। স্তূৰ অতীতক সম্পাদিত হোৱা সেই মহান কাৰ্য্যই যদি আজিও ধৰণীয় হৈ আমাৰ মনত বিশ্বাস উপাদান কৰিব পাৰে; তেন্তে হে তৰুণ বীৰ, তোমাৰ সেই নিষ্ঠুৰ মৰণ আৰু তোমাৰ অপূৰ্ণ বনকৌশল মই উপেক্ষা কৰিব নোৱাৰোঁ; অতুল যশস্যা তোমাৰ প্ৰাণ আৰু মই সকলো বৰ্ণনা কৰি যাম।

আহত মেৰুটিয়াছে অসহায়ভাৱে পাছ হুইকি গৈছিল। তেওঁৰ গতি ব্যাঘাত হৈছিল, কাৰণ তেওঁৰ ঢালত মেৰুটিয়াও সোমাই থকা ভয়ানক বৰ্ণা এডাল তেওঁ চোঁচোবাই নিব লগা হৈছিল। কিন্তু অকস্মাতে তেওঁৰ তৰুণ পুত্ৰ আগ বাঢ়ি আহি যুদ্ধত জঁপিয়াই পৰিল। আৰু ঠিক ৰি মুহূৰ্ত্তত ইনিয়াকে মেৰুটিয়াচক আঘাত কৰিবলৈ উত্তত অসি হাতত লৈছিল, ঠিক ভেতিয়াই লচাঙে তৰোৱালৰ সেই আঘাত প্ৰতিহত কৰিলে। এইদৰে বাধাগ্ৰস্ত হৈ ইনিয়াক বৈ গ'ল। তেওঁলোকৰ সম্মুখলৈ একত্ৰিত হৈ, কোলাহল কৰি অস্ত্ৰ সজান কৰাৰ ফলত ইনিয়াকৰ পতি মৰম্ব হ'ল। পুতেকে ঢালখনেৰে আঘাতি ধৰাত শিতাক প্ৰতিয়া আঁতৰি যাবলৈ সক্ষম হ'ল। ইনিয়াক ক্ৰোধত দ্বন্দ্বিত হৈছিল, কিন্তু তথাপি তেওঁ সতৰ্কতা অৱলম্বন কৰিছিল। মেঘাবৃত আকাশৰ পৰা শিলাবৃষ্টি হ'লে প্ৰতিজন হালোৱা আৰু প্ৰতিজন মাটি চহাই থকা মানুহ যুদ্ধলি পথাৰৰ পৰা যেনেকৈ শীঘ্ৰে আঁতৰি যায়, পৰিকসকলে যেনেকৈ নদীৰ

পাব বা পাহাব আদি নিৰাপদ ঠাইত আশ্রয় লয়, সেইদৰে ইনিয়াছেও
অল্প বৰ্ষণৰ পৰা নিজকে বন্ধা কৰি থাকিল। বৰষুণ বিহান সময় দি
থাকে সিমান সময় সকলো কাম-কাজ বন্ধ হৈ থাকে। অক্সফোর্ড বেলি
ওলালে সকলো সফিক হৈ পৰে। তল বৰ্ষণ শেষ হোৱাত ইনিয়াছে
লচাছক ভিৰন্ধাৰ বৰি ভয় দেখুৱাই ক'লে, “নিশ্চিত মৃত্যুৰ মুখলৈ তুমি
কিয় অগ্ৰসৰ হৈছা? যি কাম কৰিবলৈ তোমাৰ দেহত শক্তি নাই কিয় তেনে
কাম হাতত লৈছা? পিতাৰ প্ৰতি থকা আনুগত্যৰ কাৰণে তুমি বিচাৰ-
বুদ্ধি হেৰুৱাইছা।” কিন্তু তথাপি লচাছ নিবৃত্ত নহ'ল। তেওঁ উদ্যাব
দৰে ইনিয়াছক আক্ৰমণ কৰিলে। আৰু এতিয়া উজান সৰ্বাধিনায়কজনৰ
কজৰোৰ চৰম সীমা পালেগৈ। ভাগ্যদেৱীসকলে লচাছৰ শেষ দশা
নিৰ্দ্ধাৰণ কৰিলে। ইনিয়াছে কোমল বয়সীয়া ৰাজকুমাৰজনৰ পেটত তৰো-
ৱালখন বহুৱাই দিলে। টঙালীখনৰ কীণ বাধা আৰু মাকে সোণৰ
সুতাৰে বোৱা বস্ত্ৰখন ভেদ কৰি, বৰ্ণ-হূৰ্দ ইনিয়াছৰ অসি আমূল বিদ্ধ
হ'ল আৰু ধাৰাসাৰে তেজ ওলাই বাপোৰখন তিয়াই দিলে। তেওঁৰ
তেতিয়াই প্ৰাণবায়ু বাহিৰ হ'ল আৰু বিমৰ আত্মাই মহাশূন্যৰ মাতেদি
ঐতপুৰীলৈ প্ৰস্থান কৰিলে। তেওঁৰ স্নান মুখ মণ্ডলৰ পৰা বহুসময়
মৃত্যুৰে শেষটোপ। তেজো শোষণ কৰি নিছিল। ইনিয়াছে সেই শেঁতা
পৰা মুখলৈ চাই ছুৰৰ স্তম্ভনিয়াহ পেলালে। কাৰণ নিজৰ পিতৃ বংশলতাৰে
প্ৰতিজন তেওঁ তাত দেখা পাইছিল। সোঁহাতখন মেলি তেওঁ ক'লে,
“হায় অভাগা তোমাৰ এই বীৰ্য আৰু মহৎ জ্ঞানৰ লগত সামঞ্জস্য
বাধি সত্যসঙ্ক ইনিয়াছে তোমাক কি দিব পাৰে? যি বৰ্ম-বৰ্ষণে পৰিধান
কৰি তুমি প্ৰকুলিত হৈছিল, সেয়া তোমাৰ শৰীৰতে থাকক। যোৱা
তোমাৰ পূৰ্ব-পুৰুষসকলৰ লগত মিলিত হোৱাগৈ। মই তোমাক মুক্তি
দিছো, যদিহে এনে মুক্তি তোমাৰ কাৰ্য্য হয়। কিন্তু এই বিপৰ্য্যয়ত,
তোমাৰ নিকৰণ-মৃত্যুতো তুমি সাক্ষ্য লাভ কৰিবা যে হমাপৰাক্ৰমী
ইনিয়াছক হাতত তুমি নিহত হৈছা।” ইয়াৰ পিছত তেওঁ পাছ হুইকি
যোৱা লচাছৰ বন্ধুবিলাকক ভৎসনা কৰিবলৈ ধৰিলে। সুবিন্যস্ত কেশপুচ্ছ
শোণিত সিন্ধু কৰি তুমি শয্যা গ্ৰহণ কৰ। লচাছৰ মৃতদেহ তেওঁ নিজেই
মাটিৰ পৰা তুলিল'লে।

ইতিমধ্যে লচাহৰ পিতাকে টাইবাৰ নদীৰ তৰফৰ কাষতে একোপা গছত আঁঠুজি পানীৰে তেওঁৰ ঘা টুকুৰাৰ তেজ বহু কৰিথৈলৈ চোঁটা কৰিছিল। তেওঁৰ ব্ৰজৰ শিৰস্ত্ৰাণ গছৰ ডাল এটাত ওলমি আছিল আৰু বননিৰ ওপৰতে তেওঁৰ গধুৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰবিলাক পৰি আছিল। তেওঁক বেৰি আছিল কিছুমান বহা বহা যুৱক যোদ্ধাই। যিখে-কোণে জৰ্জৰিত হৈ তেওঁ ডিঙিটো পোনাতলৈ প্ৰয়াস কৰিছিল। তেওঁৰ দীঘল ডাঠিয়ে বুকখন চাকি থৈছিল। তেওঁ বাবে বাবে লচাহৰ খবৰ লৈছিল আৰু শোকাভূৰ পিতৃৰ আদেশ বুলি তেওঁক মাজি আনিবলৈ মাংহ পঠাইছিল। কিন্তু অক্ৰমেৰে লচাহ বহুসকলে সূপানী টুকি তেওঁৰ হৃদয়েহ চাপি এখনৰ ওপৰত তুসি ভাব বৈ আনিছিল; মানাস্কৰ্ত্তাৰে ক্ষত-বিক্ষত হোৱা এখন মহা পৰাক্ৰমী বীৰৰ হৃদয়েহ। মেজেক্টিয়াছে অমঙ্গলৰ আগ জননী পালে আৰু দূৰৰ পৰাই বিননিৰ বোল তেওঁৰ বৰ্ণগোচৰ হ'ল। তেওঁ সকলো বৃদ্ধি পালে আৰু মুঠিয়ে মুঠিয়ে ধূলি-ঝালি লৈ মূৰ পৰা চুলিত সানিবলৈ ধৰিলে। তেওঁ হাত দুখন আকাশৰফালে প্ৰসাৰিত কৰিলে আৰু তাৰ শিশু পুতেকৰ নিস্ত্ৰাণ শব্দৰ সাৰটি ধৰি ক'লে, “মোৰ পুতাই, জীয়েকী থাকিবলৈ মোৰ কি ইমান হেপাহ হৈছিল যে তোৰ শত্ৰুৰ মুখত এৰি থৈ আহিলো। তোৰ জন্মদাতা পিতৃ হৈ মই তোক যমৰ মুখলৈ তেলি দিলো? তোৰ এই ঘা ডোখৰে জানো মোক বন্ধা কৰিব? তই মৰিলি বুলি মই জানো বাচি থাকিম? উস্ মোৰ সমান দুৰ্ভাগীয়া কোন আছে? দেশান্তৰী হোৱাৰ আচল হুখে এতিয়াহে মোক দকৈ পীড়িছে। তুহুপৰি মোৰ সোণাই, মোৰ পাণে তোৰ নামভো চেনা লগালে। কাৰণ মোক সকলোৰে ঘিণ কৰে আৰু সেয়েহে মই বাজাৰ পৰা এইদৰে খেদা খাব লগা হ'ল। পৈত্ৰিক সিংহাসন আৰু ৰাজদণ্ডৰ পৰা মই বঞ্চিত হ'লো। একোৰ বিদ্বেষৰ ভাগী হৈ মই নিজৰ দেশখনৰ স্বৰ্ণ পৰিশোধ কৰাৰ কাৰণে খেচ্ছাই মৃত্যু বৰণ কৰি এই ঘৃণনীয় জীৱনৰ অবসান ঘটোৱা উচিত আছিল। কিন্তু মই জীয়াই থাকিলো; আনকি এতিয়াও মই দিনৰ পোহৰ আৰু মাজুপৰ সমাজখন এৰি যোৱা নাই। কিন্তু মই যামেই।”

এইবুলি কৈ তেওঁ আঁহত উকৰ ওপৰতে ভৰ দি থিয় হ'ল। বহু কৰণৰ ফলত তেওঁৰ শক্তি হ্ৰাস হৈছিল আৰু তেওঁৰ গতি মন্থৰ হৈ

পৰিছিল। তথাপি তেওঁ নিৰ্ভীকভাৱে ঘোঁৰাটো আনিবলৈ আদেশ দিলে। এই ঘোঁৰাই তেওঁৰ গৌৰৱ আৰু সাক্ষনাৰ সম্বল। প্ৰতিখন যুদ্ধ জয়লাভ কৰি এই ঘোঁৰাত উঠিয়েই তেওঁ নিজৰ দেশলৈ উভতি গৈছিল। তেওঁৰ লুখ-লুখৰ সঙ্গী এই ঘোঁৰাটোকে এতিয়া তেওঁ ক'লে, “বিবাহ, আমি বহুদিন জীয়াই থাকিলো। মৰণশীল প্ৰাণীয়ে থাক ইয়াত বাহিৰে কি ক'ব? আজি হয় তই মোৰ লগতে লচাছৰ মৃত্যু-যজ্ঞাৰ প্ৰতিশোধ লৈ, বিত্তিত ইনিয়াছৰ কটা মূৰ আৰু বস্ত্ৰাক্ত বৰ্ম-কবচ কঢ়িয়াই অনাশ্ৰু মোক সহায় কৰিবি, আৰু যদিহে তাকে কৰিবলৈ আমাৰ শক্তি নাই, তই মোৰ লগতে মৰিব লাগিব। কাৰণ, হে মোৰ সাহসী বন্ধু, মই জানো যে তই বিদেশীৰ কথা কেতিয়াও মুণ্ডন, ট্ৰয়ৰ নামুহ এটাৰ ওচৰত তই কেতিয়াও সেও নেমান।” তেওঁ ইয়াকে ক'লে। জীৱৰ ওচৰত তেওঁ নিজৰ ভক্তি বহিল। তেওঁ ছয়োশাতেৰে বৰ্ষা ধৰিলে। ঘোঁৰাৰ নোমৰ পাখিৰ তলত তেওঁৰ ব্ৰজৰ শিৰদ্বাণ জিলিকি উঠিল। তেওঁ ক্ষিপ্ৰগতিৰে শত্ৰুসৈন্যৰ মাজলৈ ঘোঁৰা চেকুৱাই দলে। সেই একেখনি অস্ত্ৰতে প্ৰবলভাৱে উঠিলি উঠিছিল লজ্জা, উদ্ভাদনা আৰু যজ্ঞাৰ জোঁৰাৰ। তাৰ লগতে নিশ্চিত হৈ আছিল প্ৰতিশোধৰ বাসনাৰে তৰতাৰ হোৱা পিতৃস্নেহ আৰু প্ৰকৃত সাহস। তেওঁ তিনিবাৰ উচ্চৈস্বৰে ইনিয়াছক আহ্বান কৰিলে। ইনিয়াছে নিতুলভাৱে সেই আহ্বান চিনি পালে আৰু তেওঁ আনন্দ মনেৰে প্ৰাৰ্থনা জনালে, “পৰম পিতাই যেন মোৰ মনোবাঞ্ছা পূৰ্ণ কৰে, এপোৰ অমুগ্ৰহো যেন মই লাভ কৰো। প্ৰস্তুত হোৱা, বণৰ কাৰণে প্ৰস্তুত হোৱা।” এইবুলি কৈ তেওঁ হাতত বৰ্ষা লৈ ব্যগ্ৰভাৱে শত্ৰু সমীপলৈ অগ্ৰসৰ হ'ল। কিন্তু নেজেকিিয়াছে উত্তৰ দিলে, “অধম পশু, মোৰ পুত্ৰক তই হত্যা কৰিছ। এতিয়াও তই মোক ভয় খুৱাব পাৰিবি বুলি ভাবিছনে? তই এক প্ৰকাৰে মোৰ সৰ্বনাশ সাধন কৰিলি। মোৰ মৰণলৈ ভয় নাই, দেৱতাকো মই কোনো মূল্য নিদিওঁ। মোৰ আশ্বাফনৰ কোনো প্ৰয়োজন নাই। মৃত্যুৰ কাৰণে মই প্ৰস্তুত। কিন্তু এই উপহাস মই মোৰ কাৰণে আনিছো।” এইদৰে কোৱাৰ লগে লগে তেওঁ শত্ৰুৰ প্ৰতি অগ্ৰ সন্ধান কৰিলে। ইয়াৰ পিছত পুনৰ দুপাট বৰ্ষা নিক্ষেপ বৰি, তেওঁ সবেগে বৃদ্ধাকৰ গতিত অশ্ৰুচালনা কৰিছিল। ইনিয়াছৰ সুৰ্বেখচিত ডালত লাগি এই

ক্ষেপণাস্ত্রবিলাক প্ৰতিভৃত হ'ল। তেওঁ অচল-অটলভাৱে থিয় হৈ থাকিল। মেজেণ্টিয়াছে আকৌ বাওঁফালৰ পৰা আৱৰ্তন কৰি অস্ত্ৰ বৰ্ষণ কৰিলে। ট্ৰয়ৰ বীৰজনে তিনিবাৰ গোলধন আগত লৈ চক্ৰবৎ গতি পৰিৱৰ্তন কৰাৰ পিছত ব্ৰজৰ বৰ্ণাবিলাক সেই ঢালত বিদ্ধ হৈ লাগি ধৰিছিল। এই অস্ত্ৰবিলাকে ভাঙ হস্তাকৰভাৱে এখন অৰণ্যৰ সৃষ্টি কৰিছিল। আৱশেষত এই শেলবিলাক একটাই থাকে তে তেওঁ বৰ বিৰাক্ত অনুভৱ কৰিলে। একপক্ষীয় আক্ৰমণত তেওঁ অইষ্ট হৈ পৰিছিল। তেওঁ এতিয়া নিজৰ কৰ্তব্যৰ বিষয়ে সতৰ্কভাৱে চিন্তা কৰি জাপ মাৰি আগ বাঢ়ি গ'ল আৰু যুদ্ধক ঘোঁৰাটোৰ কুমত বৰ্ণাঘাত কৰিলে। চতুৰ্দীৰ জন্তুটোৱে পাছ সৈ হুটাৰ ওপৰত থিয় হৈ আগঠেঙৰ পৰা আলাসতে মাৰিবলৈ ধৰিলে। অবোহীজন উকৰি গ'ল আৰু ঘোঁৰাটোও তেওঁৰ ওপৰতে মাটিত বাগৰি পৰিল। সি কান্ধ হুটাৰে ভূপতিত যোদ্ধাজনৰ লৰাৰ কৰিব নোৱাৰাকৈ হেঁচা মাৰি ধৰিছিল।

ট্ৰুজান আৰু লাটিন, উভয়পক্ষতে সৈন্যবিলাকে এতিয়া অবেগেৰে নিনাদ কৰিছিল। ইনিয়াছে দ্ৰুতগতিৰে মেজেণ্টিয়াছৰ কাষ চাপি ভৰো-হালধন উলিয়াই ল'লে। তেওঁ ক'লে, “পূবৰ সেই ক্ৰোধত জ্বলন্ত হৈ থকা মেজেণ্টিয়াছ ক'লৈ গ'ল? তেওঁৰ উদ্যাদ যিখন্তা এতিয়া ক'ত?” ইট্ৰুজান বীৰজনে আকাশৰফালে চাই দীঘলীয়া উশাহ ল'লে। ইয়াৰ পিছত অলপ সুস্থ হৈ তেওঁ উত্তৰ দিলে, “নিদাকণ শত্ৰু, মোক কিয় উপহাস কৰিছা? মৰণৰ ভয় দেখুৱাইছা কিয়? বণত হত্যা কৰাটো পাপ নহয়। এনে মনোভাৱ লৈ মই যুদ্ধলৈ অহা নাছিলো। তোমাৰ আৰু মোৰ মাজত লচাছে এনে এখন চুক্তিও কৰা নাছিল। কিন্তু বিদ্ধিত শত্ৰুৰ প্ৰতি যদি অৰণ্যমান উদাৰতা দেখুওৱা কিবা নীতি আছে, তেন্তে মই তোমাক এটা অনুৰোধ কৰিব খুজিছো। মোৰ মৃত দেহটো মাটিত পুতি থবা মোৰ প্ৰাণবিলাকে মোক ভতিশয় ঘৃণা কৰে। সেই কথা মোৰ অন্তৰত নহয়। সিহঁতৰ পৰা বিদ্বেষৰ পৰা মোক বক্ষা কৰিবা, মোক মোৰ ল'ৰাটোৰ লগতে সমাধিস্থ কৰিবা; এয়ে মোৰ শেষ ইচ্ছা।” এইবুলি কৈ তেওঁ নিজ মনেৰে তৰোৱালৰ আগত ডিঙ পাতি দিলে। প্ৰচুৰ ৰক্ত প্ৰবাহেৰে প্লাৱিত হৈ তেওঁ সমাজে শেষ ন্যাস ত্যাগ কৰিলে।

প্ৰধাৰ

কেমিল্লাৰ যুদ্ধ

সমুদ্ৰ বন্ধৰ পৰা আবিৰ্ভূতা হোৱা উষানেৰীয়ে নতুন এটা দিনৰ সূচনা কৰিলে। মৰণৰ ভয়ানক নিশ্চাই ইনিয়াছৰ মন ভাৰাক্ৰান্ত কৰিছিল। যুগ্মসকলৰ শেষ সংকাৰ কৰি সময় অতিবাহিত কৰাই তেওঁৰ একান্ত ইচ্ছা আছিল যদিও তেওঁ জয় লাভৰ কাৰণে দেহতাসকলৰ প্ৰতি আগ কৰি যোৱা পূজা-পাতলবিলাক সমাধা কৰিবলৈ চল পুৱাতে সঠক হৈ পৰিল। তেওঁ প্ৰকাণ্ড ওক প্ৰজোপাৰ পৰা ডাল কিছুমান কাটি লৈ মাটিৰ টিলা এটাৰ ওপৰত ধুনীয়াকৈ সজালে। সামন্ত মেজেক্টিয়াছৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰা সুন্দৰ অন্ত্ৰ-শস্ত্ৰ-বিলাক ৰণ দেহতাব প্ৰতি উপঢাব হিচাপে নিবেদন কৰি তাৰ ওপৰতে ৰাখিলে। তত্পৰে মেজেক্টিয়াছৰ ভেজ লাগি থকা ৰণ-টুপী, ভগা বৰ্ণাবোৰ আৰু বাৰবাৰ থকা-সৰকা হোৱা বৰ্মখন তাতে স্থাপন কৰিলে। এই স্মৃতি-চিহ্নবিলাকৰ বাওঁফালে তেওঁৰ ব্ৰজৰ চালখন থলে। শেষত তেওঁ হাতীদাঁতৰ নাল লগোৱা তৰোৱালখন চালৰ ওপৰত আঁৰি দিলে। তেওঁৰ সেনাপতিসকল তেওঁৰ ওচৰত উপস্থিত আছিল। ইনিয়াছে তেওঁলোকক উৎসাহিত কৰিবলৈ এই-বুলি ক'লে, “যুদ্ধসকল, আমি আশাতীত সাকল্য লাভ কৰিছো। ভৱিষ্যতত কি ঘটিব সেই কথা চিন্তা কৰি তোমালোকে ভয় খাব নালাগে। এই অন্ত্ৰ-শস্ত্ৰবিলাকৰ পৰাকী আছিল এজন দান্তিক নৃপতি। আমাৰ জয়যাত্ৰাৰ এয়ে প্ৰাথমিক কল। মোৰ হাতত মেজেক্টিয়াছৰ আকৃতি এনেকুৱা হৈছে। এতিয়া আমি বজা লাটিন’ছৰ নগৰ প্ৰাচীৰলৈ সদলবলে যাত্ৰা কৰিম। যুদ্ধ পুনৰ আৰম্ভ হ’ব বুলি ধৰি লৈ তোমালোক সজ্জিত হোৱাহঁক। স্বৰ্গৰ দেহতাসকলে অগ্ৰমতি দিলেই আমি যুদ্ধৰ পতাকা তুলি লৈ শিবিৰৰ পৰা সৈসন্ধে গমন কৰিম। অজ্ঞতাৰশতঃ ভেঙিয়া যেন কোনো অশঙ্কাই আমাৰ মনত ঠাই নাপায় আৰু ভয়ত স্তৰ্ভ হৈ, উচ্চাৰণ কৰা কোনো মন্ত্ৰণাই যেন আমাৰ

গতিবেগ ব্যাহত কৰিব নোৱাৰে। কিন্তু তাৰ আগতে আমাৰ সঙ্গীসকলৰ মৃতদেহবিলাক আমি সংকাৰ কৰিব লাগিব। কাৰণ সেইজন সৌজন্তাইহে তেওঁলোকক এতিয়ৰ নদীৰ গভীৰতাত সহায় কৰিব পাৰিব।” তাৰ পিছত তেওঁ পুনৰ ক’লে, “যোৱাইক, যিসকলৰ অসীম সাহস আৰু বক্তব্য বিনিময়ত আমি এখন নতুন দেশ অধিকাৰ কৰিব পাৰিছোঁ, তেওঁলোকক শেষ সম্মান প্ৰদৰ্শন কৰা। মৃতদেহবোৰে পালাছক ইভেণ্ডাবৰ নগৰখনলৈ প্ৰেৰণ কৰা হওক, সেই নগৰখন এতিয়া শোকৰ হাঁহুই আৱৰি গৈছে। অকালতে তেওঁক মৃত্যুৰ নিৰ্মম ভিমিৰে ঢাকি ধৰিলে। কিন্তু সেই অন্ধকাৰ দিনটোত তেওঁৰ শোধ-বাঁধ অটুট আছিল।”

এইদৰে কৈ তেওঁ উচুপি উচুপি কান্দিছিল। তাৰ পিছত তেওঁ পালাছৰ নিম্দ্ৰাণ দেহ শায়িত হৈ থকা শিবিৰটোলৈ উভতি গ’ল। আচিটিছে এতিয়া মৃতদেহটো বাখি আছিল। আৰ্কেডিয়াত থকা সময়ত তেওঁ ইভেণ্ডাবৰ বয়স্ক আছিল, কিন্তু পালাছৰ সঙ্গী আৰু অভিভাৱক হিচাপে আত্ম এ তথা তেওঁ এনে এটা বয়স পৰিস্থিতিত পৰিল। তেওঁৰ লগত অহা সৈন্য দল আৰু টজান বাহিনী তাত সমবেত হ’ল। ট্ৰয়ৰ নাবীসকলেও চুলি মেলি আহি অমুঠানত যোগ দিলেহি। অৱশেষত যেতিয়া ইনিয়াছ উচ্চ প্ৰৱেশপথৰ সন্মুখত হ’ল, তেতিয়া সকলোটিয়েই হিমা ধুনি কান্দিবলৈ ধৰিলে। বিলাপৰ ধ্বনি আকাশ মুখৰিত হ’ল। বেদনাৰ প্ৰবল উজ্জ্বল ৰাজকীয় সজ্জাৰ ধ্বনিত প্ৰতিধ্বনিত কৰিলে। ইনিয়াছে পালাছৰ উপহিত মন্তক নিৰীক্ষণ ক’ৰলে। তেওঁৰ মুখখন তুৰাৰ শুভ্ৰ হৈ পৰিছিল। তেওঁৰ মস্তক বক্ষদেশত আছিল ইটালীয় বৰ্ণাই বিন্দীৰ্ণ কৰা উজ্জ্বল ক্ষত। সজল নয়নেৰে তেওঁ ক’লে, “হায় মৃতভাগ্য, সৌভাগ্যৰ ৰণত মই তোমাক পাইছিলো। নিয়তিৰ ক নিৰ্মম পৰিহাস! তোমাক মই হেৰুৱাব লগা হ’ল। মোৰ ৰাজ্যখন প্ৰতিষ্ঠিত হোৱা দিনটোলৈ তুমি অপেক্ষা নকৰিলা—বিজয় গোঁৱৰত পিতৃ-মাতৃৰ ওচৰলৈ উভতি যাবলৈয়ো তোমাৰ ভাগ্য নহ’ল। তোমাৰ কাৰণে ইভেণ্ডাবে মোক বাবে বাবে সকৌতাই দিওঁতে মই কিমানবোৰ প্ৰতিশ্ৰুতি দি

আহিছিলো। তেতিয়া তেওঁ মোক সাংঘট মাৰি ধৰি বিদায় দিছিল। এখন বিশাল সাম্ৰাজ্য স্থাপন কৰিবলৈ তেওঁ মোক আশীৰ্বাদ দিছিল; তাৰ লগতে তেওঁ উৎকণ্ঠিতভাৱে কৈছিল যে আমাৰ শত্ৰুবিলাক পৰাক্ৰমী আৰু আমি এটা সাহসী জাতিৰ বিৰুদ্ধে অসুখাৰণ কৰিব লাগিব। ইভেঙাৰে হয়তো এতিয়াও যাগ-যজ্ঞ কৰি অলৌক আশা কিছুমান মনত পোষণ কৰি আছে। তেওঁ হয়তো পূজাৰ বেদী বলিৰে ওপচাই পেলাইছে। কিন্তু আমি অপ্ৰয়োজনীয়ভাৱে সন্মান দেখুৱাই, গভীৰ ব্যথাৰে তেওঁৰ তৰুণ ভৱনৰ প্ৰাণহীন দেহ বহন কৰি লৈ যাম। এতিয়া আৰু তেওঁ দেৱতাসকলৰ ওচৰত দায়বদ্ধ নহয়। হায় দুৰ্ভাগীয়া পিতৃ, পুতেকৰ শোকাবহ অস্ত্যেষ্টিক্ৰিয়া দেখাটোৱেই তেওঁৰ কপালত আছিল। আমি আশাকৰা হওঁ—এয়াই কি আমাৰ জয়যাত্ৰা? মোৰ গভীৰ প্ৰতিশ্ৰুতিবিলাক কি এইক্ষণেই পালন কৰা হ'ল? আহা! কিন্তু ইভেঙাৰ, তোমাৰ পুত্ৰ পৰাজয় বৰণ কৰা নাই; লজ্জা আৰু কলঙ্কৰ গ্লানিয়ে তেওঁক পৰল কৰিব পৰা নাই। নিৰাপদে ঘৰলৈ উভতি যোৱা, কিছুমান পুত্ৰৰ মৃত্যু কামনা কৰা, পিতৃৰ অৱস্থা তোমাৰ নহয়। হায় ইটালী। তোমাৰ বন্ধক স্বৰূপ এই বীৰজন কিমান শুভাৰ্থী আছিল। তেওঁক হেৰুৱাই তুমি এতিয়া শোকত কাঁড়ৰ হৈছা আৰু ইয়ুলাছ, তোমাৰ ক্ষতিও অপূৰণীয়।

এইদৰে বিলাপ কৰাৰ পিছত ইনিয়াছে দেখিলে—দুখ লগা মৃতদেহটো দাঙি লবলৈ আহেশ দিলে। তেওঁ সৈন্য বাহিনীৰ এহেজাৰ লোকক পালাছৰ অস্ত্যেষ্টিক্ৰিয়াৰ সময়ত উপস্থিত থাকি, তেওঁৰ পিতৃৰ শোকৰ সমভাগী হ'বৰ কাৰণে নিৰ্বাচিত কৰিলে। এনে এটা নিদাকণ দুৰ্দশাৰ গৃহতৰ্ভণ্ড এইখিনি সমবেদনা হয়তো অতি তুচ্ছ আছিল। তথাপি এয়া আছিল মাক-বাপেকৰ প্ৰাণ। অনাবিলক অতি সোনালো গছৰ লেহুকা ভালেৰে এখন চাঙি সাজি তাৰ ওপৰত কুমলীয়া কুঁহিপাত পাৰি দিলে। এইদৰে এখন শেতেলি সজা হ'ল আৰু তাত হাঁপবিবৰ কাকৰে পাতেৰে কৈতে গছৰ ঠানি কিছুমান বিয়কৈ লগাই দিলে। এনে এখন আদিম শয্যাত বীৰজনক আড়ম্বৰেৰে শায়িত কৰা হ'ল। এগৰাকী গাভৰুৱে কোমল আঙুলিৰে গৰি থকা ফুল এপাহৰ লগত তেওঁৰ সাদৃশ্য আছিল। ফুলপাত জয় পৰি লেবেলি যায়। তাৰ আকৃতিৰ নিশেধ

পৰিৱৰ্তন নহয়। যদিও প্ৰকৃতিৰ প্ৰাণবসৰ পৰা বঞ্চিত হৈ ই মৌলান
পৰি যায়। ইয়াৰ পিছত ইনিয়াছে ছুখন 'মমতাবীৰ্য', সোণৰ বনকৰা বজা
কাপোৰ উলিয়াই আনিলে। ছিডনীয়ান ডিডোৰে সোণৰ শুণাৰে কাবচুপি
কৰা এই অপৰূপ শিল্প-কৰ্ম তেওঁক নিজহাতে প্ৰদান কৰিছিল। শেৰ
শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰাৰ সময়ত তেওঁ শোকাবুল হৈ এখন কাপোৰ জ্বলুপ
বীৰজনৰ মৃতদেহত মেৰিয়াই দিছিল আৰু আনখনেৰে তেওঁৰ শিৰ চাপি
দিছিল; হয়, সেই শিৰ, সেই কেন, খন্তেকতে চিত্তৰ জুইত ছাই হৈ
যাব! লবেটাইন বুদ্ধত পালাছে লাভ কৰা পুৰস্কাৰসমূহ, তেওঁ ওপকৈ
ধূপ খুৱাই থৈছিল। শাৰীশাবাকৈ সজাই থোৱা স্মৃতিচিহ্নবিলাকো তেওঁ
আনিবলৈ আদেশ দিছিল। পালাছে শত্ৰুৰ পৰা কাঢ়ি লোৱা ঘোঁৰা
আৰু অন্ত্ৰ-শস্ত্ৰবিলাকো তাৰ লগতে ৰখা হৈছিল। তত্পৰি পিঠিৰ কালে
হাত বান্ধি থোৱা বন্দীবিলাকক মৃতদেহ প্ৰতি বলি দি সিহঁতৰ তেজৰে
চিত্তৰ জুইত আততি দিবৰ কাৰণে, ডাঙে বাধি থোৱা হৈছিল। কিছুমান
গছৰ বৃক্ষত শত্ৰুৰ অন্ত্ৰ-শস্ত্ৰ পিন্ধাই সিহঁতৰ ঘৃণিত নামবোৰ তাত লেখি
দিয়া হৈছিল। এইবিলাক আছিল শত্ৰু, সৈন্তৰ প্ৰত্যেক। ইনিয়াছৰ
আদেশত সেনাসকলে এইবিলাকো কঢ়িয়াই লৈ গৈছিল, জৰাজৰ্বৰ দেহাৰে
বিৰল অচিটিহে সেই শব্দযাত্ৰাত যোগ দিছিল। হাতৰ মুঠিৰে তেওঁ বুকুত
আঘাত কৰিছিল, নখেৰে মুখ আঁচুৰিছিল। এইবিলাক কৰি কৰি অৱশেষত
তেওঁ মাটিত লুটি খাই পৰিছিল। কটুলীয় বন্ধেৰে বন্ধিত হৈ থকা বথ
কিছুমানো তেওঁলোকে চলাই নিছিল। পিছে পিছে গৈছিল পালাছৰ
ঘোঁৰা এখন। তাৰ জীণ-লাকাম খুলি থোৱা হৈছিল, সিও কান্দিছিল
আৰু চকুৰ পানীৰে তাৰ মুখখন ভিতি গৈছিল। কিছুমান বাহুহে
পালাছৰ বশ। আৰু শিবজ্ঞাপকে বহন কৰিছিল, কাৰণ তেওঁৰ বৰ্ম-কবচ
আদি টাৰ্ণাছে খুলি লৈছিল। ইয়াৰ পিছত একাংশ ট্ৰান আৰু সৰু
ইষ্টুকান আৰু আৰ্কেডিয়ানে শোকৰ চিন স্বৰূপে অন্ত্ৰ বিপৰীতমুখী কৰি
শব্দাহুগমন কৰিছিল। শব্দ যাত্ৰাটো বহুদূৰ অগ্ৰসৰ হোৱাৰ পিছত ইনিয়াছে
থমকি বৈ ছয়নিয়াহ পেলাই 'ক'লে, "ভয়ৰ বৰদেৱতাই আমাক আহ্বান
কৰিছে। আমি এতিয়া ইয়াৰ পৰাই উত্ততিৰ লাগিব। অন্ত্ৰ ঠাইত
আকৌ চকু পানী টুকিব লাগিব। মহাবীৰ পালাছ, নই সত্যক চিন্তে

তোমাৰ পৰা চিৰদিনৰ বাবে মেলানি মাগিছো।" আৰু একো নোকোৱাকৈ তেওঁ সুবক্ষিত শিবিবলৈ উভতি গ'ল।

ইতিমধ্যে লাটিন নগৰৰ পৰা দূতসকল আহিছিল। তেওঁলোকে জিত পত্ৰৰ মালা লৈ ইনিয়াছৰ ওপৰত উপস্থিত হৈছিল আৰু বণভূমিত পৰি থকা মৃত সৈনিকসকলক স্থানান্তৰিত কৰি শেষ সংকাৰ কৰিবৰ কাৰণে তেওঁৰ অনুমতি বিচাৰিছিল। সেই পৰাজিও আৰু নিহত লোকসকল যে এতিয়া পাখিৰ বাদবিসম্বাদৰ বাহিৰত সেই কথাৰে পাহনি মেলি, তেওঁলোকে উল্লেখ কৰিছিল সেই অতীত কাহিনী, যেতিয়া ইনি-আছে তেওঁলোকৰ আতিথা গ্ৰহণ কৰিছিল আৰু বাস্তবৰ জীয়াই এগৰাকীৰ পাণি গ্ৰহণ কৰি লাটিনসকলৰ লগত সম্বন্ধ স্থাপন কৰিবৰ কাৰণে ইচ্ছুক হৈ পৰিছিল। এইদৰে তেওঁলোকে ইনিয়াছক অনুকম্পা প্ৰদৰ্শন কৰিবলৈ মিনতি কৰিছিল। ইনিয়াছে তেওঁলোকৰ অনুবোধ উপেক্ষা কৰিব নোৱাৰিছে। দৰদী মনেৰে তেওঁলোকক তেওঁ অনুমতি দিলে। তাতেই ক্ষান্ত নাথাকি তেওঁ ক'লে, "লাটিনসকল, কি ছুভাগা যে তোমালোকে নাঃয় শৰ্ম পাহৰি গৈ এনে এখন ভয়ঙ্কৰ যুদ্ধত জড়িত হৈ পৰিছা। আমাৰ বন্ধুত্ব অহমাননা কৰি তোমালোক সুখ-শান্তিৰ পৰা বঞ্চিত হৈছা। এতিয়া তোমালোকে মোৰ অনুগ্ৰহ প্ৰাৰ্থনা কৰিছা। বণ দেৱতাৰ কোপত যিসকলৰ পতন ঘটিছে তেওঁলোকৰ প্ৰাণ প্ৰসন্ন হ'বলৈ মোক অনুনয়-বিনয় কৰিছা। কিন্তু, তোমালোক যিসকল জীয়াই আছা—তেওঁলোকৰ প্ৰতিও মই শত্ৰুভাবাপন্ন হ'বলৈ ইচ্ছা কৰা নাই। মই ইয়ালৈ আহিছো। এই কাৰণেই যে বিধাতাই ইয়াতে মোৰ কাৰণে বসবাস কৰা ঠাই এখন নিৰ্দিষ্ট কৰি থৈছে। তোমালোকৰ সমুগ্ৰ জাতিটোৰ বিৰুদ্ধে মই যুদ্ধ ঘোষণা কৰা নাই। তোমালোকৰ বজাৰ মই অতিথি আৰু বন্ধু, তেওঁ সেই কথা পাহৰি গৈ টাৰ্ণাছৰ অগ্ৰৰ ওপৰত আস্থা স্থাপন কৰিছে। যিবিলাক লোকে প্ৰাণ বিসৰ্জন দিছে তেওঁলোকৰ সলনি যদি টাৰ্ণাছে স্বয়ং মৃত্যুবৰণ কৰিলেহঁতেন, তেনেহ'লে ইমানখিনি অঘটন নহ-টিগ হয়। যদি তেওঁ অগ্ৰৰ বগেৰে যুদ্ধৰ গতি নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ বিচাৰে আৰু ট্ৰজানবিলাকক নিৰ্গল কৰিবলৈ ইচ্ছা কৰে, তেন্তেহ'লে তেওঁ নিজে

মোৰ লগত যুদ্ধ কথাটোৱেই শ্ৰেয় হ'লহেঁতেন। আমাৰ দ্বিত্বত দুজনৰ চহভোৱা দ্বন্দ্বৰ ইচ্ছাত বা বাহুবলৰ সহায়ত তেওঁই জীয়াই থাকিলেহেঁতেন। কিন্তু যোৱাইক, তোমালোকৰ নিঃশত সেনাসকলৰ শেষ কৃত্য কৰাইগৈ।”

ইনিয়াছে এইদৰে ভাষণ দিয়াৰ সময়ত শ্ৰোতাসকল বীৰৰ আছিল। তেওঁলোকে তৰ্থপূৰ্ণ দৃষ্টি বিনিময় কৰি অৰাক বিম্বৰূপ ইজনে সিজনেৰ ফালে চোৱা চুই কৰিছিল। অৱশেষত ড্ৰালিছ বাহিৰে এজন বয়সস্থ লোক উত্তৰ দিবৰ কাৰণে সাজ হ'ল। তেওঁ টাৰ্ণাম্বৰ প্ৰতি তেওঁৰ সন্তোষ নাছিল আৰু তেওঁৰ বিৰুদ্ধে প্ৰায়ে অভিযোগ আৰু বিদ্বেষ প্ৰকাশ কৰিছিল। তেওঁ ক'লে, “ট্ৰয়ৰ বীৰ, তোমাৰ স্তুত্যাতি ভগতজোৰা। কিন্তু তোমাৰ মহৎ কাৰ্য্যৱলীয়ে সেই বৰস্যা চেৰাই গৈছে। তেঁমাক প্ৰাণসা কৰিবলৈ মোৰ ভাৱা নাই। অৱশ্যতঃ ন্যায়-নিষ্ঠাৰ কাৰণেই তোমাৰ শলাগ লমনে, তোমাৰ মহান বীৰত্বৰ কাৰণে তোমাৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিম? মুঠতে ইমানকে কৈ থলো যে তোমাৰ বাৰ্তা আ'নি আনন্দেৰে বহন কৰি নগৰৰ নেতৃ বৃন্দৰ আগত নিবেদন কৰিমগৈ। যদিহে ভাগ্য সুপ্রসন্ন হয়, তেন্তে বজা লাটিনাছৰ লগত তোমাৰ মিত্ৰতা স্থাপন কৰিম। টাৰ্ণাছে শান্তি প্ৰতিষ্ঠাৰ বাবে সন্ধি কৰে যদি কৰিব পৰে। সঁচা, নতুন এখন ট্ৰয় নগৰ নিৰ্মাণ কৰিবৰ কাৰণে, প্ৰয়োজন হ'লে আমি শিলো কঢ়িয়াই দিম। প্ৰকাশ এখন প্ৰাচীৰ গঢ়াত সহায় কৰিম। এয়ে অদৃষ্টৰ ইচ্ছিত।” তেওঁৰ কথা সলোৱে সৰৱে সমৰ্থন কৰিলে। বাৰ দিনৰ কাৰণে তেওঁলোকে এখন যুদ্ধ বিৰতি। চু ক সন্মাদন কৰি শান্তিৰ প্ৰতীক প্ৰদান কৰিলে। ট্ৰয়ান অংক লাটিনসবলে নিৰ্ভয় মনেৰে একেলগে পাৰ্শ্ব্য, অৱণ্যত প্ৰবেশ কৰিছিল। তেওঁলোকে অক্লান্তভাৱে হুমখীয়া কুঠাৰেৰে দেৱদাক গছ কাটিছিল, সবল গছ বগবাইছিল, কঠিন ওক আৰু সুগন্ধি চেন্নৰ কাঠ কাটিছিল। গাড়ীয়ে গাড়ীয়ে কাঠৰ মেটমৰা বোজা ভৈয়ামলৈ লৈ আহিছিল।

কিন্তু ইতিমধ্যে কল্যাণত, প্ৰথমে পালাছৰ পৰাশ্ৰম আৰু তাৰ পিছত তেওঁৰ কৰণ যুত্ৰাৰ বাতৰি শুনি ইভেণ্ডাৰ, তেওঁৰ পৰিয়ালসৰ্গ আৰু সমগ্ৰ নগৰখন গভীৰ শোকত নিহত হ'ল। প্ৰাচীন

এখা অল্পসংখ্যক আৰ্কেডীয়ানসকল হাতত চিতা জ্বলোৱা জোঁৰ লৈ নগৰ
 প্ৰান্তৰত শীঘ্ৰে উপস্থিত হ'ল। শাৰী শাৰী জোঁৰৰ পোহৰত দীঘলীয়া
 বাতৰপথৰ এছোৱা আলোকিত হ'ল আৰু এইদৰে নগৰখন চুটী অংশত বিভক্ত
 হ'ল। ট্ৰজান শত্ৰুজাতীসকলে তেওঁলোকক লগ ধৰিবলৈ গৈছিল। এতিয়া
 শৌকসম্পত্ত লোকসকল মিলিত হৈছিল। পূৰ্ব-সলনাসকলে তেওঁলোকক
 দেখা পাই বিননিৰ বোল তুলিছিল। ইভেণ্ডাবে আৰু নিজকে সংঘত কৰি
 বাধিব নোৱাৰিলে। তেওঁ সমদলটোৰ মাজলৈ লবি গ'ল আৰু শত্ৰুসৈন্যখন
 মাটিত ধোৱা মাজকে তেওঁ পালাছক সাবটি ধৰি ছৰাওৱাৰে কান্দিবলৈ ধৰিলে।
 ভীৰ বেদনাত তেওঁ অভিভূত হৈছিল আৰু অৱশেষত তেওঁ অতি কষ্টেৰে
 এইদৰে হিৱা দহি নিয়া শোক প্ৰকাশ কৰি কৈছিল, “হায় পুত্ৰ, মোৰ আগত
 যি অসীকাৰ কৰিছিলি সেইদাটো এনে নাছিল। যুদ্ধৰ সময়ত সাধন হ'ব
 কুলিতো তই মোক প্ৰতিশ্ৰুতি দিছিলি। কিন্তু এজন ডকণ বীৰে বশত গোৱৰ
 লাভ কৰিবলৈ কিমান প্ৰবলভাৱে অগ্ৰপ্ৰাণিত হয়, সেই কথা মই নজনা নহয়।
 ধৰ্ম্মবাবৰ বাবে পত্ৰৰ সন্মুখীন হোৱাৰ সন্ধান যে কিমান লোভনীয়ভাৱে
 মধুৰ, সেয়াও মোৰ অজ্ঞাত নহয়। হায়, ইমান কোমল বয়সতে তই এনে কল
 পালি! ঘৰৰ ওচৰতে ইমান ওল্লহৰ যুদ্ধ এখনত সোমাই পৰিলি। আৰু
 কোনো দেহুতাই মোৰ কাকুতি-মিনতিলৈ কৰ্ণপাত নকৰিলে। আৰু মোৰ সতী
 সাক্ষী কুঁৱৰী, তোমাৰ কিমান ভাগ্য যে তুমি আগতেই আমাক এৰি থৈ গ'লা,
 এই বয়সত ভোগ কৰিবলৈ তুমি আজি জীয়াই থকা নাই। কিন্তু মোৰহে ভেঁনে
 হ'ল। মোক যে যমেও পাহৰিলে। এতিয়া পুত্ৰহীন হৈ মই বাচি থাকিম।
 উস, মই যদি ট্ৰজানবিলাকৰ লগত বশলৈ গৈ কটলীয়ায়ান অস্ত্ৰৰ আঘাতত
 জৰ্জৰিত হ'লোহেঁতেন। ময়েই যদি প্ৰাণ বিসৰ্জন দিব পাৰিলোহেঁতেন।
 এতিয়া পালাছৰ সলনি মোৰ যুতমেহকে যদি এইদৰে শোভাযাত্ৰা কৰি ঘৰলৈ
 লৈ অহা হ'লহয়। কিন্তু ট্ৰজানসকল, মই তোমালোকক দোষ নিশিঙে,
 আমাৰ অতিথি ৰূপে ইয়ালৈ আহোতে আমি তোমালোকলৈ শ্ৰীতিপূৰ্ণ পানি
 প্ৰসান্বিত কৰিছিলো, তোমালোকৰ লগত সাক্ষি স্থাপন কৰিছিলো; সেই-
 বিলাকক এতিয়া দোষাৰোপ নকৰো। তোমালোকে বহন কৰি অনা এই
 বিপৰ্যয়ৰ বাৰ্তা, বুঢ়া বয়সত গোৱাটো মোৰ ৰূপাণ্ডা আছিল। আগৰে
 পৰাই ই মোৰ কাৰণে অপেক্ষা কৰি আছিল। অকাল মৃত্যু তাৰ অনিবাৰ্য

আছিল যদি এই সবলিয়ে নিজকে সাধনা বি পাবো যে সি অস্তিত্বঃ
 ইজানবিলাকক লাটিয়াম পর্যন্ত আগ বঢ়াই দিবলৈ সক্ষম হ'ল, অসুখা
 ভলভিয়ানক সি বধ কবিলে। আক পালাছ, সভ্যসকল ইনিয়াছে, ক্রীড়ায়
 সামন্তসকলে আক ইটু'ক'ন বাজন্ত মণ্ডলীয়ে তোমাৰ কাৰণে বি এটা সন্মান
 জনক সংকাৰৰ বাবস্থা কৰিছে তাতকৈ বেছি ময়ো কবিব নোৱাৰোঁ।
 তোমাৰ বিজয়ৰ মহান স্মৃতি-চিহ্ন হিচাপে, তুমি যিকিলাক শত্ৰুৰ শ্রোণ লৈছিল।
 সেই সকলোবিলাককে ইয়ালৈ লৈ অহা হৈছে। আক টাৰ্ণাছ, বয়স আক
 পৰাক্রমত সি যদি তোমাৰ সনকক হ'লহেঁতেন, তেন্তে আৰি তোমাৰ সন্মান
 শত্ৰুৰে সজ্জিত এডোখৰ প্ৰকাণ্ড কাঠ ইয়ালৈ অহা হ'লহেঁত। কিন্তু মোৰ
 ব্যক্তিগত শোকৰ কাৰণে ইজানবিলাকে ইয়াত অপেক্ষা কৰা উচিত নহয়।
 তেওঁলোকৰ সমুখত আছে এখন যুদ্ধ। তোমালোক এতিয়া উত্তৰি যাব
 লাগিব। তোমালোকৰ বজাজনলৈ মোৰ এই বাৰ্তা সাৱধানে লৈ যাবা,
 "অসীম সাহসেৰে টাৰ্ণাছক বধ কৰিছে তুমি শিতা-পুত্ৰৰ দৰে পৰিশোধ
 কৰিব পাৰিবা। পোলাছৰ মৃত্যুৰ পিছত সেই আশা লৈয়েই মই এতিয়া এটা
 গহিত জীৱন যাপন কৰিব লাগিব। তোমাৰ কৃতকাৰ্য্যতাৰ কাৰণে এটা
 একমাত্র স্বেয়োগ, মোৰ বাবেও এই কৌৰ্তি বৰগীয়া হ'ব। জীৱনে আক মোৰ
 আনন্দ দিব নোৱাৰে। সেইটো বিচৰা মোৰ কাৰণে পাপ। কিন্তু সিপুৰীয়া
 থকা মোৰ পুত্ৰৰ আত্মাই তাৰ পৰা তৃপ্তি লাভ কৰিব।"

ইতিমধ্যে উষাদেৱীয়ে আলোক বিওৰণ কৰি হুৰ্ভগীয়া মৰ্ত্যবাসীসকল
 সজীৱিত কৰিছিল, দিমটোৰ লগে লগে আবন্ত হৈছিল তেওঁলোকৰ কাম আ
 কঠোৰ পৰিশ্ৰম। সামন্ত ইনিয়াছে আক বজা টাৰ্কনে সামৰণ পাৰব তাঁ
 এটাত চিত্তা নিৰ্মাণ কৰিছিল। পুৰুষাঙ্কুৰমে চলি অহা প্ৰথা অনুযায়ী
 মাল্লুহবিলাকে হুজুদেহবিলাক তালৈকে লৈ আহিছিল। ধোঁৱাই থকা ধোঁৱাৰে
 চিত্তাৰ নিয় ভাগত অগ্নিসংযোগ কৰা হ'ল, ক'লা ধোঁৱাই আঁকিৰ হা
 ধবিলে। ইয়াৰ পিছত চিকমিকাই থকা বৰ্ম-কবচ আদিৰে সজ্জিত হৈ তেওঁলোকে
 জলন্ত চিত্তাবিলাক তিনিবাৰ প্ৰদক্ষিণ কৰিলে। ধোঁৱাত উঠি চিত্তাৰ
 চাৰিওফালে আত্মজ্ঞানিকভাৱে তিনিটা পাক দিলে। সেই সময়ত তেওঁলোকে
 আক চিঞৰি চিঞৰি বিলাপ কৰিছিল। তেওঁলোকৰ অক্ষয়লেনেৰে ধোঁৱাত

প্ৰেছবনসমূহ অভিযুক্ত হ'ল। মাতৃহৰ কোলাহল আৰু অশ্বৰ হুমাৰবত গগন মণ্ডল মুখৰিত হ'ল। যুগ লাটিনবিলাকৰ পৰা সংগৃহীত শিৱদ্বাগ, শানিত খড়্গ, বজা আৰু বথৰ চকৰি আদি অগ্নিত বিসৰ্জন দিয়া হ'ল। যুগুতৰ মৰমৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰবিলাকো টোকাৰ ভিত্তি জাপি দিলে, কাৰণ সেইবিলাক তেওঁলোকৰ কোনো কামত নালাগিল। যুত্ৰাৰ প্ৰতি উৰ্গা কৰি বহুত বাড়গকও বুলি দিয়া হৈছিল। তেওঁলোকে থিয় নোমৰ গাহৰি আৰু পখাবত চৰি থকা পালৰ পথা ভেড়া ছাগলী আনি নেলু ডিঙি সিহঁতৰ তেজ ফলাঞ্জিত ঢালি দিছিল। আৰু এতিয়া সমগ্ৰ উপকূলত তেওঁলোকে সন্ধানকৰৰ খবৰদাৰ চাই আছিল। অৰ্দ্ধদশ যুগদেহবিলাক বৰি আছিল। সোমকো সন্ধিয়া নানি আঁঠি আকাশত ওৰাৰে কুল বাছি দিয়া পৰ্বলৈকে তেওঁলোকে সেই ঠাইৰ পথাৰ চৰ কৰা নাছিল।

আন এঠাইত, দুৰ্ভিক্ষীয়া লাটিনসকলে অসংখ্য চিঠা নিৰ্মাণ কৰিলে। বহুতো যুগদেহৰ ভিতৰত কিছুমান তেওঁলোকে কবৰ দিলে, কিছুমানক নগৰলৈ পঠিয়াই দিবৰ কাৰণে মৰলি ঠাই এডোংৰলৈ লৈ গ'ল। বাকীবিলাকক তেওঁলোকে খৰি দিলে। তেওঁলোকে বিনিমুতে এই কাম কৰিব পৰা নাছিল। অগণন নিহত যোদ্ধাৰ দেহাংশৰ বিশৃঙ্খলভাৱে দম বাকি আছিল। এই সকলোবিলাককে চিতাত ঢুলি দিয়া হ'ল। এটা বিস্তীৰ্ণ অঞ্চলত দলমত হত্যাশনৰ স্মৃতিত শিখাবিলাক জিলিকি উঠিছিল। তৃতীয় দিয়া, আকাৰৰ কীতল খৰনিকা অপকৃত হোৱাৰ পিছতহে তেওঁলোকে বিমৰ্ষভাৱে চিতাভস্মৰ কুপৰিলাক ভাঙি দিছিল। ভাত মিহলি হৈ আছিল যুগৰ অস্তি থও। তেতিয়াও উপত্য হৈ থকা মাটিত তেওঁলোকে একোটা মৈদাম বাধি দিছিল।

কিন্তু ইতিমধ্যে সহদ্বিশালী লাটিনাছৰ নগৰখনকে প্ৰতিটো ঘণ্টে বিননিৰ বোম উঠিছিল। শোকাবুল নব-নাৰীৰ ককণ ক্ৰন্দন আৰু শিলাপে প্ৰবল ৰূপ ধাৰণ কৰিছিল। যুগুতৰ মাতৃ, ভাৰ্যা, ভগিনী আৰু আইবা ল'ৰা-ছোৱালী দোকত ব্যাকুল হৈ পৰিছিল। টাৰ্ণাছৰ বিবাহ-মাচনি আৰু এই অমঙ্গলীয়া যুদ্ধখনক তেওঁলোকে পৰে মানে শাওঁখপনি দিছিল। তেওঁলোকে স্পষ্টভাৱে প্ৰকাশ কৰিছিল যে টাৰ্ণাছে দৈবত যুদ্ধৰ দ্বাৰাহে এটা মীমাংসা কৰিব লাগে, কাৰণ তেওঁহে ইটালীৰ সন্ধানকৰ বাকসিংহাসনৰ প্ৰাৰ্থী আছিল। ফ্ৰান্সিছে জুৰুভাৱে এই দাবী সমৰ্থন কৰিলে। ইনিয়াহে একমাত্ৰ টাৰ্ণাচকহে

বৃদ্ধলৈ আহ্বান কৰিছে বুলি তেওঁ সকলোকে নিশ্চিতভাৱে ক'লে। নানা বুদ্ধি-তৰ্কৰ টাৰ্ণাছৰ সপক্ষে দিয়া অভিমতবিলাকৰ বিৰোধিতা কৰা হৈছিল। বাৰীয়ে তেওঁক নিজৰ কৰ্তৃত্বৰে সদায় আঁৰি আছিল। তেওঁৰ নিজৰো যথেষ্ট সন্মান আছিল আৰু বৃদ্ধত লাভ কৰা ভয়-চিন্তাবিলাকে তেওঁৰ স্বাধিকাৰ প্ৰতিপন্ন কৰিছিল।

এইবিলাক গণ্ডগোল আৰু তুমুল তৰ্ক বিতৰ্ক অব্যাহতভাৱে চলি থাকোঁতেই ভূতৰ 'ওপৰত দানহৰ লক্ষ বিধানৰ বাতৰি বহন কৰি ডায়মিডিকৰ বাজালৈ (বাৰা বাতদ্ভাসকল উদ্ভতি আছিল। ইয়াক বান্ধ-বহল প্ৰেচীয়া, টপকাৰ, ধন-সোণ আৰু কাপ্তৰ মিলিতি, এই সকলোবিলাক অখলে গ'ল। লাটিনবিলাকে অন্য বাজাৰ পৰা মহান ভিক্ষা কৰক, ন'হলে ট্ৰজানবিলাকৰ লগত শাস্তি স্থাপন কৰক, এয়ে আছিল ডায়মিডিকৰ নিৰ্দেশ। বজা লাটিনাহ গভীৰ বৈশাখাত একেবাৰে ভাঙি পৰিল। নৱমিতিত সমাধিবিলাকে দৈববাৰ প্ৰকট কৰি তুলিছিল। দেৱতাসকলে ইনিষাডকে ভাগ্য-বিধাতা ৰূপে মনোনীত কৰিছে বুলি তেওঁলোকে বুজিব পাবিছিল। সেইকাৰণে বজা লাটিনাহে দেশৰ উচ্চতম মন্ত্ৰণাসভাখন আহ্বান কৰিলে। ভৱৰহুল বাজপথৰ মাজেদি আঠি সন্নাৰ সদস্যসকল প্ৰায়ানৰ উচ্চ তোৰণৰ তলত ঢলে বলে সন্বেত হ'ল। লাটিনাহ বহুসত সকলোতকৈ ডাঙৰ আছিল আৰু তেওঁৰ বাতদ্ভাই চৰম কৰ্তৃত্ব ধাৰণ কৰিছিল। তেওঁ সকলোৰে মাজত উপাৰিষ্ট হ'ল। তেওঁৰ কপালত লিনিকি উঠিছিল। বিধানৰ বেখা। ভয়ভয়ে তেওঁ ইটালীয়ান নগৰৰ পৰা উদ্ভতি অহা বাতদ্ভাসকলক সকলো কথা বিভাভাৱে ক'বলৈ আদেশ দিলে। তেওঁৰ প্ৰাৰ্থনাব, কি উত্তৰ পোতা হ'ল তাকো সন্নিবেশ বৰ্ণনা কৰিবলৈ তেওঁ সকলোৱাই দিলে। বাতদ্ভা নিবন্ধ হ'ল। বজাৰ আদেশ শুক ভেজলাকে বিতৰ্কৰ পাতনি মেলি ক'লে,

“দেশবাসীসকল, আমি আৰ্গাইত শিৰিষত ডায়মিডিকৰ লগত সাক্ষাৎ কৰিলো। সকলো বিপদ-বিঘিনি আতিক্ৰম কৰি আমি প্ৰকৃত্য ক্ৰান্ত উপক্ৰান্ত হ'লোম। বিধান হাতে ইলিয়াৰ কৰস কৰিলে সেই ক্ৰান্ত-খন আমি প্ৰাৰ্ণ কৰিছিলো। ভৱলাভৰ নিহত তেওঁ আৰ্গাইপা জামৰ

নগৰখন নিৰ্মাণ কৰাত ব্যস্ত হৈ আছিল। গাৰ্গানাহ অন্তৰীপৰ নিকটস্থ নৱদল ইয়াপিঞ্জিয়ান প্ৰদেশত ভেঁও পূৰ্ব পুৰুষৰ নাম আত্মসবি এই নগৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰিছে। ভেঁওৰ ওচৰলৈ গৈ সকলো কথা স্পষ্টভাৱে নিবেদন কৰিবৰ কাৰণে আমাক অনুমতি দিয়া হৈছিল। আমি প্ৰথমে উপহাৰ সমূহ প্ৰদান কৰিলো। আমি কোন, কৰণৰ আছিলো, কোনে আমাৰ লগত যুঁজ কৰিছে, সেই সকলোবিলাক কথা আমি প্ৰকাশ কৰিলো। আনিলে আমি কি উদ্দেশ্যে আহিছো তাকো ভাঙি-পাতি কোৱা হ'ল। ভেঁও বীৰ-হিৰভাৱে আমাৰ বক্তব্য শুনি ক'লে, “আহা, সোভাগ্যশালী জাতি, তোমালোক ছোটৰ বাক্য, প্ৰাচীন অহিনিয়াৰ অধিবাসী। কি অৰুণৰ কাৰণে তোমালোকৰ দেশত শান্তি ভঙ্গ হৈছে? যুদ্ধৰ বিষয়েতৌ তোমালোকৰ বিশেষ অভিজ্ঞতা নাই, তেনেহুলত কোনে তোমালোকক যুদ্ধৰ কাৰণে প্ৰবোচিত কৰিছে? আমি অস্ত্ৰ ধাৰণ কৰি ইলিয়ান ৰাজ্য উদ্ধাৰ কৰিছিলো, সেই ক্ষাপাপৰ কল আমি এতিয়া হাতে হাতে পাইছো সমগ্ৰ পৃথিৱী জুৰি আমি অৰুণীয়াৰ শাস্তি ভোগ কৰিছো। আমাৰ দল-টোক দেখিলে প্ৰায়হাতেই পুতৌ কৰিব। ট্ৰুৱৰ দুৰ্গ নিখৰব তলত যুদ্ধ কৰোতে আমি কিমান দুখ-কষ্ট বৰণ কৰিবলগীয়া হৈছিল, অনুৰ চিমইহ নদীৰ গভীৰ গৰ্ভত কিমানবিলাক বীৰ যতদেহ লুপাই আছে, সেইবিলাক কথা যেনবা উল্লেখ নকৰিলোহেই। সাক্ষী হৈ আছে মিনাৰ্ভাৰ গ্লান ভবাটি, লিলাময় ইউৰিয়ান অন্তৰীপ আৰু প্ৰতিিংসাপৰায়ণ পাকৰিয়াক। সেই অভিযানৰ অন্তত আমি সাগৰত উটি-ভাঁহি দিহিঙে-দিপাঙে অনাই-বনাই কৰিলো। আট্ৰিউছ পুত্ৰ মেনিলাহ পালেগৈ প্ৰটিউছৰ পুৰী, ইউলিচিছৰ সাক্ষাৎ ঘটিল এটনাৰ হাইক্লপৰ লগত। নিয়পট্ৰিলিমাছৰ সাক্ষাৎ ৰাজ্যৰ কি গতি হ'ল সেই কথাও যোৰ অজ্ঞাত নহয়। আইভিনিয়াছৰ সংসাৰ কেনেকৈ ছাবখাৰ হ'ল, লক্সিয়ানবিলাকে আফ্ৰিকাৰ উপকূলত কেনেকৈ দিন কটাইছে, সকলো বিৱৰি ক'ব পাৰো। মিছিনীত জৰি দিওঁতেই পৰাক্ষয়ী একিয়ানবিলাকৰ সম্ৰাটজন কলছিনী পত্নীৰ হাতত নিহত হ'ল। এতিয়া ভেঁও ভয় কৰিলে সঁচা, কিন্তু ভেঁওৰ ব্যক্তিগাৰ্হিনী দ্ৰৌ-সঙ্গৰ হৈ আছিল। নৈৱবোধৰ প্ৰকাৰত ময়ো পিতাৰ ৰাজ্যলৈ উভতি যাব বোকাবিলে

স্বৰ্গীয়' প্ৰতীক্যৰ পিছতো প্ৰিয়তমা পত্নীৰ লগত মোৰ মিলন ঘ'ল, মোৰ অতি চেৰেহৰ কেমিষ্টন মোৰ পৰা' আঁতৰি থাকিল। তাৰ পিছতে বটল এক অলৌকিক ঘটনা। কিমে অমল্লীয়া আৰু ভয়লগা দৃশ্য। মোৰ বহুবৰ্গক মই হেৰুৱালো। তেওঁলোক পাখি মেলি শূন্যলৈ উৰি গ'ল। আমাৰ প্ৰজাবিলাকক কি হ'ল! সিহঁতে এতিয়া চৰাই হৈ নদীবিলাকৰ পাৰে পাৰে অনাই বনাই কুৰিছে। সিহঁতৰ শোণাকুল হাত পাহাৰৰ শিলায় বুকুত ঠেকা খাই বিয়পি পৰে। অৱশ্যে সেইবিলাক ঘটিব বুলি মই আগতেই গম পাব লাগিছিল। সেই অন্তৰ্জ্ঞ কণ্ঠটোত মই উদ্গাৰ দৰে দেৱী সেনাহক ডবোৱালেৰে আক্ৰমণ কৰি তেওঁৰ হাতখনিত আঘাত কৰিছিলো। উস্ বৃদ্ধৰ কথা পুনৰ মোৰ আগত উল্লেখ নকৰিবা। ট্ৰেন-জৰ্জ পতনৰ পিছত তেওঁলোক লগত মোৰ কোনো সংঘৰ্ষ হোৱা নাই। অতীতৰ সেই হৃদয়ৰ কথা স্মৰণি মই ৰং নাপাওঁ। সেইকাৰণে তোমালোকে দেশৰ পৰা অনা এই উপচোকন মোৰ সলনি ইনিয়াহকে দিয়াগৈ। মই তেওঁৰ ডীক বৰ্ণাৰ সম্মুখীন হৈছোঁ, তেওঁৰ লগত মোৰ হতাশাতি বৃদ্ধ হৈছিল। মোৰ অভিজ্ঞতাৰ পৰা কৈছোঁ, উত্তোলিত চালৰ সৈতে তেওঁ অসীম শক্তিয়ে অঙ্গ সকলন কৰিব পাৰে। তেওঁ নিক্ষেপ কৰা বৰ্ণাত নিহত হৈ আছে ধুমুহাৰ গতিবেগ। ইডা বাজাত তেওঁৰ নিচিনা আৰু এজন বীৰ থকা হ'লে ট্ৰেনবিলাক সমুদ্ৰ আতিক্ৰম কৰি ইনাকাছৰ নগৰাসমূহ আক্ৰমণ কৰিলেহেঁতেন, ভাগ্যৰ গতি পৰিৱৰ্তন হ'লেহেঁতেন আৰু ঐচ্ছন্য এতিয়া গভীৰ শোকত নিমগ্ন হ'লেহেঁতেন, ট্ৰেনৰ হুলুট প্ৰচীৰ অৱবোধ কৰি থাকোতে আমাৰ বহুদিন অথলে গ'ল। একমাত্ৰ ছেউৰ আৰু ইনিয়াছৰ পৰাক্ৰমৰ কাৰণেহে গ্ৰীকবিলাকে স্মৰ্গীৰ দহ বছৰৰ পিছত জয়লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। অনবদ্য সাহস আৰু অৱ্যৰ অমোঘ শক্তিত ছয়ো জিনিকি উঠিছিল, কিন্তু ন্যায় নিষ্ঠাতা ইনিয়াছ শ্ৰেষ্ঠ আছিল। যি কোনো চৰ্তত তোমালোকে সন্নি কৰা; কিন্তু চাবা ৰাতে পুনৰ সংঘৰ্ষ নহয়। হে মহাবাজ, এয়ে আমাৰ বক্তব্য। বাজকুমাৰৰ উত্তৰ আৰু বৃদ্ধ প্ৰতি তেওঁৰ মনোভাব আপোনাৰ আগত বেকত কৰিলো।'

বাহুদুতজনৰ উক্তিৰ সাংৰণ পৰাৰ লগে লগে ইটালীয়ানবিলাকে উৎকণ্ঠিতভাৱে পৰস্পৰৰ মূখলৈ চালে আৰু বিভিন্ন মতামতৰ সৰহ গুৰুত্বপূৰ্ণ ভাৱে হ'ল। খৰশোহা নদী এখনৰ পানী শিক্ত ঠেকা খাই প্ৰবল বেগে বাণ অতিক্ৰম কৰি বৈ যাওঁতে তাৰ গৰ্জন দুই পাৰত প্ৰতিধ্বনিত হয়। সেইদৰেই তেওঁলোকে কোলাহল কৰিছিল। কিন্তু তেওঁলোকৰ মনবিলাক পুনৰ স্থিতি হ'ল আৰু উদ্বিগ্ন আলাপৰ অন্ত পৰিল। উচ্চ সিংহাসনৰ পৰা বজাই প্ৰথমে দেহোঁসকলক স্তুতি কৰিলে আৰু তাৰ পিছত প্ৰজাসকলক সম্বোধন কৰি ক'লে,

“লাটিনসকল, শত্ৰু সৈন্যই আমাৰ প্ৰাচীৰৰ সমুখতে ছাউনি বন্ধাৰ সময়তে আমি এটা সিদ্ধান্ত লোৱা উচিত আছিল। আঙুলৈকে অপেক্ষা কৰাৰ কোনো প্ৰয়োজন নাছিল। বহুত আগতেই আমি সকলোৱে গোট খাই আলোচনা কৰিব লাগিছিল। দেশবাসীসকল, এই যুদ্ধ আমাৰ কাৰণ সময়োপযোগী হোৱা নাই। আমি যিসকলৰ বিৰুদ্ধে বণ কৰিছো, তেওঁলোক হৈছে দেৱবংশী, সংগ্ৰামত তেওঁলোক ক্লান্ত নহয়। আনকি পৰাজিত হ'লেও তেওঁলোকে অস্ত্ৰ ত্যাগ নকৰে। ইটালীয়ানসকলৰ লগত মিত্ৰতা স্থাপন কৰিবলৈ যদি তোমালোকে কিবা আশা পোষণ কৰিছিলো, তেন্তেই সেই আশা পৰিত্যাগ কৰক। আমি সকলোৱেই নিজ নিজ অতিকি মতে আশা কৰাৰ অধিকাৰ নথকা নহয়। কিন্তু আমাৰ সকলো আশা ভাৰসা হৈ এতিয়া ক্ষীণ হৈ পৰিছে সেই কথা নিশ্চয় বুজিব পাৰিছা। তোমালোকে নিজ চকুৰেই সকলো দেখা পাইছা নিজক চকুটি চালেই সকলো গম পাবা। আমাৰ সকলো প্ৰচেষ্টা ব্যৰ্থ হ'ল আৰু আমাৰ অৱস্থা সৰুটাপৰ। মই কাকো দোষ নিদিওঁ অপৰিসীম সাহসেৰে যিমানখিনি কৰিব পাৰি সেইখিনি কৰা হ'ল। বাতাব্দৰ সমস্ত শক্তি প্ৰয়োগ কৰি এই সংগ্ৰাম আৰম্ভ কৰিলো। কিন্তু এতিয়া সসঙ্কোচে এটা প্ৰস্তাৱ আগ বঢ়াব বুজিছো। এই বিষয়ে মই চিন্তা কৰি চাইছো। তোমালোকে গুনিবলৈ ইচ্ছা কৰিলে কৈ চাব পাৰো। মোৰ এখন পুৰণি বাজ্য আছে। এই বাজ্য টাৰ্কান নদীৰ নিকটবৰ্তী আৰু পশ্চিমফালে ছিকানোয়ান সীমান্ত পৰ্যন্ত ই প্ৰসাৰিত।

আবজান আৰু কটলীয়ানবিলাকে হয়্যাব কটুব পাহাৰী মাটিও হাল বায়। একেবাৰে বৰুৱাণিবিলাকত গৰু-গঁহ চৰে। আমি বন্ধুত্বৰ চিনাক্তৰূপে, সবল গছৰে শোভিত এই ৬৭, পাৰ্বত্য আৱেশখন টুঙ্গানবিলাকক প্ৰদান কৰিব পাৰো। আমি 'নায়সজ্জত চৰ্ত্তত সন্ধিব প্ৰস্তাৱ আগ বঢ়াই তেওঁলোকক আমাৰ মিত্ৰৰূপে ইয়ালৈ আমন্ত্ৰণ কৰিব পাৰো। তেওঁলোক যদি অতিশয় আগ্ৰহী হয়, তেন্তে ইয়াতে প্ৰাচীৰাৱৃত নগৰ এখন নিৰ্মাণ ক'ৰ বাস কৰিব পাৰে। কিন্তু যদিহে তেওঁলোকে অন্য এখন ৰাজ্যৰ কাৰণে বেলেগ জাতি এটাৰ লগত যোগাযোগ কৰিব বোজে, তেন্তেহলে কোনো কথা নাই, তেওঁলোক আমাৰ দেশৰ পৰা গুচি যাব পাৰে। আমি তেওঁলোকৰ সকলো মানুহ ধৰিব পৰাকৈ কঠিন ৬ক ক'ঠৰ একুৰি জাহাজ সাজি উলিয়াই দিম। গছবিলাক সাগৰৰ দাঁতিতে পোৱা হ'ব। জাহাজ কেনে ধৰণে আৰু কেইখন সাজিব লাগে, 'টুঙ্গান-বিলাকেই ঠিক কৰিব। আমি তেওঁলোকক দিব লাগিব ব্ৰহ্ম, বহুৱা আৰু জাহাজ সভা ঠাই এডোখৰ। তত্পৰি মোৰ ইচ্ছা এয়ে যে আমাৰ বহা বহা পৰিয়ালৰ এলজন কটকীয়ে এই বাৰ্তা বহন কৰি তেওঁলোকৰ সৈতে এখন সম্মানজনক চুক্তি স্বাক্ষৰিত বৰক। শান্তিৰ প্ৰতীক ভিতপল্লব হাতত লৈ তেওঁলোকে যাত্ৰা বৰক। সোণ আৰু হাতীদাত উপহাৰ স্বৰূপে নিয়ত। ইয়াৰ বাহিৰেও লৈ যাবক এখন সিংহাসন আৰু পৰিণেয় বস্ত্ৰ, আনৰ বাজলক্তিৰ সেয়ে নিদৰ্শন। আমাৰ দুৰ্দশাৰ বেনেকৈ অন্ত পেলাব পাৰ সেই বিষয়ে এতিয়া প্ৰকাশ্যভাৱে আলোচনা কৰা।"

ইয়াৰ পিছত ডালিছ থিয় হ'ল। টাৰ্ণাছৰ কীৰ্তি আৰু যশস্তাই তেওঁক দীৰ্ঘাঘিঙ ক'ৰছিল। শত্ৰুতা আৰু বিদ্বেষেৰে তেওঁৰ অন্তৰ পৰিপূৰ্ণ হৈ আছিল। ডালিছ ধনী মানুহ আছিল, বাখিতাই আছিল তেওঁৰ বল। যুদ্ধত তেওঁ সুনিপুণ নাছিল, কিন্তু ৰাজনীতিত তেওঁ আছিল বিচক্ষণ আৰু মন্ত্ৰণাদাতা হিচাপে তেওঁ ব্ৰহ্মা আকৰ্ষণ কৰিব পাৰিছিল। এটা বিসম্বাদী মনোভাৱেই তেওঁৰ শক্তিৰ উৎস আছিল। তেওঁৰ মাক উচ্চ ৰংশৰ জীয়াবী আছিল। আৰু সেইবাবে তেওঁৰ যথেষ্ট গৰ' আৰু অস্তিমান আছিল। কিন্তু তেওঁৰ পিতাকৰ কুলশীলৰ বিষয়ে কোনেও

একোকে জানিব পৰা নাছিল। সি আছিল এক বহুসা। এতিয়া
ডেওঁ বাগ বৈপুণ্যৰ পৰিচয় দি অন্তৰৰ তীব্ৰ আক্ৰোশ উল্লীৰণ কৰিছিল।

“হে মহান বৃণতি, আপোনাৰ ঐশ্বৰ্য্য অতি স্পষ্টভাৱে সকলোৰে
ক্ৰতিগোচৰ হৈছে। এতিয়া মই তাকে লোহাবিবৰ কোনো ঐয়োজন
নাই। আমাৰ জাতিটোৰ কি ক্ষমা হৈছে আৰু তাৰ কাৰণে আমি
এতিয়া কেনে কাৰ্যপন্থা গ্ৰহণ কৰিব লাগে, আমি সকলোটিয়েই সেই কথা
মৰ্মে মৰ্মে উপলব্ধি কৰিছো। কিন্তু তাকে একান্তে উদ্ধাৰ কৰিবলৈ
আমাৰ সাহসে ছুকুলায়, আমি ভয় কৰো। তথাপি মই কম, মুক্তকণ্ঠে
কম; তাৰ কাৰণে মই হয়তো এজনৰ কোণ ঘূৰ্ণিত পৰিব পাবো।
সেইজন আপোনালোকৰ অপৰিচিত নহয়। ডেওঁ মোৰ প্ৰতি নিৰ্মম হ’ব
পাবে, আনকি মোক ইজা কৰিবলৈও ডেওঁ হয়তো চেষ্টা কৰিব। কিন্তু
ডেওঁৰ এতিয়া উৰ্দ্ধন-পৰ্জন কৰি একো লাভ নাই। কথা ক’বলৈ আমাৰো
অধিকাৰ আছে। সেই মাহুহজনৰ অশুভ নেতৃত্বতে আৰু ডেওঁৰ অমঙ্গলীয়
খংটোৰ কাৰণেই আমাৰ ইমানবিলাক বাহকবনীয়া সেনাপতি বণ্ড পৰিল।
আমাৰ নগৰ আজি বিৰাঘৰ ছাঁই আৱৰি গৈছে। আৰু ডেওঁ ট্ৰেজাৰ
দ্বিবিৰ আক্ৰমণ কৰাৰ সময়ত সদন্তে আত্মকালন কৰি গগন কালি
ইকালে নিজৰ নিৰাপত্তাৰ কাৰণে কালৰি কাটি কুৰিছে। হে মহাহুত
নবাধিপ, আপুনি অতি উদাৰভাৱে ট্ৰেজাৰবিলাকলৈ যি উপচৌকনসমূহ
আগ বঢ়াইছে তাৰ লগতে আৰু এটি বস্তু যোগ দিয়ক। কোনো মাহুহ
ভাবুকিলৈ কৰ্ণপাত নকৰি আপুনি পিতৃৰ অধিকাৰৰ বলত সেই মহা-
পৰাক্ৰমী প্ৰাৰ্থীজনলৈ জীয়েকক বিয়া দিয়ক; তেতিয়াহ’লে আমাৰ মাজত
পূৰ্ণ শান্তি বিৰাজ কৰিব। কিন্তু যদিহে আমাৰ মনৰ ভয় আঁতৰ নহয়,
যদিহে আমাৰ অন্তৰ আতঙ্কিত হৈয়ে থাকে, তেনেহ’লে আমি ডেওঁকেই
প্ৰত্যক্ষভাৱে আবেদন জনাব, সেই পুৰুষজনকে আমি সহিষ্ণুতাৰ কথা
সোৱবাই দিওঁ। ডেওঁ সৈমান হওক। ব্যক্তিগত অধিকাৰৰ কথা পাহৰি
গৈ ডেওঁ নিজৰ দেশখন প্ৰতি থকা দায়িত্ব পালন কৰক। হয়, লাট্ৰিয়াম
এই ছব-ছব-ভিৰ মূলতে তুমিয়েই। তুমি কিয় বাবে বাবে নিমাত্ত দেশ-
বাসীসকলক নিশ্চিত বিপদৰ মুখলৈ ঠেং দিছা। চাৰ্ণাহ বুড়ী আমাক
ককা কৰিব নোৱাৰে, আমি তোমাৰ পৰা শান্তি বিচাৰিছো, আৰু বিচাৰিছো।

স্বাধীনভাৱে শাস্তি বন্ধাৰ প্ৰতিজ্ঞা। চোৱা ময়েই প্ৰথমে আহি তোমাৰ আগত আঠু লৈছো, ময়েই, যাক তুমি শত্ৰু বুলি গণ্য কৰা, হস্তো নই তোমাৰ প্ৰতি শত্ৰুতাচৰণ কৰিবও পাবো। তোমাৰ প্ৰজাবিলাকৰ প্ৰতি সদয় হোৱা। মান-অভিমান বিসৰ্জন দি পৰাজয় স্বীকাৰ কৰা। বৃদ্ধৰে ওয়াৰহ মূৰ্তি আমি বহুত দেখিলো, বহুবাৰ পুস্তক-পুথিসংগ কৰিলো। আগন্তু বিশাল দেশখনৰ বহুলোকেই প্ৰাণত্যাগ কৰিলে। আক বহিহে লুণ্ঠাতি লাভেই তোমাৰ একমাত্ৰ উদ্দেশ্য, বহিহে তোমাৰ চিত্ত, কৰ্মবীৰ আৰু নিৰ্মম, আক বহিহে তুমি বৌদ্ধত বাত্ৰাশাসন লাভ কৰিবলৈ অভিলাষ কৰিছা, তেনেহ'লে সাহসেৰে পৰিচয় দিয়া। িৰাহীনভাৱে শত্ৰুৰ সন্মুখীন হোৱা। টাৰ্ণাহে বাত্ৰকুমাৰী এগৰাকীৰ পানি গ্ৰহণ কৰিব আক তাৰ বাবে আমাৰ নিচিনা অলাগতীয়াল মাত্ৰভৰোৰ বণত যবি হাজি অনানবন্ত ব'ভৈ পায় ত'ভৈ পৰি থাকিব, এয়ে কি তোমাৰ ইচ্ছা? বহিহে তুমি নিজাবব ধৰে সাতসী আক বণত নিপুণ, ভেঙে তুমি নিজেই তোমাৰ প্ৰতিজ্ঞাবীৰ্য্যৰ ওচৰ চাপিব লাগিব।”

এই ভাষণত টাৰ্ণাহ ফ্ৰোণত স্থিতি উঠিল। এয়ে আহিল তেওঁৰ স্বাভাৱিক প্ৰতিক্ৰিয়া। খঙত তেওঁ কোপাবলৈ ধৰিলে; ডাঙিলাৰ উদ্দেশ্যে ক্ৰোধোদগাৰ কৰি তেওঁ উত্তৰ দিলে, “ডাঙিলা, চিৰকাল তুমি বহু-বকী, বিশেষকৈ যুদ্ধৰ সময়ত বেতিয়া মুখৰ বলতকৈ বাত্ৰবলৰ বেছি প্ৰয়োজন হয়। মন্ত্ৰণা সত্যখনত তুমিয়ে সদায় প্ৰথমে উপস্থিত হোৱাহি। কিন্তু আমাৰ মাটিৰে বন্ধা গড়বিলাকে এতিয়াও শত্ৰুক প্ৰতিৰোধ কৰি আছে। গড়খাটৈবিলাকত এতিয়াও তেজৰ সোঁত বোৱা নাই। নিজে নিৰাপন্ন অৱস্থাত থাকি এই সত্যত বৰ-বৰ কথাৰে মহলা মাৰিবলৈ তোমাৰ কোনো অধিকাৰ নাই। মোৰ মৰে তুমি বৃদ্ধকেন্দ্ৰত ট্ৰেডান সৈন্যৰ মৃতদেহেৰে দ'ল বান্ধিব পৰা নাই, মোৰ মৰে তুমি বিজেতাৰ সন্মানজনক স্মৃতিচিহ্ন লগত লৈ বণতুমিব পৰা উভতি অহা নাই। গতিকে মোক তোমাৰ স্বভাৱসিদ্ধ চৰ্মকাৰ বাক্ চাতুৰ্যৰে কাপুৰম বুলি অভিহিত কৰাৰ সমস্ত এতিয়াও হোৱা নাই। যি সাহস আক শৌৰ্যই প্ৰাণৰ সকাৰ কৰে তেনে সাহস প্ৰদৰ্শন কৰিবলৈ তুমি চেষ্টা কৰি চাব পৰা। শত্ৰুৰ সন্ধানত তুমি বেছি দূৰলৈ যাব নালাগে সিহঁত আমাৰ প্ৰাচীৰৰ বাহিৰতে আছে। আহা, শত্ৰুৰ বিৰুদ্ধে আমি বাত্ৰা কৰো। পলম কৰিছা কিয়? যুদ্ধৰ প্ৰতি

থকা উৎসাহ, ভোনার বহু ভাবিভাবে উদ্ভূত হোৱা বায়ু আৰু পলায়নমান চৰণ যুগলতে সৌমিত হৈ থাকিবনে ? আৰু তুমি কৈছা মই পৰাজিত হ'লো ? মই পৰাজিত হ'লো। ছেৰ' নবাবম, যিমান দিন টুজান বন্ধেৰে টাইবাব প্ৰাণিত হৈ থাকিব ; তেতিয়ালৈকে কোনোবাই মোক ক'ব পাৰিবনে যে মই পৰাজয় স্বৰ্ণ কৰিছো ? ইভেণুৱৰ বংশ ধ্বংস হৈছে, তেওঁৰ একমাত্ৰ উত্তৰাধিকাৰী আজি নিহত। আৰ্কেডিয়ানবিলাকে বণত ছত্ৰভঙ্গ দিছে। সিহঁতৰ অন্ত্ৰ-শস্ত্ৰ আমি অধিকাৰ কৰিছো। শত্ৰুৰ প্ৰাচীৰৰ ভিতৰত মই অবস্থ হৈ আছিলো, কিন্তু বিজয়ৰ সেই তুৰ্বাৰ অভিযানত মই পাণ্ডাঘাছ, বিটিয়াছ আৰু সহস্ৰ শত্ৰুৰ যি শিক্ষা দিছিলে, সি আন এটা কাহিনীহে কয়। 'যুঁতাই আমাক বন্ধা কৰিব নোৱাৰে।' কটা উদ্ভাদ, সেই ভৱিষ্যৎ-বাণী টুজানবিলাকৰ অন্তিমৰ বিষয়ে প্ৰচাৰ কৰ। লগতে নিজকো অন্তৰ্ভুক্ত কৰিবি। যা, যা, বিত্তীয়িকাব বিকৃত অঙ্ককাৰেৰে সকলো চান্দ পেলাবলৈ চেষ্টা কৰ ; জুৰাব পৰাজিত হোৱা জাত এটাৰ প্ৰশংসাত পঞ্চাশ হৈ থাক। আৰু লগতে লাটিনাছৰ সৈন্ত-সামন্তক নিন্দা কৰ। কিয়, এ ওয়া নাৰিডন সেনাপতিবিলাকো টুজৰ পৰাক্ৰম দেখি কম্পমান। টি ডেউতনয় ডাফমিডিছ আৰু লাৰিফিয়ান একিলিছ, সকলো সম্ভ্ৰান্ত। আড্ৰিয়াটিক সাগৰৰ তৰঙ্গৰ প্ৰেতাস্বত অকিডাছ নদী উত্ততি বৈছে। আৰু এনে মুহূৰ্তত সি কয় মোৰ লগত কাকিয়া কৰিবলৈ তাৰ সাহস নাই। কটা ধূত, বদমাচ। মোৰ বিৰুদ্ধে তোজা অভিযোগবিলাকৰ দাব যাতে বেছি তোকা হয় তাৰ কাৰণেই সি মিথ্য ভয় দেখুৱাই এইদৰে প্ৰেতাবণা কৰিছে। চা, তোৰ নিচিনা চিকা এটাক মাৰি মই জাত গোন্ধোৱাৰ খোজা নাই। প্ৰতিকে কোঁচ খাই নাযাবি। তই যেনেকৈ জীয়াই থাক থাক, কিন্তু প্ৰাণটো নিজৰ কলিজাতে আৱদ্ধ কৰি ৰাখিবি।"

"কিন্তু মহাবাজ, এতিয়া মই আপোনাৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰস্তাৱটোৰ বিষয়ে চুৰাৰাব ক'ব ধোঁজো। আমাৰ অন্ত্ৰ-শস্ত্ৰৰ ওপৰত যদি আপোনাৰ ভাৱসা নাই, যদি আমি সঁচাকৈয়ে পৰিত্যক্ত, শত্ৰুৰ হাতত মাত্ৰ এবাৰ পিছ হুহকিব লগা হোৱাৰ কাৰণেই যদি আমি সকলো হেৰুৱালো, আৰু সৌভাগ্যই আমাক কোনোদিনে উত্ততি নাচায়, তেনেহ'লে কৰাৰোৰে শাস্তিৰ প্ৰস্তাৱ কবাই বিষয়ে। কিন্তু তথাপি, পূৰ্বৰ শৌৰ্য-বীৰ্যৰ কিঞ্চিৎ অৱশেষো যদি আমাৰ দেহত বৰ্তমান

যিজনৰ অপৰাধৰ পৰিৱৰ্তে যুদ্ধকে সাব্যস্ত লয়, তেওঁকেই মই সকলোতকৈ
 কীৰ্ত্তিমন্ত, সুখী আৰু অভুলনীয় মনোবলৰ অধিকাৰী বুলি বিবেচনা কৰোঁ।
 আনহাতে, আমাৰ যদি এতিয়াও কিছু সম্ভাৱনা আছে, আমাৰ যুঁজাৰু যদি
 এতিয়াও অভাৱ হোৱা নাই, আমাক সহায় কৰিবলৈ যদি এতিয়াও ইটালীত
 কোনো জাতি বা ৰাজ্য আছে, আৰু যদি ট্ৰেকানবিলাকেও বক্তব্য বিকিয়ন্তত
 গোঁৱৰণ অৰ্জন কৰিছে—কাৰণ আমাৰ সকলোৰে ওপৰেদি একেটা ধুমুহাই পাব
 হৈ গৈছে আৰু তাৰ ফলত সিহঁতো ক্ষতিগ্ৰস্ত—ভেঙে আমি আমাৰ অভিযানৰ
 আৰম্ভণিতে কিয় এই কলঙ্কজনক ব্যৰ্থতা শিৱত তুলি লয়? বৰ্ণভেদী নিনাদিত
 হোৱাৰ আগতেই আমি কিয় কম্পমান হ'ম? সময় আৰু বিপ্লৱ দিনকেইটাব
 পৰিৱৰ্তনশীল প্ৰত্যাহাৰে সিহঁতৰ অৱস্থাৰ উন্নতি সাধন কৰিছে। ভাগ্যদেৱীৰ
 প্ৰকৃতি চিৰ চঞ্চল। বহুতকৈ তেওঁ পৰিত্যাগ কৰি যায়, কিন্তু বহুতো ঘূৰি
 পৰি, এৰী-বোঁকা বাটেৰে তেওঁ উভতি আহি সেইসকলক পুনৰ দৃঢ়তাৰে
 প্ৰতিষ্ঠিত কৰে। ইটালীয়ানজনে আৰু তেওঁৰ নগৰখনে আমাক নিৰ্ভৰ কৰিছে,
 ঠিক কথা। কিন্তু মেছাপাছে আমাক সহায় কৰিব, আৰু টেনামনিয়াহেও
 অল্পকাল ভৱিষ্যৎ-বাণীৰে আমাক উৎসাহিত কৰিব। বহুতো ৰাজ্যৰ পৰা ভালে-
 মান সামন্ত আহিছে, তেওঁলোকেও আমাক এৰি নাযায়। লাটিনীয় আৰু
 লৰেণ্টাইন ৰাজ্যত যিসকল অতি বিচক্ষণ বুলি বিবেচিত হ'ব, তেওঁলোক অভুল
 পৌৰবৰ ভাগী হ'ব। সম্ভ্ৰান্ত ভলছিয়ান বংশজাত কেমিষ্টাও আছে। আৰু
 আছে তেওঁৰ সশস্ত্ৰ অৰ্ধাৰবোহীসকলৰ বিভিন্ন বাহিনী। অৱশ্যে যদিহে
 ট্ৰেকানবিলাকে দৈবৰ যুদ্ধৰ কাৰণে মোক আহ্বান কৰে, (সেইটো নিশ্চয়
 আপোনাৰ গ্ৰহণযোগ্য) আৰু সেইকাৰণে যদি অকল মইহে সকলোৰে
 কল্যাণৰ পৰিপন্থী হৈছো, তেন্তে কিয়, জয়ৰ অধিষ্ঠাত্ৰী দেৱীয়েতো মোৰ এই
 দ্ৰুত ছুখনৰ প্ৰতি কোনো বিশেষ প্ৰদৰ্শন কৰা নাই। ভেনেহ'লে মই কিয় এনে
 এটা সুবৰ্ণ সুযোগ গ্ৰহণ কৰিবলৈ অমান্তি হয়? মই দিৱাহীনভাৱে তেওঁৰ
 লগত যুদ্ধ কৰিবলৈ আগবাঢ়ি যাম। স্বয়ং একিলিছতকৈয়ো হয়তো তেওঁৰ
 শক্তি অধিক হ'ব পাৰে, ভালকানে নিৰ্ৰাণ কৰা তেওঁৰ বৰ্ম-কবচ একিলিছৰ
 বৰ্ম-কবচৰ সমকক্ষ হ'ব পাৰে। তথাপি মই পিছ নোহোঁহকো। মই, টাৰ্ণাছ,
 সাহসন্ত,খৌৰ্ধ-বীৰত, প্ৰাচীন বীৰসকলকতকৈ কোনো গুণে হীন নহয়;
 আপোনালোকৰ কাৰণে মোৰ ভাবী পত্নীৰ পিতা লাটিনাছৰ কাৰণে মই এই

জীৱন উদ্ধৰ্গা কৰিছো। যদি ইনিয়াহে অকলে মোৰ লগত যুঁজ কৰিব খোজে, তেন্তে মই তেওঁৰ সেই আহ্বান গ্ৰহণ কৰিম। এই ক্ষণবৃত্তত যদি দৈৱবোৰ প্ৰকাশিত হয়, তেন্তে তাৰ কাৰণে মোৰ হৈ ডাঙিহে প্ৰাণ বলি দিব নালাগে। মোৰ সাহস আৰু সুখ্যাতি বিগল হ'লেও তেওঁ মোৰ হৈ অস্ত্ৰ ধাৰণ কৰিবৰ প্ৰয়োজন নাই।”

তেওঁলোকে এইদৰেই নিজৰ অনিশ্চিত অৱস্থাৰ বিষয়ে বাক-বিতণ্ডা কৰি আছিল। কিন্তু ইতিমধ্যে ইনিয়াহে সসৈন্যে আগ বাঢ়ি আহিছিল। এই বাতৰি বাজ প্ৰাসাদত অতি শীঘ্ৰে বিয়পি পৰিল। নগৰখনত তুতুল উত্তেজনা আৰু গভীৰ আতঙ্কৰ সৃষ্টি হৈছিল। টাইবাৰ নদীৰ সমগ্ৰ উপত্যকা জুৰি ইজান আৰু ইটুজান সৈন্যবাহিনীয়ে বণৰ প্ৰজ্জ্বলিত চলাইছিল আৰু নগৰৰ ক্ৰালে অগ্ৰসৰ হৈছিল। লাটিনসকলৰ মনোৰল টুটি আহিল আৰু তেওঁলোকৰ মাজত বিশৃঙ্খল অৱস্থা এটাৰ সৃষ্টি হ'ল। এই বিষয় আৰম্ভত তেওঁলোকৰ ক্ৰোধবহুি জ্বলি উঠিল। প্ৰচণ্ড তৎপৰতাৰে তেওঁলোকে অস্ত্ৰধাৰণ কৰিবলৈ সঠৈম হৈ পৰিল। তৰুণসকলে অস্ত্ৰৰ কাৰণে নিনাদ কৰিছিল আৰু বয়সস্থসকলে হুমুনিয়াহ পেলাই চকুলো টুকিছিল। সকলোৱে হৈ চৈ কৰাৰ ফলত ভীষণ কোলাহলে আকাশ সুখবিত কৰিছিল। এজাক চবাই যেতিয়া পাহাৰৰ হাবি এখনত পৰেহি যেতিয়া সিহঁতে বিকটভাৱে আৰাও কৰে; বাজহাঁহে যেতিয়া কৰ্কশ-ভাৱে চিঞৰে তেতিয়া সিহঁতৰ মাত পাছুহাৰ মাহ থকা পানীত প্ৰতি-ধ্বনিত হয়। নগৰখনতো এতিয়া এনেকুৱা কোলাহল হৈছিল।

এই ক্ষণটোৰ সুবিধা লৈ টাৰ্পাছে ছেগ চাই ক'লে, “আহাহা! নাগৰিকসকল আপোনালোকে এতিয়া সভা পাতি থাকক আৰু শাস্তিৰ যছিয়া বৰানক। সেয়া, শত্ৰু উপস্থিত হৈছে। তেওঁলোকে সমগ্ৰে আমাৰ নগৰ এতিয়া অধিকাৰ কৰিব।” আৰু একো নোকোৱাকৈ জাঁপ মাৰি দিয়ি হ'ল আৰু উচ্চ প্ৰাসাদৰ পৰা অতি ক্ষিপ্ৰভাৱে আঁতৰি গ'ল। শব্দ শিৰ্জত তেওঁ পুনৰ চীংকাৰ কৰি ক'লে, “ভুলুচাহ, তুমি ভলজিয়ান সৈন্যসকলক সাজু হ'বলৈ আদেশ দিয়া। কটুলীয়ানবিলাককো লগত ল'ব। মেজাপাছ আৰু কৰাহে, ভায়েকৰ সৈতে অখাবোহীবিলাকক পৰিচালনা

কবিব। সমস্তলব বিস্তীৰ্ণ ধানক্ষেত ভেঙলোকে বৃদ্ধ কবিব। এটা সৈন্ত-
দল গৈ নগৰলৈ অহা বাটটো সুবক্ষিত কৰক, ভেঙলোকে দুৰ্গদুৰ্গা-
বিলাকতো অৱস্থান ল'ব। বাকীবিলাক সৈন্তই যোৱা নিৰ্দেশমতে দলবদ্ধভাৱে
আক্ৰমণ কৰিব।" এই আদেশ সকলোৱে নীৰৱে মানি ল'লে। সন্ধ্যা
প্ৰতি অংশৰ পৰা সৈন্যবিলাক হিলদল ভাঙি আহিল আৰু প্ৰাচীৰ
বিশেষ অৱস্থানবিলাকৰ বাহ নিৰ্মাণ কৰিলে। এই দুৰ্বোপৰ সম্বন্ধত
লাটিনাডেও সভাকক্ষ জ্যাগ কৰি ভেঙৰ আঁচনিবিলাক সাময়িকভাৱে
স্থগিত ৰাখিলে। কিন্তু ডাৰ্ডান ইনিয়াতক নিজ মনেৰে আশ্বৰ্য্যিত জনাই
আৰু ভেঙলৈ নিজৰ কন্যাক সম্প্ৰদান কৰি ভেঙৰ লগত মিত্ৰতা স্থাপন
কৰিব নোৱাৰাত ভেঙ অতি ক্ষুব্ধ হৈছিল।

ইতিমধ্যে মানুহবিলাকে দলে দলে নগৰৰ দুৱাৰবিলাকৰ সমুখত থাল
খান্দিছিল আৰু খুটা পুতি শিলেৰে হেঙাৰ মাৰিছিল। বণভেৰীৰ কৰ্ম
নিম্নে বৃদ্ধৰ সূচনা কৰিলে। জননীসকলে ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে গড়ৰ
ওপৰত উঠি এটা বিচিত্ৰ বলয়ৰ সৃষ্টি কৰিছিল। এই জীৱন-মৰণৰ সন্ধি-
ক্ষণত, প্ৰয়োজনৰ এই পৰম মুহূৰ্ত্তত সকলোৱেই নিজ নিজ বৰঙণি ৰোগাব
লগা হৈছিল। পুৰনলনাসকলেৰে পৰিবৃত্তা হৈ বাৰীয়েও মিনাৰ্ভাৰ দুৰ্গ
শীৰ্ষস্থ মন্দিৰলৈ পূজাৰ বিধি সামগ্ৰীৰে সৈতে যাত্ৰা কৰিছিল। ভেঙৰ
লগে লগে গৈছিল এই বিপৰ্য্যৰ বাবে দায়ী লাভিনীয়া। সুন্দৰ নয়ন
ছুটিৰে ভেঙ তলমুৱা হৈ আছিল। মহিলাসকলে মন্দিৰলৈ উঠি গৈ ধূপ-
ধূনা জ্বলাইছিল। ওখ দুৱাৰ মুখৰ পৰাই ভেঙলোকে গভীৰ শোকত
এইদৰে প্ৰাণতি জনাইছিল, “হে বণদেৱী, বৃদ্ধৰ অধিষ্ঠাত্ৰী ট্ৰাইটনীয়ান
কুমাৰী, তোমাৰ কৰ্ম্মগুলোৰে ক্ৰীজীয়ান দস্যুৰ আত্ম ব্যৰ্থ কৰা। ডাক
ছুতলশাস্ত্ৰী কৰা। তোমাৰ উচ্চ ভোবৰ তললৈ তাক দীনহীনভাৱে লৈ
আহা।”

অতি ব্যাকুল উদ্দীপনাৰে টাৰ্ণাহ বৃদ্ধৰ কাৰণে সজ্জিত হৈছিল।
অন্ধ-বিস্তৃত বস্ত্ৰত বৰ্ষ ইতিমধ্যে ভেঙ পৰিধান কৰিছিল। ভবিষ্যত ভেঙ
জন্মাত্মাণ পিছিছিল। ভেঙৰ শিৰ তেতিয়াও অনাবৃত আছিল কঁকালত
ভেঙ জুবোৱালখন বান্ধি লৈছিল। দুৰ্গ শিখৰৰ পৰা অৱবোধন কৰাব

সময়ত তেওঁৰ শৰীৰৰ পৰা সুবৰ্ণ জেউতি বাহিৰ হৈছিল। অদম্য উৎসাহ আৰু শক্তক হাততে পোহাৰ আশাত তেওঁ উজ্জ্বল হৈছিল। শক্তিশালী ঘোঁৰা এটাই এবাল ছিঙি বান্ধব পৰা মুকলি হৈ, চকুৰ আগৰ বহল পথাৰখনলৈ ঢেঁকুৰি যায়। মাইকী ঘোঁৰা চৰি থকা ঘাঁহনিখনেই তাৰ লক্ষ্য। কেতিয়াবা সি নদীলৈ গৈ গা ধোৱে আৰু তাৰ পিছত লাক মাৰি ডিঙি পোনাই আনন্দত চিঁহিয়ায়। তাৰ কান্ধৰ আশে পাশে কেশববিলাক হালি-জালি থাকে। টাৰ্ণাছৰ ৰূপ তেনেকুৱাই হৈছিল। এতিয়া ভলছিয়ান সৈন্তবাহিনীৰ সৈতে কেমিল্লাও তেওঁৰ ওচৰ পালেহি। নগৰ ছাবৰ কাষতে বান্ধকুমাৰী ঘোঁৰাৰ পৰা জাঁপ মাৰি নামিল। অস্থান্য অশ্বাবোহীবিলাকেও তেওঁক অমুকৰণ কৰিলে আৰু নিয়াবিকৈ মাটিত থিয় হ'ল। কেমিল্লাই টাৰ্ণাছক ক'লে, “টাৰ্ণাছ, সাহসীসকলৰ যদি নিম্নকে বিশ্বাস ৰখাৰ অধিকাৰ আছে, তেন্তে মই কওঁ মোৰো সাহসৰ অভাৱ হোৱা নাই। ইনিয়াছৰ অশ্বাবোহী সৈন্য আৰু ইটুস্কান চোৱাবীবিলাকৰ সন্মুখীন হ'বলৈ মই ইচ্ছা ৰখিছো। যুদ্ধৰ আৰম্ভণিৰ বিপদবিলাক মোৰ মূৰভেই বাওক। তুমি প্ৰাচীৰৰ কাষতে থিয় হৈ থাকি সকলো চাই-চিঙি থাক।” টাৰ্ণাছে এই বীৰাক্ষণাগৰাকীৰ তয়দ্বৰ ৰূপ দেখি বিস্মিত হ'ল। তেওঁ উত্তৰ দিলে, “কুমাৰী, তুমি ইটালীৰ গোবৰ। তোমাক মই কি বুলি কৃতজ্ঞতা জনাম? তোমাৰ ৰূপ মই কেনেকৈ পৰিশোধ কৰিম? কিন্তু মই দেখা পাইছো, তোমাৰ সাহস আৰু শক্তি এনে ধৰণৰ স্বীকৃতিৰ বহুত ওপৰত। গতিকে এই দুৰ্ভোগত তুমিয়েই মোৰ ভাৰসা। আমি জনামতে আৰু আমাৰ চোৰ বহাবিলাকে উত্ততি আহি ৰাতিৰি দিয়ামতে, ইনিয়াছে অশ্বাবোহী বাহিনীবিলাক সমস্তল অঞ্চলটোৰ ভূ-ভা ল'বলৈ আগতীয়াকৈ পঠাই দিছে। তেওঁ নিজে অবস্থিত পাহাৰী ঠাইবিলাকৰ-মাজেদি আহি আছে আৰু যি কোনো মুহূৰ্ততে তেওঁ পাহাৰৰ ওপৰৰ পৰা তীব বেগে আহি নগৰ আক্ৰমণ কৰাৰ সম্ভাৱনা মই এটা ৰণ-কৌশলৰ কথা চিন্তা কৰিছো। হাবিৰ মাজত তললৈ বহি যোৱা বাট আছে। মই সৈন্ত পঠিয়াই এই বাটটোৰ দুয়োটা মূৰ বন্ধ কৰি দিব পাবো। ইটুস্কান অশ্বাবোহীক বাধা দিবলৈ তুমি সুবিধাজনক ঠাই এডোখৰ ৰাখি ল'ব। তোমাৰ লগত

খাৰ্জিৰ যোদ্ধাপাহ। তেওঁ ভোমাক সহায় কৰিবলৈ অতি ইচ্ছুক। আৰু খাৰ্জিৰ লাটিয়ামৰ ঘোঁৰা চোৱাৰী সেনা আৰু চাইবাৰ টাছৰ সৈন্তবাহিনী। তুমি মোৰ সৈতে সেনাপতিৰ দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰিব লাগিব।” তেওঁ এই-মৰেই ক’লে আৰু এনেকুৱা কথাৰেই মেছাপাহ আৰু মিত্ৰ পক্ষৰ সেনাবাহিনী-সকলক যুদ্ধৰ কাৰণে অনুপ্রাণিত কৰিলে। গিহুত তেওঁ শত্ৰু সৈন্যৰ সন্মুখীন হ’বলৈ আগবাঢ়ি গ’ল।

পাহাৰৰ মাজে মাজে এটা সতীৰ্ঘ আৰু একা-বোকা উপত্যকা আছে। ইয়াৰ ভাঁজবিলাক ঠায়ে ঠায়ে বহল। ইয়াত লুকাই থাকি কোণলেবে যুদ্ধ কৰিবলৈ সুবিধা আছে। ইয়াৰ দুয়োফালে আছে পৰ্বতৰ ক্ৰমাবনত তুমি। গছ-গছনিয়ে ছাতি ধোৱাত ঠাইখন আচ্ছাৰ। ইয়াতলৈ যোৱা কোনো নিৰ্দিষ্ট পথ নাই। যি এটা আছে তাৰো মুখ বৰ ঠেক, আৰু অতি দুৰ্গম। উপত্যকাটোৰ ওপৰত, পাহাৰৰ সুবিধাজনক উচ্চতাত, কিছুমান সমান ঠাই আছে। এইবিলাকত জন-প্ৰাণীৰ সমাগম নহয়। গোপনে আক্ৰমণ কৰিবৰ কাৰণে নতুবা ওপৰৰ পৰা হেলনীয়া অংশইদি মিল বগৰাই দিবৰ বাবে ইয়াত লুকাই থাকিলেই হয়। তৰুণ সেনাপতিজন এতিয়া ল’ৰা-লনিকৈ ইয়াতলৈকে আহিল। বাট-পথ তেওঁৰ চিনাকি আছিল। তেওঁ তাতে অবস্থান লৈ শত্ৰুৰ কাৰণে খাপ পিটি হাবিৰ মাজত লুকাই থাকিল।

ইতিমধ্যে দেৱধামত লাটোনা-দুহিতাই ক্ষিপ্ৰচৰণা অপিছৰ লগত কথা পাতিছিল। অপিছ আছিল এগৰাকী দেৱালা আৰু তেওঁৰ সহচৰী। তেওঁ গম্ভীৰভাৱে ক’লে, “কুমাৰী, এই প্ৰাণঘাতী যুদ্ধত কেমিল্লাই আগভাগ লৈছে। তেওঁ মোৰ অতি মৰমৰ। মোৰ প্ৰিয় অন্ত-পত্ৰবিলাক তেওঁ মিছাকৈয়ে ধাৰণ কৰিছে। মোৰ, দেৱী ডায়োনাৰ, তেওঁৰ প্ৰতি থকা স্নেহ নতুন নহয়। এই স্নেহৰ মাধুৰ্য উৰলি উঠি মোৰ মনত আলোড়নৰ সৃষ্টি কৰে। এইটো এতিয়াৰ কথা নহয়। কেমিল্লাৰ পিতাক স্টোৰাছে অতি গৰ্বেৰে নিজৰ শক্তি প্ৰদৰ্শন কৰাৰ ফলত প্ৰজাৰ অপ্ৰিয়ভাজন হৈ ৰাজপাট হেৰুৱালে। তেওঁৰ প্ৰাচীন প্ৰিয়ানাম নগৰ ত্যাগ কৰিবলৈ বাধ্য হৈ তেওঁ শিশু-কন্যাটিক লগত লৈ নিৰ্বাসন বৰণ কৰিলে আৰু যুদ্ধ চলি থকা অৱস্থাতে পলায়ন কৰিলে। যাকৰ নাম—কেমিল্লাৰ লগত

সাম্রাজ্য বাধি এটা মাত্র আখৰ বাদ দি, তেওঁ ছোৱালীৰ নামকৰণ কৰিলে কেথিয়া। নিজৰ কাপোৰৰ আঁচলত কন্যাটিক বান্ধি লৈ তেওঁ জননীৰ অৰণ্যৰ মাজে মাজে সুদীৰ্ঘ পৰ্বত জংলীৰ ওপৰেদি ভ্ৰমণ কৰিছিল। নিৰ্ভয় সমস্ত বাহিনীৰ কবলত পৰে বুলি পদে পদে তেওঁৰ ভয় আছিল। কাৰণ জলছিয়ানবিলাকে তেওঁক ধৰিবৰ কাৰণে চাৰিওফালে সৈন্য পাঠাইছিল। কিন্তু কি আচৰিত কথা! তেওঁ পলাই যোৱা বাটতে আছিল আমেচেনাহ নদী। প্ৰচুব ববুগুণৰ ফলত নদীখন কেনে-কোটোকাৰে বাঢ়ি ফুৰা পাৰ বুৰাই পেলাইছিল। নদীখন সাঁতুৰি পাৰ হ'বলৈ প্ৰস্তুত হওঁতেই জীয়েকৰ মৰমত মেটাবাহ খন্তেক থমকি ব'ল। চেনেহৰ এই বোজাটিৰ কাৰণে তেওঁৰ ভয় হ'ল। তেওঁ এটা এটাইকৈ সকলোবিলাক উপায় বিচাৰ কৰি চালে। মনত সন্দেহ থকা সত্ত্বেও তেওঁ এটা সিদ্ধান্তত উপনীত হ'ল।

সৌভাগ্যক্ৰমে তেওঁৰ শক্তিশালী হাতত এডাল বৰ্ষা আছিল। এই বৃহৎ বৰ্ষাপাট গাঁঠি থকা কঠিন ওক কাঠ জুইত সেকি তৈয়াৰ বৰা হৈছিল। হাবিত থকা বৰ্ক গছৰ বাকলি আৰু কোমল জীহেৰে ছোৱালীজনী মেৰিয়াই লৈ, ভাৰসাম্য বাধিবৰ কাৰণে বৰ্ষাডালৰ ঠিক মাজতে বান্ধি ল'লে। এতিয়া বৰ্ষাপাট শক্তিশালী সৌহাৰ্দখনত লৈ তেওঁ আকাশৰ ফালে চাই উচ্চকণ্ঠে ক'লে, “বৰ্ণাময়ী দেৱী” হে লাটোনা-জুনয়া, হে অৰণ্য নিবাসিনী, নিজে শিঙ হৈ মই অজীকাৰ কৰিছো, এই বন্যাটি তোমাৰ পৰিচাৰিকা হ'ব। এই প্ৰথমবাৰ, তোমাৰ অন্তৰ্কে হাতত লৈ তাই তোমাৰ কৃপা-প্ৰাৰ্থনী হৈ শত্ৰুৰাজ্যৰ পৰা পলাই আহিছে। এছাটি বতাহ আহিলেই জাট ফুৰতো বিপদাপন্ন হ'ব পাৰে। হে দেৱী মই তোমাক মিলতি কৰিছো, তাইক তুমি নিজৰ বুলি গ্ৰহণ কৰা।” ইয়াকে কৈ তেওঁ হাতখন কৌচাই ল'লে আৰু বৰ্ষাপাট বুৰাই দলি মাৰি পঠিয়ালে। নদীৰ পাৰীত তেতিয়া হেঁদহোৱনিৰ শব্দ হৈছিল আৰু প্ৰথম সোঁতে বৰ্ষাডালেৰে সৈতে অসহায় কেথিয়াক উটাই নিছিল। এই সময়ত শত্ৰু আহি ওচৰ চাপিছিল আৰু মেটাবাহ নদীৰ বুকুত জঁপিয়াই পৰিল। শীঘ্ৰে তেওঁ নদীখন সাঁতুৰি পাৰ হৈ গ'ল আৰু ভূপাৰত নদীতটৰ পৰা বৰ্ষাপাটত বান্ধি যোৱা শিঙ কছাটিক উদ্ধাৰ কৰিলে। এতিয়া এই বন্যাটিৰ ওপৰত ডায়েনাৰহে অজীকাৰ আছিল।

“কোনো নগৰতে মোটাবাছে আশ্বৰ পোৱা নাছিল। তেওঁ আহিল
 জনন্ত্ৰ একতিৰ লোক; কোনো পথোই সেও নানানি তেওঁ ওবে জীৱনটো
 নিৰ্জন পাহাৰত তেওঁ বৰীয়াৰ মাজতে গাত কবিলে। মতা ওলমবে ভৰা
 বন্য পৰিবেশত তেওঁ জীৱকক তেওঁ হাৰলী আৰু অন্যান্য বৰীয়া
 ককৰ পাখীৰ খুৱাই তুলি তালি ডাঙৰ-বীৰল কবিলে। ছোৱালীজীৱ
 ওহাবত মুখ দি গাখীৰ খাইছিল। কণ কণ জ্বৰি দুটাকৈ-বিরকণা দিব লগা
 হওঁতেই মোটাবাছে জীৱকক হাতত এগাট বৰীয়া দিলে। কোমল কাকত
 আঁৰি দিলে থুকাঁড়। চুলিত মৰা সোণৰ পট্ট আৰু গাত শিল্প-কাপোৰৰ
 সলনি, এখন বাঘছাল তেওঁৰ মূৰৰ পৰা পিঠিকৈকে ওলমি আছিল।
 কিন্তু সেই বয়সতে তেওঁ কোমল এধানমানি হাতখনিৰে সৰু সৰু শেল
 দলিয়াব পাৰিছিল। মিহি চামৰাব কেটেপাবে বাটলুঙটি মাৰি টাইবন
 নদীৰ পানীত চৰি থকা বগলী আৰু বগা বাজহাঁহ বগৰাব গাৰিছিল।
 ইটুকান নগৰবিলাকৰ বহুতো মাতুৱেই তেওঁক বোৱাৰী কৰি বিবলৈ ইচ্ছা
 কৰিছিল। কিন্তু তেওঁলোকৰ সকলো চেষ্টা অথলে পৈছিল। তেওঁ এক-
 মাত্ৰ ডায়েনাৰ চৰণত নিজকে সমৰ্পণ কৰিয়েই সন্তুষ্ট হৈছিল।
 অস্ত্ৰৰ প্ৰতি তেওঁৰ আছিল অসীম অনুৰাগ। তেওঁ আছিল এপাহি
 অনাজাত কুম্ভ। তেওঁ এতিয়া টুকানবিলাকৰ লগত বৃদ্ধ নকৰা হ’লেই মই
 ভাল পালোঁহেঁতেন, কাৰণ তেতিয়াহ’লে তেওঁ মোৰ মৰমৰ লগৰী হৈয়ে
 থাকিল হয়।

“কিন্তু দেৱী, যি হ’ল হ’ল আৰু। অদৃষ্ট তেওঁৰ প্ৰতি নিৰ্মমভাবে
 প্ৰতিফল। তুমি আগাসত তেজনি দি স্বৰ্গৰ পৰা লাটিন ৰাজ্যলৈ মাৰি
 বোৱা। ডাঙৰ জয়কৰ বৃদ্ধৰ লগত মিলিত তৈছে অন্তৰ্ভ সংসাৰ-জীৱন।
 এইবিলাক লৈ বোৱা। এই চোখৰ পৰা এটা কাঁড় উলিয়াই মোৰ হৈ
 প্ৰতিশোধ লৰা। টুকানেই হওক বা ইটালীৱানেই হওক, কোনোদৰি যদি
 তেওঁক আহুত কৰে, তেওঁৰ পত্নিৰ দেহ যদি কত-বিকত কৰে, তেন্তে
 সি নিজৰ হৈছেবে অতিপূৰণ কৰিব লাগিব। নিজত মই তেওঁৰ দেখিলে
 হুখ লগা বৃদ্ধদেহটি হুঁদলিৰে আৱৰি, কোনোদৰি তেওঁৰ লগত হাত
 লিয়াব আশেই; লগয়ে কঢ়িয়াই আনিম আৰু তেওঁৰ নিজৰ দেশত

ভেওঁক সমাধিহু কবিম।” ডায়েনাই এইদৰেই কৈছিল। ক’লীয়া মেঘেৰে নিজকে আবৃত কৰি অপিহে শূন্যৰ মাজেদি ওললৈ নামি যাওঁতে অস্ত্ৰ-বিলাক খনখনাই উঠিছিল।

ইতিমধ্যে ট্ৰয়ৰ এটা সৈন্য বাহিনী নগৰপ্ৰাচীৰৰ নিকটবৰ্তী হৈছিল। অৰ্থাবোহী সেনাবিলাক সমান সমান দলত বিভক্ত কৰি ইষ্ট্ৰুবিয়াৰ সাবস্ত-সকলো তাত উপস্থিত হৈছিল। সমগ্ৰ সমতল অঞ্চল ঘোঁৰাৰ পুৰাৰ আঘাতত সবহ হৈ পৰিছিল। লেক্সৰবিলাক মুখত কটকটীয়াকৈ লাগি ধৰাত সিহঁতে চিঁহিয়াই অখালি-পখালিকৈ চেকুৰি আহিছিল। সেই বিস্তীৰ্ণ প্ৰান্তৰত উদ্যত বৰ্ণাকলকৰ বিন্যাস পৰিলক্ষিত হৈছিল। এই সমুদ্ৰত অস্ত্ৰবিলাকৰ ছোঁতাতিত সমতলখন ত্ৰিলিকি উঠিছিল। কিন্তু ভেওঁলোকৰ বিৰুদ্ধে মেচাপাহ, লাটিন অৰ্থাবোহী বাহিনী, ডায়েকৰ সৈতে কোবাহ আৰু কুমাৰী কেমিল্লাৰ চোৱাৰী সৈন্য অগ্ৰসৰ হৈছিল। ভেওঁলোকে স্পৰ্শ আৰু বক্ৰিম হাতেৰে সমুদ্ৰত বৰ্ষা ধাৰণ কৰিছিল আৰু বৰ্ষাৰ আগবিলাক কঁপি উঠিছিল। বৃজাকসকল আগবাঢ়ি গৈছিল, অৰ্থাই ছোৱাৰ কৰিছিল আৰু উত্তেজনা তীব্ৰ হৈ পৰিছিল। পৰস্পৰৰ প্ৰতি ধাৰমান সৈন্য বাহিনী ছুটাৰ গতি এতিয়া স্তব্ধ হ’ল। ভেওঁলোকে নিৰ্জিহ্ন বৰ্ষাৰে ঢুকি পোৱা দৃশ্যত অবস্থিত হৈছিল। তাৰ পিছত হঠাতে ভৈৰৱ নিৰ্ভীম কৰি, ঘোঁৰাবিলাকক উদগনি দি বগোদন্ত হৈ ভেওঁলোকে লক্ষ্যক্ষ কৰি আগুৱাই গৈছিল আৰু ঘোঁৰাৰ পিঠিৰ পৰাই বিপৰীত পক্ষক লক্ষ্য কৰি অস্ত্ৰবৰ্ষণ কৰিছিল। নিৰ্জিহ্ন আয়ুধ ৰাশিৰে বৰষণ দৰে ঘনীকৃত হৈ আকাশ ঢাকি ধৰিছিল। তুৰন্তে টাইৰনছ আৰু প্ৰচণ্ড আকটীয়াহে শক্তি সংগ্ৰহ কৰি উদ্যত বৰ্ষাৰে পৰস্পৰক আক্ৰমণ কৰিলে। ভয়ঙ্কৰ লক্ষ্যৰে দুয়োজন ভূপাতিত হ’ল, কাৰণ তীব্ৰ সংঘৰ্ষৰ ফলত ভেওঁলোকৰ চক্ষুস্বৰী পুৰণৰ পক্ষৰ ভগ্নপ্ৰায় হৈছিল। আকটীয়াহে বিজুলী বেগেৰে, গুলি যোৱাদি আগলৈ উফৰি গৈ তললৈ ফুৰ কৰি পৰিল আৰু ততালিকে ভেওঁৰ প্ৰাণ-বাহু বাহিৰ হ’ল। স্তম্ভত সৈন্যবিলাক ছেদেলি-ছেদেলি হৈ পৰিল। লাটিন সৈন্যবিলাকে চান্দবিলাক পিঠিক ওলোৱাই লৈ নগৰৰ কাষে উভতি গ’ল। ইজানবিলাকে সিহঁতক খেদি গৈছিল আৰু সকলোৰে আগত আছিল।

আছিনাছ তেওঁৰ ফাঁক সেনানী। তেওঁলোক নগৰৰ দুৱাৰ পাঠ পাঠ হওঁতেই লাটিনবিলাকে পুনৰ হত্যাৰ কৰি ঘোঁৰাবিলাকৰ নমনীয়, ঘোঁৰা পুনৰ অৰ্ধবৃত্ত কৰিলে। এতিয়া ট্ৰেকানবিলাকে ঘোঁৰা ঘূৰাই লৈ পলাবলৈ ধৰিলে। তেওঁলোক বহুত দূৰ পালেগৈ। জোৱাৰৰ সময়ত সাগৰৰ পানীৰ একোটা চৌৱে উপকূল প্লাবিত কৰি বহুতো আতৰত থকা বালিয়ে। তিৱাই দিয়ে আৰু তাৰ জলকণাবিলাকে পাহাৰ স্পৰ্শ কৰেগৈ। পিছত ভাটান টানত পানী উত্ততি অ'হোঁতে শিলবিলাকো উটাই লৈ যায়; পানীৰ গভীৰতায় কমি যায় আৰু অৱশেষত উপকূল শুকান হৈ পৰে। ট্ৰেকানবিলাকৰ সন্মুখ এনেকুৱাই হৈছিল। ইষ্ট্ৰেকানবিলাকে কট্টলীয়ানবিলাকক দুৱাৰ এচীৰৰ কাষে খেদি লৈ গৈছিল আৰু তেওঁলোক দুৱাৰ পৰাভিত্ত হৈ উত্ততিৰ লগত হৈছিল। তেওঁলোকে ভয়ে ভয়ে পাছলৈ চাই চালেৰে পিঠি ঢাকি লৈছিল। কিন্তু তৃতীয়বাৰৰ আক্ৰমণত তেওঁলোকে যুদ্ধ ক্ষেত্ৰৰ সমুখ ভাগ সম্পূৰ্ণ আৱৰি ধৰি নিবিড়ভাৱে সংঘবদ্ধ হৈছিল। এতিয়ন যোদ্ধাই এজন পক্ষক বাতি লৈছিল অস্ত্ৰ আন্ত'নাদত বণভূমি মুখবিত্ত হৈছিল; তেজৰ ডোঙাত যুতদেহ আৰু অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ বস্ত্ৰাক্ত হৈ পৰিছিল। যুত্ৰ-বস্ত্ৰগাত হটকটাই থকা ঘোঁৰাবিলাকে নিহত সৈনিকৰ লগত মিলি গৈছিল। যুদ্ধই কৰাল মূৰ্ত্তি ধাৰণ কৰিছিল। আবোহীজনৰ সন্মুখীন হ'বলৈ সাহস কৰিব নোৱাৰি আছিলকাছে বেমুলাছৰ ঘোঁৰাটোলৈকে বৰ্ণা মাৰি পঠিয়াইছিল। মোছাৰ ভোংটো ঘোঁৰাটোৰ কাণৰ ভলতে সোমাল। অসহ্য যন্ত্ৰগাত জৰ্জৰিত হৈ সি ওপৰলৈ আগ ঠেং ছুটা দাঙি, উন্নতভাৱে পাছ হ'হকি যাবলৈ ধৰিলে। তাৰ পৰাৰ স্পন্দিত হৈছিল। বেমুলাছ অৰ্ধগৃহৰ পৰা ভূপতিত হ'ল। কেটলাছে আয়লাছ আৰু হামিনিয়াছকো ঘোঁৰাৰ পৰা বগবাই পেলাব পাৰিছিল। হামিনিয়াছৰ আছিল অসীম শোৰ আৰু তাৰ লগতে খাপ খোৱাকৈ বিশাল শব্দৰ আৰু বিয়াগোম অস্ত্ৰ। তেওঁৰ অনাবৃত্ত শিবত সোণালী চুলিয়ে শোভা কৰিছিল। তেওঁৰ স্ফূৰ্ণ আছিল উন্নত। বিৰাট বগুৰে তেওঁ নিৰ্ভীক আৰু অবিচলিতভাৱে অস্ত্ৰৰ সন্মুখীন হৈছিল। কিন্তু এতিয়া তেওঁৰ দুয়ো কান্ধৰ ঠিক মাজতে বৰ্ণা এপাট সোমাই লাগি ধৰিলে। এই বীৰ পুৰুষজন এতিয়া তীব্ৰ ৰেহনাত ব্যাকুল হৈ পৰিল। চাৰিওফালে

ভেজব সোঁত বলিছিল ; প্রবল প্রতিদ্বন্দ্বিতাবে যুদ্ধ কৰি ভেওঁলোকে যেনেকৈ
প্রাণ লৈছিল সেইদৰে সম্মানজনক মৃত্যু বরণ কৰিবলৈয়ো ভেওঁলোকে কুষ্ঠা-
বোধ কৰা নাছিল।

ইতিমধ্যে এগৰাকী আম'জানৰ দৰে কেমিল্লাই আনন্দ মনেৰে ধনু-শৰ লৈ
ঘোঁৰাত উঠি এই সংস্কাৰ-লীলাৰ মাজত প্ৰবেশ কৰিছিল। বহুদীনভাৱে যুদ্ধ
কৰিবৰ কাৰণে তেওঁ এটি স্থল যুক্ত কৰি বা খিছিল। সময়ে সময়ে তেওঁ সমস্ত
শক্তিকে বৰ্ষা বৰ্ষণ কৰিছিল, নতুবা কোনো সময়ত তেওঁৰ হাতত থকা পৰশুখন
জীৱন্ত হৈ পৰিছিল। তেওঁ কান্ধ পোন কৰি ধনুত টকাৰ দিছিল আৰু এয়া
আছিল স্বয়ং ডায়েনাৰ আত্ম। কেতিয়াবা পাঁচ ছ'হকি যাব লগা অৱস্থাতো
তেওঁ শান্তি লাভ সন্ধান কৰিছিল। ধনুখন পাছফালে লৈয়ো তেওঁ কাঁড়
মাৰিব পাৰিছিল। ইতিমধ্যে তেওঁৰ বিশেষ বান্ধবী কেইগৰাকীমান তেওঁৰ
লগত আছিল। ভেওঁলোক আছিল কুমাৰী লাৰিণা, টুলা আৰু ব্ৰহ্মৰ কুঠাব
লোৱা টাবলীয়া। এওঁলোক ইটালীৰ জীয়ৰী আছিল। ডায়েনাৰ পৰিচাৰিকা
কেমিল্লাই এওঁলোকক যুদ্ধতেই হওক বা শান্তিৰ সময়তে হওক, নিজৰ সহচৰী
ৰূপে বাছি লৈছিল। ভেওঁলোক আছিল খেঁহুৰ আমাজনসকলৰ নিচিনা।
তিৰবিবাই থকা অস্ত্ৰ-ধনুৰেৰে সজ্জিত হৈ এওঁলোকে যেতিয়া যুদ্ধ কৰে, তেতিয়া
ভেওঁলোকৰ ঘোঁৰাৰ খণ্ডৰ শব্দত ধাৰ্মডনৰ নদ-নদী ধ্বনিত প্ৰতিধ্বনিত হয়।
হিল্লিচিটা নাইবা বীণাজনা পেণ্ডিচিনীয়া বধত উঠি যুদ্ধৰ পৰা উভতি আহে; তে
তেওঁৰ নাবী-সৈন্যসকলে তুমুল বণনিদ কৰি অৰ্দ্ধ-চন্দ্ৰাকৃতি ঢাল আন্দোলিত
কৰে আৰু সেই সময়ত ভেওঁলোকৰ উদ্দীপনা অবৰ্ণনীয়।

হে বণচণ্ডী, তোমাৰ বৰ্ষাই প্ৰথমে কাক আৰু শেষত কাক অৰ্ঘ্যত
কৰিলে? তোমাৰ হাতত নিহত হৈ বণভূমিত পৰি থকা পৰাক্ৰমী পুৰুষৰ
সংখ্যা কিমান আছিল? প্ৰথমজন আছিল ক্লিটয়ছ-পুত্ৰ ইউনিয়াছ। তেওঁ
ওচৰ চাপোতেই কেমিল্লাই তেওঁৰ অনাবৃত বক্ষ বৰ্ষাৰে বিদীৰ্ণ কৰিছিল। তেজৰ
সোঁত বোতাই তেওঁ পৰি গ'ল আৰু বক্ত-সিক্ত ভূমিত মুখ দি, বজ্ৰপাত হটকটাই
তেওঁ শেষ নিশ্বাস ত্যাগ কৰিলে। তাৰ পিছত তেওঁ লিবিছ আৰু আগাচাহক
বধ কৰিলে। উজুটি খোৱা ঘোঁৰাৰ পৰা বাগৰি পৰি খোজোতে লিবিছে
সেকামডালত ধৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল আৰু তেনেকুৱাতে আগাচাহ আহি নিবজ

হাতেৰে তেওঁৰ বন্ধক সহায় কৰিবলৈ উদ্যত হৈছিল। চুয়োভনেই ধৰ্মাশায়ী হ'ল। হিল্লটাছ-পুথ আমাছোছকো নিহত কৰা তেওঁ টেবিয়াছ, হাঁবেলেকিছ, ডিম'কুন আৰু ক্ৰমিছৰ প্ৰান্ত সুদীৰ্ঘ বৰ্ষা মতোৰে নিক্ষেপ কৰিছিল। প্ৰতিডাল তীব্ৰ বৰ্ষাই একোজন ক্ৰিষ্টীয়ান সৈনিকক বিদূৰ কৰিব পাৰিছিল। অলপ আতৰত অনিটাছ নামে চিকাৰী এজনে ইয়াপিজিয়ান ঘোঁৰা এটাও উঠি বধ কৰিছিল। তেওঁ অস্ত্ৰ-সন্ধানত বিশেষ অস্ত্ৰান্ত নাছিল। বৃদ্ধলৈ আহোঁতে তেওঁ গৰু-ছাল এখন গাত লৈ আহিছিল আৰু তেওঁৰ শিৰত আছিল দাঁত নিকটাই মুখ মেলি থকা বাঘৰ মূৰ এটা। গাঁৱলৈ যোৱাৰ পথেই চিকাৰীকোষোঁতে বাঘৰাৰ কথা ঘাঠি এডালেই আছিল তেওঁৰ একমাত্ৰ ভয়। সৈন্ত-বাহিনীৰ মাজত তেওঁ জিলিকি আছিল। কাৰণ লগৰ সেনাবিহাৰতকৈ তেওঁ এবাৰোঁ-মান এখ আছিল। তেওঁৰ লগৰীয়াবিলাক পলাই পত্ৰ দিয়াৰ্তি কেমিল্লাই তেওঁক আগতি ধৰি বৰ্ষাৰ লালিবলৈ বেছি কষ্ট কৰিবলগীয়া নহ'ল। তেওঁক গচকি ধৰি কেমিল্লাই তীব্ৰ বিদ্বেষত কৈছিল, "ইটুবিয়াৰ মানুহ, তই হাঁহিত বনৰীয়া জন্তু চিকাৰ কৰিবলৈ আহিছ বুলি ভাবিছিলিনেকি? তইতে যে ভুল কৰিলি আঁচৰ দিনটোৱে তাকে প্ৰমাণ কৰিছে। আৰু তই মৰিবলগীয়া হ'ল এজনী নাৰীৰ হাতত। তথাপি তই সিপুৰীত থকা পিতৃ-ভিত্তমহৰ কাৰণে যথেষ্ট সন্মান লৈ যাব পাৰিবি, কেমিল্লাৰ বৰ্ষাৰ কাষাতত নিহত হোৱাৰ সন্মান।"

ইয়াৰ অলপ পিছতে তেওঁ অছিলকাছ আৰু বুটিছক বধ কৰিলে। এই চুয়োভন ট্ৰজ'ন অতি বলবান আছিল। বুটিছে তেওঁৰ ফালে পিঠি দি আছিল। তেওঁ নিক্ষেপ কৰা বৰ্ষা বুটিছৰ বৰ আৰু শিৰদ্বাগৰ সন্ধিতে লাগিল। ঘোঁৰাত উঠি গৈ থাকোঁতে সেই কাঁকটোৱেদি তেওঁৰ বগা ডিউটোৰ এছোৱা ওলাই আছিল, বাওঁহাতত তেওঁৰ সৰু ঢালখন ওলমি আছিল। অছিলকাছে তেওঁক চক্ৰাকাৰ গতিত অনুসৰণ কৰিছিল। তেওঁ প্ৰথমে পলাইছিল। কিন্তু সংকীৰ্ণ গভীৰ ভিতৰত তেওঁ হঠাতে আৱৰ্তন কৰি অছিলকাছৰ পাহ পৰিল আৰু এতিয়া তেওঁহে অনুসৰণকাৰিণীক সুযোগ ল'লে। এতিয়া তেওঁ জিহ্বা দগ্ধকৰি থিয় হৈ গধুৰ কুঠাৰখনেৰে অছিলকাছক আঘাতৰ স্পৰ্শত আকাত কৰিবলৈ ধৰিলে। তেওঁৰ বৰ ভাগি-হাগি গ'ল আৰু লগতে ঠাঙো চুব-মাক হ'ল। তেওঁৰ কাকুতি-মিনতিব কোনো ফল নধৰিল। লাওথোলা ভাগি মূৰৰ বিন্ধ

মুখস্থ এটা লগাদি লাগিল আৰু আপেনাইন নিবাসী অনাছৰ বীৰ পুত্ৰ তেওঁৰ সন্মুখীন হ'ল। ভাগ্যবশত তেওঁ যিমান দিন চল-চাতুৰি প্ৰয়োগ কৰিব পাৰিছিল, সিমান দিন তেওঁ লিগাবিয়ানবিলাকৰ মাজত জাকত জিলিকা হৈ আছিল। ইয়াতে তেওঁক চকুৰ আগতে দেখা পাই তেওঁ ভয়ত লৰচৰ কৰিব নোৱাৰা হ'ল। কিন্তু তেওঁ বুজিব পাৰিলে যে তেতিয়া আৰু পলাই যোৱাৰ কোনো উপায় নাছিল। কেমিল্লাৰ আক্ৰমণৰ পৰা পৰিত্ৰাণ পোৱাৰো পথ নাছিল। সেইকাৰণে তেওঁ এটা কলি বাহিৰ কৰি ক'লে, “ভোম্বাৰ ঘোঁৰাটো ইয়াৰ জেলী! এনে এটা ঘোঁৰা থাকিলে যি কোনো নাবীয়ে বুদ্ধ কৰিব পাৰিব। তাত আচৰিত হ'বলগা একো নাই। তাৰ পিঠিৰ পৰা নামি আহা, জেলিয়া পৰাটো সাবিত নোৱাৰিবা। মাটিৰ পৰা মোৰ লগত হতাহতি বুদ্ধ কৰিৱায়ে মোৱাৰ জাবো স্নাইস আছে? তেতিয়াহে তুমি বুজিব পাৰিবা কাৰ বুদ্ধিৰে কাৰ মৰণৰ পথ মুকলি কৰিছে।” তেওঁ এইদৰে কোৱাত কেমিল্লাই ওচৰত কোৱাত ঘোঁৰাটো সকাই এখনৰ হাতত সোৱাই নিষ্ঠাৰূপে মাটিত থিয় হ'ল। তেওঁৰ হাতত আছিল এখন খোলা তৰোৱাল আৰু এখন সাধাৰণ চাকু। তেওঁৰ কৌশল কামত লাগিল বুলি ভাবি ওকণ লিগাবিয়ানজনে সন্তোষে অপৰাধ নকৰি ঠাইকে ঘোঁৰাটো ঘূৰাই লৈ, গোবোহাত লগাই লোৱা লোৱাৰে খুচি তাক ভোৰ কদমত মেলি দিলে। কুমাবী কেমিল্লাই উচ্চ কণ্ঠে ক'লে, “মুখ লিগাবিয়ান, নিজকে তই বৰ বুদ্বিয়ক বুলি ভাবি গেলাগপত ওকলি পৰিছিলি; পিছে এতিয়া সেই ভোটা বুজিয়েই তোৰ কাল হ'ল। পলোৱাত তই ওস্তাদ, কিন্তু গাঁৱলীয়া কাইদাই তোক বন্ধা কৰিব নোৱাৰে। তোৰ বাপেৰ অনাছো তোৰ দৰেই ঠগ, পিছে এই বিজ্ঞাৰ বলত তই বাপেৰৰ ওচৰ নাপাবিগৈ।” এইখিনি কোৱা শেষ হওঁ-নহওঁতেই কুমাবীয়ে বিজুলী বেগেৰে ঘোঁৰা পৈ ঘোঁৰাটো পাছ পেলাই তেওঁক আগচি ধৰি লেকামডাল ধাপ মাৰি ধৰিলে আৰু লিগাবিয়ানজনক আক্ৰমণ কৰি তেওঁৰ ঘূৰিত বস্ত্ৰেৰে প্ৰতিশোধ ল'লে। দেহতাব প্ৰিয় শেন চৰাই এটাই ওখ পাহাৰত টিং এটাৰ পৰা সোঁ-সোৱাই উৰি গৈ একেৰাৰে ডাৱৰৰ ওচৰ চাপি কপৌ চৰাই এটাক বেকা নখেৰে ধাপ মাৰি আৰু তাৰ পেটটো কালি চিৰাচিৰ কৰে, তাৰ ভেজ আৰু এয়াই ঘোঁৰা পাৰিবিলাক আকাশৰ পৰা মাটিত পৰেহি এইদৰেই হেলাবঙে কেমিল্লাই প্ৰাণ লৈছিল।

কিন্তু ইতিমধ্যে দেৱতা আৰু মানৱৰ পিতৃ-পুত্ৰৰ উচ্চ অসম্পাদ্য সিংহাসনত বহি এই কাৰ্য নিৰীক্ষণ কৰিছিল। বিশ্ব পিতাই এতিয়া ইহু কান টাবৰণক প্ৰচণ্ড সংগ্ৰামৰ কাৰণে অস্থগ্ৰাসিত কৰি তেওঁৰ মনত উল্লংঘ ক্ৰোধ সঞ্চারিত কৰিলে। তেওঁৰ ইচ্ছাশূন্য টাবৰণে ঘোঁৰাত উঠি গুৰু-দেহেৰে তৰি থকা বণভূমিলৈ গৈ আক্ৰমণ আৰম্ভ কৰিলে। সেই ঠাইৰ নীচা সৈন্তবিলাক পাছ হ'হকি গৈছিল। তেওঁলোকৰ অন্তৰ্গত কৰ্মৰ উপায় অৱলম্বন কৰি, অখাবোহী সেনাবিলাকক নাম ধৰি মাতি অগ্ৰসৰ হ'বৰ কাৰণে প্ৰবোচিত কৰিলে। তেওঁ ক'লে, "ইহু কান সৈন্তসকল, জোঁৱালোক মেকসগুহীন! তোমালোকে লাজ-মানবো যুৰ খালানে? ইমান গুৰু কিয় হয়? তোমালোক ইমান কাপুৰু কেনেকৈ হ'ব পাৰিছা? সাধাৰণ একজনী বাৰীয়ে এটা সৈন্তবাহিনী পৰাজিত কৰি তোমালোকক ছেদেলি-ছেদেলি কৰি দিলে। ভাবিলে কেনে লাগে? তেনেহ'লে আমি হাতত তৰোৱাল সৈছে। কিয়, যদি ব্যস্তহাৰ কৰিবই নোহোৱে। তেন্তে এই বৰ্ণবিলাক ভাব বোঁহো কিয়? যিক, যিক, তোমালোক বাতি বাতি প্ৰেম কৰাতহে পাকৈত। ইয়, মদ খাবলৈ মতা বেকা পেঁপাটোৰ মাত শুনিলে, তোমালোকে লোভ সাৰাবিৰ নোঁৱাবি ভোজলৈ লব মাৰা, কাৰণ তাত কটিকা আছে। মজলতীয়া একনে কিবা ভাল চিন দেখুৱাব বুলি নিশোটল জন্ত এটা বলি দিব আৰু গৰু-গৰুবি থকা ধুনীয়া ঠাই এখনত তোমালোক সকলো হাজিৰ হবাগৈ। তোমালোকৰ কচি তেনেকুৱাহে। সেইবিলাকেই তোমালোকক টানে।" এইদৰে খোলা কথা কৈ টাবৰণে নিজৰ জীৱন বিপন্ন কৰিয়ো যুদ্ধ-ক্ষেত্ৰৰ অন্তি সংকটগুৰু অংশলৈ ঘোঁৰা চেকুৰাই দিলে আৰু বিধাহীনভাবে তেজুলাহক আক্ৰমণ কৰিলে। তেওঁ ঘোঁৰাৰ ওপৰৰ পৰা তেওঁক টান মাৰি আনি সোঁহাতৰ ওলট গৰা মাৰি ধৰিলে; প্ৰাণপণে চেঁটা কৰি, নিজৰ বুকুৰ আগত লৈ শত্ৰুজনক কঢ়িয়াই নিলে। তুঘল কোলাহলৰ মাজত লাটিনসকলে এই নৃশূৰ চাই থাকিল। সমস্ত মাহুহজনক হৰণ কৰি টাবৰণে জুইৰ এচেৰেটা পোহৰৰ দৰে সমস্তলৰ মাজেদি ঘাবলৈ ধৰিলে। শত্ৰুৰ বৰ্ণাৰ জোঁটো একটাই লৈ তেওঁক হানিবৰ কাৰণে দেহৰ অবক্ষিত অংশ এটা বিচাৰি আছিল। তেজুলাছে তেওঁক বাধা দিছিল, শক্তিয়ে আটেমানে তেওঁৰ হাতখন ডিঙিৰ ওচৰ চাপিব নোহোৱাকৈ

ধৰি আছিল। ৬ গৰেদি উৰি যোৱা সোণালী ঈগল এটাই সাপ এটা নখেৰে ধৰি লৈ ঘাওঁতে সাপটোৱে তাৰ ঠেং দুটা মেৰিয়াই ধৰে আৰু গাত ঘা লগা সৰ্হেও সি কেৰমেৰ কৰি, ঠাণ্ডা বাকলিৰে পোন হৈ কোঁচকোঁচাই থাকে। কিন্তু ঈগলটোৱে বেকা ঠোঁটটোৱে তাক খুটি খুটি ডেউকা মাৰি বতাহৰ মাজেদি গৈ থাকে। ঈৰকণেও ঠিক সেইদৰেই শক্ৰৰ মাজৰ পৰা বিজয় গৰ্বেৰে বন্দীভনক ধৰি লৈ গৈছিল। সেনাপতিৰ আহি অনুসৰণ কৰি আৰু তেওঁৰ কৃতকাৰ্যতাৰ উৎসাহিত হৈ ইষ্ট কানবিলাকে এতিয়া আক্ৰমণ চলালে।

আৰু এতিয়া আবাল নাৰৰ দাম্ভ্য এজন হাতত ষাঠি লৈ কেনিলাৰ অনুসৰণ কৰিছিল। মৰণে তেওঁক চুলিত ধৰি টানিছিল। তেওঁ হুচতুৰভাৱে কেনিলাৰি ফালেই যায় সেই ফালেই গতি কৰি তেওঁক হানিবলৈ ছেগ চাই আছিল। কুমাৰী পৰাকীয়ে দুৰ্বাৰ গতিত বণ-ভূমিৰ মাজ ভাগত উপস্থিত হ'লেও আবালে নিশকে তেওঁৰ পাছ লৈছিল আৰু পাৰ্থমানে তেওঁৰ দাম চাপি-বলৈ চেষ্টা কৰিছিল। যুদ্ধৰ জয়লাভ কৰি শক্ৰৰ মাজৰ পৰা উভতি অহাৰ সময়তো এই যুঁজাৰু যুদ্ধকক্ষনে গা বচাই, বেগেৰে ঘোঁৰা চেকুৰাই দিছিল। আক্ৰমণ কৰিবলৈ তেওঁ সুযোগ বিচাৰি আছিল আৰু তাৰে সন্ধানত ইফালে সিফালে বিচৰণ কৰি ফুৰিছিল। তেওঁৰ দৃঢ় মুষ্টিত আবাল হৈ কঠিন শেনাপাট কম্পিত হৈ আছিল। এতিয়া এসময়ত ছিৰি-লাহৰ পত্ৰিত বাজকৰূপে পৰিভ্ৰমিত ৰুবিয়াই পক্ষ্মাত্ত বণক্ষেত্ৰত উপনীত হৈছিল। ফ্ৰিডিয়াৰ বৰ্ম-কবচৰ সৈতে তেওঁ দুৰৱ পৰাই ভিলিকি থাকি দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিব পাৰিছিল। অনবধতে চেকুৰাই থকাৰ কাৰণে তেওঁৰ ঘোঁৰাটোৰ মুখৰ পৰা কেন ওলাইছিল। ব্ৰজ আৰু সোণৰ পাতে ঘোঁৰাটোকে পাখিৰ দৰে গ্ৰাসিত কৰি থৈছিল বক্তিন বসন পৰিধান কৰি তেওঁ নিজেও জাকত জিলিকা হৈ আছিল। সোণ-খটোৱা শব্দ এখন তেওঁ কান্ধত আঁৰি লৈছিল। তেওঁ আছিল ত্ৰিকালদৰ্শী; তেওঁৰ শিৰজাগটোও সোণৰ আছিল বডা আৰু সোণোৱালী বৰণৰ শলা এডালেৰে তেওঁ গোকৰা বড়ৰ গাত লোৱা কাপোৰখনৰ তললৈ ওলমি থকা আঁচল কোঁচ খুৰাই লৈছিল। প্ৰাচ্য আৰবগেৰে তেওঁৰ জজ্বা বিকুৰিত আছিল আৰু তেওঁৰ উত্তৰায় সোণৰ সূচাশিল্পেৰে সুশোভিত হৈছিল। কুমাৰী কেনিলাই শবৰী-

মূলত একাগ্রভাবে তেওঁক লক্ষ্য কৰিছিল আৰু তুমুল যুদ্ধ চলি থকা ঠাইলৈ তেওঁকেই অগ্ৰসৰণ কৰি অগ্ৰসৰ হৈছিল। ট্ৰেণৰ অগ্ৰ-শব্দ মন্দিৰৰ দেৱালত সজাই থবলৈ নতুবা সোণৰ কবচ হস্তগত কৰি নিজে পৰিধান কৰিবলৈ তেওঁ মনতে কল্পনা কৰিছিল। সেই সামগ্ৰীবিলাক লুণ্ঠন কৰাৰ আশাত উদ্বিগ্ন হৈ তেওঁ সকলো সতৰ্কতা পাহৰি গ'ল আৰু যুদ্ধক্ষেত্ৰৰ অগ্ৰেষ্ঠী অংশত উপস্থিত হ'ল। অৱশেষত আৰ্মলে সূযোগ বুজি অলক্ষিতভাৱে বৰ্ণা নিক্ষেপ কৰিলে। তেওঁ ওপৰলৈ চাই প্ৰাৰ্থনা কৰি কৈছিল, “হে স্বৰ্গধামৰ দেৱতা, পৱিত্ৰ ছফ্ৰেটৰ অভিভাৱক হৈ এপলো, আমি ইষ্ট্ৰকানবিলাকে তোমাকেই পূজা কৰো। তোমাৰ পূজাত আমি সবল কাঠেৰে জুই ধৰি ধৰ্মক বিয়াই খালি ভৰিৰে আঙঠালিলাক গচকি জুইৰ মাজ পাওঁগৈ। হে সৰ্বশক্তিমান দেৱতা, হে পিতা, তোমাক মিনতি কৰিছো এই অগ্নই আমাৰ কলঙ্ক অপসৰণ কৰিব পাৰে। কুমাৰীৰ কবচৰ প্ৰতি মোৰ লোভ নাই। তেওঁক পৰাজিত কৰি মই কোনো জয়-চিহ্নও ৰাখিব নোখোজো। কোনো প্ৰকাৰৰ লুণ্ঠনৰো মই পক্ষপাতী নহয়। কীৰ্তি অৰ্জন কৰিব পৰা কান আৰু বহুত আছে। প্ৰকৃততে মই খ্যাতিহীন-ভাৱেই ঘৰলৈ ঘূৰি যাবলৈ প্ৰস্তুত যদিহে আমাৰ অসহ যুদ্ধাৰ হেতু এই দুৰ্গাশু নাবী মোৰ হাতত নিহত হয়।” তেওঁৰ এই কিৰাছৰ কৰ্ণগোচৰ হ'ল। কিন্তু তেওঁ তাকে আংশিকভাৱেহে ফলবতী কৰিবলৈ সিদ্ধান্ত কৰি বাকীখিনি অগ্ৰাহ্য কালে। আকস্মিক আঘাতত কেমিল্লাই যুদ্ধ ঘটাবলৈ কৰা প্ৰাৰ্থনা তেওঁ পূৰণ কৰিলে। কিন্তু নিজৰ দেশলৈ উভতি যোৱাৰ অভিলাষ অপূৰ্ণ হৈয়েই ব'ল। তেওঁৰ সেই নিবেদন দক্ষিণ পবনৰ দ্ৰবন্ত প্ৰবাহে উকুৱাই লৈ গ'ল। গতিকে তেওঁৰ হাতৰ পৰা নিক্ষিপ্ত হোৱা বৰ্ণা বতাহৰ মাজেদি সোঁ-সোৱাই উৰি গ'ল। প্ৰতিজন ভ্ৰাতৃহিয়ানে অতি ব্যাকুল একাগ্ৰভাবে বাজকুমাৰীৰ ফালে দৃষ্টিপাত কৰিলে। কিন্তু তেওঁক সশঙ্কে লক্ষ্য কৰি অহা শক্তিশেলৰ বিষয়ে কেমিল্লাই একো গম পোৱা নাছিল। বৰ্ণাৰ ফলক তেওঁৰ অনাবৃত বক্ষত প্ৰবিষ্ট হ'ল। গভীৰ আৰু বক্তাক্ত ক্ষতৰ সৃষ্টি কৰি সেই মাৰাত্মক অস্ত্ৰ তাতে দৃঢ়ভাৱে লাগি থাকিল। তেওঁৰ সঙ্গীসকলে সন্মুখে সমবেত হৈ বীৰ-অনাগৰাকীক দাঙি ধৰিলে।

অভিলষ বিচলিত হৈ আৰালে পলায়ন কৰিলে, কাৰণ তেওঁৰ আনন্দ আতঙ্কত পৰিণত হৈছিল। নিউৰ বৰ্ষাৰ প্ৰতি তেওঁৰ আস্থা হেৰাই গ'ল আৰু কুমাৰীৰ অন্তৰ্ভব সমুখীন হ'বলৈয়ো তেওঁ সাহস কৰিব নোৱাৰিলে। ষ্ঠেন্দিয়াৰা বাঠি-জোং লৈ খেদি যোৱাৰ আগতেই বাঘ এটাই ভেড়াৰখীয়া বা বাড়গৰু এটা মাৰি দুৰ্গম পাহাৰ বা অটব্য অৰণ্যত আশ্ৰয় লয়গৈ। নঘৰা-নিচিন্তাকৈ কৰা কামটোৰ বিষয়ে সম্পূৰ্ণ সজাগ হয় আৰু পিছৰে মাজত স্মৃতি হোৱা নেজডালৰ কঁপি ধৰা আগটোৰে পেটত কোবাই সি হাবিৰ ফালে লব মাৰে। এনে এটা বাঘৰ দৰেই আৰালে এতিয়া উদ্ভাস্তভাৱে সেই ঠাইৰ পৰা আঁতৰি গৈ সৈন্য দলৰ মাজত মিলি গ'ল। কেনেকৈ পৰিত্ৰাণ পাব পাৰি তেওঁ তাকেহে চিন্তা কৰিছিল। অস্তিম কালত কেমিল্লাই এখন হাতেৰে বৰ্ষাপাট আঁজুৰি উলিয়াবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। কিন্তু লোহাৰ জোংটো কামিহাড় ভেদ কৰি ভিতৰ সোমাই লাগি ধৰিছিল। বক্তৃপাতৰ ফলত তেওঁ মাটিত ঢলি পৰিল। তেওঁৰ চকুহাল ঢেলা পৰি গ'ল আৰু তেওঁৰ নাভিখাস আৰম্ভ হ'ল। তেওঁৰ মুখখনিৰ পৰা গোলাপী আভাই বিদায় ল'লে। শেৰ নিখাস ত্যাগ কৰাৰ আগে আগে তেওঁৰ সৈতে সমান বয়সৰ, অতি বিস্তৃত সন্ধিনী আৰু সকলো গোপন কথাৰ সমভাগিনী আক্কাৰ মাত লগাই ক'লে, “আক্কা ভনীটি মোৰ, মোৰ বৰণৰ সময় উপস্থিত। এই ক্ষতে মোক দাৰুণ কষ্ট দিছে। বহু চকুৰে খোৱা-কোৱা দেখিছো। তুমি ইয়াৰ পৰা বেগতে পলাই যোৱা। মোৰ এই বাতৰী স্বয়ং টাৰ্গাছক দিবগৈ। তেওঁ যুদ্ধলৈ আহি ট্ৰেন্জানৰিগাকক নগৰৰ পৰা খেদি দিয়ক। বিদায় ভনীটি, বিদায়।” এইদৰে কৈ থাকোতেই তেওঁৰ হাতৰ পৰা বাঘজৰি এবাই গ'ল; তেওঁৰ নিস্তেজ আৰু নিঃসহায় দেহ মাটিত বাগৰি পৰিল। শীতল শৰীৰৰ পৰা প্ৰাণবায়ু বাহিৰ হ'ল। মৃত্যুৱে তেওঁক পৰাকৃত কৰিলে আৰু শিব আৰু গ্ৰীবা নিষ্কিয়ভাৱে ভূমিত লুপ্তিত হ'ল আৰু অন্ত-শব্দ ধৰি পৰিল। তেওঁৰ ক্ৰন্দনসী আত্মাই অভিলষ ক্ষোভেৰে প্ৰেতপুৰীলৈ প্ৰস্থান কৰিলে। তেওঁৰ মৃত্যুত তুমুল কোলাহলে নক্ষত্ৰচিহ্ন নভোমণ্ডল নিৰাদিত কৰিলে। কেমিল্লা অশ্ৰুচূত হোৱাৰ পিছৰ পৰা যুদ্ধই কৰাল মূৰ্তি গাৰণ কৰিলে; ট্ৰেন্জান, ইট্ৰাকান আৰু আৰ্কেডিয়ান সেনানীয়ে

সুবিন্যস্তভাৱে আক্ৰমণ চলালে।

ইতিমধ্যে ডায়েনাৰ দূতী অপিছে পৰ্বতশিখৰৰ পৰা অবিচলিতভাৱে তালেমানপৰ যুদ্ধখনৰ গতিগোত্র লক্ষ্য কৰি আছিল। বণোদ্ভৱ সৈন্যৰ বণ-
হুকাৰৰ মাজত তেওঁ দূৰৰ পৰাই কেমিলাৰ পতন দেখা পাইছিল। তেওঁ
এটা ছমুনিয়াহ পেলালে। গভীৰ আৰু মৰ্যাদিত শোকত অভিভূত হৈ তেওঁ
বিলাপ কৰিলে, “হায় কুখ্যী, যুদ্ধত ট্ৰানবিলাকৰ সন্মুখীন হৈ তুমি অতি
নিদাকণভাৱে নিজৰ প্ৰাণ বিসৰ্জন দিলা। অটব্য আৰু নিৰ্ভৰ অৱণ্যত
তুমি ডায়েনাক পূজা কৰিছিলি, তেওঁৰ প্ৰতীক স্বৰূপ ধনু-শৰ ধাৰণ
কৰিছিলি; কিন্তু সকলো অঞ্চলে গ’ল। তথাপি দেৱীয়ে তোমাক অস-
ন্মানজনক মৃত্যুলৈ ঠেলি দিয়া নাই। তোমাৰ দেহত্যাগৰ কাহিনী
পৃথিৱীৰ সকলো দেশতে জনাজাত হৈ পৰিব। আৰু শেষ পৰিণামৰ
কাৰণে যি দায়ী তেওঁ সমুচিত শাস্তি ভোগ কৰিব। তোমাৰ পত্নিত্ব
দেহ যিজনৰ ক্ষত-বিক্ষত কৰিলে, তেওঁ নিজৰ প্ৰাণেৰে তাৰ প্ৰায়শ্চিত্ত
কৰিব লাগিব।” সেই পৰ্বতটোৰ নামনিভেটি এটা মাটিৰ টিলা আছিল। আচলতে
এই টিলাটো আছিল ডাচেনাই নামে লৰেণ্টাইন বজা এজনৰ মৈদাম। তৰপে
তৰপে মাটি দি এই মৈদাম বন্ধা হৈছিল। সবল গছৰ হাবি এখনৰ মাজত
ই লুকাই আছিল। দীপলিপ দেৱীগৰাকী ত্ৰুত গতিৰে তালৈ নামি
আছিল। মৈদামৰ ওপৰত থিয় হৈ তেওঁ আৰাকক বিচাৰি দৃষ্টিপাত কৰিলে
আৰু অৱশেষত চমৎকাৰ বস কৰেৰে সজ্জিত হৈ গপত ওফলি থকা ঘোড়াজন
তেওঁৰ দৃষ্টিগোচৰ হ’ল। দেৱীয়ে তেওঁক সন্মোদন কৰি ক’লে, “কোনফালে
জাব খুজিছা? এইফালে, এইফালে আহি থকা। ইয়াতে তুমি মৰিব লাগিব
আৰু এইদৰেই কেমিলাৰ ঋণ তুমি পৰিশোধ কৰিব লাগিব। কিন্তু তোমাৰ
নিচিনা নীচ প্ৰাণী এটাক স্বয়ং ডায়েনাৰ আগ্ৰেৰে বধ কৰিবলগীয়া
হোৱাটোহে হৃৎকৰ কথা।” খেচীয়াৰ দেৱীগৰাকীয়ে এইদৰেই কৈছিল।
তেওঁ পাৰিলগা কাঁড় এপাট সোণালী টোণৰ পৰা উলিয়াই ল’লে।
অব্যৰ্থভাৱে লক্ষ্য স্থিৰ কৰি তেওঁ ধনুৰ্গণ আকৰ্ষণ কৰিলে। যুদ্ধখন প্ৰবল
শক্তিয়ে ভিৰাই লওঁতে তেওঁৰ বাওঁহাতখন জোংটোৰ ওচৰ চাপি-

ছিল আৰু সোঁতাত নিজৰ বুকুত লাগিছিল। ঠিক সেই মুহূৰ্ত্ততেই আৰালে ভীৰুগতিৰে বতাহ কালি অহা শব্দ শুনিবলৈ পাইছিল, আৰু চকুৰ নিমিষতে সেই বাণ তেওঁৰ বুকুত বিদ্ধ হ'ল। সঙ্গীসকলে তেওঁক অৱহেলা কৰি এৰি থৈ গ'ল। সমন্তলৰ সেই আওহতীয়া অংশত, ধূলি-মালিৰ মাজত তেওঁ যন্ত্ৰণাত ছাটি-ফুটি কৰি প্ৰাণ ত্যাগ কৰিলে। অপিছ অলিম্পাছলৈ উভতি গ'ল।

কেমিল্লাৰ পতনৰ পিছত তেওঁৰ নিজৰ বাহিনীটোৱেই প্ৰথমে পলায়ন কৰিলে। সম্পূৰ্ণ ছেদেলি-ভেদেদি হৈ কটুলীয়াবিলাকো পিছ হুঁহু ক'ল। পৰাক্ৰমী আটিনাছেও সেই পথকে অনুসৰণ কৰিলে। সৈন্য-বাহিনীৰ দ্বাৰা পৰিত্যক্ত হৈ সেনাপতিসকলে আৰু সেনাপতি বিজ্ঞান সৈন্যসকলেও নিৰাপত্তাৰ কাৰণে প্ৰাচীৰৰ ভিতৰলৈ ততালিকে উভতি গ'ল। হাতত মাৰণাত্মক লৈ দুৰ্জয় গতিৰে অনুশাৰন কৰা ট্ৰজানবিলাকক প্ৰতিহত কৰিবলৈ তেওঁলোকৰ শক্তি নাছিল। শত্ৰুৰ বিৰুদ্ধে অস্ত্ৰশাৰণ কৰিবলৈ তেওঁলোক অপাৰগ হৈছিল। ঢিলা হৈ পৰা ধুমুৰিনাক তেওঁলোকে দুৰ্বল কান্ধত আঁৰি লৈছিল। ঘোঁৰাৰ পুৰাৰ আঘাতত বগাঙ্গন কম্পমান হৈছিল। ক'লীয়া ডাবৰৰ দৰে ধূলিয়ে নগৰ প্ৰাচীৰ চাকি ধৰিছিল। পুৰাঙ্গনসকলে দুৰ্গৰ চূড়াৰ পৰা সকলো দেখা পাই হিয়া ভুকুৱাই বিননিৰ বোল তুলিছিল। পৰাজিত সৈন্যৰ প্ৰথম দলটো প্ৰৱেশ কৰোঁতে নগৰৰ দুৱাৰ মুকলি হৈ আছিল। কিন্তু শত্ৰু সৈন্যই খেদি আহি একেবাৰে ওচৰ চাপিছিল আৰু পলাতকসকলৰ লগত মিহলি হৈ পৰিছিল। এই সৈন্যসকল আছিল অতি দুৰ্ভগীয়া। নিজৰ নগৰখনৰ দুৱাৰমুখত, প্ৰাচীৰৰ অতি ওচৰত আৰু নিজৰ ঘৰ-দুৱাৰৰ একেবাৰে কাষতেই শত্ৰুৱে, তেওঁলোকক হত্যা কৰিছিল। এনেতে নগৰৰ দুৱাৰ বন্ধ কৰি দিয়া হ'ল। কাৰণ শত্ৰুও লগতে ভিতৰলৈ সোমাই আহিব পাৰে বুলি আশঙ্কা কৰি নগৰবক্ষীসকলে, নিজৰ পক্ষৰ লোককো বাহিৰতে থাকিবলৈ বাধ্য কৰিলে। বাহিৰৰ পৰা তেওঁলোকে কৰুণভাৱে কাকুতি মিনতি কৰিছিল। কিন্তু কোনেও তালৈ কৰ্পপাত নকৰিলে। যিসকলে

প্রবেশ-পথ বন্ধা কবিবর কাৰণে প্রস্তুত হৈ অগ্ন-ধাবণ কৰিছিল তেওঁ-
লোকক অতি নৃশংসভাৱে বধ কৰা হৈছিল। নিজৰ শোকাভূৰ পিছু-
মাতৃৰ চকুৰ আগতে বাহিৰত ওলাই থাকিবলগীয়া হোৱা কিছুমান সেনা
ঠেলা-হেঁচাত গড়খায়েত পৰিছিল, কিছুমানে ধোঁৱাবে সৈতে ছুৰাবৰ
খুঁটাত খুলা নাৰিছিল। কিন্তু ছুৰাবিলাকে অলব অচৰভাৱে তেওঁলোকৰ
পথ বন্ধ কৰি ৰাখিছিল। এতিয়া প্ৰাচীৰৰ ওপৰৰ পৰা বয়ণীসকলেও
দেশপ্ৰেমৰে অনুপ্রাণিত হৈ কেমিল্লাৰ আদৰ্শ অনুসৰণ কৰি, শত্ৰুক
লক্ষ্য কৰি অগ্ন-ধাবণ কৰিছিল। তেওঁলোকৰ হাতত বৰ্ষাৰ পৰিৱৰ্তে
আছিল ওক কাঠৰ কঠিন গদা আৰু জুইত পুৰি ছোঙা কৰা ষাঠি।
প্ৰাচীৰ বন্ধাৰ কাৰণে তেওঁলোকে নিজৰ প্ৰাণ আছড়ি দিবলৈয়ো প্ৰস্তুত
হৈছিল।

ইতিমধ্যে টাৰ্ণাছে হাবিৰ মাজতে ছুঃসংবাদটো শুনিবলৈ পালে।
তেওঁ অস্থিৰ হৈ পৰিল। আক্কাই এই মহা সংকটৰ বাস্তৱি জনাই
ভলছিয়ান বাহিনীৰ বিনাশ আৰু কেমিল্লাৰ পতনৰ কাহিনী তেওঁৰ
আগত বিদূত কৰিলে। শত্ৰুৱে বিজয় গৰ্বেৰে নগৰ আক্ৰমণ কৰিবলৈ
অগ্ৰসৰ হোৱা আৰু নাগৰিকসকলৰ মাজত আতঙ্কৰ সৃষ্টি হোৱাৰ কথাও
তেওঁ উল্লেখ কৰিলে। তকণ ৰাজকুমাৰজন অতিশয় ব্যথিত হ'ল।
জুপিটাৰৰ নিৰ্মম শ্বাক কঠোৰ আদেশ শিৰোধায় কৰি তেওঁ পাহাৰৰ
পৰা নামি আহিল আৰু অগাধ অৱগত ক্ৰমাৰন অঞ্চলেদি যাবলৈ
ধৰিলে। তেওঁ ভৈয়ামত ভৰি দি চকুৰ আঁৰ হোৱাৰ প্ৰায়
লগে লগেই ট্ৰয়ৰ সেনাপতি ইনিয়াছ সেই অৱস্থিত গিৰি-সঙ্কটত উপ-
স্থিত হ'লহি। তেওঁ পৰিত লজ্জন কৰি, বনাঞ্চলৰ অন্ধকাৰৰ পৰা
নিকাস্ত হ'ল। এতিয়া ছুয়োজন অধিনায়কেই জুতগতিৰে নগৰ প্ৰাচীৰৰ
ফালে যাবলৈ ধৰিলে। ছুয়োজনৰ লগতেই আছিল নিজৰ সৈন্য-বাহিনী
আৰু তেওঁলোকৰ মাজৰ ব্যৱধান আছিল অতি সামান্য। ধূলিৰে
ধূলি-কুঁৱলি হৈ থকা সমতল অঞ্চলত এতিয়া ইনিয়াছে লৰেটাই
সৈন্যসকলক শাৰী পাতি যোৱা দেখিবলৈ পালে। একে সময়তে টাৰ্ণ-

ছেও ঘোঁঝাৰ খুৰাৰ ধ্বনি আৰু ছেয়াবৰৰ পৰা ইনিয়াছৰ উচ্ছ্বাস
 আৰু আসন্ন যুদ্ধৰ বিষয়ে জানিব পাৰিলে। তেতিয়া বাঙালী বেজি
 লাহে লাহে মাৰ গৈছিল আৰু তেওঁৰ ক্লান্ত তুৰঙ্গই পশ্চিম সমুদ্ৰত অব-
 গাহন কৰিছিল। দিনাস্তৰ সূচনা কৰি সন্ধ্যা নামি আহিছিল আৰু
 সেয়েহে দুয়ো পক্ষ ভয়াবহ সংগ্রামৰ পৰা বিৰত হৈছিল। সৈন্য-বাহিনী
 দুটাই এতিয়া নগৰৰ সমুখত ছাউনী পাতিলে আৰু চাৰিওফালে গৌৰৱ
 পুতি হেঙাৰ মাৰি শিবিৰ সুৰক্ষিত কৰিলে।

বাৰ টাৰ্ণাছৰ মৃত্যু

টাৰ্ণাছৰ বৃদ্ধিবলৈ বাকী নাথাকিল যে বৰদেহভাৰ দাকৰ বিষয়েৰ
কলত লাটিনসকল নিশকটীয়া হৈ পৰিল। তেওঁৰেই এতিয়া সকলোৰে লক্ষ্য
হৈছিল আৰু পূৰ্বে ঘোষণা কৰা মতে এতিয়া তেওঁৰেই বিজয় ঐতিহ্যকিত বন্ধা
কৰাটো সকলোৰে বিচাৰিছিল। বৃদ্ধৰ কাৰণে তেওঁৰ অন্তৰ অদমনীয় ল্পহাবে
পৰিপূৰ্ণ হৈছিল। তেওঁৰ বুকুত দণ্ডদণ্ড কৰে হুপিছিল একুশা জুই আৰু
তাৰ কাৰণে কোনো ইন্ধনৰ আয়োজন নাছিল। আফ্ৰিকাৰ মকছুমিত,
চিকাবীৰ অশ্রাবাতত আহত হোৱা সিংহ এটাই অৱশেষত বৃদ্ধত জঁপ
দিয়ে। গ্ৰীষ্মৰ সূপ্ৰচুৰ কেশবশাশি আনন্দেৰে আনন্দোদিত কৰি সি পঞ্চমত
বিদ্ধ হৈ থকা বৰ্ষা নিভীকভাৱে কামুৰি উলিয়ায়। বজ্জাত মুখ বিৰীৰ্ণ-
কৰি সি গুজৰি উঠে। ঠিক সেইদৰে প্ৰবল উত্তেজনাতে তেওঁৰ মস্তিষ্ক
উত্তেজিত হৈছিল আৰু তেওঁৰ প্ৰচণ্ড ক্ৰোধ বাধাহীনভাৱে বাঢ়ি গৈছিল।
দাকৰ অন্তৰ্দ্ধৰ্মত অতিকৃত হৈ তেওঁ বজ্জাক সম্বোধন কৰি ক'লে, “মই
টাৰ্ণাছ, মই কাবো ঐতিবদ্ধক হ'ব খোজা নাই। যিবিলাক কাপুকৰ
দলে আশুগতা স্বীকাৰ কৰিবলৈ ইচ্ছা কৰে, সিহঁতে বৃদ্ধৰ সামৰণি মাৰি
লক্ষি-হাপন নকৰাৰ কোনো কাৰণ নাই। কিন্তু মোৰ সন্মুখত আছে বৃদ্ধ,
মাথোঁ বৃদ্ধ। হে মহাবাজ, হে পিতা, শান্তি প্ৰতিষ্ঠাৰ কাৰণে আশুনি
বিধি সন্মতভাৱে আয়োজন কৰক। ডোমালোক লাটিনবিলাকে হাত সাবটি
চাই থাকোতেই মই দক্ষিণ বাহুৰে, এচিয়াৰ পৰা পলাই অহা সেই ডাৰ্ডান-
টোক টাৰ্ণাছৰ গভীৰতালৈ প্ৰেৰণ কৰিম। আমি আজি যি অপৰাধত
জড়িত হৈছো, সেই অপৰাধ মই অপসৰিত কৰিম এই শাপিত অসিবে।
যদি সেয়ে নহয়, তেন্তে সি আমাক পৰাকৃত কৰি কুমাবী লাভিনীয়াৰ
পানি-গ্ৰহণ কৰক।”

বুকুত উধলি উঠা সকলো আবেগ দমন কৰি লাটিনাহে টাৰ্ণাছৰ কথাৰ

উত্তৰ দিলে, “হে অসম সাহসী, তৰুণ ৰাজকুমাৰ, তুমি নিজৰ বাহুবল
 ঘিমনেই বখানিছা, মই গিমনেই চিহ্নিত হৈ পৰিছো। নিৰপেক্ষভাৱে
 বিচাৰ কৰি মই উপলব্ধি কৰিব পাৰিছো, এতিয়া আমি ভয়ঙ্কৰ বিপদৰ
 সন্মুখীন হৈছো আৰু তাৰ বাবে আমি গভীৰভাৱে আলোচনা বৰা উচিত।
 প্ৰতিটো বিষ্ট আমি ভালকৈ চালি-ভাৰি চাব লাগিব। তুমি আজি পিতাৰ
 ডনাছৰ পৰা এখন ৰাজ্য লাভ কৰিছা নিজ পৰাক্ৰমেৰে তুমি অনেক
 নগৰো অধিকাৰ কৰিব পাৰিছা। তত্পৰি মোৰ, বজা লাটিনাছৰ অপাৰ
 সম্পদ আছে আৰু আছে এটা উদাৰ মন। লাটিনাম ৰাজ্যত সম্ভ্ৰান্ত বংশৰ
 অবিবাহিতা কন্যাৰ অভাৱ হোৱা নাই, সেইকাৰণে খোলাথুলিকৈ তোমাক
 কেইআশাবৰ্ত্তমান কথা ক’ব পুজিছো। তাকে প্ৰকাশ কৰোতে মই মনত
 বৰ কষ্ট পাব পৰোঁ; তুমি মোৰ কথাৰ তাৎপৰ্য বৰাযথভাৱে গ্ৰহণ
 কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিবা। পূৰ্বৰ কোনো পানি-প্ৰাৰ্থীলৈ মই মোৰ ছোৱালী-
 জনীক বিয়া দিব নোৱাৰোঁ। যদি দিষ্ট তেন্তে মোক পাণে চৰ। দৈনন্দিক
 বা মানৱীয়, সকলোবিলাক ভৱিষ্যৎ-বাণীয়েই মোক নিষেধ কৰিছে। কিন্তু তথাপি
 তোমাৰ নবমত, আমাৰ আত্মীয়তাৰ খাতিৰত, বাণীৰ শোক আৰু চকুলো দেখি
 বিচলিত হৈ মই সকলো নিষেধ নেওচা দি, বাগদস্তা কন্যাক ভাবী স্বামীৰ কাষৰ
 পৰা আঁতৰাই আনিলো, অতি অস্বাভাৱে যুক্ত দোষণা কৰিলোঁ। তেতিয়াৰ
 পৰা সাময়িক বিপৰ্যয়ে আমাক কেনেকৈ ভুজ্বলিত কৰি আছে সেয়া তুমি নিজ
 চকুৰেই দেখিছা। টাৰ্ণাছ, তুমি নিজেও কিমান বিপদবিধিনি আকোৱালি ল’ব
 লগা হৈছে সেই কথাও তোমাৰ অজ্ঞাত নহয়। আমি দুখন ডাঙৰ যুদ্ধত
 পৰাস্তৰ বৰণ কৰিলো। ইটালীৰ ভৱিষ্যতৰ বিষয়ে মই আশাৰ স্কীণ
 বেস্তনি এটাও দেখিবলৈ পোৱা নাই। আনকি আমাৰ নগৰখনৰ অৱস্থাও
 তথৈবচ। আমাৰেই তেজৰে টাইবাৰ আজিয়ে উত্তপ্ত। আমাৰ সমস্ত
 অঞ্চল আজি আমাৰ হাঁড়েৰে বৰা হৈ পৰিছে। একেটা কথাৰে মই
 বাবে বাবে কিয় ক’ব লাগিছে? আৰু মই উদ্গাৰৰ দৰে কিয় মোৰ মত
 বাবে বাবে সলনি কৰি আছো? টাৰ্ণাছে প্ৰথমেই যুক্ত্য বৰণ কৰা হ’লে মই
 ট্ৰান্সকলক মিত্ৰৰূপে গ্ৰহণ কৰিবলৈ প্ৰস্তুত হ’লোহয়। যদি সেয়ে হয়,
 তেন্তে টাৰ্ণাছ জীয়াই থাকোতেই মই অশান্তিৰ ওৰ মেপেলাওঁ কিয়?

তোমাৰ জ্ঞাতি কটুলীয়ানবিলাকৰ মতামত কি? সমগ্ৰ ইটালীয়েইবা সিদ্ধান্ত কেনে ধৰণৰ হ'ব? ঈশ্বৰে নকৰক, মোৰ ছোৱালীজনীক বিয়া কৰাই আমাৰ ঘৰখনৰ লগত বৈবাহিক সম্পৰ্ক স্থাপন কৰিবলৈ আগ্ৰহ কৰাৰ কাৰণেই মই তোমাক নিশ্চিত মৰণৰ মুখলৈ পঠিয়াই দিয়াটো যদি প্ৰমাণিত হয়। যুদ্ধৰ গতি পৰিবৰ্তনশীল। সেই কথা চিন্তা কৰি চাব। যুদ্ধ পিতাৰ কাৰণেও তোমাৰ অন্তৰত অলপ মমতা থকা উচিত। সুপুৰ আডিয়াত থাকি আজি তেওঁ দিহিঙে দিপাঙে ঘূৰি ফুৰা পুতেকৰ কাৰণে দুখ-বেজাৰ কৰি আছে।”

কিন্তু বজাৰ কথাত টাৰ্ণাছৰ ভয়ানক সম্ভৱ কিকিতো পৰিবৰ্তন নঘটিল। বৰং তেওঁৰ খং এতিয়া আক চৰিলহে। ঈশ্বৰৰ প্ৰভাৱত ৰোগৰ লক্ষণবোৰ বেছি প্ৰকট হৈ পৰিল। নিজৰ সংঘত কৰি তেওঁ কোনোমতে ক'লে, “মহাৰাজ, মই আপোনাক মিনতি কৰি কৈছো, মোৰ কাৰণে আপুনি ইমান চিন্তা কৰা নোলাগে। সমস্যাৰে মৃত্যু-ধৰণ যৰাই মোৰ একমাত্ৰ উদ্দেশ্য। আনৰ দৰে নয়ো অত্ন-সন্ধান কৰিব পাৰো। মোৰ অন্তৰৰ আঘাততো একপাতৰ ফলত আনৰ প্ৰাণবায়ু বাহিৰ হয়। তেওঁৰ মাক দেখি হ'ব পাৰে কিন্তু সেইবুলি তেওঁ পুতেকক কুৰলিৰে আৱৰি ধৰি পলাই যাবলৈ নিশ্চয় সহায় নকৰে—অৱশ্যে এইবিলাক কৌশলত নাৰীজাতি নিপুণ। আৰু তেওঁ আত্মৰত লুকাই থাকিলেও মোৰ পৰা পৰি-ত্ৰাণ নাপায়।”

কিন্তু পুনৰ এখন যুদ্ধ হোৱাৰ আশঙ্কাত বানী আতঙ্কিত হ'ল। সজল নয়নেৰে আৰু অস্থিম কালত উপনীত হোৱা মানুহৰ দৰে জীয়েকৰ এই দুৰ্দান্ত পাণি-প্ৰাৰ্থীজনক আঁকোৱালি ধৰি ক'লে, “টাৰ্ণাছ, মই তোমাক কাকুতি কৰিছো, মোৰ চকুলো ডাৰ সাকী, যদি আমাতাৰ প্ৰতি তোমাৰ অন্তৰত অকণমান প্ৰজ্ঞা আছে, তেন্তে ডাৰ দোহাই দিয়ে তোমাক কঠ, তুমিয়েই মোৰ একমাত্ৰ আশা-ভাবসাৰ স্থল। মোৰ জীৱনৰ এই সন্ধিয়া পৰত, মোৰ এই দুখৰ দিনত, তুমিয়ে মোৰ একমাত্ৰ আশ্ৰয়। বজা লাটিনাছৰ ৰাজকীয় শক্তি এতিয়া তোমাৰ ওপৰতে ন্যস্ত। কাৰণ আমাৰ ঘৰখনৰ অৱস্থা এতিয়া প্ৰতি অনিশ্চিত আৰু তোমাৰ সাহায্যৰ ওপৰতে

সকলো নির্ভর করিছে। ভোমার ওচরত মোর এয়ে প্রার্থনা:—টুকানবিলাকৰ
লগত ওচৰৰ পৰা যুদ্ধ নকৰিবা। যুদ্ধত ভোমার যি দশা হয় আমাবো
সেই একে দশা হ'ব। যদি তুমি যত্নৰ মুখত পৰা, তেন্তে ময়ো এই
পৃথিবীৰ পৰা চিৰবিদায় ল'ম। বন্দিনীৰ দৰে ইনিয়াছক পুত্ৰ বুলি গ্ৰহণ
কৰিবলৈ মই জীয়াই নাথাকো।”

মাকৰ এই আকুল কাকূতি লাভিনীয়াই শুনিবলৈ পালে। তেওঁৰ
মুখ মণ্ডল উত্তৰ হৈ পৰিছিল আৰু উদ্বেজনাত বঙা পৰা গাল ছখনৰ
ওপৰেদি চকুপানী বৈ গৈছিল। শিল্পী এজনে ভাৰতীয় হাতী-দাঁত বঙা
ৰঙেৰে বোলালে, নতুবা ষ্ঠেত পদ্যৰ শুভ্ৰতা আৰু অভ্যস্ত গোলাপৰ
বস্ত্ৰৰ জেউতি সন্মিলিতভাৱে প্ৰতিকলিত হ'লে যেনে এটি বিনন্দীয়া বৰ-
ণৰ সৃষ্টি হয়, এতিয়া বাহুকুমাৰীৰ মুখখনিত তেনে এটি আপুৰুগীয়া
আভা বিৰাজ কৰিছিল। প্ৰেমত বিহ্বল হৈ টাৰ্ণাছে তেওঁক যুদ্ধ দৃষ্টিৰে
অন্তলোকন কৰিছিল; মিমানেই চাইছিল মিমানেই তেওঁৰ বগলিপ্পা জাগি
উঠিছিল। তেওঁ চমুকৈ আমাৰাক উত্তৰ দিলে, “হে জননী, মই
আপোনাক মিনতি কৰি কৈছো, মোৰ যুদ্ধ-যাত্ৰাৰ সময়ত চকুৰ পানীৰে
অমঙ্গল সূচনা নকৰিব। যত্নৰ মুখৰ পৰা আঁতৰি থাকিবলৈ টাৰ্ণাছৰ
স্বাধীনতা নাই। শুনা ইউমন, মোৰ দূত হিচাপে তুমি ফ্ৰিজীয়াৰ
সামন্তজনক এই বাৰ্তা দিয়াগৈ, মই জানো মোৰ কথা শুনি তেওঁ সন্তোষ
নাপায়। কালিলৈ অকণোদয়ৰ হেঙুলীয়া বোলে যেতিয়া আকাশত
বহুণ চৰাব, তেতিয়া তেওঁ কটলীয়ানবিলাকৰ লগত যুদ্ধ কৰিবলৈ
টুকান সৈন্য প্ৰেৰণ কৰাৰ প্ৰয়োজন নাই। ছয়ো পক্ষৰ সৈন্যই তেতিয়া
জিৰণি ল'ব। আৰি ছয়ো মাত্ৰ যুদ্ধ কৰিম আৰু তাৰ পৰাই আমি
এটা চৰম মীমাংসাত উপনীত হ'ব পাৰিম। লাভিনীয়াৰ বৰণমালা কোনে
লাভ কৰিব, তাৰ সিদ্ধান্তও তেতিয়াহে হ'ব।”

এই বুলি কৈ তেওঁ শীঘ্ৰে প্ৰাসাদত প্ৰবেশ কৰিলে। তেওঁ
ঘোঁৰাবিলাক আনিবলৈ আদেশ দিলে। তেতিয়া সিহঁতে উদ্বেজনাত
অস্থি হৈ আছিল। টাৰ্ণাছে আনন্দ মনেৰে সিহঁতক চালে। স্বল্প
অবিধিৰাই এই ঘোঁৰাকেইটা পিলুমনাছক উপহাৰ দিছিল। সিহঁত

আছিল তেওঁৰ বহুমূলীয়া সম্পত্তি। কাৰণ সিহঁতৰ বৰণ আছিল বক-
কতকৈয়ো বেছি বগা আৰু সিহঁতে প্ৰতিবেগত বতাহকো চেৰ পেলুৱ
পাবিছিল। সাবধিসকলে হাতৰ তলুৱাৰে সিহঁতৰ গাত ধৰিবিয়াইছিল
আৰু ডিঙিত অবিদ্যুতভাৱে পৰি থকা কেশৰবিলাক আঁচুৰি দিছিল।
ধোঁৱাবিলাক তেতিয়া বেছি তলুৱাৰীয়া হৈ পৰিছিল। তেনেকুৱাতে
টাৰ্ণাছে সোণ আৰু সোণ-মিহলি জুজুৰে নিৰ্দিষ্ট কঠিন বৰ্ষ পৰিধান
কৰিলে। তবোৱাল ঠিকালত বাছি লৈ হাতত চাল ধাবণ কৰিলে।
বত্ৰা পাখি লগোৱা শিবদ্বাৰ তেওঁৰ মস্তকত শোভিত হ'ল। আয়েয়
অস্ত্ৰৰ অধিকাৰী দেৱতাজনে তবোৱালখন টাৰ্ণাছৰ পিতৃ ডনাছৰ কাৰণে
ভৈয়াৰ কৰিছিল। বৈতৰণীৰ পানীত জুৰিবিয়াই তেওঁ তপত তবোৱাল-
খন চেঁটা কৰিছিল। ইয়াৰ পিছত টাৰ্ণাছে দৃঢ়মুঠিৰে একাণ্ড বৰ্ষাপাট হাতত
ল'লে। বৰ্ষাপাত হাত দিলেই পোৱাকৈ খুঁটা এটাও আঁজুৰি থোৱা আছিল।
এই বৰ্ষা তেওঁ আৱাহান যোজা এক্টৰৰ পৰা চমুগত কৰিছিল। খেলপাট
হাতেৰে জোঁকাৰি টাৰ্ণাছে চিঞৰি চিঞৰি ক'লে, “বৰ্ষা, তই মোক কোনো
কালে প্ৰভাৱণা কৰা নাই। এতিয়া সময় হৈছে। বীৰ এক্টৰে
এসময়ত ধাবণা কৰিছিল। আৰু এতিয়া তই টাৰ্ণাছৰ হাতত। সেই
ক্লিষ্টাৰ কাপুকমটোৰ বন্ধ যাতে বিদীৰ্ণ কৰিব পাৰো তাৰ বাবে
তই মোক সহায় কৰিবি। তাৰ তৈলশক্তি, ক্লিষ্ট কেশদাম যেন ভূমিত
লুপ্তিত হয়।” উদ্‌গাদনাত তেওঁ চকল হৈ পৰিছিল। তেওঁৰ চকুত জুই
জ্বলিছিল। তেওঁৰ অন্তৰৰ উদ্‌গাপ মুখমণ্ডলত উদ্‌গাসিত হৈ সৰ্বগ্ৰাসী
হতাশনৰ ৰূপ ধৰিছিল। যুদ্ধৰ আগতে দাকণ ক্ৰোণত গছৰ শুৰিত
শিং হানি, আক্ৰমণৰ কাৰণে ছবস্ত গতিত খুলি উকুৱাই আগ বাঢ়ি যোৱা
বাঁড় গক এটাৰ দৰে টাৰ্ণাছেও দুৰ্ভাগ্য ৰূপ ধাবণ কৰিছিল।

ইতিমধ্যে যুদ্ধৰ সাধৰণি ঘাইবৰ বাবে উৎপাদিত হোৱা এই নতুন
প্ৰকাৰ পাৰ্চী ইনিয়াছ আৱিষ্কৃত হৈছিল। তদুপৰ মূৰ্তি ধৰি তেওঁ মাত্ৰ-
মাত্ৰ বৰ্ষ-কবচ পৰিধান কৰিছিল আৰু টাৰ্ণাছৰ দৰেই তেওঁ প্ৰচণ্ড সাহস
আৰু অৱম্য ক্ৰোধ ভীৰতৰ কৰি ফুৰিছিল। তেওঁ গভীৰ আত্মবিশ্বাসেৰে
সকলকলক সন্মোহন কৰিছিল, পকিত আৰু ব্যতিক্ত ইউলাছক সাধনা

দিছিল। এই ঘটনাবিলাকত দৈবৰ প্ৰভাৱ আছে বুলি তেওঁ সকলোকে কৈছিল। তাৰ পিছত তেওঁ নিজৰ সঙ্কল্প আৰু শাস্তিৰ চৰ্তবিলাক বন্ধা লাটিনাছৰ আগত ব্যক্ত কৰিবলৈ দূত পঠাইছিল।

পিছদিনা উবাদেবীয়ে হেঙুলী পৰশেৰে পৰ্বত শিখৰবিলাক আলো কিত কৰাৰ সময়তে, আৰু সূৰ্যদেহতাৰ বধৰ ঘোঁৰাই সমুজ্জ গৰ্ভৰ পৰা ওলাই আহি উদ্যত নাসিকাৰ পৰা কিৰণ মালা বিকিৰিত কৰাৰ পৰতে, কটলীয়ান আৰু - ট্ৰজান সেনাপতিসকলে মহানগৰীৰ প্ৰাচীৰৰ নিচেই কাষতে ভৈৰৱ যুদ্ধৰ কাৰণে স্থান নিৰ্বাচন কৰিলে। এই ঠাইৰ ঠিক মাজতে দুয়ো পক্ষৰে ইষ্ট দেৱতাসকলৰ কাৰণে বজ্জকুণ্ড আৰু তৃণৰেণী নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল। মাজকসকলে দীৰ্ঘ বসন পৰিধান কৰি আৰু পৱিত্ৰ পৰ্ণমালা শিৰত লৈ, জুই আৰু পানী আনিছিল। ইটালীয়ান সৈন্যবাহিনী সুসংহতভাৱে জনাকীৰ্ণ নগৰদ্বাৰৰ পৰা নিজানু গৈছিল। বিপৰীত কালৰ পৰা ট্ৰয় আৰু ইট্ৰুবিয়াৰ সমগ্ৰ সৈন্য, বিভিন্ন সাজেৰে সজ্জিত হৈ আৰু শানিত অস্ত্ৰ ধাৰণ কৰি যুদ্ধলৈ অগ্ৰাৰ দৰেই ক্ষিপ্ৰভাৱে সেই ঠাইলৈ আহিছিল। হেজাৰ হেজাৰ সৈন্যৰ মাজেদি সেনাপতিসকলেও বঙা আৰু সোণোৱালী সাজ পিন্ধি, গৰ্বিতভাৱে আহি আছিল। আঙা-বেকাছ বংগৰ মেনিষ্টিয়াছ, সাহসী আচিলাছ, নেপচুন-নন্দন অম্বদমন মেচা-পাছ তেওঁলোকৰ মাজত আছিল। নিৰ্দিষ্ট সঙ্কেত পাই সকলোটি নিজ নিজ ঠাইলৈ গ'ল। তেওঁলোকে বৰ্ষাবিলাক মাটিত খুঁচি চালবিলাক তাতে আঙুৰাই ধৈছিল। প্ৰবল উত্তেজনাত পুৰুলকনাসকলো ওলাই আহিছিল আৰু আহিছিল নিৰস্ত্ৰ প্ৰজাসকল। বান্ধিহীনপীড়িত, শক্তিহীন লোকসকলো আহি দুৰ্গৰ ওপৰত, ঘৰৰ চালত সমবেত হৈছিল। ওখ ওখ দুৱাৰ-বিলাকৰ ওপৰতো বহুত মানুহ থিয় হৈ আছিল।

ইতিমধ্যে জুনোৱে এটা পাৰ্শ্বৰ টিঙৰ পৰা সকলো লক্ষ্য কৰি আছিল। এই পাৰ্শ্বটো আজিকালি আলবান নামে জনাজাত। কিন্তু সেই সময়ত সি অখ্যাত আছিল। লাটিনাছৰ অগ্ৰ আৰু সমস্তলত সমবেত হোৱা লৰেকটাইন আৰু ট্ৰজান সৈন্যসকল তেওঁৰ দৃষ্টিগোচৰ হ'ল। তেওঁ টাৰ্ণাছৰ তগিনী জলসুঁহুৱী দেৱীপৰাকীক সন্মোদন কৰিলে। জুপি-

টোৰে তেওঁৰ সতীয়াৰ বিনিময়ত তেওঁক জলাশয় আৰু খণ্ডশোভা নদী-
বিলাকত অধিষ্ঠাত্ৰী ৰূপে নিযুক্ত কৰিছিল। জুনোৱে ক'লে, “দেৱী, তুমি নদী-
নদী নিয়ন্ত্ৰণ কৰিছা। তুমি মোৰ প্ৰিয়পাত্ৰী। পৰম প্ৰেমিক জুপি-
টাৰৰ খ্যাতি-সঙ্গিনীৰূপে লাভিত হোৱা লাটিয়াৰ কুমাৰীসকলৰ ভিতৰত
মই তোমাকেই বেছি ভাল পাওঁ আৰু তাৰ চিন স্বৰূপে তোমাক মই
অনন্দমনেৰে স্বৰ্গত এখন সুকীয়া আসন দিছো। শুনা, জুটুৰ্ণা, তোমাৰ
কপালত দুখ আছে। মোক বেয়া লাগাৰ, কাৰণ ভাগ্য লাটিয়াৰ
প্ৰতি অশুভল থকা সময়ছোৱাত মই টোৰ্ণাছক আৰু তোমাৰ প্ৰাচীৰাবৃত
নগৰখনক সদায় বজা কৰি আহিছো। কিন্তু এতিয়া মই দিব্যদৃষ্টিৰে
দেখিলো পাইছো যে আমাৰ যুদ্ধত টোৰ্ণাছৰ আদৰ্শ অশুভল নহয়। তেওঁৰ
শত্ৰুৰ সৌভাগ্য উদয় হৈছে। নিষ্ঠুৰ নিয়তিয়ে তেওঁৰ পিছ লৈছে।
মই নিজ চকুৰে শাস্তিৰ কাৰণে সংঘটিত হোৱা এই যুদ্ধ চাই থাকিব
নোৱাৰো। কিন্তু তুমি যদি ভায়েকক নিজৰ শক্তিয়ে সহায় কৰিব খোজা,
ভেনেহ'লে অগ্ৰসৰ হোৱা। কাৰণ এয়ে উপযুক্ত সময়। তোমালোক
হুয়ো ৰব দুৰ্ভাগীয়া—এতিয়া হয়তো কলাফল তোমালোকৰ কাৰণে ভালো
হ'ব পাৰে।” তেওঁৰ কথাত জুটুৰ্ণাৰ চকু দুটি চলচলীয়া হ'ল। তেওঁ
শুৱনি বুকুখন ভুকুৰাই কান্দিবলৈ ধৰিলে। ছোটামিয়ান জুনোৱে ক'লে,
“এতিয়া চকুৰ পানী টোকাৰ সময় নহয়। খৰ খেদা কৰা আৰু পাৰা
যদি ভায়েকক মৰণৰ মুখৰ পৰা আঁতৰাই আনা। নহ'লে ছয়োপক্ষই
মানি লোৱা সন্ধিৰ চৰ্তবিলাক ভঙা কৰি যুদ্ধখন পুনৰ লগাই দিয়া। মই
আদেশ দিছো, তয় নকৰিবা।” এইদৰে উদগনি দি তেওঁ মনৰ দুখত
আৰু আশঙ্কাত হতবুদ্ধি হৈ প্ৰস্থান কৰিলে।

তেওঁলোকে কথা পাতি থকাৰ সময়ত ৰাজ-ৰাজসকল ওলাই আহিছিল।
চাৰিটা ঘোঁৰাই টনা এখন প্ৰকাণ্ড বথত আহিছিল বজা লাটিনাছ। সূৰ্য
বংশৰ নৃপতি স্বৰূপে তেওঁৰ কপালত বাৰডাল খোৰা অঙ্কিত কৰা আছিল।
তেওঁৰ পাছতে আছিল টোৰ্ণাছ। তেওঁৰ বথ দুটা শুকুলা ঘোঁৰাই আৱৰণ
কৰিছিল। এনেতে ইজান শিবিৰৰ পৰা দিব্যাজ্ঞ ধাৰণ কৰি জ্যোতিৰ্গন ৰূপত
বোমৰ প্ৰতিষ্ঠাতা, ৰাজকুমাৰ ইনিয়াছ ওলাই আহিছিল। তেওঁৰ চালখন তৰা

এটোৰ দৰে জিলিকি আছিল। তেওঁক অনুসৰণ কৰিছিল একে নিয়াছে।
 এয়েই আছিল দ্বিতীয়জন পুৰুষ, যাব ওপৰত স্তম্ভ আছিল বোমৰ মহত্ব আৰু
 গোঁৱৰ। বগলীৰ পাখি যেন বগা কাপোৰ পিন্ধা ৰাজক এজনৰ এটা ঠকো
 নোমৰ গাহৰি আৰু এটা ছবছৰীয়া নোমাল ভেড়া লগত লৈ আহিছিল। জুই
 কলি থকা মন্তকুণ্ডল কাষলৈ তেওঁ পশু দুটা টানি লৈ গৈছিল। পুৱাৰ নুফুৰ
 কালে চাই নৃপতিসকলে আঁজলি ভৰাই নিমখ হুটিবালে, তবোৱালেবে
 পশু দুটাৰ কপাল পৰশ কৰিলে আৰু বেদীত সুবাবে আহুতি দিলে।
 ইয়াৰ পিছত সত্যসন্ধ ইনিয়াছে তবোৱাল হাতত লৈ প্ৰাৰ্থনা কৰি
 ক'লে, “হে ভাস্কৰ, তুমি মোৰ সাক্ষী হোৱা। ইটালীয় তুমি, তোমাৰ
 কাৰণেই মই ইমান দুখ-দুৰ্গতি সহ কৰিবলৈ শক্তি আহৰণ কৰিব পাৰিছো।
 হে পৰম পিতা, হে স্বৰ্গৰ অগ্নিশ্বৰী ছেটাৰ্ণ-ছহিতা, হে দেৱী, মিলতি
 কৰিছো, মোৰ প্ৰতি প্ৰসন্ন হোৱা আৰু হে মাছ’ৰ, হে দীপ্তিমান জনক,
 যাব নিৰ্দেশৰ ওপৰতে যুদ্ধৰ জয়-পৰাজয় নিৰ্ভৰ কৰে তোমালোক
 সকলোটিকে মই আৱাহন কৰিছো। সমস্ত নদ-নদী, অনন্ত অন্তৰীক্ষ, নীল
 সাগৰৰ শক্তিসমূহ—তোমালোক সকলোটি সাক্ষী থাকিবা—যদি অঙনিয়ান
 টাৰ্ণাছে জয়লাভ কৰে, তেন্তে পৰাজিতসকল ইভেণ্ডাৰ নগৰলৈ গুচি যাব।
 ইউলাছে এই ৰাজ্যৰ দাবী প্ৰত্যাহাৰ কৰিব—ইনিয়াছৰ অনুগামীসকলে এই
 ৰাজ্য আক্ৰমণ কৰিবলৈ কোনোকালেই অনুগ্ৰহাৰণ নকৰিব। কিন্তু মাছ’ৰ
 অনুগ্ৰহত যদিহে আমি বিজয়ী হওঁ,—আৰু মোৰ মতে এই সম্ভাৱনাই বেছি—
 দেৱতাসকলে যেন আমাৰ এই আশা পূৰণ কৰে—তেন্তে মই শপত খাট কৈছো,
 মই ইটালীয়ানসকলৰ স্বাধীনতা কেতিয়াও ধৰ্ষ নকৰো। মই ট্ৰাত ৰাজত্ব
 কৰিবলৈ ইচ্ছা নকৰো, এই জাতি দুটাই পৰস্পৰৰ স্বাভাৱ্য অক্ষুৰ ৰাখি এক
 চিন্ধাৱী সন্ধিত চুক্তিবদ্ধ হওক। মই ট্ৰয়ৰ ৰীতি-নীতি আৰু আমাৰ ইট
 দেৱতাসকলক প্ৰতিষ্ঠা কৰিম। কিন্তু এই মিলিত শক্তিৰ জনক স্বৰূপে
 লাটিনাছৰ হাততেই সকলো সামৰিক শক্তি আৰু সামাজিক কৰ্ত্তব্য স্তম্ভ হৈ
 থাকিব। ট্ৰজানসকলে মোৰ কাৰণে নিৰ্মাণ কৰিব এখন প্ৰাচীৰবৃত্ত নগৰ আৰু
 লাভিনীয়াৰ নামেৰেই তাৰ নামকৰণ কৰা হ’ব।”

ইনিয়াছৰ পিছত লাটিনাছ আগ বাঢ়ি আহিল। তেওঁ আকাশৰ কলে

চাই, সোঁহাত ওপৰলৈ তুলি, প্ৰাৰ্থনা কৰি ক'লে, “ইনিয়াছ, জল, স্থল, নভোমণ্ডল, লাটোনাৰ সমস্ত সন্তান, দুমুখীয়া জেনাছ, সমস্ত পাতালৰ শক্তি আৰু অগ্নেশ্বৰা ডিছৰ সন্নিবৰ নামত প্ৰতিজ্ঞা কৰিছো। বন্ধ-নিৰান্ধেবে সকলো সন্ধি অম্লমোদন কৰা হৈ পিতা, তুমিও মোৰ অঙ্গীকাৰ শ্ৰবণ কৰা। মই এই পবিত্ৰ বেদী স্পৰ্শ কৰিছো আৰু এই অগ্নি, ইয়াত উপস্থিত হোৱা দেৱতাসকল সাক্ষী হৈ বওক; উমান-পতন, যি ঘটে ঘটি থাকিব পাৰে, কিন্তু ইষ্টালীয়া মৈত্ৰীৰ প্ৰতীক স্বৰূপ এই চৰ্ভকিলাক চিৰদিন অক্ষুণ্ণ হৈ থাকিব। কোনো শক্তিয়ে মোৰ এই প্ৰতিজ্ঞা ভঙ্গ কৰাকলৈ সমৰ্থ নহয়। প্ৰলয়-জলত পৃথিৱী প্লাবিত হ'ব পাৰে, অন্তৰীক ছিন্ন-ভিন্ন হৈ বসাতলত পতিত হ'ব পাৰে, কিন্তু এই বাজদণ্ডৰ দৰেই মোৰ অঙ্গীকাৰ অলব-অৰে হৈ থাকিব।” ঘটনাক্ৰমে সেই সময়ত তেওঁ বাজদণ্ড ধাৰণ কৰি আছিল—“এই বাজদণ্ডই কোনো দিনেই কুহিপাত মেলিব নোৱাৰে, ইয়াৰ পৰা আমি অকণমান ছাঁও আশা কৰিব নোৱাৰো। কাৰণ আচল গছজোপাৰ পৰা কাটি অনা এই ডালটো দাৰে কৰালি চাঁচি, কাৰিকৰে ব্ৰহ্মৰ বেৰিবে নেৰিয়াই এই দণ্ডডাল সাজিছে। লাটি-য়ামৰ পালকসকলে ধাৰণ কৰা এই বাজদণ্ডৰ নামত মই প্ৰতিজ্ঞাৰ পৰিবৰ্তন নহয়।”

সেনাপতিসকলৰ সম্মুখত তেওঁলোকে এইদৰে ভাষণ দি চুক্তিখন দৃঢ়ীভূত কৰিলে। ইয়াৰ পিছত তেওঁলোকে উৎসৰ্গীকৃত পণ্ড ছটা যন্ত্ৰকুণ্ডৰ জুইৰ ওপৰত ৰাখি বলি দিলে। জীৱন্ত অৱস্থাতে সিহঁতক কাটি-বাছি, মাংসৰ নৈবেদ্য বেদীত স্থাপন কৰা হ'ল।

ইমানখিনি আগবঢ়া সত্ত্বেও, কটলীয়ানসকলে এই বৃত্তখন জায়ৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত হোৱা নাই বুলি বিবেচনা কৰিছিল। পৰম্পৰ বিৰোধী বহুতো অল্পভূতিয়ে তেওঁলোকৰ অন্তৰত জুৰুবি দি ধৰিছিল। কিন্তু এতিয়া প্ৰতিজ্ঞাৰ দুজনক নিচেই ওচৰৰ পৰা দেখা পাই আৰু তেওঁলোকৰ অসমৰ্থতা উপলব্ধি কৰি তেওঁলোকে বিচলিত হৈ পৰিল। নীৰৱতাবে টোপাছ আগ বাঢ়ি আহোঁতে কটলীয়ানসকলৰ উৎকণ্ঠা তীব্ৰতৰ হ'ল। তেওঁ অতি নম্ৰভাৱে বেদীৰ কাষত ওলমুৰ কৰি প্ৰাৰ্থনা কৰিছিল আৰু তেতিয়া যৌৱন-স্থলভ, কোমল ডাঢ়িয়ে শোভা কৰা গাল দুখনি শেঁতা পৰি আছিল। জটুৰ্গাই সকলো

লক্ষ্য কৰি আছিল। প্ৰজাসকলৰ কথা-বাৰ্তাত তেওঁলোকৰ অনিশ্চিত মনোভাৱৰ পৰিচয় পোৱা হৈছিল আৰু তেওঁলোকে যে এটা পৰিৱৰ্তন বিচাৰে সেই কথা প্ৰকট হৈ পৰিছিল। তেওঁ তেতিয়াই কামাৰ্ছৰ ৰূপ ধাৰণ কৰিলে। কামাৰ্ছ আছিল সম্ভ্ৰান্ত বংশৰ সন্তান; পিতৃকৰ শৌৰ্য-বীৰ্যৰ কাৰণেই তেওঁ বিশেষ খ্যাতি লাভ কৰিছিল আৰু নিজেও যুদ্ধত পাবদৰ্শী আছিল। এতিয়া কামাৰ্ছৰ ছদ্মবেশত জুটুৰ্ণা ক্ষিপ্ৰভাৱে সৈন্যসকলৰ মাজত উপস্থিত হ'ল। তেওঁলোকক কেনে ধৰণেৰে কথা ক'ব লাগে সেই বিষয়ে তেওঁৰ সম্যক জ্ঞান আছিল। তেওঁ বিভিন্ন জনবৰ প্ৰচাৰ কৰি ক'লে, “কটুলীয়াবসকল, তোমালোকৰ লাজ লগা নাইনে? সৈন্তবাহিনী এটা বন্ধা কৰিবৰ কাৰণে তোমালোকে এজন মাত্ৰ বীৰক মৃত্যুৰ মুখলৈ চেলি দিছা। সংখ্যা আৰু শক্তিত আমি সিহঁতৰ সমকক্ষ নহয় জানো? চোৱা, টাৰ্ণাছৰ প্ৰতি শত্ৰু ভাবাপন্ন সকলো সৈন্য ইয়াতেই সমবেত হৈছে; ট্ৰজান, আৰ্কেডিয়ান আৰু দৈৱলক্ষণৰ দ্বাৰা পৰিচালিত ইট্ৰুস্কান সকলো ইয়াতে আছে। আমাৰকালে থকা সেনাসকলৰ অন্ধকেও যদি একোজনকৈ শত্ৰু যুঁজৰ কাৰণে বাছি ল'ব খোজে, তেনেহ'লেও প্ৰত্যেকৰে ভাগত যে এজন পৰিব সেই কথাও কোৱা টান। টাৰ্ণাছ নিঃসন্দেহে অতুল কীৰ্তিৰ অধিকাৰী হৈ দেৱধামলৈ যাত্ৰা কৰিব। তেওঁৰ যশস্ত্ৰা মানুহৰ মুখে মুখে বাউতিযুগীয়া হৈ ৰ'ব। কিন্তু আমি আঙি হাত সাৰটি বহি থকাৰ ফলত, শত্ৰুৰ অধীন হৈ নিজৰ দেশখনো হেৰুৱাব লাগিব।”

জুটুৰ্ণাই এইদৰেই কৈছিল। তেওঁৰ কথাত শুকণ যোদ্ধাসকলৰ ভেজ উত্তপ্ত হৈ পৰিল আৰু ক্ৰমান্বয়ে তেওঁলোকৰ উৎসাহ-উদ্বীপনা প্ৰবলভাৱে বৃদ্ধি পাবলৈ ধৰিলে। তেওঁলোকৰ মাজত এটি যুদ্ধ গুঞ্জন বিয়পি পৰিল। লৰেক্টাইন আৰু লাটিন, সকলোটিৰেই মানসিক পৰিৱৰ্তন ঘটিল। যুদ্ধৰ সামৰণি মাৰি বিজ্ঞানৰ কাৰণে লুকু হোৱা লোকসকলেও এতিয়া অস্ত্ৰৰ সজ্জা কৰিলে। টাৰ্ণাছৰ প্ৰতি কৰা অবিচাৰত তেওঁলোক জুৰ হ'ল। সন্ধিৰ প্ৰস্তাৱ প্ৰত্যাগনি কৰাই যুক্তিযুক্ত আছিল বুলি তেওঁলোকে উদ্ধাম-ভাৱে চিন্তা কৰিছিল। জুটুৰ্ণাই এই সুবিধাৰ সদ্ব্যৱহাৰ কৰি তেওঁলোকৰ মনত বেথাপাত কৰিব পৰাকৈ আকাশৰ ওপৰত এটি বিচিত্ৰ দৃশ্যৰ সৃষ্টি

কৰিলে। ইটালীয়ানসকলক হস্তবুদ্ধি কৰি বিপথে পৰিচালিত কৰিবৰ কাৰণেই তেওঁ সূচত্বৰভাৱে এই লক্ষণবিলাকৰ অৱতাবণা কৰিছিল।

বঙা আৰু সোণোৱালী পাখি মেলি উৰি যোৱা জুপিটাবৰ ঈগল এটাই এতিয়া কিছুমান চৰাইক সাগৰৰ পাৰৰ ফালে খেদি গৈছিল। চৰাইৰ জাকটো তাৰ আগে আগে সোঁ-সোঁৱাই উৰি গৈছিল। হঠাতে ঈগলটোৱে চৌৰ ফালে চোঁচা মাৰি চৰাইৰ জাকটোৰ একেবাৰে আগন্ত যোৱা বাজহাঁহ এটা নিষ্ঠুৰ নখেৰে খাপ মাৰি ধৰিলে। ইটালীয়ানবিলাকে সম্ভাগ হৈ অধিক মনোযোগেৰে চোৱাত অলৌকিক দৃশ্য তেওঁলোকৰ দৃষ্টিগোচৰ হ'ল। কাৰণ এতিয়া চৰাইবিলাকে পলাই নগৈ, বিকট আৰাও কৰি জাঁপ মাৰি ডেউকা কোবাই, ডাৱৰৰ দৰে আকাশ ছাটি ধৰিলে। সিহঁতে হঠাতে আৱৰ্তন কৰি শত্ৰুটোক আক্ৰমণ কৰিলে। সিহঁতৰ সন্মিলিত চাপত আৰু হাঁহটোৰ ভৰত ঈগল চৰাইটো বিব্ৰত হৈ পৰিল। সি ভয় খালে আৰু তাৰ নখৰ পৰা বাজহাঁহটো নদীৰ পানীত সৰি পৰিল। সি পলাই গৈ ডাৱৰৰ ওচৰ পালেগৈ। কটলীয়ানবিলাকে তুমুল নিনাদ কৰি এই লক্ষণটো আদৰি ল'লে। তেওঁলোক যুদ্ধৰ কাৰণে গ্ৰস্ত হ'ল। তেওঁলোকৰ ভৱিষ্যৎ-বক্তা, টুলুম্নিয়াছেই প্ৰথম মাত লগাই ক'লে, “এই শুভক্ষণটোৰ কাৰণেই মই ইমান দিন বাট চাই আছিলো। মই ইয়াক গ্ৰহণ কৰিছো। এই কাষত ভগৱানৰ হাত আছে বুলি মই ভাবো। তোমালোকক মই পৰিচালনা কৰিম। হে অসহায় স্বদেশবাসী-সকল, তবোৱাল হাতত লোৱা। নৱাগত নিৰ্মম শত্ৰুৱে যুদ্ধ কৰি তোমা-লোকক ভীতি-প্ৰদৰ্শন কৰিছে। তোমালোকক অক্ষম বুলি বিবেচনা কৰি তেওঁ উপকূল অঞ্চল লণ্ড-ভণ্ড কৰিছে। তোমালোক যেন সেই চৰাইৰ জাকটোৰ দৰে নিষ্ঠুৰ আৰু দুৰ্বল। পিছে তেওঁ পলায়ন কৰিব লাগিব, অকল সমুদ্ৰৰ মাজত তেওঁ অকলশৰীয়া হ'ব। কিন্তু তোমালোকে সাহস গোটাই, মাৰ বান্ধি তেওঁক চেপি ধৰিব লাগিব। আসন্ন যুদ্ধৰ পৰা বাতকুমাৰক বক্ষা কৰা, নহ'লে তেওঁক আমি হেৰুৱাব লাগিব।”

এইবুলি কৈ তেওঁ আগলৈ ল'ৰি গ'ল আৰু শত্ৰুক লক্ষ্য কৰি এপাট বৰ্ষা নিক্ষেপ কৰিলে। কাঠৰ এই শেলপাট বতাহত সোঁ-সোঁৱাই

উৰি গ'ল। ঠিক সেই সময়তে ভয়াবহ কোলাহল ঋতুপোচৰ হ'ল
 প্ৰতি শাবীতে ধকা ধৰ্শকসকলে প্ৰগাঢ় উদ্বেজনাৰ চিহ্নৰি উঠিছিল।
 উৰন্ত বৰ্ষাৰ ঠিক সমুখতে থিয় হৈ আছিল সাভজন সাহসী সহোদৰ।
 আৰ্কেডিয়ানিবাসী গিলিগ্ৰাহৰ সুযোগ্য। সহধৰ্মিনীয়ে তেওঁলোকক গৰ্ভত
 ধাৰণ কৰিছিল। তেওঁলোক আছিল এই ইষ্টুকান জননীৰ সন্তান।
 তেওঁলোকৰ ভিতৰে এজনৰ ভলপেটত বান্ধি থোৱা টঙালিত বৰ্ণাই
 আঘাত কৰিলে। তেওঁ আছিল এজন সুদৰ্শন তৰুণ যোদ্ধা; তেওঁৰ
 চমৎকাৰ বৰ্ম-কবচ চিকমিকাই আছিল। কিন্তু বৰ্ণা তেওঁৰ কামিহাড়ৰ
 মাজেদি সবকি গ'ল আৰু তেওঁ হালধীয়া বালিত বাগৰি পৰিল। তেওঁৰ
 পৰাক্ৰমী ভ্ৰাতাসকল শোকত ত্ৰিয়মান হ'ল, কিন্তু তেওঁলোক সংহতভাৱে
 সেই ঠাইতে থাকিল। কেইজনমানে খাপৰ পৰা তৰোৱাল উলিয়াই ল'লে
 বাকী কেইজনে লৌহনিৰ্মিত শক্তিশেল ধাৰণ কৰিলে। লৰেণ্টাইন সৈন্ত
 আগ বাঢ়ি আছিল। এতিয়া টুজান, ইষ্টুকান আৰু আৰ্কেডিয়ানসকলে বিচিত্ৰ
 বৰণৰ বৰ্ম-কবচ পৰিধান কৰি পুনৰ বানপানীৰ দৰে বৰ্ণভূমিত বিস্তৃত হৈ
 পৰিল। তেওঁলোক সকলোটিৰে একেটা মাৰ্শে উদ্দেশ্য আছিল, অস্ত্ৰৰ দ্বাৰা
 এই বিবাদৰ এটা সিদ্ধান্তত উপনীত হোৱাৰ প্ৰচণ্ড আগ্ৰহ। চকুৰ নিমিষতে
 তেওঁলোকে বেদীৰোৰ ভাঙি পেলালে। অকল্পিতভাৱে অস্ত্ৰবৰ্ষণ কৰাৰ ফলত
 আকাশ অন্ধকাৰ হৈছিল আৰু বৰষুণৰ দৰে শেল-জোংবিলাক মাটিত পৰিছিল।
 সুৰাপাত্ৰ আৰু চুলাবিলাক ধান-বান হৈ পৰিছিল। লাটিনাছ পলাই গ'ল।
 সকলো চুক্তি বাতিল হ'ল আৰু তেওঁ অপমানিত দেৱতাসকলক লগত লৈ
 প্ৰাসাদলৈ উভতি গ'ল, কিছুমানে বধৰ ঘোঁৰাকে খুলি লৈ, লেকাম লগালে
 আৰু তাতে উঠি হাতত তৰোৱাল লৈ বগলৈ চেকুৰ মেলিলে। সন্ধি-ভঙ্গৰ
 কাৰণে অধীৰ হৈ মেচাপাছে ঘোঁৰাত উঠি ইষ্টুকান-ৰাজ অগিষ্টিছক খেদি
 গ'ল। তেওঁৰ শিৰত আছিল ৰাজমুকুট। আতঙ্কিত হৈ তেওঁ পাছ
 হুঁহকি বাওঁতে দুৰ্ভাগ্যবশত বেদীবিলাকৰ মাজত সোমাল আৰু উজুটি ৰাই
 পৰিল। ভয়ঙ্কৰ মূৰ্ত্তি ধৰি হাতত বৰ্ণা লৈ মেচাপাছ তেওঁৰ কালে
 ধাৰিত হ'ল আৰু দুৰ্ভাগীয়া ৰজাজনে প্ৰাণ-ভিক্ষা কৰি ধকা অন্ধাৰতে
 তেওঁ ঘোঁৰাৰ পিঠিত থিয় হৈ প্ৰকাণ্ড অস্ত্ৰপাটেৰে তেওঁক মাৰাত্মক-

ভাৱে আৰম্ভ কৰিলে। মেচাপ'ছে হুকুম কৰি ক'লে, "কেনে ঐতিহাস ! মহান দেৱতাসকলৰ প্ৰতি উৰ্দ্ধা কৰিবৰ কাৰণে নি চমকোৱা বুলি ! ইটালীয়ানবিলাকে তুমতে তেওঁৰ জেতিয়াও উপভূত হৈ থকা অন্ধবিলাক বিস্তৃত কৰি পেলালে। কবিনিয়াছে বন্ধ-কুণ্ডল পৰা আধা পোৰা কাঠ এডোখৰ লৈ, আক্ৰমণৰ উদ্দেশ্যে ওচৰ চাপি অহা ইবিচাছক ভাঙেই আৰম্ভ কৰি তেওঁৰ মুখখন পুৰি পেলালে। তেওঁৰ ডাঠ ডাঙিবিলাকত জুই লাগিছিল আৰু তাৰ পৰা পোৰা গোকৰ বাহিৰ হৈছিল। কবিনিয়াছে ঠেকত থকা অক্ৰমণক চুলিত খাপ মাৰি ধৰিলে। তেওঁ গাৰ বস্তুৰে আঁঠুৰে হেঁচা মাৰি তেওঁক মাটিত বগবাই ল'লে আৰু কঠিন কৃপাণ তেওঁৰ শৰীৰৰ পাৰ্শ্বত বহুৱাই দিলে। আলচাছ নামে ভেড়াবন্ধীয়া এখন নিষ্কিপ্ত অস্ত্ৰৰ আগে আগে বগভূমিৰ পৰা ক্ষিপ্ৰগতিৰে গৈ আছিল। পোডালিবিয়াছে উচ্চত অসিৰে তেওঁক আক্ৰমণ কৰিলে। কিন্তু পোডালিবিয়াছ তেওঁৰ কাষত থিয় হোৱা মাত্ৰকে আলচাছে হাতত থকা কুঠাবখনেৰে তেওঁৰ মূৰত খাপ মাৰি দিলে। কপালৰ পৰা ধুঁতৰি পৰন্ত মুখখন ছুঁহেও হ'ল। হোলোকা-হোলোকে তেজ ওলাল আৰু তেওঁৰ বৰ্ম-কবচ বস্ত্ৰাক্ত হৈ পৰিল। তেওঁৰ নয়ন চিহ্ননিজাৰ লৌহকঠিন জড়তাত আছন্ন হৈ পৰিল আৰু তাৰ দীপ্তি অন্তৰ অন্ধকাৰত হেৰাই গ'ল।

ইতিমধ্যে সভ্যসকল ইনিয়াছে অনাবৃত শিৰিৰে, নিৰস্ত্ৰ হাত প্ৰসাৰিত কৰি, তেওঁৰ সৈন্তবাহিনীক সন্মোদন কৰি উচ্চৈঃস্বৰে ক'লে, "ইমান বেগেৰে ক'লৈ গৈছা ? হঠাতে যুদ্ধৰ ইমান আয়োজন কিয় ? ক্ৰোধ সম্ভৱণ কৰা। যুদ্ধ-বিৰতিৰ চৰ্তবিলাক আমি মানি লৈছো। এতিয়া যুদ্ধ কৰাৰ অধিকাৰ মোৰ ওপৰতে ক্ষমত। মোৰ হাতত সকলো দায়িত্ব এৰি দি তোমালোক নিৰ্ভয় মনেৰে থাকিব পাৰা। মইহে এতিয়া সন্ধিখন কাৰ্য্যকৰী কৰি তুলিম ; আন্তৰ্জাতিক আৰু শাস্ত্ৰীয় বিধান মতে টাৰ্ণাটক মোৰ হাতত সমৰ্পণ কৰা হৈছিল।" কিন্তু তেওঁ এইদৰে উচ্চ কঠে সৈন্তসকলক সন্মোদন কৰি থকা অৱস্থাতে পাখিলগা ঝাঁড় এপাট দৌ-দৌৱাই তেওঁৰ ফালে পোনে পোনে উৰি আহিছিল। কোনে এই খব-সন্ধান কৰিছিল, কাৰ আকৰ্ষণত ই জ্ঞানযুক্ত হৈছিল, কিবা দুৰ্ঘটনাৰ ফলতেই নে কোনোবা দেৱতাৰ অহুগ্ৰহত কষ্টলীয়াবিলাক এনে এটা বিশেষ গৌৰৱৰ অধিকাৰী হ'ব পাৰিছিল,

সেই কথা সকলোবে সম্পূর্ণ অজ্ঞাত আছিল। এই অবশ্যীয় কৃতিত্ব অতি সোপানে কথা হৈছিল। ইনিয়াছক আহত করার সম্মান কোনেও দাবী করা নাছিল। ইনিয়াছ বণভূমির পৰা নিজস্ব হ'ল আৰু তেওঁৰ সেনাপতি সকলে বিষয় হৈ পৰিল। ইয়াকে দেখি টাৰ্ণাছৰ অন্তৰত নতুন আশাৰ এগছি বস্তু জ্বলি উঠিল। তেওঁ অৰ্থ আৰু অস্ত্র-শস্ত্ৰ আনিবলৈ আদেশ দিলে। আৰু চকুৰ নিমিষতে বখত উলাহেৰে আবোহণ কৰি ঘূৰুটিৰে বন্ধা ধারণ কৰিলে।

শীঘ্ৰে তেওঁ যুদ্ধ ক্ষেত্ৰত বিচৰণ কৰিছিল। বহুতো পৰাক্ৰমী বীৰ তেওঁৰ হাতত নিহত হ'ল, বহুতো মাৰাত্মকভাবে আহত হ'ল। তেওঁ বখেৰে শত্ৰু সৈন্য মহটিয়াই গৈছিল আৰু অনেক বৰ্শা তুৰন্তে সংগ্ৰহ কৰি পলায়নমান সৈন্যলৈ নিক্ষেপ কৰিছিল। বণদেৱতা মাছ'ৰ দৰেই তেওঁ বস্ত্ৰ বৰ্ণ ৰূপ ধারণ কৰিছিল। হিৰাছৰ শীতল জলধাৰাৰ কাষত জাস্ত হৈ তেওঁ চালেৰে কনকনিৰ সৃষ্টি কৰি, বণেশ্বৰ অৰ পৰিচালনা কৰে আৰু এয়ে এখন যুদ্ধৰ আগ-জাননী। বায়ুতকৈয়ো আধিক বেগেৰে সিহঁত বিস্তীৰ্ণ অঞ্চলৰ ওপৰেদি চেকুৰি যায় আৰু সিহঁতৰ খুৰাৰ আঘাতত ধৰণীয়ে টলমল কৰে। বণদেৱতাৰ সঙ্গী আতঙ্ক, ক্ৰোধ আৰু বিশ্বাসঘাতকতাই তেওঁক অনুসৰণ কৰে। ইহঁত হৈছে স্বয়ং ভগৱানৰ অমুচৰ। মাছ'ৰ দৰে তেজস্বী টাৰ্ণাছে দুবস্ত্ৰ গতিৰে সৈন্যবাহিনীৰ মাজেদি ঘামি জোল বোৰা ধোৰাকেইটা চলাই নিছিল। শোকাবহভাবে গ্ৰাণ হেৰুৱা শত্ৰুৰ যুদ্ধদেহবিলাক সিহঁতে গচকি গৈছিল, সিহঁতৰ বক্তাক্ত খুৰাৰ পৰা তেজৰ টোপাল পৰিছিল আৰু সিহঁতৰ খোজ পৰা বালিও শোণিত-সিক্ত হৈছিল। ঠেংলাছ, ঠানিৰাছ আৰু ফলাছ টাৰ্ণাছৰ হাতত নিহত হৈছিল। খেৰৰ ছত্ৰনৰ লগত তেওঁৰ হতাহতি যুদ্ধ হৈছিল। প্ৰথমজনক তেওঁ দুৰৰ পৰাই বধ কৰিছিল। ইয়াচাছৰ পুত্ৰ ব্ৰকাছ আৰু লাডিছকো তেওঁ আঁতৰি পৰাই বৰ্শানিছ কৰিছিল। ইয়াছে নিজে পুডেকহঁতক তুলি-তালি সতুল যুদ্ধৰ প্ৰশিক্ষণ দিছিল ; বায়ু বেগেৰে ধোৰা চলোৱাতো তেওঁ তেওঁ-লোকক পাৰ্গত কৰিছিল শুদ্ধপৰি নিজাকে তেওঁলোকক যুদ্ধৰ উপযোগী অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰে সজ্জিত কৰিছিল। বণদেৱৰ ঠিক মাজতে যুদ্ধত প্ৰস্তুত হৈছিল

বিখ্যাত বীৰ ইউমিডিছ। তেওঁ আছিল পূৰ্ব-প্ৰসিদ্ধ ডানবৰ পুত্ৰ। তেওঁৰ ককাকৰ নামো আছিল ইউমিডিছ। পিতাকৰ সাহস আৰু যুদ্ধশৈলীৰ তেওঁ সন্মান পূৰ্বকিছিল। কাৰণ ডানবে এবাৰ গ্ৰীক শিবিৰলৈ গুপ্তভাৱে যোৱাৰ দুঃসাহসিক কাৰ্যৰ পুৰস্কাৰ হিচাপে পেৰিউছ পুত্ৰৰ বীৰ্য্যবান দাবী কৰিছিল। কিন্তু এনে এটা অশাঠন কামৰ কাৰণে তেওঁ জাৰ্মিডিছৰ হাতত একেবাৰে অভাৱনৈৰ বঁটা এগুৱে পালে। একিলিছৰ সৈন্যৰ কাৰণে তেওঁৰ দুৰ্বাকাজ্জাব সিমানতে সমাপ্তি ঘটিল। টোপাছে দুখ পবাই ইউমিডিছক সুকলি ঠাইখনত দেখা পালে। প্ৰথমতে তেওঁক লক্ষ্য কৰি বিস্মৃত ব্যৱধান বাকত বাধিয়েই তেওঁ বৰ্ণা নিক্ষেপ কৰিলে। তাৰ পিছত তেওঁ বথখন বাধি মাৰি গ'ল, দুৰন্তে তেওঁ মাটিত পৰি, দীঘল উশাহ লৈ থকা শত্ৰুজনৰ সন্নিৱৰ্ত্ত হ'ল আৰু ভিত্তিত গচকি ধৰি সোঁহাতেৰে জৰোৱালখন লৈ তেওঁৰ টেটুত বহুৱাই দিলে। টোপাছে বিজুপ কৰি ক'লে, "হেৰ' ট্ৰজান, আমাৰ দেশখন অধিকাৰ কৰিবলৈ আহিছিলি নহয়।" এতিয়া ভোৰ দেখিব জোখমতেই কিমান মাটি লাগে লৈ ল। মোৰ লগত যুদ্ধ কৰিবলৈ সাহস কৰাবিলাকৰ এনে দশাই হয়। আৰু এইদৰেই সিহঁতে গড় মাৰি লৈ নগৰ পাতে।" ইয়াৰ পিছত তেওঁ বৰ্ণা-সন্ধান কৰি আহি বাইটিছকো ইউমিডিছৰ সহযাত্ৰী কৰিলে। ক্ৰিয়াহ, ছাইৰাৰিছ, ডাবিছ, আৰু ঠাছিলকাছো তেওঁৰ হাতত নিহত হ'ল। ঘোঁৰাৰ পিঠিৰ পৰা মাটিত বাগৰি পৰা ঠাইমিডিছক তেওঁ বধ কৰিলে। ইউমীয়াৰ পৰা বলা কুকমা বতাহে ইজিয়ান সাগৰৰ কৃষ্ণ সলিলবান্ধিৰ ওপৰেদি পাৰ হৈ যাওঁতে, যেতিয়া ডবলমালাই উপকূলত থুলা মাৰেছি আৰু বায়ু-প্ৰবাহৰ ফলত আকাশৰ ঘন মেঘ যেনেকৈ অপশৃঙ্খল হয়, সেইদৰে টোপাছে বিকালেই গতি কৰিছিল, সেই ঠাইৰ সকলো সৈন্ত পলাই পত্ন মিছিল। অপ্ৰতিভিত গতি-ৰেপেৰে টোপাছ আগ্ৰসৰ হৈছিল। বথখন বায়ুৰেগে চলি যাওঁতে তেওঁৰ শিৰজ্ঞাপৰ পাখিবিলাক বতাহত জোঁকাৰ খাই কঁপি আছিল, কিন্তু কিজিয়াছে তেওঁৰ এই অবাধ আক্ৰমণ আৰু সদৰ্প বশত্ৰুৰ সহ্য কৰিব নোৱাৰিলে। তেওঁ জংগলৰে চলন্ত বথখনৰ সন্মুখীন হৈ শক্তিশালী সোঁহাতেৰে দুখ কেনাই দৌৰি ঘোঁৰা ঘোঁৰাহাল ধৰি সিহঁতক অন্য কালে ফুৰাই দিলে। কাকে কৰোঁতে তেওঁ সুৰলিত ধৰি চুচৰি বাধ লগা হৈছিল আৰু

তেওঁৰ শৰীৰৰ পাৰ্শ্বদেশ অবক্ষিত হৈ পৰিছিল। টাৰ্ণাছৰ বৰ্ষাকলকে তেওঁৰ ছতৰপীয়া জাখৰ বিদীৰ্ণ কৰিছিল। তেওঁ সামান্যভাৱে আহত হ'ল। ফিজিয়াছে এতিয়া শত্ৰুৰ ফালে চকু দিলে। তেওঁ ঢালখনেৰে নিজক আৱৰি ধৰি ভীক্ৰ ভবোৱালখন উলিয়াই ল'লে। কিন্তু আক্ৰমণ কৰিবলৈ নোপাওঁতেই, তেওঁ দুৰ্জয় গতিত চলি থকা বথৰ চকাৰ ভলভ পৰি ধৰাশায়ী হ'ল। ঠিক সেই মুহূৰ্ত্ততে টাৰ্ণাছে শানিত অসিৰে তেওঁৰ শিৰ-জ্ঞাপ আৰু বৰ্মৰ যোৰাতে আঘাত কৰিলে। তেওঁৰ কটা মূৰ উফৰি গ'ল আৰু কবন্ধ বালিৰ ওপৰত পৰি থাকিল।

ষণভূমিত টাৰ্ণাছে এইদৰে সংহাৰ-লীলাৰ সৃষ্টি কৰি থাকোঁতে মেনি-ষ্টিয়াছ, বিশ্বস্ত একেটিছ আৰু এক্সেনিয়াছে আহত ইনিয়াছক শিবিৰলৈ লৈ আহিছিল। তেওঁ দীঘল বৰ্ষাডাল ৩ ৬ৰ দি অতি কষ্টেৰে খোজ দিছিল। তেওঁ অতি ফ্ৰোখেৰে কাড়ৰ ৩গা আগটো উলিয়াবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। ভবোৱালেৰে ঘাভোখৰ বহল কৰি কাটি কাড়ৰ আগটো বাহিৰ কৰিলেই নীয়ে সকাহ পাব বুলি তেওঁ অনুচনসকলক বাবে বাবে সবীয়াই দিছিল আৰু তাকে কৰি অটাই তেওঁ যুদ্ধলৈ উত্তীৰ্ণ যাবলৈ তেওঁলোকক আদেশ দিছিল। আৰু এতিয়া তেওঁৰ ওচৰত আয়াচাছ-তনয় আয়াপিগ্ন উপস্থিত হ'ল। ফিৎছৰ তেওঁৰ প্ৰতি থকা গভীৰ অনুৰাগৰ সন্মত তেওঁ জ্যোতিষ, বীণা-বাদন, শব্দ-সন্ধান আদি বিদ্যাত পাবদলিতা লাভ কৰিছিল। কিন্তু আয়াপিগ্নে বোগত পৰি মুগ্ধ হোৱা পিতাকক বচাবৰ বাবে ভেষজ ঔষধৰ ক্ৰিয়া অধ্যয়ন কৰি চিকিৎসা বিদ্যা আয়ত্ত কৰিবলৈ মন মেলে। ষণ-গৌৰৱৰ প্ৰতি তেওঁৰ আকৰ্ষণ নাইকিয়া হ'ল। তেতিয়া যাঠি এডালত ভৰ দি ইনিয়াছে বিকটভাৱে চীংকাৰ কৰি আছিল। এদল যোদ্ধাই তেওঁক বেৰি আছিল। অতি ব্যথিত হৈ ইয়ুলাছো তাতে আছিল। তেওঁলোকৰ চকুৰ পানীয়ে ইনিয়াছক টলাব পৰা নাছিল। অশ্বিনীকুমাৰৰ দৰে কাপোৰ-কানি-কোঁচাই লৈ বৃদ্ধ আয়াপিগ্নে অতিশয় উৎকণ্ঠাৰে এপলোৰ পৰা লাভ কৰা নিদান প্ৰয়োগ কৰিছিল। কিন্তু তেওঁৰ সকলো চেষ্টা ব্যৰ্থ হ'ল। তেওঁ কাঁড়পাট আঙুলিৰে ধৰিছিল আৰু লোহাৰ জোংটো চেপেনাৰে বাহিৰ কৰিবলৈ অশেষ প্ৰয়াস কৰিছিল। কিন্তু তেওঁ সাকল্য লাভ কৰিব নোৱাৰিলে। তেওঁৰ পূৰ্ণপোনক এপলোৰ অনুগ্ৰহ

পৰা তেওঁ বঞ্চিত হ'ল। আৰু এই সময়ছোৱাতে বগভূমিৰ ভয়তকৈ কোলা-
হ'ল ক্ৰমাগত তীব্ৰতৰ হৈ আহিছিল। দুৰ্যোগ আসন্ন হৈ পৰিছিল। ধূলিৰ
ডাঙৰে আকাশ আৱৰি ধৰিছিল। অথাবোহী সৈন্ত তেওঁলোকৰ প্ৰায়
ওচৰ চাপিছিল। শিবিৰৰ ভিতৰতো ধূলি-মাকতি আতি সোমাইছিল।
বগদেৱতাৰ নিষ্ঠুৰ কবলত পৰি প্ৰাণত্যাগ কৰা ডকণ যোদ্ধাৰ তুলন
আৰ্তনাদেৰে গগন মুখবিত হৈছিল।

কিন্তু পুতেকে অথবা ইমান কষ্ট পোৱাত ইনিয়াছ-জননী ভেনাছ
বিচলিত হৈ পৰিছিল। ক্ৰীটদেশত থকা ইন্ডা পৰ্বতৰ পৰা তেওঁ এটা
বনৌষধি আহৰণ কৰিলে। ইয়াৰ ডাল-পাত লহপহীয়া আৰু ফুলবিলাক
তেজবঙা। পিঠিত কাঁড় সোমালে বনৰীয়া ছাগলীবিলাকে এই বনপাত-
বিলাক খায়। কুঁৱলিৰ আৱণ্ণেৰে নিজকে লুকুৱাই ভেনাছে এই বনৌষধি
লৈ তেওঁলোকৰ কাম পালেহি। যিটো জিলিকি থকা পাত্ৰৰ পৰা তেওঁ-
লোকে ঘাডোখৰত পানী ঢালিছিল, সেই পাত্ৰত থকা পানীতে তেওঁ
ঔষধৰ ৰস মিহলাই দিলে। শেষত তেওঁ সৰ্ববোগহৰ, অমৃতোপম, স্নগন্ধি
ভেষজৰ আৰু সেই পানীত ঢালি দিলে। এতিয়া এই ঔষধিকৃত জলেৰে
আয়াপিস্তে স্নাত প্ৰক্ষালন কৰিলে। অৱশ্যে তেওঁ ইয়াৰ মহিমা বুজিব
পৰা নাছিল। আৰু আকস্মিকভাৱে ইনিয়াছৰ বেদনাৰ উপশম হ'ল।
বস্ত্ৰক্ষৰণে বন্ধ হ'ল ইয়াৰ পিছত আয়াপিস্তে হাতেৰে ধৰি থকা কাঁড়পাট
অন্যাসে আৰু আপোনা-আপুনি ওলাই আহিল। ইনিয়াছে পূৰ্বৰ শক্তি
ঘূৰাই পালে। আয়াপিস্তে চিঞৰি ক'লে, “তুবন্তে এই বীৰজনৰ কাৰণে
অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ লৈ আহ। দৰক লাগি বৈ আহা কিয়?” তেওঁই শত্ৰুৰ
সমুখীন হ'বৰ কাৰণে তেওঁলোকক অনুপ্ৰাণিত কৰিলে। “এই শুভ ফল
মাননীয় শক্তিয়ে প্ৰদান কৰা নাই। ই আমাৰ চিকিৎসা বিদ্যাতো অতীত।
ইনিয়াছ, মোৰ হাতত তুমি আৰোগ্য লাভ কৰা নাই। মোতকৈ অধিক
শক্তিশালী কোনোবা দেৱতাই এই কাম কৰিছে। মহত্বৰ কাৰ্য সাধন
কৰিব কাৰণে তেওঁ তোমাক পুনৰ বগলৈ প্ৰেৰণ কৰিছে।”

ইনিয়াছৰ বগম্পূৰ্ণ জাগি উঠিল। তেওঁ ক্ৰমে সোঁততে আৰু বাওঁ-
হাতত স্তৰ্ণ অঙ্গুষ্ঠাণ ধাৰণ কৰিলে। ইমান সময় পলম কৰিব লগা
হোৱাত তেওঁ সত্ৰোধে দীপ্যমান বৰ্ষা আন্দোলিত কৰি ঢাল আৰু বৰ্ষেৰে

মিজক সজ্জিত কবিলে। ইয়াৰ শিহুত তেওঁ এম্বেনিয়াছক মৰমেৰে সাৰটি ধৰি মুখাবৰণৰ সৈতেই চুখা খাই ক'লে, “পুত্ৰ, মোৰ পৰা তুমি নিৰ্ভীৰ কৰা। কি বস্তু আৰু উৎসাহেৰে কঠোৰ পৰিশ্ৰম কেনেকৈ কৰিব পাৰি, এই গুণকেইটা শিকি লোৱা। সৌভাগ্য কি সেয়া আনৰ পৰা জাবিব পাৰিবা। আজি মোৰ এই দক্ষিণ বাহুৱে তোমাক নিৰাপদে বন্ধা কৰিব আৰু ঘ'ট বহুমূলীয়া পুৰস্কাৰ লাভ কৰিব পাৰি তালৈ লৈ যাব। কিন্তু যেতিয়া তোমাৰ বয়স বাঢ়িব, তেতিয়া তুমি এটা কথা পাহৰি নাযাৱা। তোমাৰ পিতৃ-পিতামহে যিবিলাক নিদৰ্শন দেখুৱাই গৈছে, সেইবিলাক তুমি স্মৰিব লাগিব। তোমাৰ পিতাৰ ইনিয়াছ আৰু পিতৃব্য হেক্টৰ। ইয়াৰ পৰাই তুমি অনুপ্ৰেৰণা লাভ কৰিবা।

ইয়াকে কৈ তেওঁ প্ৰকাণ্ড বৰ্ষা আন্দোলিত কৰি শিবিৰৰ পৰা যাত্ৰা কৰিলে। তেওঁৰ বিশাল শৰীৰে সকলোৰে দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিছিল। আট্টিয়াছ আৰু মেনিষ্টিয়াছেও একোটা সৈন্তদল লৈ তেওঁক অনুসৰণ কৰিলে। সমগ্ৰ সৈন্তবাহিনী এতিয়া শিবিৰৰ পৰা নিৰ্ভীৰ হ'ল আৰু যুদ্ধক্ষেত্ৰৰ কালে সদলবলে যাবলৈ ধৰিলে। বিস্তীৰ্ণ সমতল শুলিৰে ধূৰ্ণলি-কুঁৱলি হৈছিল আৰু খোজৰ ভৰত মেদিনী ৰূপি উঠিছিল। বিপৰীত কালে থকা মাটিৰ চাপৰ সিপাৰৰ পৰা টাৰ্ণাছ আৰু অছনীয়ানসকলে তেওঁলোকক আহি থকা দেখিবলৈ পালে। তেওঁলোকে হাড়ৰ মাজে মাজে এটা শীতল শিহৰণ অনুভৱ কৰিলে। কিন্তু লাটিনবিলাকৰ ভিতৰত একমাত্ৰ জুৰ্ণাইতে পোন প্ৰথমে সেই কোলাহল শুনিবলৈ পাইছিল আৰু জাৰ অৰ্থ উপলব্ধি কৰি তেওঁ ঠক্ ঠক্ কৰে কঁপিছিল। ইনিয়াছে ক্ৰন্ত-গতিৰে আহি সৈন্য-বাহিনীক তৎপৰতাবে পৰিচালিত কৰিছিল। ভয়ঙ্কৰ বিপদৰ আগ-জাননী দি তেওঁলোক মুকলি পথাৰখনেদি আগ বাঢ়ি গৈছিল। সাগৰৰ মাজৰ পৰা সবেগে আহি থকা ধুমুহাৰ উন্নান পালে উপকূলৰ আশে-পাশে থকা দ্বিজ কৃষকসকল আতঙ্কিত হৈ পৰে, কাৰণ সেই বায়ু-প্ৰবাহে তেওঁলোকৰ লাগনি গছবিলাক, পথাৰৰ খেতি তহিলি কৰিব আৰু এটা বিস্তৃত অঞ্চল জুৰি বিপদৰ সৃষ্টি কৰিব। সাগৰৰ পাবৰ কালে হোঁ-হোৱাই বতাহ বলে। ট্ৰয়ৰ বীৰজন এইদৰেই অগ্ৰসৰ হৈছিল। শত্ৰু-সৈন্যৰ বিৰুদ্ধে তেওঁ নিজৰ বগুৰাসকলক পৰিচালনা কৰিছিল।

বুজাকসকলে সংহত আৰু সুবিন্যস্তভাৱে মাৰ বাঁহী বাত্ৰা কৰিছিল। আৰু এতিয়া ঠিঙ্গিয়াছে বিশাল বপু অচিৰিহক তবোৱালেৰে বধ কৰিছিল। মেনিটিয়াছৰ হাতত আৰ্কেটিয়াছ নিহত হৈছিল, একেটিয়ে ইপুলৰ আঁপ লৈছিল আৰু জাৱাছে উফেন্সক সংহাৰ কৰিছিল। কৰ্মী নিক্ষেপ কৰি সন্ধি-ভঙ্গ কৰা জ্যোতিষী টেলুৰ্ণিয়াছৰ মৃত্যু হ'ল। তুমুল কোলাহলে গগন মুখৰিত কৰিছিল। কটুলীয়ালাবিলাকে এতিয়া পৃষ্ঠপ্ৰদৰ্শন কৰিছিল। ধূলিৰ ডাৱৰৰ পৰা পৰিত্ৰাণ পাবলৈ তেওঁলোক চাপনি মেলিছিল। কিন্তু এই পলায়নমান পদাতিতসকলক হত্যা কৰা ইনি-চাছৰ উদ্দেশ্য নাছিল। আনকি তেওঁৰ সন্মুখীন হোৱা বৰ্ণাধাৰী সৈন্য-বিলাককো তেওঁ আক্ৰমণ কৰা নাছিল। কাৰণ সেই ঘোৰ অন্ধকাৰত তেওঁ একমাত্ৰ টাৰ্ণাছকহে বিচাৰি ফুৰিছিল আৰু অকল তেওঁৰ লগত বৃহৎ কৰিগৈতে ইনিচাছে অভিসাম্য কৰিছিল।

সেই সংগ্ৰামখনৰ আশংগতে এতিয়া নিৰ্ভীক জুৰ্ণাই ব্যাকুল হৈ পৰিছিল। টাৰ্ণাছৰ সাৰণি। মেটিস্কাছক বধচ্যুত কৰি তেওঁ নিজে সেই ঠাইত অৱস্থিত হ'ল। মেটিস্কাছৰ ৰূপ ধাৰণ কৰি তেওঁ হাতত বাখ জৰি ল'লে। মাতে-কথাই, চেহেৰাই-পাতিয়ে, অগ্নই-শত্ৰুই তেওঁ সাইলাখ মেটিস্কাছৰ নিচিনা হ'ল। কোনো এজন ধনী ভূমিদাৰৰ প্ৰকাণ্ড ভঁৰালত সোমাই বাহত থকা পোৱালিৰ কাৰণে মুখত খুদ-ৰূপ এটা লৈ বালিমাৰী চৰাই এটা ভুং কৰে উৰা মাৰি যায়। তাইৰ মাত কেতিয়াবা হয়তো খালি ঘৰ এটাৰ পৰা নাইবা কোনো সময়ত পুখুৰীৰ পাৰত শুনিবলৈ পোৱা হয়। সেইদৰেই জুৰ্ণাই এতিয়া শত্ৰুৰ মাজেদিয়েই বধখন বেগেৰে চলাই লৈ গৈছিল। তেওঁ সমগ্ৰ বগন্ধেৰে এইদৰে বিচক্ষণ কৰিছিল। বিজয় পৰ্বত তেতিয়াও উল্লসিত হৈ থকা ভাৱেকক তেওঁ ইফালে সিকালে লৈ ফুৰিছিল। কিন্তু বৃহৎ ষাতে তেওঁ প্ৰবৃত্ত হ'ব নোৱাৰে তাৰ বাবে সচেত হৈ আছিল। সেই উদ্দেশ্যে তেওঁ বগখন বেকা-বেঁকিকৈ চলাইছিল আৰু বগপথাৰৰ পৰা বহুত আঁতৰলৈ নিছিল। কিন্তু তথাপি ইনি-চাছে বক্তব্যভিবে চলি থকা বধখন অমুসৰণ কৰিছিল আৰু টাৰ্ণাছৰ মুখা-মুখি হ'বলৈ চেষ্টা কৰিছিল। তেওঁ এবাৰ বগভঙ্গ দিয়া সৈন্যবিলাকৰ মাজেদি থৈ টাৰ্ণাছৰ সন্ধান পাইছিল আৰু তেওঁক উচ্চ কৰ্ত্তে বগৰ কাৰণে আহ্বান

কবিছিল। কিন্তু যি মুহূর্ত্তে তেওঁ বায়ুবেগী ঘোঁৰাই টানি নিয়া বন্ধনত টাৰ্ণাছক দেখা পাই তেওঁৰ সমীপবৰ্তী হ'বলৈ আঁপটাকি চেঁচা কৰিছিল, ঠিক তেতিয়াই জুটুৰ্ণাই খিতাতে ফালৰি কাটি বন্ধন আনকালে চলাই লৈ গৈছিল। এতিয়া বাক বেচেৰা ইনিয়াছে কি কৰিব? তেওঁ বিপাঙত পৰিছিল আৰু কেনি যাব কেনি নাযাব, একো স্থিৰ কৰিব পৰা নাছিল। নদীৰ প্ৰবল সোঁতে যেন তেওঁক ইকালে সিকালে উটুৱাই নিছিল। কিন্তু এনেতে মেচাপাছ কোবেৰে লৰি আহিছিল। তেওঁৰ বাওঁহাতত আছিল লোহাৰ জোং লগোৱা চুড়াল কঠিন বৰ্ণা। তাৰে এডাল তেওঁ ইনিয়াছলৈ মাৰি পঠাইছিল। ইনিয়াছে ঠাইতে বৈ এটা আঁঠুৰ ওপৰত ভৰ দি চাপৰি দিলে আৰু চালেৰে নিজক আঁহৰি ধৰিলে। তথাপি এবল গতিৰে আহি থকা বৰ্ণাপাটে শিংগ্ৰাণৰ চুড়াত আঘাত কৰি তাত লাগি থকা পাৰ্শ্বকেইটা উৰুৱাই পেলালে। তেতিয়া ইনিয়াছ খঙত টিঙিৰি তুলা হ'ল, এই অশ্ৰুত্যাণিত আক্ৰমণত তেওঁৰ উদ্দেশ্য সলনি হ'ল। ঘোঁৰাই বন্ধন মুক্ত-ক্ষেত্ৰৰ পৰা বহুত আঁতৰলৈ টানি লৈ যোৱা দেখা পাই তেওঁ বহুত সময় জুপিটাবক প্ৰাৰ্থনা কৰিলে। যিবিলাক বেদীৰ কাষতে শাস্তিৰ চৰ্তবিলাক উলংঘা কৰা হৈছিল, সেই বেদীবিলাককে তেওঁ সাক্ষী মানিলে। এইখিনি কৰি আটাই তেওঁ অৱশেষত শত্ৰুক আক্ৰমণ কৰিবলৈ উদ্যত হ'ল। বগদেহতাৰ সাহায্যত কল্পমূৰ্তি ধৰি তেওঁ ভেদাভেদ বিচাৰ নকৰি নৃশংস হত্যাশীলাৰ সৃষ্টি কৰিলে। এইদৰেই তেওঁৰ প্ৰচণ্ড ক্ৰোধননা প্ৰবাহিত হৈছিল।

মৃত্যুৰ এই তাণ্ডবলীলা মই কোন দেহতাৰ সহায়ত বৰ্ণনা কৰিম। টাৰ্ণাছ আৰু ট্ৰয়ৰ নেতাজনৰ হাতত বেনেকৈ অসংখ্য সামন্তৰ বিনাশ ঘটিল আৰু কেনেকৈ সৈন্যবিলাকে ৰণভঙ্গ দি পলায়ন কৰিলে, সেই কাহিনী কোনে মোৰ আগত উল্কাটন কৰিব? জুপিটাৰ! যিবিলাক জাতি ভৱিষ্যতে বাউতিয়ুগীয়া শাস্তিত একেলগে বসবাস কৰি থাকিব, সেইবিলাকৰ মাজতে এনেকুৱা অহুতপূৰ্ব হিংস্ৰতাৰ সৃষ্টি তুমিয়েই কৰিছিলানে? কটুগীৱান ছুক্ৰোৰে গাৰ দাঁতিত আঘাত কৰাত ইনিয়াছে তেওঁক আগচি ধৰিলে। তেওঁলোক দুয়োৰে যুঁজ লাগিল আৰু ট্ৰয়ান-বিলাকে আক্ৰমণৰ কথা পাহৰি গৈ একেধৰে তেওঁলোকক চাই থাকিল।

কিন্তু ছুক্ৰোক পৰাস্ত কৰিবলৈ ইনিয়াছৰ বেছি সময় নালাগিল। তেওঁ কানিহাঁড়ৰ যাজ্জেদি হানি নিৰ্মম অসি ছুক্ৰোক কলিকাত বহুৱাই দিলে। এনে আঘাতে চকুৰ পলকতে যুত্ৰ ঘটায়। টোৰ্ণাছে আমিকাছক আক্ৰমণ কৰিছিল। তেওঁ মাটিৰ পৰা হুঁজিব লগা হৈছিল, ভায়েক ডায়বিছৰ লগতে তেওঁ। ঘোঁৰাৰ পৰা বাগৰি পৰিছিল। আমিকাছে চোঁচা লওঁতেই টোৰ্ণাছে তেওঁক বৰ্ষাবিন্দ কৰিলে আৰু ডায়বিছৰ পাত তথোৱালৰ আঙুলি বহুৱাই দিলে। ছয়োজনেৰে ফুৰ দুটা কাটি লৈ তেওঁ বখত ওলোৱাই লৈছিল আৰু তাৰ পৰা টোপাটোপে তেজ পৰিছিল। টালোছ, টোৰ্ণাইছ আৰু দ্বিতীক ছিঠিগাছৰ ইনিয়াছৰ হাতত যুত্ৰ হ'ল। তেওঁ তিনিও জনকে এবেলগে আক্ৰমণ কৰিছিল। নিবানন্দ এনিটিছবো পতন হ'ল। ইকিয়মৰ নমৰখনৰ নামেৰে তেওঁ অভিহিত হৈছিল। তেওঁ জন্মদাত্ৰী আছিল পেৰিভিয়া। এপলোৰ দেশ মিচিয়াৰ পৰা বগলৈ অহা কেইজনমান ককাই-ভাইক টোৰ্ণাছে যমপুৰীলৈ পঠাইছিল। তেওঁৰ হাতত আৰ্কেডিয়ান যিটিছেও প্ৰাণ হেৰুৱালে। তেওঁৰ যুদ্ধৰ প্ৰতি আসক্তি নাছিল, কিন্তু তথাপি তেওঁ ৰণতেই জীৱন আৰুতি দিলে। তেওঁৰ ঘৰৰ অৱস্থা টনকিয়াল নাছিল। প্ৰচুৰ মাত্ৰ পৰা লাৰ্ণাৰ নদী-বিলাকেই তেওঁলোকক জীৱিকা যোগাইছিল। ক্ষমতাশালী লোকৰ লগত তেওঁলোকৰ সংস্পৰ্শ নাছিল। তেওঁৰ পিতাকে খাজনাত লোৱা মাটি এডোবাতে সদাৰ খেতি কৰিছিল। শুকাই খৰখৰীয়া হৈ থকা হাবিখনত জুই লাগিলে বেকগ বেলেগ দিশৰ পৰা দিখাবিলাক যেনেকৈ জিতা যেলি আছে আৰু জোপাবিলাকৰ পৰা ফট ফট শব্দ হয়; নতুবা পাহাৰৰ ওপৰৰ পৰা যেনেকৈ ফেনে-ফোটাকাৰে ভৰা নদীবিলাক গুজৰি-গুমৰি উঠিলে বৈ আছে, আৰু সমতল ভূমি নোপোৱা পৰ্যন্ত প্ৰতিখনেই দুৰ্ভাৱ গতিৰে সকলো বাধা উটুৱাই লৈ যায়, ঠিক সেইদৰেই ইনিয়াছ আৰু টোৰ্ণাছে অভিশয় কিপ্ৰোভাৰে আৰু অধীৰ আগ্ৰহেৰে বগ-ভূমি অতিক্ৰম কৰিছিল। তেওঁলোকৰ অস্ত্ৰৰ ক্ৰোধ অতুতপূৰ্বভাৱে প্ৰদৰ্শিত হৈছিল। তেওঁলোকৰ অপৰাজয়ৰ হৃদয় বিপদজনকভাবে ক্ষীণ হৈ পৰিছিল। তেওঁলোকে হন্য আঘাতবিলাকে তেওঁলোকৰ অপবিসীম শক্তিৰ স্বাক্ষৰ বহন কৰিছিল।

মাকেনাছে চিঞবি চিঞবি তেওঁৰ গোচীন বংশ-পৰম্পৰা, পূৰ্বপুৰুষসকলৰ নাম আৰু লাটিন বক্তাসকলৰ পৰা তেওঁৰ বংশৰ কেনেকৈ উৎপত্তি হৈছিল, এইবিলাক কৌতূহল কৰি আছিল। ইনিয়াছে দুৰ্জয় পতিবে তেওঁলৈ মিল এটা মাৰি পঠিয়ালে আৰু বেচেৰা লগে লগেই ধৰাশায়ী হ'ল। বংশ যুঁজলিয়ে তেওঁক হেঁচা মাৰি ধৰিছিল, বাঘজৰিও তেওঁৰ চাততে আছিল। চকাকেইটা আগৰ কালে চলি গ'ল আৰু ঘোঁৰাই একো গম নোপোৱাকৈয়ে তেওঁক খুৰাৰে গচকি-পিহি পেলালে। অতি পৰ্বেৰে হুছাব কৰি আক্ৰমণ কৰাৰ সময়তে টাৰ্ণাছে হিছাহৰ সোণৰ শিৰজ্ঞাণটো লক্ষ্য কৰি বৰ্ষা নিষ্ক্ষেপ কৰিলে। শিৰজ্ঞাণ ভেদ কৰি বৰ্ষা মূৰত সোমাল। আৰু হায় ক্ৰিষ্টিয়াজ, অসম সাহসী গ্ৰীক বীৰ, দক্ষিণ বাহুৱে তোমাক টাৰ্ণাছৰ পৰা বন্ধা কৰিব নোৱাৰিলে। কুশেনাছৰ ইউদেৱতাসকলেও তেওঁক ইনিয়াছৰ বন্দনৰ পৰা মুক্ত কৰিব পৰা নাছিল। তেওঁৰ ব্ৰজৰ ঢালখনে আঘাত প্ৰতিৰোধ কৰিব নোৱাৰিলে। অতি দুখ লগাকৈ অস্ত্ৰপাট তেওঁৰ বুকুত সোমাল। সেই লৰেকটাইন উপত্যাকাতে ইয়লাছৰ পতন হ'ল। ওপৰলৈ মুখ কৰি তেওঁ মাটিত বাগৰি পৰিল। প্ৰায়ামৰ সাত্ৰাজ্য ধ্বংস কৰা একিলিছ আৰু তেওঁৰ গ্ৰীক সৈন্যসকলেও তোমাক পৰাজিত কৰিব পৰা নাছিল। কিন্তু এতিয়া তুমিও প্ৰাণ হেৰুৱালা। ইডা পৰ্বতৰ নামনিও অৱস্থিত লানিগাছত আছিল তোমাৰ মনোবশ প্ৰাসাদ। সেই চালে চকুৰোৱা ঘৰখনত তুমি বাস কৰিছিলি, কিন্তু এতিয়া লৰেকটাইন তুমিত তুমি সমাধিহ হ'ল। বগন্ধেৰ প্ৰতিটো শাবীত, প্ৰতিটো অৰ্শত এতিয়া লাটিন ডাৰ্ডানসকলে প্ৰাণপণে যুদ্ধ কৰিবলৈ ধৰিলে। মেনিষ্টিয়াজ, ভয়ঙ্কৰ চেৰেটাজ, অৰ্শদমন মেচাপাজ আৰু নিৰ্ভীক আচিলাছ, হুসজ্জিত ইট্ৰুসান বাহিনী, ইডেণ্ডাবৰ আৰ্কেডিয়ান বোছা, সকলোটি যুদ্ধত প্ৰবৃত্ত হ'ল। একাগ্ৰ নিজৰ শক্তিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল হৈ প্ৰতিজন সৈন্যই যুঁজ কৰিছিল, অবিবাহ যুদ্ধ কৰিছিল; প্ৰাণটাকি যুদ্ধ কৰাৰ বাহিৰে তেওঁলোকৰ প্ৰত্যক্ষৰ নাছিল। যন্ত্ৰেকো জিৰণি ল'বলৈ তেওঁলোকৰ অৱকাশ নাছিল।

কিন্তু ইনিয়াছৰ জননী, বগৰুছনী, দেৱী ভেনাছে, সৈন্যে গোচীন আক্ৰমণ কৰি লাটিনবিলাকক অকস্মাতে বিপৰ্যয়ৰ সম্ভাৱনাবে আতঙ্কিত কৰিবলৈ পুতেকক প্ৰণোদিত কৰিলে। টাৰ্ণাছক অক্লমৰণ কৰি থকা

অৱস্থাত ইনিয়াছে বণভূমিৰ পৰা ইকালে সিকালে দৃষ্টিপাত কৰিছিল আৰু তেতিয়া নগৰখন তেওঁৰ চকুত পৰিছিল। নগৰখনে এই ভৱভৰ বৃহত কোনো ভূমিকা গ্ৰহণ কৰা নাছিল আৰু সেইকাৰণে তাত বিৰাজ কৰা শান্তিও বিপন্ন হোৱা নাছিল। লগে লগে তেওঁৰ কল্পনা শক্তি সক্ৰিয় হৈ পৰিল। অৱশ্যে এটা ভৱানক বণকোশল তেওঁ আৱিষ্কাৰ কৰিলে। তেওঁ মেনিষ্টিয়াছ, চাৰ্জেটোছ আৰু সাহসী চেৰেটোছ আদি সেনাপতিসকলক মাতি পঠিয়ালে আৰু নিজে ওখ ঠাই এডোখৰত থিয় হ'ল। সমস্ত ইজান সৈন্ত সেই ঠাইত সমবেত হ'ল। শানিত অস্ত্ৰ আৰু চাল ধাৰণ কৰি তেওঁলোকে স্তুৰিন্যস্তভাৱে পোট খাইছিল। মাটিৰ চিপটোৰ ওপৰত থিয় হৈ ইনিয়াছে ক'লে, “অবিলম্বে মোৰ আদেশ পালন কৰা। জুপিটাৰে আমাক সমৰ্থন কৰিছে। মোৰ এই নতুন কৌশলৰ কথা আগতে তোমা-লোকক জনাব পৰা নাছিলো। কিন্তু সেই বুলি তোমালোকে পলম কৰিব নোৱাৰিবা। আজি আমি লাটিনাছৰ ৰাজধানীখন আক্ৰমণ কৰিম। এই নগৰখনৰ কাৰণেই এই বৃহত সূত্ৰপাত হৈছে। পুৰবাসীসকলে যদি পৰাজয় স্বীকাৰ নকৰে, তেওঁলোকে যদি আমাৰ আধিপত্য মানি নলয়, তেন্তে আমি নগৰখন বিধ্বস্ত কৰিম। অগ্নি-সংৰোগ কৰি প্ৰতিটো অট্টালিকা মাটিৰ লগত মিহলি কৰি পেলায়। চাৰ্ণীছে নিজৰ অৱসৰ মতে মোৰ লগত যুঁজ কৰিবলৈ আহিব আৰু মই তাৰ কাৰণে অপেক্ষা কৰি থাকিম। এবাৰ তেওঁ পৰাজিত হৈছেই, তেনেস্থলত তোমালোকে ভাবিছানেকি যে মই পুনৰ তেওঁৰ সন্নতিৰ কাৰণে বাট চাম? এই অমঙ্গলীয়া বৃহতখনৰ উৎপত্তিৰ কাৰণ তাতেই নিহিত হৈ আছে। দেশবাসীসকল, ফলা জোঁৰ সংগ্ৰহ কৰা। এই ফলস্ব বৃত্তিৰ দ্বাৰাহে আমি বোধহয় পুনৰ শান্তি প্ৰতিষ্ঠা কৰিব পাৰিম।”

ইনিয়াছে এইদৰে কোৱাৰ লগে লগে সৈন্তবিলাকে কীলক-মুহা মিৰ্ণাণ কৰি, অকুবন্ত উৎসাহেৰে আৰু সন্মিলিত শক্তিয়ে প্ৰাচীৰ আক্ৰমণ কৰিলে। বিশ্বয়জনক তৎপৰতাবে তেওঁলোকে ফলা আৰু ফলা জোঁৰ সংগ্ৰহ কৰিলে। ইজান সৈন্তৰ এটা দলে দাবৰকীসকলক বধ কৰিলে। দাবীবিলাকে বৰ্ণন কৰা সৌহাৰ্দ্ৰই আকাশ চাকি ধৰিলে। সকলোৰে আগত থাকি ইনিয়াছে প্ৰাচীৰৰ ফালে হস্ত প্ৰসাৰিত কৰি লাটিনাছক অভিসমুত

কবিলে। দেবতাসকলক সাক্ষী মানি ক'লে যে পুনৰ বৃদ্ধত জ্ঞাপ দিষ্টল
 তেওঁক বাধ্য কৰোৱা হ'ল। ইটালীয়ানবিলাকে দ্বিতীয়বাৰৰ বাবে শক্তিৰ
 চৰ্চ ভঙ্গ কৰি তেওঁৰ প্ৰতি শত্ৰুতাচৰণ কবিলে। আৰু এতিয়া নাপবিক-
 সকলৰ মাজত আতঙ্ক আৰু অনৈক্য বিস্তৃত হৈ পৰিল। কিছুমানে মত
 প্ৰকাশ কবিলে যে নগৰদ্বাৰ ডাৰ্ডানসকলৰ কাৰণে উন্মুক্ত কৰি লাটিনাছক
 প্ৰাচীৰৰ ওপৰলৈ বুলেবে লৈ আহিব লাগে। কিন্তু বহুতেই অন্তৰ্দ্বাৰণ
 কৰি নগৰ প্ৰাচীৰ বন্ধা কৰাই উচিত হ'ব বুলি সিদ্ধান্ত কবিলে। পাহাৰৰ
 শিলৰ মাজৰ খোন্দ এটাত মৌ-বাহ এটা দেখা পালে; জেড়াবখীয়া
 এজনে তাত জাগ দিয়ে। শিলৰ ডিওবখন তলাতলি। লুকাই থাকিবলৈ
 তাত বহুতো স্কন্ধা আছে। ভিতৰত থকা মৌ-মাথিবিলাকে বিপদত পৰি
 মৌ-চাকৰ চাৰিওকালে কোবেৰে উৰি ফুৰে। বড়ত সিহঁতে তুনতুনায়।
 ইতিমধ্যে ক'লা ঘোঁৱাই সিহঁতৰ বাহটো আগুৰি ধৰে। শিলৰ মাজৰ
 পৰা সম্বন্ধে বাহিবলৈ ধোঁৱা ওলাই আহে। নগৰখনৰ অৱস্থা এতিয়া
 তেনেকুৱাই হৈছিল।

ছুখে-ভাগৰে জৰ্জৰিত হোৱা লাটিনবিলাকৰ কপালত তেতিয়াও বহুত
 ছুৰ আছিল। এতিয়া আন এটা দাকণ দুৰ্দশাই নগৰৰ ভেটি পৰ্যন্ত
 কপাই তুলিলে। বাণীয়ে প্ৰাসাদৰ পৰাই দেখা পালে যে অক্ৰে ওচৰ
 চাপি আহি প্ৰাচীৰ আক্ৰমণৰ আয়োজন কৰিছে আৰু নগৰৰ ঘৰবিলাকও
 অগ্নি-সংযোগ কৰিবলৈ উদ্যত হৈছে। কিন্তু কট্টলীয়াবিলাকে আক্ৰমণ-
 কাৰীহঁতক বাধা দিবলৈ চেষ্টা কৰা নাই। টাৰ্ণাছে পৰিচালনা কৰা সৈন্য
 বাহিনীৰো দেখা-দেখি নাই। অভাগিনী কুঁৱৰীৰ বিশ্বাস হ'ল যে ত্ৰুণ
 টাৰ্ণাছে বৃদ্ধত প্ৰাণ বিসৰ্জন দিলে। তেওঁৰ মন বিক্লিষ্ট হৈ পৰিল আৰু
 গভীৰ উদ্বেগত তেওঁ কান্দিবলৈ ধৰিলে এই শোচনীয় অৱস্থাৰ কাৰণে
 তেওঁৰেই জগৰীয়া সেই কথা তেওঁ উচ্চ কণ্ঠে প্ৰকাশ কৰিলে। মানসিক
 ভাবসাম্য হেৰুৱাই, অতি উদ্ভাস্তভাৱে তেওঁ বিলাপ কৰিবলৈ ধৰিলে।
 তেওঁ গাত লোৱা বঙা কাপোৰখন টানি-আঙুৰি কান্দি-ছিৰি পেলালে।
 চ'ঙিত চিপঙৰি এডাল বাকিলে। লাটিনাছৰ দুৰ্ভাগীয়া ললনাসকলে বাৰীৰ
 এই শোকাবহ পৰিণতিৰ বাতৰি পাই মৰ্মাহত হ'ল। লাটিনীয়াই নিজ
 হাতেৰে ফুলৰ দৰে শুৱনি-চুলিটাবি আঙুৰি, জৰাজুলীয়া গালদুখনি

আঁচুৰি, শোকত মুহুমান হৈ পৰিল। বাকীবিলাকো বেজাৰত বলিয়া হোৱাদি হ'ল। গোটেই কাৰেঙতে তেওঁলোকৰ বিনবিৰ ৰোল বিয়পি পৰিল। সমগ্ৰ নগৰখন শোকত অস্তিত্ব হ'ল। সকলোৰে হিয়া ভাগি গ'ল। কটা-ছিটা কাপোৰ পিঙ্কি লাটিনাছে উদ্বেগুৰিহীনভাৱে অনাই-বনাই ফুৰিছিল। বাণীৰ মৃত্যু আৰু নগৰখনৰ পতনত তেওঁ হতবুদ্ধি হৈছিল। তেওঁ মূৰৰ পকা চুলিত ধূলি-বালি সানি ডাৰ্ডান ইনিয়াছক পূৰ্বেই আদৰি আনি জীয়েকক তেওঁলৈ মুকলি মনেৰে বিয়া নিদিয়াৰ কাৰণে নিজকে দোষাবোপ কৰিছিল।

ইতিমধ্যে টাৰ্ণাছে ৰণভূমিৰ সিমূৰে যুদ্ধ কৰি আছিল। তেওঁ পলবীয়া সেনা কিছুমানক অগ্ৰসৰণ কৰিছিল। কিন্তু তেওঁৰ হিংস্ৰতা কমি গৈছিল, ঘোৰা টেকুৰি যাওঁতে তেওঁ আগৰ দৰে আনন্দত উদ্ভাসল হোৱা নাছিল। বতৰত ভাহি মহা বিপ্লৱৰ ধ্বনি তেওঁৰ শ্ৰুতিগোচৰ হৈছিল : কিবা এটা অজ্ঞান আতঙ্কত তেওঁ শিয়ৰি উঠিছিল। নগৰত আবস্ত হোৱা তুমুল কোলাহল তেওঁৰ কাণত পৰিছিল। তেওঁ অতি সতৰ্কভাৱে কাণ পাতি আছিল, কিন্তু হৃদযুটক কোনো শব্দ তেওঁ শুনা নাছিল। তেওঁ নিজে নিজেই ক'লে, “হায় হায়, নগৰখনত কিয় ইমান জলস্থূল লাগিছে? কিহৰ কাৰণে ইমান জ্বাৰ-জ্বাৰ? ইমান দূৰৰ পৰা মই কিহৰ চিঞৰ-বাধৰ শুনিবলৈ পাইছো?” ইয়াকে কৈ তেওঁ গভীৰ উদ্বেগত বগ্না আকৰ্ষণ কৰিলে। বৰখন বৈ গ'ল। ইয়াৰ পিছত আকস্মিকভাৱে মেটিকাছৰ ওপত বৰ চলাই থকা টাৰ্ণাছৰ ভগিনীয়ে মাত লগালে, “টাগাছ, আমি এই ট্ৰেজান-হঁতক খেদি যোৱাই ভাল হ'ব। আমি ইয়াতে থাকি যি সাফল্য লাভ কৰিছো, তাকে অক্ষুণ্ণ কৰি ৰখাই আনাব একমাত্ৰ কৰ্তব্য। আমাৰ নগৰখন নিৰীকভাৱে বন্ধা কৰিবলৈ বাঁৰৰ ওভাৱ হোৱা নাই। ইনিয়াছে ইটালীয়ানবিলাকক আক্ৰমণ কৰি যুদ্ধক্ষেত্ৰত চাঞ্চল্যৰ সৃষ্টি কৰিছে। আমিও শক্তি প্ৰয়োগ কৰি ট্ৰেজানবিলাকক একেবাৰে নিমূল কৰি পেলাওঁ। শত্ৰুক সংহাৰ কৰি তেওঁ যি সম্ভাৱন অধিকাৰী হ'ব, আমিও যেন ওজুপ পৌৰুষ লাভ কৰিব পাৰোঁ।” টাৰ্ণাছে উত্তৰ দিলে, “বাইদেউ, যেতিয়াই তুমি কুটকৌশলেৰে শাস্তি চৰ্ত ভঙ্গ কৰি ৰণত যোগ দিছিলাহি, সেই যুদ্ধৰ্তৰ পৰাই তুমি মোৰ চকুত ঘৰা পৰিছিল। এতিয়াও মই তোমাক

চিনি পাইছো। তুমি মিছাকৈয়ে ছদ্মবেশ ধৰি আহা। কিন্তু আমাৰ কাৰণে এই ছদ্ম-কষ্ট এখন কৰিবলৈ কোনে তোমাৰ অলিঙ্গাছৰ পৰা পঠাইছে? তুমি কি তোমাৰ অভাগা ভায়েকৰ মৃত্যু-বক্তৃতা চাবলৈকে ইয়ালৈ আহিছা? বাক কোৱাচোন, এতিয়া মোৰ জানো অস্ত গতি আছে? বিধাতাই জানো মোক জীৱন দান কৰিব পাৰিব? মাৰ্বেনাছক মই ভাল পাইছিলো, এতিয়াও যিসকল বাচি আছে, তেওঁলোকৰ সকলোভকৈয়ে তেওঁ মোৰ অধিক প্ৰিয়পাত্ৰ আছিল। কিন্তু দুৰ্দান্ত শক্তিৰ বাবা পৰাকৃত হৈ দৈত্যৰ দৰেই তেওঁ বণত পৰিল। মই তেওঁক নিজ চকুৰে দেখা পাইছিলো, মৰাৰ সময়ত তেওঁ মোৰ নাম উচ্চাৰণ কৰিছিল, মই শুনিছিলো। দুৰ্ভাগীয়া উকলৰো মৃত্যু হ'ল; মোৰ অপৰাধ দেখি যোৱাৰ পৰা তেওঁ পৰিত্ৰাণ পালে। ইজানবিলাকে অন্ত্ৰে-শস্ত্ৰেৰে তেওঁৰ মৃতদেহ আটক কৰি থৈছে। এতিয়া আমাৰ অৱধান ধ্বংস হ'ব, মই কি তাকে চাই থাকিম? ভালিছে মোক যি অপমান কৰিলে সেয়া মোৰ কাপ্ত এতিয়াও বাজি আছে। তাৰ প্ৰতিশোধ নোলোৱাকৈয়ে কি মই নিৰ্জ-ভাৱে জীয়াই থাকিম? মই কি শত্ৰুৰ প্ৰতি পৃষ্ঠপ্ৰদৰ্শন কৰিম আৰু সমগ্ৰ ইটালীয়ে টাৰ্ণাছৰ পলায়ন চাই থাকিব? মৰণ কি ইমান শোকাবহ! হে মৰ্ত্যৰ বীৰসকল, তোমালোকেই এতিয়া মোৰ সহায় হোৱা। কাৰণ স্বৰ্গৰ দেৱ-দেৱীসকলে মোক পৰিত্ৰাণ কৰিছে। এখন পৱিত্ৰ অস্ত্ৰৰ লৈ মই তোমালোকৰ মাজলৈ আহিছো; কাপুকৰৰ পাণে মোক স্পৰ্শ কৰিব পৰা নাই। মহান পিতৃ-পিতামহসকলৰ নাম মই কলঙ্কিত নকৰো।”

এনে সময়তে জাক জাক শত্ৰু সেনাৰ মাজেদি চাচিছ টোপাৰীড় অহাদি আহি আছিল, তেওঁৰ ঘোঁৰাটোৰ মূৰৰ পৰা কেন ওলাইছিল আৰু তেওঁৰ গালত শব এপাট সোমাই আছিল। তেওঁ টাৰ্ণাছৰ ওচৰলৈ তীব্ৰগতিৰে আহি তেওঁক নাম ধৰি ক'লে, “টাৰ্ণাছ, অস্ত্ৰশেষত এতিয়া তোমাৰ ওপৰতে আমাৰ জীৱন নিৰ্ভৰ কৰিছে। প্ৰজাবিলাকৰ প্ৰতি সদায় হোৱা। বক্তৃতাৰ দৰে ভয়ঙ্কৰ বাৰণাত্ম ধাৰণ কৰি ইনিহাছে ইটালীৰ দুৰ্ভাগ্য-পতিত কৰিবলৈ উদ্যত হৈছে। আমাৰ গৃহ-শিখৰলৈ অগ্নিবৰ্ণ কৰিছে। প্ৰতিজন লাটিনে এতিয়া একমাত্ৰ তোমাৰ কাৰণেই কৰণ যুগ্মৰে আৰু সজল চকুৰে বাট চাই আছে। আমাৰ বজা লাটিনাছে এতিয়া বিধাত্ত,

জীয়েকক কালৈ বিয়া দিব আৰু কাৰ চৰ্ত্ত এহণ কৰিব, সেই বিষয়ে তেওঁ সন্নিহান। বিগৰাকী কুঁৱৰীয়ে জোমাক ইমান ভাঙ্গ পাইছিল, তেওঁ। এই চূড়ান্ত অৱস্থাত আত্মহত্যা কৰি পৃথিৱীৰ পৰা চিৰ-বিদায় লৈছে। মেচাপাহ আৰু বাহুবলী আটিনাছেহে এতিয়া নগৰ ভোষণৰ ওচৰত সৈন্যে শত্ৰুক বাধা দি আছে। অসংখ্য শত্ৰু সৈন্যই নিবিড়ভাৱে তেওঁলোকক বেৰি আছে। লোহ অসুখ শীৰ্ষৰ দৰে সিহঁতৰ উত্তত অসি আন্দোলিত হৈ আছে। আৰু এই মুহূৰ্ত্তত দুবি বশৰ্বেশ্বৰ নিৰ্জন ভূপত্মিব মাজত বথ চলাই সময়ৰ অপচয় কৰিছা।”

চাৰিওফালৰ পৰা জুৰুবি দি থকা বিপদৰ জাননী পাই চাৰ্ণাহ হতবুদ্ধি হ’ল, তেওঁৰ মুখৰ মাত হবিল। তেওঁ নীৰৱ আৰু নিস্তব্ধ হৈ শ্বিৰ দৃষ্টিৰে চাই থাকিল। লজ্জা, উন্নততা আৰু বেদনাৰ বিপুল জোঁৱাৰে তেওঁৰ অন্তৰত উত্তাল ভৱলৰ সৃষ্টি কৰিছিল; প্ৰতিশোধ লোৱাৰ প্ৰচণ্ড বাসনাৰে ব্যাকুলিত হোৱা প্ৰেম আৰু প্ৰকৃত শোৰ্ধ-বীৰ্য তাত মিশ্ৰিত হৈ আছিল। শীঘ্ৰে তেওঁৰ চকুৰ আগৰ পৰ্দাখন মুকলি হৈ গ’ল। তেওঁ পুনৰ গোহৰ দেখা পালে। জলন্ত নয়নেৰে তেওঁ বিহ্বলভাৱে প্ৰাচীৰৰ কালে দৃষ্টিপাত কৰিলে আৰু বথৰ পৰাই নগৰখন তেওঁ দেখিবলৈ পালে। অগ্নি-লিগাই তেতিয়া সূৰ্ণি বায়ুৰ উত্তাল গতিৰে গগনমণ্ডল পৰ্যন্ত বিয়পি পৰিছিল, লেলিহান ভিত্তা মেলি, প্ৰসাৰিত হৈ সেই দুবস্ত্ৰ অনলে সমস্ত দুৰ্গ গ্ৰাস কৰিছিল। তেওঁ নিজে নিৰ্মাণ কৰা সেই সুউচ্চ দুৰ্গ,—চক্ৰ-চালিত যন্ত্ৰেৰে উত্তোলিত কঠিন কাঠেৰে সূদূৰ্ভাৱে সজা সেই সেতু সংযুক্ত দুৰ্গ। তেওঁ ক’লে, “বাইদেউ, নিশ্চতিয়ে আমাক আত্মহান কৰিছে। আৰু পলম নকৰিবা। দেৱতাই আৰু দুৰ্ভাগ্যই আমাক বিক্ষলে লৈ যায় আমি সেই কালেই যাব লাগিব। মই ইনিয়াহৰ লগত হত্যা-হতি যুঁজ কৰিম, মৃত্যুৰ সকলো যন্ত্ৰণা মই আঁকোৱালি লম। বাইদেউ, মই নিজৰ সন্ধান কেতিয়াও পাহৰি নাযাওঁ। কিন্তু প্ৰথমতে, যথৰ আগ-মুহূৰ্ত্তত মই উদ্ভাৱন দৰে এটা কাম কৰিব খুজিছো, যোক বাধা নিদিবা বাইদেউ।” এইবুলি কৈয়েই তেওঁ বথৰ পৰা জাঁপ মাৰি নাগিন আৰু শত্ৰুৰ অন্ত-বৰ্ণনৰ মাৰেদিয়েই কিপ্ৰগতিৰে হাবলৈ ধৰিলে। বায়েক বিবৰ্ণ হৈ ব’ল। সমস্ত বেগেৰে তেওঁ শত্ৰুৰ বাহৰ মাজত প্ৰবেশ কৰিলে।

বভাভ-বববুণ্ড বা সমস্ত প্রভাবত সোলোক ঢোলোক হৈ পৰা। প্রকাণ্ড শিল এটা পৰ্বতৰ টিওৰ পৰা হিলদল ভাঙি বাগবি অহাৰ দৰে তেওঁ দুৰ্বাৰ গতিৰে শত্ৰু-সৈন্যক মহটিয়াই নিলে। লম্বভাৱে, ডললৈ নামি অহা বিনাট শিলটোৱে দুৰ্জয় গতিত, দুৰ্দান্ত শক্তিত বাটত থকা হাবি-বন, মাগুহ-দুগুহ আৰু গৰু-ম'হ সকলো নিশ্চিহ্ন কৰি পেলায়। এতিয়া টাৰ্ণাছেও সেইদৰেই বাটত থকা শত্ৰু সৈন্য সমূলকৈ বিনাশ কৰি, তেজৰে ডোঙা বাক্তি থকা মাটিৰ ওপৰেদি গৈ নগৰ প্ৰাচীৰৰ অভিমুখে গৰিত হৈছিল। বৰ্ষাৰ সোঁ-সোঁৱনিত বতাহ মুখৰিত হৈছিল। তেওঁ হাতেৰে সজ্জত দি উচ্চৰে কৈছিল, “কটুলীয়ানসকল, ক্ষান্ত হোৱা লাটিনসকল, বৰ্ষা নিক্ষেপ নকৰিবা। কপালত ঘিয়েই নাথাকক, এইখন মোৰ বণ। আমি সম্পাদন কৰা চুক্তিৰ বাবে প্ৰায়শ্চিত্ত কৰিবলৈ একমাত্ৰ মোৰহে অধিকাৰ আছে। ভোমালোকৰ হৈ মই অস্ত্ৰধাৰণ কৰিম আৰু তেতিয়াহে এটা সিদ্ধান্ত হ'ব।” সকলোৱে অলপ আঁতৰি গৈ মাজত ঠাই উলিয়াই দিলে।

টাৰ্ণাছৰ নাম ট্ৰয়ৰ ৰাজকুমাৰ ইনিয়াছৰ কৰ্ণগোচৰ হ'ল। সকলো বাধা অতিক্ৰম কৰি, তেওঁ ওখ প্ৰাচীৰৰ পৰা নামি আহিল আৰু আক্ৰমণৰ সামৰণি মাৰি তেওঁ সহৰ্ধে, অস্ত্ৰৰ ভয়ঙ্কৰ ঝনঝননি তুলি সেই ঠাইত উপস্থিত হ'ল। উচ্চতাত তেওঁ আঠোড়, ইবিয় অথবা হালি-জালি থকা ওক গছে ছাটি খোৱা, বৰকেৰে ঢাক খাই থাকি উচ্চ শিৰেৰে আকাশ স্পৰ্শ কৰা পিটুতুল্য আপেনাইন পৰ্বতৰ দৰে দৃশ্যমান হৈছিল। এই ভয়ঙ্কৰ ক্ষণত, যুদ্ধখন ভালকৈ চাবলৈ সকলোৱে যত্নবোনাতি ৰেঙা কৰিলে। কটুলীয়ান, ট্ৰজান, ওখ গড়ৰ ওপৰত উঠি থকা প্ৰতিজন ইটালীয়ান আৰু গড় ভাঙিবলৈ চেষ্টা কৰি থকা সেনাসকলে এতিয়া শব্দৰ বৰ্ষ-কণচ থুলি কাষত ৰাখিলে। পৃথিৱীৰ স্পৰ্শ ছুই প্ৰান্তত জয় লগত কৰা এই মহাবীৰ দুজনে অশিৰ দ্বাৰা এটা সিদ্ধান্তত উপনীত হ'বলৈ পৰস্পৰৰ সন্মুখীন হোৱা দৃশ্য দেখি লাটিনেও বিস্মিত হৈ তবধ লাগি চাই আছিল।

যুদ্ধৰ কাৰণে মুকলি সমান ঠাই এখন ইতিমধ্যে প্ৰস্তুত হোৱা দেখা পাই দুয়োজনেই ক্ষিপ্ৰত বে অগ্ৰসৰ হ'ল আৰু দুয়োৰে মাজত ভালেখিনি ব্যস্তধান থাকোতেই বৰ্ষা নিক্ষেপ কৰিলে। ইয়াৰ পিছত দুয়োৰে মাজত একেধাৰে ওচৰৰ পৰা হোৱা সংঘৰ্ষত ব্ৰজৰ ঢালৰ পৰা ধাতবীয় নিৰ্ঘোষ

নিম্নত হ'ল। আঘাতৰ ফলত প্ৰতিখন চাল কৰ্কশভাৱে বাজিছিল। অসি-চালনাৰ পতি কৌতুৰ কৰি তেওঁলোকে পুনৰ আঘাত হানিছিল। এৰা এই বিপুল উত্তেজনাৰ মাজত, যোদ্ধা দুজনৰ শক্তি-সামৰ্থ্য বিচাৰ কৰা অসম্ভৱ হৈ পৰিছিল নতুবা কোনজনে কিমান সুবিধা পাইছে তাকো নিৰ্ণয় নৰা কঠিন আছিল। ছাইলা বা টেবাৰ্ণাছৰ উচ্চতাত দুটা বাঁড় গৰুৱে অতি নিদাকণভাৱে যুদ্ধ কৰে। গৰুখীয়াবিলাকে ভয়ত আনহিলাক পুৰ-গাটী তাৰ পৰা খাওবাই লৈ যায় আৰু নিজে নীচৰে চাই থাকে। কিন্তু চেউৰী গৰুবিলাকে হেৰেলিয়ায় আৰু কোনটো বাঁড়ো যুদ্ধত জিকি বিস্তীৰ্ণ ভূগত মাজত বাকত কৰিব সেই বিষয়ে সিহঁতৰ কৌতুহল হয়। গৰু দুটাই অতিশয় হিংস্ৰভাৱে কপালে কপালে খুন্দা মাৰে, ঠোটোৱে সিটোক শিত্তেৰে হানিবলৈ আশ্ৰয় চেষ্টা কৰে, সিহঁতৰ মূৰ-কাছ আদি ভেঙেৰে বঙা হয়। সিহঁতৰ নিনাদত হাবি-বন মুৰবিত হয়। এতিয়া এইদৰেই ট্ৰডান ইনিয়াছ আৰু ডনিয়ান বীৰতনে চাল লৈ যুদ্ধ কৰিছিল আৰু প্ৰবল সংঘৰ্ষৰ ফলত হোৱা তুমুল বনখননিত আকাশ বিদীৰ্ঘ হৈছিল। ক্ষণটোৰে হাতত এখন তৰু লৈ দুয়োজনৰে ভাগ্য জুখি চাইছিল। এই অগ্নি-পৰীক্ষাত কোনজন উত্তৰা হ'ব আৰু কোনজনৰ কপালত মৰণ আছে সেই বিষয়ে তেওঁ সূক্ষ্মভাৱে পৰীক্ষা কৰিছিল।

কিন্তু এনেতে টাৰ্ণাছে অকণমান সুকণ্ঠা এটা পাই তৰিং গতিৰে আক্ৰমণ কৰিলে। তেওঁ তৰোৱালখন সমস্ত শক্তিবৰে উত্তোলন কৰি, পোন হৈ থিয় হ'ল আৰু বাপ মাৰি দিলে। ট্ৰডান আৰু উৎকণ্ঠিত লাটিনবিলাকে কলবৰ কৰিলে। শাবীৰক সৈন্য বাহিনী দুটাও দাক্ষণ উৎকণ্ঠাত অভিজুত হৈছিল। কিন্তু তৰোৱালখনে টাৰ্ণাছক বিশ্বাসঘাতকতা কৰি ছুহোৱা হৈ ভাগি থাকিল। ইয়াৰ ফলত, যুদ্ধ চলি থকা অৱস্থাতে উন্নত আক্ৰমণ-কাৰীজনৰ আশ্বৰ্য্যকৰ অশ্রু কোনো উপায় নাছিল। কিন্তু তেওঁ উৎকণ্ঠা পলায়ন কৰিলে। কাৰণ তৰোৱালখনৰ সলনি অকল অচিনাকি নাল এডালহে হাতত থকা দেখা পাই টাৰ্ণাছে পছোৱা বতাহতকৈয়ো অধিক বেগেৰে পলাই গ'ল।

বৰখনত নতুন ঘোঁৰা লগাই, টাৰ্ণাছে ছা-মুৰাকৈ যুদ্ধলৈ বাৰ্ষতে লৰা-

লবির কোবত পিতাকৰ তবোৱালখনৰ সলনি সাৰথি মেটিক্সছবখনকে হাতত লৈ ওলাই গ'ল। ইমান সময় তেওঁ তাৰেই কাম চলাই আছিল, কাৰণ তেওঁ বণত হাৰি পলাই যোৱা ট্ৰেডানবিলাককহে অল্পসৰণ কৰিছিল। কিন্তু যি মুহূৰ্ততে তেওঁ স্বয়ং ভালকানে নিৰ্মাণ কৰা দিব্যাস্ত্ৰৰ সন্মুখীন হ'ব লগা হ'ল, তেতিয়াই সেই সাধাৰণ ঋণাখন ব্যৱহাৰ কৰা মাত্ৰকে এটুকুৰা চনকা বৰফৰ দৰে ভাগি টুকুৰা-টুকুৰ হ'ল আৰু হালধীয়া বালিত পৰি ক্লীণভাৱে জিলিকি উঠিল। টাৰ্ণাছে সকলো দেখা পালে। ভয়ত অস্থিৰ হৈ তেওঁ অপ্ৰাধন কৰি মুকলি পথাৰখনৰ যি কোনো এটা অংশত উপস্থিত হ'বলৈ প্ৰয়াস কৰিলে। লক্ষ্যহীনভাৱে তেওঁ অকাই-পকাই দৌৰ দিছিল, কাৰণ তেওঁৰ সমুখত আছিল ট্ৰেডানবিলাক। সিহঁতে সংহতভাৱে তেওঁক বেৰি ধৰিছিল। আনফালে এখন বহল পিটনি আছিল আৰু পিছফালে প্ৰতিবন্ধকৰ সৃষ্টি কৰিছিল। নগৰৰ ওখ প্ৰাচীৰবিলাকে।

ইনিয়াছেও প্ৰবল বেগে তেওঁক খেদি গৈছিল। কিন্তু কাঁড়ডালে ঘা লগোৱাৰ কাৰণে তেওঁৰ গতি সময়ে সময়ে মন্থৰ হৈ পৰিছিল। সম্ভৱতঃ শত্ৰুক কৰায়ত্ত কৰিবলৈ তেওঁ সক্ষম হোৱা নাছিল সময়ে সময়ে তেওঁৰ অৱস্থা হৈছিল পছ খেদি যোৱা চিকাৰী কুকুৰ এটাৰ নিচিনা। পছটো পলাই যাওঁতে নদীখনে প্ৰতিবন্ধকৰ সৃষ্টি কৰে; তত্পৰে হাবিত লুকাই থকা চিকাৰীয়ে তাক লক্ষ্য কৰি বঙা পাখি লগোৱা কাঁড় মাৰিব পাৰে বুলিয়ে তাৰ ভয় হয়। তথাপি কুকুৰটোৱে ভুকি ভুকি পছটোক ধৰিবলৈ আগপাৰে চেষ্টা কৰে; পছটোৱেও বাৰে বাৰে বাগি দি ইফালে সিফালে দৌৰি ফুৰে। নদীৰ ওখ গৰা আৰু হাবিত থকা চিকাৰী— দুয়োফালেই তাৰ বিপদ। আশ্চৰ্য্যৰ চিকাৰী কুকুৰটোৱে মুখ মেলি পছটোৰ ওচৰ চাপে আৰু প্ৰায় ধৰো ধৰো হোৱা অৱস্থাত সি চুকি পোৱাত্তে আছে বুলি কাঁঠবিবৰ কাৰণে মুখ জপায়; কিন্তু কামোৰটো অথলৈ যায়, পছটো তাৰ গৰাহত নপৰে।

আৰু এতিয়া কোলাহল গৰ্জনত পৰিণত হ'ল। ওচৰৰ সৰোবৰ আৰু নদী-তীৰত সঘনে তাৰ প্ৰতিধ্বনি উঠিছিল। তুমুল নিনাদত আকাশ মুখৰিত হৈছিল। টাৰ্ণাছ পলাই গৈছিল আৰু যাওঁতে তেওঁ প্ৰতিজন কটুলীয়াৰক নাম ধৰি মাতি নিজৰ তবোৱালখন ঘিচাৰিছিল। আনহাতে

ইনিয়াছে কোনোবা টাৰ্ণাছৰ কাষলৈ যাব খুজিলে। লগে লগে সেইজনক হত্যা কৰিব বুলি ভীতিপ্ৰদৰ্শন কৰিছিল। তত্পৰে নগৰখনো ছাবৰাব কৰিব বুলি ভাবুকি দিয়াত সকলো ভয়ত কম্পমান হৈছিল। ঘাডোখৰ থকা সত্ত্বেও তেওঁ খেদিবলৈ এৰা নাছিল। এইদৰে তেওঁলোকে বৃত্তাকাৰ পথৰ পাৰ্শ্ব পাঁচবাৰ অতিক্ৰম কৰিছিল আৰু পাঁচবাৰ বিপৰীতমুখী হৈ আৱৰ্তন কৰিছিল। সাধাৰণ এটা পুৰস্কাৰৰ লোভত তেওঁলোকে এইদৰে দ্ৰুত গতিৰে বিচৰণ কৰা নাছিল; প্ৰাণৰ মমতাত এজন পলাইছিল আৰু টাৰ্ণাছৰ ক'লছাৰ কেঁচা তেজৰ কাৰণে এজনে অসুস্থৰূপে কৰিছিল।

এসময়ত ফনাছে উছৰ্গা কৰা এজোপা পৱিত্ৰ জলকাই গছ তাতে আছিল। গছজোপাৰ পাতবিলাক আছিল তিতা। এতিয়া গছজোপাৰ শুকান মূঢ়াটোতে মাথোন থিয় হৈ আছিল। শিছে পূৰ্বে নাবিকবিলাকে জাহাজ ডুবাৰ পৰা বন্ধা কৰিণে, অতি তত্ত্বিতাৰে এই মূঢ়াটোৰ ওপৰতে লৰেণ্টাইন দেৱতা সকলৰ প্ৰতি আগবঢ়া উপচাৰ স্থাপন কৰিছিল আৰু নিজৰ কাপোৰ-কানি তাতে আঁৰি থৈ ব্ৰত পালন কৰিছিল। ব্ৰজান-সকলে বিশেষ গুৰুত্ব নিদি বগভূমিখন সমান কৰিবৰ কাৰণে এই গছৰ মূঢ়াটো উঘালি পেলাইছিল। এতিয়া এই বনবীয়া জলকাই গছজোপাৰ শুকান শিপাৰ মাজতে ইনিয়াছে নিক্ষেপ কৰা এপাট বৰ্ষা কটকটীয়াকৈ লাগি আছিল। ডাৰ্ডিন বীৰজনে পলায়মান শত্ৰুক হাতত নাপাই এতিয়া তেওঁৰ প্ৰতি সন্ধান কৰাৰ উদ্দেশ্যে কুঁজা হৈ এই বৰ্ষাকে আঁজুৰি উলিয়াবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। ভয়ত বিহ্বল হৈ টাৰ্ণাছে প্ৰাৰ্থনা কৰিলে, “হে ফনাছ, মিনতি কৰিছো, মোক কক্ষণ কৰা। আৰু হে মোৰ দেশৰ মাটি, তোমাৰ সন্ধান বন্ধাৰ কাৰণে যদিহে নই কোনোকালেই কুঠাবোধ কৰা নাই, তেন্তে ইনিয়াছ আৰু তেওঁৰ সৈন্যবিলাকে তোমাৰ প্ৰতি আচৰণ কৰা শত্ৰুতাৰ প্ৰতিকূল স্বৰূপে এই বৰ্ষাৰ লোহ ফলক যেন মুক্ত নহয়।” এইদৰেই তেওঁ কৈছিল আৰু দেৱতাজনক উদ্দেশি কৰা তেওঁৰ কাতৰ প্ৰাৰ্থনা ফলবতী হ'ল। কাৰণ অশেষ চেষ্টা কৰিয়ো ইনিয়াছে মূঢ়াটোত সোমাই থকা বৰ্ষাপাট টানি আনিব নোৱাৰিলে। তেওঁ এই কামত ব্যস্ত হৈ থাকোতেই সিকালে ভলিয়ান দেৱী জুটুণাই পুনৰ সাৰথি মেটিক্কাছৰ ৰূপ ধৰি আগলৈ লবি গৈ ভায়েকৰ হাতত তৰোৱালখন দিলে।

কিন্তু এই সাহসী দেবীগৰাকীৰ স্পৰ্দ্ধা সহ্য কৰিব নোৱাৰি তেনাছে সেই ঠাইলৈ আহি গছৰ শিপাত সোমাই থকা বৰ্ষাপাট আঁজোৰ মাৰি উলিয়াই আনিলে। এতিয়া বীৰ পুৰুষ দুখনে পুনৰ অস্ত্ৰ লাভ কৰি হেৰোৱা মনোবল ঘূৰাই পালে। এজনে তৰোৱালৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি আৰু আনজনে বৰ্ষা হাতত লৈ ভীষণ মূৰ্তি ধৰি পৰস্পৰৰ সন্মুখীন হ'ল। তেওঁলোক ক্লান্ত হৈছিল, কিন্তু বগদেৱতাৰ নিৰ্দেশত বগৰ কাৰণে প্ৰস্তুত আছিল।

সেই সময়ত জনোৱে উত্তৰল মেঘৰ ওপৰৰ পৰা যুদ্ধখন চাই আছিল। তেনেকুৱাতে অলিম্পাডৰ পৰম শক্তিশালী অধিপতিজনে তেওঁক ক'লে, “কুঁৱৰী, এতিয়া শেষত কি ঘটিব গম পাইছাই বোধহয়? তুমিনো কি কৰিবা বুলি ভাবিছা? তুমি নিজে জানা আৰু স্বীকাৰো কৰিছা যে ইটালীৰ দেৱতাৰূপে ইনিয়াছে স্বৰ্গাবোহণ কৰিব। অদৃষ্টই নক্ষত্ৰবাশিৰ মাজত তেওঁৰ কাৰণে এখন উচ্চ আসন ঠিক কৰি থৈছে। এতিয়া তোমাৰ উদ্দেশ্য কি? শীতল ডাৱৰৰ মাজত এইদৰে বৈ থাকিলে তোমাৰ কি লাভ হ'ব? সাধাৰণ এটা মানুহৰ হাতত এগৰাকী দেৱী আহত হোৱাটো জানো শোভনীয়? পাহৰি এৰি থৈ অহা তৰোৱালখন টাৰ্ণাছে আকৌ পালে। অবশ্যে তোমাৰ পৰা উঠনি নোপোৱা হ'লে জুটুৰ্ণাই এই কাম কেতিয়াও কৰিব নোৱাৰিলেহেঁতেন। পৰাজয় বৰণ কৰা বীৰজনে এতিয়া পুনৰ বল শক্তি পাইছে। কিন্তু ইমানতে তুমি ক্ষান্ত হোৱা মোৰ নিৰ্দেশ লোৱাই কৰ্তব্য। চাৰা, গভীৰ অসন্তোষে যেন তোমাৰ অন্তৰখন খুলি খুলি নাখায়। শুৱনি ওঠ দুটিৰে তুমি বিহ নাঢ়ালিবা। এয়ে চূড়ান্ত মীমাংসাৰ মুহূৰ্ত। তুমিয়েই ষ্ট্ৰজানবিলাকক জোলোকা-জোলোকে পানী খুৱালা। সিহঁত দুখে-কষ্টে উটি=বুৰি ফুৰিব লগা হ'ল। ভীষণ যুদ্ধখনৰ মূলতে তুমি, সিহঁতৰ লাজ-অপমানৰ মূল তেওঁ তুমি। আপোন শক্তিকে তুমি সকলো কৰি গ'লা আৰু বিবাহোৎসৱ আনন্দত তুমি বিবাহৰ কালিমা সানিলা।” আৰু আগ নাবাঢ়িবা, মই তোমাক নিষেধ কৰিছো।”

এইদৰেই জুপিটাৰে কৈছিল। ছোটৰ্ণ-দুহিতাই কোনো প্ৰতিবাদ নকৰি নীৰৱে সকলো শুনি গ'ল। তেওঁ উত্তৰ দিলে, “সৰ্বশক্তিমান জুপিটাৰ, তোমাৰ এই অভিলাষ মোৰ অজ্ঞাত নহয়। সেই কাৰণে মই অভি

অনিচ্ছা সত্ত্বেও টাৰ্ণাচ্ছৰ পৰিত্যাগ কৰিছো, পৃথিৱীৰ পৰা উভতি আহিছো। নহ'লে তুমি য়োক এই বায়ুৰীয়া আসনখনত বহি থকা অৱস্থাত নাশালা-হেঁতেন। সকলো ষড়যন্ত্ৰনা সফল কৰি, প্ৰকৃততে বহি-শিখাবে নিজকে আৱৰি লৈ মই এণ-ফ্ৰেণ্ডৰ ওচৰৰ পৰাই ট্ৰজান-বিলাকক যুদ্ধত জৰ্জৰিত কৰিলোঁচয়। অতি নিশ্চয় অৱস্থাত পৰা টাৰ্ণাচ্ছৰ অকণমান সহায় কৰিবলৈ ময়েই জটীকাত অনুৰোধ কৰিছিলো। সেই কথা মই স্বীকাৰ কৰিছো। তেওঁৰ ভীৱন বন্ধা কৰিবলৈ ময়েই তেওঁক সাহস যোগাইছিলো। কিন্তু মই লগত খাই কৈছো, মই তেওঁক শৰসন্ধান কৰিবলৈ কোৱা নাছিলো। স্বল্প মহান দেৱতাসকলো যাৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধাত বিগলিত হয়, সেই বপুল বৈভৱশীৰ নিদাকণ সলিলবাণিৰ নামত লগত খাই মই এই কথা উচ্চাৰণ কৰিছো। অ'ক এতিয়া যুদ্ধৰ প্ৰতি মোৰ বিতৃষ্ণা হৈছে, সেইকাৰণে মই বণাজনৰ পৰা বিদায় লৈছো। কিন্তু তোমাৰ ওচৰত মোৰ এটি নিবেদন আছে। অদূৰৈ লগত ইয়াৰ কোনো সম্পৰ্ক নাই। লাটিয়াম আৰু তাৰ অধিবাসীসকল তোমাবেই সেৱক। তেওঁলোকৰ সন্মানৰ খাতিৰতে মই তোমাক এই অনুৰোধ কৰিছো। বৈবাহিক সম্পৰ্ক স্থাপন কৰি তেওঁলোকে ৰাজ্যত শাস্ত্ৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰক, মোৰ কোনো আপত্তি নাই। কিন্তু এটা কথা, নিজৰ দেশতে থাকি লাটিনবিলাকে তেওঁলোকৰ পুৰণি নামটো পাহৰি যোৱা উচিত নহয়। ট্ৰজান বা টিউক্ৰিয়ান বুলি তেওঁলোকে যেন নিজৰ পৰিচয় দিব লগা নহয়। নিজৰ মাতৃ-কথা বা সাজ-পাৰ সলনি কৰিবলৈ তেওঁলোকক আদেশ নিদিবা। যুগ যুগ ধৰি লাটিয়াম আৰু আলবাৰ অধিপতিসকল স্বৰণীয় হৈ থাকক। ইটালীয় শৌৰ্য-বীৰ্যৰে ৰোমানসকল পৰিপুষ্ট হওক। ট্ৰয়ৰ পতন হ'ল, আৰু তোমাৰ অনুমতি সাপেক্ষে সেই নামৰ যেন পুনৰুত্থান নহয়।'

বিশ্ব চৰাচৰ অ'ক মানৱ জাতিৰ সৃষ্টিকৰ্ত্তাজনে মিচিকিয়া হাঁহি এটি মাৰি উদ্ভৱ দিলে, 'ছেটাৰ্ণ-নন্দিনী, তুমি জুপিটাৰৰ সহোদৰা। তোমাৰ অন্তৰত উপলি অসন্তোষৰ কিমান শক্তি? কিন্তু এতিয়া তোমাৰ মানসিক উত্তৰতা দমন কৰা। প্ৰকৃততে তোমাৰ মন ইমান বিক্ষুব্ধ হোৱা উচিত নাছিল। তোমাৰ মনোবাঞ্ছা পূৰ্ণ হ'ব। তোমাৰ সনিষদ্ধ অনুৰোধত মই নিজৰ ইচ্ছা প্ৰত্যাহাৰ কৰিছো। ইটালীৰ অধিবাসীসকলে পূৰ্বপুৰুষৰ ভাৱা আৰু ষাতি-নীতি বিসৰ্জন নিদিয়ো। তেওঁলোকৰ নাম চিৰদিন একে-

দবেই জনাজাত হৈ থাকিব। ট্রজানবিলাক ইটালীয়ানবিলাকৰ লগত সম্পূৰ্ণ মিলি যাব। এই মহামিলনৰ ফলত মিজিত তেজৰ এটা জাতিৰ অভ্যুদয় হ'ব। ধৰ্ম-কৰ্মত তেওঁলোকে মানুহ নালাগে দেহতাকো চেৰাই যাব। তেওঁলোকৰ দৰে কোনো জাতিয়েই তোমাৰ পূজা-সেৱাত অধিক ভক্তি আৰু শ্রদ্ধা প্ৰদৰ্শন কৰিব নোৱাৰে।" তেওঁৰ কথাত অতি আনন্দ লাভ কৰি জনোৱে মূৰ দুপিয়ালে আৰু মনত পোষণ কৰি বখা সকলো বাসনা পৰিত্যাগ কৰি তেওঁ চকুৰ নিমিষতে মেঘৰ আসন এৰি মহাশূন্যৰ পৰা প্ৰস্থান কৰিলে।

ইয়াৰ পিছত সৃষ্টিকৰ্তাই ভাবি-গুণি আৰু এটা উপায় উলিয়ালে। তেওঁ জুটুৰ্ণাক ভায়েকৰ কাষৰ পৰা আতৰাবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। তেওঁৰ ছুজনী ডাকিনী আছে বুলি সকলোৱে দয়। সিহঁত ভীষণা নামে জনাজাত। নিশীথ বহনীব গৰ্ভত সিহঁতৰ জন্ম, টাটাৰিয়ান মিগাবোও সিহঁতৰ লগতে উপজিছিল। মাকে সিহঁতক সৰ্পৰ কিছিনী পিছাই দিছিল আৰু বায়ুবেগে উৰি যাব পৰাকৈ প্ৰতিজনীকে প্ৰদান কৰিছিল দুখন ডেউকা। জুপিটাৰৰ প্ৰচণ্ড ৰোষ চৰিতাৰ্থ কৰিবৰ কাৰণে এই ডাকিনী ছুজনী তেওঁৰ ৰাজপ্ৰাসাদৰ দুৱাৰমুখতে থাকে। দেহতাৰ জনবজনে বেয়াই মৰণৰ বিভীষিকা আৰু মহামাৰীৰে, নতুবা পাপত লিপ্ত হোৱা নগৰবিলাকত যুদ্ধৰ সৃষ্টি কৰি যন্ত্ৰণা-ভৰ্জিত মানৱৰ আতঙ্ক তীব্ৰতৰ কৰি তোলে। তেতিয়াই সিহঁতৰ ভূমিকা আৰম্ভ হয়। এতিয়া দেহবাজে তাৰে ডাকিনী এজনীক অমঙ্গলৰ দূতী স্বৰূপে জুটুৰ্ণাৰ ওচৰলৈ প্ৰেৰণ কৰিলে। ধুমুহাৰ বেগেৰে তাই পৃথিৱীলৈ উৰা মাৰিলে। পাৰ্থিয়ান ফ্ৰিটানবিলাকে ধনুৰ পৰা সন্ধান কৰা শব এপাট ডাঙৰৰ মাজে মাজে তৰিংগতিৰে যোৱাৰ দৰে জায়ো মুনচুনি বেলিকা সোঁসোঁৱাই অদৃশ্যভাৱে উৰি গৈছিল। তাইৰ লগত আছিল তীব্ৰ হলাহল, যাক প্ৰয়োগ কৰিলে কোনেও নিষ্কৃতি নাপায়। ৰাট্ৰি-দুহিতাই তীব্ৰ বেগে তললৈ নামিছিল। তাই যুদ্ধ ক্ষেত্ৰত ট্ৰজান আৰু টাৰ্ণাছৰ সৈন্যসকলক দলবদ্ধ হৈ থকা দেখিবলৈ পালে আৰু তৎক্ষণাত সক চেৰাই এটাৰ আকৃতি ধাৰণ কৰিলে। এই চেৰাই সাধাৰণতে মৰি-শালিত থাকে; কেতিয়াবা মানুহ নথকা ঘৰৰ চালত পৰি আছাৰত

কুকলিয়াই ভাই সন্মাসৰ সৃষ্টি কৰে। দানৱীয়ে এই ৰূপ ধৰি টাৰ্ণাছৰ মূৰৰ ওপৰত বাৰে বাৰে উৰি বিকটভাৱে আৰাও কৰিলে আৰু এবাৰ পাখিৰে কোবাই টাৰ্ণাছৰ ঢালখন কাটি কৰি দিলে। ভয়ত মূৰৰ চুলি থিয় হ'ল আৰু মুখৰ মাত গলত লাগি ধৰিলে। দানৱীৰ ডেউকাৰ ঢপঢপনি জটুৰ্ণাই দূৰৰ পৰাই শুনি সকলো বুজি পালে। ভাগিন-মূলভ উৎকণ্ঠাত তেওঁ ব্যাকুল হৈ পৰিল আৰু চুলি ছিঙিনৰ খানেগেল আঁচুনি, ছয়োখন হাত মুঠি মাৰি তেওঁ হিয়াধুনি কান্দিলে আৰু ক'লে, “টাৰ্ণাছ, এতিয়া বায়েৰে তোমাক কি সহায় কৰিব পাৰিব? মই ইমান কষ্ট কৰাৰ কি ফল হ'ল? কি কৌশলেৰে মই তোমাক মৰণৰ পৰা বক্ষা কৰিম? এনে বিভীষিকাৰ সন্মুখীন হ'বলৈ মোৰ শক্তি নাই। মই বৰক্ষেত্ৰ এতিয়াই পৰিত্যাগ কৰিলো। আপদীয়া চৰাই, মোক আৰু ভয় খুৱাবৰ প্ৰয়োজন নাই। ইমানেই মোৰ কাৰণে যথেষ্ট হৈছে সেই ডেউকা দুখনৰ ঢপঢপনিত মই মৃত্যুৰ আহ্বান স্পষ্টভাৱে শুনিবলৈ পাইছো। নিৰ্মম জুপিটাবে সদৰ্পে দিয়া সঙ্কেত মোৰ আগত স্পষ্ট হৈ পৰিছে। মোৰ কুমাৰী ধৰ্মৰ বিনিময়ত তেওঁ মোক এই প্ৰতিদানকে দিলে? তেওঁ মোক কিয় অমৰত্ব প্ৰদান কৰিছিল? মৃত্যুৰ বিধান মোৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁ কিয় অপ্ৰয়োজ্য কৰিছিল? সেয়ে নোহোৱা হ'লে এতিয়া মই এই নিদাক্ষণ যন্ত্ৰণাৰ ওৰ পেলাই, মোৰ অভাগা ভাইটোৰ লগতে অন্ধকাৰৰ পথিক হ'ব পাৰিলো—হেঁতেন? ভাইটি মোৰ, তই মৰিলে মই জানো শান্তি পাম? হায় বহুমতীয়ে যদি ফাট মেলিলেহয় আৰু মই যদি পাতালত লুকাব পাৰিলোহেঁতেন।” তেওঁ ইমানকৈ ক'লে। ধূসৰ অৱশুৰ্ণনেৰে শিৰ আবৃত কৰি, তেওঁ উচুপি উচুপি নদীত জাঁপ মাৰি পৰিল আৰু অলৌকিক শক্তিয়ে সাহায্য আগবঢ়োৱাৰ পৰা বিৰত হৈ স্বৰ্গভীৰ সলিলবাশিৰ মাজত আবদ্ধ হৈ থাকিল।

সিফালে ইনিয়াছে বৃক্ষ সদৃশ বৰ্শী হাতত লৈ, ঘোৰ মূৰ্তি ধৰি আগ বাঢ়ি গৈছিল। তেওঁৰ অন্তৰৰ সকলো মায়া-মমতা অস্তিত্ব হৈছিল। অতি নিদাক্ষণভাৱে তেওঁ ক'লে, “এতিয়া তোমাৰ গত্যন্তৰ নাই। টাৰ্ণাছ, পলায়নৰ পথ কছ হৈ গৈছে। গতিকে ক্ষিপ্ৰতাৰ পৰীক্ষা পাৰ হৈ গ'ল। এতিয়া আঙিছে অস্ত্ৰ এটা পৰীক্ষা, অস্ত্ৰ-সন্ধানৰ কঠিন পৰীক্ষা। মোৰ লগত বৃদ্ধ কৰিবলৈ প্ৰস্তুত হোৱা। তুমি যি কোনো আকৃতি ধাৰণ কৰিব পাৰা, তোমাৰ

সমস্ত শক্তি প্রয়োগ কৰিব পাৰা, সাহসত অনুপ্রাণিত হ'ব পাৰা নতুবা
 ছলনাৰ আশ্ৰয় ল'ব পাৰা। ইচ্ছা আছে যদি আকাশলৈ উৰি যোৱা,
 নহ'লে ভূগৰ্ভত লুকাই থাক।" টাৰ্ণাছে শিৱ সঞ্চালন কৰি উত্তৰ দিলে,
 "মদমন্ত শত্ৰু, তোমাৰ উদ্ভূত উক্তিত মই আতঙ্কিত হোৱা নাই। মই
 দেৱতাসকলৰ বিশেষকৈ জুপিটাৰৰ শত্ৰুতাচৰণতহে ভয় খাইছো।" তেওঁ
 নীৰৱ হৈ চাৰিওফালে দৃষ্টিপাত কৰিলে। ভৱিষ্যতে যাতে কোনো বিবাদৰ
 সৃষ্টি নহয়, তাৰ কাৰণে পথাৰখনৰ সীমা চিহ্নিত কৰি ৰোৱা পুৰণি আৰু
 প্ৰকাণ্ড শিল এটা তেওঁৰ চকুত পৰিল। আভিকালিৰ দিনৰ বাৰজন বহা
 বহা ধূলস্তব মাথুহেও এনে এটা শিল দাঙি ল'ব নোৱাৰে। কিন্তু বীৰ-
 পুংগব টাৰ্ণাছে চকুৰ নিমিষতে হাতেৰে সেই শিলটো ধাপ মাৰি দাঙি
 ল'লে আৰু ঋজুহেৰে সম্বৰ্ণে গাবন কৰি শত্ৰুৰ উদ্দেশ্যে সেই প্ৰস্থৰ
 নিক্ষেপ কৰিবলৈ সচেষ্ট হৈছিল। কিন্তু তেওঁৰ ইন্দ্ৰিয়বিলাক নিষ্ক্ৰিয় হৈ
 পৰিছিল, দৌৰি গৈ সেই বিৰাট পাথৰটো দলিয়াই দিয়াৰ কাৰ্যৰ বিষয়েও
 তেওঁৰ চেতনা নাছিল। তেওঁৰ আঁঠুৰ কঁপনি উঠিছিল আৰু শৰীৰৰ
 ভেদ জীতল হৈ গোট মাৰি গৈছিল। তেওঁ নিক্ষেপ কৰা শিলটো লক্ষ্যভ্ৰষ্ট
 হৈ অলপ দূৰ গৈয়েই মাটিত পৰিল। কেতিয়াবা শুই থাকোতে আমাৰ চকুৰ
 পতা এক নিৰিঙ অৱসাদে ছেঁটা মাৰি ধৰে, ক্ষতগতিৰে আৰু অকুতোভয়ে
 অগ্ৰসৰ হোৱাৰ সপোন দেখো; কিন্তু প্ৰাণপণে চেষ্টা কৰা সত্ত্বেও আমি
 সেই ক্ষণটোত চলন শক্তি হেৰুৱাই সংস্কাহীন হৈ পৰো। আমাৰ ভিত্তা
 নিশ্চল হয়, আমাৰ শাৰীৰিক শক্তিৰ স্বাভাৱিক প্ৰতিক্ৰিয়া ব্যাহত হয়
 আৰু মুখেৰে আমি মাত মাতিব নোৱাৰো। এতিয়া টাৰ্ণাছৰো এনেকুৱা
 অৱস্থা হৈছিল। তেওঁ শক্তি প্ৰয়োগ কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰিছিল, কিন্তু
 নিয়তিয়ে তেওঁৰ চেষ্টা বাৰ্থ কৰিছিল। তেওঁৰ মানসপটত বহুতো ছবি
 জিলিকি উঠিছিল, তেওঁৰ দৃষ্টি কটলীয়াবিলাকৰ ওপৰত আৰু নগৰখনত
 নিবদ্ধ হৈ আছিল। ভৱত তেওঁ অস্থিৰ হৈ পৰিছিল; বৰ্ষাৰ বিমানেই
 নিকটবৰ্তী হৈছিল, তেওঁ সিমানেই চিঞৰি উঠিছিল। তেওঁ কোনো আশ্ৰয়
 বিচাৰি পোৱা নাছিল, আৰু শত্ৰুক আক্ৰমণ কৰিবলৈয়ো তেওঁৰ শক্তি
 নাছিল। হাতত বজা ধাৰণ কৰি বথ চলাই থকা বায়েককো তেওঁ ক'তো
 দেখা পোৱা নাছিল।

টার্ণাছ এইদৰে নিঃকৰ্ত্তব্যবিমূঢ় হৈ থকা অৱস্থাতে ইনিয়াছে কৃতান্ত
সদৃশ, কম্পমান বৰ্ষা হাতত লৈ লক্ষ্য স্থিৰ কৰিলে। সৰ্ব্ব দৃষ্টিৰে তেওঁ
সুযোগৰ কাৰণে অপেক্ষা কৰি আছিল। আক নিৰ্দিষ্ট দূৰত্বৰ পৰা, প্ৰবল
শক্তিৰে তেওঁ বৰ্ষা নিক্ষেপ কৰিলে। ক্ষেপণ যন্ত্ৰৰ দ্বাৰা বিতৰিত প্ৰস্তবেও
ইমান দ্ৰুততাবে লক্ষ্য স্থানত আঘাত কৰিব নোৱাৰে। বজ্জপাত হ'লেও
ইমান প্ৰচণ্ড নিষোধৰ সৃষ্টি নহয়। ভয়ঙ্কৰ যুত্ৰাদৃশ্যৰ দৰে এই বৰ্ষা-কাল
ধুমুহাৰ কৰাল গতিত ধাবমান হ'ল। সাত ভৰপীয়া ঢালৰ বলয় আৰু
বৰ্ষৰ নিয়ম ভাগ বিদীৰ্ণ কৰি সমূহে টাৰ্ণাছৰ উৰুৰ মাজ ভাগত প্ৰবেশ
কৰিলে। এই আঘাতত মহা পৰাক্ৰমী বীৰজন ধৰাশায়ী হ'ল। ৰুটলীয়ান-
বিলাকে থিয় হৈ গভীৰ বিবাদত হাহাকাৰ কৰিবলৈ ধৰিলে। তেওঁলোকৰ
শোকাকুল চীংকাৰ পৰ্বতে-পাৰ্শ্বত প্ৰতিধ্বনিত হৈছিল, দূৰ-দূৰণিৰ বনাঞ্চলত
সৈক্য খাই সেই শব্দ উভতি আহিছিল। ভূপতিত টাৰ্ণাছে ওপৰৰ ফালে
চাই, অসহায় আকৃতিত দক্ষিণ পাৰ্শ্ব প্ৰসাৰিত কৰি ক'লে, "এয়া মোৰ
কৰ্মফল। মই কোনো প্ৰাৰ্থনা কৰিব খোজা নাই। সৌভাগ্যই তোমাক
বৰণ কৰিছে। তাৰ ফল তুমি ভোগ কৰিবা। এজন হতভাগ্য পিতৃৰ
বেদনাই যদি তোমাক স্পৰ্শ কৰিব পাৰে—তোমাৰ পিতা এছাইটছ আৰু
মোৰ পিতাৰ মাজত বিশেষ পাৰ্থক্য নাই—তেম্বে তোমাক মিনতি কৰিছো
ডন'ছৰ বাক্যৰ প্ৰতি সহানুভূতিশীলতা প্ৰদৰ্শন কৰি, তুমি মোক অন্ততঃ
মোৰ প্ৰাণতীম মুহুৰ্দ্দেহটো, মোৰ দৈশ্বাসীসকলৰ হাতত প্ৰত্যাপণ কৰিবা।
তুমি বিজেতাৰ সন্মান লাভ কৰিছা। মই পৰাহৃত হৈ কৰুণাল উত্তোলন
কৰিছো আৰু অহীনীয়ানসকলে এই দৃশ্য দেখি আছে। লাভিনীয়' তোমাৰ।
তোমাৰ বিষেষৰ ইমানতে অৱসান হওক। "

ইনিয়াছ স্থিৰভাৱে থিয় হৈ আছিল। তেওঁৰ সমস্ত শৰীৰৰ প্ৰচণ্ডতা
প্ৰকট হৈ পৰিছিল। কিন্তু তেওঁৰ দৃষ্টি চকল হৈছিল, দক্ষিণ বাহুৰ
সক্ৰিয়তা তেওঁ বোধ কৰিছিল। টাৰ্ণাছৰ কৰুণ কাকূতিয়ে তেওঁৰ মনত
প্ৰতিক্ৰিয়াৰ সৃষ্টি কৰিছিল আৰু এতিয়া যি কোনো মুহূৰ্ত্ততে তেওঁৰ
স্থিৰাৱস্থিত চিত্ত প্ৰভাৱিত হ'লহেঁতেন। কিন্তু অৱস্থাতে তেওঁ টাৰ্ণাছৰ
দেহত পালাছৰ সেই অভিশপ্ত চৰ্ম-বন্ধনী স্থিৰভাৱে সংলগ্ন হৈ তিববিবাই

থকা দেখিবলৈ পালে। তেওঁৰ প্ৰিয়তম বন্ধুৰ এই সম্পত্তি তেওঁ চিনিব পাৰিছিল; আৰু টাৰ্ণাছৰ হাততে তেওঁ প্ৰাণ হেৰুৱাইছিল। এতিয়া টাৰ্ণাছে বিজয়লক্ষ স্মৃতি-চিহ্ন হিচাপে পৰিধান কৰি থকা এই চৰ্ম বন্ধনীয়েই তেওঁৰ কাল হ'ল। ইনিয়াছে পূৰ্ণ দৃষ্টিৰে সেই টঙালীডাল নিৰীক্ষণ কৰিলে; তেওঁৰ অন্তৰত প্ৰতিহিংসাৰ অনল প্ৰজ্জ্বলিত হ'ল। ক্ৰোধত কবাল মূৰ্তি ধৰি তেওঁ ক'লে, "মোৰ অতি মৰমৰ মিত্ৰজনক বধ কৰি তেওঁৰ লুপ্তিত মেথলা তুমি পৰিধান কৰিছা। তত্ৰাচ তুমি মোৰ হাতৰ পৰা পৰিত্ৰাণ পাবলৈ আশা কৰিছানে? পালাছ, একমাত্ৰ পালাছৰ প্ৰতি তোমাৰ শোণিত তৰ্পণ কৰিম। তুমি অপৰাধী আৰু কেৱল বন্ধেৰেহে সেই অপৰাধৰ প্ৰায়শ্চিত্ত কৰিবা।" ইয়াকে উচ্চাৰণ কৰি ক্ৰোধত ঘূৰাহুতি হৈ তেওঁ টাৰ্ণাছৰ বুকুত তলোৱাল বহুৱাই দিলে। তেওঁৰ শৰীৰ শিথিল হৈ চোঁচা পৰি গ'ল; দীৰ্ঘ নিশ্বাস ত্যাগ কৰি তেওঁৰ অতৃপ্ত আত্মা বসন্তলৰ অন্ধকাৰ গভীৰে প্ৰস্থান কৰিলে।

নিৰ্ঘণ্ট

‘ইনীদ’ মণ্ডাকাৰাখনত প্ৰায় ন শ নাম আছে : তাৰ ভিতৰত সৰহ সংখ্যকেই হৈছে মানুহ আৰু দেৱতাৰ নাম। কিছুমানৰ ক্ষেত্ৰত ভাঙিলে দি যোৱা ব্যাখ্যাই যথেষ্ট। গতিকে নিৰ্ঘণ্টত বৈ যোৱা নামবোৰেই স্থান পাব, এইখিনি মুঠ ন শ নামৰ আধাতকৈয়ো কম হ’ব :

ইয়াত বিষয়সমূহৰ অতি চমু বিৱৰণহে পোৱা যাব। গ্ৰীক আৰু ৰোমানসকলৰ পুৰণি অভিধানসমূহ, গ্ৰীচ আৰু ৰোমৰ ইতিহাস বৰাৰ্ট গ্ৰেভছৰ ‘The Greek Myths’ কে ৱৰি পেট্ৰুইন গ্ৰন্থবাৰ্ত্তি আদিৰ দৰে সহজলভ্য পুৰণি সমূহতে অধিক তথ্য সংগ্ৰহৰ বাবে সমল পোৱা যাব। তাৰোপৰি বিশেষকৈ হোমাৰ ছফাক্লিছ, লুকেছিয়াছ আৰু অভিদৰ অনুবাদিত হোৱা গ্ৰন্থসমূহতো বহুতো সমল পোৱা যাব। বেটি ৰেডিছৰ ‘Who is who in the Ancient world’ নামৰ কিতাপখনো উল্লেখযোগ্য।

অ

অগষ্টাছ : খৃঃ পূঃ ১৭ৰ পৰা ১৪ লৈকে ৰাজত্ব কৰা ৰোমান সাম্ৰাজ্যৰ প্ৰতিষ্ঠাতা তথা প্ৰথম সম্ৰাট জুলিয়াছ চিজাৰৰ ভোলনীয়া পুত্ৰ। তেওঁৰ প্ৰধান মন্ত্ৰীসকলৰ অন্ততম মিছিনাষ্টে ভাঙিলৰ পৰ্জাপোষক আছিল।

অলিছ : এটা বন্দৰ। ইয়াৰ পৰাই সম্বলিত গ্ৰীক সৈন্য বাহিনীটোৱে ট্ৰয়ৰ উদ্ধোধো সমুদ্ৰ যাত্ৰা আৰম্ভ কৰিছিল।

অৰোণা : উবা বা উবাৰ অধিষ্ঠাত্ৰী দেৱী।

অৰাকান : মধ্য ইটালীৰ অধিবাসী কিছুমানৰ নাম।

অছিনিয়াছ : ৰোধকৰো আৰাকানৰ আন এটা নাম। ভাঙিলে এই শব্দটো ইটালীয়ানসকলক বুজাবলৈহে ব্যৱহাৰ কৰিছিল।

অলিম্পাছ : উত্তৰ-পূব গ্ৰীচৰ এটা সুউচ্চ পৰ্বত (আধুনিক চেলনিকাৰ ফালে) হোমাৰৰ মতে জুপিটাৰ আৰু প্ৰায় সকলো দেৱতাই ইয়াতে বসবাস কৰে। মাজে সময়ে এই নামটো আকাশক বুজাবলৈও ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

অৰ্কাছ : প্লুটোৰ অ'ন এটা নাম। প্ৰেতপুৰীক বুজাবলৈও এই নামটো ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

অৰিষ্টিছ : আগামেমনন আৰু ক্ৰাইটিয়েষ্টাছৰ পুত্ৰ। ট্ৰয়ৰ পৰা ঘৰলৈ উভতি আহি ক্ৰাইটিয়েষ্টাছৰ হাতত নিহত হোৱা পিতৃ আগামেমননৰ মৃত্যুৰ পোতৰ হুনিবলৈ এপলোৰ আদেশত অৰিষ্টিছে নিজ মাতাক হত্যা কৰিছিল। এই মাতৃহত্যাৰ বাবে তেওঁ ফিউৰিসকলৰ হাতত নিৰ্যাতন ভুগিব লগা হৈছিল।

অৰিকাম : ইটালীৰ পাদদেশৰ ঠিক বিপৰীতকালে অৱস্থিত পশ্চিমে গ্ৰীচৰ এখন মহানগৰ।

অৰায়ন : বাধ হিচাপে খ্যাত এক কিস্কদন্তীৰ দৈত্য। দেৱী ভায়েনাই ইয়াক শাবদীয় ঋতুৰ দিন-ৰাতি সমান হোৱাৰ সময়ত সূৰ্যোদয়ৰ লগে লগে আকাশত উদয় হোৱা এটি নক্ষত্ৰমণ্ডললৈ ৰূপান্তৰিত কৰিছিল।

অৰিঠিয়া : বৰিষাছৰ (উত্তৰীয় প্ৰজাতিৰ ব্ৰাহ্ম) প্ৰিয়পাত্ৰী এগৰাকী কিস্কদন্তীৰ নায়িকা। পাছত এওঁকো বৰিষাছে এছাট ব্ৰাহ্মলৈ ৰূপান্তৰিত কৰিছিল।

অৰ্কিউছ : অতি প্ৰাচীন কালৰ কিস্কদন্তীখ্যাত এজন কবি।

অৰ্চিজিয়া : 'ঘনচিৰিকাৰ বাত,' (ক) ডিলছৰ আৰু (খ) চিভিলিৰ চিৰাকাজ নগৰৰ এটা অংশৰ নাম।

অস্কানছ : সুদূৰ অতীতৰ লাটিয়ামৰ দক্ষিণত থকা কাৰ্পানীয়া অঞ্চলত বাস কৰা এটা উপজাতি।

অৰ্বেছ : (ক) দ্বিতীয় অধ্যায়ত উল্লেখ থকা পেণ্ডাছৰ পিতৃৰ আৰু (খ) সপ্তম অধ্যায়ত উল্লেখ থকা থেভেলিৰ এটা পৰ্বতৰ নাম।

অফিডাছ : এড্ৰিয়াটিক সাগৰত মিলিত হোৱা দক্ষিণ-পূব ইটালীৰ এখন নদী।

আ

আইয়া : অৰ্জিউছ চ'ৰ্জিয়া বসবাস কৰা জীপ।

আগ'ৱেন্সন : মেনিলাছৰ ভাতৃ আৰু ট্ৰয়লৈ যোৱা গ্ৰীক সেনা বাহিনীৰ মুখ্য সেনাপাঞ্চ

আগঠিৰজানহ : খেছৰ এটা জাতি।

আজান্ন : এজন গ্ৰীক বোদ্ধা, এওঁ অৱশ্যে ইনিয়াদত ট্ৰয়নগৰী ধ্বংস হোৱাৰ আগতে আত্মহত্যা কৰা বিশিষ্ট যোদ্ধাজন নহয়। এইজন বোদ্ধা ট্ৰয় ধ্বংসৰ সময়তে কাছাশ্ৰীক অভ্যাচাৰ কৰা অপৰাধত মিনঃতাৰ বোৰত পৰিছিল তাক দেবীগৰাকীৰ বোম্বৰ ফলস্বৰূপেই ধৰিলে যোৱাৰ পথত জাহাজ ডুবি মৃত্যুমুখত পৰিছিল।

আলহালাংগা : আৰ্ক্ষানিয়াচে এলবান পাহাৰৰ ওপৰত নিৰ্মাণ কৰা জাটিন মহানগৰী।

আমাজনহ : খেছৰ আৰু এচিয়া মাইনৰ কিয়দলত উল্লেখিত নাবী যোদ্ধা।

আমন : ইতিপূৰ্বে দেৱতা আমাউন, এওঁক জপিটাৰৰ লগত তুলনা কৰা হয়।

আৰ্কেডিয়া : দক্ষিণ গ্ৰীকৰ এটা পৰ্বত সঙ্কল অঞ্চল।

আৰ্কটাৰছ : ফ্ৰেডৰাৰ ওচৰৰ বৃটিছ নক্ষত্ৰপুঞ্জৰ এটি উজ্জ্বল জ্যোতিষ্ক।

আৰ্ভিয়া : ৰোমৰ দক্ষিণত ইটালীৰ পাশ্চম উপকূলত অৱস্থিত এখন মহানগৰী; কটুলীয়ানসবলৰ ৰাজধানী। আধুনিক নাম হ'ল টেৰা-চিনা।

আৰিষ্টা : দক্ষিণ গ্ৰীকৰ দেৱীৰূপে কল্পিত এখন নদী। নদ-নদীৰ দেৱতা আলফিউছৰ খেদাত এইখন নদীয়ে সাগৰৰ ওলেদি বৈ গৈ চিচিলৈ পোৱাগৈ বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

আৰজিলিটাম : ফোৰামৰ ওচৰত ৰোমৰ এটা জনবসতিপূৰ্ণ এলেকা; এই নামটোৰ অৰ্থ 'আৰ্গছৰ মৃত্যু' বুলি কোৱা হয়।

আৰ্গছ : দক্ষিণ গ্ৰীকৰ উত্তৰৰ এখন মহানগৰী। মিছিনীৰ পৰিৱৰ্তে এইখন মহানগৰীকহে আগামেমনৰ ৰাজধানী আছিল বুলি কিছুমানে বিশ্বাস কৰে।

আৰ্গাহ : (ক) সপ্তম অধ্যায়ত আইঅ'ক চোৱাচিতা কৰিবলৈ নিযুক্ত কৰা শেনচকুৱা অভিভাৱক, পাছত এওঁ মাকাৰীৰ হাতত নিহত হয়; (খ) অষ্টম অধ্যায়ত আৰজিলিটামৰ বণত নিপাত হোৱা বহুসংখ্যক 'অ'চিনাকি' ব্যক্তিজন।

আৰ্গাইবিণা : ইটালীৰ আপুলিয়াত ডায়মিডিছে নিৰ্মাণ কৰা মহানগৰী
'আৰণি'ৰ আন এটা নাম।

আৰিয়াডনী : ক্রীটৰ বজা মাইনছৰ জীয়ৰী ; এওঁ খেছিয়াছক চক্ৰবেছ-
টোৰ পলাই বোহাত সহায় কৰিছিল।

আৰিছিয়া : আলবালাংগাৰ দক্ষিণত থকা এখন চহৰ ; ইয়াত ডায়েনাক
পূজা কৰা হৈছিল।

আৰিছবা : ট্ৰয়নগৰৰ ওচৰতে থকা এখন মহানগৰী।

আপি : দক্ষিণ ইটালীৰ পূব উপকূলৰ আপুলিয়াত আধুনিক ফ'গয়াৰ
ওচৰত ডায়মিডিছে ট্ৰজান সমৰৰ পাছত নিৰ্মাণ কৰা এখন
মহানগৰী।

আট্লাছ . পৃথিবী আৰু স্বৰ্গক পৃথক কৰি ৰখা দেবতা বুলি মাজে মাজে
কল্পনা কৰা উত্তৰ-পশ্চিম আফ্ৰিকাৰ এটা পৰ্বত

আট্ৰিউছ : মাইচিনিৰ বজা আৰু আগামেমনন তথা মেনিলাছৰ পিতৃ।

আভেৰ্টাইন : ৰোমৰ সপ্তশাহাৰৰ এটা।

আইকাৰাছ : ডিডেলাছৰ পুত্ৰ।

আইডা : কেইগাটাও পৰ্বতৰ নাম ; তাৰ ভিতৰত ট্ৰয়নগৰীৰ ওচৰৰটো
আৰু ক্রীটৰটোৱেই প্ৰধান।

আইডালিয়াম : চাইপ্ৰাছত অৱস্থিত এখন মহানগৰী। ইয়াত ভেনাছক
বিশেষভাবে পূজা কৰা হয়।

আইডমিনিউছ : ট্ৰজান সমৰত লিপ্ত হোৱা ক্রীটৰ গ্ৰীকসকলৰ নায়ক।

আইঅ' : জুপিটাৰৰ প্ৰেয়সী বাজকুমাৰী জুনোবে এওঁক এজনী গাইগকলৈ
ৰূপান্তৰিত কৰিছিল আৰু নিৰ্মমভাৱে কষ্ট দিছিল।

অ'ক্সিয়ান : মধ্য ইটালীৰ এটা জাতি। আমি যেনেকৈ 'লাত্ৰাড'ৰ বা
'স্কাই টেবিগাৰ' বুলি চিকাৰী কুকুৰক আখ্যা দিওঁ, ঠিক সেইদৰে
এই নামটো-এবিধ চিকাৰী কুকুৰক বুজাবলৈও ব্যৱহাৰ কৰা
হয়।

আড্ৰেটাহ : আৰ্গছৰ পৌৰাণিক বজা ; থিবছৰ বণিক্ৰয়ত দুজন জোঁৰায়কক
একেলগে মৃত অৱস্থাত দেখি তেওঁ লোকাভিভূত হৈছিল।

আলিয়া : টাইবাৰৰ উপনদী। ইয়াতে খৃষ্টপূৰ্ব ৩৯০ বৰ্ষত ৰোমান সকলৰ বিপৰ্যয় হৈছিল।

ই

ইয়েছিড : একিলিছৰ পূৰ্বপুৰুষ ইয়েকাছৰ বংশধৰ আৰু মেছিয়নৰ ৰজা সকল।

ইজিয়ন : দেৱতাসকলৰ লগত যুদ্ধ কৰা পৌৰাণিক দৈত্য।

ইনিয়াছ : এনাছ আৰু একাইছিছৰ পুত্ৰ, ট্ৰজান ৰাজবংশীৰ, ট্ৰজান-সকলৰ বংশত এওঁ বিশিষ্ট ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছিল আৰু ট্ৰয় নগৰ ধ্বংসৰ পৰ্যন্ত আশা লৈ সাৰি যোৱা ট্ৰজানসকলৰ নেতা নিৰ্বাচিত হৈছিল। এওঁ এই মহাকাব্যৰ নায়ক।

ইটলিয়া : ডায়মিডিছৰ নিজ ৰাজ্য উত্তৰ-পশ্চিম গ্ৰীচত অৱস্থিত।

ইডনিয়া : উত্তৰ গ্ৰীচত; থেছৰ এখন জিলা।

ইলিছ : দক্ষিণ-পশ্চিম গ্ৰীচৰ এখন মহানগৰী।

ইৰাটো : প্ৰেমগীতৰ লগত জড়িত নগৰাকী সঙ্গীতৰ দেৱীৰ এগৰাকী (The Muses)

ইৰিবাছ : প্ৰেতপুৰীৰ একাংশ, এটা গভীৰ গিৰিখাট।

ইৰিডেনাছ : পাতালৰ পৰা ওপৰলৈ বৈ অহা এখন কিস্তদন্তীৰ নদী, পাছত এইখনকে পো বা ৰাইন নদী বুলি ভবা হৈছিল।

ইৰিফিলি : গিৰিয়েক এফিৰিয়াছৰ লগত বিশ্বাসঘাতকতা কৰি নিজপুত্ৰ আৰু-মিয়নৰ হাতত পাছত নিহত হোৱা এগৰাকী কিস্তদন্তীৰ নায়িকা।

ইট্ৰুস্কান : এচিয়া মাইনৰ এটা জাতি বাল সন্দেহ কৰা হয়, পাছত জাতিটোৱে উত্তৰ-পশ্চিম ইটালীত (ইট্ৰুৰিয়া) আধুনিক ক্লাবেঞ্চ আৰু নেপলছৰ মাজত স্থায়ী বসতি আৰম্ভ কৰে।

ইউৰিয়া : উত্তৰ গ্ৰীচৰ পূবফালে অৱস্থিত এটা ডাঙৰ দ্বীপ।

ইউমিনাইডিছ : জিঘাংসা আৰু অভিলাষৰ দেৱীসকল এই নামেৰে জনাজাত।

ইউৰটাছ : দক্ষিণ গ্ৰীচৰ প্পাৰ্টাৰ ওচৰেদি বৈ যোৱা এখন নদী।

ইভাডনী : স্বামী কেপাহুছৰ মৃত্যুশোকত অধীৰণ হৈ আত্মহত্যা কৰা
এগৰাকী কিশ্বদন্তীৰ নামিকা।

ইভানভাৰ : আৰ্কেডিয়াৰ কিশ্বদন্তী প্ৰসিদ্ধ গ্ৰীক বজা, এওঁ স্থায়ী বসতি
আবলু কৰা অঞ্চলটোৱেই কালক্ৰমত বোম মহানগৰীত পৰিণত
হৈছিল।

ইলিয়া : বোমৰ ভেঁটাৰ পূজাবিধী ; এওঁক বোমৰ প্ৰতিষ্ঠাপকদয় বয়লাছ
আৰু বোমছৰ মাতৃ বীধাচিলভীয়া বুলিও কোৱা হয়।

ইলিঅ'ব্ৰুছ : ইনিয়াছৰ লগত ভ্ৰমণ কৰা এজন বয়সস্থ আৰু সম্মানিত
ট্ৰেজাৰী পুৰুষ।

ইলিয়াম : ট্ৰয়নগৰীৰ আন এটা নাম।

ইলাছ : (ক) এম্পনিয়াছৰ নাম। পিতৃ ইয়ুভলৈ পৰিৱৰ্তিত হয় ;
(খ) ট্ৰুম পুত্ৰ আৰু ল'এমিডনৰ পিতৃ আৰু (গ) ইনিয়াছৰ লগৰ
এজন ট্ৰেজাৰী যোদ্ধা।

ইনাচুছ : আৰ্গছৰ অতি পুৰণি কিশ্বদন্তীৰ বজা আৰু আইঅ'ৰ পিতৃ।

ইছমেৰা : খেছৰ এটা পৰ্বত (এখন মহানগৰীও)।

ইথাকা : গ্ৰীচৰ পশ্চিম উপকূলত অৱস্থিত এটা দ্বীপ আৰু ইউলিচিছৰ
(ওডিচুছ) বাসস্থান।

ইউলাছ : আৰ্কানিয়াছৰ আন এটা নাম ; ইনিয়াছৰ বংশগত জুলিয়ান পৰি-
য়ালটো আৰু অগষ্টাছক বুজাবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা নাম।

ইক্সিয়ন : স্কুনোক (হেৰা) আক্ৰমণ কৰা এজন কিশ্বদন্তীৰ নামক।

ইছালিয়া : হাৰকিউলিছে লুণ্ঠন কৰা ইউবিস্থাৰ এখন তনহানগৰী (গ্ৰীচৰ
পূব উপকূলৰ অদূৰত)।

ইছটিয়া : ইটালীৰ এটা অঞ্চলৰ পুৰণি নাম। ইয়াৰ অধিবাসীসকলক
ইনটিয়ান বুলি কোৱা হয়।

ইউকেলিগণ : ইনিয়াদত উল্লেখিত এজন ট্ৰেজাৰী যোদ্ধা।

ইউলিচিছ : ওডিচুছৰ লাতিন নাম ; এওঁ এজন গ্ৰীক যোদ্ধা আৰু
'ওডিচুছ'ৰ প্ৰধান চৰিত্ৰ। তেওঁ হ'ল 'ইথাকাৰ মাতৃহৰ্ষন'।

উ

উফেল : (ক) সপ্তম অধ্যায়ত উল্লেখিত পশ্চিম ইটালীৰ এখন নদী আৰু
(খ) দশম অধ্যায়ৰ মতে এজন ইটালীয়ান যোদ্ধা।

এ

এচেষ্টিছ : ইনিয়াছৰ আগমণৰ পূৰ্বেই চিচিলিছ বসবাস আৰম্ভ কৰা
এজন ট্ৰজান সামন্ত।

একিয়ান : হোমাৰৰ মহাকাব্যত গ্ৰীকসকলক একিয়ান বোলা হৈছে।

একিৰণ : বসন্তৰ এখন নদীৰ নাম শোক তবজিনী।

একিলিছ : এজন গ্ৰীক যোদ্ধা। 'ইলিয়াদ'ৰ মুখ্য চৰিত্ৰ।

এফিচিয়াছ : আৰ্গছৰ অতি পুৰণি এজন বজাৰ নাম।

এটিকিয়ান : গ্ৰীচৰ উত্তৰ-পশ্চিম উপত্যকাৰ এটা অন্তৰীপ ; ইয়াতে খৃষ্টপূৰ্ব
৩১ অত অগষ্টোচে (সেই সময়ত অক্টাভিয়াছ নামে খিদি) এন্টনি
আৰু ক্লিওপেট্ৰাক এখন নৌযুদ্ধত পৰাস্ত কৰিছিল।

এজিনৰ : টায়াৰৰ পৌৰাণিক বজা।

এগ্ৰিপ্স : অগষ্টোছৰ একটিয়ামত নিয়োজিত নৌ সেনাপতি।

এগিলা : ৰোমৰ পৰা কুৰিনাইল উত্তৰ-পশ্চিমে থকা ফেবি নামৰ ইট্ৰুস্কান
নগৰখনৰ পুৰণি নাম।

এলছাইডিছ : এলচিয়াছৰ নাতি হাবকিউলিছৰ আন এটা নাম।

এল'য়াজ : ক্ৰিষ্টদন্তীৰ দৈত্য। তেওঁৰ দুই পুত্ৰ অটাহ আৰু ইকিয়ান্টিছে
দেৱতাসকলৰ লগত যুদ্ধ কৰিছিল।

এলফিয়াছ : অলিম্পিয়াৰ কাষেদি বৈ যোৱা দক্ষিণ-পশ্চিম গ্ৰীকৰ এখন
নদী।

এমেথোছ : চাইপ্ৰাছৰ এখন মহানগৰী। ইয়াত ভেনাছৰ পূজা কৰা
হৈছিল।

এনকাইচিছ : ট্ৰজান ৰাজবংশীয় লোক ; একান্ত মনিষ্ঠাৰ পুৰস্কাৰ হিচাপে
দেৱী ভেনাছৰ লগত এওঁৰ মিলন ঘটোৱা হৈছিল যাৰ ফলস্বৰূপে
তেওঁ ইনিয়াছৰ পিতৃহ লাভ কৰিছিল।

এনকাছ : ৰোমৰ চতুৰ্থ সম্ৰাট।

এণ্ডনিয়াছ : হুজেন পুৰুষৰ নাম ; (ক)ইনীদ মহাকাব্যৰ ২য় অধ্যায়ত এজন
গ্ৰীক যোদ্ধা আৰু (খ) ষষ্ঠ অধ্যায়ত এথেনিয়ানসকলে বধ কৰা
বুলি সন্দেহ কৰা ক্ৰীটৰ ৰজা মাইনছৰ পুত্ৰ।

এণ্ডমেকৌ : ট্ৰজানবীৰ হেক্টৰৰ পত্নী।

এণ্টনৰ : এজন ট্ৰজান ৰাজকোঁৱৰ । ইনিয়াছ অহাৰ আগতেই এওঁ ইটালীলৈ পলাই গৈছিল বুলি কোৱা হয় ।

এণ্টনী : আগষ্টাছৰ প্ৰতিদ্বন্দ্বী 'মাৰ্ক এণ্টনী' ; একটিয়াসৰ ৰণত এওঁ পৰাস্ত হৈছিল অগষ্টাছৰ হাতত ।

এনাৰিছ : কুকুৰৰ ৰূপত ইজিপ্তৰ এজন দেৱতা ।

এপলো : (গ্ৰীকৰ এওঁক ফিবাছ বুলিও কোৱা হয়) জুপিটাৰ আৰু লাটোনাৰ পুত্ৰ : এওঁ ভৱিষ্যৎবাণী, ঔষধ আৰু মনুষ্যজ্ঞাৰ দেৱতা ।

এৰেব্লিছ : ক্যাম্পিয়ান সাগৰত পৰা আৰ্মেনিয়াৰ এখন নদী ।

একানিয়াছ : ইনিয়াদ আৰু ক্লিউজাৰ পুত্ৰ ; এওঁ ইউলাছ নামেৰেও পৰিচিত ।

এছিয়া : ভাঙিলৰ সময়ত ই অকল এছিয়া মাইনৰকহে নাইবা এছিয়া মাইনৰৰ পশ্চিম উপকূলৰ অঞ্চলটোকহে বুজায় ।

এষ্টিয়ানাক্স : ট্ৰয়ৰ পতনৰ পাছত গ্ৰীকসকলে হত্যা কৰা হেণ্টৰ আৰু এণ্ড্ৰমেদীৰ শিশুপুত্ৰ ।

এথ'ছ : আধুনিক চালনিকাৰ পুৰত থকা এটা অন্তৰীপ ।

এডাৰ্নাছ : প্ৰেতপুৰীৰ প্ৰবেশ পথ বুলি বিশ্বাস কৰা নেপলছৰ ওচৰৰ এটা হ্ৰদ । ইয়াৰ আধুনিক নাম 'লাগোডা এডাৰ্ণ' ।

এলিছা : ডিডোৰ আন এটা নাম ।

এপিৰাছ : আধুনিক আলাবনিয়া । উত্তৰ-পশ্চিম গ্ৰীচৰ এখন জিলা ।

এৰিমেন্থাছ : দক্ষিণ গ্ৰীচৰ এটা পৰ্বত, ইয়াতে হাৰক্লিউলিছে এটা বৰা গাহৰি নিধন কৰিছিল ।

এবিল্ল : (ক) কিয়দন্তীৰ চিচিলিয়ান বীৰ ; ভেনাছৰ পুত্ৰ আৰু এজন বিখ্যাত মগ্নযোদ্ধা । (খ) ভেনাছ বিশেষ আড়ম্বৰেৰে পূজিত হোৱা চিচিলিৰ আধুনিকট্ৰোপানীৰ ওচৰত থেওঁৰ (এবিল্ল) নামেৰে নামকৰণ কৰা এটা পৰ্বত । (গ) উপবোক্ত পৰ্বটোৰ কাষৰে এখন নগৰ ।

ক

কেনিয়াছ : ষষ্ঠ অধ্যায়ত উল্লেখিত এটা চৰিত্ৰ । এই দেৱকন্যাগৰাকীক পছাইডনে (নেপচুন) এজন অজ্ঞেয় পুৰুষলৈ ৰূপান্তৰিত কৰিছিল ।

আৰু ভাৰ্জিলৰ মতে পাছত পুনৰ নাৰীসৈ পৰিবৰ্তিত কৰিছিল।

(খ) নবম অধ্যায়ত এজন ইটালীয়ান যোদ্ধা।

কেৰী : বোম্বৰ উত্তৰ-পশ্চিমত এখন ইট্ৰুস্কান মহানগৰী।

কেয়েটা : ইটালীৰ পশ্চিম উপকূলত অবস্থিত এটা ক্ষুদ্ৰদ্বীপ। আধুনিক নাম গে'টা।

কেলকাছ : ট্ৰয়ৰ গ্ৰীক সৈন্য বাহিনীৰ এজন জ্যোতিষী।

কেলিয়নী : কৰিতাৰ অধিষ্ঠাত্ৰী নগৰাকী দেৱীৰ এগৰাকী ; এই দেৱীসকলে কবিক অনুপ্রাণিত কৰে।

কেলিডন : উত্তৰ-পশ্চিম গ্ৰীচৰ এখন মহানগৰী ; ডায়মিডিজৰ আচল ঘৰ।

এই অঞ্চলটোক শাস্তি প্ৰদানৰ কাৰণে দেৱী ডায়োনেই এটা ভয়ানক বৰগাভৰি নগৰখন ধ্বংস কৰাৰ কাৰণে প্ৰেৰণ কৰিছিল।

কেমেৰিণা : চিচিলিৰ এখন মহানগৰী। ইয়াত এটা প্ৰসিদ্ধ দৈৱ-বাণীৰ পীঠ আছিল 'কেমেৰিণাৰ সালসলনি নকৰিবা।' কিন্তু ইয়াক অৱজ্ঞা কৰি বাসিন্দাবিলাকে কেমেৰিণা নামৰ পিতৃনি-খনৰ পানী কাটি দিয়াৰ ফলত পৰ্জাবিলাকে প্ৰবেশ কৰি নগৰখন অধিকাৰ কৰিছিল।

কেমিলিয়া : এগৰাকী আমাখন নাৰীযোদ্ধা। ইটালীয়ানসকলে দিয়া নাম।

কেমিলাছ : গ'ল (Gauls) সকলৰ হাতৰ পৰা খৃষ্টপূৰ্ব ৩৯০ অত বোম্ব নগৰী উদ্ধাৰ কৰা এজন ৰোমান সেনাপতি। এই তেওঁলোকৰ পৰা অধিকৃত পতাকাসমূহ উদ্ধাৰ কৰিছিল।

কেপিটল : বোম্বৰ সপ্ত পাহাৰৰ এটাৰ শৃঙ্গটোৰ নাম, ইয়াতে অৱশেষত জুপিটাৰৰ মন্দিৰটো নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল।

কেৰিয়ানছ : দক্ষিণ-পশ্চিম এছিয়া মাইনৰৰ এটা জাতি।

কাৰ্পাটিয়ান সাগৰ : বোভছ আৰু ক্ৰীটৰ নিকটবৰ্তী ইজিয়ান সাগৰ।

কাৰ্থেজ : খৃঃ পূঃ ২৬৪ ৰ পৰা বোম্বৰ লগত তিনিখন অভাৱত ক্ষতিকৰ যুদ্ধত (পিউনিক যুদ্ধ) লিপ্ত হ'ব লগা হোৱা উত্তৰ আফ্ৰিকাৰ কিনিছিয়ান উপনিবেশখন ; দ্বিতীয় যুদ্ধখনৰ অৱতারণা কৰিছিল খৃঃ পূঃ ১৪৬ অত কাৰ্থেজ ধ্বংসপ্ৰাপ্ত হৈছিল।

কাছালা : এওঁ আছিল শ্ৰায়ামৰ কন্যা । এপলোৰ প্ৰিয়পাত্ৰী হৈ তেওঁ সত্য ভৱিষ্যৎ বাণী কৰা ক্ষমতা লাভ কৰিছিল । কিন্তু এপলোৰ মায়াত সকলোৱে তেওঁক অ বিশ্বাস কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰাত এই ক্ষমতা প্ৰকৃতাৰ্থত বিফল গৈছিল ।

কেটিলেইন : এজন ৰোমান বিপ্লৱী । খৃষ্টপূৰ্ব ৩৩৬ অত চিচাৰোৱে এওঁৰ মড়ম্বন বিফল কৰিছিল ।

কেট' : এজন বক্ষণশীল ৰোমান ৰাজনীতিজ্ঞ । এজন কঠোৰ নীতিবিদ হিচাপেও তেওঁ বিখ্যাত আছিল ।

কেবণ : গ্ৰীক কিম্বদন্তী অনুসৰি ষ্টিল নদীয়েদি যুতসকলক কঢ়িয়াই নিয়া নাৰবীয়াজুন : ইউক্লিডসকলৰ মাজত কেবন যমৰজা বুলিয়েই পৰিচিত ।

কেবিৰ্ডিছ : মেচিনা প্ৰণালীৰ এটা ভ্ৰম্যাক পকনীয়া । কিম্বদন্তীৰ দৈত্য ।

কাইমেৰা : (ক) পঞ্চম অধ্যায়ৰ মতে এখন জাহাজৰ নাম (খ) নষ্ট আৰু সপ্তম অধ্যায়ৰ মতে সিংহ, ছাগলী আৰু সাপৰ মিশ্ৰিত শব্দৰ এটা দৈত্য ।

ক্লেবছ : এডিয়া মাইনৰ কলকনৰ ৫৮ৰৰ এখন চহৰ : ইয়াত এপলোৰ এটা দৈৱবাণীৰ পীঠ আছে ।

ক্লডিয়ান : এটা বিখ্যাত ৰোমান অভিজাত পৰিয়ালৰ নাম ।

ক্লচাছ : খৃষ্টপূৰ্ব ৫১৪ ৰ পৰা ৰোমত বসবাস আৰম্ভ কৰি ক্লডিয়ান পৰিয়ালটো প্ৰতিষ্ঠা কৰা এজন ছেৰাইন অভিজাত পুৰুষৰ নাম ।

ক্ললিয়া : পছেনাই বন্দিনী কৰি ৰখা এই ৰোমান ছোৱালীজনীয়ে অৱশেষত অসীম সাহস প্ৰদৰ্শন কৰি বন্দীশালৰ পৰা পলাই টাইবাৰেদি সাতুৰি ৰোমলৈ ঘূৰি গৈছিল ।

কক্লিড : সংকৰ্মীসকলে ভাঙিবলৈ আৰম্ভ কৰা টাইগৰৰ দলংখন ৰখা থকা বিখ্যাত হাৰচিয়াছৰ উপনাম (এচকুৰা) ।

কাটিটাছ : বসন্তলৰ এখন নদী, 'ক্লন্দনী' ।

কৰিষ্ঠ : মধ্য গ্ৰীচৰ যোজকটোৰ ওচৰৰ এখন নতুন বদল নগৰ।
খৃষ্টপূৰ্ব ১৮৬ অত সামিয়াছৰ নেতৃত্বত বোমানসকলে এই
নগৰখন অধিকাৰ কৰি ধ্বংস কৰিছিল।

কৰিবাষ্টিছ : বনা আচাৰ পদ্ধতিৰে এছিয়া মাইনৰৰ আৰু ক্ৰীটত দেৱী
চিৰিলিক পূজা কৰা নৃত্যপটু পুৰোহিতসকল।

কৰিঠাছ : ইটালীৰ এখন মহানগৰী (বোথকৰো কটো'না আধুনিক এৰি-
ক'ৰ ওচৰত) এছিয়া মাইনৰত স্থায়ী বসবাস আৰম্ভ কৰাৰ আগতে
ডাৰ্ডানাছে ইয়াতে বসতি কৰিছিল বুলি কোৱা হয়। আম কিছুমানৰ
মতে কৰিঠাছ ডাৰ্ডানাছৰ পিতৃ।

কচাছ : এজন বোমান সেনাপক্ষ ২: পূঃ ৪:৮ অত এওঁ কিডেনা
অধিকাৰ কৰিছিল আৰু অকলশৰে যুদ্ধ কৰি শত্ৰুপক্ষৰ সেনা-
শাস্ত্ৰজনক বশ কৰি 'নিজেনাৰ ম'ননী' সমূহ লাভ কৰিছিল।

ক্ৰিউকা : প্ৰায়ামৰ ভীষনী, ইনিয়াছৰ প্ৰথম পত্নী আৰু আন্ধা-
নিয়াছৰ মাতৃ।

কুমি : নেপলছৰ উত্তৰত আধুনিক পাজ্জলীৰ ওচৰত এখন নগৰ। ইয়াত
এটা দৈৱবাণীৰ পীঠ আছে আৰু প্ৰেতপুৰীলৈ যোৱাৰ এটা প্ৰবেশ
পথ আছে। কুমিয়ানৰ অৰ্থ হ'ল 'কুমিত থকা।'

কিউপিড : (গ্ৰীকসকলৰ ইএ'ছ) ভেনাছৰ পুত্ৰ। এওঁ প্ৰেমৰ দেৱতা।

কিউৰিছ : এখন সৰু চেগাইন চহৰ : পোমৰ দ্বিতীয় সত্ৰাট জুমাৰ ঘৰ।

কিউৰিটছ : ক্ৰীটত জুপিটাৰৰ (জুছ) ভগ্ন সম্পৰ্কে থকা আখ্যানৰ লগত
জড়িত কৰিবাষ্টিছসকলৰ দৰে নৃত্যপটু পুৰোহিতসকল।

কিউষ্টানছ : বাৰিবা কালৰ লগত সম্বন্ধ থকা অ'বেইগা নক্ষত্ৰ মণ্ডলীৰ এটা
অংশ।

কুইৰিনাছ : অতি পৌৰাণিক ইটালীয়ান দেৱতা উল্লেখ লাভ কৰা বমুনাজ্জৰ
এজন উল্লেখযোগ্য বোমান জাতিৰ দেৱতা। এওঁৰ লগত জড়িত
সবলোকে 'কুইৰিন' বা 'কুইৰিনেল' বুলি কোৱা হয়। বোমানসকলক
প্ৰাণন কৰা 'কুইৰিটাছ' নামৰ অৰ্থটো 'কুইৰিনাছৰ দল' অথবা
'বৰ্ষাধাৰী' (যি কুইবাচ মানে বৰ্ষা হয়) বুলি ভবা হয়।

কেলিবীয়ান : উত্তৰ এছিয়াৰ মাইনৰত বাস কৰা বুলি বিশ্বাস কৰা আৰু
কিম্বদন্তী মতে লোহাৰ আৱিষ্কাৰক।

প

গিটুলিয়ানছ : উত্তৰ আফ্ৰিকাৰ বিভিন্ন ঠাইত সিঁচৰতি হৈ থকা এটা
বৰ্ষৰ জাতি।

গেনিৱিড : এজন ডেকা ট্ৰেজান বাজকোঁৱৰ আৰু চঁচৰ পুত্ৰ; এওঁক
জুপিটাৰে মদিৰা পৰিবেশনৰ কাৰণে স্বৰ্গলৈ লৈ গৈছিল।

গেবামেক্টিয়ানছ : উত্তৰ আফ্ৰিকাৰ এটা জাতি।

গাৰ্গেনাছ : ইটালীৰ পূব উপকূলৰ এটা অসুৰীপ; ইয়াৰ আধুনিক
নাম হ'ল গাৰ্গানো'।

গল : ফ্ৰান্স আৰু উত্তৰ ইটালী অধিকাৰ কৰা কেল্টিক লোকসকল;
খৃ: পূ: ৩২০ অত এওঁলোকে দক্ষিণলৈ আগুৱাই বোম দখল
কৰিছিল। কিন্তু পিছৰ শতিকা তুটাত তেওঁলোকক পৰাস্ত কৰি
পুনৰ তেওঁহাই পঠিওৱা হৈছিল।

গেল'নিয়ানছ : দক্ষিণ কছিয়াৰ এটা জাতি।

গেৰিঅন : হাবকিউলিছে নিশন কৰা কিম্বদন্তীৰ এটা ত্ৰিশবীৰী
দৈত্য।

গেটি : ডানিয়ুৰ নদীৰ মোহনাৰ ওচৰত বাস কৰা এটা জাতি।

গ্ৰকাছ : (ক) পঞ্চম অধ্যায়ৰ মতে সমুদ্ৰৰ যুদ্ধ দেৱতা; (খ) দ্বাদশ
অধ্যায়ৰ মতে এজন ট্ৰেজান যোদ্ধা আৰু (গ) ষষ্ঠ অধ্যায়ৰ মতে এওঁ
হ'ল 'ইলিয়াদ'ৰ ষষ্ঠ অধ্যায়ত উল্লেখ কৰা মৃত যোদ্ধাজন বা আন
কিছুমানৰ মতে যোদ্ধাজনৰ পূৰ্বপুৰুষ।

গ্ৰেকাছ : খৃ: পূ: ১৩৩ ৰ পৰা ১২২ ৰ সময়ছোৱাত বোমৰ সংবিধানখনৰ
সংস্থাৰ সাধন কৰা ভ্ৰাতৃদ্বয়ৰ নাম।

গেভিডি : বোমৰ উত্তৰে ইটালীৰ পশ্চিম উপকূলত এটা বন্দৰ; বোধ-
কৰো টাক্কুইনাই নামৰ ইট্ৰুস্কান মহানগৰীখনৰ বন্দৰ।

এই নামটোৰ অৰ্থ হ'ল 'গোছানী'; নামটোৱে নিশ্চয় অস্বাভা-

কৰ জলবায়ুৰ উজ্জিত দিয়ে ।

গ্ৰিনিয়া : এছিয়া মাইনৰ পশ্চিম উপকূলত অৱস্থিত এখন মহানগৰী
ইয়াতে এপলোৰ দৈৱবাণী প্ৰচাৰ কৰা এটা মন্দিৰ আছে ।

৫

চেণ্ডৰ : কিশ্বদন্তীৰ জন্তু । ইয়াৰ শৰীৰৰ ওপৰহোৱাৰ আকৃতি মাৰুহুৰ
আৰু নিম্নভাগ ঘোঁৰাৰ নিচিনা ।

চিৰ'নিয়া : গ্ৰীচৰ পশ্চিম উপকূলৰ 'বজ্ৰ অন্তৰীপ (thunderbolt
heat land) ।

চিৰিজ : শস্যৰ দেৱী । গ্ৰীক ডিমিটাৰ ।

চাৰ্ছি : মাৰুহক পল্লৈ পৰিৱৰ্ত্তিত কৰিব পৰা এগৰাকী ভয়ঙ্কৰী দেৱী ।
(ওডিছীৰ দশম অধ্যায়ত আছে) ।

চাৰ্ছেই : হোমাৰৰ মতে চাৰ্ছিয়ে বাস কৰা ঘোঁৰাটোৰ নাম আইয়া ।
কিন্তু ভাৰ্জিলৰ কল্পনামতে ইটালীয় উপকূলৰ আধুনিক টেৰাচিনাৰ
ওচৰৰ চাৰ্ছেই (যাদুকৰী গৰাকীৰ নামানুসৰি হোৱা বুলি বিশ্বাস
কৰাওহে ওঠে বাস কৰিছিল) ।

চিটিউক : (ক) এজন ট্ৰজান গোন্ধা (খ) প্ৰায়ামৰ পত্নী হিৰুবাৰ পিতৃ ।

চিৰিলী : ফ্ৰিড্ৰিয়ান জননী নামেৰেও জনাজাত এছিয়া মাইনৰ এগৰাকী
গুৰুত্বপূৰ্ণ দেৱী, এছিয়া মাইনৰ বিশেষকৈ বিৰিছনটোছ আৰু
চিৰিলাছ নামৰ পৰ্বত দুটা কাষৰীয়া অঞ্চলত আত্মবিক আচাৰ ।
পদ্ধতিৰে এওঁক পূজা কৰা হয় । এওঁৰ সবহভাগ ভক্তই
হৈছে নপুংসক ।

চাইক্লপছ : ইউলিচিছে (ওডিছাছ) অঙ্ক কৰা এচক্সৰা চিচিলিয়ান দৈত্য ।
(ওডিছীৰ নবম অধ্যায়) ।

চিকনাছ : (নানটোৰ অৰ্থ হ'ল ৰাজহাঁহ) লিগৰিয়াৰ কিশ্বদন্তী
ৰজা ; কিখনক ভালপোৱা এই ৰজাজনক পাছত ৰাজহাঁহলৈ
ৰূপান্তৰিত কৰা হৈছিল ।

চিলিন : মাৰ্কাৰিৰ জন্ম হোৱা দক্ষিণ গ্ৰীচৰ এটা পৰ্বত ।

চিনথাছ : ভিলছৰ দ্বীপ এটাত অৱস্থিত এটা পাহাৰ।

চাইপ্ৰিয়ান : চাইপ্ৰাছত কেইবাটাও মন্দিৰ থকাৰ কাৰণে ভেনাছক চাই-
প্ৰিয়ান বোলা হয়।

চাইঠিৰা : একমাত্ৰ ভেনাছক পূজা কৰা গ্ৰীচৰ দক্ষিণ-পূব উপকূলৰ
ওচৰৰ এটা দ্বীপ ও এই কাৰণেই ভেনাছক চাইঠিৰিয়ান বুলি
কোৱা হয়।

চালামিছ : (ক) এথেলসৰ ওচৰৰ এটা দ্বীপ ; (খ) এই নামেৰে নাম-
কৰণ কৰা চাইপ্ৰাছৰ এখন মহানগৰী ; ট্ৰুজান সমৰৰ পিছত
আজ্ঞাজ্ঞৰ সম্বন্ধীয়া ভায়েক টিউছাবে ইয়ালৈকে প্ৰবজন
কৰিছিল।

চেমথ্ৰেইছ : ট্ৰয়ৰ পশ্চিমত ডাৰ্ডানেলিছ প্ৰণালীৰ ওচৰৰ এটা দ্বীপ।

চেটাৰ্ণ : গ্ৰীকসকলৰ ক্ৰনছ ; জুপিটাৰ আৰু জুনোৰ পিতৃ। জুপি-
টাৰে এওঁক অলিম্পাছৰ পৰা বহিষ্কাৰ কৰিছিল বুলি কোৱা হয়
আৰু এই বিশ্বাসমতে তেওঁ ইটালীলৈ আহি এটা 'সোণালী যুগ'ৰ
অৱতাৰণা কৰিছিল।

চিবছ : ইজিিয়ান সাগৰৰ এটা দ্বীপ ; ইয়াৰ পৰাই একিলিছক কাই-
নীটো ট্ৰয়ান্দিমুখে বাওঁনা হৈছিল। নিয়ন্ত্ৰণমাছৰ জন্মস্থান।

চিলিনাছ : (সুগন্ধি শাক) পশ্চিম চিচিলিৰ এখন মহানগৰী।

চেবানাছ : (ক) ষষ্ঠ অধ্যায়ত বৰ্ণিত প্ৰথমখন পিউনিক বণত সৈন্য-
চালনা কৰিবলৈ ঘৰৰ পৰা মাত পঠোৱা বেণ্ডলাছ নামৰ এজন
ৰোমান। খৃঃ পূঃ ২৫৫ অত সেই বণতে আফ্ৰিকাত তেওঁ
শত্ৰুৰ হাতত বন্দী হৈছিল, (খ) নবম অধ্যায়ত বৰ্ণিত ইনিয়া-
ছৰ বিক্ৰমচৰণ কৰা এজন ইটালীয়ান যোদ্ধা।

চিকানিয়ান : এটা যুঁজাৰু জাতি ; চিচিলিৰ পৰা যোৱাৰ আগতে
তেওঁলোকে মধ্য ইটালীত বাস কৰিছিল। উত্তৰ আফ্ৰিকাত
তেওঁলোকে বহুদিনৰ আগতেই বাস কৰিছিল বুলি ভবা হয়।
'চিকানিয়ান' উপসাগৰখন চিচিলিৰ পূব উপকূলবৰ্তী।

চিলা : ইটালীৰ পাদ প্ৰদেশৰ এশাবী পৰ্বত।

চিলভেনাছ : পতিত মাটিৰ অমিষ্টতা পৌৰাণিক ইটালীয়ান দেৱতা।

চাইবেণ : সুন্দৰ গীতেৰে নাবিকসকলক ভূমাই সাগৰৰ পাৰৰ শিলা-
ময় অঞ্চললৈ টানি নিয়া নাৰীসকল (‘এভিকী’ ছাদশ অধ্যায়)।

চিৰিয়াত : গ্ৰীষ্মকালত সূৰ্যোদয়ৰ লগে লগে উদ্ভিত হোৱা লুৰুৱা
নক্ষত্ৰ।

চিমিচাভ : পূব চিচিলিৰ এখন নদী আৰু পাৰৰ চহৰ।

চাৰ্টিচ : আফ্ৰিকাৰ উত্তৰ উপকূলবৰ্তী দুখন উপসাগৰৰ নাম; এখন
আধুনিক ট্ৰিপলি আৰু বেনমাৰ্জীৰ মাজত অৱস্থিত আৰু আন-
খন ট্ৰিপলি আৰু টিউনিছৰ মাজত অৱস্থিত। এই দুখন বন্দৰ
হান উপসাগৰ উত্তৰি বালিৰ কাৰণে বিখ্যাত।

ছ

ছিপিবণ : বেহাছক পূজা-পাতল কৰা শিবছৰ এচৰৰ এটা পৰ্বত।

ছেবিলিয়ান : ইটালীৰ এটা জাতি।

ছেবিনাছ : ছেবাইন সকলৰ পৌৰাণিক ৰজা।

ছালি : মাৰ্চৰ সম্মানার্থে পৱিত্ৰ বৰ্ষ ধাৰণ কৰি ৰোমত নৃত্য প্ৰদৰ্শন
কৰা পুৰোহিতসকল।

ছামে : ইথ্যোপিয়াৰ এচৰৰ এটা দ্বীপ।

ছামোছ : এছিয়া মাইনৰ পূব উপকূলৰ অদূৰত অৱস্থিত এটা দ্বীপ।

ছাপিডন : একজন লিছিয়ান ৰাজকোঁৱৰ; এওঁ জুপিটাৰৰ পুত্ৰ আৰু
প্ৰায়ানৰ হিতাকাঙ্ক্ষী ট্ৰয় যুদ্ধত এওঁ নিহত হয়। (‘ইলিয়াড’
সৰ্বদশ অধ্যায়)।

ছিয়ান : ‘বামহস্ত’; ট্ৰয়নগৰী বেৰি থকা দেৱালবিলাকৰ মাজৰ এখন
প্ৰবেশ দ্বাৰৰ নাম।

ছিপিয়া’ : কৰ্ণেলিৰ ফটা পৰিয়ালৰ নাম; পিউনিক ৰণসমূহৰ
সময়ত এই পৰিয়ালৰ কেইবাজনো সেনাপতি হৈ উল্লেখযোগ্য
ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছিল। বিশেষকৈ একনে (ছিপিয়া’ কছিপিয়া’
আফ্ৰিকানাছ) জামাৰ ৰণত (খৃঃ পূঃ ২০২) সেনাৰাহিনী
পৰিচালনা কৰি কাৰ্থেজিয়ানসকলক শোচনীয়ভাৱে পৰাস্ত কৰিছিল।

ছিলা : (ক) দ্বিতীয় অধ্যায়ত বৰ্ণিত মেছিনা প্ৰণালীত বাস কৰা
এজনী ভয়ঙ্কৰ সাগৰীয় বান্ধনী ; এই ওচৰেদি পাৰ হৈ যোৱা
জাহাজবিশাকৰ নাবিকসকলক সন্তোষ ভঞ্জন কৰিছিল । (খ) পঞ্চম
অধ্যায়ত বৰ্ণিত ছিলাৰ নামানুসৰি এখন জাহাজৰ নাম ।

ছিথিয়ান : দক্ষিণ কছিয়াৰ এটা অস্বাভাৱী জাতি ।

ছিৰিল : কুমিৰ এগৰাকী পুত্ৰাৱলী । এওঁ ভৱিষ্যতঃ কথা ক'ব
পাবে ।

ছাইডন : টাৱাৰৰ ওচৰৰ এখন ফিনিছিয়ান নগৰ ।

ছিজিয়াম : ট্ৰয়ৰ ওচৰৰ এটা বন্দৰ ! 'ছিজিয়াম প্ৰণালী'য়েই হ'ল আধুনিক
ডাৰ্ডানেলিছ ।

ছিমইছ : ট্ৰয়ৰ সমতল ভাগৰ এখন নদী ।

জ

জেল্লা : এখন নদী আৰু চিচিলীৰ এখন মহানগৰীৰ নাম । ইয়াৰ আধুনিক
নাম টেৰানোভা । নামটোৰ অৰ্থ হ'ল 'হাঁহি' । কিন্তু এই মহানগৰী
খনৰ ইতিহাস শোকাবহ আছিল ।

জেনিকুলাম : ৰোমৰ উত্তৰ-পশ্চিমত টাইবাৰৰ এটা পাহাৰ ।

জেনাছ : এজন ছুযুখীয়া দেৱতা ।

জ'ভ : জুপিটাৰৰ আন এটা নাম ।

জুলিয়া : জুলিয়াছ চিছাৰ আৰু তেওঁৰ ভোজনীয়া পুত্ৰ আগষ্টাছৰ
ঘৰৰ নাম ।

জুনো : গ্ৰীকনাম হিৰী আৰু জুপিটাৰৰ পত্নী ; এওঁ ট্ৰজানসকলৰ শত্ৰুতা-
চৰণ কৰিছিল কাৰণ পেৰিছে কপ-গুণত এওঁক ভেনাছতকৈ হীন
বিবেচনা কৰিছিল ।

জুপিটাৰ : গ্ৰীকৰ জুড ; দেৱতাসকলৰ পিতৃ আৰু পালক । এওঁৰ আন
এটা নাম হ'ল জ'ভ ।

জুৰ্জা : নদী মিছৰাৰ দেৱী । এওঁ টাৰ্ণাছৰ ভগিনী ।

জেনথাছ : ট্ৰয়ৰ সমতল অঞ্চলৰ এখন নদী ।

জেহিছাছ : গ্ৰীচৰ পশ্চিম উপকূলৰ ইথাকৰ ওচৰৰ এটা দ্বীপ ।

জাহ : গ্ৰীকসকলৰ শ্ৰেষ্ঠ দেৱতা : ৰোমানসকলৰ মাজত এওঁৰ নাম হ'ল জুপিটাৰ।

ট

টেবাৰ্ণাচ : আধুনিক কাছেটাৰ পূবত থকা দক্ষিণ ইটালীৰ পাৰ্বত্য অঞ্চল।

টাৰ্কন : ইনিয়াচৰ সেনাবাহিনীৰ অন্তৰ্ভুক্ত ইট্ৰুস্কান দলৰ নেতা। নামটো বোধকৰো 'টাবকুইন' সম্বন্ধীয়।

টাৰেণ্টাম : ইটালীৰ পাদদেশত অৱস্থিতি এটা বন্দৰ, আধুনিক টেৰণ্টো।

টাপিয়া : (ক) অষ্টম অধ্যায়ত বৰ্ণিত এজনী ৰোমান ছোৱালী : এওঁ বিশ্বাসঘাতকতা কৰি ছেৰাইনসকলক ৰোমনগৰ অধিকাৰ কৰাৰ সুবিধা কৰি দিয়া বুলি বিশ্বাস কৰা হয়। (খ) একাদশ অধ্যায়-মতে কামিল্লাৰ সঙ্গিনী।

টাকুইন : ৰোমন ইট্ৰুস্কান সম্ৰাট ছুজ্ঞনৰ নাম। এই ছুজ্ঞনৰ দ্বিতীয়জন অৰ্থাৎ স্বেচ্ছাচাৰী টাকুইন খৃঃ পূঃ ৫১০ অত সংঘটিত হোৱা ক্ৰুটাক পৰিচালিত বিদ্ৰোহত ৰোমৰ পৰা বহিষ্কৃত হৈছিল।

টাৰ্চাৰাছ : নবক পাহাৰৰ সুগভীৰ অংশত অৱস্থিত।

টেটিয়াছ : আদি ৰোমানসকলৰ বিৰুদ্ধে যুঁজ দিয়া ছেৰাইনসকলৰ বজা। এওঁ পাছত বয়নাছৰ লগত সন্ধি কৰিছিল আৰু বুটীয়া-ভাৱে ৰোমৰ শাসন নিয়ন্ত্ৰণ কৰিছিল।

টেনিডছ : ট্ৰয়ৰ অদূৰত দক্ষিণ-পশ্চিম দিশৰ এটা সৰু দ্বীপ।

টেৰিয়াছ : পেট্ৰুচৰ পৌৰাণিক বজা। এওঁ নিজৰ পত্নী শ্ৰোকনীৰ ভগিনী ফিলমেলাৰ সতীৰ হৰণ কৰিছিল। প্ৰতিশোধ স্বৰূপে শ্ৰোকনীয়ে তেওঁলোকৰ পুত্ৰ আইটিছক হত্যা কৰিছিল আৰু পাছত তেওঁলোক তিনিওজন চনাইলৈ ৰূপান্তৰিত হৈছিল।

টিউছাৰ : (ক) ট্ৰয়ৰ ৰাজকুশসকলৰ পূৰ্বপুৰুষ বুলি সাধাৰণতে বিশ্বাস কৰা হয় আৰু সেইহেতু জানসকলক টিউক্ৰিয়ান বুলি আখ্যা দিয়া হয়। (খ) প্ৰথম অধ্যায়ত আভেডাৰ্জৰ সতীয়া ভায়েক। এওঁ প্ৰবজন কৰি চাইপ্ৰাছত উপস্থিত হৈছিলগৈ আৰু ভাৰ্জিলৰ

মতে ডিডোৰ ৪গত এওঁৰ পৰিচয় আছিল।

টাইবাৰ বা টাইবেৰিছ : দক্ষিণ-পশ্চিম দিশলৈ শাৰিত হোৱা মধ্য ইটালীৰ এখন নদী। ইয়াৰ দক্ষিণ পাৰত আৰু মোহনাৰ পৰা বাৰ মাইল আঁতৰত ৰোম নিৰ্মিত হৈছিল। এই ঘটনা 'ইনৌদ'তে বৰ্ণিত ঘটনাসমূহৰ চাৰি শতিকা কালৰ পাছৰ। দক্ষিণ পাৰৰ মোহনাতে অৱস্থিত আটোয়াত পোনপ্ৰথমে ট্ৰানসকলে বসতি আৰম্ভ কৰিছিল। নদীখনক কেতিয়াবা টাইবেৰিনাছ নামৰ দেৱতা এজনৰ কণতো ৰূপনা কৰা হয়। ইয়াৰ আন নামবোৰৰ ভিতৰত আছে থাইব্ৰিছ আৰু থাইব্ৰিছ।

টাইবাৰ : ৰোমৰ পৰা পোন্ধৰ মাইল উত্তৰ-পূবত অৱস্থিত এখন সৰু চহৰ। আধুনিক নাম ট্ৰভলি। ইয়াৰ বাসিন্দাসকলক 'টাইবাৰ-টাইন' কোৱা হয়।

টিমাবাছ : উত্তৰ-পশ্চিম ইটালীৰ পোৰ উত্তৰত এখন নদী।

টাইবিলিয়ান : দক্ষিণ গ্ৰীচৰ আৰ্গছৰ ওচৰত অৱস্থিত টাইবিলি নগৰৰ স্থায়ী অধিবাসীসকলক কোৱা হয়। ইয়াতে হাৰকিউলিছৰো বাসস্থান আছিল।

টিছিকনি : এজনী পিছাচিনী।

টাইটান : জুপিটাৰ আৰু জুনোভাকৈও একপুৰুষ পুৰণি এটা কিম্বদন্তীৰ দৈত্য পৰিয়াল। পাছত সূৰ্য আৰু চন্দ্ৰ বুলি চিহ্নিত কৰা হাই-পিবিয়ন আৰু ফিবী এই পৰিয়ালৰ। সেইকাৰণে সূৰ্যক 'টাই-টনিক' বুলিও কোৱা হয়।

টিথ'নাছ : অৰোৰাৰ (উষা) লগত বিবাহ সম্পন্ন হোৱা কপকথাৰ নায়ক। এওঁ অমৰত্ব লাভ কৰিছিল যদিও অমৰ যৌৱন লাভ কৰা নাছিল।

টিটিয়ছ : এপলো আৰু ডায়েনাৰ মাতৃ লাটোনাৰ আক্ৰমণ কৰা উপকথাৰ দৈত্য। এই পাপকৰ্মৰ বাবে ই নবকত জীয়াতু হুগিছিল।

টামাবাছ : ইণ্ডিয়াত অৱস্থিত এটা পৰ্বত। সেই অঞ্চলৰ স্থায়ী বাসিন্দা সকলক টামাবিয়ান বুলি কোৱা হয়।

টৰকোৱাটাছ : কঠোৰ নিয়মানুৱৰ্তী বুলি খ্যাতি থকা চেমনাইট বণৰ এজন সেনাপতি।

টাইটন : সাগৰৰ শাসুকেৰে শিঙা নিৰ্মাণ কৰি সৃষ্টি কৰা এজন সামুদ্ৰিক দেৱতা বা জলকোঁৱৰ ; সাগৰৰ লগত থকা এটা অস্পষ্ট সম্পৰ্ক হেতু পালাছ এখেনীকো কেতিয়াবা টাইটনিয়ান বোলা হয়। উত্তৰ আফ্ৰিকাৰ উপকূলীয় অঞ্চলত অৱস্থিত টাইটনিছ হ্ৰদটোকো বুজাবলৈ এই নাম ব্যৱহৃত হ'ব পাৰে।

ট্ৰিভিয়া : 'ত্ৰিকপিনী' দেৱী ত্ৰিকটিৰ উপাধি (ডায়েনা চাণ্ডক)

ট্ৰইলাছ : একিলিছে নিধন কৰা শ্ৰীয়াসৰ এজন যুৱক পুত্ৰ ফ্ৰেছিডাৰ লগত হোৱা এওঁৰ প্ৰণয় কাহিনী মধ্যযুগলৈকে আৱিষ্কৃত হোৱা নাছিল।

ট্ৰয় : ডাৰ্ডানেলিছৰ ওচৰত এচিয়া মাইনৰৰ এখন পৌৰাণিক মহানগৰী ; 'ইলিয়াদ'ৰ পটভূমি। খ্ৰঃ পূঃ ১২০০ অত ট্ৰয়ৰ পতন হৈছিল বুলি বিশ্বাস কৰা হয়। নৃতত্ত্ববিদসকলে ভাবে যে 'হোমাৰ' ট্ৰয়' মহানগৰীখন এই একেঠাইতে বিভিন্ন সময়ত নিৰ্মাণ কৰা বহুতো মহানগৰীৰ সন্ততন।

ট্ৰোছ : ৰোমৰ তৃতীয়জন সম্ৰাট। এওঁ আলৱা লাংগা জয় কৰিছিল আৰু মেটাছক মৃত্যুদণ্ড বিহিছিল।

টাৰ্ণাছ : কটুলিয়ানসকলৰ ৰাজকোঁৱৰ। দক্ষিণ ৰোমত আৰু আধুনিক এজিয়াৰ অদূৰত আৰ্জিয়াত ৰাজধানী পাতি বাস কৰা কটুলিয়ানসকল হ'ল এটা ইটালীয়ান জাতি।

টিডিয়াছ : ডায়মিডিছৰ পিতৃ।

টিনডেৰিয়াছ : হেলেনৰ পিতৃ বুলি ভবা হয়। সেইহেতু হেলেনক 'টিন-ডাৰিছ' বুলিও কোৱা হয়।

টাইকিয়াছ : উপাহত অগ্নি নিৰ্গত হোৱা এটা সাধুৰূপৰ দৈত্য ; এটা আগ্নেয়গিৰিৰ তলত ইয়াক বন্দী কৰি ৰখা হৈছিল বুলি কোৱা হয়।

ট্ৰেকেডিজ : গ্ৰীচৰ দক্ষিণ-পশ্চিম উপকূলৰ অদূৰৱৰ্তী দুটা সৰু দ্বীপ।

ট্ৰাইমন : কালী চৰায়ে বাস কৰা খ্ৰেছ্ৰৰ এখন নদী।

ট্ৰিঅ : 'হেট' প্ৰেতপুৰীৰ এখন নদী। প্ৰেতপুৰীৰ চৌপাশে কেইবাটাও স্তম্ভ

নৈ ঘোৱা বুলি বিশ্বাস কৰা হয় : 'ষ্ট্ৰিঞ্জিয়ান' নামৰ বিশেষণটো 'মৃত্যুশীতল' বা নাৰকীয় অৰ্থত ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

ঠ

ঠেলিয়া : গীত আৰু উপকথাৰ অধিষ্ঠাত্ৰী নগৰাকী দেৱীৰ এগৰাকী।

ঠিটিছ : একিলিছৰ মাতৃ আৰু এগৰাকী সাগৰীয় দেৱী।

ঠায়া : একিলিছৰ বাসস্থান আৰু উত্তৰ গ্ৰীচত অৱস্থিত থেছেলিৰ পুৰণি নাম।

ড

ডিডালছ : ক্ৰীটান চক্ৰবেহুটো নিৰ্মাণ কৰা আৰু তাৰেই পৰা থেছিউছ তথা আৰিয়াডনিক পুলাই যাবলৈ সহায় কৰি দিয়া এজন স্থপতি। ক্ৰীটৰ পৰা যাবলৈ বাধ্য হোৱাত তেওঁ নিজৰ আৰু পুত্ৰক আইকাৰাছৰ বাবে পাৰি তৈয়াৰ কৰিছিল আৰু তাৰ সহায়তেই কৃত্তিম উপস্থিত হৈ তেওঁ এপলোৰ মন্দিৰ এটা নিৰ্মাণ কৰিছিল। কিন্তু আইকাৰাছৰ পাখি এবাই ঘোৱাত বাটতে তেওঁৰ মৃত্যু হৈছিল।

ডানানছ : গ্ৰীকসকলৰ সাধাৰণ নাম।

ডানেই : আৰ্গছৰ ৰাজকুমাৰী ; তেওঁক শিশুপুত্ৰ পাৰচুছৰ সৈতে এটা ৰাকচত ভৰাই সাগৰত উটাই দিয়া হৈছিল বুলি বিশ্বাস কৰা হয়। কিছুমানৰ মতে তেওঁলোক উটি গৈ চেৰিকছ নামৰ দ্বীপ এটাত উপস্থিত হৈছিলগৈ ; কিন্তু ভাৰ্জিসৰ মতে তেওঁলোক পশ্চিম ইটালীৰ আৰ্ভিয়ালৈ আহিছিল।

ডাৰ্ডানছ : কিথদম্বীত স্থান পোৱা ট্ৰজানসকলৰ পূৰ্বপুৰুষ আৰু ট্ৰজানগৰীৰ প্ৰতিষ্ঠাপক ; এওঁ ইটালীৰ পৰা প্ৰত্যাবৰ্ত্তন কৰিছিল বুলি বিশ্বাস কৰা হয়। সেইকাৰণে ট্ৰজানসকলক 'ডাৰ্ডান', 'ডাৰ্জিনিয়ান' বা 'ডাৰ্জিনিড' বুলিও কোৱা হয়।

ডনাছ : টাৰ্ণাছৰ পিতৃ ; গতিকে 'ডনিয়ান' বুলিলে কট্টলিয়ানসকলকে বুজায়।

ডিচাই : এটা ৰোমান পৰিয়াল। খৃঃ পূঃ চতুৰ্থ শতিকাত ইটালীয়ান সম্ৰাট সময়ত এই পৰিয়ালৰ দুজন পুত্ৰে নিজৰ জীৱন বিসৰ্জন দি তেওঁলোকৰ সৈন্যবাহিনীটো বন্ধ কৰিছিল বুলি কোৱা হয়।

ডেইকবাছ : এজন টুজান ৰাজকোঁৱৰ আৰু প্ৰায়মৰ পুত্ৰ; পেৰিছৰ যুত্ৰৰ পাছত এওঁ হেলেনক বিবাহ কৰিছিল। পাছত টুজৰ পতনৰ সময়ত হেলেনৰ সহায়তেই গ্ৰীকসকলে তেওঁক ৰক্ষা কৰে।

ডিলছ : ইজিপ্তীয়ান সাগৰৰ এটি সৰু দ্বীপ; ইয়াক এপলোৰ বাসস্থান বুলি বিশ্বাস কৰা হয়। সেইকাৰণে এইজন দেৱতাক 'ডিলিয়ানদেব' বুলিও জনা যায়।

ডায়োনা : গ্ৰীকনাম আৰ্টিমিছ। এপলোৰ ভনীয়েক। এওঁৰ তিনিটা ৰূপ আছে, আকাশত এওঁ হ'ল কিবী (চন্দ্ৰ), পৃথিৱীত হ'ল ডায়োনা নামধাৰী এগৰাকী দেৱী আৰু পাতালত হ'ল যাদুবিদ্যাত জড়িত হিকটি বা ট্ৰিডিয়া (ত্ৰিকপিনী দেৱী)।

ডিডো : এলিছা নামেৰেও জনা যায়। কাৰ্থেজৰ প্ৰতিষ্ঠাত্ৰী ৰানী আৰু এগৰাকী ফিনিছিয়ান ৰাজকুঁৱৰী।

ডিনডিয়া : এছিয়া মাইনৰৰ এটা পৰ্বত। ইয়াত চিবিলাক বিশেষভাৱে পূজা কৰা হৈছিল।

ডায়মিডিছ : গ্ৰীকযোদ্ধা, 'ইলিবাৰ'ৰ এটি প্ৰধান চৰিত্ৰ, এওঁ সমুখ সম্ৰাট মাছ' (আৰিছ) আৰু ভেনাছ (এলোডাইটি)ক আহত কৰিছিল। ফলত তেওঁক ঘৰৰ পৰা আঁতৰাই নি ইটালীত নিৰ্বাসন দিয়া হৈছিল আৰু পাছত তেওঁ দক্ষিণ-পশ্চিম ইটালীত 'আৰ্দি' নগৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰে।

ড্ৰছি : এটা ৰোমান পৰিয়াল, ইয়াৰ কেবাজনো পুত্ৰ ৰাজনীতিত বিখ্যাত হৈ পৰিছিল।

ধ

ধিৰছ : শেন্দিয়াছৰ বাসস্থান আৰু উত্তৰ গ্ৰীচৰ এখন মহানগৰী।

ধাৰ্মডন : পূব এছিয়া মাইনৰৰ এখন সৰু নদী।

ধাৰ্মলিকাছ : (ক) বৰ্ত্ত অধ্যায়ত বৰ্ণিত আৰু 'ইলিবাৰ' অত উল্লেখ থকা

এজন ট্ৰজান যোদ্ধা। (খ) ইনিয়াছৰ লগৰীয়া যোদ্ধা।

থেচিউছ : এথেন্সৰ কণকথাৰ বজা। এওঁ মাইনটৰক বধ কৰি ক্ৰীটৰ পৰা এৰিয়াডনেক অপহৰণ কৰি নিছিল। পাছত তেওঁ পিৰিথাছৰ লগত একত্ৰিত হৈ প্ৰেতপুৰীৰ পৰা প্ৰচাৰ পাইনকো অপহৰণ কৰিবলৈ প্ৰচেষ্টা চলাইছিল।

থোৰাছ : (ক) দ্বিতীয় অধ্যায়ৰ মতে ট্ৰয় আক্ৰমণ কৰা এজন গ্ৰীক যোদ্ধা, (খ) নৱম অধ্যায়ৰ মতে ইনিয়াছৰ বিক্ৰান্তাচৰণ কৰা এজন ইটালীয়ান যোদ্ধা।

থ্ৰেছ : উত্তৰ-পূব গ্ৰীচৰ এখন দেশ, আধুনিক চেননিকা আৰু ডাৰ্ডানলিছ মাৰুৰ উপকূলীয় অঞ্চলৰ বেছিভাগেই এই দেশৰ ভিতৰত।

ন

নিমিয়া : হাৰকিউলিছে ভয়ঙ্কৰ সিংহ এটা বধ কৰা মধ্য গ্ৰীচৰ যোদ্ধাটোৰ ওচৰৰ এখন নগৰ।

নিয়পুলিমাছ : একিলিছৰ পুত্ৰ, এওঁক পাইৰাছ নামেৰেও জনা যায়।

নেপচুন : গ্ৰীক পছাইডন। সমুদ্ৰৰ সম্ৰাট।

নেৰিউছ : এখন পৌৰাণিক সমুদ্ৰৰ দেৱতা। এওঁৰ কন্যাসকল (নিৰাইডা) হ'ল জলকুঁৱৰী।

নিউমা : (ক) বে'মৰ দ্বিতীয়জন সম্ৰাট, এওঁ ধৰ্মতক আৰু শাস্তিপ্ৰিয় আছিল। (খ) নৱম অধ্যায়ৰ মতে নৈশ অভিযানটোৰ সময়ত নিহত হোৱা এখন ইটালীয়ান যোদ্ধা। (গ) দশম অধ্যায়ৰ আন এজন ইটালীয়ান যোদ্ধা।

নিউমিকাহ : লভিনিয়াম আৰ্ডিয়াৰ মাজৰ লাটিয়ামৰ এখন অতি পবিত্ৰ ৰুলি পৰিগণিত নদী।

নিউমিডিয়ান : উত্তৰ আফ্ৰিকাৰ এটা বা-যাবৰ জাতি। এওঁলোক ইমান পাকৈত আছিল যে লেঅগ্ৰাবোহী কাম নোহোৱাকৈ ঘোঁৰা দৌৰাব পাৰিছিল।

নিউমিটৰ : (ক) কম্বুলাছ আৰু কেয়াছৰ ককাদেউতাক।

(খ) এজন ইটালীয়ান যোদ্ধা।

নিছা : এছিয়াৰ কোনোবা এটা অঞ্চলৰ এটা পৰ্বত। ই বেকাছৰ (ডায়নিচাছ) জন্মস্থল।

পেকিনাছ : মাণ্টাৰ ওচৰত চিচিলিৰ দক্ষিণ উপকূলৰ এটা অন্তৰীপ।

পেট্টেলাছ : এছিয়া মাইনৰৰ এখন নদী। ইয়াৰ বালিত সোণৰ কথা মিহলি হৈ আছে।

পাতুৰা : উত্তৰ ইটালীৰ ভেনিছৰ ওচৰৰ এখন নগৰ।

পেলিমিডিহ : ট্ৰয় অৱবোধৰ সময়ত ইউলিচিছৰ পৰামৰ্শমতে বিশ্বাস-ঘাতকতাৰ মিছা অভিযোগত প্ৰাণ হেৰুৱা এজন গ্ৰীক বীৰ।

পেলেটাইন : 'ৰোমৰ সপ্তপাহাৰ'ৰ এটা। ইয়াতে আগষ্টাছৰ ৰাজপ্ৰাসাদ অস্থিত।

পেলিকাছ : চিচিলিও পুন্ডিত হোৱা এজন অজ্ঞাত দেৱতা নাইবা কোনো কিম্বদন্তীৰ নায়ক।

পলিনিউৰাছ : ইনিয়াছৰ গুৰিয়াল। চালেৰ্ণোৰে পৰা দক্ষিণত ইটালীৰ পশ্চিম উপকূলৰ এটা অন্তৰীপ এওঁৰ নামেৰে নামকৰণ কৰা হৈছিল বুলি কোৱা হয়।

পালাস্তিয়াম : (ক) পালাছৰ ন'মামুসৰি হোৱা আৰ্কেডিয়াৰ এখন নগৰ। (খ) ৰোমনগৰ নিৰ্মিত হোৱা অঞ্চলটোৰ এটা পাহাৰ পেলেটাইনত ইভোণ্ডাৰে বাস কৰা ঠাইখনৰ নাম।

পালাছ : (ক) দেৱী মিনাৰ্ভাৰ আন এটা নাম; (খ) ইভেণ্ডাৰৰ এজন পূৰ্বপুৰুষ আৰু (গ) ইনিয়াছৰ সপক্ষে যুদ্ধ কৰিবলৈ যোৱা ইভান্তাৰৰ যুৱক পুত্ৰ।

পান : অৱণ্যাক্সল আৰু বনৰীয়া গৰু-ম'হ বিশেষকৈ ছাগলী আদি পহুপালৰ অধিষ্ঠাতা গ্ৰীক দেৱতা। এওঁ প্ৰামাক্সলৰ বাইজৰ মাজত ত্ৰাসৰ সৃষ্টি কৰিছিল। এইজন দেৱতাৰ বাসস্থান হ'ল আৰ্কেডিয়া।

পাহাৰাছ : (ক) নৱম অধ্যায়ত উল্লেখ থকা ইনিয়াছৰ অধীনত এজন

ঈজান যোদ্ধা আৰু (খ) দ্বিতীয় অধ্যায়ৰ কাহিনীমতে ঐক-
সকললৈ শব নিক্ষেপ কৰি চুক্তি ভঙ্গ কৰা এজন ঈজান যোদ্ধা ।
(‘ইলিয়াদ’ চতুৰ্থ অধ্যায়) ।

পাৰ্ছাহ : দেৱী ডেনাহ বিশেষ আড়ম্বৰেৰে পূজিত হোৱা চাইথ্ৰাহৰ
এখন নগৰ ।

পেৰিছ : থ্ৰায়াসৰ পুত্ৰ আৰু ত্ৰেস্তেৰৰ ভাতৃ । এওঁ স্পাৰ্টাৰ পৰা
হেলেনক অপহৰণ কৰি আনিছিল ।

পাৰ্থিনাপিয়াছ : কিস্থদন্তীৰ নায়ক, শিবছৰ সাতজন শত্ৰুৰ এজন ।

পাৰ্থিয়ান : মধ্যাশ্ৰাচ্যৰ এটা নিপুণ ধনুৰ্দ্ধাৰী জাতি ।

খৃঃ পূঃ ৫৩৩ অত কেবীত সংঘটিত হোৱা বণত এওঁলোকে বোমান
সকলক শোচনীয়ভাৱে পৰাস্ত কৰিছিল । খৃঃ পূঃ ১২৩ অত
অগষ্টাছে এক চুক্তিৰ যোগেদিয়ে হেক্কাৰা অঞ্চলবোৰ পুনৰুদ্ধাৰ
কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল ।

পেছিছি : মাইনছৰ (ক্ৰীটৰ বজা) পত্নী আৰু মইনটৰ মাতৃ ।

পেলাকিজয়ান : গ্ৰীচ, ইটালী তথা আন কেতবোৰ অঞ্চলত অতি
পুৰণি বাসিন্দা । কেতিয়াবা এওঁলোকক আদিবাসী বুলিও
কোৱা হয় ।

পেলিউছ : একিলিছৰ পিতৃ আৰু এটা কিস্থদন্তীৰ নায়ক ।

পিলপছ : মিছিনীৰ পুৰণি ৰাজবংশৰ প্ৰতিষ্ঠাতা আৰু আৰ্গামেমনন তথা
মেনিলাছৰ পূৰ্বপুৰুষ । এওঁ পিলপনিছ (জনসাধাৰণৰ দ্বীপ) দ্বীপটো
নিজৰ নামেৰে নামকৰণ কৰিছিল ।

পেলৰাহ : চিচিলীৰ উত্তৰ-পূব উপকূলৰ এটা অস্থাবীপ ।

পেছেছ্টিয়া : আমাজানসকলৰ ৰাণী ।

পেছিয়াছ : বেকাছৰ প্ৰভাৱত মগজুৰ বিকৃতি ঘটা শিবছৰ বজা ।

পিকাছ : (‘বাট্টেটোকা চবাই’) বাট্টেটোকা চবাই বণত কল্পনা কৰা
এজন পৌৰাণিক ইটালীয়ান দেৱতা ।

পিৰিথাছ : প্ৰেতপুৰীৰ পৰা প্ৰচণ্ড পাইনক অপহৰণ কৰাৰ প্ৰচেষ্টাত
বেছিউছৰ লগৰীয়াজনৰ নাম ।

পিছা : (ক) দক্ষিণ গ্ৰীচৰ এখন নগৰ। (খ) উত্তৰ-পশ্চিম ইটালীৰ এখন নগৰ।

প্লেমিবিয়ায় : (‘বান’) চিবকাজৰ ওচৰত চিচিলিৰ পূব উপকূলত অৱস্থিত এটা অসুৰীপ।

প্লুটো : জুপিটাৰৰ ভ্ৰাতৃ গ্ৰীক নাম হেডিছ। এওঁক আৰ্কাড বুলিও কোৱা হয়।

পলিবিটিজ : (‘বহুতো গৰুৰ জাকৰ ভণিকাবী’) ‘ইলিডা’ৰ ত্ৰয়োদশ অধ্যায়ত উল্লেখ থকা ইষ্ট্ৰকান ৰোদ্ধা পলিকিটিজ বুলিয়েই ধৰা হয়। বানানৰ প্ৰভেদ হৰ্ষব্য নহয়।

পলিফিমাছ : ইউলিচিছে অন্ধ কৰা চাইক্লপ্স দৈত্য। (‘ভড়িছী’ অষ্টা অধ্যায়)।

পছে’না : (ক্ৰুডিয়ামৰ লাহ’ পছে’না) এজন ইউষ্ট্ৰকান ৰজা এওঁ সয়্যট টাংকুইনক ৰাজ সিংহাসনত পুনৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰা মানসেৰে ৰোমৰ বিপক্ষে অভিযান চলাইছিল। খৃঃ পূঃ ৫১। অতঃপৰা এওঁক বহিষ্কৃত কৰা হয়।

পট্ট’নাছ : বন্দৰবিলাকৰ অধিষ্ঠাতা এজন সামুদ্ৰিক দেৱতা।

প্ৰায়ায় : হিকুবাৰ স্বামী, হেক্টৰৰ পিতৃ আৰু ট্ৰয় নগৰীৰ শেষৰজন ৰজা এওঁৰ সতি-সন্ততিসকল হ’ল—হেক্টৰ, পেৰিছ, ব’ছাড্ৰা, হেলেনা’ছ, ডেইফবাছ আৰু বহুতো।

প্ৰক্ৰিছ : কিসদন্তীৰ নায়েিকা। এওঁ স্বামী চেকেলাছৰ সততাক সন্মোদন কৰিছিল আৰু দুৰ্বিপাকত গিৰিয়েকৰ হাততে নিহত হৈছিল।

প্ৰিষ্টিছ : ‘তিমিমাছ’ বা ‘হাংগৰ’, এখন জাহাজৰ নাম।

প্ৰচাৰ পাইন : চিৰিছৰ (ডিমিটাৰ) কন্যা গ্ৰীক পাছিকনী। বমপুৰীৰ ৰাণী কবিৰ কাৰণে প্লুটোয়ে এওঁক পলুৱাই নিছিল।

প্ৰটিউছ : এজন সববজান তথা জলদেৱতা। এওঁ ইচ্ছানুসৰি বহুৰূপী হ’ব পাৰিছিল। প্ৰটিউছৰ স্তম্ভধাতি ইন্দিৰৰ ওচৰত অৱস্থি। বুলি কল্পনা কৰা হয়।

পাইবাছ : একিলিছৰ পুত্ৰ নিৰপুলিমাছৰ আন এটা নাম।

ফ

ফিছিয়া : কিম্বদন্তীৰ দেশ (বোধকৰো কুক') 'ওডিছী'ৰ যন্তৰ পৰা
অষ্টম অধ্যায় ত্ৰুট্য ।

ফিছা : যেছিউছৰ দ্বিতীয়া পত্নী আৰু হিপলিটাছৰ ন'হীনাৰু । পাছত
এওঁ হিপলিটাছৰ প্ৰেমত পৰিছিল আৰু তেওঁৰ মৃত্যুৰ কাৰণে
হৈছিল ।

ফিঠন : ('জ্যোতিষ্মান') পৌৰাণিক বীৰ । এওঁৰ পিতৃ সূৰ্যৰ বধ-
খনৰ সাৰথি হিচাপে মনোনীত কৰা হৈছিল । কিন্তু বধৰ
নিয়ন্ত্ৰণ হেৰুৱাই পেলোৱাত জুপিটৰে বহু নক্ষত্ৰ কৰি তেওঁক
বধ কৰিছিল ।

ফিনিয়ছ : দক্ষিণ গ্ৰীচৰ আৰ্কেডিয়াৰ এখন নগৰ ।

ফিলকটিজ : হাবকিউলিছে ব্যৱহাৰ কৰা ধনুৰ অধিকাৰী এজন গ্ৰীক
বীৰ । এইখন ধনুৰে তেওঁ ট্ৰয় অধিকাৰ কৰাত গ্ৰীকসকলক
সহায় কৰিছিল ।

ফ্ৰজিয়াছ : লাপিথছসকলৰ পৌৰাণিক ৰজা । ভেলফিও অৱস্থিত এপলোৰ
মন্দিৰটো অগ্নি দগ্ধ কৰা অপৰাধত প্ৰেতপুৰীত যি কোনো
মৃত্যুৰ্ত্ততে খতি পৰিব পৰা শিল এটাৰ তলত বহি থাকিবলৈ দি
এওঁক শাস্তি প্ৰদান কৰা হৈছে বুলি বিশ্বাস কৰা হয় ।

ফিবি : 'ডায়েনা' ত্ৰুট্য । চতুৰ্থ অধ্যায়ত ফিবিৰ চন্দ্ৰৰ ৰূপত বৰ্ণনা
কৰা হৈছে ।

ফিবাছ : 'এপলো' ত্ৰুট্য । কেতিয়াবা এওঁক সূৰ্য দেৱতা হিলিয়ছ বুলি
ভুল কৰা হয় ।

ফৰ্কাছ : এজন সাগৰৰ দেৱতা ।

ফ্ৰিজিয়া : মধ্য আৰু উত্তৰ এছিয়া মাইনৰৰ এটা অঞ্চল । ট্ৰজান সকলকো
মাজে সময়ে ফিজিয়ান বুলি কোৱা হয় । ফিজিয়ানসকলক কাপুক্য
বুলি গণ্য কৰা হৈছিল বাবে ট্ৰজানসকলৰ বাবে নামটো ভনপ্ৰিয়
নহয় । 'ফিজিয়ান মাড়' গৰাকী হ'ল ছিৰিল ।

ব

বেকাছ : বনাঞ্চল আৰু স্থানৰ দেহতা গ্ৰীক ডায়নিচাছ ; 'বেকেনেল'
নাৰীসকলে বনা 'বেকীক' ক্ৰিয়াকাণ্ডে এওঁক উপাসনা কৰে
বুলি কোৱা হয়, বিশেষকৈ শিষ্যৰ ওচৰৰ চিৰিৰণ পৰ্বতত।

বেক্টিয়া : কাম্পিয়ান সাগৰৰ সিপাৰে এডিয়াৰ এখন দেশ।

বাইয়ি : নেপলছৰ ওচৰত থকা এটা সামুদ্ৰিক আশ্ৰয় স্থল, আধুনিক
বাইয়া।

বাৰ্কা : উক্ত: আফ্ৰিকাৰ এখন মহানগৰী।

বাৰ্ভিডিয়ান : উক্তৰ এডিয়া মাইনৰৰ বাৰ্ভিচিয়া বা বিথিনিয়াৰ লগত
সম্বন্ধ থকা।

বেল'না : 'যুদ্ধৰ অধিষ্ঠাত্ৰী দেৱী' যুদ্ধৰ দেৱতা মাৰ্ছৰ প্ৰতীক।

বেৰিছিটাছ : চাইবিলিৰ ক্ষেত্ৰ, ট্ৰিয়া ওচৰৰ এটা পৰ্বত।

বৰিছ : উক্তদীয় বতাহ, কেতিয়াবা মানবীয় ৰূপতো ইয়াক ৰূপনা
কৰা হয়।

ব্ৰিয়াৰিয়াছ : শতভূজ দৈত্য ইজিয়নৰ আন এটা নাম।

ব্ৰুটাছ : এজন সম্ভ্ৰান্ত ৰোমান; এওঁ ৰোমৰ শেষ সম্ৰাট স্বেচ্ছাচাৰী
টাৰকুইন'ক খৃঃ পূঃ ৫১০ অত সাম্ৰাজ্যৰ পৰা বঞ্চিত কৰিছিল বুলি
বিশ্বাস কৰা হয়।

বাপ্ৰ'টাম : গ্ৰীচৰ পশ্চিম উপকূলস্থ বন্দৰ। আধুনিক ৰফুৰ ওচৰত।

ড

ডেলিয়া : চালেৰ্ণোৰ পঞ্চাল মাইল দক্ষিণত ইটালীৰ পশ্চিম উপকূলৰ
সাগৰৰ সমীপবৰ্তী এটা অঞ্চল।

ডেলিন : ৰোমৰ চল্লিশমাইল উত্তৰ-পূবত আধুনিক বীটিৰ ওচৰত মধ্য
ইটালীৰ এটা হ্ৰদ তথা এখন নদী।

ডেনাছ : ৰোমৰ অধিষ্ঠাত্ৰী গ্ৰীষ্মদেৱী আফ্ৰোদাইটি আৰু ইনিয়াছৰ মাতৃ।
চিচিলিৰ চাইপ্ৰাছ তথা ইৰিক্সত এই গৰাকী দেৱীৰ বহুতো মন্দিৰ

আছিল। এইবোৰ ঠাইৰ চিন মোকামবোৰৰ পৰা ইনিয়ান বহুতো
আধ্যান আৰু তেওঁৰ যাত্ৰাপথৰ বিষয়ে জানিব পাৰি।

ভেঠা : এগৰাকী পৌৰাণিক বোমান দেৱী ; সৰুৱা জীৱনৰ লগত সম্প-
কিত এই দেৱীগৰাকীক বোমানসকলে অতীব ভক্তি-ভক্তি কৰে।

ভাববিয়াহ : উপকথাৰ ইটালীয়ান নায়ক। ছিপলিটাচে নবজন্ম লাভ কৰি
এই নাম লৈছিল বুলি বিশ্বাস কৰা হয়। এই নামটো তেওঁৰ
পুতেকৰো আছিল।

ভলকিয়ান : বোমৰ দক্ষিণ পূবৰ বৰ্তমানৰ মণ্ডি লেপিনি নামৰ পাহাৰত
অঞ্চলটো জুৰি বাস কৰা এটা ইটালীয়ান জাতি।

ভলটাৰ্ণাহ : দক্ষিণ-পশ্চিম ইটালীৰ এখন নদী ; কেছিলি নামৰ বা আধুনিক
কেপিনাৰ মাতেৰেৰে এই ঘোৰা বৰ্তমানৰ ভলটাৰ্ণো নদী।

ভালকান : গ্ৰীকসলৰ অগ্নি তথা মাতৃশিল্পৰ অধিষ্ঠাতা দেৱতা হিফিষ্টাছ।
'জায়েয়গিৰি' (volcano) শব্দটো এওঁৰ নামেৰেই কপাস্কন,
মাইকট এটেনাৰ ওচৰৰ চিচিলিৰ জায়েয়গিৰিৰ পৰা অঞ্চলটোৰ নাম
ভলকেনিয়া ও এওঁৰ নামৰ পৰাই আহিছে। ইজিয়ান সাগৰৰ
দ্বীপ লেয়ছত এওঁ বিশেষভাৱে পূজিত হৈছিল।

ম

মিঅ'টিজ : ক্ৰিমিয়াৰ ওচৰৰ আকৃত সাগৰ।

মায়্যা : মাৰ্কাৰিৰ মাতৃ আৰু এগৰাকী দেৱী।

মেলিয় : গ্ৰীচৰ দক্ষিণ-পূব সীমান্তৰ এটা অন্তৰীপ, আধুনিক মাটাপান
অন্তৰীপৰ পূৰ্বফালে।

মেন'লিয়াছ : এজন বোমান বিষয়া। খৃঃপূঃ ৩৯০ৰ গেলিক সমৰ অভিযানৰ
সময়ত বোমৰ দুৰ্গৰ পৰাৰ ভাৰ এওঁৰ ওপৰত ন্যস্ত আছিল। দৈহিক
গুণ সম্পন্ন দেওবাজহাঁহৰ চিঞৰত সন্তক হৈ তেওঁ দুৰ্গটো নিৰাশ
কৰি বাৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল।

মাৰ্টিলাছ : (ক) বৰ্ত্ত অধ্যায়ৰ শেষাংশত উল্লেখ কৰা খৃঃপূঃ ২২২ অত
উত্তৰ ইটালীত গলসকলক পৰাস্ত কৰি সিহঁতৰ নায়কজনক

অকলশবীয়া যুঁজত নিধন কৰি 'সেনাধ্যক্ষৰ মানবী' সমূহ লাভ কৰা এজন বোমান সেনাপতি। (খ) আকৌ খৰ্চ অধ্যায়ৰ শেষাংশত উপবোধক ঘটনাৰ ঠিক পাছতে উল্লেখ পকা কাহিনী অনুসৰি মালিছা হ'ল অগষ্টাছৰ যুৱক ভাগিন। সম্ভাট অগষ্টাছৰ চিহ্নিত বাহুসিংহাসনত আৰোহণ কৰিব বুলি আশা কৰা এই যুৱকজনৰ মাত্ৰ কুৰিবছৰ বয়সতে খৃঃ পূঃ ২৩০ অত মৃত্যু হয়।

মার্ছ' : গ্ৰীক আৰিছ, বণ দেৱতা।

মে'হলিয়ান' : উত্তৰ আফ্ৰিকাৰ এটা জাতিৰ মানুহ।

মেগাব' : চিচিলিৰ পূব উপকূলৰ এটা বন্দৰ।

মেলাম্পাছ : কিস্থদন্তীৰ কবি আৰু ভৱিষ্যদ্বক্তা।

মে'ল'হিয়' : বছেলিগ এখন চহৰ।

মেমনন : এজন ইটিওপিয়ান বীৰ আৰু উবাদেবীৰ (অবোবা) পুত্ৰ। বিশ্বনামাই নিজে সজা বর্ম পৰিহিত এইজন বীৰে গ্ৰীকসকলৰ বিৰুদ্ধে টুজানসন্দলক সহায় কৰিছিল।

মেনিলাছ : ম্পাটাৰ বজা, আগামেমননৰ ভাতা আৰু হেলেনৰ স্বামী।

মাকু'বি : গ্ৰীক হাৰ্মিছ' দেৱতাসকলৰ দূত আৰু মৃতসকলৰ পথ-প্ৰদৰ্শক।

মেটুজ : বোমৰ লগত হোৱা বণৰ সময়ত প্ৰতিজ্ঞা ভঙ্গ কৰা আলবা-লাংগাৰ এজন লাটিন সেনাপতি।

মিন্'চিল্লাছ : মাল্টু'ৰা আৰু ভাঞ্চিলৰ জন্মস্থানৰ ওচৰৰ উত্তৰ ইটালীৰ এখন নদী।

মিনাৰ্ভা : সূতাৰোৱা আদি গৃহশিল্পৰ অধিষ্ঠাত্ৰী বোমান দেৱী। এওঁক সাধাৰণতে জ্যাছৰ (জুপিটাৰ) ছহিতা, বণকৌশলী আৰু ওজিচ্যুছৰ বন্ধাকাৰিণী দেৱী পালাছ এখেনী বুলিয়েই বিশ্বাস কৰা হয়।

মিনিঅ' : বোমৰ উত্তৰত ইষ্ট্ৰ'বিয়াৰ এখন নদী।

মাইনছ . ক্ৰীটৰ কিস্থদন্তীৰ বজা। এওঁৰ কাৰণেই ডিডেলাছে বিখ্যাত চক্ৰবেছটো নিৰ্মাণ কৰিছিল। বাস্তবেনথছৰ দৰেই এয়ে। মৃত্যুৰ

পাছত প্ৰেতপুৰীৰ এজন বিচাৰক হিচাপে নিযুক্ত হৈছিল।

মাইন'টব : কিম্বদন্তীৰ দৈত্য। সাধাৰণতে ইয়াৰ শব্দটো মানুহৰ আক
মুৰটো ঘাড়ৰ বুলি বিশ্বাস কৰা হয়। পেছিম্বিৰ সম্ভাৱন এই
দৈত্যটোৱে বিখ্যাত চক্ৰবেহুটোত বাস কৰিছিল আৰু তালৈ
প্ৰেৰণ কৰা বন্দীবিলাকক ভক্ষণ কৰিছিল।

মিছেনাছ : ইনিয়াছৰ অনুগামী। নেপলচ আৰু ইন্দিয়াৰ মাজত অৱস্থিত
আধুনিক কেপ'মিছেন ন'মৰ অনুৰূপটো তেওঁৰ নামেৰে নামকৰণ
কৰা হৈছিল বুলি ভবা হয়।

মনিকাছ : 'নিঃসঙ্গ বাসিন্দা' মণ্টিকাল' থকা আধুনিক মন'কোৰ ওচৰৰ
এখন ঠাইত হাৰ'কিউলিছে কিছুদিন নিঃসঙ্গ জীৱন যাপন কৰিছিল
বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

মৰিণি : আধুনিক ফেলজিয়াম অঞ্চলৰ এটা গেলিক জাতি।

মাচিয়াছ : অতি পুৰণি কিম্বদন্তীৰ কবি, প্ৰথমজন কবি আফিয়াছৰ উদ্ভৱ
সাধক।

মিছিনী : কৰিষ্ঠ ৰাজকৰ দক্ষিণত এখন পৌৰাণিক মহানগৰী। হোমাবৰ
মতে এইখন আগামেমেননৰ ৰাজধানী আছিল।

মাৰিডন : খেছেলীৰ এটা গ্ৰীক জাতি, ট্ৰয়যুদ্ধত এ'কিলিডক সৈন্য সামন্তৰে
সহায় কৰিছিল।

ব

বিমছ : বম্বলাছৰ ভ্ৰাতা আৰু ৰোমৰ আনড্ৰন প্ৰতিষ্ঠাপক।

বাডামেছাছ : ক্ৰীটৰ নৰ্চাছৰ ৰূপকথাৰ ৰজা। মৃত্যুৰ পাছত তেওঁক প্ৰেতপুৰীৰ
বিচাৰক নিযুক্ত কৰা হৈছিল।

বীয়া : (ক) অতি পুৰণি গ্ৰীক দেৱী। চেটাৰ্ণৰ পত্নী - জুপিটাৰ, জুনো,
নেপচুন আৰু বহুতৰ মাতৃ। (খ) ইলিয়া বা বীয়াছিনভিয়া বুলিও
জনাজাত ভেঠাৰ এগৰাকী ৰোমান পূজাৰিণী। পাছত তেওঁ বম্বলাছ
আৰু বিমছৰ জন্মদাত্ৰী হৈছিল।

বিচাছ : ট্ৰয় অৱবোধন সময়ত ট্ৰয়জান সকলৰ সহায় হিচাপে অহা এজন

ধেমিছিয়ান বজা। ইউলিচিছ আৰু ডান্সমিছিছে এওঁৰ নিবিৰ
আজন্মণ কৰি তেওঁক বধ কৰিছিল। (ইলিয়াদ দশম অধ্যায়)
বিটিয়াম : ট্ৰুবৰ ওচৰৰ এটা বন্দৰ। ইজানলকলে সাধাৰণতে বিটিয়ান
বুলি কোৱা হয়।

বক্লাছ : 'মাহ' আৰু ইলিয়াৰ পুত্ৰ। বৃঃ পৃঃ ৭৫৩ ত্ত কোয়নগকী কষ্টক
কৰিছিল।

কট্টলিয়ান : ৰোমৰ দক্ষিণত আধুনিক এভিগ্ৰব ওচৰত টাৰ্ণীছৰ দেশ কট্টলি
এজা।

ল

লাৰ্টিছ : ইউলিচিছৰ (ওডিচছ) পিতৃ।

লাওভামিয়া : ইয়ত প্ৰথমে ভবি দিয়া আৰু প্ৰটিচিলাছৰ যুগতী পত্নী।

প্ৰটিচিলাছৰ যুত্ৰাৰ বতৰা পাই এওঁ আত্মঘাতী হৈছিল।

লাওমিডন : ট্ৰুবৰ পূৰ্ববীত বজা আৰু প্ৰায়ামৰ পিতৃ। এওঁলৈ সহায়
আগবঢ়োৱা এপলো, নেপচুন আৰু হাবকিউলিছ প্ৰতিজ্ঞাভিমেত প্ৰাপ্য
পুৰস্কাৰৰ পৰা বঞ্চিত কৰি পুৰস্কাৰসমূহ আত্মসাৎ কৰা অসৎ কামটোৰ
কাৰণে এওঁৰ কু-খ্যাতি আছিল।

লাপিথছ লাপিথি : কিয়দন্তী অনুসৰি চেণ্টৰবিলাকৰ লগত যুঁজ কৰা উত্তৰ
গ্ৰীচৰ এটা জাতি।

লেবিছা : আধুনিক তলছৰ ওচৰৰ খেছেলিৰ এখন মহানগৰী, ইয়াতে একিলিছৰ
ঘৰ বাবে তেওঁক লেবিছিয়ান বুলিও কোৱা হয়।

লাটিয়াম : ৰোমৰ দক্ষিণত ইটালীৰ পৰ্বতমালাৰ ওচৰৰ এখন উপকূলীয়
জিলা। ইয়াৰ বাসিন্দাসকলক লাটিন বোলা হয় আৰু তেওঁলোকৰ
ৰজাভনক লাটিনাছ বোলা হয়।

লাটোনা : এপলো আৰু ডায়োনেৰ মাতৃ এগৰাকী দেৱী।

লবেণ্টাইন : লাটিয়ামৰ উপকূলীয় অঞ্চলৰ আদি অধিবাসীসকলৰ নাম।
তেওঁলোকৰ মহানগৰী লবেণ্টাম আৰু লাভিনিয়াম একেখন ঠাই বুলি
বিবাস কৰা হয়।

লাভিনিয়া : লাটিনাছৰ যুগতী কন্যা, টাৰ্ণীছৰ বান্ধৱী আছিল যদিও পাহত
তেওঁৰ ইনিয়াছৰ লগত বিবাহ হৈছিল।

লাভিনিয়ান : লাটিয়াম উপকূলৰ ওচৰত আৰু আধুনিক অষ্ট্ৰিয়া তথা এভিগ্ৰব
মাজত অৱস্থিত ইনিয়াছে প্ৰতিষ্ঠা কৰা নগৰ।

লিডা : স্পার্টাৰ বজা টিন্ডাৰিউছৰ (Tyndareus) পত্নী আৰু হেলেনৰ মাতৃ ।

লেনিজিয়ানছ : এটিয়া মাইনৰৰ আদিম অধিবাসী ।

লেম্বুছ : ইতিয়ান সাগৰৰ এটা দ্বীপ । ইয়াত ভালকান (হিৰিকাভ) বিশেষ-ভাৱে পুজিত হয় ।

লেঠে : 'পাহৰনি' পাভালপুৰীৰ এখন নদী । ইয়াৰ পানী খোৱা সকলোৱে স্বাভিলাষিত হৈছিল ।

লুৰ্কোট : গ্ৰীচৰ পশ্চিমত ইথাকৰ ওচৰত লুকাছ নামৰ দ্বীপ এটাত থকা এটা অন্তৰীপ ।

লিবাৰ্ণিয়ান : ভূমধ্যসাগৰীয়া ভাষাৰ বাবে বিখ্যাত এতিয়াটিক সাগৰৰ উত্তৰ পাৰৰ এটা অঞ্চল সম্পৰ্কিত ।

লিগুৰিয়ান : আধুনিক জেনোৱাৰ ওচৰৰ ইটালীৰ উত্তৰ-পশ্চিম সীমান্তত অৱস্থিত লিগুৰিয়া অঞ্চল সম্পৰ্কিত ।

লিপাৰা : টেঞ্জৰলিৰ ওচৰত চিচিলিৰ উত্তৰ-পূবত অৱস্থিত এটা দ্বীপপুঞ্জৰ মাজৰ এক লভ্যগঠিত দ্বীপ এটা ।

লক্ৰিয়ানছ : উত্তৰ গ্ৰীচৰ বাসিন্দা ; এওঁলোকে ইটালীৰ পদব্ৰান্ত উত্তৰ আফ্ৰিকাৰ উপকূলীয় অঞ্চললৈ প্ৰব্ৰজন কৰিছিল ।

লুপাৰ্চি : কেৱল কুকুৰনেছীয়া বাঘৰ ভাল পৰিহিত ডেকাসকলৰ দল । এওঁলোকে বোধকৰো কনাছৰ সন্মানাৰ্থে পতা উৎসৱ আদিত অংশ গ্ৰহণ কৰিছিল ।

লিচিয়ান : আৰ্কেডিয়াৰ লিচিয়ান পাহাৰৰ স্থায়ী বাসিন্দা ।

লিছিয়া : এছিয়া মাইনৰৰ দক্ষিণ-পশ্চিমত এখন জিলা । ইয়াৰ বাসিন্দাসকলক লিছিয়ান নামে জনা যায় ।

লিডিয়া : পশ্চিম এছিয়া মাইনৰৰ এখন জিলা ।

লাবনিচুছ : একিলিছে ধ্বংস কৰা ট্ৰয়ৰ ওচৰৰ এখন মহানগৰী ।

ই

হাৰ্পালিক : কিসদন্তীৰ খেটীয়ান বাজকুমারী, হোতা আৰু চিকাৰীও ।

হাৰ্ণি : কিম্বদন্তীৰ বিকটাকাৰ দানৱ, ইয়াৰ শৰীৰটো চোহৰ বসিও সুবটো মানুহৰ।

হিত্ৰাছ : (ক) খেছৰ এখন নদী ; (খ) একন টুজান বোদ্ধা।

হিকোঁট : যাত্ৰবিজ্ঞান লগত জড়িত পাতালৰ এসবানী দেৱী। (‘ভায়েৰ্ণ’ চাওক)।

হেট্ৰব : গ্ৰায়ামৰ পুত্ৰ আৰু ‘টলিৱাদ’ৰ মুখ্য টুজান বোদ্ধা।

হেলেন : (‘ট্ৰয়’ৰ হেলেন) স্পাৰ্টাৰ ৰজা মেনিলাছৰ পত্নী, পেৰিছে এওঁক অপহৰণ কৰি নিয়াৰ ফলতেই টুজান যুদ্ধ সংঘটিত হয়।

হেলিকন : সীতৰ দেৱীসকলৰ (The Muses) বাসস্থান আৰু এৰেলৰ উদ্ভবত অৱস্থিত বিৱৰ্তিতাৰ এটা পৰ্বত।

হাবকিউলিছ : (গ্ৰীকনাম হেবাক্স) কিম্বদন্তীৰ নায়ক, এওঁক দেৱী জুনোৱে (ছিৰী) খেদি খেদি হাবাশাস্তি কৰিছিল আৰু বাবটা হুকু কাম সমাধা কৰিবলৈ আদেশ দিছিল। এটা কামকেইটাৰ সবহভাগেই আছিল দৈত্য নিধনমূলক। সেইকালৰেই এওঁক মানবজাতিৰ ত্ৰাণ-কৰ্তা বুলিও মাৰ্কে মাৰ্কে আখ্যা দিয়া হয়।

হাবাময়ন : গ্ৰীক ৰাজকুমাৰী, মেনিলাছ আৰু হেলেনৰ জীয়ৰী।

হামিউছ : এছিয়া মাইনৰৰ এখন নদী।

হাৰ্ণিকান : যথা ইটালীৰ আৰু ৰোমৰ দক্ষিণ-পূবত অৱস্থিত হাৰ্ণিকি অঞ্চলৰ।

হিছিন্নী : ট্ৰয়ৰ পূৰ্ববৰ্তী ৰজা লাওমিডনৰ জীয়ৰী। এটা সাগৰীৰ দৈত্যৰ কবলৰ পৰা এওঁক হাবকিউলিছে ৰক্ষা কৰিছিল।

হেছপিবিসা : ‘সূৰ্যাস্তৰ দেশ’ (পশ্চিম দিশ) ইটালী আৰু চিচিলিৰ গ্ৰীকনাম।

হেছপবাইডিক : ‘পাশ্চাত্যৰ জীয়ৰীসকল’ পশ্চিম দিশৰ একেবাৰে সীমান্তত অস্থিত সোণৰ ফল ধাৰণ কৰা গছ এভোপাৰ সৈতে বাগিচাখনত বাস কৰা কিম্বদন্তীৰ কুমাৰীসকল।

হিপলিটা : খেছিউছৰ পত্নী আৰু আমাজনসকলৰ ৰাণী।

হিপলিটাছ : কিম্বদন্তীৰ নায়ক হৈ যোৱা খেছিউছ আৰু হিপলিটাৰ পুত্ৰ, এওঁ মাইমাক বিজ্ঞাৰ মিছা অজিৰোগৰ চিকাৰ হ’ব লগাত পৰিছিল। নেপচুনৰ (পছাইডন) পুত্ৰক খেছিউছৰ ওচৰত কিবা এটা উপকাৰ

কবাব বাবে ঐতিহ্যবাহু আছিল আৰু যেহিঁউহে এই ঐতিহ্যবাহু বন্ধা
কৰিবলৈ কোৱাত নেপচুনে হিপলিটাছৰ যত্ন ঘটাই ঐতিহ্যবাহু পালন
কৰিছিল।

ইয়'লি : বেছালিৰ (উত্তৰ গ্ৰীচ) এটা পৰ্বত।

হাৱাডহ : কৃষকসকল নক্ষত্ৰপুজা। বাৰিষাৰ সময়ত যাকবাতি এই নক্ষত্ৰকেইটা
দেখা যায়।

হাইপেডিজাত : ভাবভৱৰ্থ সিদ্ধ নদীৰ এখন উপনৈ। বোধকৰা খালসপিত্তৰ
ওচৰৰ আধুনিক ফিল্ম নৈখন।

হাইড্ৰা : 'জলসৰ্প' হাৰকিউলিছে বধ কৰা এটা ভিত্তবস্ত্ৰীয় দেৱতা।

হায়ার্কেনিয়ান : আধুনিক পাকিস্তান উত্তৰ-পূব হায়ার্কেনিয়া নামৰ অঞ্চলটোৰ।